

UTL AT DOWNSVIEW

D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 11 01 09 05 042 9

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

AP Tercuman-i Hakikat ve
95 Musavver Servet-i Funun
T8T372
1895

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Toronto

Tercüman-ı Hakikat ve Musavver
Servet-i Fünun gazeteleri

ترجمان حقیقین

صورت فون

غزته لری طرفندن مشترکاً ترتیب اولنوب

معارف عمومی نظارت مجلسینک رخصت رسمیه سید طبع اولمشدر

دیرین پادشاهان و پادشاهان
و پادشاهان و پادشاهان

قرق انبار د عالم مطبعه لری — باب عالی جوارنده ابوالسعود جاده سنده

استانبول

۱۴۱۴

NUMÉRO SPÉCIAL ET UNIQUE
DES

JOURNAUX TERDJUMAN-I-HAKIKAT ET SERVET-I-FUNOUN

PUBLIÉ AUX PROFITS DES NÉCESSITEUX MUSULMANS DE CRÉE

AP
95
T8T 372
1895

تجلیات حقیقیہ

صورت فون

طرفلرندن

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ بَدَا لَنَا هٰذَا وَتَمَّ بِرَحْمَتِهِ
 وَتَوْفِیْقِهِ

هر طائلی آچی طوزلی سزی آداده جقدی .
 حیفا که بنی کور میوب ایتمکده سکنزلاف ،
 «شم» اولسه اولمازدی روایجله بو ایلاف .
 بیندر ایدن درک مزایای رواج .
 بیندر ایدن ترک خبیثات و تبایح .
 ایوا! دیدی «سامعه» هیچ یوقی رعایت ؟
 انسان نه بی ادراک ایدر اولمازسه بو آلت ؟
 اسرار کلامی بیله من «ذائقه» و «شم»
 شایسته بور جحان بکا. سزدن نم اقدم .
 کوزلر دیدی انسانه بصیرت کبی یوقدر .
 اشیای تماشا، اوسعدت کبی یوقدر .
 ادراک معالی او بزم قدر تمزدر .
 رؤیتله تعالی او بزم فسحت مزدر .
 بز اولماسق آیا، نه چیقار سزدن ای اعضا؟
 سز حجت رجحان بزاکا مهر ایله امضاء
 «لمس» آدی اله رشتہ دعوائی اوز آندی .
 بیهوده اوده سفسطه لریایدی سوز آندی .
 بن اولماش اہ لسه م. دیدی قابلمی بو احساس
 محتاج نم جسمه عالمه بتون ناس
 دیرکن سوزنی کسدی «لسان» قلمادی برهان
 دعوائی تحکم دیدی آنجق بکاشایان
 بن واسطه ناطقه آدمیانم .
 بن رابطه ضابطه حکم جهانم .
 بنسز اوله ماز راحت دل قابل و حاصل .
 بنسز اوله ماز کیمسه ده آمانه واصل .
 القصه، بوده ایلدی تمهید براہین .

شم عند ظل الله ، مقبول اوله جفنی
 حقتده کی امید من دخی برکالدر .

قطعه

بو نسخه یکانه، بو مجلای معرفت
 صرات عصر حضرت عبدالحمیددر
 نشر علومه پادشه مقتدا صرک
 الطاف فی نہایه سی بدیددر

مناظره اعضای بشر

اعضا ایدرک جمله سی دعوائی تقدم،
 هر عضو بدن قیلدی شکایتله تظلم .
 اک اول آقاقر ایدوب آغاز تکلم،
 حقا که بزمدر دیدیلر اصر تحکم .
 تحریک ایدرز جمله کزی ایشته بو معلوم،
 اعمالکرا انعالکرا اولمش بزم محکوم .
 اللر دیدی الله ایچون اولسون ایدک انصاف،
 بز اولسه ق آمالکری کیم ایدر اسعاف ؟
 دیشلر دیدی کیم عدلیدر؛ کتم اولنور حق !
 تسلیم ایدکر امر فوق بزم الیق .
 اولدم آنیلوب «ذائقه» بسط ایتدی مقالات،
 دعوائی تقدم سزه شایسته می، هیات !
 بن اولسه م اذراق عجب کیم طاده جقدی ؟

افاده

کرید محتاجین اهالی مسلمانہ سی
 حقتده هر جهتدن نمایان اولان آثار
 شفقت و مرحمت جناب خلافت پناہینک
 بر صورتی دخی اشبو نسخه فوق -
 العاده مزدر .

«الناس علی سلوک ملوکهم»
 دقیقه سندن آگاه اولانلر متبوع
 افخم واققدسک اثرینه اقتفائی عہدہ
 تابعیتہ مترتب بر مقدس بوج عد
 ایدرلر . امینز که شو نسخه ده آتاری
 کوریلن . معارفندان عثمانیانک کافہ سی
 بو جس مقدس ایله متحسماً شو
 اثری اورتہ یه قویعش لر در . بناء علیه
 خدمت مذکورہ نک ہم عند الله ،

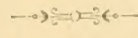
لکن او توده «معدنه» جو آبادیدی: «مسکین!»
 بنسز سکا قدرتمی کلیر بسط کلامه؟
 برشته سبب واری سکانیل مرآمہ؟
 ذاتمی دکدر سزی اقداریدن الحق؟
 ذاتمی دکدر بو ستایشاره الیق؟
 بن جمله کرک آمری یم، حا کمی یم، هب
 تسلیم اید کر، یوق بو کابندن دهانسب .
 در حال آیلوب لافہ «کبد» شویله جه محزون،
 کافی بو غرورک دیدی ای معدنه، او پر خون،
 انکار اولنور شیمی یم حق صریحیم؛
 معلوم و معین هله رجحان صحیحیم .
 اعضایه یم، ایلین اعطای حرارت .
 شایسته دکلی بکا اوصاف حماست؟
 تأمین حیات ایلمک آنجق بکا عائد .
 سایه مده دیمکدر بو قواعد بو فوآند .
 «قلب» اولدی معارض بو سوزه قیلدی خطابی
 آزرده دل اولمشدی دیدی دیکه جوایی :
 بنسز آمارک جکرک بش پاره ایتمز!
 بیلمک که سنی ایتدن الزام بو بیتمز .
 قانسز شامش واری؛ نیچون اصلی اونوتدک؟
 اعظام ایدرک کندیکی بیوده آوتدک!
 محرای اساسی دم مرکز توزیع،
 وهاب حقیقی بونی ایتش بکا تودیع .
 تشریک ایدم کمسه نی رجحانمه بالله!
 بر سکتیم ایدر جمله کزی سکتیه همراه!
 تا که «رئین» اولدی اودم قابه معارض،
 تردن بو شرف اولدی دیدی ذاتکه عارض؟
 بن ایلمسه هر نفس آلدیجه تسیم،
 کیم ایلرایدی قرب وجوار کده تخیم؟
 بن اولسه م آیا قانی کیم صاف ایده جکدر؟
 حکمک بکا وابسته در، الدن کیده جکدر .
 اسباب حیات اولدی شهیقله زفریم .
 حقا که وجودمه بو عالمده امیرم .
 ای جمله جوارح بکا لایق بو مزیت!
 آلدی بکا دائر بایکزر حکم بدایت .
 لکن بونی اذعان دماغ ایتدی تسلیم .
 کیم ویردی بو حکمی سکا ای لایق تعلیم؟
 مستأنف اولوب آلی یم حقمی سندن!
 قور تار میه جق حکم بدایت سنی بندن .
 بیلمز میسک آیا که یم مهر سلیمان
 بیلمز میسک اما که یم حاکم انسان .

عقل اولسه اعضا نه پیار نفعه مقارن؟
 البته رئیس اولسه کانیعی معاون؟
 فکر اولسه تدبیر امور ایلجه جک کیم؟
 فکر اولسه کیم ایلجه جک فصل محاکم؟
 ادراک معالی بکا بر لطف خدادر .
 دعوا مزی ابطال ایده جک وارسه صلاحدر .
 الکصور کورده «روح» اولدی تأثرله سخنساز:
 ای جمله اعصاب نه درسندہ بو پرواز؟
 مستأنف اولوب حکمی قرآنسک بیلہ ظاهر،
 تمیز عجب اولمدیمی وارد خاطر؟
 بر کولکه می صاندک بی ای اهل مناظر؟
 هیچ او نماز ایدک قارشیکه حیقسون بو مناظر!
 آتای کوروب ایلدک اظهار تکبر .
 تحریک ایدہ فی ایلمدک ذره تفکر .
 سر جمله فروعاتسکز بنسه اساسم .
 بن نور فیوضات ده معشرناسم .
 اصل سزه نسبتله قدیم واز ایدر .
 بر نفعه فیضم که اوده لم یز ایدر .
 آرتق هیکز ترک ایدک زلاف وکذافی
 بن حقه مضامم بو تفخر بکا کافی .
 سز امر یمه منقادسکز، حکممه تابع .
 متبوع یم، جمله اغیار توابع .
 احیا ایدن آنجق سری ذاتمی دکدر؟
 ابقا ایدن آناری صفاتمی دکدر؟
 مغرور اوله رق «روح» ده چیقماز یولی طوتدی
 بر دره ایکن کندیسی خورشیدی اونوتدی .
 ناگاه ایشیدوب شویله بر الهام الہی
 «خلاقکی فکر ایلده بک اوله مباهی!
 بن کبر ایدنک دشمنی یم، کبره اوزنمه .
 انواریکی بنسز کوروب اغیاره کوکنمه .
 تحریک ایدن اکوانی یم، روح عظیمم .
 حکمت ده حکومت ده یم، چونکه کریمم .
 هب ارض وسما قدرت بیغایه مه برهان
 هر نور وضیا مهر جمالله درخشان .
 اقرار ایدن ادراک ایدر الطامنی هر بار
 وای حالته هر کیم که ایدر ذاتی انکار .
 ای روح! بر آز کندیکی اصلاح ایلہ قیل نور
 تا اولیه سک بندن اوزاق فرقه مجبور
 ظافلسک اگر آچ کوزک ای ذره ناچیز
 یادایت وطن کلشنی، ای غنچه نوخیز!

اعضا دهرک قدرت حق اله آدق .
 بر نکته فی آحق دیله دلک حیرته طالدق .
 (وحی) که خدای ایلہ هدایت کر مکدن .
 محروم نوال ایلمه روحک نعمکدن .

ارکان حربیه قول اغالردن
 ر . وحی

تاریخ مدنیتہ بر نظر

مدنیت دینلن بر حال عمومی وارد که انسانلرک
 ترقیات ماده و معنویه سنه، اصلاح احوالنه، استرا-
 حتنه، توسعه کافل اولان بالجله اوصاف مرغوبه فی
 جامعدر .

ممالک مختلفه یه عطف نظر ایدلورسه جمله سنک
 مدنیتندہ بر نوع اتحاد نمایان اولور . زمانلرک
 مکانلرک اختلافیله برابر مدنیت دینلن شی مان عینی
 احوالره منتہی اولور، یکدیگره مشابه بر حالده
 جریان، یکدیگره موافق نتیجه لراتاج ایدر .

مع هذا اشیو مدنیتی بالکثر بر مملکتک تاریخندہ
 آراماملیدر . تاریخ مدنیتی بر قومک تاریخندن اخذ
 واستنباط ایتک ممکن دکدر . هر نه قدر مدنیتندہ
 اساساً اتحاد موجود ایدسه آتک تفرعاتندہ مشهور
 اولان تنوع و اختلاف دخی حیرتفزادر . چونکه
 هیچ بر مملکتندہ باشاوباشنه بر مدنیت تشکل ایتہ .
 مشدر . سیای مدنیتی تشکیل ایدن خطوط غایت
 طاغیتمدر . تاریخ مدنیتی بعضاً شرقده، بعضاً غربده؛
 بعضاً عالم عتیقده، بعض کرده عالم جدیدده
 آرامالیدر .

شوقی سویلیمک ایسترم که نوع بشرک عمومی بر
 مدنیتی، عمومی بر مقصدی وارد؛ انسانلر ایلہ
 برابر عالم وجوده گلش، اصلاً ضایع اولمشزین
 عصردن عصره توسعه ایتش، برودیمه السیبه کبی
 الدن الہیکه رک زمانزه قدر واصل اولمش وعصرلرک
 نہایتنه قدر بویله جه نقل و توارثی مترر بولتمدر .
 آنکچون تاریخ مدنیت کافه تواریندن بویوک،
 جمله سنی محیطدر .

مدنیت بر وصف عالی و عمومی، بر مقصد ایتہا-
 ثیدر . بالجله وقایع آندہ نہایت بولور، آندہ خلاصه
 اولور . بر قومک حیاتی تشکیل ایدن عناصری،
 تاریخی تأسیس ایدن وقایع الہ آیکز : مؤسساتی،
 تجارتی، صنایعی، محارباتی، اصول اداره سنی کوزدن
 کپیوریکز . بونلرک ہیئت مجموعہ سنی موازنه، یکدہ
 یکریله اولان مناسباتی محاکمه ایدکر . ایشته او وقت
 قیمت حقیقہ لری اکلشیلیر؛ بو قومک مدنیتندہ
 نه صورتله معاونت ایتدکلری، نصل بر تأثیر اجرا
 ایلدکلری کور بولور؛ آندہ هانکی وظیفه فی ایفا
 ونه قدر حصه احراز ایتدکلری مستبان اولور .
 والحاصل احوال و وقایع مشروحه، صورلری بحر

حیطه ایصال ایدن انهار جسمه به بکرز . او بجز حیطه ایسه ، مدیندر .
 اعتقادات مذهبیہ . افکار حکمیہ ، فنون و ادبیات افراد بشریہ تزیین ذات ابتر دکتری قدرده اقوامی تمدن المشاردر . علی الخصوص دینک مدنیت اوزر سه تأثیر عظیمی اولمشدر . علوم و فنون وبالجمله حظوظات عقلیه و معنویہ بو شرفدن حصه لر نی احراز ایلمشدر . ایشته بو وجهه حد ذاتنده عالی و علویتری هر در لونب و اضافاندن ناری اولان مواد دخی احوال بشریہ بی اصلاح ایش اولمه لر ی حسیله تاریخ مدینته داخل اولمشدر .
 مدینتک تاریخ عمومی هیئت مجموعه سی اعتبار یله سراپا کوزدن کچیر یلر سه کوزل بر منظره ، عالی برساله تشکیل ایدر . عصر دن عصره علی الدر حات توسع و انشار ابتدکی ، نوبت نوبت قطعات ارضک هر طرفنی طولاشدینی رونما اولور .
 مدینت آسیاده ، هندک جمع سرائر اولان جهات وسطیه سنده طونار . مهبط آدم اولان مملکتلرده قدمنا ده بزم شهود اولور . شمس منیر شرقدن طلوع ابتدکی کی ، آفتاب جهانتاب مدینت دخی جانب مشرقده کهواره کزین بروز اولور . یواش یواش اومهد عتیقه انباه واتماع ایتمک باشلار .
 بر طرفدن عالمک بر گوشه سته هیه روغنیفری ، ترسنه لر ی ، مطبعه لر ی ابله چینی ؛ افعال استقبالیه سنک اوایلک طاسلاغنی بر لشدیر ؛ بر کون حصوله کتیر دچی اثرک غیر متحول بر نمونه سنی کوستر . دیکر طرفدن اقطار غربیه ده آثور ، ایران ، کلدانی حکومت معظمه سنک ؛ بابل ، سوس ، اصطخر کی بلاد جسمیه تک ؛ بوکون ایزلری بیله ضایع اولان اومراکز عالمک اساسلری وضع ایدر . ایشته جهات سائر ارضک دریای ظلمته مستغرق اولدینی او وقتلر شرقده بو یله عالی بر مدینت تام قوتیله بر توشار اولور ؛ آرایه بو نیجه عصر لر حیولت ایش ایکن آنک کوزلری فاشدیر ه جق بعض شعاعانی ، حیرتزن بعض آثری بزه قدر واصل اوله بیلمکده ؛ و فظ زمان تبعاعد ایتمکده خنده کی روایات خرابه ندره ، مشوش افاده لره قار شوب کیتمکده در .
 مع هذامدینت دائما ایلر اولور ، دائما توسع ایدبور ، آسانک قطعات داخله سنی کندوسنه کافی کور مدیکندن ، سواحلی اعمار ایدیبور . جغتیلری ، ج و بانلری بانجیلر ، تاجر لر تعقیب ایدیبور ؛ فلاجره ملاحلر خلف اولور .
 بو صورتله فنیکه لیلر ، فریڈایلر طوغبور ؛ سیدون (صیدا) ، ترووا ، اسپارته . تیر (صور) شهر لرینک نملری آتیایور ؛ قدمانک بر ضرب متلنده دیشله کی کی « بیکرله کیمیلرک قنادلری ذکر لری دوکیور . »
 نهایت مدینت اتساع ایده ایده قره لره صیغبور ، آسیادن طاشه جق بر حاله کلبور . آفریقا ساحلنده مصری ؛ کاهنلرک ، تاجر لرک ، فلاجرلرک . ملاحلرک مسکنی اولان اوداوغرائی تأسیس ایدیبور .
 بو صورتله مصر آسیا مدینته آفریقا مدینتی

پیننده بر رهگذر ، کاهنلر حکومتیله تاجر لر حکومتی پیننده بر عمر اولبور ؛ بابل ایله قارتاجیا آراستند بر خط واصل تشکیل ایدیبور .
 فی الحقیقه مصر یکد نگرینی تعقیب ایدن اوچ مدینته ؛ آسیا ، آفریقا ، آوروپا مدینت لره استناد . کاه اولمشدر . مصر اومبنای عتیق مدینتک عادتا بر مفتاحیدر .
 بوراده مدینت یکی قوله آریلیور ؛ بری شماله ، دیکری غربه توجه ایدیبور .
 مصر آروپاده یونانسانی تأسیس ؛ بتدیکی صروده ، سیدون دخی آفریقا قارتاجیه بی هدیه ایدیبور .
 اول وقت صحنه عالم دکیشبور ؛ آسیا انظفا پذیر اولبور ، نوبت مدینت آفریقا کچور . قارتاجیا لیلر بابالری اولان فنیکه لیلرک آثار مدینت لر نی . کماله چالیشور لر .
 آرتنه لرنده حکومتلرینک استناد کاهی اولان توبه ، حبش ، ریشی . یومیدیا مملکتلری تشکیل اتمکده اولدینی . اشبو بلاد حاره کسب عمران بتدیکی صروده قارتاجیا ذکر بری ضبط ایدیبور ؛ سر کد شتیر کچیر یبور . سجینیاه ، قورسیقه ، ساردویا به آباق آتیور .
 بوندن سوکرده قارتاجیا به بحر سفید آرز کلبور . حد سز ، حسابسز کیلری قناریا اطالری آشیور .
 کیم بیلیره کی کیمی بهول نالمه یساشور . حالبوکه مستقبلده یونانک و رومانک قورتاقی کیمیلری چوق وقتلر ایلر و کیمکه جساتلری اولمادیندن بو اطالره عالمک حد انتها یسی نظریله باقه جقدر و او بیبهول نالمی بر کره ده از یارت اتمک شرفنی اخلاقه بر اقه جقدر .
 آرادن چوق کیمکسز قارتاجیا هیئات مهان جره سی بیجه مهالکه کور کس کردک اسپانیا شبه جره سته وضع ایدیبور . حورانه شاله دوغری جیتور آروپانک ساحل غربیسی بو نیجه کیدرک فنیکه سانی اول امرده یسقای ایالته ایصال ایدیبور .
 اراده بوکون بیله اسکی پیر یالسانی فنیکه ساندن مائو ذ جسی بر طاقه لره لک تلون بتدیکی کور یلبور . بعده بر لاندیه ، عالیلرک مملکتنه کورتور . پیور ، بوراده دخی الحاله هذده فنیکه سانی قدم سلت نسانیه شلوط بونبور .
 قارتاجیا مهاجر لر ی اشبو اهالی وحشیه کندی صنعتلر دن ، تجار تلر دن ، مذهب لرن دن بعض شیلر اوکره دیبور ؛ اساندن قربانلر تعلیم ایدیبور ؛ قربانلرک قامیشدن انسان شکلنده معمول قفسلر در وننه قونیله رق در ی در ی احراق بالنار ایدلسی اصولی کوستریبور . قارتاجیا لیلرک (ساتورن) معبودی سلنیلرک (توتانه) معبودیه منقلب اولور .
 قارتاجیا آسیا کاهنلر دن آلدینی شیلری کندی افکار وحشیانه سیله مزاج ایدرک سلنیلر دو بر یبور . حتی سلنیلرک (دروید) دینلن راهلری آسانک کاهنلر دن شته بر شی دکاندو شو فدر واز که آفریقا دن کهرک تک نوسه تون سمدکن صکره آور دای غربی ، کلشدر .

بو وجهه اقوام غربیه تک هر حالی شرقی لره اختلاطلر دن متأثر اولبور . قبا صورتده کی انشا آتلی مصر دن بعض شیلر اخذ ایدیبور . استعمال ابتدکاری حروفات بیله قبار هیه روغنی شکلنی آلیبور . حتی بریت نیاده (قارتاق) نام عمده حزل رنرک اوزرنده قوجمان غرایت قیالری بر بره کتیر درک جیم هیه روغنی حرنلری تشکیل ایشلدر ؛ بونلره (مانیر) دنیلر . اشبو مانیر لر اون صره اوزره مرتب اولوب دوت بیک قدر واردر . بونلرک هیئت مجموعه سی عادتا بر کتاب اولدینی حالده مرور اعصار ایله بوکون معنائی خاطر ده نامدن سیلنمشدر . ایشته بو هیاه کل جسمه تک قارتاجیا مهاجر نی طرفندن کتیر لریکی صورت قطعه ده تعین ایدیبور . صروده اولدینی کی بریت نیاده ده بوکون بر (قارتاق) سراقی بونبور .
 جسور قارتاجیا اراده ده قالمایور . کیم بیدر ده اتره لره باش اولیبور .
 غریب دکلیدر ، که ایرانیلرک (میترا) ، آثور لیلرک (بل) تسمیه ابتدکاری شسه عبادت اصولنک بو نیجه صر دن سوکره آمریقا ده حالامری اولدینی کور یلبور ؟
 شایان حیرت دکلیدر ، که اسکی آسیا و آفریقا اعتقاد اتندن بر جزو اولان قارتاجیا دن رومابه انتقال ایدن (وهستلر) شمس معبودینک قزلری بر جدیدده دخی کور یلبور ؟
 والحاصل پیرومکسیقا کی آمریقا خرابه لرنده ظهور ایدن و مدینت عتیقه تک دلیل فی عدلی اولان آثرک ، اصل و تزیناتی جهتیله سوریه میانینه ، شکلی وهیروغنیفری جهتیله مصر معمار یسنه تک زیاده مشابه اولسی سزاوار بیت و حیرت دکلیدر ؟ .
 نه حال ایسه . آسیا مدینتک وارنی اولان ؛ بر طرفدن مصره استناد ، دیکر طرفدن آروپایی احاطه ایدن قارتاجیا قوم عظیمی بر مدت بالجمله اتوامک مرکزی ؛ تانک محوری اولبور . بو درده آفریقا بوتون جهانه - کیم ایدیبور .
 مدینت یونانستانه ده نخم آتیور . کور کله نیبور ، دالانیور ، بوداقلیور . اراده بر قوم بتدیر یبور که بالجمله اقوامک والده سی اولان آسانک استرداد حقوق تمدن مقصدیه مغرورانه وقوعه کلن مهاجرانه قار شو یونانسانی مدافع ایدیبور .
 یونانلر مملکتلری بوکی مجاوراته قار شو مدافع ایدیبور لسه ده توسیع و تعمیم ایده یور لر . پینلرنده اتاق مقفود ، بر مرکز اتحاد غیر موجود ، یکدیگره رقیب ، اشکال مختلفه حکومتی حائر جماعت صغیره به اقسام ایدیبور .
 یونان قومی بوجهته هنوز کماله کلن فنون و ضایع لره سرمست غرور . دیکر جهتده شدنی قانونلرله باغلی اولدیندن لطافتلری قدر قوته ، طراوتلری قدر عظمته مالک اوله یبور ؛ مدینت یونانستانه دکسب متانت اتمکسز ناز کلشور .
 آنکچون روما همان هجومده آروپانک مشاهله سنی یونانستانک ایدن آلبور قاپتوله ،

روما شهرنده ژوپیترمعدینه تخصص ایدیلن تپه به نقل ایدیور: اورادن اصلا انتظار اولمئسزین اطرافنه ضیالرساجیور: یونانسانک بدراقبالی ده دوچارخسوف اولور.

روما، علامت اتخاذ ایشدیکی قارتال کچی قناد لری کریور، نچه لری آجیور، شمشکارساچهرق اوچور. قارتاجا آفتاب عالم اولدیغندن کوزلری قارتاجایه دیکور.

قارتاجا دکرلرک حاکمی، مملکتلرک حاکمی، اقوامک حاکمی.

قارتاجا احتشاملی، عظملی، ثروت وسامانی برشهر: شرقک مدافع صنایعی حاوی.

قارتاجایه زمانک محصولندن، انسالرک مسا. عیسنندن اکسیک هیچ برشی یوق. ترقی ایش بر جمعیت، ذروة کاله واسل اولش بر هیئت یشیور، والحاصل آفریقانک مفرحکومتی مدینتک صوگ نقطه سه وارمش، دها زیاده ارتقاسی غیر قابل. حالبوکه هرکال ایچون بر انحطاط مقرر در.

بالعکس روماده هیچ برشی یوق. روماقندا. ری داخنده اولان هر شیئه مالک. لکن آنلردن استفاده ایچون دکل، بلکه تملک ایچون مالک.

روما هنوز نیم تمدن، نیم وحشی، روماعدن ایده جک، ثروت وسامان صاحبی اوله جق. روما. نک ماضیسی هر شییدن حالی، انتظار ایشدیکی شیلر هپ آتی ده.

برمدن ایکی قوم یکدیگریته قارشودن باقور. بری ثروت واحتشام ایچنده مربع نین استراحت اولیور. دیگری ظلمت فراموشی ایچنده کسب عظمت ایدیور.

لکن یواش یواش هر ایکسک توسعنه هوا وطوپراق یتیور. روما قارتاجایی صیقمعه باشلا یور. ذاتا قارتاجا چوقدن بری رومایی ازجاج ایدیور.

ایکی مملکت بحرسفیدک قارشولتی ایکی ساحلی اوزرینه اونورمش. یکدیگریته رقیبانه عطف نگاه ایدیور.

لکن بر درجه به کایور که بودکر ایکسی تعریفه کفایت یتیور. آورو یا ابله آری بقا یکدیگری اوزرینه یوکنیور. الکتیری ابله ملوایکی سعایاره کی یکدیگره باقلاشیور، شمشکارساچنده یکدیگره قارشوق ایسته یور.

بوراده ایشووقعه عظمه نهایه منجر اولیور. بووقعه ده یکدیگره قارشو بولونان اشخاص کیملردر بیلیمسکر: ایکی سلاله: بریکی تاجر وملاح، اونهنکی عسکر وفلاح سلاله سی. ایکی قوم: بری التون ایله حکمران، دیگری حدیدایله فرمانفرما. ایکی حکومت: بری کاهنلر حکومتی، دیگری زادکان حکومتی. برطرفدن قارتاجایه، دیگر طرفدن رومایه، قارتاجا مکمل بردونمايه، رومامنتظم براردویه مالک. قارتاجا اختیار، زکین، دساس: روما کنج، فنیر، قوتلی، بولردن بری ماضی ایله یاد اولنورسه دیگریته مستقبل دنایه بیلیر. بری مخترعات وکشفیات فکرینه مالک. دیگری فتوحات

یولنه سالک. بری سیاحت ونجارت مراقلیسی، دیگری جنک وجدال ونهب وغارت مراقلیسی. بر طرفده شرق وجنوب، دیگر طرفده شمال وغرب. والحاصل یکدیگره خصم ایکی عالم: بری آفریقا مدینتی، دیگری آوروپا مدینتی.

بوایکی خصم کوزلریله قارشودن اولچوشیورلر. محاربه به طوتشمه دن اول هر ایکسک حال مساوی صورنده دهشت وریور. روما النده بولونان طار بر محاله کندی قوتلری، اهالیسی جمع ایدیور. قارتاجا اسپانیایه، آرموریکه، ورومالیرک منتهای عالم ظن ایشکاری بریتانیایه مالک اولعاه. دانا اورویایه تجاوز ایش بولنیور.

آتش جنک وجدال آلوننیور. روما خصمک بحر به سی قیاس صورنده تقلید ایدیور. محاربه اول امرده آله لرده وشه جبر برده قیزیشور، طرفین اولا سیجلیاده چاریشورلر، که وقتیه یونانستان ایله مصر دخی بوراده تصادم ایشلر ایدی. بعده اسپانیایه جزیره سنده طوتشورلر، که ایلورده آوروپا ایله آفریقا، غرب ایله شرق، شمال ایله جنوب بر کره ده بوراده نچه لسه جکدر.

یواش یواش محاربه ایلورلور، بوتون عالم آتش ایچنده قالیور. ایکی معطم هیکل یکدیگریته هجوم ایدیور. طوتشور: متارکه ایدیور، تکرار طوتشور. بکند بگری تعقیب ایدیور. کبرو چکیلیور. قارتاجا آلپ طاغلرینی آشیور: روما دکرلری کپیور.

ایکی قوم ایکی شخصده تشخص ایدیور: قارتاجا آنبالده، روما سیدیونده خلاصه اولور: بونلر کوکس کوکسه کایور، خونریزانه نچه لشیور. صوگ درجه ده شدتلی بر مبارزه، یکدیگریتنک قاسه صوصامشجه سته بر محالده در کیدیور.

روما عادتا ترزلل ایدیور. «آنبال قاپویه طایبیدی» دیه جانخراش بر فریاد قو پاربیور.

لکن تکرار کندی طو بلا یور. صوگ رحماه اولتی اوزره تکمیل قوتی جمع ایدیور. قارتاجانک اوزرینه یوکنیور. خر بیله عالمدن وجودینی قالدیریور.

بووقعه تاریخده کوربلن وقایعک بو یوکیدر: برحا کک حکومتندن محرومیتی، برشهرک خرا-بتی، بر قومک محوی قیلیدن دکلدر. بو حال تاریخده یالکر ردفعه مشاهده ایدیور. بوراده برکوکب انظما پدیر اولیور، بر عالم عدم آناد محو وقتایه کیدیور. بر جمعیت دیگر بر جمعیتی افنا ایدیور.

اوت، ایکی جمعیتدن بری دیگرینی بر محتمسزجه افنا ایدیور. قارتاجادن هیچ بر اثر قالمق لازم کلیور. اعصار مستقبله آنک حقنده یالکر رقیبک مساعده ایشدیکی معلوماته مطلع اوله جق. ازمنه آتیه آفریقانک ایشو مفر حکومتی، وحشت ایله مزوج مدینتی، بی شکل حکومتی، قانلی مذهبی، اهالیسی، صنایعی، آثار و مؤسسات جسیمه سنی، آنش پوسکورون دونتالری، ملاحلرینک مشاهده ایشدیکی بشقه بر عالی قانین برطاق جمایلر ارقه سندن

ارائه ایده جک: آرتق قدیم رومالیر بونی «ضایع اولش بر عالم» دیه تلقیب ایلده جک.

قارتاجادن هیچ بر اثر قالمیه جق. یالکر چوق وقتلر صوکره روما، توقف ایشدیکی وفتوحاندن یور یلوب نفس آلدینی بر زمان کندیسه کله جک ودرین بر خیال ایچنده آفریقنک اقتدارینی تحطیر ایلده جک.

السانده بر فکر تحسس وارد در. هر شیئی اوکر-نمک ایستر. بوراده وارد خاطر اولور که ایشو محاربه عظیمه ده قارتاجا نائل ظفر اولیدی عجا بوکون جمعیت بشریه نه حالده بولنوردی؟ البته او وقتدن بری جریان ایدن یکریمی عصرتی وقایعک محل طهوری تبدل ایدردی. نالده عنکرلر دکل، تاجرلر فرمانفرما اولوردی. آوروپا اورمانلر ایچنده، چالینق حالنده قایلر ایدی. حاصلی بر یوزنده تصور ایدمه جک بر شی حصوله کلیردی. لکن احوالک بولیه اولماسی مقدر ایدی. آفریقا قوملر آلتنده قاله جق. چول حالته کله جک ایدی. آفریقانک آوروپایه میدانی ترک ایشی ضروری ایدی.

فی الحقیقه قارتاجانک سقوطندن صوکره آوروپا مدینتی ایلورلور. روما حیرتقزا بر طریق ترقی به کبریور. اوقدر بیویور، اوقدر بیویور که آرتق اتحادنی محافظه ایدمه ریک انحلاله بوزطوتیور. عالم معلومک هر طرفی ضبط ایدوده خارجاً حرب ایله اشتعاله محل قالمیجه کندی کندیسیایه جنکه قانقشور. بر حرب داخلیدر باشلا یور. روما بیویور؛ لکن اسکی بر مبدشه کچی بیودکجه ایچی قوفلاشیور. مع همدامدیت روما اورزنده ثبات ایدیور. ابتدا مدینتک کوکی اولش ایدی، بعده جسدی، آندن صوکره باشی اولیور. قیصرلر اوکلر نده قسطنطنین اولدینی حالده اقتدارلردن سرمست اوله رق بیهوده بره رومایی محو چالیشورلر: عالمک مرکزینی غیر بدن شرقه کتورمک ایستیورلر. فی الحقیقه کندی یلری کیدیور، لکن مدینت آلری تعقیب اتمد. یکندن ظلمت ایچنده قالیورلر. شرق بیرانس اولیور، لکن روماروما اوله رق قالیور. (قایدتول) معبدیه (واترکان) بابالق مقامی خلف اولیور. ایشته روماده وقوع بولان تحول بوندن عبارت. بوندن صوکره رومانک اطرافنده بولونان اسکی شبارک کافه سی منهدم اولیور؛ بلده مقدسه تمدد ایدیور. وقتیه روما فوت ایله حکمران اولیور کن شمدی قوتدن دها بویوک برشی ایله، اعتقاد ایله حکم سور بیور. قیصره «سن پهر» خلف اولیور. روما آرتق حرکت ایتیور؛ یالکر سولدیور. آنک سوزی شمشک کی چاقیور. بعد ماصا چدینی بیایدر مارقا لوبه اصابت ایدیور.

فتوحات فکرینک برینه نشر مذهب فکری کپیور. رومانک محراق اولیور. اورادن ظهور ایدن صدا بالجمله اقوامه عکس ایدیور. بر شحصک بابالق صند ایله سندن بلده مقدسه به خطاباً سولیده یکی سوز بوتون عالمه سولنمش اولیور.

ایشته بو وجهه بر حکومت روحانیه آوروپایی

تشکیل ایدييور: فصل که اولجه بر حکومت روحانيه آفرينايي تشكيل ايتدی: آندن اول بر حکومت روحانيه ده آسيابي تشكيل ايتش ایدی. بونلرک کانه سی اوچ بلده ده خلاصه اوليور: بابل: قارتا- جيا. روما. بونلر دهر ر راهب کندی صنداليه سنده اوتور ييور. جالس تخت حکمرانی اولان نيجه قراللره ریاست ايدييور .

روما خريستيانلغ مرکز ادارده سی اولدق دن صوکرده آوروپا جيتنک ده مرکز عوموسی اوليور. متيقظ بروالده کبی آوروپا غائله سی محافظه ايدييور. آيلائک هجومي، واندا لئرک هجومي دفع ايدييور. حتی دینه بيديرکه روم ماخرستان اولدق دن صوکره بت پرست رومانک شرع حفته کی عداوتنه ده وارث اوليور. آوروپا ده کافی قوت بولنديغنی کوردی کی کبی آتی حربه تشويق ايدييور. «اهل صليب محاربانی» ناميله صحائف توارخي طولديران دین محاربه لرني اوياندير ييور. بومحاربانده ينه هيئت روحانيه دره بکلکی عالمی سلاحلنديرييور.

اوتدهن بری آسيانک الک هجری برخلنده، عربستانک قوم چوللارنده ظلمت مجهوليت ايچنده بر قوم يشاريور. عصر لردن بری نيجه اقوام طوغوب بيوديکی، محوومضحل اولوب کيتدیکی حالده باديه لرینک قهرينه چکلمش اولان بوقوم اشوتبدلات و تگونننن بالکلیه غير متاثر بر حالده قاليور. آنلره نه آسيامدنيتی واصل اوليور، نه آغریقامدنيتی، نه ده آوروپا مدنيتی .

خلفت عالمدن بری کندی چوللارنده متفرق بر حانده طولاشان بوقومه بر يغمير ذیشان بعث اوليور، بر نور هدايت کتيرييور. جمله سنی نقطه واحده يه جمع ايدييور. آنلره حیات و برييور .

رايت عدالتی کندیلرینه رهبر استقامت اتخاذايدن بوقوم. برق خاطف کبی عربستاندن خروج ايدييور. کيسه به کوز آچدير متسزین شرق و غربي طوتيور. عالمک مجهولی ايکن کسب اشهار ايدييور . اصلا حائر اهميت اونا دینی حالده عالم قدر اهميت آليور. اقوام و اممی بلع ايدييور. بر عصر طرفنده غرناطه دن دهلی به قدر امتداد ايدييور. ذکاو درایت ايله عالمک برونک بر قسعی اوزرنده لمعه نثار اوليور. اواسع قوم چولنک اوزرینه بيوک بر مشعاعه کبی تصادف ايدن اسلامیت. آکارو و برييور. علويت . عظمت کسب ايتدير ييور. نرادن ثریايه قدر عالی شراره لر ايچنده بر اقيور .

آسيانک اسکی مدنيتندن ده پارلاق بر مدنيت تشكيل. بالک يرينه بغدادی تأسيس ايدييور. بوندن صوکره عصر لرجه بغداد مرکز مدنيت اوليور. شعاعی تا افصای شرقده دهلی به رونق و برييور: منتهای غربه قرطبه بی اهدا ايلور .

مؤخرآ آسيای وسطيدن کله راک اسلامیت ايله کسب ندن ايدن ترکار دخی. برالدرنده سيف جلادت ديگرالدرنده ميزان عدالت اولدنی حالده آوروپانک تا وسطنه قدر جهات شرقيه سنه رونق بخش انتظام واحتشام اوليورلر. بیزانس يرينه استانبولی اقامه ايدييورلر .

ايشته عصر لردن بری حال بويه دوام ايدييور. شرقده مدنيت اسلاميه، غربده مدنيت نصرانيه حکم سورييور .

بوکون مدنيت اسلاميه نك مرکزی پاتخت سلطنت سنيه در. لکن اوروپا مدنيتنک بر مرکزی وارميدر؟ آرتق روم مرکز مدنيت دکلدور. هر قوم کندينه طوغری چکييور. نه مذهبده، نه ده سياستده اتحاد لری بولنيور. آنلرده افکار عوميه دین متامنه قائم اوليور. اعتقادات مذهبيه، اولکی کبی وجدانلر اوزرنده اجرائی حکم ايدميور .

علی الخصوص بر بئق عصر دن بری فرانسه ده جریان ايدن وقایع اوروپانک حالنی خيليدن خیل تبدیل ايتدی. حکومت جهانیه دن قانونکلیکک الی کمدی. رومانک حیاتی ترع ايتدی .

آوروپا حکومتلری کوندن کونه شکل روحا. نيسنی ضایع ايدييور: محبابو حال مستبلده نه نتیجه حاصل ايدم جکدر ؟

مدنيتهک نوبت نوبت آسيانک آفریقيه. آفریقادن آوروپا به انتقال ايتدی کبی کور ييور. عجب بر کون کله حکميدرکه آوروپای ده ترک ايددرک ددبه واحتشاميه، علوم و فنون و صنایع ايله دور عالم سياحتنه دوام ايتسون ؟

مدنيتهک برمدتن بری آمریقيه طوغری تمایل ايتدی کور ييورمی ؟

بوکون مدنيت اختراع ايتدیکی وسائط ايله بحر محیطی اوقدر از برمدته کپيورک. وقتيله اوقدر بر زمان طرفنده بحر سفيدک بيه بر طرفندن ديگر طرفنه کچه ميوردی .

بلکه بر طرز جديد حیات تأسيس ايدرسه آمریقا بو حیاتک مرکزی اوله جقدر. بومنعدن بر حزمه جدیده ضیائیه فوران ايدم جک: بر عتیق بیابان وحشته قلب اتمدکن بشقه آکا حارات. حیات وطراوت بخش ايليه جکدر. اول وقت قطعات اربعه هم حال اوله رق، عینی قواعد تابع، عینی اصوله سالک اوله جق- آسیا مدنيتی، آفریقا مدنيتی. آوروپا مدنيتی يرينه بر مدنيت عوميه کله جکدر .

هر نه قدر شيديدن کسدير ييه مزسه ده. اگر بو حال واقع اولورسه، اگر بر کون آمریقا مرکز مدنيت حالته کليرسه موجب حیرت دکلیدرکه وقتيله بر شخصک قانونیک مذهبی زیر و زبر ايتدیکی بر صره ده ديگر بر شخص بر ارض جدید کشف ايددرک بيلمکسزین شاهد مدنيت ايچون مستقبله بر ملجأ حاضر لامش اولسون. (لوتر) بر عالی تخریب ايدرکن (قرستوف قولومب) ديگر بر عالم کشف ايتسون ؟

خزینة جليله حقوق مشاوری محمود اسعد

تخیل

لامارتینک «مديتاسيون» لردن

اکثر ياهنگام غروب شمسده تبه اوزر- نده کی صدساله چنار اغاجنک سایه سنه التجا

ايله محزونانه اوظورر و بر جریان تصادفی ايله انظارمی، مناظر متحولهی زیر اضا- بتکاه نکاهمده امتداد ايدن اووايه عطف ايلرم :

بو اوواده امواجی کوپوکلر ايچنده قالمش بر کوچک جای جریان ايدر وييلان کبی قيوريله قيوريله مجرالر ايچنده سوزو- له رک نهايت ابعادمظلمه درونه آتيلير !

اوراده، غير متحرک بر کولک خوابیده سکون اولمش صولری نظره چارپار: کوکب ليالی افق سمای مينا قام اوزرنده عرض ایتسام ايدر.

خجراغب، حزن نما اورمانلره متوج شواحق جباله صوکه شعاعنی فیرلاتير: سمالر آره سنده اوچان کردونه دلنشینی اوزرنده پری دل افروز ماهتاب آفاقی ضیای ابيضييه غریق انوار ايدر.

ازمنه قدیمه بی اخطار ايدر بر طرز غریب معمار ایدم انشا ايدلمش بر چاک قله- سندن منتشر اولان روحانی بر صدا طنین انداز آذق اولور: سیاح. بومناظر عاويه به قارشوی حیران حیران طورر: نه راک صوکه شامت لرینی اعلان ايدن ناقوس صحراوی بو روحانی حزمه لره قار شوب غائب اولور کيدر!

فقط، بو الواح لطيفه قارشيسنده، غير متحسس اولان قلب نالانم نه منسسط، نه ده متکدر اولور: سیار بر روح کبی ارضی تماشا ايدرم :

جیادت تامه روحانيه لرينه مالک اولالا- نلری نيرز نشاط ايدن بونير بر فیض بنم کبی قلبی مهربار دموت آلتنده قالمش بر اولويه ايراث نشود ايدم مز!

انظارمی بيهوده اوله رق غرب و شرق و جنوب شمال آره سنده واديدن وادی به عطف ايدرم و فسحسترای کائناتک هر نقطه-

سنی سوز دکدن صکره ديرم که: «بوجموعه کائناتک هيچ بر کوشه سنده بکا منتظر بر سعادت موجود دکلدور !»

فکرم، روحم ايچون هيچ بر صورتله بخش لذت ايمه ين بو واديلر. بوکلبلر بنم نه مه

یارار؛ مناظری اودرجه روح پرور. ذاتہ بخش اولان بوانہار. بوجبال. بو اورمانلر؛ بو انزوا کاهلرده انسانک موجودیت معنویہ سی ایچون قیمتدار ترشی مفقوددر. آنک تقدانی هر شیدی دم مفقود حکمند بر اقیار!

وقتا کہ شمس دورہ باشلاز و یادورینی ا کال ایدر. اوصفحہ زرین انہارک صورت

حررتی سیر مشر بر صرہ تعقیب ایدرہ. گوش برسی مصلوب و صوف ایچندہ خو عمش.

بحود بانش اولسون: نہ اتمیتی زار؛ ہم بو کوندوزرین بکدر کہ هیچ برشی بو قدرہ.

شمسی جول کاه و اسفندہ تعقیب ایدہ بیلسہم دخی کوزلرم بیابانلردن، خلادن

بشقه هیچ بر دینہ مصادق اولماز. بن بتون بو شعشعلردن هیچ برشی آرزو ایتیم:

کاشانن هیچ بر مضام بو قدرہ... فقط بر ثقیل وجودمی شو ارض فانی اوزرنده بر!

قوبده حدود کور شمسک اوتہ طرفلرینہ، شمس حقیقینک بشقہ سمالری تنویر ایتدیکی

مخلردہ پرواز ایتسم. ایشتہ اوزرمان قود حیا لیمی بودرجه تہیز ایدن امید جاودانی

نظرمدہ انجال بخش اولور ایدی! اوعلوی یردہ کہ، متحسری اولدیغ منبع کوثرہ طالبہ

رق نشوہ مند اوله جغ!

اورادہ، شو اقامتکاه فنادہ اسمی بیابہ موجود اولیان عشق و امید و بتون روحک

آرزو ایتدیکی شیرلی بولہ جغم!

ای بتون آرزو لرمک اجتماعکاهی اولان مادہ مبہمہ!.. کردوزہ، فجر اوزرنده یو وارہ

لانقده اولدیغ حالدہ نیچون آغوشکہ آتیلیمہم؟

وقتا کہ آناچلرک باپراقلری جنلر اوزرینہ دوسرہ آقشہ روز کاری حقیقہ رق

بویری و ایدرہ طوغری صاوورر؛ بیشتہ ن دہ صولش بر باپراغم!

ای روز کارلر! بیجی دہ او باپراقلر کی صاوورکز!.. علی مظفر

— دین اسلام —

صراوت عبرتنامی کائنات اولان تاریخلر کوستر بیوز کہ ظہور اسلامدن مقدمہ جهان

انسانیت ظلام ردائت ایچندہ قالمش. شمس حقیقت سحاب مدہشہ جہالت آرمسندہ نابود اولمشیدی.

بین المخلوقات تکریم بیوریلان نوع بشر اس الیاس خلقتی اولان حلیہ معرفتدن تجرد

ایش، حیوانات وحشیہ کچی بو یان دست وحشت اولمشیدی. چونکہ جہالت جهانی

استیلا، انسانلری وقف دواچی لاتحصا ایتمشیدی.

بر مهر منیر معرفتہ احتیاج واردی کہ طلسمتیاہ کردہ زمینی سیول انوارینہ، اضواء

هدایت شاریت سر اولسون.

غشاوہ غفلت، طلسمت جہالتہ مخمور، سرمست صہبای شم ورا اولان عیون شربہ

اونور فیض نشورہ، اوسراج بر تو بار سعادت، انعطاف ایلہ و خودینک حقیقتہ، اسباب

موجبہ حلقنتہ واقف، مزایای مکرمہ انسا نیہنی عارف اولسون

علم الیقین او کرسون کہ انسان دیدیکمز مخلوق مبجل طامہرہ کوردیکمز کن شلم

وشحمدن، دم وعظا مدن عبارت دکلدہر. حقیقہ بیلسون کہ بر موسم مخصوص حلول

ایدوبدہ وجودی مارومور، زباب وزنور، اشجار و ازهار کی خضیض فنا یہ سقوط ایندہ

کدن صکرہ ابدی الیاد پامال خاک مدلت اولیہ جقدر.

اگر انسانک دہ بر فانی ابدیدن قور تلما می لازم کلسیدی ادیان وقوانینہ، علم و معر

فتہ، محاسن اخلاقہ حاجت قالمزدی. البتہ بر زمان کہ حک کہ انسانلر بعد المماۃ دیریلہ

جک، حضور رب العالمیندہ طوبالانہ رق شو جهان فانیدہ کی حسنات و سیئاتدن مکافات.

یا حود مجازات کورہ حکدر.

بنائاً علیہ جمعیت بشریہ بہ منہاج مستقیم، راه سقیمی کوسترہ جک، برینہ شتاب. دیکر

ندن اجتناب ایدلسنی سویلیہ جک بر مرنی بہ. بر رهنمایہ لزوم واردر. ایشتہ او مرنی، او

رہنما «دین» درہ. فقط دین کہ — بر طاقہ او امر و تواہی نی و سعادت دنیویہ و اخروہ

یہ نی جامع بر جوق احکام جلیلیہ نی حاویدر — انسانلر طرفندن وضعہ امکان بو قدر.

انسان کہ — اغراضدن، شائبہ خوداندہ یشیدن آزادہ دکلدہر — ابنای جنسنک ہم

دنیادہ ہم عقبادہ رقادہ وسلامتی، فلاح و نجا. نخی کافل بر قانون، بر قاعدہ وضعہ مقدر

اولہ مز. بو حقیقت بیک درلو براہین ایلہ، بیک درلو ادلہ عقلیہ ایلہ تین ایتدکن صکرہ

حکم اولنور کہ بر دین ایلہ نظام عالمی. مادی و معنوی سعادت آدمی تأمین اجنت آنجوق

جناب حقہ مخصوصدر.

وقتا کہ «قدحل عن سائر التشیبہ مرتبہ اذ فو کہ لیس الالہ فی العظم» مدحیہ جلیلیہ

سی کترین کتابہ وصفی اولان (خاتم الانبیاء، حبیب کبریا) اقدمز حضر تلری شرف بخش

کائنات اولدیلر.

وقتا کہ «ان الدین عند اللہ الاسلام» نص کریمیلہ قدر عال العالمی اجلال بیوریلان

(دین مبین اسلام) تنویر باصراً نام ایتدی. بر طاقم رهنزان انسانیت، بر طاقم اعدای

فضیلت اونبی اکرم، اودین محترم علیہنہ اطالہ زبان ملعت ایلدیلر.

ظن ایتدیلر کہ بودین مبین دہ کندی عقاید باطلہ لری کی جہالت اوزرینہ مبنیدر.

ظن ایتدیلر کہ انسانلری راه حقہ دعوت و ارادہ شاعراد هدایتدن مقصد، منفعت

داتہ بہ، اغراض شخصیہ بہ مستند بر حالتدرہ. دعوت واقعہ بہ عدم اجابت و نقطہ ردائندہ

اثاب قدمہ غرت ایلدیلر.

جہالت آبلرک دیدلزی ناینا ایتمشیدی. اسلامیت حقتدہ کی بنض و عداوت دہ بوندن

تولد ایدیوردی. چونکہ انسان بیلمدیکی شدک دشمنیدر اعمالرک رؤیتدن محروم

اولدتلری، بدایع آذاری ردوانکار ایتلری کور اکندن ایلری کلیر. کوزلری آچیلوبدہ

لظائنی انکار ایتدکلری اشیایہ باقسلر درحال تبدیل شکر و لسان ایدرلر.

کلام اللہ ایسہ بر خورشید درخشان کی جهانی بر نور ایتدی. جہالتہ مستور اولان

کوزلر آچیلدی. انسانیتک نہ دیمک اولدیہی اکلایشیدی. عامۃ ناس عندندہ تحقق ایتدی کہ

بودین صنع بشر دکلدہر. اکر صنع بشر اولسیدی کندی ادیان سخیہ لری کی عقیمة

النتیجہ قلمسی۔ اودین علمینہ سل سیف عدا۔
وت ایدن منکرینک لمح بصرده بلا اختار
حکمنہ انقیاد ایتماسی لازم کلیردی۔

اساسی معرفت اوزرینہ مبنی اولان دین
اسلام ابنای بشری بر طریق سعادتہ۔ بر کبہ
عرفانہ سوق ایله مکہ باشلادی۔ بادی قوام
کائنات اولان محاسن اخلاقی بالفعل ابراز
واثبات ایتدی۔

بر کونش که مشرقدن عرض دیدار
ایدر۔ روی زمینی انوارینہ غرق ایتماسی
قابلمبدر؟ شمس تابان حقیقت ده خاور حجاز۔
دن طلعاته پک آز زمانده کره ارضک هر طر۔
فنه انوارینی صاجدی۔ عبادالهی برضوء فیضا
فیض ایچنده براقدی۔

یه بردلیل باهرکه اودین هدایت آکین
– تمثال مجسم عجز اولان – انسانلر طرفدن
تأسیس ایدلمش اولسیدی نه فیوضنده بو
درجه قوت، نه انتشارنده بورتبه سرعت۔
نه احکامنده بو قدر نفوذ و قدرت اولوردی۔
نده اون اوچ عصر بر قاعده سی۔ بر حرفی،
بر حکمی ذره ماتحریف و تغییر ایدلمکمزین
باقی قالیردی۔

بو پک بدیهی بر حقیقتدکه آثار بشرده
بقا یوقدر۔ بقا الله زاحعدر۔

اویله بر بقا که کلام المہک بر حرفی
دکتر برمدی۔ دین اسلامک بر حکمی تقض
بدستی۔

حذ ذوا جنات قرآن حکیمی نصل انزال
بیورمش ایسه بو کون یه او قرأندر۔ دین
اسلام نه یونده تأسیس ایتش ایسه بو کون
سنه او اساس باقیدر۔ الی الابد تبدلندده
معصودر۔

انصاف ایدلم۔ هر کی دیندر اوک تبدل
زمان۔ انقلاب جهان ایله حال اصایسنی محافظه
ایتشدر۔ هانکی دیندر او که تعرضات بشریہ دن
و تغییرات کونا کوندن آزاده قالمشدر۔ هانکی
دیندر او که بونجه زماندن بری نورمانه مایو۔
بلرله نفوسی منقاد ایندیکی کبی بقاسنی ده
دنیاک صول که نه قدر نأمین ایلمشدر۔۔۔
معرفت نه صورتبه تعریف اولنورده
اولنسون۔ غایتی جناب حقہ منجردر۔ دیلم که

معرفت شو جهان فنا نشانده سعادت بشریہ
استحصال ایده بیله جک وسائلك خلاصه
معناسیدر۔ دیلم که معرفت شو کدر کاد فانیده
بی بشرک بر بریله خوش کچنمی۔ بر برینک
مالنه۔ جاننه، عرضه تسلط ایتماسی ایچون
سبب یکانه اولان محاسن اخلاقه وجود
ویرمکنن عبارتدر۔

دیلم که معرفت مدینتک مادریدر۔ دنیاده
بزی بونجه سعادتده نائل ایدر۔ دیلم که
معرفت طریق نجاتی بولمق ایچون بر هر دردر۔
بزی کربوه ضلالدن تخلیص، بزه عالم ابدیده
بر موقع اعلا تخصیص ایدر۔

بر کرده دوشونلم که جناب خالق کریم
انسانلری نه ایچون یرآندی۔ بالکرتیک،
ایچمک، کولمک، اکلمک، صکرده چو۔
روبو ب طوپراق اولمق ایچوننی؟

مسئله نی تشریح ایتیم۔ زیر حیثاتک
بالکرت شو دنیاده کی عمر فانیدن عبارت اولمده
یعنی بر جهان سرمدینک موجود بولند۔
یعنی بو کون بیلمیان یوقدر۔ نتیجی شو دقبه نی
سویله لم که جناب حق «انسانلری بی بیلمک
ایچون یرآدم» بیوریور۔

بو حالده حقیقت معرفت، معرفت خالق
دیمک اولیور۔ معارف سائرده معرفت حقدن
آشعب ایدیور۔ زیر او اصلدر۔ بو بار
آنک بر وعیدر۔ بنابرین حق بیلمیان هیچ
برشی بیلمز۔

بر جهان ایدینک وجودینه قائل اولد۔
قدن صکرده بالضع شوده تسلیم اوسور که
ایلدوده حسنات و سیئاتدن مسئول اوله۔
جغز۔ حالبوکه حسنات معرفتدن تولد ایدر۔
سیئات جهالتدن انبعاث ایلر۔ قدرت الهیه یه
حقیقه کسب و قوف ایدنلر سیئات ایدمزلر۔
عظمت صمدانیہ نی دوشونمیانلر حسنا ته میل
ایده مزلر۔

بو حقایق، بو دقایق ایسه دیدن بشقه
هیچ برشی اظهار ایدمزلر۔ بالکرت واسطه
عقل ایله راه مستقیم آردیانلر، – عجز بشر
نفسه نظرلر دن بر وجهه مستعد خطا و نقصان
اولان – قوه تکبریہ نی بدرقه حرکت اتخاز
ایدنلر علی الاکثر بوضله نی شاشیرلر۔ ساحل

– اسلامدن تبعاده کور داب ضلاله کیدرلر۔
ایشته دین اسلام که – انسانلر ایچون بر
رهنای سعادت پیاددر – احکامنی تابع و تدقیق
ایتدکجه بوندن بشقه سعادت دارینی تکفل
ایتش بر دین موجود اولدیغنی دنیاک شر
قنده، غریبنده، شمالنده، جنوبنده بولنان
ارباب معارفک انصافلری، اک بصیرت
صاحبلری تصدیق ایتدیلر۔

اسلام نامنی ایشدکلری زمان سائقه
تعصبه آثار پوسکورلر بالآخره اونامه
حرمت ایدیلر۔ «اسلامیت مانع مدینتدر۔
بونی اورتدن قالدیرمیدر» دیه چار اقطار
جهانه غلغللر سالان ناطقه بردازلر۔ اورا
تورلر، پروفسورلر ذهابلرینک نه درجه
بدیهی البطلان اولدیغنی وجدانلرینه قارشو
اعتراف ایدرک «مدینت اسلامیتدن عبارتدر۔
بودنی تعمیم ایتلدر» دیمکه مجبور اولدیلر۔
مسلمانلر هیچ بروقت اوتیه بری یه
میسونزلر صالدرمغه، بر طاقم ترهیبان
وترغیبات ایله خلقی تبدیل دینه اجبار و تشو۔
یقه لزوم کورمیدیلر۔ بو حالده بیله امریقاده،
اوسترالیا، اوروپاده، آسیاده، آفریقاده
بیکرلرله انسانلر کندی اختیارلریله قبول
اسلام ایتدیلر۔ الله اکبر!۔۔۔

حقیقت هیچ بروتمده پرده کتمان التده
قالماز۔ کونش ابدی الابد لوط ایتده طور من
بر آن کلیر که انوارینی بردن اظهار ایدر۔

بر مهر فیضت اسوا شوق از سایه
تنویر حان و جان ایدنلرک زیر زمینه کیروب۔
قراکلق کوشه لره طالو بده ظلمتی ضیایه
ترجیح ایتیه جکلری طیبیدر که اهل اسلام
مدن بو آنه قدر از زوی وحدانیسیله تبدیل
دین ایتش بش اون آدم بولمق بش اون سنه
دوشونمکه توقف ایدر۔ ابدان سائرده سالکلی۔
ندن قاج مایون نفوس طانیرز که بر کونه محبوب۔
ریت ویاتشویق کور مکسزین بالطوع والرضا
قول اسلام ایلمشدر۔ ارتق دین اسلامک
علو قدرینه بوندن بیوک برهان اولمزلر۔

افادات مبسوطه مزنی خلاصه ایدنجه
شو نتیجه چیقار که تعصب جهالتدن نشأت
ایدر۔ جهالت اورتدن قالمق بده برینه معریه

فت قائم اولئجه اهل انصاف حاوی معرفت حقیقیہ. منجی صنوف بشریہ اولان دین اسلامہ نظر نقرتہ باقہ من. بناء علیہ دیلم کہ اور ویا معرفتہ، مدنیتمہ دمدم حائر نصاب کمال اولدجه. دیگر طرفدن حقایق دینیہ بی۔ برطاقم جہلہ نک یلان یا کلش تألیف وترجمہ ایتدکلری کتابردن دکل۔ علمای اسلام۔ میدن، آثار اسلامیه دن تتبع وتحقیق ایتدجکہ یک از زمان ایچندہ بعنایة اللہ تعالیٰ بت حقوق (کو ویلیام) لر. یک چوق (غرہ نیہ) لر، یک چوق روسل و دبلر کورد جکمزہ امین اولہ لم. لکن بزده الدن کلان عمت و غیرتی دریغ ایتہ لم. مادامکہ ابنای بشر بر برینک اعضا۔ سیدر، مادامکہ جملہ مزک خالق بر در، مادامکہ دین مبینمز عموم انسانلرہ نظر مرحمتہ باقلمنی امر ایتدشدر. بوحالہ شو خرسیتا۔ ندر، شو فلاندر دیہ میہ جکر. حقایق دینیہ۔ مزنی عالمہ تسلیم ایتدیہ جک درجہ دہ اثر لر یازہ جغز. حقیقتی بیلمیانلرہ او کر تہ جکر. معلومدر کہ دیندہ اکراه یوقدر. بز کسہ بی دین خصوصندہ اجبار ایدہ میز. فقط ایستبرسؤال وارد اولسون، ایستراولسون طریق مستیمی هر کسہ کو سترہ مکدن دہ کبری طور میز.

هله تحری حقیقت ایدنلرہ رهبرک ایتک بزم ایچون فرض عیندر. عکسنہ حر۔ کت ایدنلر عند اللہ مسؤلور.

باقی (السلام علی من اتبع الهدی)

ابن الامین محمود کمال

فقہ وفتنہا

معارف عمومیہ ناظری دولتو زهدی باشا حضر تارینک فقہہ دائر نشر بیوردقلری «مجموعه زهدیه» نام کتاب نفیسک مقدمہ۔ سندن اولوب نسخہ فوق العادہ مزہ ہدیہ بروجہ آتی اخذ و نقلی مساعده جلیلہ لرینہ مستندر:

هر علمک طالبنہ بیلمسی موجب بصیرت

اولان مبادی اوندر. بونلر دہ او علمک اسمی، تعریفی، موضوعی، مأخذی، غایتی، واضعی، مسائلی، حکمی، شرف و فضیلتی و نسبتی درہ شو حالہ بیسانی صدندہ بونلر دیغمز علمک اسمی فقہ اولوب تعریف و سائر مبادیسی دخی بروجہ آتی ذکر اولنور شو یلہ کہ: فقہ لغتدہ باب رابعدن مغالفا بر شیدی بیلوب یہ ایتک دیمک اولوب بعدہ باب خامسندن شریعت مطہرہ دیہ علم و معرفت حاصل ایلمک مضاسندہ استعمال اولنمش و عند الاصولین ادلہ تفصیلیہ دن مکتسب اولہ رق احکام شرعیہ فرعیہ یہ متعلق علمہ اصطلاح اولنشددر. بوکانظر عند الاصولین فقیہ لفظک مجتہدہ اطلاق حقیقت و مسائلی حفظ ایدن مقلدہ اطلاق مجاز و عند الفقہا اطلاق ثانی حقیقتدر. فقہ فقہا نزدندہ احکام شرعیہ فرعیہ بی کرک دلائلیہ کرک بلا ادلہ حفظ ایتک معناسنہ اولوب لا اقل اوچ حکم شرعی فرعی بی حفظ ایدنہ فقیہ اطلاق اولنہ بیلور. ارباب حقیقت عندندہ فقہ علم ایلم عمل بینی جمع ایدرک دنیادن معرض و آخرتہ راغب و کندی عیونخی بصیر و عبادتہ مداوم اولان ذاتدر. فقہک موضوعی یعنی کندودہ اعراض ذاتیہ۔ سندن بحث اولنان شی ثبوتاً و یا سلباً عبد مکلفک فعلیدر کہ بویہ ایکی قسم اولوب بری واجب و حرام کبی کندیسیلہ تکلیف و الزام ثابت اولان فعلدر. دیکری مباح و مندوب کبی کندوسیلہ تکلیف ثابت اولمیان فعلدر. بناء علیہ مکلفک غیرینک فعلی علم نقہک مو۔ ضوعندن اولمدی. اما صبی و مخنون و بہائمک اتلاف ایتدکلری شیلرک تضمینیلہ اولان تکلیف انلرک فعللرینہ عائد اولیوب بلکہ ولیلر یلہ صاحب لرینہ راجع اولدیغندن بو مثالو مسائل فقہیہ دن بحث دخی افعال مکلفینندن بحث دیمک اولغله علم فقہہ داخلدر. نقہک مأخذی کتاب، سنت و اجماع امت و قیاسدر. کتابدن مقصد قرآن عظیم الشان و سندن رسول اکرم (صلی اللہ تعالیٰ علیہ و سلم) افندمن حضر تارینک اقوال و افعال شریفہ و تقریرات منیفہ حکمت بیانلریدر. اصحاب کزین (رضوان اللہ تعالیٰ علیہم اجمعین)

حضر اتنک اقوال فصاحت اشتغاللری سنت سنیہہ تابندر. انتخاب کرام کبی مسائل دینیہ دہ اجتهاد و اتفاق لرینہ اعتماد اولنان ذوات. نضامک اتحاد و اجماع لرینہ (اجماع امت) و کتاب و سنت و اجماع دن اخذ و استخراج اولنان احکام دینیہ یہ غیری بر شیدی قیاس ایتمک (قیاس فقہا) دینلمشدر. بر شیدی قیاسدہ مقیس علیہ سده موجود اولان سنت مقیسدہ دخی موجودی معتبردر. کتبین اولان قیاسہ اهل اصولک دلالت نص بخندہ ایراد ایتش اولدقلری آیت کریمہ مثال اولہ۔ بیلور کہ استعیذ باللہ (ولا تاتل.....) نظم جلیلی ابوینہ قارشو (اف) دیواثر حضرت اظهارندن بزنی نہی ایتمکدہ اولدینی حالہ ضرب و شتم کبی ایذا آدن اولویتلہ منع و تحریم ایلمکدہ اولغله ضرب و شتمک حرمتی نص آیتدہ اولان حرمت تضجرہ قیاساً ثابت اولمشدر. سندن اولان قیاس مثلاً نحو دیک بر اولچکنی ایکی اولچککہ بیعک حرمتی (الحظۃ بالخطۃ.....) حدیث شریفی ایلمہ حرمتی ثابت اولان بر صاغ بغدادیہ ایکی صاغ بغدادی بیعک حرمتی قیاس کیدر. اجماعاً اولان قیاس، فقہا حضر اتنک حرمت مضاهرہ دہ وطی حرامی و طنی حلالہ یعنی بر کسہ مزنیہ سنک و الدہنی نکاح ایتمک حرمتی و استفراش ایلدیکی جاریہ سنک مادری نکاحک حرمتی قیاسلری کیدر. شومستلہ دہ مقیس علیہ دہ کی حرمت اجماعلہ تابندر. زیرا بویابده مخصوصاً نص اولیوب انجق نص شرعیف امہات نساء حقددر. ایستہ مقیس علیہ ایلمہ مقیسدہ وجودی معتبر اولان علت امثلیہ ثلثہ محرردنک هر برندہ مر جوددر. علم نقہک علت ثانیہ سی سعادت دارینہ نائل اولمقددر. چونکہ بونک اهل دنیاسدہ عزیز و محترم و دار عقبادہ متمم انواع نور اور. علم نقہک، امنی امام اعظم حضر تاریدر. نقیب مسائل. موضوعی نقل کتائب و محمولی و جوب و ندب و اباحہ و حرمت و کراہتدن عبارت بولنان احکام خمسہ شرعیہ دن (هذا الفعل واجب او حرام او مندوب او مباح او مکروه) کبی جملہ لرک بریدر. فقہک

حکم شرعیسی مثلاً طهارت و صلاة و صوم و شروطنک حصولیله تحقق و جوبی حالده زکات و حج مثللو عباداته دائر اولان احکامی اجمالاً اولسون تعلم و تدرس ایله مک مسلمینه فرض عین و نکاح و رضاع و طلاق و بیع و شرا و عتاق و امثالی معاملات عائد مسائلی ممکن مرتبه او کرمک فرض کفایه اولسیدر .

فقهک شرف و فضیلتی، کلام و تفسیر و حدیث و اصول فقهدن ماعداً کافه علومک افضلی و احادیث شریفه نبویه نک ثمره و محصولی بولنمسیدر . زیرا احادیث جلبله نک هر بری او امر و نواهی بی مشتملدر . بنابرین امام اعظم رضی الله عنه حضر تلمی فقهی (معرفة النص مالها و ماعلیها) یعنی انسان کندی نفع و ضرر . رینی بیلیمک ایله تعریف بیور مشلدر که بوده فقهک عین او امر و نواهی دن عبارت اولدیقتی بیان دیمک اولور (من یرد .....) و (من تفقه .....) و (ما عند الله .....) و (الفقه الواحد .....) و (لکل شیء عماد .....) و (افضل العبادة .....) و امثالی احادیث شریفه و دهانجه آثار منیفه ایله علم فقهک قدر و مزیت ، علویه و فائده و اهمیت مادیه و معنویه سی مثبت بولنمغه ده ازایده تفصیلات اعطا . سنه حاجت کور یله مامشدر .

فقهک صلاح ظاهره نستی ، عقائد و تصوفک صلاح باطنه سببی قیلندندر . مذهب حنفی به متعلق احکام دینی عبدالله بن مسعود حضر تلمینه متصل اولان طریق ایله استنباط اولمشدر که مذهبیمک امام اعظمی اولان ابو حنیفه نعمان بن ثابت حماددن و حماد ابراهیم نخعی دن و بوده علقمه دن و علقمه عبدالله بن مسعوددن و عبدالله بن مسعود دخی (رضوان الله تعالی علیهم اجمعین) رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم اقدمن حضر . تارندن اخذ و تلمی ایلمشدر . امام ابی یوسف و امام محمد و امام زفر بن هذیل و امام حسن بن زیاد (رحمهم الله) جناب امام هامک تلا . مبددر لر . بوصورته احکام شرعی بی ائمه مشار الیه درجه عالیة احترام و استنباطه ایصال

و اعلایه خارق العاده صورته بذل مقدرت و عنایت بیور مشلر و ائمه مذاهب ثابته دخی کندی طریقلمی اوزره باب استخراجده یک چوق همتملر کوستر مشلدر .

ائمه حنفیه نک اختلاف بیورد قلمی مسا . ثل دینیده قغیرینک اقوال صواب ماللریله اقتالازم اولدیغنده بین العلماء تماماً اتصاف حاصل اولمامش ایسه ده انجق اصح اقوال اولمق اوزره سراجیه و غیریده شو صورته بیان اولنور که : مفتی مجتهد اولمزسه اولاً علی . الاطلاق یعنی امام مشار الیه کرمک یالکرز بولنسون و کرمک دیگر لر یله برابر اولسون انک قولیه اقتا ایدر . ثانیاً امام ثانی - که ابو یوسفدر - ثالثاً امام محمد ، رابعاً امام زفر و حسن ابن زیاد حضر اتنک اقوالیله تقوی و یرر . و بر مسئلهده امام اعظم بر طرفده و امام ابی یوسف و محمد دیگر جانبده بولنسلر مفتی ، اقتاده مخیر بولنوب طرفیندن هانکی سنک قولیه اقتا ایدر ایسه جائز اولور . و امام زفر و امام حسن قول لرینی درجه واحدهده اعتبار ایلر . بعضی طرفندن مفتی ، مجتهد اولورسه ائمه مشار الیه اقوالندن احدها آخره نسبتله دلیل ده قوی اولان قولک اختیار و ترجیحی لزومی کوستر لمشدر . بر مسئلهده ایکی قول مصحح بولنسه واحد هاده لفظ تصحیح دیگرندن آکد اولمزسه قولین مذکورینک بر یسینه قضا و افتا جائز اوله جنی بحر رائق ایله دیگر بعض کتب فقهیهده تصریح و تسجیل اولنمشدر . اقاتنک علاماتی فقهانک اکا (و به یفتی . و علیه الفتوی . و به ناخذ . و علیه الاعتماد . و علیه عمل الامة . و هو الصحیح . و هو الاصح و اظهر و اشبه و اوجه و مختار . و به جرى العرف . هو المتعارف . و به اخذ علماؤنا) و امثالی الفاظ اولدیقتی مضمرا تک اوائلنده ذکر و تفصیل قلمشدر . علامت افتا الفاظنک بعضی بعض آخرندن آکد و اقوی اولدیغندن بر مسئلهده اقوی اولان علامته معنون بولنان قولک اقوال سائر به تقدیمی اولی اولدیقتی مثلاً (قوی . صحیح . اصح . اشبه . اوجه . احوط . اظهر . مختار) مانند دی الفاظدن (و به یفتی)

لفظی (علیه الفتوی) دن و (اصح) لفظی (صحیح) و (احوط) تعیری (احتیاط) مثللو کلانندن و اشباهی دخی صره سیله بر برندن آکد و اقوی بولدیقتی شیخ (حیرالدین رملی) نک نتاوا سنده بیان اولنمش و ارباب ترجیحندن ایکی امام صاحب مقام بیننده بر مسئلهده تعاد رض و اختلاف واقع اولوبده بر یسی قولنی (هو الصحیح) و دیگر ی (هو الاصح) عنوانه نیله تفسیر و تدبیل ایلسه صحیح اولسنده ایکی سکنده اتفاقلمی حاصل و اصحینه انجق برینک قائل اولمش بولنسنندن ناشی قول صحیحی اخذ ایله انکله عمل اولی اولدیقتی (و حیه . اوجه . احتیاط . احوط) تعیرلمی دخی بوقیلدن ایدوکی حلبی کیرده محرردر . بوصورته (اصح) و (صحیح) لفظلرینک ترجیحنده ایکی قول بولنش اولور .

فقها بدی مراتب مشهوره اوزره اولوب کمال باشا زاده نک (وقف النیات) نام رساله . سنده مراتب مذکوره شو وجهله بیان اولنمشدر .

طبقه اولی مجتهد فی الشرع که ادله اربعه دن قواعد اصولیه بی تأسیس و ترصین و احکام فروعیه بی استنباط و تعیین ایدن ائمه مذاهب اربعه و امثالیدر . طبقه ثانیه مجتهدین فی المذهب که امام اعظم حضر تلمینک قواعد مؤسسسه سی اوزره ادله دن احکام : استخراج ایدن امام ابی یوسف و امام محمد و سائر اصحاب بیدر . ثالثاً مجتهدین فی المسائل که صاحب مذهبدن منصوص اولبان مسائله انک اصول و قواعدی مقتضاسی اوزره احکام استنباط ایدوب اصولاً و فروعاً اصلاً مخالفته قادر اولمیان ذوات کرامدر . بونلر امام طحاوی و خصاف و کرخی و حلوانی و سرخسی و فخر الاسلام و قاضیخان و امثالیدر . رابعاً طبقه اصحاب تخریج که اصلاً اجتهاده مقدر اولمیوب بلکه اصولی علی وجه الاتقان ضبط و احاطه ایله امام اعظم و اصحابی حضر تلمینک اقوال اجتهاد اشتمالرندن ایکی وجهله محتمل اولان قول مجملی و حکم مبهمی مشار الیه نک اصول رصینه سنه نظر و قروعدن امثال و نظا ترینه مقایسه ایله تفصیل و ایضاحه مقدر

و موفق اولنگر اولوب بونلرده امام رازی و اقرانی ذوات کرامدر. خامساً مقلدیندن طبقه ارباب ترجیحدر که بونلر ابی الحسن القدوری و صاحب هدایه کبی ذوات اولوب بعض مسائلده (هذا اصح روایه. و هذا اولی. و هذا اوفق للناس) قوللریله بعض روایتلری دیگرلری اوزرینه تفصیل و ترجیح ایلمشندر. سادساً طبقه مقلدین که قوی واقوی و ضعیف و ظاهر روایت و روایت نادره بینلرینی تمیزه قادر اولان و کتب مؤلفه لرنده اقوال مردوده بی اصلاً نقل و روایت ایلمیان متأخریندن ارباب متون معتبره اولوب بونلرده کنز و مختار و وقایه و مجمع الصحابی مثل ذوات عالیه در. سابعاً احوال مشر و حه دن برشیده. مقتدر اوله میان و قول ضعیفی فرق ایده میان مقلدیندر .

هندلیلرک احوال قدیمه سنه دأر

بعض معلومات

هندستان دنیلان قطعه آسیانک طرف جنوب- یسینده و بحر اوقیانوس ایله هالایا طاغلری یسینده ۳,۱۵۷,۰۰۰ کیلومتر مربعی وسعتده بر شبه جزیره اولوب جبال منیع و انهار جسمه ایله مجهزدر. انهار و جبالک تشکیل ایلدکلری واسع اوولر غایت محصولدار اولوب هر نوع فواکه لذیده یتمشکده ایسه ده دارچین آنااس خرما اوزوم کثرت اوزره حصوله کلکده ولایمده ولایمحصی حیوانات سورولری بسلمکده در. دنیانک هر طرفندن التون و کوش مسکو- کات ایله ملو اوله رق کلان سفائن تجاریه حموله لرینی هندستانک اشیای کرانهاسیاه مبادله ایتمکده درلر.

هندستانده اک زیاده محصولدار اولان اراضی [کشمیر] وادیسدر. اساطیرهنده یه کوره [مهر و — Mèrou] تپه سی الپلرک جمعیدر . هندستان داخلندن بش قول اوله رق جریان ایدن پنجاب صوینک منصبی جوارنده دلتالرک تشکیل ایلدیکی اراضیده غایت لطیف

بنجه لر وارددر. غانج نهری براهما پوترادنیلان نهرجوسی ایله برلشدکن صکره بنگاله کور- فزینته منصب اولور. انهار مذکور سیرسفائنه مساعد بولندقلری جهته نجارتی تسهیل ایتمکلری کبی اراضی بی سق و اروا ایدرک زراعتی دخی تأمین ایدرلر. اشوبتجارت سایه سنده هندستانک نفوسی کوندن کونه تراید ایدرک ایوم ۳,۱۵۷,۰۰۰ کیلومتر و مربعنده ۱۷۰,۰۰۰,۰۰۰ نفوس موجوددر.

هندستان اهلیمسی غایت خلوق آدملر اولوب یرلی و اجنبی کیم اولورسه اولسون ایرات مضرت ایتمکدن احتتاب ایدرلر. بونلرک باشلیجه ما کولاتی سود، پرنج، میوه اولوب هر شی یزدر. مشاقه متحمل و تفکر اته مائل خصوصاً خیالات دینیه یه نابعدرلر. هندستان قدمنه نظراً حکمانک منشی عد اولتمقده در. هند حکمانک المشهوری [هیداسب — Hydaspè] نام حکیم اولوب فیلسوفیده برمسلك احداث ایلمش ایسه ده اساسی یونان فیلسوفیسنه کلیاً مغایر بولند. یعنی جهته اسکندر کیرک رفاقتده هندستانه کیتمش اولان حکمای یونانیه لدنیاتنه کسب و قوف ایده مامشدردر.

هندستان اهلیمسی اساطیر قیلندن اولان وهمیات و خیالاته طبعاً یک زیاده میال اولد. قلدندن جلدلرله یازلمش اولان آثار منظوم. مه لرنده کویا بوندن میلیون و ملیار سنه لر مقدم هندستانده یه بر جمعیت بشر یه نک موجود بولندیقی تمهیداً ادعا اولتمقده در.

هندلیلرک اعتقادنجه برسنه معبودیه ۳۶۰ سنه بشریه یه معادل اولوب عمر معبودی ایسه ۱۲۰۰۰ سنه معبودی اولدیغندن بر معبودک عمری سنه بشریه ایله ۴,۳۲۰,۰۰۰ سنه اولمسی لازم کلورکه زمان مذکور باش معبود عد ایتمکلری [براهمه — Brahma] نک مدت عمرندن بر کون بیله دکدر. هر معبودک Kalpa تعبیر اولنان مدت حیاتی بر مدت عصره معادل اولوب درت [یوغاق — Yogae] دوره انقسام ایدر. دوره اولاده خاللق روحی باقی اولدیقی حالده دوره ثانیه ده زندگی اصلیمسی کوندن کونه تناقص و دوره

ثالثه ده مبدأ دن تباعد ایدرک دوره رابعه ده دخی فنیاه تقرب ایدر. بناء علیه وقوعات بشریه نک ضبط و قید اولندیقی مدت یعنی تاریخ بی بشر زماناً ازلیت راده لرنده اولان بومدت طوبله یه نسبتله بر لحظه بیله دکدر.

قبل المیلاد هندستانک وقوعات تاریخیه سی او هام و خیالاتدن منبعث افسانه طرزنده یازلمش بی معنا تره اتدن عبارت اولوب میلادک او تنجی عصر ندن صکره یازلمغه باشلامش اولان وقوعانه صحیح نظر یه باقیه بیلمشدر.

هند تاریخنک اساسی اهلینک صنوفه انقسامیله تناسخه قائلیتدر: روح جناب حق طرفندن انزال اولمش بر ماده علویه. درکه کره ارض اوزرنده بولنان کافه موجود- داتدن کچهرک کسب صافیت ایدوب یه اصلنه رجوع یعنی ذات خالقه عودت ایدر. بناء علیه وقوعات کچمش بر حیاتک مکافات و یا مجازاتی کبی عد اولتمغه لایقدر. ترک حیات ایتمش اولان پدرلرک کچمش حیاتی یالکر اوغللری حسن محافظه ایده بیلورلر.

هندلیلر تناسخه قائل اولدقلرندن نباتات و حیوانات و کافه مخلوقات عندلرنده مقدس و شایان حرمتدر. او کوزلر اولدیلمدیکی کی خسته اولان کوپکلر بیله خسته خانه لرده کمال اعتنا ایله تداوی اولندقلری حالده سواقد. قلدرده سفالت ایچنده ایکلیهرک ترک حیات ایدن فقرای اهلالی هیچ کیمسه نک نظر مرحتتی جلب ایده مزدر. هندلیلر عندنده اولمک بر حیاتدن دیگر بر حیاته کچمک دیمک اولدیغندن اولمکدن اصلا قورقزلر. [ژا کر نات — Jaguènat] دنیلان بوم مخصوصده معبودلرک صنملری غایت جسم بر عر به یه ارکاب اولنه رق روحانی مأمورلری کندیلر- نی هلاک ایدر چه سنه لرله اوره رق عر به نک او کندن کیدوب اهلالی دخی فریاد و فغان ایدرک آرقه سندن تعقیب ایدرلر. هند مجو- سیاری امواتی احراق ایتمکلرندن بر زوج اجل موعودیه وفات ایدوب جسدی اصولاً احراق بالنسار ایدلکده متوفانک زوجه سی کندیسنی محروقک رمادی اوزرنده دیری دیری احراق ایتمکه اصولاً مجبور اولور.

هند الہیات و حکیمانک اساسی کافہ لڈانڈ
دنیویہ دن محرومیتہ مکافات اخرویہ بہ
نائلیت اوزرینہ مبتیدر۔

(صنوف)

حکمدار [قریس حانا — Krishana]
زمانندہ هندستان اہالیسی [براہمان —
[Brahmanes] [قشتریاس — Kshatriyas]
[واسیاس — Vasyas] [کودراس — Cudras]
نامیلہ درت صنف اوزرہ تقسیم اولنشدی کہ
مأمورین روحانیہ ایلہ اطبا و منجملہ برنجی۔
اشراف اہالی ایکنجی، زراع اوچنجی،
ارباب صنایع دردنجی صنفہ بولور لرایدی۔
برہمنر ہندیلرک مقدس عد ایتدکری
[ودا — Vedas] نامندہ کی کتابلرک
احکام مندرجہ سنی حسن محافظہ ایتمککہ
مکلف وغایت اغیر مراسم تشریفاتیہ بہ تابع
اولوب صنوف آخردہ بولسان اہالی ایلہ
اختلاط ایڈہ مدکری کی عدلرندہ فعل قتل
کفارت قبول ایتمز بر جنسایت اولدیغندن
ارتکابندن یک زیادہ اجتاب ایدرلرایسہدہ
کندیلرینی غانچ نہرینہ القبا ایدرک اتخار
ایتمکی ثواب عدا ایدرلریدی۔
قشتریاس دنیلان ایکنجی صنفہ منسوب
اولوب اراضی صاحبی اولان اعبان اہالینک
وظائف اصلیسہ سی طبیعت اقلیمہ کورہ مالک
اولدق لری اراضینک امر زراعہ اعتنا
و محصولاتی حسن محافظہ ایتمکدی۔

واسیاس دنیلان اوچنجی صنفہ منسوب
اولان زراع زراعت ورعی بہام ایلہ مشغول
اولوب قانوناً خدمت عسکر یہدن معاف
ایدلر۔ تجار تلری یک زیادہ رواجلی اولوب
باخصوص غانچ نہری سوا حئلندہ کثرت اوزرہ
زرع ایتدکری برنج محصولی انواع بہارات
و الماس زمر دیا قود ایجو کی احجار قیمتدار
و صندال کونلکی و التون و کموش کولچہ لری
(ساندو) تعبیر اولور غایت کوزل برنوع
دلند اعمال اولان باوق ایلہ مبادلہ و چین
ممالکندن کلینتی اییک جلب ایدرلریدی۔
قوائم و مسکوکات عدلرندہ غایت قیمتدار
اولوب [بنارہ — Bènarès] و [ژا کرنات
— Jaquernat] کی مجمع ناس اولان زیارتکہ۔

ہلری اخذ و اعطایہ وسیلہ اتحاد ایدرلریدی۔
کودراس تعبیر اولان دردنجی صنفہ
منسوب اہالی [ودا] بی او قومغہ مقتدر
اولہ مدقلرندن عادی برکویلی و یا قہرمان بر
عسکر و یا خود معتبر بر تجار اولسون بو
صنفدہ بولان بالجملہ اہالی ایچون بر برہمنک
خدمتندہ بولنق یک بیوک شرف عد اولور
دی۔ اشبو صنوف اربعہ بہ منسوب اولان
اہالیدن بشقہ بردہ اسرا صنفی واردر کہ
اسرای مرقومہ آریا نلر طرفندن ہندستانک
حین تسخیرندہ استعباد اولنمش اولان ہند
اہالی اصلیسہ سی اولوب ہر درلو حقوق بشریہ
و مدنیہ دن محروم و ذلیل و حقیر اولہ رق
حکومت طرفندن کیچہ کوندوز خدمات
شاقدہ استخدام اولان بیچارہ لرایدی۔

پاریاس — Parias تعبیر اولان اسبو
اسرا کروہی معبودلرک بیلہ مردودی اولوب
زفات ایدنلرک بیوک کنساہلری کویا بولرہ
انتقال ایلمشیدی۔ حیوانات حقلندہ بیلہ
اجرائی روا کوریلہ میہ جک انواع مظالم
و حقارتہ عرض سینہ تحمل ایدرک امرار
عمر ایتمکدہ اولان بو بیچارہ لرک حباتی بیلہ
تہمت عد اولندیغندن بلا سبب قتل و اتلا۔
فلری حقلندہ مساع قانونی اولغلہ بولرندن
بری اثنای راہدہ بر عسکرہ از قضا بر قابح
بوی تقرب ایلسہ عسکر طرفندن در حال
اتلاف ایدیلریدی۔

(مذهب)

ہندیلرک اول [براہما — Brahma]
و [سیوا — Siva] اسمندہ بالکزابکی معبودہ
عرض برستش ایدرلر ایدی کہ کویا جناب
حق (ودا) نامندہ کی مقدس عد ایتدکری
کتابی یازدرق مقصد الہیسنی بی بشرہ اعلان
و اشاعہ ایچون اولا براہما شکلندہ و ثانیاً
سیوا صورتندہ تجسم ایلمش ایدی۔ براہما
شرابی ایجاد و تغایر آداب بعض افعالی اباہہ
ایدوب زلیح قرابین عادتنی وضع ایلمشدر۔
مؤخرآ [ویشنو — Vishnou] نامندہ
بری براہما مذہبنی ہندیلرک اخلاق
میلہ رینہ کورہ تعدیل ایتدیکنندن بو دخی
جسم مقدس یعنی معبود اتحاد اولنغلہ

[ا۔ و۔ م — O-V-m] حروف نلک سیلہ
بالکر برہجانی افادہ ایدن [تریمورتی —
Trimurti] نامندہ بر تثلیث حصولہ کلدی۔
براہما نام معبودک کلامنی متضمن اولوب
وددا نامیلہ درت جلدن مرکب اولان
[کتاب الوحی] میلاد عیسا دن ۱۵۰۰ سنہ
مقدم [ویاسا — Vyassa] نامندہ بر ذات
طرفندن تنظیم اولنمش ایدیسہدہ عقائد دینیہ بہ
عدم مبالاتی اولانلر طرفندن بر جوق زمانلر
کتہم و اخفا ایدلمش ایدی۔ کتب مذکورہ نک
برنجیسی فنون شتادن باحث آنسقلو پدی
طرز زندہ ترتیب اولنمش بیوک بر جلد اولوب
درت کتہبندن مرکب اولان ایکنجیسی
طبندن، موسیقیدن، فن حر بدن، و فن
ماکنہ نک التمش درت صنعتندن بحث
ایدی۔ اوچنجیسی الہیات و ادبیاتی متضمن
اولوب [پورانس — Puranas] نامندہ
اولان دردنجیسی دخی و و دانک شرح
و تفسیری ایسہدہ مع التأسف مندرجاتندہ کی
حسیات عالیہ بر طاقم خرافات و ترہات ایلہ
مزج ایدلمشدر۔ ایشتہ بو کتابلردہ شرح
و تفصیل اولان اساطیر بی نہایہ اساطیر یونانہ
نیہ مک مأخذی اولوب فلاسفہ یونانیہ نک
اکثر مباحتی دخی ہند فلسفہ سندن
مأخوذدر۔

[ساکبا — Sankhya] [نیایا — Niaya]
[و و دانتا — Vedanta] نامیلہ اوچ مسلکہ
منضم اولان ہند فلسفہ سنک ہر بری واسع
بر ادبیات دیمک اولوب خلاصہ مآلی و روح
تکرار معدوم اولہ رق تسفی و تصفی ایدر «
مقصدنی انتاج ایدر۔
فلاسفہ مذکورہ نک تطبیقانی محنوی
اولان [دہاما۔ ساسترا — Dharma-Sastra]
نامندہ کی مجلہ میلاددن اون ابکی عصر مقدم
[موری — Mouri] اسمندہ بردات ظر۔
ذندن جلب و تالیف اولنمشدر کہ کتب
مذکورہ نک خلاصہ مندرجانی [پانتہیزم —
Pantheisme] مسلکہ منجر اولور۔
مؤخرآ ہندستاندہ ظہور ایدن [بودا —
Buddha] مذہبک عقائد اساسیہ سی بروجہ
آتیدر :

آثار لطف و کرمی ارض اوزرنده مشہود اولان جناب خالق مقدس سہادہ اووب حسن اخلاقی، جدیتی، وحدانیت الہیہ و ائینی۔ بنی بشر بینندہ مساواتی توحید و آئیدہ کی خصوصیات خمسہ بی شدتہ امر ایدر : انسان و کرک حیوان کافہ ذوی الارواحی قتلدن اجتناب - سرقتدن حذر - زنا دن توفی - کذب دن اجتناب - شرب مسکراندن اجتناب لکن پانہ تیز مذهبہ مسلک تہذیب و روح بشرک درجہ بدرجہ تصفی ایدرک نہایت روح الہیہ راجع اومسی فکری بودا مذهبک عقائد اساسیہ۔ سنی ناسخدر۔

بودا مذهبہ بنی بشر بینندہ کی مساواتی تأمین ایچون صنوف اہالینک رسماً الغاسنی توحیدہ ایتمکدہ در۔ بودا مذهبک طرفدا۔ رانی جنوبی آسیادہ کوندن کونہ تزیاید ایدرک آرزمان طرفدہ تبتہ و چینہ قدر منتشر اولمش والیوم اوروپانک بعض طرفلرینہ بیلہ سرایت ایلمشدر۔

ہندستان قطعہ سی منافعی یکدیگریہ منافعی بولندیغی جہتلہ بینلرنہ مذازعات و محاربات اکسیک اولیان و صنوف امتیازا۔ تیلہ برہمنلر طرفندن ادارہ اولنان برطاقم اوافق اوافق حکومت مستقلہ بہ منقسم اولوب حکومت مذکورہ نک منقسم بولندیغی ولایتلر زمامت اصولیلہ برروالی ادارہ سنہ احالہ اولمش ایدی۔ اہالینک حکومتہ اولان صداقتی حسن محافظہ ایتمک اوزرہ ولایتلرک ادارہ سی والیرہ قید حیات شرطیلہ حالہ و تفویض اولنور ایدیہ سہدہ اکثریا داعیہ استقلال ایلہ اہالینک اخلاقی بوزدقلری جہتلہ صیق صیق عزل اولنورق یرلرینہ دیکرلری تعیین اولنوردی۔

اطفالہ کوچک یاشلرنہ صنایع تعلیم اولنوب فکرلری وطن و ملت حقندہ محبت و حسن نیت ایلہ تربیہ اولنوردی۔ لکن اہالی بینندہ کی عدم مساوات ترقی صنایع و معارفی تکثیر نفوسی مانع اولمغلہ برابر عوام اہالی دین منجمک و طبابت نامنہ اولنورق صرف برہمنلرک اثر بقلرینہ موافق ترتیب

اولمش اکلاشلمز برطاقم سرائرک دخی تحت تصدیقندہ بولندقلرندن دفعی غیر قابل برمصیتک دائماً محکومی ایدیلر۔

(ادبیات)

ہندادیاتنک [سانسقریت — Sanscrit] تعبیر اولنان لسان عذب الیانی لایتین و یونان لسانلرینک اناسی مقامندہ ایسہدہ آنلردن دہاز یادہ اسماء خاصہ بی حاوی بولندیغی جہتلہ دہا سادہ و دہا زبکین برلساندہ۔ ہندیلر علوم و فنونی منظوم اولنورق نثر ایدرلردی۔ فلسفیات والہیات و علم تکوین کائناتہ دائرہ برچوق منظومہ لریاز مشلر و حتی مشہور [مانو — Manou] قانونی دخی منظوم اولہ۔

رق نثر ایتمشدری۔ معبودلرک تجسملرنندن باحث جلدلرلہ منظومہ لرواردرکہ بولنرک اک مشہور لرنندن بری [رامایانا — Ramayana] نامندہ کی منظومہ اولوب [راما] نک مظفر۔ یت مشہورہ سندن [ویشنو] نام معبودک جنرک رئیس اولان [راوانا — Ravana] شکلندہ تجسمندن بحث ایدر۔ دیکری ینہ [ویشنو] نک دیکر برتجسمندن بحث ایدن [ماہاباراتا — Mahabharatta] نام منظومہ در۔ سانسقریت لسانی اوزرہ یازلمش ۲۵۰,۰۰۰ دن متجاوز مباحث ادبیہ اولوب بولنردن پک چونغی سلیس و دلکشدر۔ الحاصل ہندیلرک اشعار و غزلیاتی و تراژدی طرزندہ یازلمش آثار منظومہ لری اوقدر چوقدرکہ انلرک کافہ سنی مطالعہ ایتمکہ عمر بشر غیر کافی کیدر۔

(آثار معماریہ)

ہندیلرک آثار معماریہ لری حقیقہ شایان تماشا اولوب صنعت ہیکل تراشیدہ کی مہارت فوق العادہ لرینی حیرت بخش انظار اولان لایعدولایحصی صنمخانہ لرلہ صنملرک جسامت و صنعتی کوستر مکدہ ایسہدہ اصنام ایلہ تصویر علویت خصوصندہ یونانیلرک کعبہ وارہ مامشدر۔ یونانیلر منحو تہ لرینی ہندیلر کی محیل معبودلر شکلندہ تصویر ایتموب انسان صورتندہ ترسیم ایدرلردی۔ ہندیلرک آثار معماریہ سی مدلولی محیل معمالقدن قورتیلہ مدینی جہتلہ لطافت ظاہر

ہر بہ دن محروم اولوب کرچہ رصانت وجسا۔ مت جہتیلہ شایان تماشا ایسہدہ صنعت حسن تصور خصوصندہ ترقی ایدہ مامشدر۔ کرک ہندہ و کرک مصردہ اک عادیلرینہ وارنجیہ قدر بالجلہ صنعتکاران غایت خشین اولان صناعی و بازالت طاشلری اوزرنہ کمال جہد و اعتنا ایلہ اجرای صنعتہ چالشمشدر سہدہ تصور و تصویر خصوصندہ رہبانیت فکرندن قورتیلہ مدقلری جہتلہ صنعتلرینی ایلر و کتورہ مامشدر۔ کرچہ صنعتہ موجود دکلر ایسہدہ حسن تصورلہ سرعت تصویر خصوصندہ یونانیلر غایت ماہر درلر۔ ہند۔ ستاندہ صنایع معماریہ اساساً کوچہ کلبہ لرنندن و [تروغلوڈیت — Troglodyte (۱)] دنیلان اہالینک ساکن اولدقلری مغارہ لردن بدأ ایدر۔ بوندن بشقہ ہندستانک بعض طرفلرنہ غایت جسم یکپارہ قیالرہ واسکی لایتیلرک بعض قصباتی محیط اولان دیوارلر کبی خرچسز اولہ رق ایستیف ایدلمش جسم طاش یغینلرینہ تصادف اولنورکہ آثار مذکورہ [سیکلوس — Cyclopes] نامیلہ معروف اولان قوی البنیہ برقومہ عطف و اسناد اولنمقدہ در۔ زمان قدیمہ حکمدار لرک و قہرمانلر کی مشاہیرک مقابری اوزرینہ علامت اولمق اوزرہ بویلہ طاشلری یغندقلری مرویدر۔ ہندیلر تراکت حس و حسن طبیعتدن محروم بولندقلری جہتلہ دیولر و غفریتلر مثلہ اجسام محیلہ جسمیہ بہ اعتقادلری کبی اثر لرنندہ دخی دیولرہ مخصوص اولان لطافت سز جسامتی کوستر مکدہ درلر۔

ہمایا باطالگری اتکلرنہ غایت سرت قیالرک اولنورق جسم مکبلر شکلندہ انشا اولمش اولان [ماہابالیپور — Mahabalipour] نامندہ کی یدی عدد صنمخانہ دخی شایان تماشا آناردندر۔ مذکورہ صنمخانہ لرک نزدیکانلری ایلہ ستونلری و بویلہ دیوارلریلہ کمرلری والحاصل کافہ

(۱) اشو اہالی زنجی، عرب، مصریلرندن مرکب اولوب قبل المیلاد آفریقادن ہندستانہ ہجرت و مغارہ لردہ اختیار اقامت ایدرک مرور زمان ایلہ تکثر ایتمشدر۔

اقسام داخلی سی یکپاره قیالرك حك اولمسندن متحصل اولوب جدار ستونك سطحلری اوزرینه لایعداصنام حك وترسیم اولمشدر. بومبای قریبده قرق درت مترو عرض و طول و قرق بش مترو ارتفاعنده اولان جسم برقی فیل شکلنده حك و تخنیت و هنداعظمك موتالرینك وضعی ایچون درونی دخی تجویف اوله رق داخنده کی منشور مربعی شکلنده الی درت عددیکپاره ستونلرك اوزری انواع حیوانات و ازهار رسلریله تزین اولمشدر. دها بومثللو بر چوق مغاره لر موجود ایسه ده الك زیاده شایان تماشا اولان [دهقان] ده کی [الورا — Ellora] مغاره سیدر. محل مذکور ارا ضیسنده کی غایت خشین قرمزى غرانت طاشلری اوزرینه یکرمی مترو عرض و اوتوز مترو عمقده اوله رق معبد اتخاذا اولمق اوزرد ۶,۰۰۰ دن متجاوز چقورلر حفر و درو. نلرینه ده ذواربعه الوجوه اهرام ناقصی شکلنده ستونلر اقامه اولنوب اوزرلرینه متعدد کورپرلر انشا اولمشدر که حضرات مذکوره نك معقری فیل شکلی ارا نه ایدر. بو مثللو مغاره لر تشکیل ایدن آثار محکوکه دن بشقه غرانت و بازالت طاشلرندن انشا اولمش بر چوق آتشکده لر و متعدد دیکلی طاشلر و انارنفسه دن معدود اوله جق درجه ده ایجه ایشلمش یوزدن متجاوز ستاولر موجود اولوب هر بری هندیلیرك فن معما ریده کی درجه مهارتلرینك برر تمثال مجسیدر. رومانسورام [ده استقامتلیری یکدیگرینه عمود اوله رق بر بری اوزرینه افق وضع اولمش طاشلردن یوز قدم ارتفاعنده بر دیوار موجود اولوب اوزری تصا ویر عجبیه ایله ترین ایدمش و بونی متعاقبینه بومثللو احجار ایله انشا اولمش غایت جسم بر کمر و اردر که منشور مربعی شکلنده ۲,۵۰۰ عدد ستون اوزرینه مبنی کذلک اوزری تصا ویر غریبه ایله منتقشدر.

بوندن تقریباً ۴,۰۰۰ سنه مقدم انشا اولمش اولدینی روایت اولتان [شیالامبرون — Sohialembroun] معبدی هند انار

معماریه سنك كوزلرندن بریدر. بومعبدك درت قپوسندن هر بری اوزرنده یکدیگرینه برزنجیر ایله مربوط ۳۷ متر و ارتفاعنده طام شدن معمول درت عدد اهرام موجود اولوب بونلرك اوزری طاشدن مصنوع غایت جسم برهیکله مستوردر. اقوام عتیقه نك بومثللو انار جسمه سنه عطف نكاه اولندجه مورخ مشهور هر و دوتك سمیرامیسك [یاژیستان] طاغنی یاردینی حقدنه کی روایتنه اینانلمق لازم کلیور.

هندیلیر علوم دینییه حصر افکار ایتد. کلری جهته علوم طبیعییه ده ترقی ایده مامشدر. سه ده شطرنج او یوننی و پاموق کاغذینی و علم هیئته باطلمیوس مسلکته مغایر بر دیگر مسلك و اصول مثلثات ایله علم جبری و ارقام هندیه دینلان بردن طقوزه قدر اولان ارقامی ایجاد و اختراع ایتمشدر.

بوندن میلیون سنه لر مقدم موجود ایتلرینی ادعا ایدن هندیلیرك بدایت احوالنه دائر روایات صحیحیه دسترس اولنه میوب فن تاریخك قبول ایده میه چکی برطاقم ترهات و اساطیرك ایسه معقولات ایله مزجی مناسب کورلما مشدر. کویا قطعاً مذکورده بدایه دیوو عفرینلر تشکیل حکومت ایدرک ۱۳ عصر قدر حکومتلی دوام ایتمش و مؤخرأ مسند حکمداری عبدالشمس و عبدالقمر نامیه بر برینی تعقیب ایدن یکی سلاله حکمدار. ری به انتقال ایدوب بونلرده ۱۰,۰۰۰ عصر قدر اجرای حکومت ایتد کدن صکره منقرص اوله رق [ناغادا] نامنده [سرسوت — Sersoute] لی برذاتك کندی نامنه اوله رق تشکیل ایتدیکی سلاله دخی بر چوق زمان حکومت ایتد کدن صکره ایکی به آریلوب بری [عود] و دیگری [پراچیزنانا] بی مقرر حکو. مت ایدینه رك چینیلیر و فرعون مصر سزو. ستریسله بر چوق خونریزانه محاربه لر ایتمشدر و بر روایت کوره تبلیلرله متفقاً چین حدود دینه داخل اوله رق چین حکمداری [شانغ قون] ای اسیر ایلمشدر. بوسلاله نك حکمدار اخیری اولان [زوباخنو —

Kanuche — Jubahnu] زماننده [قائوش — Kanuche] شهری اها لیسندن بری حکومتی غضب و شهر مذکور ی مقرر اتخاذا ایدرک کندی نامنده کی سلاله بی تاسیس ایتمش ویدی عصر قدر حکو متلری دوام ایدن بو سلاله دن التمش قدر حکمدار کلوب تانارلر و آثورلرله ایتد کلری محارباتده مغلوب اولمشدر. اندن صکره زمام اداره حکومت (دهقان) شهری اها لیسندن برذاتك ید استقلالنه انتقال ایتمش ایسه ده خاندان شوکت عنوان عثمانیک مبدئی عد اولان و قدم موجودیتی تا بوزمانلره قدر واران اوغوزخان ایله ایتدیکی بر محاربه ده مجروح و وفات ایتمکه ریاست امور حکومته کویا ۳۰۰ سنه قدر حکومتلی دوام ایتمش اولان اولاد قردن [پاندول — Pandul] نام سلاله کچوب بونلرك یونانیلرله حرب ایتمش اولد قاری مرویدر. اندن صکره مسند حکمداری (موریان — Moryan) سلاله سنه انتقال ایدوب حیدر آبادی مقرر حکو. مت اتخاذا ایتمشدر و مورخ مشهور سزار قانتو. نك روایتنه کوره بوسلاله نك او اخر حکو. متده هندستانده محاربات ظهور ایدرک ممالک هند یدی حکومته تقسیم اولمش و بر زمان دخی بو وجهله اداره اولند قدن صکره (پالا. غوپتا — Palagopta) نامنده بری حکومت سبعة بی برلشدیرد کندی نامنده اولان سلاله حکمداری بی تاسیس ایلمشدر. اسکندر کیرک هندستانه ورودی اشبو حکومت سبعة زمانه مصاد قدر.

بالا غوپتا سلاله سنك دردنچی حکمدار. ری اولان (ناغریا — Nagrya) زماننده دهقان اها لیبی کسب استقلال ایدرک و قوتات تاریخیه سی مجهول اولان (شاندوران — Chandouran) حکومتی نامیه بر حکومت تشکیل ایلمشدر. نهایت بر آرالق اشکانیان عجملری هندستان اوزرینه هجوم ایتمشدر. سه ده هندیلیرك سلیفکه لیلر ایله ایتد کلری اتفاقه مقاومتدن عاجز قاله رق عودته مجبور اولمشدر.

اندن صکره (ویقرامادیا — Vicramadia) سلاله سنك ظهورینه قدر اولان وقوعات

تاریخچه مجهول اولوب سلاله مذکورہ زمانہ ہندو ہند جنوبیہ ظہور ایتھس اولان قاریشقلقلر نتیجہ سی اولہرق ہندستان بر طاقم راجہ لقلرہ تقسیم اولنش و حکومت اسلامیہ دن امویلر ، عباسیلر ، غزنویلرلہ ایتدکلری محاربانده سطوت اسلامیہ یہ تاب آور اولہ میہرق پک چوغی دین مین احمدی ایلہ تشریف ایتشدہ .

انکلترہ قرالیچہ سی (البرانت) زمانندہ انکلترہ تجارت بہانہ سیلہ اولانہ ہندستان سواہ حلدہ کی اطلہ لردہ و دہا صکرہ ہندستانہ داخل وانلری استرقاباً فرانسزلر دخی فرجہ یاب دخول اولوب ہند راجہ لری بیتنہ القای فساد ایدرک انلرک نفاقندن بالاستفادہ ہند حکوہ متلرندن ال قویسی اولان اردو حکومتی اوزرینہ عجملری تسلیط و کویا اعادہ صالح ایچون اوروپادن عسکر جلب ایدرک ہندستانہ نک قسم کلینسی ضبط و تجارت قومپانیہ نامیلہ عسکر بیلیمک حقنی حائر بر قومپانیہ تشکیل ایتشلر و مؤخر آفرانسزلری دہ طرد و اخراج ایدرک عاداتا قومپانیہ نامیلہ بر حکوہ مت مستقلہ تشکیل ایتک ایستمشلر ایسہدہ ہندیلریدن آلمش اولدقلری عسکر بینندہ بر غوغا ظہوری ہندستانک انکلترہ دولتی طرہ فندن ضبطی موجب اولمشدر .

مکتب طبیہ شاہانہ تاریخ عمومی معلمی علی راضی

سواحلک

(پروژہ کتورلر ابلہ اصول مدافعیہ سی)

« سواحلک مدافعیہ سہ دائرہ ملاحظت عمومیہ » بردولت ساحلہ نک سواحلک مدافعیہ سی افق بحر ییہ مدنظرہ مالک اولان ساحل بطریہ لری وفورہ لری نک انشا اولندقلری برونلر ، اطلہر ، بناشیلیمی قولای لیلالر و مہرسی مدخللری کی تقاط سوق الجیشیہ نک وعین وجہلہ عسکری لیلالریہ مدخل ویرن و قعلری تورپیل خطلریلہ تسدایدیلین بونازہ لریک مدافعیہ لری استلزام ایتدیرر . مدافعیہ بحریہ بہ تخصیص ایدیل استحکاماتک اہمیتلری و تحت الماء ترتیب ایدیلن لغملرک اقتداری ہر نہ اولورایسہ اولسون بردشمن فیلوسنک مهاجمات لیلہ سنہ مقاومت ایدہ بیلیمک ایچون ضیاء الکتریقینک لزوم اولدیگی عمومیہ قبول اولمشدر .

طوبخیلمک ترقیاتی کوندوزین احرا ایدیلن حرکاتی کیت کیدہ تہلکہ کی قیلدینی کی بالجلہ حرب سفیہ لریہ وضع اولنش پروژہ کتورلرک مدبرانہ اولان استعمالی تسلیح و تجہیزک مساوانی حالندہ کیجہ لین اجرا اولان حرکاتہ بیوک براحتال موقفیت اعطا اندر .

کذلک بر قاق سنہ دہری صنف عسکرینک سواحل عمار بہ سندہ میل وینی بواصول تعبیہ فی توسیع ایتک جہتہ انہماک و توجہ ایتدی .

فرانسہ وانکلترہ دہہ اخیراً اجرا ایدیلن دکز مانورہ لرنندہ کوندوزین ہیچ برجدی حرکاتہ تشبث اولنمیوب بتون حرکات مہمہ کیجہ لین اجرا اولمشدر .

(بر ساحل بطریہ سنک ویا تنویر اولنماش) « بر تورپیل خطک ہجومی »

پروژہ کتوردن محروم اولان بر ساحل استحکاماتک و سوانظم مکملہ یہ مالک بردشمن طرفدن ہجومی حالندہ حال و موقعی پک شانسز بولوب بونوع تشبثی احرا یہ مأمور اولان فیلو قوماندانی ساحلی پروژہ کتورلریلہ تنویر ایتدیردی کی خرمتہ ضیائیہ لری مدافعیہ اوزرینہ توجیہ ایتدیرہ بیلور . بوشرائط داخلندہ مدافعیہ نشان آلمسک غیر ممکن اولدینی بدیہیدر . چونکہ بارلاق رنگہ مالک ضیاء الکتریق ایلہ کوزلری پک زیادہ قماشش بولنان طوبخی افرادی « آویزو » و « فرووازور » پروژہ کتورلریک تشکیل ایتدکلری ضیا پردہ سنک کیرو سندنہ قالان بیوک حرب سفینہ لری تفریق ایدہ منزلر بالعمکس بوضعیت ظلمت کاملہ دہ بولنان فیلو نشائیلرینک « آویزو » و « فرووازور » لریک پروژہ کتورلری ساہ سنندہ ہدف تفریق اولنور صورتدہ مشاہدہ ایتلریہ مساعده ایتدیکندن ہجوم ایچون پک مساعددہ .

دشمن بوتعیانی استعمال ایدرک آئیدہ کی ضعف فائدہ یہ مظہر اولوب بری کندیسندہ پروژہ کتور بولنمدینی حالندہ کیدن زیادہ دشمن طرفندن پک آزر کوریلہ بیلیمی دیگر کی کندی کورلمدیکی حالندہ ساحلی یعنی ہدفی تنویر ایدہ بیلیمیدر .

پروژہ کورلرہ ساحل دن تنویر ایدنماش و تورپیل خطلریلہ مدافعیہ اولنش بر بونازک کوندوزین ہجومی تہلکہ کی اولدینی نسبتدہ کیجہ لین ہجومی قولای اولور . مهاجمین بدایہ قعرہ یرلشدیرنش ثابت تورپیدولری محو و خراب ایتک وسائلی تخری ایدر . بونک ایچون طبیی ضیاء قردن عاری مظالم بر کیجہ فی انتخاب ایدر . مهاجمین طرفندن کوندولین وظلمت لیل سایہ سنندہ مدافعیہ نظرندن کندیلری ستر ایتکدہ ہیچ زحمتہ دوچار اولمان کوچک صندالر سہولتہ جریان الکتریق قابوللری طریہرق اریوب بولورلر . بوعملیاتک ختامندہ آرتق تورپیلر مخاطرہ سز اولدقلرندن دشمن فیلوسی کوندز انشانندہ یناشہ مدینی تورپیل خطلری اوزرندن طولو استیم ابلہ بکر .

اگر ساحلک فورلری دشمن فیلوسنک موجودہ دینک وقتیلہ فرقنہ وارلر و دشمنہ بر منتظم بخوابدہ نک لزومی حسن ایدرلر ایسہ کندی علی العیاب برصوہ

رتدہ توجہ ایدیلن مدافعیہ آتشدن پک خسار دیدہ اولیوب بالعمکس کندی پروژہ کتورلری اشعال ایلہ طوعریدن طوعری بہ مدافعیہ طوبخیسی تنویر ایدرک انداخلریک دہاز زیادہ عدم صحتنہ بادی اولدینی کی کندی انداختنی صحتلہ اجرا ایدہ بیلیمک ایچون پروژہ کتورلرندن استفادہ ایدر .

اوزاق مسافہ فی الکتریق ضیاسیہ تنویر حرب فیلورلی ایچون اولدینی کی سواحلک مدافعیہ سی ایچون دخی الرمدہر . ضیاء الکتریقینک معاونت ایتامسی حالندہ بیوک چاپلی مؤثر انداخلی طوبلرلہ مجہز بر طوبخی کوندوزین حائر اہمیت اولدینی درجہ دہ کیجہ لین اہمیتنی غائب ایدر .

(تورپیل خطلریک صورت تنویری)

بر ساحلک مدافعیہ ضیائیہ سنک تاہین اولنسی ایچون طوبخی فی حاوی اولان کیجہ انشانندہ ہجوم ایدلہ بیلن فورہ بطریہ ، استحکام کی تقویہ اولنش ہر « عروب » کد دشمن فیلوسنک استیلا ایدہ بیلہ جکی افق بحر یی قیمی تنویر ایلیمی اقتضا ایدر بوحالندہ خندہ متی داعی ظن و شبہہ کوریلن ہر کی فی کشف ایدوب مدافعیہ اشارت ویرہ بیلیمک ایچون تہلکہ کی و دشمنک یناشہ بیلہ جکی منطقیہ فی کشف ایتکدن عبارت بولنان بیوک اقتدار ضیائیہ لری برویا یکی « تخری پروژہ کتور » لری تخکیم اولنش غروبک جوارینہ وضع ایتک لازمہ در . بوناز و یالیمان مدخلک تنویر کیجکد عرصنہ کورہ عین وجہلہ بیوک اقتدار ضیائیہ لری بر ویابر قاق تخری پروژہ کتورلریلہ تاہین ایدلش بولنورہ بونازی سدایدن ثابت تورپیدو خطلریک تنویری ایکی جنس آلتا اجرا اولنور : برنجی جنسی دشمنک موجودیتنی اکلامق ایچون افق بحر یی شعاعاتیلہ طراہ جق صورتدہ تورپیدو خطلریک ایلر وسنہ برلشدیرنش بیوک اقتدار ضیائیہ لری برویا بر قاق پروژہ کتورلر ایکسیسی مقدار کفایہ دہ عریض اولان خرمتہ ضیائیہ لری ، بتون طولی اوزرہ تنویر ایدہ جکلری تورپیل خطوطی اوزرندہ غیر متبدل صورتدہ طوتان ثابت استقامتلی برویا یکی پروژہ کتورہ

بیوک اقتدار ضیائیہ لری تخری پروژہ کتورلریک وظیفہ سی دشمن کیمیلری اوزاقدن کشف ایتک و اندا ختی بوجہلہ صحت تامہ ایلہ تنظیم اولنہ بیلن ساحل بطریہ لریہ کیماری کوستروب حرکتلری کوزدن آیرمہرق تعقیب ایتکدن عبارتدر .

مدکور آلتاک خرمتہ ضیاعیلری : دشمن کیمیلی دیگر پروژہ کتورلرہ تنویر ایدلش تورپیل خطوطی منطقتہ سنہ کیرنجیہ قدر کوزدن غائب ایتلر بوزماندہ راصدلر طرفندن ویریلان بر اشارتدہ تورپیدو نفر لریک جریان الکتریق قابوللری بر بریلہ تماسہ کتیردرک آئیدہ اتمام دورک و وقوعیہ انقلاک نا کھما فی حصولہ کاورہ

بوشرائط داخلندہ تأسیس اولنش تنویر الکتریق مدافعیہ تعرضدن زیادہ بتون قدرت عملیہ سی اعطا ایدر . چونکہ مهاجمین فیلوسنک دی پروژہ کتورلری اشعال ایتدیکی وقت موقتی دشمنہ افشا ایتش اولور حالبوکہ مدافعیہ پروژہ کتورلری بطریہ لردن بر

خیلی مسافه ده وظلمت لیل سایه سنده اخذ موضع ایستادن بو صونکیلر ظلمت کامله ده قالب بوخاک ایسه کندیلرینک دشمن طرفدن کورلامسده و همده رؤیتلرینک تسهیل ایدلش اولسده سبب اولدینی آشکاردر.

تصویر الکتریقینک تأمین ایتدیکی فواید کثیره، طویلی مارمه سنک تأسیسی ایچون ایجاب ایدن مبالغه نمبته آرزو اهمیتیز برعصرفه استحصال اولمشدر. پروژ کتور سز. سواحلک مدافعه سی کیجه ائاسنده تامایه ایجا اولدینی کبی مارمه حربیه قیمتک یوزده (۳:۴) فی تشکیل ایدن پروژ کتور لوله ده مدافعه یه بتون تأثیر وقوتی اعطا ایدیلور. انکلتزه و باخصوص فرانسه ده ۱۸۹۲ سنه میلادیه سنده اجراقلان دکن مانوره. لرنده سواحل مدافعه سی ایچون ضیاء الکتریقینک استعمالی فوایدی اثبات اولمشدر. مذکور مانوره لوله دشمنی تصویر ایدن هجوم فیلوسی هیچ برحرکت تشبث ایتدن اول پروژ کتور و آلات الکتریقیه استاسیونلری نخریبه چالشمدر. حتی خزمه ضیائه داخلنده بولندینی حالده بیا مسافه نیک صحت ایله تخمین اولسنه مانع اولان تغلات صحریه دن طولای بر پروژ کتوره اجرا ایدیلرک ایداختک نهایت درجه ده مشکل اولدینی کلاشلمشدر.

حرب کتور لوله کی پروژ کتور لر واسطه سیله سواحلک اصول تنویری

«دینامو» لفظیله تسمیه ایدیلن قوتلی منبع الکتریقی ابتدای ایجادندن اعتباراً پروژ کتور لر واسطه سیله حرب کتور لوله اجرا ایدیلن تنویرات خارجیه به تطبیق اولمشدر. سفایح حربیه نیک بوردا. لرنده پروژ کتور لرک استعمالی عدسی الشکل وقطع مکافی معکسر یرینه قائم اولان فرانسه استحکام میرالای میرالای (مانژن) ک ایجاد همی سایه سنده فی زمانه ا هذابک تعمیم ایلمشدر.

یالکز فرانسه ده (سوترها لیه و شرکاسی) فابریقه سنده اعمال اولان مانژن پروژ کتور لر ۰۳ متره قطرندن اعتباراً ۱۰۵ متره قدر بر قطری حائر اولوب بوسونکیلر بالخاصه سواحلک مدافعه سنه تخصیص اولمشدر.

شمدیکی حالده میل عمومی سفایح حربیه نیک بوردا لرنده کی پروژ کتور لرک عددینی چونالتمی و اولنری ایکی مختلف وظیفه ایله موظف قیلتمدر. برنجیسی: پروژ کتور لر کی چناقلر دروننه

وضع ایدرک مسافات بعیده فی تنویر اتمک: ایکنجیسی: کمینک اطرافنی مسافه ده قریبه ده اولق اوزره صوسطحنده تنویر اتمک:

چناقله وضع اولان پروژ کتور ۰۷۵ متره قطرنده اولوب مخصوصاً ترتیب اولان برمتانیزمه واسطه سیله کورکته اوزرندن الکتریقی ایله قوما نده سی ممکن اولمشدر.

کورکته اوزرنده بولان راصد فرضا توریدو استه بوظلی کبی متحرک برهدنی کوزدن آیرمامق

ایچون خزمه ضیائه یه ویرلسی ایجاب ایدن سریع ویا یواش و یا غیر محسوس حرکتی یسند کی قوما ده مایذولانوری وسطه سیله بالذات اعطا ایدر.

کمینک اطرافنی مسافه قریبه ده اولق اوزره صوسطحنده تنویر اتمک بالخاصه هجوم تورپالرندن مخافظه اولتمی ایچوندر.

دشمن فیلوسی بر یونازی جبراً مروره سی ایدر ویا بریمانی طوبه طوغفه تشبث ایتدیکی وقتده درحال کوچک کور فز لر دروننده بوسوده بولنان تورپیل حامللری میدانه چیقارق قاچغه بیا سه سرعتک آزلغندن ناشی موفق اوله میان دشمن کیلری اوزرینه هجوم ایدر لر. هر بریسی هجوم اجراسنی تصارلر دینی کمی اوزرینه بر سرعت فوق العاده ایله ایلرور. البته وقوعه اولان انداخته بولردن بر چونی محو اولور ایسه ده ضایعات آزر بردانه سی موفق اولسه (۶۰۰) کشی فی حامل بولنان (۱۵) ملدون فراقلق برزره لی قعر دریا ده تابید اولور. کیجه، قزقلق و سیسلی هوالر ده جسور، قوتلی وصعوق قانلی آدم لر طرفندن سوق اولان بر نوع هجوم ناکه اینک کیلر ده پروژ کتور بولندینی حالده ثمره بخش موفقیات اولسی اغلب احتمالدر. ایسته بوکی مهاجم لیلک اوکی آلتی ویا هیچ اولر ایسه وقتیه مدافعه به حاضر له بیلیمک ایچون کیلرک اطرافنی صوسطحنده تنویر اتمک اوزره پروژ کتور لر استعمال اولور.

پروژ کتور لرک تاریخنه بر عطف نظر ۱۸۶۷-۱۸۶۷ سنه میلادیه سنده پارسده (شان دومارس) جوار نده کی الکتریقی فابریقه سی مدیری موسو «سوتتر» برنجی پروژ کتور ایجاد و انشا ایدوب سنه مذکور ه دن اعتباراً شمدی به قدر اولان پروژ کتور لرک صورت توسی و استعمالی تاریخنی باشلوجه درت دوره تقسیم اولور:

برنجی دوره عدسی الشکل پروژ کتور موجود اولوب مقناطیسیت الکتریقی ماکنه لر یله آله مقضی الکتریقی تدارک ایدلشدر.

ایکنجی دور (۱۸۷۲) دن (۱۸۷۸) تاریخنه قدر اولان زمان اولوب بودورده مکمل بر منبع الکتریقی اولان (گرام) ماکنه سی ایجاد اولناریق سائر منابع الکتریقیه یرینه قائم اولمش و پروژ کتور لرک محراقنک «قابلیت ضیائه» سنی واسع صورنده تربید ایلمشدر. مؤخر آفرانسه اردوسنده استحکام میرالای (مانژن) ک ایجاد کرده سی اولان پروژ کتور لرک ظهوری اوچنجی دوری تشکیل اید بیلور فی الحقیقه مانژن پروژ کتور نیک ایجاد یله ضیاء الکتریقی فی درجه مکملینده عاکسلر واسطه سیله ارتسام ایتدیرمک صنعتنده حصوله کلن مکملیت عادتاً طولی قیلنده قوال افواه ناریه برینه ششخا نه لی وقو یروقدن طولار افواه ناریه نیک استعمالی ایله حصوله کلن مکملیت وترقیه مقایسه اولنه بیلور.

در دنجی دوره ده که دور حاضری تشکیل ایدر - منتسبینک آرزوی عمومی اشکال و جسمات لری کیت کیده صورت و محل استعمالیه متناسب لرنه

ترتیب و انشا ایدیلن پروژ کتور لرک نهایت درجه ده اصلحیله بر حال خصوصیت و مکملیته ارجاع اولنمشدر. بونوع جسم پروژ کتور لر برنجی دفعه اوله رق (۱۸۸۹) مشهر عمومی سنه وضع اولنمشدر. مارالذکر الکتریقی فابریقه سی مدیری موسو سوتتر یسه بومشهر عمومی یه بزمره الی سانیتمتره قطرنده سواحلک مدافعه سنده استعمال اولان بر پروژ کتور وضع اتمش و بو آله قدر انشا اولان آلانک قطری حد مذکور ی تجاوز ایتامشدر.

بونوع آلانک استعمال و اداره سی طویلی ویا استحکام صغیرینه احواله قلمشدر.

بوتشکیلاتک فرقی ایسه پروژ کتور لرک صورت تعیبه سی و حرکات حربیه ده ایضا اید جکلری معا. ونف ووظائف مهمه اوزرینه هنوز لایق و جهاله تأسیس و تثبیت فکر اید یله مدیکنی ایجا ایدر. بعضلری ضیاء الکتریقینک صحر اعمار اتنده استعمالی ترجیح ایتدکاری کبی بعضلری ایسه بالخاصه موقع مستحکم لرک نقاط مهمه سوق الجیشیه نیک مدافعه سنه تخصیصی التزام ایدیلرور. بو یولده منتسبین فنک سرد ایتدیکی ملاحظات هر نه اولور ایسه اولسون اختراعات جدیده دن اولان بو آلانک جهت قیه سی، الکتریقی و بصری ولوازمات عسکر یه ده مشابهی بولنیان بو حرب ماکنه لرندن استفاده اید بیلیمک ایچون بیلیمسی لازم کلن عملی و نظری معلوما دن طولای استفاده متصدینک کندیلر نیک بو یولده عماره سی اولان ویا لکز بولرک استعماله مأمور ایدلش بولنان ذواته تسلیم قلمسیله حیز حصوله کله چکی شبهه دن وارسته در.

پروژ کتور لرک صحر اده بولنان براردونک

حرکات حربیه سنده استعمالی

پروژ کتور لرک صحر اده کی وظائفی حال تعرضی ایچون اولدینی کبی حال تدافعی ایچون دخی اهمیته مالکدر لر. کیجه بجوملرینک فوایدینه دائر قبول ایدیلان افکار ونسبه ضعیف اولان سمی وغیرت وفدا کار له مقابل استحصال اولان نتایج عظیمه و خزمه ضیائه لر ی سایه سنده دشمن خطله اجرا ایدیلرک نظارت متبادیه دن طولای بجوملرک کرکی کبی متزلزل اولسی کیفیتی پروژ کتور لرک اهمیتنی اراهه و تصدیق ایتکده در لر. چونکه اگر مدافعین پروژ کتور مالک ایسه حتی نهایت درجه ده کمال منات ایله اجرا اولان بر کیجه بجومنک ثمره بخش موفقیات اولسی مشکو کدر. چونکه بر پروژ کتور بش آلتی کیلومتره مسافه ده - بونوع بجومی منع ایتکه کافی و بلکه زیاده در - بولنان بر یولی بر کورپی فی برنهرک سواحلنی صورت مریدیه تنویر ایدر. فرض اید بلکه اسلحه ناریه ده کی تأثیرنی منزل خارجنده بولنان مسافات کبی پروژ کتور لره تشخیصی تامایه قابل اوله حق منزلی مارالذکر مسا. فهدن آرزو بیا اولسه یسه خزمه ضیائه داخلنده یوریمکه تسدی ایدن مهاجمنی ضیاء الکتریقی پک ازعاج ایدرک حتی کوزلرینک دخی کور اولسنه باعث اولدینی اجرا ایدیلن تجارب عیدیه دن مستبان اولمشدر.

مهاجرت دخی ضياء الكترتيقي في فائده لي صورتده استعمال ايده بيلور. كيجه لين آوجيلر طرفندن اجرا اولنان مجوم اكر بر موقعدن بردنبره لمعه باش اولان ضياء الكترتيقي ايله ياردم ايديلور و موقعه تقر بلر يني دخی مدافعين سزمامش بولنور ايسه نسيم ظفرك مهاجرت طرفنه وزان اوله جفته اطمنان پيدا ايديلور.

بالنجر به مثبتدر كه نقلی قولای كوچك پرو- ژكتور لرايله هدف بللی بولور سز وغير قطعی اوله رق تنوير ايديلمش اوله بيله اسلحه ناریه حاضر نك صحتی آشله مستور منطقه به چوق وسعت و یرمیه. جكدنن دها طوغر یسی مریمات همان هدفه ویا اطرافنه اصابت ايده جكدنن بيك، بيك ايكي بوز متره دن اجرا ايديلن كيجه انداختی فائده لی ومؤثر اوله بيلور.

حزمه ضياييه نك خارجنده اخذ موقعه مجبور اولان ماهر نشانخيلر طرفندن حتی يقين مسافه دن بيله دشمن پروژكتورينه انداخت ايديلن مریمه. نك اصابت احتمالنك پك آژ اولديغنی تجارب عنيدۀ مفيدۀ ظاهر و عيان ايتديلر. بورادن استدلال اولنور كه پروژكتور، غایت پارلاق اولان حزمه ضياييه سندن طولايی تخريبي مشكل قيله يني كبی و قتيله خبر آلامش و پروژكتوری بولنيمان بر دشمن اوزرينه آنسزین اجرا ايديلان مجومده دخی مهاجرتی دشمن نظرندن سترایلمك فائده سنی حائزدر.

پروژكتورك ايشته بو مختلف طرز استعمالی، اداره سی عهدله رينه توديع قلنان اشخاص مقدار كفايه ده مجرب بولمده جبر حسن نتیجه یی موجب اولماز. الحاله هده صوك درجه ده اصلاح اولنه. رق انشا اولنان آلات حسن اداره ايديليكي حالده كندیلرندن بکلنيمان بر مقصده وفا ايده بياجهك اقتداره مالكدرلر. آلات مذكوره نك مدافعه و با تعرضده مقدر بر ياردجیي تشكيل ايلملری اهلیتی برضابطك دست مهارته توديع قلملرينه منوط و وابسته دركه اداره لری، حال فعالیته قو- نملری و اينجابه كوره حزمه ضياييه لرینك اطفا. سی سرعت ممكنه ايله وقوعبوله بيلسون. بوندن ماعدار صادر كوندوزین ضياء منتشره سنك حاصلی ايتديكي منظره دن بسبتون بشقه اولان وهان افق اشعه ضياييه الكترتيقيه ايله كيجه لين تنوير ايديلان بر موقعا كشفنه آشميلدرلر.

تطبيقات خريظه مطالعه سی كبی پروژكتورله تنوير ايديلمش كوزك احاطه ايده بيلديكي بر بقعه ليلى يي كشف و مطالعه به مساعدۀ ايدر بونكله برابر مستسبن من حتی كوندوزین دقتليجه نشان قونيلان نقاطك بيايه اثنای ايده تنوير الكترتيقي ايله كشف و تشخيصی قابل اوله مديفنی ادعا ايدرك صحرا ده آلات الكترتيقي ضيايلرك بيوك بر فائده یی منتج اوله ميه جفتی بيان ايتملدر.

حالبو كه تجارب متعدده كوزك بو نوع تنويره الشديني حالده ليلا كشف و تشخيصك پك قولای

اولديغنی تصديق ايديلور. مع فائده طبیعتی نامعلوم اراضی اوزرنده اجرا ايديله جك حرکات ليلى هيج بر احتمال موقفیته مالك اولديغندن كرك مدافعه و كرك تعرضده ليلا تنويری منفعتی موجب اوله جق نقاط مهمه به همه حال كوندوزین نشان قونلمسی لازمدر. ممتاز يوزباشيلرندن

غالب

(ذيل)

سايه ترقيو ايه جناب پادشاهيده اشبو پروژكتورلرك الكاعالری اليوم ترسانۀ عامره من فابريقه لرنده اعمال اولنمقده بولندقلاری كبی بونلرك حسن استعماللری ايجون دخی تلغراف و پوسته نظارت عليه سی فن قلمی مدیری سعادتلو امیل لاقووان حضر تلری طرفندن كنج ضابطا تمزه منتظماً درسرويرلمكده اولديغندن ترقیات عصر به نك بوجهندن دخی حصه استفاده من تأمين اولنمشدر.

احمد مدحت

اسلامیت و حیت

بر بهار اقسامی قاضی کوی واپور - لرندن بریسنه را کبا سرای برونده طوغری کلديکی زمان آفتاب مغرب کزین، کلکون، مهتر، رعشه دار، شعاعات و ايسينيه عظمت و روحانيتك اجتماعه کاه نورانیسی اولان معابد اسلاميانك محتمم قه لرینی بالذیل لاره. اقسام اوزری تپه باشی چهندن اشاعی به طوغری اينلديکی صره ده، طبیعتك الك مساعد امتیازاته مظهر بولنان خليجك، کویا تزيب زین و احتشامی چون، ترفع ایتمش کبی کورینان منارلر کونشك صوك شعاعانیه اشعه نثار نواریت اولورلر.

زمینك نشو و تناسه حیران قالدیغكر بر یاز صابحی بوغاز ايجی واپور لرندن بریسی سزی اورته کوی به طوغری کتوردیکی زمان اوساحل ذی لطافتك بریسی کبی، پیش چشمانکرده لمعه نثار اولان جامع نورساطع قلبکری مخافت باری ايله برخلدجان، فکر یگری یاد قدرت ربانیه ايله ولهان، کوزلر یگری بر فکر انبیا ايله زیر و بالا به نکران ايدر.

شومواقع لطيفه ده معابد مسلمینك رؤیتی قدر قلبی حس دیندارانه ايله املا ايده جك بر منظرۀ روحانیه تصور ایتك ممکنیدر؟

روح صعود ایتدکجه انسان اولاخالتی صکره مخلوقی دوشونور، هر وجدان صاحبی ايجون مملکتك، هم نوعك، باخصوص هم مذهبنك حصول ترقیسی اس سعادتدر! مناظر لطيفه سنه محبوب، مواقع فوق العاده سنه حیران، معابد رصانت نشاننه بر حس دیندارانه ايله نکه انداز محبت اولديغمز شوسویملی مملکتك روحی، عمران و ترقی سیدر. اوراده ظهور ایدن هر حادثۀ فوق العاده، هر شخصك نفسنه عائد بر مسئله مهمه ایتمش کبی فکرلری اشغال ایتسی طبیعیدر! اختلاف وقوعنه کوره، قلبلری لبریز نشاط، افکاری بر نشوۀ افتخار، و یا خودقلبی ده فکری ده موقوف الم و اضطراب ایلر.

مملکت مزده بر فاطمه عليه نك عالم مطبو- عانده، آثار حکیمانۀ و محررات فاضلانۀ سیله ابراز اقتدار ایتسی بالجمله منتسین ادبی حیران فضائل ايدر، و نام فضیلت اتسانی بتون نسوان اسلامیه نك مفخری عد ایتدیرر.

بر مقبوله لمعان یتشیر، آثار منشورۀ ادیبانه سیله، اشعار بر کزیده دیندارانه سیله فطرۀ مفتون بدایع اولانلری محبوب اقتداری ايدر، وجود معززینی شوسوکیلی ملتك الك قیمتدارلری عدادیننه ادخال ایلر.

هر زرده امضاسی کورولسه انسلنه پك لطیف، پك روح پرور، پك جدی بر اثر مطالعه ایتك سعادتتی وعد ایدن بر احمد راسمك بر قاچ سنه لردنبری علی التوالی کتبخانه ملیمیزی تریین ایدن آثار قیمتداری بولنورکه، رقت، جزالت، عبرت، حکمت، سلامت کبی بر چوق اوصاف و مزبانی محتوی بولنسان ملی حکایه لری کرچکدن نوادر آتاردن معدوددر.

«مشاق حیات» «تجارب حیات»

« لیل اضطراب » وثمره اخیر فضیلتی اولان
 « غم هجران » ناملرله معنون اولان اثرلری
 محرر ذی اقتدار بی عالم تحریرده ، برنجیلر
 صرهنده بولندیرر . علم الروحده دأر اولان
 تدقیقاتی نه قدر رقیق . عمیق ، اینجه ، نازک
 و حقیق در ! تشریحات روحیهده تمیز ایش
 بولنان بو مقتدر نازک ، بوفطری شاعرک
 تمادی موفقیاتی - باعث استفاده مز ، محصل
 لاند و روحیه مز بولندی بی جفته - بزم ایچون
 نخبه آمال دینه جک درجهده شدید بر
 آرزودر !

بر « مائی و سیاه » یازیلیر . بالجه میال ترقی ،
 طالب عرفان ، منتسب ادب ، دنده فضیلت ،
 مألوف فکر حکمت ، تجارب دیدة بشریت ،
 باخصوص مجبور حقیقت اولانلری ، صورت
 تحریرنده کی اسلوب حکیمانه ، طرز نوین
 دلپذیرنده کی مطالعات حقیقانه ایله حیران
 بدایع ایلر ، تسخیر ایدر .

بو اثر جلیل مبدعانه ، خالدضیا ، نام
 مبعجلی مملکت مزده مسلک حقیقیونک
 محیدی اولق اوزره طامغه کافیدر .

اوراده قلب بشر ایله بر طرز حکیمانه
 ایله تشریح اولمش ، حیات اجتماعی نکه ماهیتی
 او قدر مدققانه ایضاح ایلمشدرکه انسان
 هر جمله سنده هر سطر نده ، بو صرهنده
 دیرلمش حقایق متوالیه به کسب و قوف
 ایتدجه ، هر دقیقه ، هر سوزی حقیقته
 تنبیهدن و بر تأثیر روح استیناس ایله
 دوشونمکن ، فکر اعتبار و انتباه ایله دوشو-
 نمکن کندینی آلامز .

هنوز فریفته آرایش جهان اولمقدن
 تخلص نفسه قدر تیاب اوله میانلر عالمده
 خیالات مسعودانه نکه حقایق مدهشده دن نه
 قدر بعید اولدیغی بو قیمتدار اثر دن استدلال
 ایتمی دلر .

احمد جیلک جریان بهاری تعقیب
 ایدیش انانه نوع بشرک خیالات معصو-
 مانه سنده هر واقعهده ، هر حادثهده نه یولده
 آلداندیغی ، اک صافی ، المقدس آمالنک
 نصل بامال مہارت حیات اولدیغی ، بک
 حقیق - وجدی بر طرز ایله ایضاح ایلر ؛

ایشته حیاطده حقیقت محضه بوندن عبارتدر .
 فکر حقیقت جو ، تعریضات اشیا
 خصوصنده کی افاداتک ، مادیاته مقارنت
 کلیه سی سبیله ، هر جملهده یکیدن حیرانی
 اولور ، بوادیب مقتدر معیشت کبارانه بی ده
 حیات وضعیانه بی ده حقیقته اولدیغی کبی
 تصویر ایدیور ؛ الحاصل حیات یالدر لزامیور ؛
 همان اولدیغی کبی پیش نظر مطالعینه عرض
 ایلیور .

بر « راجی » نکه سرگذشت سفیلانه سی
 ارباب ذکائی بتون سفهانک حالنه آجیتور !

بر « اقبال » ک دوره حیات حزینی ،
 بر « ندیم » والده سنک اضطرابات و متاعب
 مادیه و معنویه نکه زیر بار ثقلتنده از یلوب
 پریشان اولمی ، و او پریشانلق ایچنده
 کوستردیکی متانت و علوجباب نه قدر
 حقکویانه تصویر اولیور ؛ و بو صورتله
 عجز و معصومیت نسوان نه بی طرفانه ،
 نه عادلانه اثبات ایدیلیور ! ! ایشه ماهیت
 حیات اجتماعیه بودر .

بو معتنا اثرک شمعی به قدر منظور
 چشم مباحاتمز اولان صووک حقیقه لر نده
 جمیل ایله برابر اغلاماق ؛ انکه کبی بیر تلمش
 بر قلبدن صدور ایدن ، آتشین کوز یا شلری
 اساله ایتمک ممکن اولیور ؛ بو اثر نه قدر حمی ؛
 بو اثر نه قدر جدی !

موضوعندن بخته جسارت ایتدیکم بو
 مکمل حکایه نکه اسلوب روح پسندانه سنه
 دأر بیان مطالعه ایتمکده اعتراف عجز
 ایلمز ، اکا جرأت بو قریحه تنکک ، شو
 خامه بی قدر تک حدی دکدر ؛ یالکرسر ایا
 شعر ، شعر جدی ، شعر علوی ، شعر روحانی ،
 شعر صمیمی دیمکدن کندمی آلامیه جغم .

بالاده ، شو مملکتده هر ظهور ایدن
 حادثه فوق العاده ، هر شخصک نفسه عائد
 بر مسئله مهمه ایش کبی فکرلری اشغال
 ایتمی طبیعیدر ، دیمشدم . شو یا تخت عظیمک
 هر نقطه سنه احاله نگاه استحسان ایتدجه
 کوکل بر ذوق و شوق عمیق ایله طولار ،
 یتشدر دیک ارباب کمالک وسعت اقتدارینه

کسب اطلاع ایلدجه ؛ قلب ، بر حس شکران
 ایله لذتیاب اولور ؛ الحاصل انسان بو
 کوزلکلردن ، بوموفقیلردن نفسیچون
 بر حصه سعادت تفریق ایدر ، هر صاحب
 وجدان هم نوعنک سعادتیه مسعود ،
 فلاکتیه بدبخت اولور ؛ فقط یالکزدبخت
 اولق کافی می ؟ محتاج معاونت اولانلره
 قارشی ابراز حمیت ایتمک شعار انسانیتدر .

فکر بجه - بعض جنابات مدهشه مستنک
 اشع سیئات : حسد ، اکمل محسنات دخی
 حمیدر . عجزم نفسنده تجربه ایتدیکم بر
 حس مشغومی تعریفه مساعد دکدر ؛ انکه
 ایچون حسد کله سنک حقیقه تعیین ماهیتی
 نیجه ممکن اولماز . فقط شوندن امینم که دیاده
 حس تعاون و حمیت قدر علوی بر حس
 دها یوقدر ؛ انسان هم جنسندن بر سنک
 تخفیف بار منه موفق اولدیغی زمان کواکنده
 حاصل اولان اشراح فوق العاده هیچ بر
 لذتله قابل قیاس اوله مز ؛ مضطرب اولانلره
 معاونت اکمقدس وظیفه انسانیه در .

واقعه اخیره مؤسسه سبیله شو صووک
 زمانلرده کرید محتاجین اهالیسنه قارشی
 شان عثمانی به لایق بر صورتده ارباب حمیت
 طرفندن بیدریغ بیوریلان معاونت انسه
 نیککارانه بحق سزاوار شکراندر . بو
 بیچارگانک امدادینه شتاب ایتمکده مسارعت
 کوسترن حمیترور و طداش لریمزه ، بالجه
 نسوان اسلامیه نامنه ، تلیم پرلرزه تأثر
 اولدیغی حالده ، عرض شکران ایلمکی
 وجیبه وظائف شناسیدن عد ایلدم .

۱

حمیت بر فضیلتدرکه ، علوی
 ایدر اربابی غایت مکرم .

او حسدر زبده لطف و معالی
 که ابراز یله دل اولمقدن خرم .
 حمیت عکس نور احمدی در !
 حمیت صانکه ذوق سرمدی در .

۲

بزه محتاج اولان بیچارگانکی
 نصل ترک ایتلی کنج المده ؟

مودتہ مصابین زمانی
حمایتدر وظیفہ بویاہ دمده،
امان، ای اهل انصاف و مروت!
حمیت و قیدر شمدي حمیت

۳

صبي اغلار! کريبان چاك مادر،
اوكونلردنبري والد نهاندر—
نذر يارب، نه بو حال مكدر؟
يو آفت كيم بلای خاناندر—
كلير كویا بویولده: خانفانه،
شو فریاد مؤثر كوش جانہ:

۴

مؤثر بت بومدهش لوحه يارب!
كه ايتكده خيالتم بديدار
يورك اولمقده شرحه شرحه يارب!
كلنجه خاطرہ او حرن وا كدار
دكل حيفا كه! خلیا، بر حقیقت
نمدهش، آم! يك مدهش مصیبت

۵

بزه حسب الحمیہ بر وظیفہ
تعاوندر بو آفت دیدكانہ
كلك ارباب وجدان نظیفہ،
اولنسون چاره ساراسلامیانه؛
صحابت ایلمك محزون عبادی
اولور زیر شغای صدره بادی!
نكار بنت عثمان

اوافق تفك دعوالر

سریچہ ترجمہ

بیوک برهت قلمیہ اولمق اوزره اورویا
آداب معاشرتی و طنداشانمزہ بیلدیرمك
ایچون عطفوقتلوا احمد مدحت افندی حضر-
تلینك تحریر و نشر بیورمش اولدقاری
(آفرانفہ) عنوانلی مقالات غایتله خوشمه
کیدن آثارنددر.

يك غریب تصادفاتدن اوله رق مقالات
مز بوره بی بز بوراده طاتلی طاتلی اوقور
ایکن پارسده حکام مشهوره دن (Carré) نام
ذات (Nos Petits Procès) یعنی (اوافق تفك
دعوالر مز) عنوانی تحتده بر کتاب چیقار-
مش و بونده اورویا طرز معیشتنه کوره

خانهلرده، اولتلرده، باغلرده، تیاترولرده،
آپارتمانلرده، سیریرلرنده و الحاصل هر درلو
مسكن و مسیره تحدث ایدن اوافق تفك
دعوالر ك صورت حل و فصلنی و اولبایده
ماهما التطبيق اولان مواد قانونیه و نظامیه بی
كوستر مشدر.

تمامیله موافق امل بر ذیل مکمل طرزنده
کتاب مز بوری بالترجمه عطفوقتلوا احمد
مدحت افندی حضر تلینك مقالات علیه-
لرینه (لاحقه) اوله رق نشر ایتك ایسته مش
و حتی مقدمه سنی مشارالیه حضر تلینك بر
تذکره عاجزی صورتنده بالترتیب (فانی دنیا
خوشدر اما عاقبت موت اولسه) مصراع
مشهور بی تجدیداً (عیش و نوش اورویا
خوشدر دعاوی اولسه) مصراعنی شیرازده
دیباچه اتخاذایلمش ایسه دمده کتابی تتبع
ایتدکجه مندرجات کتابك عیناً ترجمه سندن
بزم خلقجه چندان استفاده اولنه میه جعتی
و بناء علیه کتاب مز بورك نمونه اتخاذایله بزه

مخصوص اوله رق (اوافق تفك دعوالر)
عنوانی ویاسائر بر نام تحتده مخصوصاً بر اثر
یازلمسی مناسب اولوب بودخی حقوق آشیاید-
نمزدن مرکب بر هیئت اهل قلم و ساططیه
وجود پذیر اولور ایسه حقیقه عمومیه بر خد-
مت ایدلمش اوله جعتی اکلادیفعدن کتاب
مز بورك عیناً ترجمه سندن صرف انظار و بر
وقت مناسبده حقوق آشیایان ارباب قلممزی
بویله بر اثر باقیمغه تشویق ایتکی داخل دائره
افکار ایلیوب بو کونکی کونده ینه افندی

مشارالیه حضر تلینك همتلریله آچیلدیفنی
مفتخر آ کوردیکم و من غیر لیاقه مشارکتته
دعوت اولدیفم اشبو (مشهر آثار قلمیه) ده
اوتشویقك اجر ایسه ایضای وجیهه، مشارکت
ایتکی من کل الوجوه موافق حال عد ایلمم.
ثبت و ضبط اولنان دعاوینك بر طاقی
بزم اخلاق و عادات بزمه تمتع التكون دنبله.
بیله جك شیلر اولوب بر طاقی جقتده بزم
قوانین و نظاماتمزله اورویا قوانین و نظاماتی
آردسندکی فرق يك زیاده اولسلیله کتابك
ساده حه ترجمه سندن استفاده نه درجه ده قلیل
اولمق لازم کلور ایسه بو کتابی مأخذ اتخاذا

ایدرك بزه كوره بر ككتاب یا بیلدیفنی حالده
بالخاصه بو فرق لرك ارا نئسندن ناشی استفاده
عمومیه اول قدر زیاده اولمق اقتضایده جکنده
شبهه یوقدر.

جزا قانوننامه هایونی فرانسز قانون
جزا سندن ترجمه ایدلمش سده زمان ترجمه دن
بووقته قدر فرانسه نك و فرانسه قانون جزا.
سنه توفیق قوانین جزائیه ایدن سائر دولترك
قوانین جزائیه سی يك چوق تحولات
و تصحیحات کورمش اولدیفعدن یا بیله جق
کتابده بو فرق لرك ارا نئ اولنه رق دو اتجه
اصلاحات قانونیه به دخی خدمت اولنه بیله-
جکی کبی فرانسه نك و اکا تونیقاً قانون یابان
ملک تترك (Code Civil) نامیله معنون حقوق
عادیه قانونلری احکامیله بزم مجله ایلمه نك
احکام منیفه سی آردسندکی فرق لرك میدانه
قونیلدجه مجله مزك قیمتی نه درجه ده عالی
اولدیفنی اثبات ایدلمش اولور.

چونکه حق و عدل ترده اولسه بر
و غیره تغیر ایسه ده قوانین طبیعیه دن استخراج
احکام ایتك خصوصند به الطبع تفاوت عقول
و افکار يك زیاده ارا نئ آثار ایلدیکسندن
(الاشیاء تنكشف باضدادها) قاعده سنه الك
بیوک جای تطبیق لردن بری ده قوانین و نظا-
مت اولدیفنی ارباب دقته غیر خفیدر.

خاتمه بویله معاملات خصوصیه شیخصیه به
متعلق قوانین و نظاماتی بیامك قواعد اساس-
سیه حقوقیه و جزائیه بی بیامكدن زیاده کثیر-
اللزوم اولدیفنده تردد ایدیله مز.

دولت نصل دعاوی ایچون نصب ایلدیک
ذوات کرامی ارباب نصل و معارندن انتخاب
ایتدیکجه جتهله مصلات امور حقوقیه و جزا-
بیهده تعاطی افکار اولنه رق علی طاقه-
البشریه حقیقته وصول هر زمان ممکن اولوب
اتحق اوافق تفك دعوالر ده نصل نتایج حاصل
اولدیفنه عامه جهه و قوف پیدا اولسه بر چوق
کوچك دعوالرله محاکم و مجالس اشغال اولنا
مق کبی بر فائده زائده حصولی دخی طبیعی
و بو دخی یا بیله جق کتابك لزومنه دلیل
جلیدر.

ذوق ایچون بر مسیره ده کشت و کذار

ایتمک آرزو سنده بولنان بر آدم دیگر بر آدمک
کندیسی تعجیز ایدجک نه کبی اوضاع
واطوارندن شکایتیه ونه کبی اوضاعنه مقابله
ایدیکی حالد حقلی عداولنه جغه وبالعکس
کندیسنک نه کبی اطوار و افعالنی منع ایتمکه
دیگر لرینک حقلری اولوب اولدیغنه وهر
شیدن صیقیلان بر طاقم آلتغان آدم لک نه کبی
شکایتلرینه قولاق اصما مده حقلی اولدیغنه
واقف اولمق اوزره حکمت حقوق کتابلر-
یایی تبع اینسون؟!
رسوم مقطوعه ویا نسبییه تابع اوراق
ایچون موضوع نماغانوننه موافق ویا مغایر
اوله رق پول یابشد برلمش اولدینی یولنده کی
ادعا ومدافع لر اوزرینه ویریلان قرارلر
دخی عامه جه بیلنمسی نافع شیلردر.
زیرا نماغانونی احکامنه نوفیق حرکت
یا لکر علمای حقوقه وجبیه ذمت اولیوب
بردولت منتظمه تبعه سندن هیچ بر شخص
پول استعمالی مجبوریتندن آزاده طوتیه ماز.
(Justice de Paix) دنیلان محاکم
صلحیه یه عائد خصوصاتک دخی صور کونا
کونه مطلع اولمق لغمز محاکم صلحیه نک مالک
عثمانیه ده تعمیم واصلاحی حقدنه کی آرزوی
حکومت سنیه یه تماماً موافقدر.

سودینه لک حقوق ووظائفی دخی کایابی
تعین ایتمکه محتاج مواددن اولوب سودینه لک
نازوادالری و بیچاره چوققلر مزنی ترک ایدی
ویرمک تهدیدیه جور واذالری جمله مزک
سز گذشت و مجریمز اولان مواددن وحتی بر
سودینه نک لندن چکدیکم محن و مشاق
ساقه سیله :

نازایدر قوش سودی ایسترجه سنه
آه اول قعر زمینه اینه سی
خانه مک خلق سراپا شمندی
اولدیلر سودینه نک سودینه سی

قطعه سنی انشاد ایتمدیکم و قتلر عمر مک
اک آجی خاطر ات بر اقان اوقا تندن اولدیغنه
بناءً اورویا جه سودینه دعوالرینه دأر لاحق
اولان قرارلری بیلمکلکمزی وانلره توفیقاً
عمومی بر تعامل سالم اولسون اتخاذ
ایتمکلکمزی پک مهم عد ایدرم .

شمدی یه قدر بزده هر کسک حالنجه بر
خانه مخصوصه اقامت ایتمسی صورتی اکثر-
یت اوزره جاری صورت معیشت اولوب
انجق شمدی (آپارتمان) دنیلان دواثر مخصوص-
صه ده اقامت صورتی تکثراً ایتمکه باشلا دیغندن
و آپارتمان همسایه لکی خانه همسایه لکندن
زیاده داعی منازعات اولدیغندن او همسایه-
لکلردن متولد دعوالره و اودعوالر اوزرینه
ویریلان قرارلرله بزجه اولیه حالاتده نصل
حکملر صدور ایدیه بیله جکنه دأر معلوماته
محتاج دکلیز؟!
صورت مخصوصه ده غرائب دعاویدن
اولمق اوزره بو همسایه لکک تولید ایتمدیکی
انی الذکر دعوی خوشه کیده جک شیلردن
اولوب شویله که : موسیو (اندو) و موسیو
(بوریشون) نام ایکی ذات قبولری قارشو
قارشویه اوله رق بر دأره داخلمده ایکی
آپارتمانده ساکن اولدقلرندن و موسیو
(اندو) کندی حالنده متعیش بر آدم اولوب
موسیو (بوریشون) ایسه کثرت مشغله
و وفرت زوار ایله اقساملره قدر مشغول بر
آدم ایدو کندن کونده لا اقل یکرمی اوتوز
کئی بیچاره (اندو) نک چنغراغنی چاله رق
«موسیو بوریشون بوراده میدر؟» موسیو
بوریشون سزمیسکر؟» دیمکه اولدقلرینه
وزواللی (اندو) کیمیسنه (قارشوکی قیو)
کیمیسنه (قوجیدن صوریکز) دیمکدن ارتق
عاجز قلوب کندی اسمنی حاوی اوله رق
قبوسنه آصدیردینی لوحه دخی تأثیر ایتمدیکنه
بناءً بر بیوک لوحه اوزرینه قالین یازی ایله :

Ce n'est pas ici que demeure
monsieur Bourrichon.
یعنی (موسیو بوریشونک مسکنی بوراسی
دکلدر) عباره سنی تحریر و کندی قبوسنه
تعلیق ایتمدیرمش و بو کیفیت موسیو بوریشون
حقدنه یار و اغیارک خنده استهزاسی داعی
اولمسایه مومی الیه طرفندن اقامه دعوی
ایدیلوب (اندو) حقدنه ویریلان (عدم
مسئولیت) قراری محکمه تمیزجه نقض ایدلد-
یکندن ایش بر خفیف جزای نقدی قراریه
ختم بولمشدر :

ضابطه ژورناللری میاننده مندرجاتک
عکسی ثابت اولنجه یه قدر معتبر اولنلرله ساد
خته لکی اثبات اولنجه یه قدر معتبر اولنلرک
تفریق نظریسی خلیجه مشکازته تصادف
ایتمدیکندن موضوع بحث اولان کتابده
بو خصوصه دأر متکون دعوالر اوزرینه ویر-
یلان معلوماتدن بالاستنباط بزم قوانین و نظا
ماتزه کوره خلیجه قواعد مفیده میدانه
قولمق ممکندر .

طرق و معابر جسیمه و صغیره ده ایشلمده
یریلان عماله مکلفه ایله قراوقضات اهالیسی
آره سنده تکون ایدن بر طاقم دعوالر دخی
سزای دقت شیلر اولوب بونلر میاننده بزجه
دخی طرق و معابر انشآت و تعمیراتنده
تکون ایدیه بیله جک دعوالر چوقدر .

ظرافت البسه و نفاست اطعمه اورویا
کبرا صنئی ارکانک و خصوصیه نسوانک
اک زیاده مراق ایلدکلری شیلر اولدیغندن
(Couturières) دنیلان دیکشچی قادینلرله
و آشجیلرله صاحبات ایوت آره سنده تکون
ایدن دعوالر دعاوی صغیره نک پک بیوک بر
قسمنی تشکیل ایتمکه اولوب احوال بیتیه
عاجزانه می مصور اوله رق و قتیله انشاد
ایلدیکم :

بزم او خلتنک احوال بکاه بوندر
اولیه بوفنک کی قوتلت کبی ات بیلدزلر
اسکی بوسکی نه بولور لسه اکلک بکینوب
اولیه مصرفی تکلف توات بیلدزلر

قطعه سنی مالی عبدعاجزک ایوم دخی
موافق حالی اولمقدن ناشی دعاوی مز بوزره یه
کوره بزجه نصل مقررات اتخاذی لازم کله
جکی حقدنه اجاله افکار ایتماش ایسه مده
بزده دخی مودا مراقیلرینک و آلافرانغه
مطابخلرک ازیدایینه بناءً تکلیف ایتمدیکم
یولده کتاب یا بق ایچون صرف همت ایدیه جک
ذوات بلکه بوجهته دخی اهمیت ویرلرله
عر به جیلرله خلق آره سنده تکون ایدیه
کلان دعاوینک دخی بزجه نظر دفته انه جق
درجه ده اهمیتلیری موجود اولوب کرا
عر به لرینک و خصوصاً بونلر میاننده
(Voitures de remise) دنیلان متماز-

لرینک ایضاً ایدہ بیلہ جکلری مشکلات و بالعکس خلق طرفدن کورہ بیلہ جکلری اوضاع و حرکات نیجہ نیجہ مسائل تولید ایلیور.

غزتلر وساطتہ افراد اہالی علیہندہ ذم و قدح وقوعندن متولد دعورلک دخی انواعی کثیر اولوب ذم وقوعندہ مذمومک جواب و یرمکہ وجوابی ذم ایدن غزتہ یہ یازدیرمغہ حق بولنقلہ برابر بوحقک استعما۔ لہ احداث اولتہ بیلہ جک مانعترلر و مجیب اولان آدمک حواب صدندہ کرک غزتہ یہ و کرک سائر کستہ لر ایدہ بیلہ جکی تجاوزکارا نہ تعریضلرک چوق اختلافاتہ سبب اولدیغی کی محاکمہ دروایت اولنان دعاویدن بحث ایدن غزتلرک منقولانندن دخی درلودر لودعورلر چیقور.

فرضا (زید) ایلہ (عمرو) آرہ سندہ تکون ایدن برافترا دعواسی محکمہ جزائیہ حضورندہ رؤیت اولتوب کندیسہ افترا ایدلیکنی ادعا ایدن (زید) ک ادعاسنہ مقابل (عمرو) ک آوقاتی زید علیہندہ برطاقم اسنادہ داده بولنمش و فقط اسناداتی اثباتدن عاجز قالغہ (عمرو) حقندہ مفتری جزاسی حکم اولنمش ایکن زیدک خصمی اولان بر غزتلہ بالکتر ابتدای محاکمہ دن بحث ایدرک «دونکی کون فلان محکمہ جزائیہ» (عمرو) ک آوقاتی (زید) ک فلان فلان ایشلردہ کی احوال و افعالی مغایر عاروناموس اولدیغی و (زید) ایچون (ناموس) دینلمک ہیچ بروحہاہ مفتریات نوعندن عد اولتہ میہ جغنی درمیان ایلمش و کیفیت سجل محکمہ یہ قید اولتوب محکمہ حہ برقرار اعطاسی یوم آخرہ تعلیق قلمشدر» عبارہ سیلہ (زید) ی انظار عامہ دہ رسوا و (زید) ک مطبعہ یہ مراجعتلہ نتیجہ دعوانک دخی اعلان اولنمشنی طلب ایتمسی اوزرینہ باش محرر «بزرک کاتبکزر دکلز» جوابی اعطسا ایدلیکندن ایش محکمہ یہ دوشمش و جریان ایدن محاکمہ و و یریلان قرار اکثر مالاک متمندہ مطبوعات قانونلر۔ ینک اصلاحہ اولان احتیاجنی میدانہ قو۔ یشدر.

قبوجیلر علیہنہ آپارتمان کراجیلرینک و انلر علیہنہ قبوجیلرک اقامہ ایدہ کلدکلری دعورلر دخی من کل الوجوہ سزاوار انظار دقت کورینیور.

کوپکلر آوروپاجہ معتبر و بزده ایسہ زقاقلردہ محقر اولوب بز میکیلرک زقاقلردہ کی عوعولری سامعہ خراش و اورویا کوپکلر۔ ینک موجب اولدقلری دعورلر آوقاتلرہ و حکامہ باعث انواع تلاشدر.

کوزلک نسوان ایچونک بیوک سرمایہ اولدیغندن نسوانک حسن و جمالنی انکاروبر قادینک وجہنی و اندامنی توصیفدہ التزام استحکار اوروپاجہ دعورلہ سبب اولمقدہ اولوب بویلہ دعورلر بزده دہا کورلماش شیردن و ہلہ (دہ قولتہ) دنیلان طرز تلبسدہ جلوہ کرا نظار اولان اوموزلر وسینہ لر حقندہ زباندر ازلق ایتمکدن منبہت اشتکالر بزجہ ہنوز یقاسی آچلماش ایشلردندر.

(لطیفہ لطیف کرک) تعبیر مشهورندن غفلتہ ایدیلان برطاقم لطیفہ غیر لطیفہ لر دووللو مبارزاتہ سبب اولوب بویوزدن نیجہ قائلر دوکلدیکی کی محاکم حضورندہ دخی نیجہ لطیفہ دعورلری سورینیور.

مجوہراتک تعمیرات و تبدیلاتندہ قیو۔ مجیلرک طاش تبدیل ایتملری دخی اوروپاجہ پک چوق دعورلری موجب اولوب بزده بویلہ دعورلرک ندرتنہ نظراً قیو مجیلر مزک عفت و استقامتلی مبرهن و اوروپا محاکمی حضورندہ آوقاتلرک ومدعی عمومیلرک پارلاق پارلاق نطقلرندن بزم اختیار قیو۔ مجیلرک وجہ عبوس عفتکاریلری البتہ دہا روشندر.

نظارت کسمک، مانع ہوا اولمق، اسبابنہ مبنی قومشولر آرہ سندہ متکون دعورلر حقندہ لاحق اولان قرارلرہ نظراً بزم اینہ قانونیہ فرانسہ اینہ قانونی آرہ سندہ خیلی فرق اولدیغی اکلاشیلیور ایسہ دہ فرقلرک برطاقمی بزم اینہ قانوننک لہندہ و فرانسز قانوننک علیہندہ در۔ واپورلر و شمندو فرلمامور و مستخذ۔ ملریلہ یوجیلر و اشیا قومیسو نیجیلری میانندہ

متحدث دعورلردن دخی بزجہ استفادہ ممکندر.

ہر نہ ایسہ ایستہ موضوع بحث اولان کتابک نمونہ اتحادیلہ بزہ کورہ و بزم قوانین و نظاماتمزہ تطبیقاً اوفاق تفک دعورلر ایچون بر کتاب مستطاب یا پلمسی نہ درجہ لر دہ مو۔ جب استفادہ اولوب بوندن ہر کسجہ کوریلہ۔ جک فائدہ نی انکار ایتمک ممکن اولہ میہ جغنی عاجزانہ و قاصرانہ اثبات ایتمش اولمق ایدندہ ہم۔

لازم و نافع بویلہ بر کتابی یا یمقی ایچون حقوقشناسان ارباب قلممزی کالیلہ تشویق و ترغیب ایتمک ہمتنی بنہ عطفو قتلوا احمد مدحت افندی حضر تلرندن بکلہ رز.

یاییلہ جق کتاب رسمی اولماقلہ برابر عمومہ نافع اولہ جغندن تالیفہ رغبت و ہمت کوسترہ جک ارباب معارفک اجتماعیچون دائرہ عدلیہ دہ بر اوطلہ تخصیص بیورلمسی استدعا اولنسہ دریغ مساعدہ بیورلیہ جغنی کی مثلاً نظارت جلیلہ عدلیہ مستشارعالیتبہ ری ساحتلو ہاشم بک افندی حضر تلی کی ہم فطین و ہم قانون آشنا برذات ہیئتہ ریاست دخی ایدہ بیلور.

شورای دولت بدایت محکمہ سی
رئسی
سعید

برخیال بیماری

تجارت و نافعہ ناظری دولتو محمود جلال الدین پاشا حضر تلی شعر لطیف آتی ایلہ نسخہ فوق العادہ مزہ معاونت بیور۔ مشلردر:

برشب کہ ایدم زبون و خستہ
پیمانہ ذوق ایدی شکستہ
فکرمدہ حکم سوروب رخاوت
باصمشدی خیالی عطالت
بو حال آرا سندہ کلدی برسس
اما کہ ایستمز آتی ہر کس
سمع اوصدایہ اولدی مقنون
عقل ایسہ حیرت ایلہ مشحون

برنوره طالب کوزم قماشدی
 برتولری هپ باشمدن آشدی
 یارب نه کوزل شو حال دیرکن
 اول نوره باقوب صفا ایدرکن
 برمهیر منیر برج عشوه
 برتوده آسمان نشود
 کوستردی جمال باکالن
 عرض ایتدی وصالی احتیالان
 برقدی که وار نورسیده
 یوقدر اکا وصف نودمیده
 برجان آلیجی نگاهه مالک
 کیم جلوه چشم مستی هالک
 کیسو کلکشی کوزل طاغلمش
 هر جلدینه بیک فسون صارلمش
 قاشلر او قدر چکک که بالله
 بر اوق آتمنده بتدی جانکاه
 کوردی بنی اول خطابه شایان
 ایتدی نیجه التفاتی ارزان
 دیدی بکا ای غریب بیچار
 کوکننده سنک عجب نه لر وار
 حسنمی سکا اثر براقدی
 هجرمی عجب کدر براقدی
 یاندکی بکا حرارتک نه
 چهره کده اولان مرارتک نه
 زلفنمی سنی چکوب کمد
 ایتمش بکا ازدرون بنده
 قالدق یاغمه اوتور اینی ترک ایت
 باق ذوقه دم حزینی ترک ایت
 وقتا که بوسوز تمام اولدی
 جسمده حیات تازه بولدی
 برحس درون کلوب ظهوره
 مستغرق اولوب کوکل سروره
 طولدی قولاغم ترانه لرله
 قلم او یانوب چفانه لرله
 دیدم که امان امان قاچمه
 ویر دستکی دستمه صاقمه
 بن شمعی دیرلدم اولم آرتق
 ایتدک بنی چونکه وصله لایق
 بالله سنی کوکل بر اقمز
 کندوسنی نار هجره یا قمز
 چک زلفکی رویکه یا بلسون

بوکلرینی کوروب بایلسون
 آج سینه کی ماهتاب قبانسون
 حسنک کوره رک شفق او یانسون
 سوز چشمک ایچوب سیاه باده
 کلسون خم ناز و عشوه یاده
 یالوار دینغه آجی قوزم سن
 کسدر نه اولور بر آسوزم سن
 اسعاف ایدرک رجامی اول یار
 ایتدی بکا نقد وصلی ایثار
 اما که مرام عیان اولدی
 دیده مدن اومه نهان اولدی
 تهاده قالب جلال آخر
 اولدی اثر ملال ظاهر

عثمانیلرک آثار جغرافیهمی

جغرافیه « شوخا کدناک احوال ظاهره سنی
 بیلدیرن بر علمدر » دیه تعریف ایدلرکنه باقیلور
 وشوعصر تر قیده کره ارضک هر نقطه سی تامیله
 قنأ معلوم اولدینغه دقت ایدلیرسه هنوز تکمل
 ایتمش بر علم اولدینی تسلیم ایدلک لازم کلیر. فقط
 جغرافیجه « معلومیت » ایله « مجهولیت » کله.
 لرینک مدلوللری نه در؟ صرف فرضی بر سوز
 دکلی؟ مثلاً ملکلرینی بیله بوکون بزم قدر اولسون
 بیله مین قدیم یونانلیلر و رومه لیلره کوره معلومات
 وطنیه لری بر درجه به قدر کندیلر نجه معلومات جغرافیه
 فیه میانه داخل اولدینی حالده مدنیتلری ومدنیتجه
 قدملری شواکی ملندن هیچ ده اشانی قالمیان او
 زمانک قوجه هندستانی ایله چین بیله کندیلرینه
 معلوم دکل ایدی. کذاک هندلیلره چینلیلره ده
 کندی مملکتلری معلوم اولتله برابر شو ایکی
 آورو یا ممالک متدنه سی مجهول ایدی. یورله قرون
 قدیمه په ارجاع نظره نه حاجت؛ قرون اخیردنی
 متوسطه دن آبران مآثر مدنیه دن برسی ده آمریکا
 کشفی دکلمبر؛ یا بچب شو « کشف » سوزی هر
 حکمیله حقیقته موافقت ایدیبوری؛ اولسه اولسه
 بوندن اکلاسیلان معنا آسری قایی اورویایه طانتند.
 برمدن عبارتدر. شو کشف ایله اورویا آسریایه
 بر وجهیه بیلدیرلره شمیدی. حال بوکه آثار باقیه
 بیک ده شهادتی ایله ثابتدر که آمریکا بوس بتون
 مدنیتدن محروم بربر دکادی. قریستوف قولومبک
 کشف ایتدیکی « یکی دنیا » سی اورویایه کوره
 نصل یکی بر عالم ایدیه سائقه حرص ایله محو ایدیلن
 حتمدن مکسقیالیلره کوره ده « اسکی دنیا » منبر
 یکی دنیا صورتده بیلنه جکدی. یوقدر برجه معلو
 مات جغرافیه تعبیری اورویا بجه اولان بیلکیلر
 دیک اولوب سائر قطعه لرکی حسابه قاتلدیور.

حال بوکه بزجه، دهها طوغریسی ایچی انسانیته،
 ترقیات بشریه کوره دوشونلر ایچون. بر بره
 دائر اورویا بجه حاصل اولان معلومات جغرافییه
 صرف خصوصی بر دأثره ده قالیور دیک اولور؛
 اصل معلومات جغرافییه تکملی ایسه کشف ایدنلره
 ایدیلرک بر برنی طایفه سیله حصوله کلیر. فقط
 شمعی کندی حسابلرینه هر درلو مهالکی کوزه
 آلدیردرق کشفیات اجرا ایدن ملل متدنه ارباب
 معارفی بالطبع معلومات مکتسبه لرندن کندی
 مملکتلرینک استفاده ایتملرینه چالشه جقلری نصل
 طبیعی ایسه ممالک مکشوفه خلق ده دنیایی اوله بجه
 اکلامق ایچون کوزلرینی درت آچیلدیلر. یالکیز
 کندی بیامکله قناعت ایدیلرک عصر لر کجدی.
 شمعی هم کندیزی. هم عالی بیله جک، هم ده
 هرکسه کندیزی اکلاده جق بر عصر دره بز.
 بوکون اقوام متدنه بجه جغرافییه معلومات عموم
 میه دن صاییلور؛ تا ابتدایه مکتبلرندن باشلانهرق
 اتهایلرینه قدر بونک تدریسنده دوام ایدیلور.
 علم نظرنده کاشات ایچنده بر ذره حکمنده اولان
 مسکنمزی آوجز ایچنده ایشجه سینه بیله مرسه ک
 بتون کاشات و مکوناتی ذهننزه صیعد بر مغه چالشه یه
 نه حقمنز اوله بیلیر؟

جغرافیا تاریخک رهبر بدر: هر عصرک تاریخی
 اونک جغرافیاسیله اوقونور؛ معارفک صرف حال
 حاضر بیه اکتفا ایدنلر بر استفاده مادیه به وقف
 ذهن ایلنلدر. بونلره کوره تاریخک ده اهمیت
 اوله ماز؛ فقط انسانی مادیات و معنویاتدن هرکب
 بیلنلر تاریخه. هر شیک تاریخه اهمیت و بررلر ده
 بوندن ده ماده. معنا هم کندیلرینی، هم ده انسانی
 جذبلرینی مستفید ایدلرلر. بوندن طولانی ده عثمانلی
 آثار جغرافییه سنه ده اهمیت و بررلر.
 اورویا افضل مستشرقینتجه و حکمت تاریخه
 نقطه نظر نجه عثمانلور بر طاقم بدخواهانک بزه
 اسناد ایله کاری جهانندن بری اولتی شویله طور.
 سون. علمه. معارفه جدا اهمیت ویرمش فاضل
 بر قومدر. فی الواقع ایلریده سایه جغرفن آثار جغرافیه
 فیه من اورویا لیلر ککنه کوره براز آرزجه کوریلور
 ایسه ده اورویا باده لاینجه ایچون اولدینی کی بزجه ده
 علمانر عربجه به اهمیت و بر دکتری و حالاً فضلانر دن
 بر طاقی او اسانله تألیفی براقه مدقلری والک مهر
 اثرلری اولسانده یازدقلری، برده عثمانلورک سائر
 ملل متدنه کی. دیگر مللرک علومنه نوارث ایده.
 میهرک هر نه وجوده کتیر دیرلر سه مجرد کندی
 سعیلرله حاصل ایله کاری و بوده تامیله تأسیس
 حکومت ایچون کچیرلمن بر بنی عصرانی برمدندن
 صوکره باشلایه بیله رک ایکی عصر قدر سون دور
 خلامر خصوصاً اوله من حساب ایدیلر ایسه به
 بونلر آرز کورلر. ذاتاً خبر و بره جکده آثار جغرافییه
 اوزون اوزادی به برتبع نتیجه سی دکل بر ایکی
 ساعتک بر تخیری محصولی اولدینی نظر دفته آنلور
 و دهها آراندینی صورتده بونلرک ایکی مثل دهها

میدانه جیقار یله جنی تأمل ایدیلیرسه او اعتراض درعقب کیری آلنور.

عثمانیلرک اجرا ایدیلکری حرکات حر بیبه نظر دفته النورسه جغرافیایه ده و قوفلری تسلیم ایدیلر. هله استانبولک فتحندن سوکره بوفن اییدن این یه بزه معلوم اولغه باشلامشدر. سلطان سینه انل حضرت بزرگ مظهرانه بر صورتله اجرا ایدیلکری سوق الحش حرکاتی حیرت فیر و نمیز. فقط او دورونده برنس اولان بر ترزه تصادف ایدیمسک. بزه کبی آثار جغرافیایک اسکی و حتی شایسته لری حاور بوز تاریخندن سوکره یازلمشدر. دایر اوتور یخوردده سسخت عثمانیه روح اقباله واصل اولهرق هر درلو علوم و فنونه رواج کلدیکی کبی جغرافیا و بونک انک مهم معاونی اولان استانتیق علمنده اهمیت ویرلدیکی تاریخشناسانه معلومدر. سلطان سلیمان قانونی حضرتلرینک عهد سلطنتلرنده ممالک عثمانیه ده تحریر نفوس اجرا ایدیلکری کبی جغرافیا کتابلری وسایحنامه یازلغه باشلامشدر. عهد مشار الیهده هیئت و جغرافیا فنلرنده ابراز آثار مهارتله اشتهار ایدن ذات سلطان سلیم جامع شریفی موقتی مصطفی بن علیدرکه ۹۳۱ تاریخنده «اعلام العباد فی اخبار البلاد» نامیه تألیف ایدیلکری اثرنده مرکز خلافت عظمایه ۱۰۰ بلدنک قاچرمیل شرعی مسافه ده بولندقلری بیلیدیور.

۹۸۰ سنه سی سپاهی زاده محمد بن علی نامنده بر ذات بلدانی تقویم ایدرک «اوضح المسالك الی معرفة البلدان» و «تقویم البلدان» ناملرنده ایکی اثر بر اقدشدر.

۹۸۶ ده محمد افندی نامنده بر ذات ده ۵۸۸ صحیفه دن عبارت «جریده الجدیده» نامیه مفصل بر جغرافیا یازمشدر.

شو ایکی اثر دن صکره عثمانیلر اسکی دنیادن ماعدا آمر یقایه دائرده معلومات مکمله اکتسابنه موقف اولمشلردر. از جمله کتبخانه عمومیده بر نسخه بی نظیری بولنان «کتاب اقلیم جدیدکه بعد از نه صد سال شد بدید» عنوانی بر اثر امر بقا حقنده بر جوق معلوماتی جامع شایان تبسج بر تألیف کز سدره امیر محمد بن امیر حسن السعودی طرفندن ۹۹۱ تاریخنده یعنی آمر بقالک کشنی اوزرندن ۹۰ بیل کچمه دن وجوده کتیریلن بو کتاب اوزمان آمر بقا حقنده استحصال ایدیلن معلوماتک کافه سنی جامع جسم، مصور، مذهب بر اثر نویسد.

ناشق لقبیاه شهرت الان محمد بن عمر «مناظر-العوالم» نامیه ۱۰۰۵ تاریخنده بر جغرافیا وجوده کتیرمشدر.

آثار جغرافییه مرکز انک مهمی نجر بر شهیر عثمانی کاتب چلبی یعنی الحاج مصطفی افندیکنک ۱۰۵۸ تاریخنده وجوده کتیروب ۱۱۴۵ ده ایلیک عثمانی طابعی ابراهیم متفرقه معرفتیله طبع ایدیلن ۶۹۸ بونک صحیفه دن عبارت متن ایله

برخیلی خریطه و اشکالی جامع اولان «جهانما» نام اثر بی نظیردر.

وجوده کتیردیکی هر بر اثرنده اقتدار خارق العاده سی کوریلن کاتب چلبی جغرافیا علمنجه یالکیز بو اثر یله ده اکتفا ایدمه یه رک لاینجه دن «atlas mineur - اطلس مینور» نامیه همان جهانما جسماتنده پک جوق معلومات جغرافییه یی وخر یطه لری حاوی بر اثرده ترجمه ایدیلکری کبی امور بحریه و دونانمایه و ممالک محروسه ذکرلرنه دائرده «تحفة الکبار فی اسفار البحار» نامیه ده بر اثر وجوده کتیرمشدر.

آثار جغرافییه مرکز بیسولکرندن بریسی ده ۱۰۸۶ تاریخنده ابوبکر بهرام دمشقی نامنده بر ذاتک لاینجه دن نقل ایدیلکری «ترجمه جغرافیای کبیر» نام اثریدر. بشی جلد دن عبارت اولان بو کتابک برنجی جلدی ۵۵۴ و ایکنجیسی ۵۵۹ اوچنجیسی ۲۳۱ و دردیجیسی ۶۷ و بشننجیسی ۲۶۹ یاپراقدر. بو ذاتک ینه جغرافیایکن «نصرة الاسلام والسرور» نامیه بر تألیف ده وارد.

جغرافیاه دائر اولان آثار عثمانیه نیک انک مهملرندن بریسی ده پیری رئیسک «اشکال جزایر بحر سفید» نامنده کی تألیف بهیندیرکه نور عثمانیه کتبخانه سننده بولنان نسخهنه انسان باقناه طوبه ماز.

نورایه قدر صایوب دو کدیکنم تألیفات جغرافییه آثار مهمه دن اولوب بولنردن ماعدا استانبول کتبخانه لرنده جغرافیاه دائر «ترجمه جریده العجائب» و عماد الدین اسماعیل بن علی ابوبی نیک «تقوم البلدان» ولی الرشادک «اقالیم السبعه» کمال پیرینک ۴۰۶ صحیفه دن مرکب «تحفة السلاطین»، سیاسیون عثمانیه دن احمد رسعی افندیکنک ۲۰۳ صحیفه یی جغرافیا قیای جدید» ی، مؤلفی بیلنه مین «اجمال السفائن فی البحار» ابراشد ابراهیم عاطف بن شیخ اسماعیل الاثاری نیک عربیسن ترجمه ایدیلکری «اوصاف نهریل»، سلطان سلیم ثالث حضرتلری دورنده لوندره سفارتنده بولنان رئیس الکتتاب رائف محمود افندیکنک انکلزجه قلمه آلوب و یانه سفارت سنیه سی مصلحتکنذاری اولان یاقواکی طرفندن ترجمه ۱۲۱۹ ده طبع ایدیلن بر بونک اطلس ایله جغرافیا کتابی، ۱۲۳۸ ده هندسه خانه خدیویده ترتیب و طبع ایدیلن ۵۵ لوحه دن عبارت «شرقیه مدیری اطلسی» ۱۲۷۳ ده طبع اولنان اطلسی جغرافیای انوری بی ده علاوه ایتلیدر.

طباعتک بزرده احداثدن اول وجوده کتیریلن آثار جغرافییه من خریطه و اشکالی اولدینی کی ایلیک دفعه آچیلان مطبعه نیک برنجی دفعه طبع ایدیلکری جهانمایه ده خریطه لر یله بر لکنده طبعه موقیت کوستریشی عثمانولرک جدأ معارفه قابیلترینی اثبات ایلین مواد مشکوره دندر. شو ضوک زمانلرده یوزلرجه جغرافیا کتابی میدان قونلیدی معلوم اولدینی حالد اولنری

بوراده ذکره لزوم کورمیورم. چونکه بو اثر لریک بر جوغی بحمی لندن چیقمش یعنی تجربه قلمیه قیلندن اولهرق برطاقم کنجلر طرفندن ترجمه ایدلش اولدینی کی مهم صایانلری ده صرف مکتبلرده تدریس ایچون یاپلمش و منتهیلرک مراجعتنه غیر شایان درس کتابلرندن عبارتدرلر.

اسلافن جهانما، بهرام دمشقیکنک جغرافیای جدید ترجمه سی کبی قوجه قوجه مجلدات اورته یه قویدقلری حالد بو کونکی نشریات جغرافییه من میاننده مرحوم رفعت افندیکنک «لغات تاریخیه و جغرافییه» سی ایله سعادتلوش. سامی بک افندی حضرتلرینک «قاموس الاعلام» ی و سعادتلو علی شرف باشا حضرتلرنه مطبعه عامره روزنامه چه جیسی عزتلو حسن فرید افندیکنک ترسیم ایتدیردیکی «یکی اطلس» دن ماعدا برشی کورده میوزر.

کوکل شوصایدیغمن کتابلر ایچنده بزدن آنز اول کلنلر طرفندن مثلا (مالته برون) ک کتابی و زمانلر ارب اقتداری طرفندن ده (الیزه رکلو) نیک جغرافیاسنی ترجمه ایدنلری کورمک ایسترایدی. هر نه ایسه ترقیه قابیلیت و بولنده بونور بر خلق اولدیغمن جهته بوکی امالمر مرکز ده یاقینده حاصل اولدینی کورمکله قریرالین اوله جغفره امنیتور بر کالدر.

بو امنیت ایسه بوندن یکریمی سنه اولنه کلنجه یه قدر بزرده تدریسات جغرافییه یالکیز جغرافیای سیا سیدن عبارت ایکن شمیدی بر جوق مکاتب پروغرا. منه جغرافیایکن عسکر لکه، سوق الحیثه، تجارته، زراعت، صناعت، دائر اولان انواعی علاوه ایدیلکری کبی کنجلر من ایچنده ده جغرافییه مصراق ساردرمش برخیلی ذوات کوردیکمزدن ایلری کیلور. همان جناب حق موقیت احسان بیوره.

[سیاحتنامه لرده آثار جغرافییه دن معدوددره بولنه دائر اولان معلومات اولیاچلی سیاحتنامه سنه یازیلان مقاله ده تفصیل ایدیلدیکندن بوراده تکرار رینه لزوم کورلیدی]

نجیب عاصم

﴿حقوق حربیه نیک ترقیاته دائر﴾

«بر مطالعه در»

تاریخ بشری تبسج ایدنلره غیر خفیدرکه بو ساحه وسیعه غبراده اثبات وجود ایدن انسان اکثریا تحصیل منفعت، تأمین حقوق امرنده ستیز عدوان استعمال ایدمکمش و بوضورتک جمعیات بشریه به موجب اولدینی خسارات عظیمه هر عصرده محب عدل و حقانیت اولان ارباب حکمت و حکومتیه وسیله اسف و اندیشه اوله کلشدر.

وسائل حرب و وغایه صورت معقولیت و یرشی . محاربلك حقوق بشریه دن ساقط دكل هر درلو شیمه مرحمت مندانه یه لایق بروجود كی تلقی اولنسی لزومی هر طرفنده حس ایدلمش و بو حس علوی ابا به متحسس اولان ارباب فکر و اذعان دائماً تهیزر خامه علم و عرفان ایلمشدر .

انجق بو خصوصده کی انكار و تمایلات نیجه زمانلر بیهوده آرزو و هوسات قیلندن اوله رق آثار جدیدیه حصوله کتبره مامشدی . عصر مزك مآثر عرفان و کالاتی ، ارباب حکمت و سیاستی ، بر طرفدن ، صلح و مسالمت عمومیه یه دافع حرب و جدال اوله بیله جك و سائط ممکنه ایله بخش تأمیناته ، دیگر طرفدن ، محارب به کور و لیلیری عالمزدن قالقنجه یه قدر ، محارب اوله جق قلك حقوق طبیعیه و مدنیسه نه زمین مبارزاتك مساعد اولدینی مرتبه رعایتیه و وظیفه و انسانیتیه حرمت ایدلك کی مقاصد مقدسه نك حصوله سوق و اماله ایلور .

صلح و مسالمت عمومیه قونغر لری حقوق حربیه معاهده لری هپ او مقاصد مسالمت و انسانیت پرورانه یه بر شکل رسنیت و یرمك آرزوی عمومیسندن نشأت ایدیور . بو کون علمه انتشار ایدن فکر اخوت کارانه و بوندن متحصل آرزوی مسالمت جو یانه اعصار ماضیه دن يك چوق زیاده طرفداره مالك اولدیغه شبهه ایدیلیرمی ؟ (کوستاوموی نیر) ك رائر نفیسندن اجمالاً نقل ایده بیلدیکمز مطالعات آتیه ، دفع شبهه یه کافی دستورات عالییه یه محتویدر :

انسانیت ، متصور اولان بر عالم مکملیه طوغری و قوعوبولان روش تعالی کارانه سنده ، مزاج و طبیعتی کیتدکجه حقوقه رعایت ایتمك اساسی اوزرینه تأسیس ایدیور .

عالمده ، هیچ برمسلك ترقی جو یانه یوقدر که فکر عدالت پرورانه قدر خطاسز اوله بیلسون . عدالت ، دائماً کسب قوت و اکتساب مکملیت ایدرك قوه جبرییه یی نیجه قهرمانانه سنده زبون ایدیور . جمعیات

بشریه حرکات و حشیانه دن نفرت ایدیور ، ربقه شیم و حشیانه یی بواش بواش سیلکوب آتمغه دوام ایدیور ؛ چونکه ، انسان اولا کندی شان و ناموسنی محافظه ده کی اهمیت ادبیه یی درکه ، تقدیره ؛ صکره هم حسنك شرف و حیثیتی وقایه ایله لزومسز اوله رق یکدیگری علیهنده بولمغه ، ادوات تضییقیه قوللانمغه مراجعتی تعدیه چالیسیور .

بو نقطه نظر دن ، اقوام متمدنه نك احوال حاضره سی مطالعه اولنور ایسه مدنیت حاضره نك اعصار متقدمه مدینتدن بالاتر و يك مکمل اولدینی سهولته اثبات و اعتراف اولنور . چونکه ، هیچ بروقتده انسانك تقص و ابطال قبول ایتمز ، حقوق مشروعه سی بوقدر عالی بر صورتده اعلان ایدلمدی و چونکه هیچ بروقتده انسانك امر حمایه سی بوقدر عالی جانانه کوزه دلدی . مع هذا بو باده کی موقفیات جدیدیه او قدر مدح و ثنا ایتملیدر . زیرا ایلرویه نه قدر قدم آتلمش اولسه حصول مقصده طریق وصول خیلی اوزا قدر . واقعا بو کونکی انسانلر اسکی آملره قیاس نفس ایله وجدانارنده بر حس مقرورانه بولورلر ؛ فقط بیللملیدر ، که ترقی مدنیته ایدیلان خدمت و بو ملاسه ایله قزابلان مزیت نسبی و کمالیت مطلقه نك تجلیکاه سعی و غیرتده لاهه بخشای ظهور اولسنه قدرت بشریه نك هنوز کفایت ایتمه چکی بدیهی در .

هر نه ایسه بوراده مدنیت جهانه متعلق مسائل عمومیه نك محاکمه فلسفیه سنه کیرشمک . صدد بحثی پیش مطالعه یه آلامق دیمك اولور ؛ مقصد مزایسه محارب به متعلق عادات قدیمه نك نابع اولدینی شابان شکران تحولاتی عرص و آیاندر .

بر عصر دن بریدر که حکومت متمدنه حه حقوق حربیه خیلی تعدیل اولندی ، قوه جبرییه نك نامحدود بر صورتده استعمالی ، که اول زمانده من غیر اعتراض قبول اولنمشیدی ، بو کون دائره قانون ایله تحدید اولندی . محارب به نك اسکی قواعد مرحمت شکانه سی

تقلیل ایدلدی . گرچه بو باده کی نظریات ایله عملیات مساوی در حده مظهر ترقیات اوله مدیسه ده محارباتك اسکی وحشت و غلظتی ده اسکی در حده قالدی .

زمانمزده ، محارب به دفعی ناقابل تر فئالق کی ملاحظه اولنورده (و اتل) ك « شرائط معدتی جامع بولسان محارب به دن مقصد دیگر صورتیه تحصیل و تأمین ممکن اولیان برحق محارب به قوتیه الدهه اتمکدر » سوزی موقع اشاده سور یلیور .

لکن بودانش و تعریف (و اتل) ك زماننده عموماً معلوم دکلدی : الیوم (حقوق بین الدول) ی تصویر و تشکیل ایدن قوانین ، قواعد اخلاقیه و تهذیبیه و اجباتی دخی کندی دائره حرمت و رعایتیه قبول و تأمین ایدلدی . محاربلك ، اصول مدافعه مشروعه الهه امتراج ایدن قواعد اتباعاً حرکت ایللملری امر و قدیمده ارتکاب اولسان اجرا آن مکروهه یی شدله توقیف ایدلدی ؛ شو صورتله که تاریخ بشرک سن طفولیتدنبری ازاله سه چالیشیلوب حیفا که اثر مستکره هانه سی عصر حاضرک عتبه سی دخی کچن اوسوه افعالک یرینه افکار مدنیت کسترانه نك نتایج عالیه . سندن اولان ، اعمال جمیله ، حرکات مرحمت مندانه اقامه ایدلدی . محارب به نداییلرینه لازم اولان مکافاتنی دوشوندردی ؛ مجر و - حرینه اعانت ایچون جمعیتلر تشکیلیه و سائط احرائیه یی عالمه قبول ایتدیردی ؛ نهایت زمان صلحده محافظه حقوق عمومیه دن زیاده اثنای محارب به ده کندی قواعدینه (حقوق دول) رعایت اولنسنه نتیجه احرا وضع ایدلدی .

بو نتایج جمیله کندی کدینه حاصل اولمدی : مناسبات بشریه نك تکثرو ازدیادی افکار و محصولاتك تعاطی و مبادله سی تسهیل و منافع و فوائد صحیحه انسانیه نك کمال متقابله آلتنه الیسنده کی لزومی تلقین و تفهیم ایتدیردی . تزلزل ثروت و معموریتی ایجاب و چرخ جمعیتك اساس حرکاتنه خالی ایراث ایدن محارب به دن متأثر اوله رق محارباتك هر درلو خسار و زیانك طریق قصر و تحدیدینی

آراتدردی : اللرنده اسلحهٔ مقابلہ اولمان اشخاصی اصلاً محارب عدایمہرک طبیعت محاربه یہ شرفی برشمہی قبول بتدردی . شمدی محاربه . اشخاصک اشخاصہ دکل حکومتلرک بر برینہ نسبتی کبی مطالعہ اولنیور .

(وائل) دیورک : « حقوقزی سلاح قوتیہ محافظہ دہ کی اقتضای مصیبت بخشایہ تبعیتمز بزی ہم نوعمزلہ برلشدیرن سحیہ مرحمتی سلب ایلیہ مز » . بو میانہ روسیہ جنراللرنندن حر بیہ نظارتندہ بولتمش اولان (میلو تین) ک ، اوراق رسمیدہ مندرج شو سوزلریدہ شایان تذکاردر : « اگر محاربه دفعی ناقابل برکتولک ایسہ ممکن اولدینی قدر خساراتنی تقلیل ایتمک اسبابنی تحری یہ مجبور اولمیدر : محاربه طرفدارانی محاربه ایلیہ برابر ظهور ایده جک مرحمتسزلکہ حدود طبیعیہ سنک خارجنده مساعده کوسترما . میدر : محاربه نک بتون آفت وخسراتنی یالکتر دشمنی ضعیف دوشورمک نتیجہ سندن عبارت اولمز سنہ محق اولور ، نندہ بروجہ و صورتہ قبول اولنور . « بومظالعات ، بر قوماندانک فتوحات ایچون بزرجلی اولدینی آثار مظفر . یات قدر شفقت و مرحمتہ دخی محتاج ایدوکنی اثبات ایدر .

بعض مؤلفر ، اسانسدہ شہہ اولنیمان وشہہ احتمالی دخی بولنیمان حقوق محاربه یی بر مساحمہ مفرطہ ایلیہ ترجمہ ایدر لر سده بو کون او حقوقی حدود وجدانیہ ایلیہ تحدید ایمان اعظم نادراً مشہود اولہ بیلیر ؛ فقط ، کلیاً انکار ابدن بولنہ مز .

قدیمدہ دخی حقوق حر بیہ نظر مطالعہ یہ آلتش و شدت مفرطہ نک بعض مرتبہ تعد . یلاتی . رؤسای محاربین آرسندہ ، عہد آ قبول واجرا قلمش اولدینی تاریخک شہادتیاہ ثابتدر . شو قدرکہ بو تعدیلاتک اقتداری کندینی تولید ایدن وسائلی تجاوا ایدہ مز دی ؛ دیمک ایستزکہ بو تعدیلات بر زمانہ مخصوص و یا محال معینہ ایچون اجرا اولنوردی ؛ فقط بو کون بویلیہ دکلددر . بر عصر دنبری مختلف تاریخلرہ ، عقد

اولان مقاولات معاهدات حکم و قوتنی حائر ددر ؛ چونکہ منافع مخصوصہ لری ایچا . نیجہ ، محاربه ظهورندہ ، ایقاع اولنہ جق تعد . یاتک تعدیلنی آرزو ایدن دولتلر او مقاولہ نامہ لری امضایلیہ بومقصد مهمی کفالت مشترکہ آلتنہ آلدیلر . بو مقاولات ، ماضی ایلیہ حال آرسندہ ، نیجہ عصر لر قابل دفع اولیمان تعدیلات حر بیہ یی کاملاً رفع و ازالہ ایتمش اولسہ دخی ، استقبال ایچون مأمول اولان موثقیات تامہ یہ براعت استہلال اولور .

زمانمر علم تہذیب و اخلاقک تکفیلیہ ، حکمت حقوقی پک جدی بر صورتہ نظر تدقیقہ آلدینی کبی قوانین حر بیہ یی دخی شرفی بر صورتہ احداث و قبول ایلدی .

بالادہ ذکر اولان مقاولاتدن بری : فی ۳ تشرین اول سنہ ۱۸۶۸ تاریخندہ ا کال اولان جنوہ مقاولہ نامہ سیدرکہ محاربه مجر و . حلاری حقتندہ ایقاسی لازم کلان حرمت واجبہ یہ متعلقدر . ایکنجیسی پترسبور غدہ امضا ایدیلان (۱۶ تشرین ثانی سنہ ۱۸۶۸) مقاولہ نامہ سیدرکہ بو محاربه مجر و حلرینک محافظہ طالعیرینہ یار دیم ایدر ، قوہ محرکہ سی جنوہ مقاولہ نامہ سی اولان بو مقاولہ نامہ دخی موقع ستایشہ قبول اولتمشدر . او چنجیسی :

(۱۶ نیسان سنہ ۱۸۵۶) تاریخندہ یارسدہ وقوعبولان اعلان رسمیدرکہ دکر محاربا . تندہ کی قورصالغہ عائددر . کچن ایکی مقاولہ دن وضوحاً تمیز ایدر . اتنای محاربه ددہ دکر زلر اوزرندہ باشی بوتش طولاشان آفت تعدینک بو صورتہ محازات کورمسی تشکرہ سرادر . ایشتہ حقوق محاربه نک ، ترقیبات حاضرہ . سندن ، کالی کوز تمکدہ اولان استقبال اوزرینہ نتیجہ و یردرک بو حقوقک منظرہ ترقیاتی صورت مکملہ دہ نقش واکال ایتمک ایستیلیدور . لکن بو آرزونک حصولہ برشی ایراث مضرت ایدہ بیلور ؛ فقط محققدرکہ بومضرتک وقوعندن کیمسہ متأسف اولمز ؛ اودہ محاربه نک اورتہ دن قالدیرلمسیدر !

مجلس معارف اعضاسندن محمد حکمت

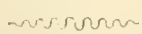
(ذیل)

امام محمد رحمہ اللہ حضرت تلرینک تألیفی اولوب بر ادیب مقتدر طرفندن لسائمزہ ترجمہ ایدنش بولان « سیرکیر » دہ حقوق حر بیہ یہ دائر احکام شرعیہ مطالعہ اولنور ایسہ واضحاً کوریلورکہ بو کون آورو پا و آمریقا انسائیتپرووران کرامی طرفلرندن ہر حالہ بر تمنتی صورندہ درمیان ایدیلن اشبو مطالب مقدسہ اون عصر مقدم ملت معظمہ اسلامیہ ایچندہ قانون قطعی حکمنی آلمشیدی . او زمانلر دنسانک ہر طرفدہ حقوق حر بیہ محارب اولان ایکی ملتک کافیہ افرادی میانسدہ اعلان عدوان دیمک اولہرق بر برینک ماللرینہ جانلرینہ دینلرینہ ہر شہلر . یینہ تعرضی مباح عد ایلدکلری حالہ اسلام اردولری حقوق حقیقیہ حر بیہ لرنندن قیل قدر خارجه چیقہ میہ جق احکام شرعیہ ایلیہ باغلی ایدیلر . اما مسکرہ لری بو احکامدہ رعایت ایمان اقوام مسلمہ بولندی . احکام مذکورہ نسیاً نسیاً حکمنہ دہ کیردی . لکن نہ ضروری وار ؛ ایشتہ او فکرلر تکرار اوپا . نیور . کل شیٰ یرجع الی اصلہ .

احمد مدحت

نسوانک قوای عقلیہ و قابلیت

دماغیہ لری

عالمک و متفنتلرک طبعلرندہ ژندوستلقدن پک آزار بولندی ایچون ہان علی العموم قادیلر علیہنہ ادارہ مقال ایتمکدن پک چکنمز لر . نسوانک حلقہ طائفہ د کورک ماد و نسدہ بولند . قلوبنہ بر نازک مخلوقاندہ دماغک بالنسبہ خفیف اولسی اثبات کتیریورلر . بیض ارباب فن ، بنات حوایی چارہ سر بر عدم استعدادلہ محکوم کور بیورلر بو مثالو متفنتلر کندی زوجہ لری و کریمہ لری عقل و ذکاچہ حیوان مرتبہ سندنہ عدایتمک درجہ سنہ وار مسہ لریلیہ دماغلری قوہ ذکالری اصلا واصل مرتبہ کمال اولیہ جق برطاقم چوجقنر کبی اعتبار ایدورلر . لکن برطاقی دہا انسائیتکارانہ حرکت ایدرک بو عاجز مخلوقانہ برچارہ امید کوستیریورلر . قادینلر تحصیل و تبعہ سعی و اقداملہ و فنون موجودہ یہ مراقلہ قوہ ذکالینہ نشوونما و یردہک .

ودماغلری بی بودوب ارککلر درجه سته واصل اولغه موفق اوله بیه جکلری سوله یورلر.

علوم طبیعییه ار باندن «کویه» نك دماغی وزن اولنه رق ۱۰۸۶۱ گرام و حکیم شهر «لورد بیرون» نك کی ۱۰۵۰۷ گرام کلدیکی میدانه چیقا. ریلنجه شوا یکی شخص اوزرتده اجرا اولنان تجربه بر نظریه تأسیسه کافی عدا بدلشدر. بوا یکی صاحب دهانک ماده دماغیه سی وسطی ثقلتن تقریباً ایکی یوز الی اوج یوز غرام فضله کوریلنجه قوه ذکالک دماغ و سعتته، حجهته، ثقلته کوره تقدیر ایدلسی قاعده سی میدانه چیقارلدی.

بوکون ار باب فنجه مرکز احتساستک دماغ اولدنی قوای عقلیه یعنی دکا ودهابه، عرفانه، حافظه یه یه دماغ محل و مرکز بولدنی شبهه کتور مرکز حقایقنددر.

بناء علیه دماغ کتله و ثقلتی یعنی قوتی درجه سیله مرتبه عقل و ذکالی تقدیر ایتکده معقول کور. رتکه باشلانمشدر. نه چاره که بر انسان ایچون دماغ بو خواصی تقدیر آنحق بعدالموت ممکن اوله ییلوردی. اکر ترقیات حاضره سایه سنده ذی الحیات بر شخصک دماغی وزن و مساحه اولنه بیلسه مکتبلر ده شاکر دانک ذکالی تعیینه اده بر معیار میز بولنه ییلوردی.

بویه بر معیارک قادیلر ایچون یک مساعد اولیه. جنی شبهه دن وارسته در. چونکه قادیلر ارککلره نسبة خفیف باشیلدرلر. برده شو جهت وار: تدقیقات فیه ایله تظاهراتش که عروق بشر ایچنده مرتبه فندن ترفع ایتدیکه قادیلرک دماغی تکمل ایده جکی برده تدقی ایلمشدر. بو نقطه فی تفصیل ایدلم:

مثلاً حال و حشیده یشایان یرلی بر آسریق بالینک زوجیه سی کندیسینه تشکل دماغ جهتهله همان بر درجه ده در. بوقاری ایله قوجه نك دماغلری آره. سنده کی فرق ائحق سکسان برسانتیمتره مکعبی بر حجیدن عبارتدر. فقط بر اوروپالی مثلاً پارسلی زوج ایله زوجیه ده بوتفاوت ایکی یوز یکر می ایکی سانتیمتره مکعبی بولیور. بوا یکی خدمتیا آره سنده بر طاقم درجات وار. بودر جاده بولانلر ده صره ایله بولینز یالیر. زنجیر، چیلیر و سائر در. تدقیقات ایله ثابت اولان بو حقایقندن بر طاقم نتیجه لر استخراج ایتلشدر. فقط بو نتایجک ذک زیاده شایان دقت و حیرت اولانی شودر: بر قوم، مدینه ایلرو. لیکه دماغی ده تکامل ایدر. یعنی کرک حجماً و کرک ثقله ییلور.

لکن قادیلر نك دماغی ارککلر کیکی کی نشو و نما بوله مدینه بدن بر قوم تمدن ایتدیکه ارککلر یله قادیلری آره سنده دماغ ثقلت و حجهته اولان فرق تزیاید ایدر.

شوحال جمعیات مدینه ده ارککلر مشاغل ذهنیه ایله زیاده مشغول و ترقیات عقلیه به معروض اولد قلی حاله قادیلرک تن پرور لکلر له الفت و اشتغال

لات عقلیه دن مبادعت ایلدیکر نی ده کوستره بیلیر. و کوستردیکی شونتیجه ده علی الاکثر وقوعاته تحقق ایتش چیقار.

قادیلر فنونک چیقاردنی نتایج استناداً و یردیکی قراره مطاوعتدن بشقه چاره بوله مازلر. دماغلری وزن اولتیش ده خفیف کلش... بوندن قوه عقلیه جه دون مرتبه ده بولندقلری قبول ایتیلدرلر. و قادیلر ده امتدن بر قومه مندوب اولدقلری زمان ارککلره نسبة درجه لر نك و حشیلر دن یک اشاعی اولدنی ده چارونانچار تصدیق ایتیلدرلر.

لکن اقوام متدنه نسوانک بویه بر شما که یه قناعت ایده جکلری عایت شبهه ایدر. بر شخصک قوه ذکالی دماغنک ثقلت و حجهته کوره تقدیر و تعیین ایتک نظریه سی بلا اعتراض عموماً قبول اولتیش بر نظریه ده دکلدر. فیلر له بالنا بالقلری نك دماغلری هر حاله «کویه» ایله «لورد بیرون» نك دماغلرندن یک بیوک و یک آغیر در. بویه اولدنی حاله فیل دنیلن حیوان ایله بالنانک بر صاحب دهاملوق اولدنی می حکم ائحق؟ بو حکم و بر بله مر. حتی مقاله مره اساس طوطدیغیز بندک محوری «بو کی خصوصاتده یا لکزماده دماغیه نك علی الاطلاق ثقلتی نظر اعتباره آلتق کافی دکلدر. بلکه دماغ ثقلت نسبی سنی کوز تملی و اولجلی و دماغ ثقلتیله اعضای سائر نك یعنی تکمیل وجودک ثقلتی آره سنده کی نسبت ده ظاهره چیقارلمی. بر فیک دماغی بو حیوانک ثقات همومیه سنک آنحق بش یوزده بریدر» دیور.

حال بوکه بالینانک دماغی تکمیل وجودینه نسبة آنحق اوج بیکده بر در. بو حسابه نظراً فیک قوای عقلیه سی بالینابه نسبة یک ایلر و ده در. فقط دماغلری یک آغیر ظن اولنان بوا یکی مخلوق ده قوای عقلیه جهتهله اک شریلی بر مخلوق اولان انسان قارشو سنده عایت اهمیتسر قالیر. چونکه انسانک دماغی وجودنک قرقده برنی تشکیل ایدر. اکر بوقاعده قادیلرک دماغی اولجک و بوکا کوره ذکالر نه حکم و بر مک جهته تطبیق اوسورسه بو صورتده قادیلر حقل و امتیازلی چیقارلر. چونکه ارککلرک قادیلر عقل ودها جه رجحانی صورت مطلقه ده دماغلری نك ثقلته کوره حکم اولیور و ارککلرک دماغی قادیلرک ککندن آغیر و بیوک اولدنی ده اعتراض قبول ایتز بر حقیقت فیه در.

مادامکه برده نسبت مسشاه سی وار قادیلرک وجودی و تشکلات عضویه سی ارککلر قدر قوی و ثقیل اولوب نارین و خفیف و قوه ذکا. دماغ ثقلتی ایله وجودک ثقلت همومیه سی بینه کی نسبت کوره تقدیر اوئانه حق، بو حاله قادیلرک ذکا نتیجه یه ارککلر دن دون بر مرتبه ده بولندقلری میدانه چیقاجق و قادیلر ذکا جه نائل اعتبار و امتیاز اوله جقلر در...

بو نتیجه ظاهره عقلی ظن اولنیور و قادیلری

هر حاله ارککلر دن دون مرتبه ده کوسترن ارباب علم و حکمتی بر درجه افتخار ایدر کی کورونیور سه ده قادیلرک مختصلمی بر دلیل ایله ترک مختصمه ایتورلر و یونان و روما کی دور قدیم مدینه ده بیه قادیلرک قوه عقلیه و دماغ جهته ارککلرک ماد و ننده اعتبار اولندقلرینه صنعتکاران قدیمک آناری شاهد اولد یعنی ایلرو و یورلر.

فی الحقیقه هیا کل قدیمه نظر دقت و امامانه انیرده معاینه اولنورسه، ارکک هیکلر نك آلنری غایت آجیق و کیش یا بلدنی و حال بوکه قادیلر ده آلنر یک کوچوک و اکسز کوستر لدیکی فرق اولور. «فیداس» نك «ژوپتر» هیکلی ایله «پراکسیتیل» نك «وه نوس» ی آره سنده رأسجه و جبهه جه بیوک فرق واردر.

صنایع قدیمه ده فنون حاضره نك کشفیات جدیده سی تخمین ایدلش کی کورونیور. دماغک قسم جبهیه سی اصل قوای عقلیه نك مرکزی اولوب جبهه نك ارککلر ده قادیلر دن زیاده کنیش و بیوک اولدنی ده عیان بر صورتده مشاهده ایدلکده در. بو حاله ارککلرک خاصه قوه فکر یه ایله ممتاز اولدقلرینه و فنون جدیده و مثبت تحصیلنه دهاهوسکار اولق استعدادیله طوغدقلرینه، قادیلرک ایسه احتیاسات شدیده یه و هیجانه ده قابلیت بولند. قلیر نه حکم ایتک لازم کلیر.

قادیلرک ایلک بر حسه مطاوعت کوستردکلری و میلان طبیعیله نه مخالف اولان برشیدی اک قوتی دلالت عقلیه و محاکات منطقیه ایله بیه کو چ قبول ایلدکلری مان مثبت بر کیفیتدر. فقط بالکزم دماغلری برار کوچوک اولدنی بهانه سیله اسباب سائر نخری ایغه دن و جهت تنوق یا خود نقصان ترده اولدنی تفصیل ایلنه دن علی العمیا قادیلرک مرتبه سی ارککلر دن هر حاله هر خصوصه آشاغیدر دیه بر حکم قطعی چیقارمویک ده موافق انصاف کورلمز.

دماغک وظائف عقلیه فی نه صورتله ایفا ایلدیکی مشله سی حلی و فهمی اک مشکل اولان مسائل طبیعی دن بریدر.

ار باب فنوندن موسیو «مولر» دماغ حقتده نشر ایتدیکی بر مقاله ده بر انسانک ذکالیله دماغنک ثقلتی بینه بر مناسبت قطعه بولندنی تماماً قبول ایتور کی کورونمکده در.

هر شخص قفاسنک بیوکلی نسبتده یعنی جبهه سنک و ججه سنک وسعتنه کوره ذکی عد ایدنک جهته کیدلسون، فقط دماغلری بیک سکر یوز، بیک طنوز یوز غرام کلن یعنی عموم اورو بالیلرک دماغلری نك ثقلت وسطیه سندن بش یوز غرام فضله اولان اشخاصک حیاتلر نه هیچ بر صورتله آثار ذکا کوستر مدکلری کوریلور.

حال بوکه ماده دماغی لر نك وسعتی کندیلر نی «کویه» و «بایرون» درجه سته اصعاد ایتلی ایدی؛ هیچ اولماز سه ملکات عقلیه ده بر تکمیل اثری مشهود اولمی ایدی؟

دیگر جهتدن دماغلری سکز یوزیکری وسکز بوزا تو زغرام قدر آنجی قلیل اولان برطاق کسان دها کورلش که بونلر شو قدر کو چوک دماغله اک غی و مرتبه عقلیه جه اک دون عد ایدیلن انسانلر سره سنده بونلری لازم کلیر کن حیاتلرنده بر جوق کوز ذکا و عرفان اظهار ایتلر در.

۴۵۳

تدقیقات فنه نك ال اوزاته مدینی بر نقطه وار. بوده ماده دماغیه نك ثقت و کیمتته مقابل برده کیفیتنی و طرز تشکلنی تدقیق در.

قادیسیر مدینی ارککلر ککسندن دها خفیف اولغله برابر دها نازک تشکلنی، دها ایجه انساجی ایله نیچون افکار عالیه تولیدینه مستعد اولسونلر و دماغلرنده مرکز قوای عقلیه اولان قسمک پک اوقدر وسعتنی اولمامسیله محکوم اولدقلری اذعا- نزلنی دماغک اوصاف نسجیه سیله نیچون تضمین ایده مسونلر...

اک ایوسی قوای عقلیه نك درجه سنی، استعدادی و ذکابی دماغک وزن و ثقلتیله، وسعتیله تقدیر ایتکه مقابل کوستردیکی و میدانه قویدینی آتاردن استدلال طریقه ده کیتلملیر.

آمر بقانک ارکک و قیز چوجقلری قاریشقی اوله رق تدریس علوم و فنون ایدیلن، تعلیم و تربیه و بریلن مکتبلرنده قیزلرک. ارککلرک مادوننده بولندینی تحققی ایده مامش و داغما استعداد و ذکابلرله تمیز ایدن و علی الاعلی درجه سنی قزانان ارکک شاگردلر قدرده قیزلر کور و نمشدر.

آمر یقاده بر حال دها وار: اوراده قیزلر بالا خره تدقیقات و تبعات فیه بی ارککلردن زیاده ایلرو کتور بولرلر. آتاردن زیاده ملکات عقلیه و آثار عرفان اظهار ایدیورلر. ارککلرک کو چوک باشده معاملات تجاریه ایجه دالیورلر... آمر یقایی زیارت ایتش و عائله لک حالی نظر فر استله کورمش اولان بر مدتی آمر یقا قادیسیر نیک تحصیل علمجه. نشو و نما ذکاجه قوجه لرینه عمومیتله فائق بولندقلری تسلیم ده تردد ایتز. چونکه قوجه لرلی مکتب تحصیلی اکلادن سکره مشاغل تجاریه به حصر اوقات ایدرلر. حال بوکه قادیسیر داغما مکتسبات علمی به تزییده و فکر و قریحه لرلی تنوع و تحصیله دوامله توسیعه وقت و فرصت بولورلر.

شیتاغوسر کیسی زماننده سرکنک اک کوزل و شایان دقت بر بناسی قادیسیر داثره سی اولدیفنی تصدیق ایتلرلر دی. حال بوکه بو داثره بی انشا ایتدیرن مهندس و ترتیب ایدن هیئت بتون قادیسیر اولدینی بالذفات سولنمشدر. یالکیز آلت صعودی ای ایشاه مامش بونی ده بر ارکک ما کینست یا عیش.

خلاصه آمر بقانک معیشت مدنیه سی و ترقیاتی قادیسیر لک ظن و اعتبار اولدینی قدر قوای عقلیه جه ارککلرک دوننده بولندقلری اثبات ایدیور. لکن بر عتیق ده هر درلو مؤسسات اجتماعیه ذکورک نسوان اوزرنده بر ترقوق و رجحانی بولندینی نظریه

سنه استناد ایتدیکندن بونظریه قولایجه حکمدن اسقاط اولنه من. اعوان زاده محمد سلیمان

کوپریلی محمد پاشا

دولت ابد مدت عثمانیه نك اجله خدامی سلسله سنده بر پیر جلاله تسمیره تصادف اولنور که ید عاجزانه مده بولنان موثوق بر تصویرینه نظر اولنور سه شاهین باقشلی ایکی مخوف کوزک اوستنده نیم قالدیرلش نیم چاتلمش قایلن قاشلر وهله نظره چارپار.

ایجه و اهتمامی بر بیق خطیله فاصله لائمش بیوک بر برون و شفاف دودا قلو رجحی مدور. لکدن چیقارمش ایسه ده طرز قدیم اوزره سینیه طوغری دوکیلان سود کبی نورانی صقال اعاده انتظام ایلمش، وهن هر مک رخسهرلی قلاوی ایله قاشلری آره سینه صیقشمش اولان آلتنه معنیدار بر چار بقلق و یرمش: سیاده صباحت و نورانیتدن زیاده حیثیت، مهابت، جدیت، دهشت کوریلور.

بو پیر حیت فطرت کوپریلی محمد پاشادر. پاشای مشارالیه ک صدرارته و بناء علیه دولته خدمته اول وقت کرید غائله سی سبب اولد. یغندن کرید اعانه سی نیت خیریه سیله ترتیب بیوریلان مجموعه به ترجمه حالنه دائر بر قاج سوز یازلغه و یاد نامی وسیله رحمت اولغه مناسب دوشمشدر. زمان صدارتی و قوعاتی قسماً نعماً و قسماً راشد تاریخلرنده تفصیل و مؤلفات اخیره ده تلخیص ایدلمش اولد. یغندن بوراده تکرار ایدلمیه جکدر. یالکیز او خدمات عالییه بی ایفایه نصل حاضر لائمش

اولدیفنی ادراک ایچون صدارته قدر اولان سرگذشتنک بیانی التزام اولنمشدر که ترجمه حالنک بو قسمی صورتاً غایتله اهمیتسز وتوا. ریخ قدیمه ده متفرق واکثریا اختلافلی اولغله روایاتی یکدیگریله تقریب و تألیف و بعده صاحب ترجمه نك مسلکی حقدده مورخینک تقدیر و محاکمه لر نی عیناً درج و علاوه ایله اکتفا ایدلمیه لک مقصدده خدمت ایدلمش اوله جقدر. بناء علیه اشبو مقدمه عاجزانه م

بر مقاله ادبیه اولیوب قیسه بر تتبع تاریخیدر. کوپریلی محمد پاشا ارنسوددر. فقط غائله سی اناطولیده آماسیه مضافاتندن کوپری (وزیر کوپری) قصبه سنده توطن ایتش اولغله کندوسی ده اوراده دنیایه کلشدر. مؤرخیندن فندقلیلی محمد خلیفه [۱] ایله بهجتی ابراهیم افندی [۲] قوللرنجه مسقط رأسی روم ایلیده سالنیک قریبنده واقع کوپری (کوپریلو) بلده سیدر. بهجتی حرمنک وزیر کوپریدن اولدیفنی علاوه ایلور.

محمد پاشانک تاریخ ولادتیه ده مضبوط دکدر. حین ارتحالنده (ربیع الاول ۱۰۷۲) سکسان یاشنی متجاوز اولدیفنی نائب (حدیقه) الوزرا) وهامر و سکسان التی یاشنده اولد. یغنی محمد خلیفه و طقسان یاشنده اولدیفنی راشد افندی یازمش اولدقلرنندن ۹۸۵ تاریخلر. یینه طوغری مهد آرای وجود اولدیفنی تخمین قیلنیور. کندبسندن درت سنه صکره وفات ایدن سلفی بوینی اکری محمد پاشا نام پیر فرتوتی ۱۰۵۹ ده تأدبیه مأمور اولدقده مشارالیه «پاشا اوغلم» خطابیه بعض وصاء یاده بولنمی ده سنه بر مقیاس اوله بیلور.

کوپریلی محمد پاشا عصر مراد خانیده اندرون هایونه داخل اولمشدر. بدایه مطبخ عامر ده مستخدم اولوب خاص او طهلی بوشناق خسرو اغا همتیله بیوک او طهلی زمره سینه و بعده خزینه هایون خدامنه الحاق اولنمش و قدم کسب ایدرک اسکیلر قطارینه دیزلمشکن خشونت مزاجندن و اوضاع سرکشانه سندن دلکیر اولان ضابطلری سپاهلیک ایله طشره چیقارمشدر. بر مدت بیوایه قالب حامی

[۱] فندقلیلی محمد خلیفه بر جوق زمان اندرون هایونده بولنه رق عصر احمد خان نالنده سلحدار شهر یاری (سرقرنا) اولمش معر بندن محقق و راستکو بر مورخدر. «سلحدار تاریخی» نامیله معروف اولان اثری غایتله قیمتدار فقط هنوز غیر مطبوعدر. خط دستیه اولان نسخه بایزید کتبخانه سنده در. ظن عاجزانه مه کوره هامر بو تاریخی کوره مامشدر.

[۲] بهجتی ابراهیم افندی کوپریلو محمد پاشا احفادنن نعمان پاشا زاده حافظ احمد پاشانک امامی اولوب «تاریخ سلاله کوپریلی» نامنده بر کتاب تألیف ایلمشدر که بوده هنوز مطبوع دکدر.

قدیمی خسرو و اغا ۱۰۳۳ ده یکجری اغلیه
 بکام اولدوقده دائره خدمته منتمی و مشارالیه
 ۱۰۳۷ ده مسند آرای وزارت عظمی اولنجه
 خزینه دارلنی شرفیه مباحی اولدی و شهر تکیر
 آفاق اولان ایران سفر لر نده معینده بولندی.
 پاشاسنک عز لنده (۱۰۴۱) باشنک چاره سنی
 دو شمنکه مجبور اولغا طشره لر ده بعض اغا
 لقلر و ووده لقلر [۱] ضبط ایدرک مؤخرأ
 استانبوله عودت و صیرده سیله احتساب اغالی
 و طوپخانه نظارتی و سلحداران و سپاهیله
 اغالی و جبهجی باشلیق مناصیبه اکتساب
 فیض و رفعت ایلدی و کآنکش قره مصطفی
 پاشا صدارت نده همجنسیت تقریبه قوجیلر
 کتخدالغنه واصل اولدی. جوان قوجی
 باشی سلطان زاده محمد پاشا صدارت نده ایکی طوغ
 ایله طرزون ایالته تعیین قلوب (۱۰۵۴)
 در سعادت دن تبعاً ایلدی. اندن صکره اناطو.
 لیده دور مناصب ایلیرک (شام، قدس،
 طرابلس، قرمان) معزول قالدقچه و وطنی وزیر
 کو پریده اختیار اقامت ایلر ایلدی. ۱۰۵۷ ده
 سیواس بکلر بیکی (والی) و اردار علی پاشانک
 دفع فترته مأمور اولوب قلت استطاعت
 عسکر به سندن پاشای مشارالیهک دست اسلا.
 رته دو شمش و برای قتل میدان سیاسته
 کتیرلش ایکن بحکمه تعالی ابشیر مصطفی
 پاشا یتشیرک نیچه هلا کدن قورنار مشدر.
 ۱۰۵۹ ده بوخی اگری محمد پاشا اوزرینه ده
 مأمور اوله رق درس سابقدن متنبه اولدیغی
 جهته پاشای مشارالیهه استغفای جرائم نیا.
 زیله رکاب هایونه دخالت ایتمک طریقتی تعلیم
 و ارانه و دفع لین ایله قتنه نی ازاله ایلدی.
 ۱۰۶۱ او اخر نده قبه وزارتیه استانبوله
 دعوت اوله رق قرب سلطنتده کندنی تقدیر
 و توصیه ایدنلر بولندیقندن وزیر اعظم کورجی
 محمد پاشا استرقابیه «برهفته صکره وزارتتی
 رفع و کوسه تبدیل سنجاغلیه قلاتی دفع
 اولمشیدی. بعد العزل افتان و خیزان مسکن
 [۱] والیر دارالخریده بولندقچه و یا خود بر
 والی جدیدک وصوله قدر طر فرلندن کاله ضبط
 و ربط مملکت مأمور اولاناره «معلم» و کوچکلر
 یته «ویووده» اطلاق اولور ایلدی.

مألفه روان اولوب ابشیر پاشا مهر هایون
 ایله حلبدن در سعادت کلیز ایکن کوناهیه ده
 استنبال و داعیه استرحام ایله عرض حال ایتد.
 کده ینه طرابلس ایالتیه مقضی الامال
 اولدی. هنوز منصبه پانهاده وصول اولدن
 ابشیر پاشانک اقبالی برکشته و بودخی عزل
 ناهنکام ایله سرکشته اولوب و ینه خیت
 و خسران ایله کوپری یه عطف عنان ایدوب
 تمادی ایام عزل و عزلت و تراکم اسباب ذل
 و نکبت ایله «فقیر کیسه تهی مفلس کهن جامه»
 مصرعی صفت کاشفه ادبازی اولمشیدی [۱]
 ۱۰۶۶ او اسطنده بوینی اگری محمد پاشا
 صدارت نده شامدن کلیر ایکن صاحب ترجمه ینه
 انزو اخانه سندن نهضت ایله و براد استقبالی
 و ردیف رحال ارتحالی اوله رق استانبوله
 عزیمت و بایزید جوار نده تخصیص بیوریلان
 قوناقده توسید باین استراحت ایلدی. فقط
 ینه بلیه استرقابه کرفنار و محاله عهده سنه توجیه
 قلنان طرابلسه کیتیمک ایچون خر جراه تدارکی
 غائله سیله دمکذار ایکن بتقدیره تعالی سنه مذ.
 کوره ذی القعدده سنک یگر می بشنجی جمعه
 کونی متحمل خطب جسم صدارت و متکفل
 اصلاح امور دولت اولدی. اذان محمدی قرأ.
 ثت اولور ایکن مهر هایون ید کفایته تسلیم
 بیورلمشیدی.
 کوپریلی محمد پاشانک صدارتی دفعه
 حسن تلقی اولنمندی. حیات سیاسی و عسکر.
 یه سنده شهرته خادم اوله جق و اجرات
 آتیه سنی تأمین ایلیره جک بر فعل و حرکتی
 مسبوق و مشهود دکلدی. لکن بالاده تصویر
 ایدیلان ترجمه حاله دقتله باقیلیرسه کندوسنده
 بر بیوک استعدادک تموی تیقن اولنه بیلیر:
 اتسباب ایتمک ایچون بوشناق خسرو پاشا
 و کآنکش قره مصطفی پاشا کی عالی همت
 اعاطمی انتخاب ایتمی تقدیر رجالدکی اصلا.
 بتی کوستره: بوینی اگری محمد پاشا حادثه.
 سنده کی مهارتی هر واقعه دن بر درس الدیغی
 و احوال عالمک بیخبر و لا قید سیرجیسی اولد.
 یعنی ایما ایدر. کتجلکنده ضابطلرینه اغیر
 کلان درشتی طبعی فلکک لا یقطع قهر و ضرر.
 [۱] حدیقه الوزرا

به لریبه کسر و تعدیل ایدیبه حکنه کیتدکجه کسب
 شدت ایلوب حتی عنف، بغض، غضب کی
 احتراصات نفسانیه صفحه و جدانندن مکارم
 و خصائل انسانیه بی حک و احما ایلمشیدی.
 الی یبلیق تجر به بی تنویر ایدن ذکای فطر.
 یسی بو «کرک باران دیده» بی رأس کارده بر
 معدن دانش، بر فعالیت مجسمه قیله رق علو
 همت، سمو صداقت و وجود هشاد رسیدد.
 سنی شبانه غبطه و یره جک برهوسله «ایثار
 سر و جان» آماده بولدی. ولی نعمته قارشو
 برهیکل صدق و استقامت. تعدی اغیاره
 قارشو بر سپر آهنین صلابت کسیلان بو پیر سا.
 لخورده یک بیوک بر قیمت و یردیکی افندی
 دعاسنی دستگیر ایدینه رک اصلاح امور و تشمیر
 ساعد جدیدت ایلدی.

عهده سنه ترتب ایدن وظیفه یک اغیر
 ایدی. لکن ازاله غوائل داخلیه و اعاده
 سطوت خارجیه دست جلادت پیوستنده
 یک چابق تیسر نمای حصول اولدی. موقیبا.
 تنی تقدیر و تحسینده هیچ کیمسه سوز بوله.
 میور. نعماً دائماً مداحیدر. راشد - دولت
 علیه نک تأیید و تأییدینه وعد الهی سبق
 ایتدیکندن وزیر مشارالیهک صدارتیه آتش
 بنی و فساد اطفا اولندی - زمیننده اداره
 لسان ایلپور. آنجق واسطه احرائیه سی که
 قلیچدر و مسلک سیاسی که بر نوع «ماکیا
 و دلیرم» ی آندیرر، بالمله مورحینک هدف
 دانه تشنغی اولمشدر. حقتنده اک زیاده اظهار
 تقییح و خصومت ایدن فندقلیلی محمد خلیفه در
 اوصافنده «ظالم، جبار، خود بین، خود
 رأی، بی رحم، خونریز، قوجه دیشلنک»
 تعیراتی قوللاندقندن ماعدا و قتیله چوروک
 منضبلر ده جان چکی شیر و کاه میری دیونندن
 قیو آره سنده و کاه دفتر دار و باش باقی قولی
 [۱] توقیفخانه لر نده آه و این چکر ایکن صکره
 لری مصادراتدن اموال عظیمه یه دسترس
 اولدی و دوانه لازم آدم لری سائقه خوف
 استرقاب ایله بی ایجاب قتل ایلیرک اسفانار
 [۱] باش باقی قولی دفتر دارک معیننده جنحه سی
 تبیین ایدن مال مأمور لری نیک اجرای مجازاته و تحصیل
 اموال دولته مأمور ایدی.

اخبره ده مبتلا اولديغمز هزائمه سبب اولدى ،
ديور .

نتایج الوقعات شویولده محاکمه ایلدور :
« مرحوم مشارالیه اصحاب لیاقت و درایتدن
قوی العزم کرک بزان دبدده اولغله شقاوتکا .
ران عسکر به واعدای خارجیه بی شمشیر سطو .
تیه تأدیپ و ترهیب و امور محتله دولتی تنظیم
و ترتیب ایتدیسه ده یک چوق و زرا و امرا
قتل و افنا ایلدی ، هله دلی حسین پاشا کی نامدار
و امکدار برغازی ، شجاعت سمیری و سیدی
احمد پاشا مثللو بهادر و دلیری استرقاب بلیه .
سیاه اعدام ایلدی صفتحه محاسنی لکه دار
ایتمشدر . »

هامر پاشای مشارالیهک جل خدمتی
کمال تقدیر ایله آورده زبان شاپاش ابلدکن
صکره « عجبا زماننده بیح قتی استیصال
ایچون کندوسی قلیجندن بشقه چاره کوره .
مدیمی ؟ و مصلحه بودر چه سفک دمه لزوم
و ازمی ایدی ؟ » سوال لرینی ایراد ایلیه رک
ایکینسه ده « خیر... » ده جواب ویریور .
دولتی بحران عظیمدن قور تاردقندن
صکره الطاف حقندن مأمولدر که سیات افراطی
مستور نظر رحمت و غفران اوله .

(بیت)

بش سنه اون کون اوچ آی اولدی وزیر اعظم
کو ریلی ملک عدم کو پرینه باصدی قدم

مکتب سلطانی مدبری
عبدالرحمن

مقبوله لمعان

ترجمان حقیقتک کرید محتاجینی اعانه
نسخه سنه مقاله تحریری ایچون برنجی
صنف از باب قلمدن عد اولندقلری جهته
بو امر خیره تذکره مخصوصه دعوت اولنان
مقبوله لمعان خانم افندی شو کونلرده کی
راحتمز لقلرندن طولایی اطبا طرفندن
یازمقدن منع اولندقلری جهته ترجمان
حقیقتک اولنسخه سنه کندولرینه تخصیص
ایدیلان سطرلرک طولدیرلسنی بو عاجزه به
احاله بیورمشدر . بو یله بر مشهر آثار

برقاعت کامله ایله سویوردم . حقدنه اولان
تقدیراتم نی آشنایان ادبله محاوراتمده
اکتری اندن بحث ایتدیر بیوردی . فقط
بو محاوره لرده ایشدیکم سوزلر سرورمک
ترایدینی باعث اوله جق یرده عکسنی موجب
اولدی . بونک برارکک طرفندن یازدیغنی
قطعی اولق اوزره سویلدکلرندن بشقه
بو ارککده ناجی مرحوم اولدیغنی خبر
ویردیله . شمعی اکلشیلور که ناجی
مرحومک رقاچ نام مستعارله یازی یازمقدن
و مقبوله لمعانک اصول تحریری و طرز
افاده سنی معلم مرحومک کی به بکر تکلدن
بوطن واقع اولمشدر . ایشته بوده لمعان
ایچون بر بیوک شرندر . زیرا آثارینک
قیمتی تقدیر اولمش اقتداری تسلیم ایدلمش
که آتی بیوک استادلردن برینه اسناد
ایدلمشدر .

سنه لر کچدی . عاجزه ترجمان حقیقته
یازی یازمغه باشلا دیغمده کندمدن غیر
هم نوعمدن برمسلدکدشم یوق ظننده ایکن
« ترجمان حقیقتده رده مقبوله لمعان وارد . »
دیورلردی . ذهنده طاتلی بر خاطره
براقش اولان او اسم ایله ینه مقاله لر کورنمکه
باشلا دی . خیال صاندیغ شی حقیقته بدل
اولیوردی . صوکره ینه شوقاعته خلل
ویردیله . « مقبوله لمعان نامنده بر شخص
موجود ایسه ده یازی آنک دکلددر . آنک نامنه
بر استاد یازیورمش ، دیدیلر . بالآخره
دها منصف طور اندیلر . « استاد آنک یازیلرینی
تصحیح ایدیورمش ده بو یله شایان تقدیر
حاله کتیریورمش » دیدیلر . بنه سنه لر کچدی .
بوندن ایکی سنه مقدم تصادف بزنی کوز تپه ده
مقبوله لمعان ایله قومشود و شورمش . آندن ده
خبرم یوق ایدی . برکون بالواسطه سلام
و تلطیفاته نائل اولدم . بو مناسبتله قومشوم
اولدیغنی ده او کوندم . زیارنه قوشدم . بو
بوالفت و مناسبت آرتق او طاتلی خیالک بر
حقیقت مطلقه اولدیغنی کرستردی .

آرتق لمعانک مسوده لرینی یتاغی دیننده
او قیوردم . ضبط اولنه جق اولدقده بر مقاله
حکمت اساله تشکیل ایده جک اولان شیرین

عثمانیه ده مشارالیها کی تجددات و ترقیات
معارف عثمانیه مزده عالم ادبیاته ادیم آتان
فاضلاتمکز برنجیسی اوله رق محررات نسوان
عثمانیه تک شیخه سی عد اولسان برادیه
و حکیمه نامنک نقصان اولسی او اثر عالی به
بر نقبسه ویرمه دخی کندینسک بو خدمتی
تقدیر اولنه مامش کی اوله جفندن بوده
خدمت تحریرده بولنان نسوانمکز غیرتده
قصور ایلدکلرینی کوستره جکدر . ابلروده
تاریخک تجددات نسوان اسلامیه و ترقیات
نسوان عثمانیه قسمنک اک باشنده اخذ موقع
ایده جک اولان بو نام عالیک سوانمکز
دخی کسبک اولماسی ملاحظه سی بو عاجزه
او وظیفه بی یوکنمک جسارتی ویرمشدر .
اوت ، آرزو ایدردمکه بو سطرلر کندینسک
حکیمانه و فیلسوفانه سوزلر یله طونسون .
بونک ایچونده برنی دوشوندم . ایشه
بو سطرلر بو عاجزه طرفندن بازملقه برابر آنک
کندینسندن باحت اونسوز ؛ بلکه موضوع
علویسنک فیهله شو عاجزانه سطرلر
شرقلنور ، منور اولور .

بوندن اون التی اون یدی سنه اول عالم
مطبوعاتک بر نبر حکمت نشاری بولنان
ترجمان حقیقت ستونلرنده کور یلن « مقبوله
لمعان » نامی بر چوق کیمسه لر طرفندن
ارباب قلمدن اولان ارککلر مزدن بر سبک
طاقیندیغنی بر نام مستعار صانیلیوردی . اما بو
طنی ویرن به یدی ؟ او مفالات حکیمانه بی
او طرر افاده شاعرانه و فیلسوفانه بی او قدرت
قلمیه بی بر قادیسه ویره مدکلرندن اودرلو
بر قادیمر بولندیغی احتمالنه قائل اوله مدکلرندن
ایدی . بو کیمسه لرده معذور ایدیلر . زیرا
اوزمان بو طرز حدید کتابت اوزره یاران
ارککلر مز دخی بر قاچ کشیدن عبارت
اولدیغندن هنوز قادیلر مزدن اوله برینک
ظهوری بعید کوریلوردی . او مقاله لرک
امضاسنی عاجزه برقاعت ایله تلقی ایلوردم .
بیلمکه برحس طبیعی ایدی ؟ و یا خود
اوله بر قادیمز بولندیغنه سویندیکمدن
اینانمق ایشدیکممدنی ایدی ؟ او مقاله لر
اوله بیوک بر سرورله او قیور او امضایی ده

کفتار نی قولاً قلمه ایشید یوردم . بر کلمه سندن بر جوق معانی عالیہ تظاهر ایدم . جک ، هر عبارہ سی بر درس عبرت اوله جق سوزلری ذهنمه صوغمه چالشی یوردم . « مسوده لرینی یتاغی دینده او قیوردم » دیمش ایدم . زیرا قدر صانکه اودات قیمتداری آحاد ناسدن تفریق ایچون بر قاج سنه دنبر بر سریر فوق الارضده بولندیرمغه مجبور ایدیور . بوکا بر فراش مرض دیمکه کیمک دیلی وارہ بیلور .؟ بیاض اور تولره صار یلمش اولان اوسریر صانکه اومالکة فضل و عرفانک او پری عقل و دکانک پیه دستالیدر . آنک اوزرنده کینک قارشو سنده عشق پریمی اولان آمورک هیکللی کوجولوب قالمش ولسان حالیه کویا سکا باقدیم ایچون ایشته بن بویله اولدم سندن فیضیاب اولهیم دیرکن ضیا که طیانه مدم . ایشته کوزلرم بویله اولدی . زیرا سن عشقک کندیسین ! « دیمک ایستر . مینورک الہیبتلی ستاتوسی دخی یاننده بولنسه آنک امرینه تابع مسلح بر خادمی کی قالور . صانکه عقل و ذکایه او واسطه ایله نائل اولور . اوت ! او عشق آنده اولسه اوزکا آنده بولنسه اونیدی اون سکر یاشندنبر و الکیوک استادلره اسناد اولنان آناری یازہ بیلورمی ایدی .؟ همده لزومی درجه ده تعلیم و تدرس کورمه دن ! اوت ! لمعان ایچون بو نقصان عداولنه مز . بلکه ایشته بویله خلقت کامله و فطرت عالیہ سنی کوستردیکی ایچون بر مزیت اولور . ابتدائی درس لرندن سوکره کندی کندینه یازمش کندی کندینه تبع ایتمش . اما هیچ بوش طور مامش . چالشمش . مسلم اولان اقتداری یالکر کندی سعی کندی استعدادیله حصوله کلمش . مقبوله لمسانک جهد و غیرتی دخی ذکره شایاندر . دها هیچ بر قادینک اثری غزته ستونلرنده کوریلہ مزایکن او یازمغه باشلامش . خسته و مضطرب ایکن ده یازمه قدمه دوام ایلدی . بر انسانی بختیار ایدہ جک اولان شیلرک محنتدن بشقه سنه مالک اولان بو وجود قیمتدار . ده اکر او نقصان ده اولیه ایدی یعنی صحتی کالده

بولنه ایدی معارف عثمانیه مزہ دهانه درجه لردہ خدمت ایدردی ؟ لطائف طبیعیہ بی نچرم . سندن کیرن باد نسیمک نقلندن بهارک شوقنی بلبلرک نعره مسرتلرندن طویہ رق تصویر و تحریرہ انجق اویله بر ذکای محسم مقتدر اوله بیلور . محیل یازدینی شیلرده بر حقیقت موحد . حقیقت یازدینی شیلرده حکمتله مز وجودر . لمعانک نظمی ده نثری کی کوزلدر . جناب رسون کبریا اقدمز « ان من الیان لسحراً وان من الحکمة لشعر » بیور مشلردر . فاطمه علیہ

امام علی کرم الله وجهه حضر تلرینک مخدوم لری جناب حنیفه به نصایح جلیلیہ سی

او غلم تقوای الہی سکا برنجی نصیحتم اوسون . امر الہی بی التزام ایدرک تنور فکر و بصیرت ایت . جبل الہی به اعتصام ایله . فوز و سعاده مظهریت ایچون بوندن سوک و سبایه اولورمی . مواعظ دینہ ایله احیای قلبیہ وزهد ایله هوسات نفسانیہ بی کسره نور و فضل و عرفان ایله تقویہ به و ذکر و عروض موت و فنا ایله تدبیلہ سی ایت . فجایع دنیایی پیش نظر استصا زہ آل . صولت دهری تشکر ایله تقلبات کونہ بی کور . وقایع سالفہ بی و حکایات اولینی نظر موازنہ به آل . سندن اول کلانلرک نه کی احوالہ هدف اولد قلیری بیلده منبہ اول . فکر تنقیدک انلرک مواعظ و آثارنی پیش نظر کده تجسم ایتدیرسون . نه کی حالات الہ ترک هستی ایتدیلر کلاده منہاج حقیقتندن بشقه بر شیشه سالک اوله . آخرتی دنیا به صائمہ ، بیلمدیکی سوبلمه ، ممکن اولیان شیئی تکلیف ایتہ ، ضلالی منتج اولدیفندن خوف ایتدیکک پوله کتہ . چونکه وادی خطرنا که سالک اولمقدن ایسه زمان تحریرده رجوع اولدی در . « امر بالمعروف و نہی عن المنکر » ایله عمل ایت الہیک بولنده مجتہدانه صرف اہتمام ایله هیچ بر کسه سنده لوم و تقییب ایدہ جک بر حرکت بولمسون . اظهار حق و حقانیت و عدالت ایله سر فراز اول . احکام شرعیہ ده قبلی قرق یار شدانده صبر کوستر . صبر یک کوزل خویدر . هر ایشی اهلته تودیع ایت . اقصای فوز و موفقیت بودر . عبودیت و اخلاصده صوت شرطدر . مشیت امور « فعال لما یرید » اولان قادر مطلقده در . استخارہ ده قصور ایتہ . سوزی دیکله صحیفه صوفی برشی اخلال ایتسون . اتوالک خیر لیبی موجب نفع اولاندر . قره العین افتخارم فیاض کریم سنی حد رشده ایصال ایتدی . بنایه و هنر و اعطاطه میام . بناء علیہ سکا سواد مند اوله جق نصایحه مبادرتی مقضی کوردم . ترک ماسوادن اول ذخر آخرتی تدارک ایتک اقدم پیشه و اندیشک اوسون . صوبوات دهرہ

تحمیل ایت . قلب انسانی ارض منبہ به بکزر . اکیلان شیئی طویلار سک . علم و ادب له تخلیه ذات و صفات ایله که صوت قبلدن آزاد و قیض عرفان ایله پیراسته اوله سک . ارباب تجربہ و کالک سالک اولدینی مسلک قویمه کیدر ایسه ک استقبلاً امین و هر دلرلو کدر و پریشانیدن مطمئن اولور سک . نور دیدم بن هر تقدیر بزدن اول کلانلر کی آثار عمران ابراز ایدہ مدم ایسه ده انلرک بومعوره عالمده نه درجه به قدر اثبات ماثرا ایدہ بیلد کلر نی کوردم و وقایع و اخبارینه مطلع اولدم . حالات معدومہ به صرف مجھود ایلدم . بوتبعات و اقدامات بکا راه حقیقتہ وصول ایچون رهنای توفیقات اولدی . منافع و مضاری تمیز ایتدم . محاسنی اخذ و قیامدن بوق ایلدم . محصول تجاریب و مشاهدات سکا بدرقه فیض و ادب اولسون . عمر کدن مستفیدانه حرکت ایدرک دهر فانی به اہمیت و برمه . نفس سلیم و بیت خالصہ تحمیلندن اول . کتاب اللہ سکا حقیقی تعیین ایدر . شرایع اسلامیہ حلال و حرامی کوستر . راه استقامتدن بر خطوه مجاوز ایتہ . احوال و مشارب انسانیہ مختلف اولور . لباس محاسن ایله ترین ذات و جمال اتمش اولانلرک مسلک سکا اوله جفکده رشد و فطانتک ایجابہ اصلا تردد ایتہ . او غلم کورر سک که لباس فاخر زهد و تقوای لایس اولانلر مہذب نفس انسانیدن بشقه بر شیئی نظر اہمیتہ آرز . بوجہت مہمہ نظر کده هر دائم حاضر موقع اعتبار اوسون . کالات انسانیہ نک موحات فیض افزاسندن مستفیض اولغه بذل مقدور ایله شہادتدن اجتناب ایت . آثار خصومت الہ المنانک اولور ایسه ک خالق اعظمدن استمداد ایله . داعی شہبہ و منتج ضلالت اولان شیلردن کلیاً توفی ایت . رأی صفوت ایله اتمام ایله . ہمک خیرہ مصروف اوسون . نصایح واقعہ دن اکتساب فیض ایله . حضور قلبه مالکیتی سندن بکرم .

سرمایه ایتہاجم او غلم و ساوس نفسانیہ و ظلمت دنیا سکارا حقیقی سترہ باعث اوسون . طالب دین اولان نه حبط اولور نه ده حال اغتشاشی کوستر مکر و هدن قاچر ، فیض محاسندن ثمرہ بولور . اولین و آخرینک خالق اولان جناب رب کریمہ حمد ایدرم بتون کاشانک خالق ذیشان اودر . آنک نی عمر منہ صلاۃ و سلام اولسون بزہ شرایع اسلامیہ بی تبلیغ ایله بزى سعادت و سلامتہ ایصال ایلدی . او غلم سکا دنیایی و حالی و بوندن صورت انتقالی تعریف و فیوض آخرتدن مستلزم استفادہ اولان جہت لری تعیین ایتدم . دنیا نہ بکزر بیلیمسک . مثلاً بر قوم بر موقی انتخاب ایله انده متعیش اولر اندن اوصا نور آخر عملی ترجیح ایدر اورا بہ کیدر . فقط اولکی منزلتہ ایکنجی موقع ایچون برشی تدارک ایدہ مامش اولور ایسه کویچک کورر . برده هر شیئی بیلدک ادعا سنده بولنہ : چونکه بیلمدیکی بیلدک عین عرفان و فضیلت اولدیفندن بولنده فیض دار کمال اولانلر دائماً طلب علمده مجتہد و مستفید اولور . اهل علم و کماله رغبت کوسترر رأینده مصیب و صمت و سکونہ ملازم اولور .

حسب البشریه بر خطایه دوشر ایسه در حال تصحیحہ سہ ایدر. جاهلک حالی بویله دکلدرد. او نفسی هر شیشه واقف طس ایدر. رأی نکنبر مجالس - لمادن استفاده انک ایچون حائر اهمیت اوله من. بیلدیکی اموری رای خودیله حاله قیام ایدر. وادی ضلالت و خذلانده محو و تباہ اولور کیدر. چونکه قلت معرفت و جهالت هر درلو خطایه سائق اوله جفندن فیض معرفندن مستفیضانہ حرکت انک ایچون متصور دکلدرد.

بخشایش السہی اولان او غلم رهنمای حقیقت اولان نعایمی دقایق ایله استفهامه ورزش کورستر. نفسی سنک ایله غیرک بیننده میزان حقیقت اعتبار ایت. تفسک ایچون محبت ایتدیگک شیئی غیرک ایچونده عین حاله مطوت. سومدیگک شیئی آخوانده ده تجویز ایتمه تفسکده مستلزم محاسن اولان شیلری آحر دتطبيق ایت. مکرر هاتدن هر وجهله اجتناب کورستر. ناسک حقهده رضا کورستر دکلمی شیئی حسن قبول ایله استخفاف ایتمه. بیلدیگکی سویلمه بلکه هر بیلدیگکی بیله سویلمک ائی دکلدرد. سنک حقهده سویلمش اوله ممنون اوله میه جفک شیلری آخره سویلمه. برده بیللی درکه اعجاب ضد صوابدر. آفة الالبابدر. جناب رب مختاره قارشو دائما خشوع و تواضعده بولمق و جانب انسانیه دندر.

شودقیقه مهمه بی پیش نظر اعتباردن دور ایتمه که اوکنده بعید بر مسافلی بول وارددر. احوال شدیدیهی شاملدر. بوراده حسن انقباض ایله برابر اولوزم سفریه مکمل اوللیدر. بولک چوق اولسون مقدار تحملدن زیاده برشی آله که ثقل مال توجه ایتسون. ارباب حاجاتک مطالبی هر زمان تحمل ایده جفک درجهده اسعاف ایتک شیشه حیاه انسانیتدر. حال غناده ایسه که ارباب ضرورته اودنخ و یرمک وسعه حالنده الموقده لازمه مر و تدر. اوکنده عقبه اولدیغنی و بومترله دن جنت و یانار اوزرینه سقوط ایتک محتمل بولندیغنی بر دقیقه پیش نظر ابتصاردن دور ایتمه. خزاین ملکوت دنیا و آخرت دست قدرتنده بولنان خالق اعظم سنک ایچون دعائی مأذون قیلدی. اجابتی تکفل بیوردی. و یرمک ایچون طلبی واستحصال رضای السہیسی امر ایتدی. رحیم و کریم در. سؤال و طلب ایچون حجاب و مانعده قومیدی. سینات احوال اوزرینه توبه و رجوعی منع ایتدی. عقوبت و مؤاخذه بی تعجیل ایلدی. فضایح احوال اوزرینه مناقشه ایتمز. رحمتدن مایوس برافز باب توبه مسدود دکلدرد. توبه ایله بلکه انزعاج ذنوبه مظهر اولورسک. سیئاتی بر حسنائی اون حساب ایده بور. ندای استعطافی استماع ایدر حاجاتی اسعاف ایلار. بویله بر فیاض کریم. دن دائماً طلب عفو و غفران ایت. امور که استعانه ایله. مفاتیح خزائنی سنک ایتده بر اقدسی. استرحام عبدا نه ایله بوفیض عمیمه مظهریت متر دردر. ابواب رحمتی هر دایم کشاده در. بعضاً آجابتده تأخر مکارم السہیسی ابداً احسان ایتک ایچوندر. هر استدیکک شیشه در عقب نائل اوله من ایسه که حکمت السہیسی تقدیر ایده منسک. چونکه احسان صمدانیسی حال

و موقعه کوره عاجلاً و آجلاً واقع اولور. خیر لیسنی و یرر. خیرطن ایتدیگک بعض امورک عاقبتی نزد السہی ده مستور اولدیغندن تأخر عین احسان و عاطفتدر. جناب قادر متعالک هر شیده عنایت و احسان آثاری عبادتک خیری اوزرینه و یرمک معتاد ایدر. ذی انعام و کریم در.

او غلم سن آخرت ایچون خلق اولوندک. دنیا ایچون دکال فناء ایچون مخلوقسک بقا ایچون دکلموت ایچون دنیا به کلدک حیات ایچون دکلم. بر موقع خطر ناکده بولنیورسک که موت هر دایم اوکنده در. اندن تورفق قاجق قابل اوله من. البته سنی ادراک ایده جفکدر. بناءً علیه دائماً حذر اوزریده بولمق و احوال سیکه دن اجتناب ایتک و مقتضای بشریت برشی باییلور ایسه در عقب توبه و رجوع اندرک ضلالتده نفسی هلاک ایتامک برنجی وظیفه ک اولسون. روح الحیام مونی دائماً ذکر ایت. پیش نظر انبساط و نیدن دور ایتمه. ذکر آخرتی تدارک ایتک اقدم پیشه و اندیشه ک اولسون. ذکر آخرتی تکثیر ایت. نعم تقیم و عذاب الیمک نخطراق سنی زهد و تقویا به سلوک ایتدر. نعم دنیا تک اهمیتنی ازاله ایدر. حظوظات دنیویه تک چابوق کچدیگکی نیجه وقایع مشهور. ده ایله تجربه ایده بورسک دنیا به بقا بوقدر استحصال مطالب دنیویه ایچون بر طاقم سبع و حشیه تک بر محله اجتماع ایله اقویاسی اضغفاسنی ازهرک بیوب ایچدیگکی کبی انسانلر ده بودار فناده عین حرکت ایله کچنیرنر. بونک ایچون استکمال محاسن انسانیه به حصر مقدرتله آمال دینیه دن بجانب اول.

تعاقب لیل و نهار تعیین مساعی ایچون بر ممرقات کافیدر. او غلم دنیا به تریه ذاتی موجب اولان جهت لری سکاصایدیم. بوجهتلر دن حقایق نفسی اکلا رسک. اشبو نصابی نظر اعتبار کدن دور اولور ایسه قیقناً بیل که هیچ برامانه دسترس اوله میه جفسک. طلبنده خالص اول. مکسب جمیلی اختیار ایت. بعض طلب واردر که منتج حرب و غا اولور. احوال ریدیه دن اجتناب ایله نفسنه اکرام ایت. شوق و رغبت ناسه باقه که نادم اولیه سنک. غیرک عبیدی اوله. جناب رب کریم سنی حریر ایتدی. شر و مفسدته اله کچن شیده خیر تصور اولنور می؟ مطایای طمع دن دور اول که سنی مواقع هلاک تقریب ایتسون. باب السیدن بشقه بر یره التجایتمه. چونکه رزاق عالم سنی ارزاق ایدر. جناب رب متعالک انعام و احسانی هر شیشه راجع در بیوکلر دن استحصال مطالب ایچون تکابو ایتک انسا. نیته جسدن دکلدرد.

عرض و ادبکی ادنی شیلره دکشمه. دنیادن نصیبک قدر آل. افعالک جمیل اولسون لبین المشیم اولمق اخلاق کریمه دندر فرصتی فوت ایتمه که غصه به دوچار اولیه سنک. کسل و رخاوت سبب حرماندر. هر طالب مصیب اوله من. هر بیجی فارس دکلدرد. اضاعه زاد فساد دندر. هر کس ایچون بر عاقبت وارددر. معین مهنددن خیر بوقدر. صدیق ظنیدن دخی خیر کلز حلیم اولان سید اولور. فاهم اولان فضل و معرفتی تراید ایدر. اهل خیر ایله ملاقاته اعمار قلوبه باعثدر.

بیلدیگک و حقیقتنه ایرمدیکک شیده عناد ایتمه. حسب البشریه بر قصورده بولنور ایسه ک در حال توبه ایله احمایه بذل مجهود ایت. امتنان ایتی شی دکلدرد. کسه تک اسرارنی افشا ایتمه. بیع نفسه مقابل اولان رجا دن اجتناب ایت. رزاق عالم دن استه قسمتی احسان ایدر. تاجر دائماً خطرده در. فضیلتی آل. بذل ایت. کوزل سویله نفسنه انی کلان شیلری خلقه ده سویله بیلیرسک. سکاخوش کیبانی کسه به سویلمه استعمال ایتدیگک امورده موفقیت دائم اوله من. حد معرووفی تجاوز و موجب تدامتدر. و فالخلاق کریمه دندر. صداقت باعث نجاتدر. انعامده ذکر معاذیر علامت نخلدر. اخوان دینه انعام ده امساک ایتمه. صلته رحیمه کریمنددر. شاداب و عقوبانده ابنای نوعنه بذل ایتک و صلته رحیم ایله دست معاوتی اوزاتمی لازمه انسانیتدر. بر شیئی موضعک غیریه قومیه. اموری اهله تودیع اتمامکده کی و خاتمی تعیین ایده من. دوستنک دشمنی صدیق عد ایتک اوله من. بو حالده صدیقته معاداة ایتش اولورسک. حیل و خدعه فناشیدر. قرداشکی ایتی نصیحت ایله بوله کتیر مکه صرف مساعی ایت. معاون و مساعد اول. شاداب و مسرتاده برابر بولمق لازم در. اغزینه طوپراق قویسه دخی قرداشنک مجازاتی طلب ایتک استحسان اولنه من. دشمنه فضیلت ایله مقابله ایتلیدر. فوز و ظفر ایچون بوندن بیوک وسیله اوله من. اخلاق حسنه ایله تصاف ایت که سلامته واصل اوله سنک. کین و غضبی براق عفو و احسانده کی لذت کبی الذ برشی اوله من.

شبهه ایله اخوانی کوجند یرمک انقطاع مودتی موجبدر. در میان اولنان معذرتی قبول ایتک دائماً حسن ظنده بولمق حقوق اخوانی هدر ایتامک وظل. ثن انسانیه دندر. مکر و شفاوتی اعتیاد ایدنلر سندن اوزاق اولسون. اخوان دینی دائماً زیارت ایت. ایلیکده بولوک. بذل و احسان ایت. اظهار فضیلت ایله کیمسه به ظلم ایتمه. نفع عامی مؤدی حالاته سیمی نشار ایت. بیلور میسک رزق ایکی به انقسام ایدر بریبی ایتی طلب ایدرسک دیکر. یده سنی طلب ایلر ایاغنه کلبر. او غلم دنیا دائماً انقلاباته مصدر در. موجب نکبت و انکسار اولان حالاندن متباعد اول. حق اولان شیئی اتفاق ایت. دیکر لری ایچون طوبلامه. حاضر اولان ایله دفع آمال ایله. موجود ایله ظاهرده اولیمان شیلری استدلال ایت. چونکه امور و معاملات اشباه و نظائر دن عبارتدر. ذونعتی تکفیر ایتمه بیوک قباحتدر. عذری قبول ایت. نصیحت قبول ایتیلر دن اوله. عاقل اولان علم و ادب ایله اتعاظ ایدر. بهایم انجق ضرب ایله متأثر اولور. حق بیل رفیع و و ضیع هر کسک حقوقی قتی ادا ایت. واردات همومی غرایم جرو حسن تعیین ایله چیقار. اعمال خیره قصدی ترک ایدن جور ایتش اولور. قناعت پک ایتی حقددر. حسد انسان ایچون شر و مفسد تدر. خوف عواقب بقادندر. طمع ملامتی موجبدر. صدیق اولان حضور و غیابنده یکساندر. هوای نفسانی شریک عماددر. برایشده حیرت عارض

اولور ايسه توفيق ايتك عين توفيقدر. موجب فوز اولان غم نه كوزل اولور. سلامت صداقتدر. اصل غريب اولان دوستي اولياندر. شفيق سوءظن ايتزه. حقي تجاوز ايدنك مذهبي ضيق اولور. حديي بيلن استفاده ايدر. تكريم اخلاق حسنه دندر. حيا هرامر حيايه سبب اوله بيلير. اك لطيف لباس لباس تقوادر. ملامتده افراط موجب جزاندر. طمع انسانك بصيرتي ستر ايدر ايسه ضلال مقرردر.

بصير اولان ذاتك ده خطا ده بولنديني واقعدر. شري تاخير ايت سكا ابي كلان شيلري احسان ايت. ابناي نوعنه بيوك شيلر تحمیل ايمه. عتابي چوق ايله. مألوف اولور تاثير ايتزه. جمال ايله همبزم الفت اوله. حراي منع ايتك عين كرم در. كبر ايدن فيضياب اوله مزه. غفت نعمتدر. قلت ذلتدر. اقتصاد بيسر وسهولتي مؤيددر. بر الوالدين كرامت طبيعتدر. عاقل اولان تجار ايله استكمال نفس ايدر. رسول تر جان عقلا در. اختلاف ايله ايتلاف حاصل اوله مزه. مزاح موجب خفتدر. حريص دائم بحر ومدن. رأس الدين حجة اليقين در. تمام اخلاص اجتنابدر. مقالک خير ليسی افعال ايله تصديق اولناندر. سلامت استقامت ايله قائم در. دعا مفتاح رحمتدر. قبل الطريق اختيار رفيق ايت. مسكندن اولده جاري نظر دفته آل. سكا عذر درميان ايدني قبول ايت، عفو ايله.

مكرده اولان شينه واسطه تبليغ اوله. هر شيك احسنی انتخاب و اعتياد ايت. سوزي مقدار ندن زياده اوزاتمه. هر كسك سكا انصاف ندن اول سن نفسی طريق انصافه سوق و مشاوره نسواندن احتراز ايت. انلر ازهار بيت اوله بيلير. قهرمان زمان اوله مزه. سكامنسوب اولانلره دائما احسان ايت انلري ادب ايله انصاف ايتدير. هر قصورلري اوزرينه مؤاخذه ايمه. عفو ايت. عشيرتيكي دائما نطف و احسانه مستغرق قيل. درجه لرينه كوره آنلري تطيب ايله سعوبات امورده معاونت كوستره. دنيا ده نقطه نظار كخير و سعادت. نه تعطلف اولسون والسلام.

بهر به مكويجي
خالص

انتظام محاكم

ظل ظليل عدل و دادی عالمه شامل و مآثر مفاخر المناشر عدالت معتادی مرتبه قصواي عالميانه و اصل اولان خليفه اعدل و اعظم و محيي نظام و انتظام عالم پادشاه فاروق خصلت و شهنشاه معدلت سيرت افندمر حضرت تليريك سابه سعادت سريميه جناب ملوكانه لرنده تنظيم و اصلاح محاكم ايله نشر قوانين معدلت امرنده مشهود

جهانيان اولان ارادات و عنايات جليله جناب خلافتنا هيلرينك جمله آثار باهره. سندن اولديني اوزره امور و مصالح عدليه نك انتظام و مكمليتي تأمين ايدن شعواطف و هممات معدلت پروراننك حدكاله ايصالي و اصلاحات مطلوبه نك دائره حصوله تماميله اتصالي مقصد عالميتانه سيله شاهد شيرين لقاي ترقياي آغوش تمدن كسترانه ايه ايصال ايدنك وسائط منوره عدليه نك اك برنجيسي (انتظام محاكم) قضيه محكمه معتقا بهاسيدر.

معلوم اولسون كه مجله نك (۱۸۰۰) نجی ماده سي اقتضاسنجه حاكم طرف سلطانيدن اجراي محاكميه و حكمه و كيلدر. اصول محاكمه حقوقيه قانوننك (۳) نجی ماده سي حكمنجه دخي على العموم محكمه لر دعوا الرك محاكمه سنده و حكمنده مستقلا در. احكام مبسوطه اقتضاسنجه با اراده سنیه اجراي محاكمه و حكمه مأمور اولانلر حا كملر اولديني كبي محكمه لر دخي امر محاكمه ده و حكمده مستقل بولنديني جهته اراده سنیه حضرت پادشاهي ايله موضوع و تطبيقاتي حكامك عهدة كفايته مودوع اولان قوانين و نظامانن ماعدا هيچ بر شيك محكمه لرده حكمه مداري اوله ميوب دعاوي واقعيني قوانين متعلقه سنده صراحت موجود اولديني حالده منطوقه توفيقاً فصل و حكم ايتك و بر ماده قانونيه ده از زياده محتاج تفسير و تصریح كورنديكي تقديرده اول ماده ده كي مقصد و معاني يي تحري و تعيين ايله مفهومه تطبيقا حل مسئله ايلمك خصو. صي درجات مختلفه محاكمه عائد و وظائف قانونيه دندر. شو قدر كه اصول محاكمه حقوقيه نك (۲۴۹) نجی ماده سيله اصول محاكمات جزائيه قانوننك (۳۴۶) نجی ماده سي احكامنجه بر دعوي حقتدر. قوانين عدليه نك بر ماده سي صوك درجه ده تفسير ايتك صلاحيتي محكمه تميزه راجعدر.

عدليه نظارت جليله نك هيئات محاكم اوزرنده كي اقتدار قانونيسي ايسه احكام نظاميه نك تطبيقاتيه محاكماتك معاملاتنده

حكامه و يريلان مأذونيه قارشو صراحت قانونيه خلافتنه كتمك و قوانين عدليه نك تطبيقاتيه استنباط فحاوي احكامنجه عدم اهليت ظاهر اولمق و صفت حاكميه منافي بر حركنده بولمق كبي حكاكجه ظهوري محتمل اولان احوالات و قوعنده قانونك تعيين ايلديكي حق تفتيشك تماماً استعماليه هيئات محاكمدن اوليه بر حال و حركنده بولانلره ايجابنه كورده اخذارات انتباهيه يي ايسا ايتك ويا كندولر ينك قانوناً تحت محاكمه النسيله عزل و تبديللري و سائلني استحصال ايلمك و بو صورته حكامك مسؤوليتي حقتدر كي احكام قانونيه نك آثار فعليهنه كوسترمك كبي خصوصات موشكا. فانه دن عبارتدر.

في الحقيقه بعض محررات عموميه عدليه ده مندرج ايضاحات حكامك تنوير انكارينه مدار اوله بيلان اخذارات قيلندن بولنديني جهته شونلرك بعض فوائدی منكر دكل ايسه ده او كبي ايضاحات بر كونه حكم قانوني متضمن اولمامق حسييله نه بر ماده قانونيه طرزنده مدار حكم اخذاتيه صالح ونه ده اسباب حكمي تأييد بولنده بر اعلامه درجي جائز اولور. شو قدر كه قرين صواب كور دكلري حالده حكامك كندى رأى و تفسيرلري اولمق اوزره تلق ايتلري لازم كلور.

بونلرك بالعكس بعضاً مواد قانونيه شكلنده مدار حكم اتخاذي طرفه كيديلور و بعضاً مأمورين عدليه ايله رؤساي محاكم آرهنده بر طاقم مخبراته كيريشلوب تأخير مصالحه سبيت و يريلور ايسه او بولده كي استيضاحات فائده دن زياده مضرتي داعي كورينور.

تفصيلات مشروحه دن مستبان اولديني اوزره شو حالات بالآخره بر طرفندن محاكم حقتدر تدريجاتي اولد اصوله مداخلته سبيت و يرملك و ديكر طرفندن حكامي مواد قانونيه ده كي مقصد و معاني و مزايي مندرجه نك تحريسي ايجون هر بار كندولرينه لابد اولان اتعاب افكار كلقتي اختيار ايتمامكه

آلشدیرمق کبی نتایجک ظهورینه میدان آچارکه بوصورتله محاکمک امنیت انتظامیه هیئات حاکمه سنک تطبیقات قانونیه جه تزید اهلیت ایلمسنه اک زیاده خدمت ایدن اسا- ساردن ایکسینک رخنده دار اولسنی مؤدی اوله بیله جکی استدلال اولمشدر.

شاء علیه بر محکمه هیئتک دعاوی واقعه بی کمال اعتنا و دقت ایله رؤیت و تدقیق و صریح اولان مواد قانونیه نک منطوقه و مبهم اولان ماده لرک مبانی و معانی مندرجه سنی لایقیله بالمطالعه مفهومه تطبیق ایله فصل و حسم ایلیه جکی یرده استفسار معامله و استیضاح مسئله طریقه مراجعت ایلمسی هیچ بروجله صفت حاکمیته توافق ایده من. زیراشویوله مراجعت ایدن حاکمک اهلیتی دخی اشتباهه دوشیره بیله جکی قضایای بدیهه دندر.

ایشته مسائل غامضه قانونیه نک حل و ایضاحی ضمننده استفسار رأی و مطالعه ایله تأخیر مصلحت اولنمیوب دعاوی و مصالح جاریه حقه صراحت قانونیه موجود ایسه منطوقه و صریح اولمیان بر ماده نک دخی لفظ و روحه یعنی آنده کی الفاظ و مبانی ایله مقاصد و معانی حکمیه به مراجعتله قواعد تفسیریه به بالتوفیق استنباط اولنه بیله جک مفاهیمه تطبیقاً هر حالده هیئات محاکمه بر حکم و قرار ویرلسی مقتضیدر. بونک ایچوندرکه بو مقوله احوالده علاقهدار اولنلر طرفدن اعتراض اولنیه جق اولسه بیله اولبایده مدعی عمومیلر جانبندن وسائط قانونیه به مراجعتله اعلام مذکورک اوجهتک نقض و اصلاحی طبعیدر.

شوراسیده معلوم اولسونکه اداره امور عدلیه به متعلق اولان مواد قانونیه نک تفسیریه تعیین معنایی و یا لدی الحاجه اولبایده وسائط لازمه به مراجعتله تحری مفاهیمی بالطبع نظارت جلیله به عائد وظا فدندر.

شوحالده امور اداره عدلیه به و معاهدات و امثالی خصوصاته دائر محررات عمومیه نک

مندرجاتنه هر بر مأمورک امثال ایلمسی لازم کلور.

برده نه صراحت و نه ده مفهومه حلنه مدار اوله بیله جک بر ماده قانونیه سی بولنه. میه جق بعض مسائل مغلظه نک ظهور ایتمسی و یا بعض قانونلر ده نواقص کورلسی و یا خود بر قانونک بر ماده سنه میان دوشمش دیگر بر قانون حکمنه تصادف اولنسی ملحوظدرکه کرچه بو کبی حالات و محذوراتک اسباب اندفاعیه سنی استحصاله تشبث قوه اجراییه به عائد وظائفندن ایسه ده او مثللو احواله تطبیقات قوانینه مأمور اولان هیئات محاکم ایله قوانین عدلیه نک اجرای تطبیقی طلب ایتمک و احکامک تمامی حسن جریانسه نظارت ایلمک و وظیفه سیله مکلف بولنان مدعی عمومیلرک هر کسدن اول واقف اولوب ایجاب حالک اجراسنه تشبث ایتملری اقتضا ایدر.

باش مدعی عمومی معاونلرندن طلعت

فیض نسوان اسلام

شوبرایکی سنه ظرفنده حدیقه معارف عثمانیه ده نه قدر رنگین ازهار بشوونما بولدی! ترقیویان زمان بوروضه فیضا فیضدن انتشار ایدن رواج لطیفه ایله جدا منشرح و متلذذ اوله رق معارف ملیه مزک مأمولک فوقنده بر درجه به و اصل اولد. یعنی اعتراف ایلمکده درلر. کوریلورکه ترقی دینلن شی هانکی مملکتده عرض چهره مسعدت ایدیورسه فیوض ماده به و معنویه سی ده او مملکتده بالکیز ذکوره انحصار ایتمیوب نوع جیل نسیایه ده شامل اولبور. عقل سلیم اربابی بالکیز ذکورک مظهر ترقی اولدیغی بلادی، بلاد متمدنه دن عد ایتمامک ایستورلرده:

« بر مملکتده بالکیز ذکورک کسوه معارفه بورومسندن حاصل اوله جق منافع مستقبل ایچون اوقدر مشر اوله من. آب حیات معرفتله تلقیح ایلمک ایستیلان ملنک نسوانکده اکتساب علوم و فنون ایلمسنه اعتنا ایلمک الزمدر »

دیورلر و سوزلرنده ده اصابت ایلیورلر. بوارباب عقل سلیم دیدیکمز ذوات فکرلری دها زیاده توسیع ایله: « بروالده نک تعلیم و تدریسی انک اولادینی، اولادینک اولادینی، اولادینک اولادینک اولادینی ... الخ تعلیم و تدریس ایتمک دیمکندر »

جمله سنیه ده سردو اتیان ایدیورلرکه حقیقت ده بوندن عبارتدر.

عصر فیاض حضرت پادشاهینک انک بیوک مآثر ترقیاتندن بری ده شو حقیقتک ملکمزده تظاهر ایتمسیدر. جناب خدای منانه یوز بیکلرجه شکرلر اولسون که نسوانمز صحیحاً و جدأ ترقی ایتمسدر و ایتمکده در. شدیلرده بین النسوان تحریر و قرائت نعمتندن حصه مند اولانلر سایه حضرت خلافتنا هیله بی حد و بی حساب اولدیغی کبی فضل و عرفانلری و نظم و نثرده کی اقتدار فوق العاده لرله شهرت شعار اولانلر ده آزدکلدر. بوندن یکریمی بش او توز سنه اول ذکوردن مشاهیر ادب امر قاج کشیدن عبارت ایسیسه بو کونکی مشاهیر نسوانمز ده همان اوقدر در. بو مدعا به خاتلره مخصوص غزته نسخهلری شاهد عادلدر.

نسواننک ظلام جهل ایچنده بولندقلری دعوا سی و حکمی اوروپاده همان عمومیتله دوران ایتمکده ایکن بو فکر باطل شدیلرده نزد اچانده خسوفه او غرامش دیمکدر.

بوده بر قاج صورتله رهین مرتبه ثبوت اولبورکه صور منحوته بی شوراده تذکار ایتمک شرف ملیزمی اثبات ایده جکی ایچون لازمه دن کورلشددر.

اولا: علمای غربک اعظمنندن بولنان معلم و امبری نسوان اسلامک ترقیات حاضره سنی مأمولک بک چوق فوقنده بولدیغی ایچون (خاتلره مخصوص غزته) نک قولکسوتی صورت مخصوصه ده الهه ایدرک انده کی آثار سوانک تدقیقه عثمانلی خاتلر- ینک فیض و کجالات حاضره لرلی حقنده بیطرفانه بر اثر یازمغه قرار ویرمشدر. بو اثرک زمان تحریر و نشری هنوز معین دکلدر. فقط حین انتشارنده شان نسوان اسلامک غر بده بر قاتدها اعتلا ایده جکی بدیهیدر.

ثانیاً: استانبولده کی نسوان اسلامک شاهراه ترقیده مأمولدن زیاده ایلروله مش اولملری درسها. دنده انتشار ایدن خاتلر غزته سیله جهانیه شایع اولنجه روسیه ده کی میلیونلرجه بنات اسلام ده اکتساب علوم و فنون ایچون چالش مغه اظهار حوا. هس و غیرت ایلمکه باشلا مشلر درکه بو خصوص نسوانمز ایچون بیوک بر شرفدر.

ثالثاً: اوروپا غزته لرلنده دفعات ایله خاتلر غزته سیله نسوان اسلامک کجالات حاضره لرلی حقنده مقاله یازلش و یازیلان مقالات جرائد سائره اجنبیه طرفندن ده اخذ و اقتباس ایلمک صورتیه فیض نسوان اسلام عالم مدینه بر قاتدها شایع اولمشدر. رابعاً: مشاهیر محرراره عثمانیه دن عصمتلو سکار و مقبوله لمعان خانم افندیلر حضرتنک خاتلر غزته سی اداره خانه سی واسطه سیله نشر ایدیلان « نیران » و « معکس خیال » نام اثر لطیفلری اوروپادین بالخاصه طلب ایدیلوب نسوان اسلام طرفندن یازلش اولتی اوزره بکیدن طبع و نشر ایدلش دیگر کتابلر اولوب اولدیغی ده بشقه جه سؤال ایدلشددر.

بونلر دن ماعدا عصمتلو فاطمه علیه و نکار خانم افندیلر حضرتنک بر خیل آثاری فرانسز و آلمان

دنیا به فیض بخش و دمامد ضیا نثار
اولسون خلیفه مزده سر برنده پایدار
معارف عمومی نظارت جلیله سی
مکتوبی قلمی میز ثانیسی
خلیل ادیب

قادی نلرک تعلیم و تربیه و تحصیل علمه
اولان احتیاج جلی

قادی نلرک تحصیل علم و فن ادوب ایتملمری مسئله سی عمومک نظر دقتی جالب مسائل مهمه دندور . لکن عمومیت و قطعیت نقطه نظرندن حکم ای دنک لازم کلیرسه دینه بیلورکه بوکون نسوانک تحصیل علوم و فنونه احتیاج جلی شودور مدنیت و عرفانده آرتق کسب تحقیق ایله مشدر . بولزوم قطعی فی اوکر . ندکدن صکره کنج طالبات تحصیل علم و معرفت ایچون معلومات ابتداییه فی کندی لری نیک ایلمک مکتبی اولان خانه پدر و مادردن اخذ ایدرلر . قادی نلرک اکتساب علم و معرفت ایتملری لازم کلدیکینی بوراده تکرار ایتمک زواندن عد ای دلسه بری واردور .

آغوش مادرده و مقتدر معلمه لر مری به لر آرد . سنده پرورش یاب علم و کمال اولان قیزلر حقیقه مسعوددرلر . قیزلرک تحصیل ابتدایلیری ثابته آره سنده وقوع بولور . درجه ثانیه و بوندن اوتیه تحصیلاتی ده مکتبلر ده اخذ ایدرلر . اولامهم برنقطه وار : بر معلمه نیک وظیفه سی نه در ؟ کنج قیزلرک سنلری نظر دقت و اعتباره آله رق مقدمات تحصیل بولنره تعلیم و تلقین ایلمکدن عبارت دکلیدر ؟

صوک سوز محتاج تفسیردر . اخلاق و طبایع و علم و فضل جهتندن معلمه لری ایکی قسمه تقسیم ایتمک لازم کلیر . جدی و مقتدر معلمه لر طلبه لرینک تهذیب اخلاقیه بر ابر توسیع معلومات و استفاده لرینه خدمت ایدرلر . و بونی کندی لرینه اک مشروع و الزم بروظیفه ای دینورلر . ذکیه بر قیزده البت معلمه سنه قارشو عینی حس و محبتله متحس اولور . طرز مشروع اوزره حرکت اولنورسه بر معلمه جدأ ایضای وظیفه ایلمکله برابر از هر جهت مکملیتی حائر بر طلبه ده یتشدیرمش اولور . وظیفه مودوعه و مو . کوله سنی جدأ حسن صورته ایضا ای دن برأمور ایچون دنیا ده دها الذنه واردور ؟ ملاحظه سیور . لسون . اولا اولامور بر قوه معنویه ایله روزولیل مستریخ بالدر .

ایکنجی قسم معلمه لر طالباتک مغایر آداب حرکتی وقوعنده مساعه ایله طاورانیر . تحصیلده قصور بر اقبیر . بوکی معلمه لر دن منفعت بکله نیله من . ضرر عققدر . طالبات ایچون علم تربیه و تهذیب اخلاقه دائر کتابلرک برنجی درجه ده تحصیل و تدرسی مقتضیدر . علم دین بر علم جلیدر . بوندن بشقه سعادت دارینی کافل اوله حق بر علم یوقدر .

عاقل بونی نصل ایدر انکاره اجترا
مکتب دینجه پیش نظرده اولور عیان
انوار ایچنده روحفزا بشقه برجهان

مکتب ، او جای دلکش اوبالاترین مقام
اول مرکز سعادت و اجلال خاص و عام
مهمان و ملتجیسن ایدر هر زمان بکام
هر یوزدن ایلر آدمی شایان احترام
انجیق بولور او یرده بشر فیض مستدام
معناً او یرده کیزلتور انواع احتشام
وضع بلند پایه سیدر احسن النظام
تاب و فروغ شوکتیدر ماحی ظلام
داه عضال جهلی ایدر اولدر التقام
ارباب سعه هر دم ای دن عرض ایتمام
اکبر کوچک التفاتی آنک برجهان دکر
هم برجهان معادلی هم بیکنده جان دکر

سیف و قلم که خادم اجلال و شاندر
هپ مکتبک جلادته ترجماندر
بیک شکل دلفریبه کیرر برجهاندر
بر او یله روضه در که طراوت نشاندر
آزاده ملالت و رنک خزاندر
هر حالتی مولد شوق و جناندر
فکر محض جاندر اوت محض جاندر
ایشته های عزت او یوزدن عیاندر
ظل سعادت و ایه سی ده جاوداندر
مکتب عمومه حاصلی کھف الاماندر

عاقل اولان بیلیرنه دیمک قدر مکتبی
تقدیس ایدر او جای فیوضات مسکی

آمال بیهمال شهنشاه رازدان
مقصوددر معارف احیایه آن بان
بیکلرجه مکتب ، مدرسه تأسیس ای دوبهان
هر فرده قیلدی دانش و تحصیل رایکان
انوار معرفت ایله هر یر ارم نشان
لبریز شوق و عاطفتی جمله تشنکان
قابل دکل مسکارمنی ایلمک یسان
اعداد ایدرمی غایبه صایمقله اقتران
مستغرق عنایت و احسانیدر جهان
اولدقجه آسمانده مهوشمس و اختران

وانکلیر لائلرینه ترجمه و طبع ای دلش اولسیدر که
بو شرف رجا بک هنوز یک آزلرینه نصیب اوله .
بیلدشدر . هله ره و و آنسیقلو په دیق وره و وانترنا .
سیونال کبی معتبر مجموعه لک معارفندان رجال
عثمانیه دایر مقاله تنده معارفندان نسوانمک دخی
بر مبعث مخصوص اشغال ایتمش اوللری اک زیاده
افتخاره شایان احوال دندر .

ایشته بوکی موفقیتلر هپ عصر مسعود حضرت
خلافتبناهی آزار جلیله سی جمله سننددر . نسوان
اسلامک بودرجه لرده مظهر فیض و ترقی اولش
اوللری یک بیوک بر شرفدر . بو بیوک شرفدن طولایی
عموم عثمانیلر نه قدر فخر ایته لر سزادر .

جناب خدای مستعان عمر و اجلال حضرت
خلافتبناهی ی روز افزون بیوروب سایه سبایه
طل اللهیلر نه بالعموم اهالی اسلامیه بی دها یک
چوق فیوض و سعادت مظهر بیورسون آمین .

خانم لره و چوققلره مخصوص غزته لر

صاحب امتیازی ابن الحقی

محمد طاهر

مکتب

مکتب که مهد نازیدر افکار حکمتک
هر لحظه ملتجاسیدر اقبال و عزتک
مکتبدر اک کزیده سی اذواق و تزهتک
مکتبدر آفتابی جهان سعادتک
مکتب ملاذ رفعتیدر آدمیتک
مکتب کمال وز یتیدر عقل و فکر تک
مکتب همیشه مصدر یدر هر مزین تک
حامی ذی شکوهی دکلی سلامتک
ما حیسیدر مذلت و ادبار و نکبتک
مکتب خلاصه مطلعیدر فیض و همتک

مکتب دن انتشار ایدر انوار انتباه
زیرا اودر معالی ادواره جلوه گاه

دقتله باق نه در بو کالات شعله زا
بونجه بدیع لر کیم ایدر چشمی روشنا
ارشاد ایچون یتر بو بزه ایشه رهنا
هپ کوردیکک مائر اجلال و اعتلا
محصول معرفت که و یرر طبعه انجلا
مکتب نه در نه شانلی محل بیلدیر رسکا
صحرا به ، کوهه ، ساحله ، دریایه جا بجا
شامل فیوض و سایه اقبالی دائماً
اوصافنه کالنه یوق حد و انتها

حکمت رسانی بو عنک کوستردیکی طریقه سونک ایله حاصل اولور. فنون سائرده دنیاچه منفعت و برز. علوم دینییه به مقارن اولیان علوم میوه و برمه بن شجرکی عقیق قالیر. علم دین دخی بالکنز اوکر نکلہ بالا کشف عمل ایتمیلره فائده و بره مز. علم ایله عمل برکنه ده اجتماع ایدرسه اول وقت نتیجه مطلوبه حصوله کلیر. علم دین اخلاق مطهره. دن برنجی طبقه بی اشغال ایدر. بوسیله فناپذیر اولیان جهان بقاده استحصال اسباب استراحت باینده سی وغیرت واجباتندیر. بوجهت اکلشله. قدن صکره نسواک عانکی فنلره چالشمسی اقتضا ایله چکی وارد خاطر اولور.

برازلک ایچون کتابت نه درجه لزومی ایسه برقدین ایچون ده اول قدر منفعت بخش اولور. کوزل سوز سولرایی اوقوبوب اینی بازار دائره افکاری توسع ایدر اولادینه تحصیلک ایلك لزوم واهمیتی اکل. تدریج حسن تلقینانده بولنه جق والده دن بشقه کیمسه دکلدیر. لدی الايجاب مسافات بعیده ده بولنان محارمیله مکتبه ده بولنور. خارجه مراجعتدن وارسته قالیر.

تاریخ حکمت و معرفتی تزیید و تکثیر ایدر. تاریخ اولسیدی بزدن اولکن انسانلرک احوال وحرکانه کسب اطلاع ایتمک ممکن اوله مازدی. مطا. لغه تاریخ ایله ادوار ماصیبه ده جریان ایدن وقایعک ارمان قدیمه ده بایلان مصنوعاتک درجه لری تعیین قلدور. بوندن ازهرجهت مستفید اولنور. حسابک لزوم و فوائد واهمیتی حتنده سوز سولمه مک زواثد دندر. علم تربیه و علم اشیا برنجی درجه ده لازمدر. خلاصه اوله رف بیان ایده مک بر قادینه تحصیلک لزومی کسب قطعیت ایلدکن سکره او قادیلک فون سائرده دن ده بهره مند اولسی لازمدر. فوائد مطلوبه ازدیاد ایلر. کرک والده و کرک معلم لر یتشدیره جکلری طلبه لرینه افعال حسنه و اقوال حکیمانه تلقین ایدرلر.

اول وقت علم تربیه اطفال قضیه معتنا بایسه ده حصول پذیر اولمش اولور. شوزمان مسعدت نشانده ممالک وسیعه شاهانه تک هرجهتی ازهار معرفت و انوار حقیقت ایله مزین. موراکن ارکک وقادین ایچون اولسون تحصیلک قدر و قیمتنی شرف و مزینتی تقدیر و تعیین ایجه جک فرد آفریده تک وجودی تصور اولنه مازظن ایدرم.

خانلره مخصوص غزته مدیره سی شادیه

بروسه دن مکتوب

بر تاج کون اولدی بروسه ایم اشته فکریا سندن خبرسز اولدی قوزم عفو ایدرسین آ یلکن ایدنجه عقلمی بنغازی به هان

بن آفریقایله بروسه به کچدم بوکا اینان آقدی کوکل شو بلده تک آب وهواسنه ویرم بن آنی طوغریسی جنت بهاسنه بر آسمان که خنده لر ایلر زمیننه اوله زمیں که کان صفادر مکینه بروادی وسیع پر اشجار زمردین کیم صارمش انی ناز ایله نیلوفر حزرین یر یر کزیر اوساحه خضرا ده ماندالر برچوقلری غرور ایله نیلوفره طالار انجام کل بو یرده کور الواح فطرتی بیك شکل دلپذیرده آثار قدرتی طویم طلوع مهری تماشا به هر سحر یالیزلنجه مشجره لر ایله نیلوفر

سانکه پری حس او یانور خواب نازدن کویا تأثر ایلمش عشق و نیازدن کیسوی شعله باری اولور اوکجه رونما تذهیب ایله افقلری ایلر نظر بیا

یارب نه رتبه طائیلدر اول پرتونون بیلم نه وار اورتبه کوزل اول قدر حزرین بیك لحن خوش ادا ایله پر نشوه سرور قوشلر ایدر قدومنی تبریکه سانکه سور کوکلم کلور بوشیلر ایله وحد و حیرته جولر سسیله که طالارم قعر فکر نه تا که کچنجه بویله خیالات و وجد و حال جایم چکرکه اولدیغنی ایلرم حیال تنه ایم اوله که بو کوزل بلده ده امان آینه ده رفیق آرام آکلا چوق زمان کوله اوشنمه وهی سنی بکلور یارین امهال ایدو بده واز کچور مه امان صاقین

انجمن تفتیش و معاینه اعضا سندن باش کاتب وهی

عثمانی محرره لری

اعیان کر آمدن عطف قلو رضا افندی حضرت تلرینک همشیره مکرمه لری عصمتلو فضیلتلو شریفه فاطمه خانم افندی والده مز طرفدن عنایت بیورلمشدر :

ادیب کالات پرور افندم حضرت لری حاصلاتی کرید محتاجین اسلامیه سنه اعانه

تخصیص بیوریلان نسخه فوق العاده ده بو عاجزه تک دخی بر اثر خامه سی بولنسی حقدنه کی امر و آرزوی کریمانه لری بوجمه کونی رهین اطلاع ناچیزانه م اولدی. شمذیک رسی و منتظم مکتبلر عصر جلیل خلافتینا. هینک آثار عالیه سندن اولوب بنم یتشدیک زمانلرده اوله وسائط تحصیل بولمذیغندن ربم غریق رحمت بیورسون پدر و مادرمک تشویقیله نه اوقویه بیلدم ایسه معلومات ناقصه م اوقدر جقدر. فقط طریقت علیه مولویه به انتساب عاجزانه م شریفه مثنوی شریف مطالعه سندن من غیر حد استدلال ایده بیلدیکم فیض بی حسابک تشکرینه اقتدارم یوقدر.

ایشته حال عاجزانه م بوندن عسارت اولوب شو یضاعه سرتک سبیله شمذی به قدر صحائف مطبوعاته شایان اوله جق آثار تحریر یله الفتم اولمدیغنی حالده بو دفعه اظهار بیوریلان امر و آرزوی کریمانه لری عن الغیاب بر حسن ظندن عبارت اولمق لازم کله چکندن بوندن طولایی عرض شکر اندن بشقه برشی دیه مامکلمک طبعی اولوب انجق امر عالی لری بر مقصد خیره بنا ایدلمش اولدیغندن بالکنز تشکرله اکتفا ایلمکی کوکلم تجویز ایتمدی. کندجه معترف اولان عجز ایله برابر بو امر خیره اشتراک ایچون امر عالی لرینه امتثالاً شو ورقاره بی تقدیم و بونده حسب المناسبه کندی حالزه یعنی قادینلره دائر بر ایکی سوز یازمغه جسارت ایتم. شویله که :

اوراق مطبوعه اوزرنده اثر لری کوه ریلان نسوان عثمانیه مز اردسنده مزیت ادبیه و نزاهت فکریه لری محصولی اولان نشریاتلریله تمایز ایدن محرره لر حضراتی کریمه لر مز و بومیانده دخی بعض ذوات فاضلات واردر که نورسیدکان نسوانمز ازهرجهت تأمین استفاده لری مقصد مهمنه خدمت ایده جک آثار علیه لرندن طولایی کندولری حقیقه شایان تبریک و تشکر در. زیرا عرض و ایضاحدن مستغیدر که هر فضیلتک اساسی ولی نعمت بیتمز پادشاهمز

افدمر حضرتلربنك اترعالی ملوكانه لرینه
 اقتفاء خلقمرك وظائف دینه و حیثیت انسانیه
 لرینی حسن محافظه به و وسائط علم و معرفتک
 هر صورتله حصول مکملیتنه جلوه کاه
 اولان بو عصر ترقیات حصر خلافتناهی به
 لایق صورتده تنویر افکارینه خدمت
 قضیه سندن عبارتدر . بو بابده بالجمله ارباب
 قلمله برابر بوراده کندولرندن بالخاصه
 بیث ایتمکده اولدیغ محرره لر مرکز ابرازینه
 چالردولری خدمات برکزیده نک او بولده
 توسیع و اصلاحنه قدر صرف همت
 قلنسه سزادر . شو توسیع و اصلاح کله لرندن
 مقصد عاجزانه می بر ازیضاح ایده می :
 یکیدن اثباته حاجت یوقدرکه مؤلفات
 مطبوعه عائد اولدینی قومک افکار عمو -
 میهنک شکل و ترقیسنی کوستر بر مرآت
 حقیقت تمار . بو جهته میدان استفاده به
 وضع اولنان آتارک حسن انتخاب و ترتیبه
 بغایت اعتنا اولمیدر . هله محرره خاتمر
 بو خصوصده دهامشکل پسند اولمیدر لر .
 چونکه هر نقدر بعض خاتمر مرکز رسائل
 موقوته و اوراق سائرده کوریلان منظوم
 و منشور اثرلری بارلاقلمجه و حسن افاده جه
 تراکت تخالربنک بر نمونه سی اولوب
 بوکبی آثار شاعرانه نک تنشیط قلوبه
 خدمتی قابل انکار دکل ایسه ده شمیدیکی
 حالده معلومات لازمه جه اکثریت
 اعتباریه پک کریده قالان قادینلر مرکز
 دنیوی اخروی تهذیب اخلاقنه یاردم
 ایده جک آثار جدیدیه به احتیاج درکار
 اولدیغندن بوجهته ده از یاده رغبت اولنسه
 خوش اولور . محرره لر مرکز ایچنده مثلا
 برغزل و یا خود بر حکایه تمثیله یازانلر بونلرک
 تحریری ایچون صرف ایده جکلری قدرت
 وزمانی جدی و نافع شیلره تخصیص ایتسهر
 راز جمله بیودکلری وقت عالم انسانیتک
 افراد و اعضا سندن اوله جق اولان جم جقلرک
 ایلك تربیه مادیه و معنویه لرینی و محاسن
 اخلاق خصوصنده اک اولکی مکتسبات
 فکریه لرینی استحضر و تلقین ایتمک و والده لر
 عائد بروظیفه مهمه اولدیغندن و بو مقصدک

حصولی دخی والده اوله جق خاتم قزلرک
 او وظیفه دقیقه نک قدر و قیمتیه بیله رک حسن
 اجرا ایده جک بر حالده یتشملرینه متوقف
 بولدیغندن والده لرک اولاد لرینی نه بولده
 تربیه ایده جکنی و بر خانه نک رفاه و انتظام
 اداره سی نه کبی تدابیره محتاج بولدیغنی
 و او امر و آداب دینیه جه جمله مرکز نه مثللو
 وظیفه لر مرکز بولدیغنی و اسراف و سفاهت
 و آورو یا موده سی دینیلان عاداته تبعیت
 بزم ایچون نه قدر مضر و یا قیشقسنز اولدیغنی
 واسکی قیافت ملیه مرکز تامیله اعاده سی
 بالطبع ممکن و مناسب اولماقله برابر اورو -
 یاجه بیله چرکین کورنمکه باشلایان قیافت
 جدیده نک بوجه مقبول و مستحسن و شرائط
 صحیه یه ده موافق اوله بیله جک و شرعاً و عقلاً
 مذموم اولان اسراف درجه سنه و ارمیه جق
 درلوسی نصل اولمق لازم کله جکنی و الحاصل
 شرع و عقلک تعیین و تحدید ایتدیکی وظائف
 و حرکات مزیمین نصایح و ملاحظاتی حاوی
 مقاله لر یازسهر جمله مرکز بیوک بیوک استفاد
 دهر ایده جکمزده شبهه یوقدر . نمونه اوله رق
 بوراده عرض ایلدیکم شو بر قاج ماده و امثالی
 ارباب تحریر ایچون باشلیجه سرمایه لر دن
 اولوب هر بری حقیقه بسط و تمهید اولنسه
 و اقتضاسنه کوره بعضیلری هر حالده آداب
 و اخلاق قومیه مزه قطعاً رعایت اولمق
 شرطیه اکلنجه طرزنده خلقه تفهیم ایدلسه
 فنا اولماز . شو افاده دن مقصدم بو خصوص
 صانه هیچده اهمیت و یرلیوردیمک دکل
 ایسه ده محرره لر مرکز خاتم اقتدی لر دن بعضیلری
 استتانا ایدیلنجه دیگر لرینک یازدق لرینی
 احتیاجات حاضر مز نسبتده دهامشکل
 کورمک آرزو سندن کندمی اله میورم .
 بو بابده موجب امید جهت دخی موضوع
 بحث اولان محررانک ساحه مطبوعانده
 اجاله قلم ایده جک اقتداره مالکیتلری یه
 شایان افتخار اولان ترقیاتدن و ارباب قلمک
 پیشوای فضائل پروری اولان ذات عالی
 نحریرانه لرینک انتشار معارف خصوصنده کی
 هممات و خدمات استادانه لری نمر اتندن
 اولدینه که . محرره لر مرکز آرزو اولنان

مرتبه کاله و وصولری دخی یه مآثر ارشاد
 سامیلر یله حاصل اوله جفنگ قویاً مأمول
 بولنسیدر ، باقی امر و فرمان حضرت من
 له الامر کدر . . شریفه فاطمه

تاریخچه ازهار

خنده نمای لطافت اولان صبح بهار
 سنبلر ، لاله لر ، فولیالر ، هر جانی و شیولره
 بانجه لر مزنی تزیین واک پارلاق ، اک کوزل
 رنگلر و روح لطیفه لر یه ده انظار و مشامزنی
 تلطیف و تعطیر ایتمکده در .
 موسم مناسبیه چیچکلرک بر تاریخچه سنی
 یازمغی مناسب کوردم . ذاتاً چیچک مراقی
 انسانده یکی برشی دکل آ . ازمنه قدیمه دنبری
 انسان چیچکلره بر حس مخصوص محبتله
 مجلوبدر .
 یونانستان قدیمده و علی الخصوص آتنده
 بر چیچک بازاری موجود اولوب دلیقانلیلر
 نشانلیلرینک اقامتگاهلرینی تزیین ایچون
 چیچک صاتون آلمده ایدیلر . یونانستانجه
 اک مقبول طانیلان چیچکلر بنفشه ، گل ،
 شیو ایله ترکیس و قاتم نار چیچکلری ایدی .
 چیچک مراقی یونانیلر دن رومالیلره انتقال
 ایدرک (روم) ده ایکی هفته دوام ایدر (فلورا
 لیا) نامیله کشاد ایدیلان چیچک پنا برنده
 بر جوق اکلنجه لر ترتیب ایدلمکده ایدی .
 چیچکچیکک مراقی رومادن المانیایه انتقال
 ایدرک مناسرت بانجه لر نده زنباق ، گل ، بیره ،
 چوخه و حتی فدانلری یتشدر لمکده اولدیغنی
 حالده انجق میلادک اون آلتنجی عصر نده
 چیچکچیکک المانیاده توسع و انتشار ایدر -
 بیامشدر .
 (آغوسبورغ) ده موسیوهانری هر واد
 رتک کوزل بانجه سنه ایلك لاله چیچکی صوغانی
 میلادک ۱۵۵۹ سنه سنده استانبولدن جانب
 و غرس ایدلمشیدی .
 قرون وسطاده اور و باده پک آز چیچک
 نوعی بولدیغنی حالده میلادک اون یدنچی عصر -
 نده دنبانک هر طرفدن چیچکلر جلب اولنجه
 باشلامش و فلمنک تجاری دائماً سیاحت

بر معمای معلق

بر کون کله جکمیدر که حقیقه تاریخ بشردن
 بیکلر جه عصر لک خون ناحقیله تخمرایدن
 «حرب» کله سی ابدیاطی ایدلسون؟ اوبلای
 مزمن بشریت، اوضربه زن مبنای مدنیت
 بر کون کله جکمیدر که تاریخ جمعیت انسانیه تک
 خون آلود صحیفه لریله کفن بردوش اغتراب
 اولسون؟ معالیات ملکياتك محفظه مقدسه سی
 اولان انسانك فوق سر اقبالنده بر یوم
 مسعود کملیتك فجر روحپرور ودلاراسی
 خندهر یز انجلا اوله جقمیدر که جهان بشریت
 نقطه غایه تکمله اصل اولمش اولسون؟
 انسان آرتق محتاج اولدیغی سلاح حربی
 قیروب بر کوشه نسیانه آتسون؟ پارماقرینی
 تلویث ایدن قانی زلال مدنیت ایچنده
 ییقاسون؟ اوکون کره ارضك، فضای
 بی انتهای خلقتك بو سیار مجهولنك ناصیه
 اقبالنده بشقه برنجم برتوبار مسعدت،
 شقه بر نور روحانیت پار لایه جقدر.
 حرب! مسدیتك بو خصم اکبری،
 تر قینك بوسد مخوفی دکلیدر که جولانگاه
 تر قیده خرامان اولان فکر بشرک ایاقارینه
 گمند آتیور؟
 حرب! او داهییه موحشه مدنیت
 قالقسون، کیم بیلیر بشر نصل بر حیات
 فیضافیز ملکانه به مظهر اوله جقدر.
 اوزمانلر انسانلرک غایه فکری، مقصد
 اساسی چالشقمق، دوشونمک؛ ایلریله مک
 خفایای خلقته، اسرار طبیعت و وقف قوای
 فکر ایتک اوله جقدر. اوزمان بوتون اقوام
 دست بدست وفاق اوله رق پیش توجه
 بشریتده آچیلان شهراه علوی تر قیده
 یور ویه جکدر.
 اوزمان بر صاحب فکر تاریخك بر
 صحیفه سنده واترلو محاربه سنی، نمونه کاهک
 بر حجره سنده آرمسترونغ طوپنک پر پارچه.
 سنی کوردیکی زمان او قان لوحه سنی، او
 چلیک پارچه سنی کلاویه جقدر.
 جمعیت بشریه تک هر شیدن اول محتاج
 اولدیغی بوضیح روحناز سلاحك بردها

صوغان سلاطه سی بیامکه بین ایتمش [۱]
 میلادك اون سکرنجی عصر نده استانبولدن
 قرانفیل، شسائق وشیبو اورویابه ادخال
 ایدلدیکی کچی چیندن، ژاپونیا دن، آمریقان،
 آفریقان و خلاصه چاراقطار جهان دن سار-
 دنیا، اوراتانسیا، بیلدیژ، به غونیا، بلوقسینیا،
 بخور مریم، قاملیا و آزالیا کچی ازهار لطیفه ده
 ادخال ایدلمشیدی.

میلادك ۱۸۳۸ سنه سنده فرانسه ده بر
 بیلدیژ چیچکی ترلاسی (۷۰۰،۰۰۰) فرانقه
 و ۱۸۳۹ سنه سنده انکلتره ده تک بر بیلدیژ
 صوغانی یوز عدد انکلیز لیراسنه ساتلمشیدی.
 بر قاج سنه دنبری (بروکسل) ده غایت
 جسم باغچه لر بولنوب بلچیق قوالی حشمتلو
 (لئوپولد) حضر تلرینک (لاکل) سر اینده کی
 خرما باغچه سی دنیانک اک مشهور باغچه لرندن
 معدوددر.

آورویانک هر طرفنده هر سنه چیچک
 شهر لری ترتیب اولندیغی کچی فلمنکده سنوی
 یوز بیک قدر نباتات نادره ساتلمقده و بلچیق
 سنوی (۸،۰۰۰،۰۰۰) فرانق قیمتده چیچک
 اخراج ایتکده در.

فرانسه و المانیاده دخی همان هر موسمه
 چیچک سر کیلری ترتیب اولنه رق کلیتی
 چیچک صرف و استهلاک اولنمقده در.
 شهر من اهالیسی دخی چیچکلره پک
 مراقلی اولدقلری هفتنه تک هر کوننده قور-
 یلان بازارلرده چیچک فدانلری اخذو
 استهلاک ایتکده اولدقلری و بک اوغلی،
 بوغاز ایچی، اطهر و اناطولی دمیریول خطی
 بوینده مشهور باغچه لر بولندیغی کچی پنجره سنده
 بر قاج چیچک ساقسیسی بولنیمان بر مسکن
 همان یوق کیدر.

ایشته شور غبت و مراق تاریخ ازهاردن
 بر ایکی بیراق میدانه قویدی.

ویژنطال

[۱] لاله و سنبله ایدیلان رغبت او وقتلر حکو-
 متک نظر دقتی جلب ایتمش حتی سفاهته متعلق
 اشیا دن النان ویرکولر میاننده اولق اوزره بر
 ویرکویه ببطایله بو یوزدن بر منبع واردات ده تدارک
 ایدیله بیلشدر.

بحر یه ده بولنملری مناسبیله هر کتدکلری برده
 بولدقلری ازهار لطیفه یی اورویابه ادخال
 ایتکده اولدقلرندن چیچک تجارقی فوق-
 العاده توسع ایدرک بعض چیچکلره مسرقانه
 بر مرقا صارمشیدی.

بالاده بیان ایتدیکنز وجهه برنجی لاله
 ۱۵۵۹ سنه سنده المانیاده ایلک دفعه اوله رق
 چیچکه کلدیکی کچی ۱۶۳۴ سنه سندن ۱۶۳۷
 سنه سنه قدر مذکور چیچک اول درجه ده
 اعتبار بولمش ایدی، که بر تک لاله صوغانی
 (۱۳۰۰) انکلیز لیراسنه قدر ساتلمشیدی.
 اون سکرنجی عصرده لاله دن صکره سنبل
 صوغانی کسب اعتبار ایلمش و لاله کچی سنبل
 دخی اسیادن در سعادت و در سعادت دن اورویابه
 نقل ایدلمشدر.

مع هذا، اورویان اول چیچک جلیک
 و باغچوانلق یا تخت سلطنت سنیه ده بیوک بر
 ترقی کورمش ایدی. عثمانی جنکاور لری
 هر زریه پانهاده ظفر اولمشر ایسه اوراده
 بولدقلری فدان و چیچکلری استانبوله کتیره-
 رک باغچه لری تزیین ایلمکده ایدیلر.

ایوب فولیا باغچه لری ایشته اوزمان مرا-
 قنک زمانمزه قدر دوام ایدن طاتلی بر یادکاریدر.
 کل: شیبو، بنفشه، قرانفیل و انواع صوغان
 چیچکلری استانبولده پک مبذول اولوب
 روایت اولندیغنه نظراً مرحوم ابوالسعود
 افندیکن باغچه سنده اسملری مقید آتیوز
 نوع قرانفیل موجود ایتمش.

فلمنکده، سنبل صوغانلرینک قیمتی
 (۱۵۵) انکلیز لیراسنه وارمش ایدی.
 بو خصوصده لطیف بر حکایه مرویدر:

چیچک تجارندن بری قیزی قوجه یه
 ویرایکن جهاز اولق اوزره قیزی نه (۱۵۵۰)
 لیرا قیمتده اون عدد سنبل صوغانی هدیه
 ایتمش ایدی. داماد صوغان سلاطه سنه پک
 مراقلی اولدیغندن قائل پدینک مقصدی
 کندیسنه نادر صوغانلردن بر سلاطه یدیر مکدن
 عبارت اولدیغی زعمیه صوغانلری اکل ایدر.
 بعده بیک بشیوز اللی لیرا قیمتده بر سلاطه
 یمش اولدیغی اکلابان بیچاره داماد، بردها

انخساف ایتمامک اوزره طلوعنی کورمک ممکن دکلیدر ؟

بوکون آورو پا بوتون وسائط قوتی بوتون منافع مقدرتی مدهش ، مخوف بر حرب يك تمیه اساسه حصر ایدیور : سنه - لردن بری تصویری هول انکیز ، حشیت آور بر حربك احضار اسبابنه تخصیص ایدیور : فقط هر کسده بر اندیشه وار ، جهان مدینه بویله قورقونج برقان لکسی سورمکدن هر کس قورقور ، کیم بیلیر ، بوتون آهنگ عالمی صارصه جق اولان بو حرب احتمالاتی ، اوت کیم بیلیر بلکه بشریتک انفلاقه نصب عین اشتیاق ایتدیکی صباح صلاحك ظلام پیشدارندن عبارتدر . هر کسک اغرنده صلح کلهسی تتره یور ، فقط هر کسک انده بر سلاح حرب وار ، يك چوق زمانلر يك چوق مثاللر مشهود اولمشدرکه اکثریت اوزره الك قورقونج سلاحلر الك کوچك کلهلرک سحر تاثیر یله قیبلور .

بزی کیم تأمین ایده بیلورکه بوکون دبویلده تراکم ایدن اسلحه یارین دول مختلفه نك اغرنندن دوشه جک اولان برکله اوزرینه جهان مدینه شاهد صلحه برهیکل اعتلا رکزینه خدمت ایتسون ؟ بوکون لسان حال عالم شو معنایی افاده ایدیور :

« ایشه حرب : اون بش کونده اون بش میلیون انسان بوغوشه جق ، والده لر اوغاسز چوجقلر پدرسز ، قزلر نشانایسز قاله جق ، تارالار کز مملکتلر کز آتشلر ایچنده یانه جق ، وجودینه عصرلرک کفایت ایتدیکی بو آثار مدنیت ، سنه لرله زمانلرک بویوتدیکی شو انسانلر طو پلره . قورشونلره فدا اوله جق . جمعیت بشریه تا قبلکاهندن اوروله جق .

ایشته صلح : بوکون میلیونلرجه انسانلری طو پراقلردن آبروب آتشلره صاران صدای حرب سکوت ایتسون ، پدرلر اولادینی ، چوجقلر بابالرینی ، قادینلر قو - جهلرینی بوله جق . جمعیت بشریه نك جکرنده بر آتش لطفنا ناپذیر کبی انشعال ایدن نائرة

حرب - سونون . انسانلر منبع صلح و سلمک مست کوثر نونشی اوله جقلر .

احتمال يك قریب اولان بر زمان بو سؤالك جوابنی ویره جک .

بوجواب نه اوله جق : حربیمی ؟ صلحیمی ؟ حرب ! او یله برکله که بوکون سمای سیاستک محمول بوارق اولان بلوطلرنده بر رعد دهاش کبی انطراق ایتسون ، اون بش میلیون انسان اون بش میلیون آلت اتلاف کسینه جک ، اون بش میلیون عائله پدرسز ، برادرسز ، زوجسز قاله جق . حرب ! او یله برداهیه عظمای مدینت که ، بر نظاره سی صحیفه حیاتی رنگ لعنه بویار . حرب ! بو کون کلشنسرای عمران اولان بو یردن کچسون ، یارین اوراسنی بر ماتمکده خراب بولورسکز . حرب ! او بر صرصر مخوفدرکه کچمیه کورسون ، بر نرفته دهشتنده بر عصرلق آثار مدنیت یوتار ، بر جهانلق اعضای بشریت سرر .

ایشته بوکون عالم مدنیت بو آنتی سینه - سنه طوتیور ، حیات پستانیه امری ریور ، فقط ارتق دیشلندی ، نچه لندی ، صالیور رلسه میدانه آتیه جق . صالیور یله جکمی ؟ صالیور یله جکمی ؟ تاریخ ، شمعی یه قدر آلدیغی ضربات شدیدنه نك التنده ایکلین تاریخ بو عصر اعتلای افکارده صحیفه لرینی قان ایله مستور کوره جکمی ؟ مدنیت ، اودختر نازنده انسانیت ، بوجرحه مدهشه ایله ایاقلر التنه سر یله جکمی ؟ ایشه بویرمعمای عظیم که سنه - لردنبری فرق جمعیتده معلق طور ریور . عشاق زاده خالد ضیا

آهنگ صحت

شوعنوانک معناسی نه اوله جق ؟ . معلومدرکه نوایجاد شیلرک اسملری وهله اکلاشیه مز . چونکه اکثر مخترعاته یا اختراع ایدن آدمک نامی وریلور و یا خود لاتین و یونان لسانلرندن اویدرمه بر آد طاقیلور . خلق ایسه اوشیئک نه اولدیغنی

شرح و تعریف ایله و یا خود کورمکه اکلا - دقدن صکره طاقیلان اسمی علم اوله رق بللر کیدر .

مثلا (سیفون) دیدیکمز غازی صو شیشه - سنی کورمزدن اول (سیفون) و یا خود (صودا) کله لرینی ایشیدن نه اکلار ؟ بو کله لرک لغت معناری مقصدی افهام ایتمز . اکر غازی صودیه جک اولسه ق احتمال که بر قده صویه براز پترول غازی قارشدرلمش ظن اولدور . (تلغراف ، واپور ، تلفون ارونسکن شعاعی) هپ بوقیلدن دکلمی یا ؟ تلغرافک لغت معناسی آله جق اولسه ق (اوزاغه یازان) دیمک لازم کلور ایدی . حالبوکه تلغرافک نه اولدیغنی کوروب او کریمیان آدمه بویله (قولاغه قاچان) وزنده اوزاغه یازان دیلسه نه معنی استخراج ایدر . ایشه شو « آهنگ صحت » تعبیرونکده نه اولدیغنی زرده شرح و تعریف ایله قارئین کرامه اکلاته جقم .

کچن کون برشی تحریری ایچون اسکی غزته لری قارشدردیغم صره ده غزته نك برنده شویله بر فقره کوزمه ایلیشدی : «فرانسه نك (نورماندیا) ایالتنده بر سواری قشاه سنده تیفوصتمه سی ظهور ایدر . بوندن بالطبع خسته لرله برابر سختی برنده اولنلرکده کینی قاچار . الایک قوماندانی عسکرک شو حالنه باقرق خسته لکک وجوددن زیاده ذهن و فکره اولان تأثیرینی منع و دفع ایدر . جک بر تدبیردوشونور . عسکری کلندیروب آوتمقدن بشقه چاره اولدیغنی درک ایله هر بلوکه برر (غایدا) کوندورر . فی الحقیقه عسکر اکلهجه یه قویوله رق خسته لنی دوشونمز . تیفو ستمه سنک ارقه سی کیلور .»

غزته بووقعه یی حکایه صره سننده فن طبجه یکی کشفیاته چیغیر آچلدیغنه دائر برده مطالعه درج و علاوه ایتشدر . واقعا (غایدا) تیفو ستمه سنه علاج اولنجه نیچون دیگر موسیقی آلترلی ده بررعلته چاره ساز اولسون ؟

مثلا : کمان - سیکر علتته قلا رینت - ضیق صدره بوری - دامله یه

نای — شکرعلته

کیناره — او یوزه

سورنا — ابتلای سکره

دومبک — قارن اغریسنه

دودک — مئانه علتلرینه

لاوطه — سمولته وضع حمله

(وقس علیه البواقی)

موسیقی آلاتک شو صورتله هانکیسی

هانکی علتله علاج اولدینی کشف ایدلدکن

سکره بالطبع ایش اوراده قالمز یا. مقام

وهو الرکده هانکی خسته لقلره دوا اولدینی

یدر پی تجربیه و تحقیق اولنور .

مثلاً: او پرالر — معدده خسته لکلرینه

مشهور «واغتر» — صاغر لغه

(رومانس) لر — قاره سودایه

(شانسونت) لر حویپالغه

علاج اوله بیلور. هم بیچون اولسون؟

دنیاده اولمدق بو قدر. علوم و فنونک ترقیسی

و کشفیات فیه نیک یکدیگری تداقب و توالیسی

خیالات قیلندن اولان بر طاقم فرضیات

وجود ویرمکده اولدیغنی هر کون کوروب

ایشید یوروز. بوده اوله بیلور. هوانک

صحت بدنیجه اولان تأثیری منکر میدر؟

فی الحقیقه فن طبعیه بو یولده کشفیات

موفق اولنور ایسه ارتق آوروپا بلاد مشهور.

ره سنک طیبه درسخانه لری بر (قافه شانستان)

حالی کسب ایتک و اجزاجی دکانلری

موسیقیجه مغازه لرینه و خسته سی اولان

خانه لر بر دو کون اوینه بکزمه مک و اطبا

رجه یازمق ایچون جیلر نده نوطه کاغذ.

لری طاشیمق و خسته لری تبدیل هوا

ایچون قاپلجه لره بدل علتک اقتضاسنه

کوره تیاتر ویه و (قونسر) لره سوق ایتک کبی

عریب حالر مشاهده اولنه جقدر.

عجبا نه قدر کنجلر بابالرینک اذن ویر.

مدیکی (قافه شانستان) لره کیده بیلیمک ایچون

یا لایق جقدر خسته اوله جقدر!

ایشته براسکی غزته ده کوزمه ایلشان

بر فقره یوزمینده لطافته دائر برچوق خیا.

لات ایله ذهنی اشغال ایلدی.

دیون عمومیه دیرکتوری

عالی

الکتریک مملکتزده کی تطبیقاتی

محرری

امیل لاقوان

مترجمی

ع. حیدر

~~~~~

الکتریک الک حیرت افزا و الک شایان تقدیر اولان تطبیقاتی شبهه سز تلغراف الکتریک اولسی حبیبله سرنامه مر حقیقه کی مطالعاته بو نقطه دن بدأ ایله جکز.

احداث و تطبیق مملکتزده ۱۸۵۴ سنه سنه مصادف اولان تلغراف الکتریک، موسیو (دولارو) ایله (بلاق) بکه تفویض واحاله بیو رلدقن بر مدت سکره حکومت سنیه کندی تحت تملکته آلمش و مدیر عمومی اولق اوزره مرحوم محمدک نصب و تعیین قلمش ایدی. ایلك خطوط تلغرافیه استانبولدن ادرنه یه و سکره ادرنه دن شنی ایله روسجه قدر تمید ایدلش ورومانیا خطوطی واسطه سیله دولت علیه یی، اول ائنده دهشت ریز اشغال اولان قریم بحاربه مشهوره سنده گذار ایدن و قایعدن خبردار ایش ایدی. ایلك تأسیس و کشاد ایدلان تلغرافخانه الحاله هذه استانبولده موجود بولنان تلغرافخانه در.

۱۸۵۵ سنه سی ایلولنک اوننده ورود ایدن ایلك تلغرافنامه ایله دول متفقه اردوسنک سوا. ستوله مظفراً داخل اولدق لری تبلیغ ایدلش و بویه بر خبرشادی و مسرت آور - فوآد پاشا مرحومک تعبیری و جهله - بر فاخته یمن و سعادت اولمشدر. تحت البحر وضع اولنان بر قابلو دخی استانبولی و ارنه یه ربط و الصاق ایش ایدی.

اشبوتار یخدن اعتباراً تلغراف نظارتی کیتدیجه ترقی ایش و بو کون دولت علیه (۳۳۱۰۰) کیلو متر اولق خطوط تلغرافیه ایله (۵۲۹۰۰) کیلومتر و تله و تحت البحر (۴۵۹۰) کیلومتر اولق قابلو یه و (۶۰۶) تلغراف شعبه و مرکزیه مالکدر، که مذکور (۴۵۹۰) کیلومتر ویه و اران قابلونک (۶۳۷) کیلومتر ویه حکومت سنیه تک باقیسی

اسه (اسرارن) قوم باقیسانکدر. اولوقتر استانبولدن ادرنه یه کشیده ایدله جک یکری بش کلهک بر تلغرافنامه ایچون معین اولان اجرت ۳۸۶۵ غروش اولوب بو کون ممالک دولت علیه تک هر طرفنه شامل اولق اوزره بهر کله ایچون تعیین ایدلان اجرت برغر و شدر. شوقدر و ارکته یین ولایت داخلنده جریان ایدله جک مخبرات تلغرافیه ایچون کله باشنه یکری یاره و استانبول ایله ملحقاننده یکری کله یی تجاوز ایتیمان تلغرافلردن یوز یاره اخذ اولنقده در.

هر دولنده مخبرات تلغرافیه توسع و تزیاد ایتدیجه اجرت تدنی ایشدر.

شمدی تلغرافک مملکتزده تأسس و احداثندن اعتباراً آفاتون افندی، فیضی بک، یاور پاشا، عزت افندی، حس عالی افندی و ناظر لاحق عطا.

فتلوحسین حبیب افندی حضرتلرینک زمان نظر. رتلرنده نو بنو ساحه ارای حصول اولان باشلیجه اصلاحات و تجدداتی نظر تدقیقندن کچیره لم:

شمدن و فردکل حتی بللی باشلی یوللری بولنیمان برلره خطوط تلغرافیه وضع و انشاسنده برنجیلک جسارت و شرفی دولت علیه به نأددر.

(استانبول - بغداد - فائو) یاخود (بصره کورفزی) خط کبیری بو نقطه نظر دن جالب نظر دقت و آوروپا عالم تلغرافینجه موجه حیرتدر. خطوط ابتدائیه اغاج دیرکاردن، اینجه دمیو تللردن ناقص (ایزولاتور) لردن انشا ایدلش ایکن یواش یواش میدانه کلان خطوط جدیدده استعمال ایدیلان قالین تللر مخبراتیه سهولت بخش اولمش، دمیو دیرکلر استعمال ایدلمک باشلامش و ایکی فنجانی (ایزولاتور) لر، تللری رطوبتدن محافظه ایتد. کلرندن بو یوزدن وقوع بولان تأخراتک بر درجه یه قدر اوکی آلمشدر.

خلاصه، بو کون هر طرفه استعمال ایدلمکده اولان غایت سریع ماکنه لر پرغ تللر سایه سنده انتشار ایتدیگی حالده دولت علیه مذکور تللری ایلك دفعه اولق اوزره ده ۱۸۸۳ تاریخنده استعمال ایتکده ایدی.

حکومت سنیه (آلوانیا - فائو) کبی الک بیوک طوغری خطوطه ممالک اولدیقندن بین الدول تلغراف قونفرانسلرنده الک مهم تلغراف اداره لری صره سنه کچمشدر.

تلغراف نظارتی و علی الخصوص فن قلمی مدیریتی برچوق اختراعات وجوده کتیردیگی کبی قلم مذکور مدیری راقم الحروف (سعادتو امیل لاقوان افندی حضرتلری) هر سلسلک خط دستنک و یاخود رسملرک تلغراف واسطه سیله نقل مسئله سیله ایلك اشتغال ایدلردن بریدر. مدیر موسی ایله طرفندن اختراع اولنان برچوق آلات جدیدده ۱۸۸۳ سنه سنده و یانه ده کشاد اولنان مشهر عمومیده تشهر اولنه رق تلغراف اداره سیله فابریقه سی بو یوزدن شایان افتخار بر دیپلوما یه نائل اولمشدر.

مدیر موسی ایله الکتریکه مخصوص غزته لرله بر چوق مقالات نشر ایلمشدر، که آثار مذکوره مظهر رغبت اولدینی کبی بولردن بر چوغیده (فلاسیک) شکلنی آلمشدر.

در سعادت تلغراف نظارتی باشلیجه اطه لری و بیوک لیمانلری تحت البحر قابلولره ربط ایتکله اشتغال ایله رنک ۱۸۷۱ سنه سنده بر حکومت سنیه تک باشلیجه قابلولری استانبول ایله (اوده سا)، استانبول ایله قلعه سلطانیه، سلانیک، ساقز، شیره، کرید، ردوس، مدالی، سیسام، قبریس، انطاکیه، جده و سوا کندن عبارتدر.

۱۸۶۶ سنه سنده تلغراف نظارتی (هو غ) باصه ماکنه سنی قبول ایلمشدر، که بو ماکنه واسطه سیله سرعت نقل تضعیف ایدیلرک مخبرات بین الدولیه ده استعمال اولمشدر.

۱۸۷۲ سنه سنده در سعادت فابریقه سنده

اعمال ایدیلین برماکنه ، برتل واسطه سیله عین زمانه ایکی مکتوبک ارسالی ممکن قلیورایدی ، که بوماکنه مسئله زائله ده در سعادت ایله ادرنه میا نده استعمال اولمش ایدی .

تفتیشاتی سهیل واستاسیونلری ربط ایتمک مقصدیله ۱۸۷۶ سنه سنده باشلیجه خطوط شرق دمیر یوللری خطوطی بویسه نقل ایدیلدی کبی سنه مرقومه ده مخابرات محلیه ایچون قرا ویاختک حلاتی دخی اداره مرکزیه به ربط ایدلمشدر .

۱۸۷۲ سنه سنده فن قلمی مدیری طرفندن وقوع بولان تکلیف اوزرینه ناظر عزت افندی (مورس) ماکنه سگ ترکیه حروفتی اصلاح ایدرک یوزده یکریمی نسبتنده بر سرعت نقلیه حصوله کتیردیکی کبی مخابراتی ساده لشدر درک مأمورلرک هم ترکیه وهم فرانسیزجه مخابره ایتملرینی ممکن قلمشدر .

۱۸۷۸ سنه سنه قدر مرکز فابریقه سی یاکنز ماکنه لرک تعمیر ایله اشتغال ایدیلدی حالده تاریخ مذکور دن ، اعتباراً طوغر یدن طوغری به ماکنه لر اعمال ایتمک درجه سته قدر اصلاح ایدلمشدر .

عزت افندی ک غیرتی و فن مشاور معاوانی رائف افندی ک تحت نظارتنده اوله رق مذکور فابریقه ده تلغراف ماکنه لری ، آصمه ساعتلر و ایلروده تعریف ایده جکمز و جهه متوع الکتریک ماکنه لری اعمال اولمشدر .

مسئله زائله ده عسکری تلغراف بولکلری هنوز تأسس ایتماش اولدیقندن تلغراف نظارتی بوسته آرابه لری ، متحرک ماکنه لر و خطوط متحرک یی تأسس ایله مخابرات عسکریه بی سهیل ایلمش ایدی .

آرابه لر ، فابریقه طرفندن انشا ایدیلرک مخذ برات تلغرافیه اداره سی رفعت افندی به تودیع ایدلمشیدی .

۱۸۸۰ سنه سنده دارالشفقه پروگرامنه بر الکتریک درسی علاوه اوله رق معلمکی فن قلمی مدیری راقم الحروفه (سعادت اولامیل لاقوان افندی حضرتلریته) تودیع ایدلمشیدی . ناظر عزت افندی و ایوم سلانیک ولایتی و الیلکنده بولنان دولتو رضا پاشا حضرتلری ک اقدام و غیرتلیله بویله بر مکتب عالی پروگرامنه ادخال ایدیلان بودرس اسامیسی آتیله ذکر اولنه جق مقتدر طلبه بی یتشدر مشدر .

ینه سنه مذکورده طرفنده تحت البحر قابولرک محافظه سی و سایر امور الکتریکیه ایچون پارسده تجمع ایدن بین الدول قونفره به طرف سلطنت سنه دن مشارالیه امیل افندی حضرتلری مرخص تعیین بیورلمشیدی .

شوراسی ده اونو تیه لم ، که اداره نقطه نظرندن امور تلغرافیه ک اصلاحی مقصدیله هر بش سنه ده برین الدول تلغراف قونفرانس لری عقد ایدلمکده در . ایشه بو قونفرانس لره طرف سلطنت سنه دن : ناظر آقا تون افندی ، ناظر معاوانی سر یوس افندی ،

یانقو افندی ، عزت افندی ، دیمتر کی افندی . ملقون افندی و فوآد افندی کی ذوات مرخص تعیین ایدلمشدر و شان و شرف دولتی کمال موفقیتلریله محافظه ایتمشدر .

ویانه مشهر عمومیسنده تشهر ایدیلان در سعادت الکتریک معمولاتی بالاده بیان ایستیکمز و جهه شایان تقدیر کورلمشدر . سلطنت سنیه مرخصلری امیل و رائف افندی لولوب امیل افندی فن قو . میسیونری ریاست ثانیکنه و بعده بشنجی شعبه ریاستنه انتخاب اوله رق اوستریا حکومتی طرفندن (فرانسوا - ژوزف) نشانک ایکنجی رتبه سنه نائل اولدینی کبی رائف افندی دخی نشان مذکورک اوچنجی رتبه سندن بر قطعه سنی اخذ ایدلمشدر .

سنه مرقومه ده امیل افندی ک بک اوغلی تلغراف فغانه سی ، مأمورلریته ویرمکده اولدینی درس کتابی رائف افندی طرفندن ترکیه به ترجمه اوله رق تلغراف حقنده لسان ترکیده یازیلان جدی ایلک اثر اولمشدر . بوتاریخدن اعتباراً مفتش عمومی محمد عالی افندی ایله شوق و فوآد افندی لر طرفندن تلغراف خلیق حقنده آثار سائره تالیف ایدیلدی کبی تلغراف مهندسی حمدی افندی طرفندن دخی یقینه دیگر بر اثر موقع انشاره وضع اوله جقدر . ینه سنه مذکورده ده تلغراف نظارتی کمال تحصیل ایتمک ایچون دارالشفقه ک مقتدر شاکر دانندن درت افندی بی پارسه اعزام ایتمش و شاکر دان موی الیه ایسه امتحانلرده ک طولون نومرو اولمشدر . بو تاریخندن اعتباراً نظارت دارالشفقه ده کمال تحصیل و باخصوص الکتریک علمنی اکتساب ایدیلدن بر قاچ افندی بی پارسه اعزام ایتمکده اولوب بونلر ایکی سنه تحصیل ایستکدن صکره تلغراف مهندسلکی دیپلوماسنی بالاستحصال عودت ایلورلر .

تلغراف نظارتنده ایوم پارسده کمال تحصیل ایتمش اون درت نفر مهندس موجوددر ، که بونلر غایت مهم مأموریتلرده استخدام اولنقده درلر . صالح زکی بک تلغراف فن قلمی اعضا سندن بولنور ایکن مؤخرراً رصدخانه عامره مدیر ایکنه تعیین اولمشدر .

فخری بک ایوم تلغراف نظارتی مجلس اعضا لغنده بولنوب سلطنت سنیه طرفندن (شیقاغو) مشهرنده مرخص اولمشدر . شوقی افندی ایوم بوسته خانه مدیریدر . فوآد افندی اداره مرکزیه ده مهندس اولوب بشته تلغراف قونفرانسنه سلطنت سنیه طرفندن مرخص تعیین قلمشیدی . محمد افندی مجلس اعضا سندن و عموم مفتشک خدمتده بولنور . سائر مهندسلر فن قلمنده و یا بوسته خانه ده اوله جقه خدمات مهیه ده بولنقده درلر .

۱۸۸۲ سنه سنده عزت افندی ک غیرت و اقاد . میله بک اوغلی بوسته خانه سی (هوغ) ماکنه سی واسطه سیله طوغر یدن طوغری به (پارس) ایله مخابره ایده بیلمشدر که بوده موفقیات عظیمه دن عداولنه بیلور . انحقق بویکی نقطه آره سنده مخصوص برتل بولنماسندن طولانی مخابراته دوام ایدیلما

مشدر . مع مافیه استانبول ایله روما آره سنده طوغر یدن طوغری به و متادی بر صورتده بکونه قدر مخابراته دوام ایدلمکده در که مذکور (هوغ) ماکنه سیله مخابره ایدن ک بیوک خطوط دن بر یدر .

۱۸۸۶ سنه سنده امیل و رائف افندی لرک تحت نظارتنده اولق اوزره مابین هایون جناب ملوکانه ایچون بر الکتریکلی صندال اعمال و انشا اوله رق فابریقه عمله سی بو صنداله مأمور قلمدی . عماله مرقومه رائف افندی ک نظارتی تحتنده سرای هایونک بر جوق سالونلرنده ضیای الکتریک بی وضع و بر ضیادار چشمه دخی انشا ایدیلر .

مؤخرراً فن اداره سی فابریقه ک معاوتیه مابین هایون ملوکانه ده الکتریک ایله متحرک بر کوبک تراموا ک انشاسنی مذاکره ایلدی و ینه مذکور فابریقه الکتریک ایله متحرک بر صندال انشاسنه موفق اولمشدر ، که عین تاریخده بر جوقده الکتریکلی ساعتلر اعمال ایدلمشدر .

۱۸۸۹ سنه سندن بری (شیره) قابولوسی ایکی مکتوبک دفعه ارسالی سهیل ایدر بر ماکنه به ربط ایلدی .

فن قلمی مدیری فن مشاوری و رائف افندی دخی مشاور معاوانی تعیین قلمشدر .

پیلملرک صورت استعمالنه و خطوطک تجرب به و انشاسنه دائر فن قلمی طرفندن بر جوق تعلیمات قلمه آلمشدر . سنه مذکورده ده اجتمع ایدن الکتریک قونفره سنده امیل و رائف افندی لر مرخص تعیین قلمشدر و امیل افندی قونفره به تحت البحر قابولر حقنده یکی بر اثر تقدیم ایتمشدر .

۱۸۹۱ - ۹۲ سنه لرنده سعادتلو (برتیه) پاشا طرفندن تأسس و انشا ایدلمش اولان (پولیفون) ک الکتریک ماکنه لری ، فن قلمی مدیری طرفندن وضع ایدلمشدر . اول زماندن بری (قرونوگراف) ، (تلفون) و ضبط ماکنه لری پولیفونده الکتریک واسطه سیله ایشلمکده درلر . شو خدمته مکافاة امیل افندی سلطنت سنیه ک الکتریک مشاوری تعیین بیورلدقندن صکره ترسانه و طوپخانه عامره ده برر درس آچار ق پروژکتورلرک استعمالی حقنده طوپخانه عامره مشیریت جلیله سنه بر جوق خصوصی لایحه لر تقدیم ایتمشدر . نهایت ۱۸۹۵ سنه سنده عطوفتو حسین حسیب افندی حضرتلری تلغراف و بوسته نظارتنه تعیین اوله رق (هوغ) ماکنه سیله ترکیه مخابره ایتمک خصوصنده صرف مساعی ایدلمشدر . مشارالیه دن اول مذکور ماکنه ایله ترکیه مخابره ایدلمکده سی ایدلمش و بر نتیجه حصوله کلامش ایسه ده بودفه ک تشبیه آثار موفقیت رونما اوله جفتندن امیدوارز .

اختراعات و کشفیات ک بک یکی بولنسی جهته تلغراف الکتریکدن صکره ، الکتریک جهات سائره تطبیقه سی مملکت مزده همان بک آرز کیدر . مع مافیه سرای هایون جناب ملوکانه به موضوع ضیای الکتریکلرله الکتریکلی

ساعتلری و الکتریقی صندال شوراجقده بالناسبه ذکر ایتدکن صکره ضیای الکتریقی دیون عمومیہ، بانق عثمانی وقره دی ایونہ کی بعض مؤسات عمومیہ و مالیہ مزده کورلمکده ایسه ده عدم انتشارینه باشلیجه برسبب مصارف عظیمه بی استلزام ایلمیدر. مع مایه بونکده استکمال نواقصیه تتمم وانتشارینه انتظار اولمقده در.

الکتریقی صندال لک (موش) واپورلرینه نظراً مکملیتی شبهه دن آزاده اولوب بریکلرک یرینه قائم اوله رق بوغاز ایچنده سیر و سفر ایتلری اورالرده بایه اچ ایکی، اوج الکتریقی فابریقه سنه متوقفدر. طرف اشرف حضرت پادشاهیدن بلغارستان برنی فخامتلو دولتو پرنس فریدناند حضرت نلرینه احسان بیوریلان الکتریقی صندال، رائف افندیکن تحت نظارتنده اولوق اوزره ترسانه عامره الکتریقی فابریقه سی مدیری بیکباشی رامن افندی طرفندن انشا ایلدیکی شوراجقده بالناسبه ذکر ایتدکن صکره زرهلی سفن هایونک کرک تنویرات داخلیه لرنده و کرک (پروژکتور) لریسک تنویراتیله اطراف وجوانبک اشعالیه سنده و دشمن کمپنی تحت ترصدده بولندیرمق ایچون ترسانه عامره جه استفاده ایلمکده در.

(دینامو) ماکنه سیله متحرک اولان مذکور (پروژکتور) لر رامن افندی طرفندن ترسانه عامره الکتریقی فابریقه سنده اعمال ایلدشدر. بحریه ناظری دولتو حوسن پاشا حضرت نلری الکتریقی فابریقه لرجه ترق و توسی امرنده مصروف بیوردقلری هم آصفانه لری شایان تقدیر و تدکاردر. مشاراتیله حضرت نلری الکتریقی تحصیل ایچون اورویایه متعدد ضابط کوندرمشلدر.

سفن هایونده تلفون تر، اشارت لامبه لری و طور پیلرله و طور پیدولرده بوراده تفصیلاتنه کریشه. میه جکمز برطاقم تطبیقات الکتریقیه کورلمکده در. تلفونیه بدیه من اها لیسنجه استیناس بید اولمش وحتی بعض دوائر عمومیه یه ده وضع اولتمشدر. مؤسسات صرافیه و مالیه مزک اقلام و شعباتنده (جلجل الکتریقی) لر، ناقل صدالره ترجیحاً استعمال ایلمکده باشلامشدر. تلفرافخانه فابریقه سی بوجلجلردن ده اعمال ایتمش و رائف افندی (آخور قیوده) کی فابریقه سنده تحت لری الکتریقی واسطه سیاه قور و تمقده و ترسانه عامره ده بونک ایچون مخصوص بر محل بولندینی طن ایلمکده در. تصنیع غالوانی [۵]، نیکلاژ، تذهیب، تصنیع خصوصنده شهر من اصحاب حرف و صنایعی الکتریقیدن پک زیاده استفاده ایتمکده در لر.

طبابت مختلف خسته لفلرده و علی الخصوص بر صنف اطباء من بعض خصوصات طبعیه حقیقه مستفید اولمقده در. فنه، عالم انسانیه برچوق فوائدی کوریلان (رونسکن) شعاعی شهر مزده [۵] (تصنیع غالوانی) تعبیری طیب بیکباشیلر. ندن حکمتشناس توفیق پک مرحوم طرفندن ایلمک دفعه اوله رق استعمال ایلدشدر.

مکتب سلطانی معلملردن موسیو (ایزوار) طر. فندن تطبیقات جراحیه ده قولانلشدر.

(ذیل)

«ترقیات لسانیه» دنیلن شی موجود و معروف اولان تعبیراتی اسکیمش عدایدرک یرلرینه خلق ایچون الفاظ غریبه دن عد اولنه جق یکی و حقیقت حاله. قواعد لسانیه یه دخی مغایر شیلر چیقارمق دیمک اولمدیقنی بعض مقالات مزده بیان ایلمش ایدک. ایشته بوراده ترقیات لسانیه یه فصل خدمت اولنه. بیله جکی حقتده بر نمونه ابرازینه وسیله دوشمش اولدیغندن آنی اخطاره لزوم کوردک:

بو مقاله هی ترجمه ایدن علی حیدر بر آرهلوق یا تمزه کلهرک:

— فرانسزجه dorer گله سنی اوته دنبری «تذهیب» دیه ترجمه ای دیوروز که «ذهب» آلتون و «تذهیب» آلتون لامق دیمک اولد. یعنی ایچون پک طوغریدر. فقط Argenter گله سنی فصل ترجمه ایده لم؟ انی ده «تذهیب» ایله ترجمه ایده میز. چونکه آلتون دکل کوموشدر.

دیمش ایدی. بوکا جواباً طرفرزدن: — انی دخی «فضه» دن الهرق «تفضیض» دیه ترجمه ای دکز.

دیدیکمز زمان چوجغه بر تردد کلدی. اوترددی دفع ایچون طرفرزدن دینلدی که: — اوغلم! ایشته ترقیات لسانیه بو صورتده حاصل اولور. ایسترایسه که «باقر-لامق» معناسنده «تخیس» دیه بیلورسک. حتی «نیکل» گله اجنبیه سنی بیله بوبله شکل عربیده بالتصریف بر تعبیر یا به بیلور ایدیسه که ده او حالده حاصل اوله جق گله «تنکیل» اوله جفندن و بولکه ذاتاً موجود اولدیغندن یا لکز بو محذور ایچون اکاجواز و یربله من. بویله علومک صنایعک احتیاجی اولان کله لک رک تشکیلنده ضرورت وارددر. فقط حین تشکیلده بر قاج دفعه صورت تشکیلی ایضاح اولمیلدر که مرام نه اولدیغنی هر کس اکلاسون. اندن صکره او کله عموماً قبول اولنورده قاموسلره بیله کچر. احمد مدحت

(اسلامک تحیه سی سلامدر)

انسان مدنی الطبع اولدیغندن یا لکز باشنه یاشایه میوب بسط بساط مدنیت ایله بری برینه معاونت و مشارکت محتاجدر.

افراد انسانیه نک طوبلی اوله رق یاشا. ملری ضروری اولنجه ارالرنده عدل و نظامک محافظه سی ایچون مناسکات و معاملات و عقوبات حقلرنده قوانین وضعی لازم کلدیکی کی الفت و معاشرت لریسک ادامه و تأییدی ایچون بر طاقم اصول و آداب تأسیسی دخی تمدنک لوازمندن عد اولدیغندن انسانلر بری برینه ملاقی اولدقلرنده آثار بپاشت و مودت اظهار و یکدیگرینه اکرام ایلملری هر یرده هر قومده آداب معاشرت جمله سندن اولمشدر.

اقوام و قبائلک مشارب و مذاهبی مختلف اولدیغنی کی اثنای ملاقاتده اکرام قصدیله ایدیله جک معامله دخی اقوام مختلفه دن هر برنده بشقه در لو اوله رق بولنردن بعضیسی اعضاسندن برنی صورت مخصوصه ده تحریک ایلمکی و دیگر بعضیسی تعظیم و اکرامه یا خود دعا به دلالت ایده جک سوز سوبلمکی کندی آرالرنده اظهار مودته وسیله و تحیه انخاز ایلمشدر.

زمان جاهلیتده تحیه مقامنده (حیاک الله) یعنی الله سنی حیاتده دائم ایتسون سکا عمر و یرسون دینیلور ایدی. شمس سماء نبوت و سراج منیر هدایت اولان خاتم الانبیا علیه افضل التحایا اقدمز حضرت نلری انوار ساطعه نبویه لر یله عالمی منور و مجلا و ظلمات جهل و ضلالی محو و افنا بیورمغه باشلادقن صکره ذات رسالت مابلرینه مناسکات معاملات عقوبات حقلرنده طرف الهمیدن وحی و تبلیغ بیوریلان احکام شرعیه کافه منافع و محاسنی جامع اولدیغنی کی آداب الفت و معاشرته دائر اولان احکام قرآنیه وستن نبویه دخی عقول بشرک احاطه ایده میه جکی درجه ده محاسنی جامع و ظاهری و باطنیه نافع اولدیغنده شبهه

اولدیندن بعث نبویه دن صکره زمان جاهلیتده کی تحیه ترک ایدلمش و تا حضرت آدم نبو بتون انبیاء عظامک و عامه ملائکه کرامک تحیه لری اولان سلام دین مین اسلامده دخی مشروع و مسنون اولمشدر. بوگونه قدر تحیه الاسلام اولان سلام مرعی ایکن بعض کیمسه لر بویله مبارک و مستحسن اولان تحیه بی ترک ایله کرک بری برینه ملاقات و کرک و داع ایندکلرند (الله عمر لر ویرسون) دیمک ایله اکتفا ایده کلدکلری کال ناسفه کوریلور.

سلام تحیه سی شعائر دینه دن و سن نبویه دن اولماش اولسه بیه اهل اسلامک عادت مستمره سی اولسی جهته محافظه اولمق لازم کلور. شعائر دینه دن و سن نبویه دن اولماسی فرض ایدیلرک تبدلنه قیام اولنسه کابدل اتخاذا اولنه جق تحیه اندن ده ا یومیدر دکلیدر بورالینی ارامق ضروریدر. چونکه فائده سی چوق اولان شیئی برا- قوبده فائده سی آ ز بلکه اکا نسبتله فائده سی هیچ منزله سنده اولان شیئی المق موافق عقل و حکمت دکلدر.

بو حاده سلام ایله عمر ابه دعای بری برینه نسبت ایده لمده بونلرک هانکیسی ده کوزل ده فائده لیدر اکلایم.

سلام و یروب آلدقده سلامی و یرن ایله آلانک هر ایکسی یکدیگرینه مکاره دنیویه و اخرویه دن سلامت ایله دعا ایدر لر. برکیمسه مکاره دنیویه و اخرویه دن سلامت بولنجه عمر و حیاته ده نائل اوله جفده شهه یوقدر. لکن یالکز عمر هیچ برشیدن سلامتی مستلزم اولماز. چونکه فرس ایده لکه عمر لر ویرسون بر قاج کون عمرده عمر لر دندر. یالکز بر قاج کون معمر اولمق ایله دعا عیجا آرزو اولنه جق شلردنمدر؟ هایدی بویله اولسون ده یک چوق عمر لر اولسون. لکن نعوذ بالله تعالی درلو خسته لقلر ایله و خاطره کلکد غم و کدرله کچه جک عمرده عمر دن معدوددر. بویله عمر ایله دعادن ممنون اولان و ارسه سویله سون.

برده شایان دقتدر که سلام تحیه سنده دعا ایدلدیکی بللی اولور. سلام و یرن مخاطبه اوده سلام و یره نه دعا ایدر. حالبوکه (الله عمر لر ویرسون) دینلدیکی وقت کیمه عمر لر ویرسون دیه دعا اولنیور اوراسی ده بللی دکلدر.

دیمک که سلام تحیه سی شعائر دینه دن و سن مشهوره نبویه دن اولسندن قطع نظرله حد ذاتنده هر درلو تحیه یه فائدر.

شبهه می وار؟ البته اوله اوله جق. اکر آندن ده نافع و محاسن ظاهره و باطنی جامع بر تحیه اولمق ممکن اوله ایدی شریعت اسلامیه ده او تحیه مشروع اولور ایدی.

سلام تحیه سنک حد ذاتنده هر درلو تحیه یه فائق اولدینی بیلندکدن صکره تحیه مبارکه مذکورده نک شعائر دینه دن و سن نبویه دن اولسی و قرآن عظیم الشانده ربمز تعالی و تقدس حضرت لرینک مؤمنینه سلام ایله تحیه بیورمی و خزنه جتک و عامه انبیای عظامک تحیه لری بوندن عبارت بولنسی و فرقان مینده انبیای عظامک کندیلرینه و جناب حقک انبیای مشارالیمه تحیه سی سلام ایدوکنک تصریح قلنسی و نیجه احادیث شریفه ده سلامک محاسن و فوائدی و سلامی ترکک مضاری مفصلاً بیان و افشاء سلامه ترغیب و سلامی ترکدن زجر و ترهیب بیورلسی، انصاف ایله تأمل ایدیلور ایسه سلامی ترک ایدنلرک پک زیاده نادم اوله جقلری بدیهی و بعدما کرک ملاقات و کرک و داعده سلام تحیه سنی ایفا ایله احراز ثوابت ایده جکلری مأمول قویدر.

اگر خاطره کلور ایسه که برکیمسه ا کرام ایتمک ایستدیکی شخصه طول عمر ایله دعا ایتمالی میدر.

بوکا جواب اوله رق دینیلور که عافیت و طاعته موفقیته ایله برابر طول عمر جناب واجب الوجودک نعم الهیه سندن بر نعمت عظیمه اولدینی جهته انسان بونعمتی کندیدی ایچون و یادیکلری ایچون دعا ایتملیدر.

فقط دعای بری بشقه تحیه موضعی بشقه در. تحیه موضعنده مشروع و مسنون اولان نه

ایسه اکا اتباع لازمدر. دعایه کلنجه بر کیمسه طلبی جائز اولان هر ایواکی کندی ایچون و بشقه لری ایچون دعا ایده بیلور.

خلاصه کلام تحیه مقسامنده مشروع و مسنون اولان سلامی بر اقوبده آنک برینه هر نه اولور سه اولسون بشقه بر شی اقامه ایتملیدر.

اقامه اولسان شی ادعیسه مأثوره دن اولسه بیه به تحیه مشروع و مسنونه مقامنه قائم اوله مار. جناب حکیم مطلق تبارک و تعالی حضرت لر ی موایدنلده دن هر برینه دردرلو خاصه احسان بیوردی جهته مثلا ادویه دن برنده اولان حسه دیکرنده اولدینی و برینک یرنده دیکری استعمال اولنسه مطلوب اولان منفعت حصوله کله مه جکی و بونلردن هانکیلری نه کی شیار ایچون استعمال اولنه. جفتک نعین طیب حاذقه عائد اولوب طیب اولمیان کیمسه کندی کمدینه ادویه استعمالنه قالدیشور ایسه فائده کورده مکدن بشقه متضرر اولسی محقق بولدینی کی حضرت خلاق حکیمک کرک عبادتده و کرک آداب معاشرته مشروع قلدینی اعداد و کیفیات و ادعیه و احوالده اسرار عجیبه و خواص غریبه واردر. بونلرک تعیین و تقدیری طیب القلوب و مفرج الکروب اولان صاحب شریعت افندمز حضرت لرینه عائد اولوب بزه لازم اولان اتباعدر.

بز بونلرک برینی دیکرینک برنده استعماله قالدیشور ایسه ک طیب اولمیانک تدوایی کی منفعت یریه مصرر حصوله کلور.

کور لبورمی که تبارک هر رکمتنده فائحه شریفه ارفومق واجددر. امک یرنده یسه آیات قرآنیه دن اوفدر و یادها زیاده آیت او قونسه هر ایکسی ده قرآن اولدیی حالده واجب ادا ایدلمش اولماز. فائحه بی ترک ایدن واجبی ترک سببیه آثم اولور.

ایشته تحیه ده دخی حال بویله در. تحیه مسنونه احرا اولنمدقجه احرو ثواب ترتب ایتمیه جکی کی تحیه دن مطلوب اولان ائتلاف و مودت دخی حاصل اولماز.

اوبه ایسه بیلمیذرکه - الامت تحیه سی
سلامت .
مجلس اداره ارفا فریسی
محمد عاطف

تداوی بالمسح حقیقه
(مقاله)

ترقیات طیه حاضر ددن اولوب فرانسه -
جه «ماساز» تعیر اولنان اصول مداوات
حقیقه معلومات ابتدائی بی آوروپا ارباب
فنون ایلك اول عربلردن المشملر وقواعد
فن طیه تطبیق و تجارب متوالیه ایله فوائدی
تحقیق ایدرک عالم طبایه بیوک و جدی
خدمت ابرازیه خلی ترقی ایلمشردر .
عربلر بواصول مداواته « تداوی بالمسح »
تعیر ایلمکده اولدقلری جهته بواصول تدا-
وی بی حسن قبول ایتمش اولان آوروپا ارباب
فنون اسمنی دخی عیناً لسانلرینه نقل ایتمش
ایسه ده بالاخره براز تحریف ایدرک ماساز
massage تسمیه ایلمشردر .

فن طبك مهم برشعبه سنی تشکیل ایلیان
« تداوی بالمسح » اصولی تداوی امراض
ایچون الکطیبی والقدیم بردوادر . تاریخ
منشأی تحری اولحق لازم کلیرسه دینه
بیلورکه بو اصول نوع بشرک ظهوریه
مترافقدر . زیر اینی بسر علم طب بدن و فن
تداویدن هیچ برمی اختراعنه مقتدر اوله
مدیفی برزمانده اصول مسح بردوای عمومی
وطیبی اوله رق استعمال اولمقده ایدی .
حتی بوکون دخی برکیمسه وجودینک بر
طرفنده بر آغری ویا بر یره چار پمقله بر
صیزی حس ایندیکی ویا خود بر مرض ایله
معذب اولدیفی ائاده او جاعنی تسکین ایچون
مضطرب اولدیفی محلی اللریله دلک و تضییق
ایدرکه بوندن ده تداوی بالمسحک برسوق
طیبی اولدیفی اکلاشیلور . تاریخ میلاددن
۲۷۰۰ سنه اول چین و هندستان ممالکنده
هرکون تجدد و تکمل مقصدیه تداوی
بالمسح یاپیلور و اصول مسح عقائد قدیمه
اربابنجه بر مذهب مخصوص کبی تلقی
ایدیایر ایدی .

شامپوانی Champoin نامیله معروف
اولان بر حکیم مسح اصولی ایلك اول ممالک
چینه استعمال ایدرک هندلیلر دخی آندن
اخذ ایتمشردر . بعده اورادن مصره و مصر دن
دخی ممالک عثمانیه منتشر اولمشدر . عصر
حاضر ابتدالرنده فرانسه ده تداوی بالمسح
اصولی حقیق جیلر طرفدن اجرا ایدیلر
ایدی . بو سببه قواعد و اصول فن طیه
موافق صورتده اجرای عملیات ایدیه -
مدیکندن آوروپا اطبا سنک نظر دقتی جلب
ایده مامش ایدی . بوندن یازم عصره مقدم
طولون شهرنده تولد ایدن « مترزر » نام ذات
ایلك دفعه اوله رق اصول مسحی فن طیه
تطبیق و ادخال ایدرک عملیاته باشلامشدر .
بونک شاگردی (دون مون سنکل) نام
طیب طاوشانلر اوزرنده اجرا ایندیکی
تجارب متعدده سیله تداوی بالمسحک تأثیرات
فیزیولوژیه سنی کوستردیکی کبی پک چوق
اطبا دخی حیوانات مختلفه اوزرنده تجارب
عدیده اجرا ایدرک تأثیرات مذکوریه بی
تحقیق و تصدیق ایتمشردر . درجه فوائدی
بوصورتله تعین ایلیان اصول تداوی بالمسحی
ترقی ایندیمرک غیرتیه آوروپا اطبا سنندن
اکثر بی اصول مذکورده ک موردی اولان
چین و هند و مصره کیتمشلر و ترقیات علمیه
و صناعیه نک شعبات سائرده سی کبی بواصولک
ده ترقیسنه خلی خدمت ایلمشردر . علی -
الخصوص اصول مذکوریه کسب اختصاص
ایدرک عالم انسانیه بیوک بیوک خدمتارده
وسعی و غیرتارده بولنان معلم دوقور (و پر
Veper سکر سنه مدت چین و هندستانده اصول
مسح حقیقه تحری و تجسسده بولمشدر .

فرانسه ده تداوی بالمسح ایله اجرای
طبابت ایدن پک چوق اطبا وار ایسه ده
ایچلرندن ک زیاده شهرت شعار اولانلری
شولردر : پره بره ماری ، نوستروم ، برن ،
استرادر ، درهل ، برنا و سائره . حال حاضرده
کشف اولنان مداوات جدیدیه مقاومده
معند اولان امراض حقیقه اصول مسح
ک مؤثر و نافع بر صورت تداوی اولوب
آوروپا طباسی طرفندن نظر دقت و اهمیته

آلهرق اطبای مومی انیمک نظارتی تحتده
متعدد عملیتخانه لر تأسیس و تشکیل اولمشدر .
تداوی بالمسح اصولنه وقوف تام حاصل
ایده بیلمک ایچون بیلمسی اهم والزم بعض
شرائط مهمه واردرکه شرائط مذکورده نک
نقدانی حالنده « ماساز » فته کسب وقوف
و ممارسه ایدیه میه چکی فماً مثبتدر . اولاً :
تداوی بالمسح ایله اشتغال ایده جک کیمسه
طیب اولمی . ثانیاً : فن جلیل طبک الک معتنا
برشعبه سی اولان تشریح فیزیولوژی و تشریح
مرضی فنلرینه کوزلجه واقف اولمی . ثالثاً :
یا لکر نظر یاتیله اکتفا اولنیه رق دوقور
اولدیفی حالده بیله اصول مسح عملیاتی
بیلان بر طیبیدن بر مدت عملیات و تجارب
کورملی . مسح اصولنده معلوماتی اولمیانلر
تداوی بالمسحی یا لکر بر او عمقندن عبارتدر
ظننده بولنورلرکه بو ظن قطعاً باطل
و مجر و حدر . چونکه تداوی بالمسح مرضینک
یوزه قریب اصول متنوعه سی اولوب هر بر
اصولک وجود انسانی به تأثیری کندیسنه
مخصوصدر . شوبله که : هر بر اصولک حین
اجرا سنده ک جزوی بر نقصان ویا ک جزوی
بر زیاده لکک وجود انسانی اوزرنده عظیم
تأثیرات حصوله کتیردیکی بالتجربه ثابتدر .
ممالک عثمانیه ده اصول مسح ازمنه قدیمه
دنبرو اینی صورتله اجرا و استعمال اولمقده
ایدی . بری تداوی بالمسح صحی و دیگر مرضی .
تداوی بالمسح صحی اصولی در سعادتده بعض بیوک
دائره لرده یقین وقته قدر چاره لر طرفندن
اجرا اولنور ایدی . الیوم عربستان قطعده
سنک همان هر بر طرفنده علی الخصوص مکة
مکرمه ده بواصولی اجرا ایدن کیمسه لر
یریلر تعیرنجه « قبض » دیندیکی البته ارباب
وقوفک معلومدر . خصوصیه هر زرده
اولورسه اولسون متاعب و مزاحم ایله بورغون
دوش کسه لر بواصول تحینک اجراسیله
کسب راحت ایندیکی هر کسجه مشیدر ،
ایکنجیسی تداوی بالمسح مرضی اولوب
قولنج او قویانلر ، آباق التده بر ثقلت متناسبه
ایله تضییق ایندلر طرفندن اجرا اولنور
ایدی . بعض موسیو و ماداملر طیب اولمده

قلری حالده تداوی بالمسح مرضی فنی تقلیداً شوراده بوراده اجرای طبابت ایلمکده ایسه لرده کندیلرینک اصول عملیاتی قواعد فن طبه هیچ بر وجهه مطابق اولدینی جهته مضرتی دخی فائده سی نسبتنده مشکوک اولان بونوع طیبیلرک عملیاتی اطبای حاذقه عثمانیه نک نظر دقت و اهمیتلرینه سزاواردر. عاجزلری مدت مدیده پارسده فن جلیل طی اکمال ایله بوکره در سعادت عودت و متخصصی اولدیغ امراض داخلیه طیبیلکله برابر تداوی بالمسح اصولی اوزره اوج بحق سنه دنبری بیکی متجاوز خستکانی تداوی ایلمش و بولردن اللی قدری غایت مهم و معند خسته لکلردن اولدینی حالده تداوی بالمسح ایله ینه شفا پذیر اولدقلرینی کورمشمدرکه انشاء تعالی قریباً نثرینه مجاسرت ایده جکم کتاب مخصوصده بوبابده تفصیلات کافیه عرض ایده جکم.

مملکتیمز اطبای حاذقه و مشهوره سندن اکثریسی اصول مسحک الک مؤثر و نافع بر اصول تداوی اولوب فقط صورت اجرا و عملیه سی بشقه جه بر تتبع و توغله و خصوصیه برمارسه کامله یه متوقف اولدیغنی و بو ممارسه نکده آبروجه بر طاقم دقایق و تطبیقات قیسه یه محتاج بولدیغنی یعنی هر دو قور «ماسور» اولیوب فقط ماسسورک مطلقاً دو قور اولسی لازم کله جکنی ذاتاً بیلدکلردن جابجا عاجزلرینه خستینی و خسته یه عاجزلرینی توبه خصوصنده دریغ همت ایلمامشدر. بناء علیه کوندرلش اولان خستکانی فنه مطابق صورنده اجرا ایلدیکم مسح واسطه سیله بالتداوی بر صحت صحیحه ایله اعاده ایلدیکمی نظر تقدیر و تحسینلرینه الان اطبای ذوی الاحترامک ابنای وطنه بذل ایلدکلری شو خدمت و همت جدیدلری بشقه جه سزاوارشکر اندر. شو اصول مداوات جدیده حقدنه اذکیای شبان اطبامزه بر فکر مخصوص و یرمک عزیزله پیشگاه نظر مطالعه یه عرض ایلدیکم شو مقاله دن مقصد عاجزانم فن جلیل طبک شو قسم مهمنده دخی رسوخ کامل حاصل

ایدرک طبابت عثمانیه مزک بر درجه دها توسیع و اکالی ایچون اصول تداوی بالمسحی تحصیل ایتمکه تشویق و ترغیدن عبارتدر. سایه معارفوایه حضرت پادشاهیده مشهود دیده ابتهاجز اولان آثار عمران و ترقیاته قیاساً در سعادتده دخی بو یولده عملیاتخانه لر تأسیس و کشادیله شومسلك جدیدطبینک دخی بر صورت منظمه ده تسهیل تحصیلنی امید و انتظار ایلرز. قریباً نثرینی بالاده بالمناسبه ذکر و بیان ایلدیکم کتاب مخصوصده اصول تداوی بالمسح حقدنه معلومات کافیه و مفصله مندرج اولدینی کبی امراض داخلیه دن بعضلری و امراض عصبیه دن اکثریسی علی الخصوص روماتیزما اوزرینه تداوی بالمسحک نه صورت و جهته حسن تأثیراتی کورلدیکی و بوبابده نه کبی مهم وقوعات و مشاهداته تصادف ایلدیکی دخی قید و درج قلمشدر. و بیه التوفیق.

دو قور

عزت امین

والدیندن اولاده ارنائاً

«انتقال ذکا»

اولاد قانوناً اموال یدره وارث اولور. فقط بعض حصائل خلقیه جه بو وراثتی علی الاکثر احراز ایده میور. بعضاً عادی بابانک اولادی عالی و عاقل بانانک اولادی بیانی اولور. رحم مادرده وقوعه کلن صورت تلقیح و موی، بوکیمیای عالی بی احاطه ایدن اسراری هنوز هیچ بر فن ظلام مجهولیتدن قور تاره مامشدر.

بیوک آدملرک صورت تولدلی حقدنه ایدیلن تدقیقات فیه ده او قدر یکدیگرینه مابین نتیجه لر کوریلدورکه بوا مرده کی اک موشکافانه استدالات حکمسر قالیور.

علمانک بوبابده میدانه قوبدینی نتایج فیه بی طبیعت هر کون بر صورتله جرح ایدرک صانکه آنلر ایله اکتیور.

کشف ماهیته عقل انسانینک ایریشه. مدیکی شیلری بالتصنیع آتام ایتمک جبلت بشریه.

نک برنجی مخصوصاتندن بولدیغنی جهته ایکی وجوددن دیگر بر وجودک حین حدوشنده دخی حیاتدن حیاته منتقل اوله بیله جک احوال حقدنه شمده یه دکن بر چوق شیلر سویله نلمش و یازلمشدر. حتی بوروایانک فیلردن باشقه غیر فیلری و عوامیلری ده واردر.

هنوز رحم مادرانه سنده طاشیدینی جنینک کوزل اولسی ایچون قمره و سائر پارلاق شیلره باقان حامل برقادینک بو حرکتی بونوع معتقدان باطله یه تبعیت نتیجه سی دکلیدر؟ اوصاف مطلوبه ده بر چوجق «اعمال» ایتمک ایچون الان اوروپاده بیله حقه باز کتابلرینه طاش چیقارته جق بر چوق آثار واردر. بونوع آثارک مؤلفلرینه برشی دینه مز. چونکه اونلر یاره قازانق مقصدیه بو جرأتده بولنیورلر. بو خصوصده یالکر آجینه جق اولانلر او آنلر بالبالردرکه اوله کتابلرک تعریفاته تطبیق حرکت بلا هتده بولنوب سوکرده کندیلردن خارق عاده ذکی بر چوجقک تولدینه انتظار ایدرلر.

بنیه و مزاجک والدیندن اولاده صورت انتقالجه اولان تدقیقاتده فن بعض مرتبه حق قزانه بیلیر. چونکه بو جهت مادیاته عائددر. معنویاتجه بویه اولسه کرک. فن، کوز اوکنده طوران یعنی قابل تشریح اولان بر دماغک ماهیت حقیقیه سنه کسب اطلاعاتده هنوز عاجز ایکن دها طوغمدق بر چوجقک ذکاسی، تشکلات دماغیه سی حقدنه نصل رأی و یره بیلیر؟

مع هذا فنک بوکی عجزلری اربابنی نظر اعتباردن دوشورته جک نقائصدن دکلدر. کچن عصرده مجهولات محضه دن عد اولنان بر حقیق حادثات. فن سایه سنده بو عصرده حقائق قطنیه شکله کیردی. دها کله جک عصرده ده بو کونکی مجهولاتدن برخیلیسنک معلوم اوله جفته شبهه یوقدرکه بو صورتله دیگر مجهوللرک حلی و سائلطی دخی تکثیر ایدلمش اوله جقدر.

دها تک صورت تولدلرنده کی اسرار طبیعیه اشته شمذیکلک بو مجهولات جمله سندنر.

بوماده به دایر یازیلان کتابلرک ویردکلی معلوماتدن بزبوراده برنبذه بحث ایده جکر. بو کتابلر دیبورلرکه :

« ذکانک بالورانه انتقال ایتدیکی چوق دفعه مشهور اولمشدر. فقط هر مملکتده تولد ایدن دهانک عددلری پک محدوددر. بو بایده طوتیلان استاتستقلر علی العاده بر خلقتده اولان درت بیک انسان ایچنده ذکاسیله متحیز برکشی وبرملیون نفوس میاننده انجق بر داعی ویامشهور آدم ظهور ایتدیکنی کویستر- بیورلر.

ذکانک اولاده پدر ویا والده جهتلرینک هانکیسندن احتمال انتقالی دهها زیاده در؟ حقوق، سیاست، عسکرلک، ادبیات، فنون کبی مسالک اربابندن اولان مشاهیرک ذکایه پدر طرفندن دهها زیاده وارث اولد- قلی کوریللیور. بو خصوصده طوتیلان استاتستقلرده مسالک مذکورده اربابندن یوزده یتشنک پدر وانجق اوتوزینک والده طرفندن وارث ذکا اولدقلی تین ایشدر. بوتقدیرجه اولاد ایچون پدرینک ذکاسنه وراثتی احتمالی ایکی قات قوتلی کورونیور. شعر و صنایع نفیسه مسلک لرنجه والدهدن وراثت ذکا احتمالی بتون بتون آزیور... علم عقائد اربانجه قضیه برعکسدر. بونلرده والدهنک تأثیری یوزده یتش اوچک یکر می بدی به نسبتی درجه سنده بیویور. بونندن دخی اولادینه حسیات دینیہ تلقیننده والدهنک تأثیری پدردن زیاده اولدینی نتیجه سی است- لال اولنیور.» بو بحثده مأخذ من اولان کتاب عقائدک ذکادن زیاده حسیاته تعلق ایدر بر علم جلیل اولدینی بیان ایدیور.

فقط بوروایاته قارشلی برطاقم معارضلر ظهور ایدرک دیبورلرکه: پدر طرفندن طو- غریدن طوغری به اولان وراثت ذکا قیز اولادده ظهور ایدر [۱] والدهدن دخی فر- زندینه انتقال ایلر.

ذکانک رجال طرفندن انتقالی دهها [۱] فاطمه علیہ خاتم افندی حضرتلری مملکتزده پدردن قیز اولاده بالورانه انتقال ذکا خصوصنده بیوک بر مثال اوله بیورلر.

کثیرالوقوع اولدینی استاتستقلرله ثابت اولمش وفونک بعضلری بوکامعین کورونمکده بولنش اولسه بیله ینه بو خصوصه برقاعده عمومیه صورتنده باقلمز. «لامارتین» لرک «کوته» لرک والده لرینی اونوتاملی... مشا- هیردن بویکی ذاتک ذکایه هانکی جهتن وارث اولدقلی کیفیتنی بر طرفه براقلم. بونلرده کی واستعداد شعر و ادب انجق والده- لرندن کوردکلی تربیه اصیلانه و مقدمانه سایه سنده اودرجه انبساط وکالی بولمشدر. شوجمیت بشریه ازدحامی ایچنده برحسن تربیه به عدم مظهریت یوزندن ضایع وبلکه ده کتام اولمش عجبا آلامارتین آز کوته می واردر؟

والده لرک بو خصوصده هیچ تأثیرلی اولسه بیانغی آدم لرک صلبندن کلن مشاهیرک صورت ظهور لرینی نه یولده تأویل ایدلم؟ بیچاره قادیلرله افترا ایتکلمه می؟

معارضلر بر ایکی دکل... هر بری بر درلو بیان افکار ایدیور. بر طاقملری ده شویولده سرد مدعا ایلور:

مشاهیردن اولان بیوک آدم لر ازدواج کیفیتنده علی الاکثر حلم و تزاکت حسن خلق کبی اوصافی ذکا، علم و عرفان و ملاحظه ترجیح ایدرلر. یعنی مشاهیرک زوجهلری اکثریتله عقلسز اولورلر. بیوک آدم لرک صلبندن کلن اولاد صاحب ذکا اولور ایسه بونلرک قیز ویا اوغلان اولدقلینه باقوب کندی لرنده بر معکوسیت ارثیه آراماملی. در حال اکلا- ملی که اوذکایه مطلق پدرلری طرفندن وارث اولمشدر.

ارباب مؤاخذه دن مائل استهزا اولانلری براز جدیت بچندن آریله رق دیبورلرکه: هم جرکین هم ده عقلسز زوجهلره طالب اولانلره بیوک، ذکی آدمی دینیور؟ نجه اوچرکین قاری زوجندن دهه عقلی ایشکه کندینی مشاهیردن برینه زوجهلکه قبول ایتدرمش. بونلردن طوغه جق چوجق ذکی چیقارسه هر حالده اناسنه چکمش دیمکدر. بعضلری ده عقلسز اونلر دکل اصل سزسکز که بویولده کبر و ایاته اینانیورسکز...

سزه مشاهیردن یوزلرله کشی کویستره یمکه بر قادینک ذکا علم و عرفان کبی مزایانه دکل مجرد سموز قاشیله الا کوزینه یعنی صرف حسن وآننه مقتون اولدینی ایچون اونکله ازدواج ایشدر. ارککلرک حکیمی ده جا- هلی ده کوزل قادینک زبونیدرلر. «وه نوس» ک لطافت آتی بر اقوبده «مینروا» نک عقل و حکمتنه منجذب و حیران اوله جق هانکی ارکک واردر؟

ذکی بر چوجک امر تولدنده والیدینک طبیعه نه درجه به قدر دخل و تأثیری اوله- بیله جکی جقنده کی سوز بووادی عقیمه دوکولدکن صوکره تدقیق ایچون مسئله نک دیگر برجهتی آریورلر... بیوک آدم لر هانکی آیلرده کترله تولد ایدیورلر؟ معیار تدقیقه چکیله جک جهت اشته بو!.. ترجمه حاللری مضبوط اولان بیکلرله مشاهیرک تاریخ ولادتلی قید ایدیلرک بو صورتله میدان عظیم بر جدول کتیرلمش... بوجدولدن بالاستنباط دیبورلرکه: دهاتک کترله تولد ایتدکلی شهر: کانون ثانی، کانون اول، تشرین ثانی، تشرین اول... آیلریدر... شورت آبی تعدادده صره اعتباریله التزام اولنان بو معکوسیت تولدات مشاهیرجه کانون ثانی ک برکتلی و تشرین اوله اینتجه به قدر بو برکتک علی الدرجات تناقص ایتکده اولسندن ایلری کلیور. بو بایده یابیلان نسبت عمومیه ده مشاهیرک کثرت تولد لرنجه بالاده کی درت آبی حد اعظمی وایلول آغستوس، شباط مارت آیلری ینه شو معکوس صره اعتباریله حد وسطی و حزیران تموز، مایس نیسان آیلری دخی حد اصغری اوله رق کورینیور. اعظمت و اصغر تجه یینلرنده اک بیوک فرق کوریلن ایکی آبی کانون ثانی ایله حزیراندر. تاریخ ولادتلی قید ایدیلن اوچ بیکی متجاوز بیوک آدم دن اوچوز یتش برینک ولادتی کانون ثانی به وایکیوز دردی حزیرانه مصادف اولمشدر.

کانون ثانیده مهد وجوده ایرن بر طفل نوزادک نیسان اواخری ویا مایسده رحم مادره دوشمش بولمنی لازم کله جکندن

مسئله نك بوجهتی ده نظر امعانه آنوب
دنیلورکه: بویکی آی شمالی منطقه لرده بر
جوق حیوانات و نباتاتك نشوونماجه بردور
کمال موسمیدر. بناء علیه بوموسمه وقوع
بولان تلقیحات انسانیه نك بوتأثیردن حصه مند
فیوض اولسی احتمالی ده مستبعد عد اولنه مز.
شومس روداته نظرآ ذکی چو حقلره
پدر ویا والده اولمق ایسته یئرلک آیلری کور.
زلجه حساب ایتملری ایجاب ایدیور.

بزم بو استانتق وجدولردن الك اول
استباط ایلدیکمز شی فک بوجهتی هنوز
بر مجهولیت کامله ایچنده بولنمیدر. اگر
بیوک آدم یتشدرمک فی صنعی قولوچقه
ایله طاووق، قاز چیقارمغه بکزه یه ایدی
مایارلره واران شوزواللی سکنه ارض ایچنده
دها تک عددی بیکلر درجه سنده اقل قلمز.
دی. آنالر بابالر یالکز چو جق لرینک درجه
استعداد لرینه کوره تعلیم و تربیه لرینه اعتنا
ایده بیلرلر. یوقسه داهی طوغور مق ویا طو.
غور تمق کیفیت کیسه نك ید اقدار نده دکلدر.
دهات آز طوغو یورلر. فقط آنا و بابالرینک
بر فعل حیوانیدن باشقه بوا مرده بر دخل
وصنعلری اولقسزین اوخلقتمده طوغو یورلر.
دها غریبنی ایسترایسه کز انسانلر برداهینک
داهی اولدیفنی واوله جغنی طوغمزدن اول
دکل... سنک دور کالنده بیله پک زور
اکلایورلر. هیات!.. بونلردن اکثرینک
ماهیت دهاسی وفاتندن سوکوره تقدیر اولنیور.
آچلقندن اولنلره هیکلر دیکلیور!

حسین رحمی

ریشار مکویل

ریشار مکویل. بر جوق سنه اول
دوبلین شهر بنده زنکین بر تاجر اوغلی ایدی.
وجهی کبی روحی ده کوزل. قلبی شفقته
مملو ایدی.

بو ذات، تجارت ایچون تونسنده ایکن
بر کون قارشیدن بر کینک کلدیکنی کوردی.
کیده، ایکی قیز دلسوز ورقت انکیز بر
صورتده فریاد و فغان ایتمکده ایدی. مومی الیه

بو حال کورنجه متأثر اوله رق اغلامه لرینک
سببی سؤال ایتمک اوزره یانلرینه تقرب
ایتدی. اسیر طوتیلوب صاتلمق اوزره
کتیرلر کلرینی اکلادی.

اسیر جیلرک طلب اییدیکی بر مبالغ کانی بی
ویروب کندیلرینی مبیاعه ولطف سوز لر یله
تلطف و تسلیت ایدرک کندی کیمسنه
آلدی. آرتق حر اولدقلرینی بالیان مملکتلر.
ینه عودت ایتمک اوزره اقتضا ایدن مبلغی ده
اعطا ایده جکنی تأمین ایلدی.

قزلر مأمولک غیری اولان بولطفدن
طولانی متحیر و مسرور اوله رق ولی
نعمت لرینک آباقلرینه قاندا یار و لازمه تشکری
ایفا ایتمیلر. آرتق نه وطن لرینه عودت آرزو.
سنی، نه ده سائر احتیاج لرینی بیان ایتمیلر.
آنجق حس متداری و آثار شکر گذاری
ایله آوانکذار و غریق دریای مسار اولوب
ولی نعمت لرینه خدمتده یکدیگر یله مسابقت
ایدرلر ایدی.

قیزلردن قونسطانظه اسمنده اولانی
فوق العاده بر حسنه مالک ایدی. ریشار،
بوکا عشق ایتمدی. ذاتاً رابطه متداری
ایله ریشاره مربوط اولان قونسطانظه دخی
ریشارک ابراز ایلدیکی تزجه کونندن کونه
تراید ایتمدیکنی کورمکله و باخصوص ریشار.
ده حسن ایله برابر اصل بر آدمک الک کوزل
اوصافی بولمغه مومی الهک محبته معادل
بر محبت عرض ایلدی. ریشار چوق دفعه
رجالر و الحاح ایله قیزک اسمنی، نسلی،
وطنی سؤال ایدردی. لکن کندیسی
یالکز اسمنک قونسطانظه و رفیق سنک ایزابللا
اولدیفنی بیان ایله اکتفا سائر خصوصلری
اکلامغه مراق ایتمیوب مسکوت عنه بر اقسنی
رجا ایلدی. «سنرک بکا ایتمش اولدیغکز
ایلیکه نالایق طوغمش اولما دیغنی بیلمکی
کافی عدایدیکر، بونلرک بر کون مکافاتتی
کوره جککز» دیر ایدی.

ریشار، دوبلین شهرینه موصلت ایدنجه
بو قیزلری پدرینه تقدیم و بونلره نه وجهله
مالک اولدیفنی و قونسطانظه حقننده فرط محبتی
بولندیفنی بیان ایلدی. پدری قیزلری

قیداسارتدن قور تار مسندن طولانی اوغلتک
سخاوت و سماحتی تحسین ایلدی. لکن
ریشارک آرزو ایتمدیکی اجنبی و مجهول.
الاحوال بر قیز ایله ازدواجنی بکدن تنسیب
ایتمدی ایسه ده جوق سورمدی. مزبور نك
حسیان عالیه، حرکات حسنه و اوصاف
جمیله سنه مغلوباً اولادینک اکثر دفعه ایتمدیکی
ابرام و الحاحه قارشی طوره مدی.

ریشار، واقعا عشق و محبتی اولجه
قیزه ایما ایتمش ایلمی ایسه ده کندیسیله تزوج
ایتمک فکرینی بیان ایتمک هنوز جسارتیب
اوله ماه شدی.

ریشار، عشق و محبتی قونسطانظه یه بیان
و کندیسیله تزوج آرزو سنده بولندیفنی ده
درمیان ایدنجه مزبوره بر مدت دو شوندی.
لکن کندی عشق و محبتی ده ریشارک
محببتدن آز بولمادیغندن شوو محبت مغلوباً
نهایت ازدواج ایتمیلر. تام وقت وزماننده
محبتلرینک ایلمک ثمره سی اوله رق کوزل بر
ارکک چو جوق دنیا یه کلدی.

ایکی سنه کمال محبت ایله عمر کچیردکن
صکره ریشار حسب الايجاب یکی و او زون
بر سیاحت بحر یه دهدها بولمغه مجبور اولدی.
سوکیلی زوجه سندن آیرله جغنی زمان چوق
آغلادی و سوکیلی سنک کمال محبتدن ناشی
کندیسنی دائماً کوز اوکنده بولندرمق
ایچون یوزوکنک اوزرینه رسمی حک
ایتدیردی.

خیلی مملکتلر کزدکن صکره نهایت
(پارمو) شهرینه موصلت ایتمدی. اوراده
بر کون سوکیلی سنک رسنه حیران حیران
باقوب نظرینی بر آن آیرمق ایسته میوردی.
اوصره ده بریسی مومی الهک یاننده طوروب
باقصده ایدی. رسمی طانیوب درحال
قراله اخبار ایلدی. قرال همان ریشارک
پارماغنده کی یوزوکه دقت ایتمدی.

قرال. یوزووک اوزرنده محکوک رسمی
کورونجه یوره کی دوچار خلجان اولدی
ایسه ده ینه کندیسنی ضبط ایلوب کمال
سکونته ریشاره «یوزوکه کی رسم کیمک
رسمیدر» دپه سؤال ایلدی. ریشارده

« زوجه مک رسميدر » دينجه قرال کال تعجبله « زوجه کزک می؟ زوجه کز زده در؟ » ديه صوردی . ریشار جواباً : « دویلین شهرنده پدرمک یاننده در » دیدی . قرال « اسمی نه در؟ » ديه صوردی . ریشار « قونسلطانطه » اولدینغی سويلدی . قرال « دویلین اهالیسنندی یوقسه اخنی می؟ » ديه سوال ایتدی . ریشار « اقدم اجنی در . نره لی اولدینغی بیله میورم » جوابی ویردی . آتی قورسانلرک الندن نصل قورتاردینغی ونصل دویلنه کتیروب تزوج ایتدیکنی نقل ایلدی .

قرال بونلری کال حیرت و دقله استماع ایتدکن صکره بشقه برشی دیمیوب بالکر یوزوکی حفظ ایتمسی امر ایلدی . صکره برکی تیه ایتدیروب قونسلطانطه ایله ایزابللا نک سربعاً پالمویه کتیرلسنی امر ایتدی . بیچاره ریشارک اضطراری تعریف ایتمک قابل دکلدر . زیرا کندینسی او یله برتهلکه یه دوشمش کوربیورایدی که سرگذشت احوال نی بلاتانی نقل و بیان ایتدیکنه پشیمان اولمش ایدی .

قونسلطانطه دخی بویله آنسزین اخذ و گرفت اولنسندن طولایی خوف و حیرت ایچنده ایدی . یا او بیچاره و بدبخت اختیا . رک حال حزن اشتمالی کیم تعریف ایده بیلیرکه کندینسی آن واحده کلینندن ، اوغلندن ، طورونندن محروم قالیوردی .

قونسلطانطه پالمویه موصلت ایدنجه حضور قرالی یه چیقارلدی . قیز پدرینی کورونجه کال خوف و دهشتندن بایلمق درجه سنه کلدی . یه دوشه جک اولدیسده ینه کندینسی طولایله رقی پدرینک ایاغنه قپاندی . بروه آتی رجایه باشلادی .

« ای پدر محترم اقدم ! برچوق سبیلرله نظر پدرانه لرنده سوچلی کورینه جکم طبیعیدر . کال اطاعتله جزا کزده منتظرم . مع مافیله بوکنج ایله آنک بد بخت پدری بیکناهدلر ، آنلرک هیچ بر قباحتلری یوقدر . بناء علیه محضاً آنلرک خلاصنی احترام ایدرم . قیز کزه کلنجه غضبکزی تسکین

ایدوبده معنادکر اولان شفقت ایله محاکمه ایده جک اولورسه کر ، آتی ده ظن اولدینغی قدر قباحتلی بولیه حقسکر . اودهشتلی کون که قاجیر یله رقی سزدن مهجور اولدم . بن ، لب دریاده واقع خاص باغچه نک اوته طرفنده ایزابللا ایله برابر کر مکده اولدینغمزحالده اورالر . ده کیزلنمش اولان برطاقم قورسانلر بردن بره اوزرمزه هجوم ایدرک بزی قاپوب قاجیر دیلر . بز بوحال دهشت اشماله دوچار اولدینغیزی کورنجه پک چوق فریاد و فغان ایلدک ایسه ده فائده ویرمدی . زیرا بریا دوقه سی که آنک دسایسیله بز بوحال واقع اولمشیدی لب درپادن چوق اوزاق اولمیان ویلکنلرینی آچمش وهان حرکت اوزره بولنمش اولان کیمسنه نقل ایدوب درحال حرکت ایلدی . ایمدی ایاغکزه دوشه رک اعتراف ایدرکه واقعا اولجه پر یادوقه سنک محبتدن تباعد و تبردایده مدم ایسه ده برلکده فراره ده اصلا موافقت ایتمدم . اول ساعتدن اعتباراً کندینسی دنیا نک ال کوتی آدمی ديه تلقی ایلدم . بوحال ایله خیلی تباعد ایتدکن صکره بر قورسان کیمسی اوزرمزه هجوم ایدوب اوزون و شدید بر محاربه و قوعبولدی . دوق قودر مشجسه مدافعه و مقابله ایلدی ایسه ده بونجه سیناته مقابل بز محازات الهیه اوباق اوزره عاقبت قورسانلر طرفندن تلف ایدلدی . قورسانلر بزی طوتوب دیار آخره نقل ایدر ایکن بزی قورتارمق اوزره سادن اینمش بر ملک دنیا جک کبی خصائل عاییه مالک برکنج ظهور ایتدی . بو ذات مرحله قورسانلر در مبلغ کلی اعطا ایدرک بزی اللرندن قورتاردی . چوق دفعه بزی و طمنزه اعاده ایتمک و عدلریله وطن اصلیمزی سوال ایلدی . لکن بو فراره نم رایم منضم اولدینغی حقتده بحق سوءظنه ذاهب اوله . جفکزدن و بناء علیه غضبکزدن خوف ایله اصل و نسلمی کندینسه خبر ویرمکه بر درلو جسارت ایده مدم . نهایت ابراز آثار مروت ایدرک پدرینک زیدینه کوتوردی . خیلی مدت حقمده واقع اولان حسن معامله سنه قارشنی کندیمی طانماق خصو-

صنده کی عزیمده مصر اولدینغ حالده ینه جان و دلدن بی وقایه و حمایه ایتمکدن اصلا دور اولماز ایدی . سزی اغضاب و دوچار اضطراب ایلدم . ای پدر عزیم ! بلکه آرتق سرک اولادیکز تسمیه اولنغمه بیله لایق دکلم . لکن بونکله برابر یه بونلری بر طرف ایدلم . بالکر غضبکزدن خوف و بردها یوزیکزی کوره بیلمکدن قطع امید ایله ریشارک حقمده ابراز اینمش اولدینغی آثار همت و حمیت و متصف اولدینغی اوصاف حمیه و خصائل ممدوحه سی سبیله یورکده کوندن کونه غلیانه کلن عشق و محبتدن ناشی کندیسبله از دواچه موافقت کوستردم . اگر بیچاره قیزیکز اگر بحق غضبکزه لایق اولمش ایسه آتی دوچار محازات ایدیکز اقدم ! بونک ایچون اصلا اشتکا ایتم : لکن منتداری اولدینغ ریشار ایله بو معصوم چوجنی عفو ایلکیز ! »

قرال بو احوالی استماع و قیزینک کوز . لرندن آقان یاشاری مشاهده ایدنجه ، حدتی تسکین ایلدی . درحال التی قیزینه اوزا - دوب « بویله شاتمزله متناسب اولمیان بر از دواچدن طولایی بی مکدر ایتدک . لکن فرار ایتدیکنک خالده شفقت پدرانه مدن شبهه ایدیشک بی دهها زیاده متأثر ایلدی . مع مافیله بووقعه انضمام رایکه اولدینغی و زیاده ضعف و محزکدن نشأت ایلدیکی جهته سنی عفو ایتدم . » ديه رک مشفقانه در اغوش ایتدکن صکره ریشارک ده احضار اولنسنی امر ایلدی . بوسره ده قونسلطانطه نک کوز لرندن سرشک مسرت آقغه باشلادی . او درجه دؤثر بر صورتده که قرالده قیزی ایله برابر اغلامغه باشلادی .

نه اوله جفندن یخبر و کندی ایشلرینک اوزون مدت یوز اوسته قالمسندن طولایی ذاتاً مضطرب اولان ریشار ایسه بویله بر امرنا کهظهوری آنجه اضطرابی آرتدی . بیچاره قرالک حضورنده قونسلطانطه یی کورنجه حیرته قالدی . آنجق سوکیلی زوجه سنک آتش عشق و محبتله سوزان اولدینغدن اوراده بولنلر دن چکنمکسزین

هردم . جرس فریاد میدارد که بر بنسیدید
محملها » مضمونی اوزره کوس رحلتی
چالینارلرک آزامه قدرتی و کوچوب کیدنلرک
بردها بوکاربانسرای عالمه احتمال عودتی
اوله میور .
بو بر مسافرخانه بوالمجب که هرکسک
امل و مطلبی بشقه و طریق مذهب و مشربی
اوله رق شمع شبستان حیات باد مخالف اجل
ایله منطقی اولنجه به قدر نه امل کیسیلیور
ونه طریق مشرب منسد اولنیور .
مشارب و مذاهبه و مطالب و مقاصده
آچلمش اولان یوللرایسه مه پیکران حسن
و آنک زلف سمنسالی تارندن زیاده اولدینی
حالده موشکافان عقل و شعور و سنجیدکان
حقایق امور هوا و هوسه آچیلان یوللره
التفات ایتیموب قلم فضیلتلرندن فائده سز
سوزلرک بیه نقش افکن صحایف اوراق
اولسنی موافق عقل و حکمت کورمدیلر .
مسالك عقلائک اسلم و اقدمی بو عالمه کله دن
کیمه دن مقصد نه اولدبغی نظرگاه تفکره
آلمقدرکه آدن چیقه جق نتایج خیرالعاقبه دن
بریده لسان خیرایله تذکیرنامه و سیله اوله
جق آثار وجوده کتیرمکدر .

و قتمزک دانش پناهان فضل و کالندن
بری که لفظ وجوددن زهتیب عبور و مستغرق
بحر معنای نور علی نور اولمش اولان رجال
دولتدن زهت افندی مرحومدر . چارسوی
سی و امکنی زربفت کالای عربی و فارسی ایله
دونامش وهله عالم شعر و انشاده « ایتسه اطاب
کلام اول منشی معجزرقم . امتدادلیله وصل
نکاری آندیرر » مدیحه سنه مظهر بر ادیب
اعظم اولسیله عمرینک فصل ربیع جوانیسندن
عنکام خزانسه قدر قامت تصورات کاتبانه
و شاعرانه سنه کاه باشند باشه خلعت زیبای
عرب و کاه شاهد خوش لهجه ملاحظاته
سرتسر پیراهن دلجوی عجم و چوق کرده
کسوه خوبی ترکی کیدیره رک روز کاره یادکار
ایلمشدر .

مرحوم مشار الیهک محصول خامه
اعجاز کاریسندن هانکیسی نظر مطالعه به
آلور ایسه علم و ادب نقطه سندن ضیاع

هرشینی اونوده رق همان قونسطانظه ایله جکر
پاره سنی دراغوش ایتدی . برمدت سکوتدن
صکره آنلردن آریلوب قرالک ایاقلرینه
قبانندی . دیدی که « آمان افدم حکمکنز
هرنه اولسه قبول ایدرم . زیرابوسو کیلیرمی
بردفعه ده کوره بیلمکدن بشقه برامل یوق
ایدی . ایشته سایه لطفکرده آنلری کورمک
سعادتنه نائل اولدم . عالده بوندن بشقه
آرزوم یوقدر . یالکز برجام واردرکه
اوده بونلری و پدرمی . . . . »

قرال سوزینی قطع ایدرک « خیر ،
سوکلی اولادم خیر! صاقین مأیوس اوله!
قیزمک و سنک سرگذشتکری استماع ایله بیکنه
اولدیغکری اکلادم . بن سنک مروت و انسا
نیتکه متحیر قالدیم . جناب حق سنک اییلکنه
بدل مکافات ایتک ایتدی . بن دده بوکاو واسطه
اولدم . الله ایکیگری ده مسعود ایلیه! اوله
دیگرده اختیار لغمه بکا دستگیر و معین
اوله جقدر » دیدی .

اوکون قرال . ریشارک پدرینی سرایه
دعوت ضمننده دوبلینه برکی ارسال ایتدی .
اوده کمال مسرتله پالمویه کلدی . جهاسی
مسعود و بختیار اوله رق کال سرورایله
امرار ایام ایتدیلر . بووجهله ریشاراعلای
شان و شرف ایدرک ده ازایده اییلکلر ایتکه
تشویق اولندی . ایشته شو مثالدن دخی
منفهم اولدیغنه کوره عالده بیوکلک بلاریا
اجر اولسان فضیلتده در . برمنفعت تحتده
و مقابلی کورمک مقصدیله وقوعه کلن بر
عمل ایسه اصلا فضیلت نامه شایان دکادر .
کتابچی آراکل

زهت افندی مرحوم

و
(کیرلی چیتی)

خلقت عالمدن تجلی آدمه و آمدن بو
دمه قدر مخلوق خدا ایله طولوب بوشالقمده
اولان بوکهنه رباط خیر و شر دامن قیامت
قدر جولانکاه بشر اولدن خالی اولیوب
« مرا در منزل جانان چه امن و عیش چون

ابدیسنک تأثری تجدد ایدرک عمرینک
و آثارینک آخرینه تصادف ایدن « کیرلی چیتی »
نامنده کی برکذاری دخی حکایه دن عبارت
کچی کور و نمکنده اولدینی حالده حفظ کورهر
عفت . استقامت لسان . محافظه ناموس ،
علو جناب . ولی نعمته صداقت ، بنای بدنی
تا تملدن یقیوب خراب ایدن عشرت حقتده
غایت حکیمانه بعض مطالعات و محاکات
وامر مشروع تجارتک موقوف علیهی
اوزرینه بر طاقم اختارات منفعت آیات
ایله بعض اصطلاحات و تعبیرات ترکیه و عجمیه بی
و بونلردن بشقه امور دو توجه تاریخه مستند
اوله رق اووقلره کوره خیلی معلومات مفیده
سیاسیه بی محتوی برکنجینه پاکیزه عنوان
اولسیله مطالعین کرام طرفلرندن روحی
رحمتله یاده کوزل بروسیله در .
شو قدرکه بویه بر خزینه ادبک مرتب
سهویله صحت عبارده دن محرومیتی و حکایات
و بیانات اعضاسنک هربری تحریک بادایله
پریشان اولان کیسوی خوبان کچی بر طرفه
آتیله رق بونلری جلد ثانیه جلب و جمعه
وظاغلرلیله طویلانلرندن حاصل اوله جق
نتایجی نظرگاه استفاده به قوبغه مشارالیهک
عمرینک و یا وقتک عدم مساعده سی نزد
ارباب ادبده باعث اسف عظیم اولسه کر کدر .
النجی دائره بلدیبه منارنی
حافظ اسحق

مقاله مخصوصه

« شرف نفس انسانی به دأردر »

خوشه باق ذاتیکه کیم زبده عالمک سن
مردم دیده اگون اولان آدمک سن
بنای سعادت انسانیه ایچون بنای عظیم
و تشید مکارم اخلاق ایچون عماد قویم و غایه
کالات بشریه بی استقصایه و علنیتکاه حقیقت
انسانیه به استشراف و اعتلایه سائق مستدیم
اولان اسبابک باشلیجه سی انسانک ، خلقت
بدیعه سی اقتضاسنجه اشرف مخلوقات و بلکه
عین حیات کائنات اولدینتی تصدیق جازم
ایله نقش صحیفه وجدان و همیشه در پیش نظر
تخطر و ایقان ایتسیدر .

« ولقد کرمانا بنی آدم » نظم کریم الهیسی
 منطوق منیفتجه انسانک کرامت و شرافتی
 اعتقاد و تصدیقه کی مکلفیت شرعیه درکار
 اولقاه برابر جناب فاطر مطلقک انسانه ،
 سائر حیوانات و جمیع مکونات آره سندن
 مابه الامتیاز و نشانه علوشان و اعزاز اولق
 اوزره فطانت نفس ، کمال عقل ، ذکاء مشاعر ،
 وسعت فکر ، سرعت درک ، نور بصیرت ،
 قوت عزم . نشاط همت ، حذاقت تخیل ،
 متانت قدرت ، اشتغال معرفت ، ضعف ظاهر
 ایچنده - کمال قوت . حقاقت مفرطه ایچنده -
 شرف و عزت کبی باطناً تخصیص و احسان
 بیوردیغی خصائص عظیمه به و کدکال جمال
 شکل و صورت ، لطافت هیئت ، حسن قوام ،
 کمال اعتدال ، و فوراحساس ، تمام و تناسب
 اعضا کبی بخشایش الهیسی اولان نعم جسمیه به
 عطف نظر تدبیر ایدیلنججه انسانک اشرف
 مخلوقات اولدیغی اعتراف ایله سرفروبرده
 حیرت و سجده بر زمین محمدت اولماق عقول
 سلیمه اسحابی ایچون قابل اوله مز .

انسان یالکز اللریله پارمقلرنی نظر دفته
 آلتجه کورر که جناب حکیم مطلق ، بونلره
 درلو درلو حرکات و اعمال ایچون استعداد
 و قوت و یردی . هر نه وقت ایسترسه یومار ،
 آچار ، یکدیگر نردن آیرر ، بر حذاده برلشدیرر
 انلرله نطق اشاریده بولنور ، افاده و استفادۀ
 مرام ایدر . حیواناتدن چوغنک ده اللری ،
 مدرکه لری واردر . لکن انلرله بوعضلات
 منتظمه ، بوعظام محکمه ، بوحرکات بدیعه ،
 بوآلات عجیبه نروده ؟ انسان بونلرله نساچ
 نفیسه طوقور . بونلرله دیکر ، بونلرله اشکال
 نظر پرور و نقوش حیرت آور تصویر ایلر
 بونلرله هر ایشی ایشلر . حاصلی اللریله مستبعد
 و محال کورریلان هر شینک حقندن کلیر ، مصنو-
 عات نظر ربای بشریه ایله ماسوا سنک آتاری
 قارشیا لشدیریلیر ایسه بالبداهه صنایع انسا-
 نیه ده فیض احسان خدا و هر ایکی اثر آره -
 سنده تفاوت حیرت افزا کوریلیر . خلق
 بدیع انسانی ، دقایق بینان حکمایی و خصو-
 صیله حذاقتمندان فن حرکات اعضایی
 حیرت زده عقل و شعور و انلردن هر برینک

لسان حالندن « سبحان الفاعل المختار یفعل
 مایشاء و یصنع ما یرید » ندای هائمانه سی صدور
 ایدیور .

ساحه نهایی عالمده بادی نظرده جلوه
 یرای اعین شهود اولان شوصور مختلفه یی
 ابراز و شواشکال متباینه تک وجودینه سعی
 و اجتهاد ایدن انسان دکلی در ؟ شوانار عظیمه یی
 وضع ساحه تماشا و عوالمی الوان عجیبه نظر
 ربا ایله یرایه دار عمران و اعتلا ایلین انسان
 دکلی در ؟ انسانک انشا ایدیکی شومداین
 کیره ندر ؟ تأسیس ایتدیکی شو حصون منیعہ
 ندر ؟ بحر عمانی عظمت و طغیانیه برابر
 تحت تسخیر و استیلا سنه و مکنون اصداق
 استعدادی اولان جواهر منافی قبضه استیفا-
 سنه المق ایچون سفن متوعه انشا و اجراسیله
 تعمیم فواند تجارت و تقویم روابط مدنیت
 ایدن کیمدر ؟ غرس ایتدیکی اشجار ، حفر
 ایتدیکی انهار ، نسج ایتدیکی منسوجات ،
 ابداع ایددیکی مضوعات ندر ؟ ساحه کیرودار
 عالمده دهشت انداز قلوب اولان شوآلات
 حربیه و انوار رنگارنگ ایله انظار آرای
 عبرت اولان ادوات ناریه کیمک اثر یردر ؟
 فسبحان الخالق ! بونلرک هبسی موهبه قد-
 رت ازلیه اولق اوزره انسانک مأثر فکری ،
 مکاسب یدی . صور عملی ، آثار سعی ، نتایج
 هممی ، حواصل افعالی ، نهایت حرکاتی
 دکلی در .

انسان ضعف بنیه ، صغر جثه سی ، خفت
 مزاجی ، فرط حدتی ، ابتلا وقتنده اضطراب
 و ضجرتی ، ضرر جزئیدن جزع و شکایتیه
 برابر عظام افعال و آثاره نصل اقتدار و توان
 بولیور ؟ نه قوتله در که جماداته حکم ایدیور ؟
 نه حکمتله در که مولدات و نباتاته تحکم کوستر-
 بیور ؟ نه سطوتله در که حیواناتک زمام انقیاد
 و اطاعتی اله کیریور ؟ هله حیواناته خلقه
 مشاکل اولدینی حالد حکم و نفوذی انلره
 نصل شامل اولیور ؟

انسان ، بوترقیات متوالیه ایله بدایع نمای
 ساحه امکان ایکن حیوانات مختلفه الاطوار ،
 مدی الدهور اختلاف اشکال و افعال ایله کما-
 کان حال اصلینده باقی و پایدار طور بیور .

و آره دن بو قدر قرون و احقاب کچوب طو-
 ررکن قدرت فاطره الهیه تک طبعاً کندیلرینه
 تهیه و اعداد ایلدیکی صورت معیشتدن و انلری
 سوق ایتدیکی طریق محدود الغایتدن غیر
 سعی و اجتهاد لریله ساحه ترقیده بر آدم یول
 آله میوب خلقه و معیشت بر حال اطرا دده
 بولنیور .

بو آثار و احوالک هبسی ، انسانک طرف
 حقدن معزز و محترم و برسر بدیع ازلی ایله
 نزد الهینسنده مکرم ، اشرف مخلوقات اولدیغنه
 برهان منور دکلی در ؟

بو اعتقاد و یقینه بولنان انسان ، شرف
 نفسی و شان ذاتیسیله مادونی اولان مخلوقاته
 مساوی و مقارب و همغان مساعی و مطالب
 اولمقدن ترفع و تعزز ایدر ، ابدأ انسان بولمق
 ایچون انسانلق اسبابی محافظیه چالیشر ،
 رذائل بهیمیتدن صاقیر ، دائماً کارم خصالی ،
 محامد افعالی ، محاسن شمائل و احوالی نقطه
 نظر اهتمام ایدر ، دائماً ذکر جمیله ، شرف
 طویله باعث اوله جق خیراته و آثار صالحات
 باقیاته سعی و اقدام ایلر ، دائماً چالیشر که
 روی زمینک هر جهته آتار و افعال خیریه -
 سیله کان بالذات کندیبسی چهره نمای انظار
 احترام و هر قرنده ذکر خیر ایله مظهر حیات
 سرمدی الدوام اولسون

بوفکر و اجتهادده بولنان انسان ، سراپا
 نفع مجسم ، احسان صرف ، خیر محض کسایبر ،
 لطیف و کریم ، حلیم و رحیم اولور . معیشتده
 حمر بیابانه ، بلاد تنده ثیرانه ، سائر احلاق
 و حرکاتده باشی بوش دو اب بی اذعانه مشا-
 بهندن ابا ایلر . ارتق او ایله برانسان نه بیلان
 کبی باطنی زهر هلاهل ایله مالا مال اولدیغی
 حالد ظاهر ای الوان عجیبه ایله نظر ربادر .
 نه عقرب کبی من حیث لایشعر هر کسی صو-
 قق طبیعت و سوداسنه مبتلادر . نه فاره کبی
 قندیلک قیلنی یمک کبی برشی قلیل ایچون
 بر خانه یی یاقار ، نه کلب کبی تو کوردیکنی
 یالار ، یا خود فقرا یه عوعوه زن تهدید اولد-
 نی حالد زنکینلره قویروغنی صالار . نه
 خنزیر کبی مرو تسز ، غیر تسز حرم و عیالی ،
 عرض و ناموسی حقدنه مبالا تسز . حیتمسز

اولور، نه قورد کبی اوتہ کینک بریکنک مالی اولان قویونلرینی قوزولرینی بر، نه تیلکی کبی مکر و خدعه ایله هر کسی الداتمه چالیشر. قارغه کبی خرسزلق ایدر. نه حمار کبی دماغی اوندنیفی حالده باشنک بیوکلیکی ایله مباحات ایدر، نه قاطر کبی صاحبی ایتمز. نه فیل کبی ایکی قولاغی کندی نفسی کور. مکه پرده اولور. نه کدی کبی کندیسلیه اویناشان کیمسنگ یوزینی طرملار. نه بو قلمون کبی هررنکه کیرر، نه کوستبک کبی ارباب فلاحت و زراعتی خانه خراب ایدر. نه سینک کبی خلمک یوزلرینه قوتوب هر کسی ازعاج و بیزار ایله، نه اورو و حجت کبی هر نروده بولنورسه نشانه فقر اولور. نه بايقوش کبی خرائی بیوتی ندا ایدر. نه طاووس کبی قوی پروغیله غروره دوشر، نه پاپانان کبی لاقردی سولدیکی حالده دیدیکنی بیلمز.

حاصلی انسانلق شرفی تقدیر ایدن کیمسه، شیطان کبی صدور نامه القای وسواس ایتمز. اخبار کاذبه بی، نقل و نشر ایله اشکار خاکی تخدیش ایلمز. کندیسنه ترجیح و اختیار اولنان کیمسه به حسدنن نفسنی خطرگاه هلاک ابدی به دوشورمز. یمینله وعدا ایتد. یکنی بالامعذرت انجازدن نکول ایتمز، یتیمک یوزینه چامور والسنه بدکویانه بال چالرز. ندای حقدن قاجرز. انسان و انسانیتک ماهیتی و قدر و مزیتنی بیلیر. بناء علیه خصم اکبری و کندیسندن اول باباسنک عدو بدتری اولان شیطان به بکره مکدن صاقیر.

حیوانان به مشاکلتدن تعاضم و استکاف ایتد. یکی کبی حیوانات دخی صورت بشرده اولدقلمری حالده کندی نفسلرینی حیواندن فرقلی کور میان طبیعت پرستان بی اذغانه مشابهنن تعاضم ایلمه یری واردر. بو مقوله لر کویا که دوشوندیله، طاشندیله، کندی نفسلرنده به ایله قوت مناسبت و حشراته شدت مقاربت کوروب خویلرینی، طبیعتلرینی حیوانان به مانل و علوهمت و انسانیتدن ساقط و عاقل بولنجه کندیلرینی منزله حیوانیه به اسقاط ایتدیله. و بوجهته عقللری بالطبع

حرکات فکر به دن معطل قالب بی محابا هر. درلو رذائل و دنیا تی و هر نوع شرور و فساد. ذاتی ارتکاب و اختیار و نفسلرینی دنائتک درکه قصواسنه القا و دوچار ایدر لر.

حالبو که انسان. اشرف مخلوقات اولد. یعنی عقیده سیله شیرینکام اعتقاد اولنجه یوقا. روده دیدیکمز وجهه خصال بهیمیه و صفات حیوانیه ایله ملا بستدن تزه و استکاف ایدر و بو اعتقاد، قوت نمای ازدیاد اولدجه نظر همتی، فواضل اخلاق انسانیه و جلائل کالات مدنیه ایله اتصاف و استلافه انعطاف ایله. بو انعطاف نظر، دوام و تماندی ایتدجه روحیه بالاپرواز ملاء اعلا و روشن نظر انوار مضا اولور. بوسمو و اعتلا سید تجمدد و تتابع ایتدجه اخوان دینی ایله قواعد محبت و اصول عدالت اوزرینه عقد رابطه معیشت و سائر مخلوقات احوال و درجات و استعدادات و احتیاجات کورده جهنسه عطف نظر رحمت ایدر که بو حالت، عقباجه کافل اولدنی محمد سرمدی به دن بشقه دنیاده سعادت انسانیه تک نهایی و عقلاء کاملین و حکماء عارفینک سعی ایتدکلمری معیشتک غایتی در.

حاصلی بو تصدیق و اعتقاد. ابنای بشرک یرتجی حیوانلر آردسند و واقع اولدنی کبی یکدیگرینه تسلط و وصولت و ایصال مضرت ایتلرینی مؤدی اولان تقاطع و منافرتدن و صفات خسیسه ده حشراته مشابته و مشا. کلندن منعلری ایچون مؤدب اکملدر. و تعبیر دیگرله بو عقیده خالصه. فکرک شبراه اعتدا. لده سیر و حرکت ایدد بیللمسی ایچون بدرقه نجات انجالی و عقلک غایه قوتنی استعمال ایلمسی ایچون دستمایه قدرت و قوامی اولمغله بر ز نفوسک تهذیب و تنویری و اوساخ رذائلدن تطهیری ایچون بر قوه نیره فعاله در. نتیجه کلام انسانک اشرف انواع و مظهر اتقان و ابداع اولدنی بیلهرک شرف نفس انسانیتنی تقدیر و محافظه به موفق اولمسی قدر بر معرفت جلیله و تهذیب و تحسین اخلاق ایچون بروسیله جلیله اوله مز.

انسان نه بختیار در!

فاطر لایزال و یردی وجود آدمه نور پاک جودندن.

کائنات و عوالم مشهود بولدی فر. آدمک وجودندن

کلام ایچون یرتدی انسان قیلدی اشیایی هب اکا خاده درک بدن اشبه نصب یرتدی خدمت حق ایله اوورده

ای شرفجوی نفس اولان انسان عزت ذاتک ایتمه محو و هب! سنده در کتیز همت و احسان. منت غیردن قیل استغ!

سنددر هب عوالم قدرت سکا عرض خضوع ایدر هرشی بولدی هرشی سنک ایچون خلقت

سنددر - - - - - سنددر - - - - - قلمه - - - - - مرکز آرمیده - - - - -

غفلت ایتدکجه نکر یکی تشقیت منجلی در عوالم اضداد عقلک اولدجه مظهر تئیت نه تفاوت قالور، نه رنگ تضاد

نفسک اولدجه نصیب حضور سنده حاسر جمیع موجزوات حقدن اولدجه غائب و مهجور فوت اولور هر نه وار ایسه. هبات!

آدمیت مقامک اولدجه افضل کائنات عالمسک خالق بدکار و کاملک اولدجه

بلکه ابلیسند ده اشم سک .

چالیش : انسانغه چالیش زیرا :

بودر انجق سعادت دو جهان .

القدر عکسن ایلمه اجرا .

اول و آخرک بولور خسران .

ای که بن آدم ایدن دعوا ،

حسن خصلتدر عز انسانی ،

نفسکی قیلمه بایمال هوا !

ارتکاب ایتمه ذل حیوانی !

احتراز مساوی اخلاق ،

محض توفیق حقدری مختار !

طالبان عنایت خلاق .

فیض توفیقی هر نفسده آراز .

مکتوبی سرعسکری

احمد مختار

ادبیات اسلامیة

مقدمه - عربک قبل الاسلام ادبیاتی -
 امرؤ القیسک امثاله سبب تقدیمی - محدثینک
 هانکی قوملردن اولدیغی و مسک محدثه لری -
 ادبیات فارسیه - ادبای جدیده مزنی یا کیلدان
 جهت - منکلمین و صوفیه - ادبیات اسلامیة
 و توف نام نه ایله حامل اولور - ادبیات
 ترکیه - قودانقویلیک - ترک وزنی و اقسام
 شعر - شعرای آسیایه - شعرای روم ، عثمانلی
 شاعر لر لیک مشاهیری - هر عصرده ظهوره
 کلن تجدیدات - خاتمه - ادبیاتمزدن بحث ایدنلرک
 لسان و ادبیاتمزدن حقدری تحقیق لری .

(مقدمه)

ادبیات اسلامیة نك ادواریغی بحق تصویر
 ایچون ایشی تامادی خلقیدن طوته رقی انسا-
 نلرک اصوات و اشاراتدن عبارت اولان تکلم
 - شعر برینت و رسم و موسیقیسنک صورت
 عمومی و انسال و شعوبه تقسیماتی ، بعده
 ادبیات عثمانیه نك ارکان نلکسی اولان عربجه ،
 عجمجه ، ترکیه اشعارینک اجمال تاریخیسنی
 یازمق لازم کلوب بویابده بش التی کاغد تسوید

ایلدکن صوکرده مقاله نك رساله شکلی آله -
 جغنی درک ایدرک آنی بعونه تعالی جمع و تبیینه
 ابتدار ایلدیکم «تورک دیلی» نامنده کی اثر
 عاجزانه مک مقدمه سنه ترک ایله بومقاله ده
 عرب و عجم ادوار ادبیه سندن بر معلومات
 اجمالیه و یروب ادبیات ترکیه مبادیسنه دأر
 خلاصه مساعی کمتراهنمدن بعض معلومات
 نادره بی سرد ایله مکملکی وبعده ادبیات عثم-
 نیه نك اجمال ادوار ادبیه سی یازمقلنی مناسب
 کوردیم . ومنه التوفیق

(ادبیات عربیه)

امام سیوطی نك علم لغته خاند تألیف بیکانه سی
 اولان «المزهر» ک یکر می قدر ائمه ادبیه دن
 نقل ایلدیکی روایاتک اجمالی شودرکه : ظهور
 اسلامدن درت یوز سنه اوله کلنجه یه قدر
 عربده شعرك عددی قلیل : افاده سی ساده ،
 اوزانی برقاج دانه ایدی . قبل الاسلام درت
 یوز سنه مبادیسنده بولنان مهلهل عصرنده
 شعرك عددی تکرثله افاده سی انتظام و اوزانی
 تنوع کسب ایلدی . صدر اسلامه قدر بوبله -
 جه کلدی . ظهور اسلامده اعجاز القرآن
 و بلاغت نبی آخر الزمان رؤسای غا وون اولان
 شعرای جاهلیه نك ایلکنی بازاره چیقاره رق
 بو صورتله انلرک اک بیوک شرفلری اولان
 شعر و خطابت قرین اندراس اولدی .

ظهور اسلامدن اعتباراً اوتوز سنه قدر
 بر مدت موقته ده شعرك رواجنه خال کلوب
 مجاهدین دین هر طرفه سوق کتیبه غزا ایله .
 مکله مشتعل اولدیله . وقتا که اسلامیت اتساع
 بولوب کرب فتوحات سببیه عربلر فرج
 و بخور ماکتارده امرار معیشته باشلانجه
 تکرار روایت شعروهده رغبت تزاید ایلدی .
 انارنده مدون بردیوان ادب یوغیکن بویولده
 کتابلر تألیف ایلدیله . وزن و کلام کندی
 ماللری اولدیغی ایچون عربده آز بر طبیعته
 مالک اولان موزون کلام سویله به بیلیر فقط
 هر کلام موزون سویله یینه شاعر دیمزلردی .
 مواسمه بازار قورویان محللرده اجتماع ایدن
 بلغایه سوزونی بکتدریمک شرط ایدی .

یوقسه مدت عمرنده بش اون بیت
 سویله مک . قننا ا برقاجی ده فسیح و بایغ

دوشورمت سما هپسی ایچون مستحیل
 دکلدی . باقکر . مبدأ اسلام بلاغتك انمعتبر
 اولدیغی بر زمان ایکن اوزمانده شاعر دیبه
 شهرت بولانلر احباب معلقات ایله دهابر قاج
 کیسه دن عبارت ایدی . یوقسه نفس الامرده
 اوزمانده یوز قدر شاعر مقتدر موجود
 اولدیغی اشعار قدیمه بی حاوی بولنان کتا -
 بلردن مستبان اولمقده در .

اشعار عربک قوافیسنی تنظیم ایدوب
 صنایع بدیعه و معانی لطیفه ایله تزین ایدن ،
 دلبرلری آهویه تشبیه ایلین ، سائر بر طاقم
 استعارات رقیقه میدانه چیقاران رئیس -
 الشعراء « امرؤ القیس » درکه قبل الاسلام
 الی درت سنه اول کدران اولمشدر . اصل
 بوراده جالب نظر حکمت اوله جق بر دقیقه
 واردرکه اوده قوت طبعده کندیسنه مساوی
 اولملری منکر اولین امثالنی امرؤ القیسک
 نه سببله سبقت ایله مه سنی دوشو نمکدر . بومثللی
 اجتهادات علمیه بی علی الاکثر سطر لر یازمز .
 فقط - بر بیوک ادیمزدن استماع ایلدیکم
 وجهله - ایکی سطر از اسنده بر سطر ده
 مسطوردرکه اتی انجق ارباب تحقیقک کوزی
 کورور . آنک ایچون آثار محققینی او بولده
 مطالعه ایله ملیدر . امرؤ القیسک اقرانه سبب
 سبقتی اکلامق ایچون کندیسنی عربده بر
 بیوک قبیله نك امیری اولوب یمن ، عجم . روم
 ملکلر یله بالذات همبزم اولدیغنی وانلرک امرار
 سیله اوزون مدتله کسب مناسبات ایلدیکنی
 و بریرده قرار ایله میوب خیلی سیاحتلر اجرا
 قیلدیغنی دوشو نمیلدر . اور و باطوبوزاغنه ایلاک
 دفعه قدمزن اولان ادیب عربی امرؤ القیسدر
 دینله بیلیرکه وفاتی قسطنطنیه دن عودتنده
 اناطولی طوپر اغنده واقع اولمشدر [۱] تر -
 حجه حالی بویولده تدقیق ایدیلنجه تظاهر
 ایدرکه اقالیم متعددده ایستدیکی کی کزوب
 کلن و درلو درلو اقوام و بلدانک انواع
 محاسن و بدایعنه واقف اولان بر اهریک قوه
 متخیله سنی تنویر ایلین بدایع ایله بولندیغنی
 قطعه خارجه معلوماتی اولین بر شاعر امینک

[۱] التهجی عصر میلادینک نصف اخریه مه صا -

دف اولیور .

تخیلاتی بر او له من. ایسته عربده معلوم اولان
ایکنجی تجدد بودر که بونک ده درجه کمالی
تام ظهور اسلامه تصادف ایله مشدر.

بعده عباسیه اوائلنده بشار: مسلم بن الولید،
ابو نواس کئی او عصرک الک بیوک ادیبلی
عقلاً. علماً و عند الامر ارباباً جامعیت تامه
اربابندن اولمه لرله و بغداد ایسه تورکک ،
هندک. عجمک. رومک. علماسنه و علومنه
برجممع معتبر کسيلمه سیاه اشو شاعر لر دخی
اقوام مسروده نك بدایع ادیبه سندن بر خیل
اقتباساتده بولونه رق شعر عربی به بر رنگ
دیگر ویر مشلدر. اشعار عربیه ده کی تجددک
دوره نالهسی بودر. بودوره اربابنه محدثین
دیگر که بونلر عرب لساننه بر خیلی کلمات
و ترکیبات ادخال ایلدکلری ایچون بونلرک
اشعارندن اعتباراً اشعار متأخرین ایله لساناً
وبلکه - علمای معانی دن بعضلرینه کوره -
بلاغه استدلال ساقط اولمشدر .

بوندن سوکرده اسلامیت کسب وسعت
ایتدجه اشعار عربیه دخی فتح اولنان بلدان
اقوامنک صنایع ادیبه سیاه مالی اولدی. حتی
دوره ناله شعراسی ایچنده بر چوقلری
تورک، بر خیلدی عجم و هندانسانلنددر. ابن
الرومیله رده اکسک دکل . یدییوز تاریخنه
طوغری اقوام مسروده نك صنایع ادیبه سی
عربک صنایع ادیبه سنه غالب اولدی و انلرک
لغات و اصطلاحاتیه عربک اشعار طوادی .
حتی بودور لر شعر اسنک اکثری . اشبری -
بالاده عرض ایتدیکم ترتیب اوزره - بوقو -
ملر دندر. اونجی عصر هجریدن اون ایکنجی به
تدر اشعار عربیه مرتبه سندن سقوطه باشلا -
یوب الیوم مکمل شاعر نادر ظهور ایله مکده در
مع ذلك بوندت ماضیارینه نسبتله در یوقسه
تجدد و زده نسبتله ینه انلرک بلغای کی بودر
چونکه آثار ادیبه لری و ندردر .

(ادبیات فارسیه)

ادبیات فارسیه نك قبل الاسلام نه حالده
بولدینی کندیلر نجه دخی مجهولدر . چونکه
قبول اسلام اتمین عجملر اسکی ادبیاتلری
و آتشلری و زنده اوستالری طویلا یوب هنده
طوغری چکلدیله کیتدیله . الیوم جله مزه

معلوم اولان ادبیات مدنیت اسلامیه نك حد
کالنده باشلا دیقندن تقلبات زمانیه انک مساک
وشیوه سنی بللی اوله جق صورتده تحویل
ایله مه مشدر . اوتهدن بری جله سنک اشعاری
حکیمانه ، زندانه ، صوفیانه اولوب صنایع
بدیعه و تعبیرات و ترکیبات قدیمه اوزره
مرتبدر . بالکنز ایچلر نده فیضی کئی ترکیب
بدیعه و شوکت کئی خیالات عجمیه و صائب
کئی امثال و تعبیرات مشهوره یه انهماک کوه -
سترنلر و ارایسه ده مسلکلرینه بر قوم اتباع
ایتمیوب بلکه وادی مأنوس اراسته قاریشمش
کیتمشدر . شورایه دقت ایتلیدر که عجمده دخی
بو چیغیر لری آجق ایسته یلر فی الاصل عجم
اولمیوب بخاری ، آذربایجانلی ، هندیلدر .

بومیانده بر مبحث مهمک اجمالاً ذکر ی
لازمدر که بزجه الکلر زوملی حقایقندن معدوددر .
زیرا آثار اسلافی موازنه ائناسنده ادبای
جدیده مزى الکلر زیاده یا کیلدان جهت کرکی
کئی بومجئی نظر تدقیقندن کچیرمه ماریدر .
عباسیه دورنده مدنیت اسلامیه مرتبه
عالیه و اصل اولوب ترک . هند ، عجم ، روم
انسانندن بر خیلی عرفا مأمورین و علمای
عرب صنفه داخل اولمشدی . اسلامیت مشکوه
نبوتدن اوزاقلا شغله بر طاقم مذاهب و اقوال
مختلفه میدانه چیقدیغندن علوم دینی نك ضبط
و تدوین و برر اصول صحیحیه رهیطی ایجاب
ایله مشدی . علوم دینی نك اقسام سائر سه
منتسب اولان علما کمال متانت و دقتله تدوین
آثار ایلدکلری کئی بالکنز علوم عقلیه به منتسب
اولان ائمه متکلمین دور آمدن بری آسیدان
ظهوره کلوب مصر و شامه و مالاک سائر دیه
منتشر اولان و اساسی - علمای اسلامیه نك
بیانی و جهله - انبیای سالفه نك تحف ساویه
و ملهمات نبویه سندن مقتبس بولنان حکمت
عقلیه یی اوزمانده کندیلر نجه قریب التناول
اولان لسان یونانندن اسلامیه مه موافق صور -
تده نقل ایلدیلر . دهها طوغریسی کافه حقایق
حکمییه یی جامع اولان نصوص و اخباره
حکمای سالفه نك نقل و توسیع ایده کلدکلری
دقایق عقلیه یی تطبیق ایله مدوناتلری ترتیب
و تبویب قیلدیله . امهات کتب . کلامیه ده و علی

الخصوص کتب انهنون کلامه و تدبیر .
معلومنده بیان ایدیلکی و جهله ذات وصفات
النبیه نك - علی طوق البشر - کشف اسرا -
رینه و بودوجهله انسان کندی مبدآنه کسب
وقوفندن عبارت اولان سعادت عظمی و مرتبه
علیایی احراز ایچون یا نظر و استدلال و یا
ریاضت و مجاهدات طریق اولایه ذاهب اولانلره
مه تعن ایدوب طریق اولایه ذاهب اولانلره
(متکلمین) و ایکنجی مذهبه سلوک اییلنلره
(صوفیون) اطلاق اولندی . شو قدر و ارکه
بونلر بالجمله یکدیگر لرینک مذهبینه واقفدر لر
عربده الکلر اول حکیم دیمک اولان (صوفی)
نامنی آلان ابو هاشم الصوفی حضر تلریدر .
انندن دهها یاریم عصر اول صوفیه موجود
ایدیسه ده بونام آتنده بر زمهره اوله رق تعین
ایله مه مش ایدیلر .

شومقدمه دن غرضمز بودر که مدنیت
اسلامیه نك بورتبه اعتلاسی زماننده عجمده
شعر سویلنمکه باشلا یوب حال بوکه شعر اعموماً
متکلمین و صوفیه دن اولمه لرله بعض سر و
حکمته منی بر طاقم اسرار لاهوتیه و لطایف
غیبیه یی پرده مجاز آتنده ستر ایدرک « برنک
احباب صور ترا بیوا رباب معنی را » دقیقه -
سنجه شیشه و شاهدندن عبارت اولان ظاهر یله
احباب صورتی جانب حقیقته جلب و نشوه
و وصال امنیه سیاه ارباب معنی مقام توحیده
ایصال ایدیلر . ادبای ترکیه دخی ذاتاً کند .
یلرنجه معلوم اولان مساک صونه ده نشاد
اشعار ایدیلر . شو قدر و ارکه هر قیر مک تقلد -
لری و حال بوکه حقیقته اهلای جهله انلرک
طریقلرینک محضالفاری اولدینی مثالی علم
و حکمت و مجاهده و ریاضت ثمره سی اولان
و بناء علیه هر کلامی مراتب عرفانیه دن بر
مراتبی معرف بونان اشعار عارفینک قشمر -
بی دخی بر طاقم ناچختکان - مثنوی شریفده
بیورلدینی و جهله - مایون مثالی تقلید ایله
مکه ماهیتلری معلوم اولان او مثالی کسانک
قطعاً ایشمه به جکلری مرتبه دن ده اور -
مه لری : حله بعض شاعر لرک نا قابل تأویل
اغزلرینه کلن هدایای سویله مه لری دور
اندیشان علمایی شکایته مجبور ایله مشدر .

اوره نسبتاً اکثر شعری عرب کی اسلوب صوفیانه اور اضراف عرفی حکیمانہ . عشقہ المائد شعر ایلیل اللہ حد شاس عالیہا پر . البتہ صوفی کور و غور . صوفیہ سے بہتک مبادی ظہور نندہ عرب لسانی اوزرہ دخی بعض نشاید صوفیانه ظہورہ کلوب حتی ابن فارضدن ونوعی شخصہ منحصر کوریلن شیخ اکبر حضر تلرندن باشقہ بتون نشئہ تصوف اوزرہ ترتیب دیوان ایله یں کسب شهرت ایله مہمکله انلرجه بووادی او قدر مسلوک دکلدن . بعد الاسلام عجمک و ترکک مؤسسین شعریہ سی کلامیون و صوفیون اوله لریه بتون سہ طین ادب اشعاری بزر مقاصد حکمی اوزرہ مبتنی اولدیغی کورینور . شعر لری دخی علوم عقیدہ و طبیعیہ احکام و اصلاحاتیہ ملی بولنور . هله اساسی یونانہ اقسامندندر دیبه مشهور اولوب حل بوکه قبل التاريخ هنددن چیندن سورونوب گلش اولان احکام نجومیہ ایله ترین اشعار شعری عجمک صرف حکیم اولانلری آنا . زینی دائماً اشغال ایلر .

بو توضیح ده معلوم اولدیسه شوتدیجہ یی دخی بیلملیدرکه : اندام خوبی و سائرہ یی ظہراً نامطبوع کی کورولن وهله طرز مجازده شعر سویله یه جک اولانلر ایچون حقیقتی بیلوب ده تقابلی ایجاب ایتمہ یں بعض اشیایه تشبیہ ایله عاشق و معشوق حقدہ منایر طبیعت و مخالف شعریت کی حد ایلیان بعض تصنیفات ایوب ترویجی آسور مزدن بیلا کجمر سده - منیر قون طبیعت اولدینی حالده یه تماشادن انظار حیرتمزی آله مد - بغمز - بعض آثار عتیقه کی ایادی رغبت و حرمتزدن دور ایله مملکی ده مغایر انصاف بولورزه چونکہ محصولات ادبیہ لری تواریخ مضبوطه فوخته قدر ایلری کونور یله بیان عرب ، عجم ، ترنہ ، هند ، چین ، مصر ، روم اقوامک هانکی زمان و مکانده هانکی مذاہب و ادیان اوزرہ میدانہ قویدقاری متقدجہ معلوم اولیان بر ادبیات خمیرہ سندن متحصل بر فکرکی - بو اقوامک احوالہ و قوف کافی حاصل ایتمدیجہ و ادوار ادبیہ بیلمدیجہ -

بوکون تصویب ورد ایله مک بوکوتہ عائد اوله بیلوب ماضی یه ، بلکه ده استقباله شمولی اوله منز . ته کیم عصر لر صوکرده بزم ده مستحسن کوروب ترویج ایندی کمز مسالک ادبیہ نک مدخول و منفور اوله بیله جکی محقق بیلمه لیدر . عصر لری براقه ایدها یکنلرده استاد ادب دیبه کوکرده حیقار دینمز بعض متجد - دینی البوم ایچیمزده بکنمه یوب ده باشقہ چیغیرلر آچغه قالیشانلر بزم اکسکیدر ؟

بو یله ایسه بالاده مسرود اولان ملل عظیمه نک مجمع الادبی دینیله بیان ادبیات عثمانیہ نک شان حسیننی تقدیر ایلوب تر - قیات زمانیه مزه مناسب صورتده انلردن استفاده ایله ملی تر .

[بومیانده دخی شعری اسلافک عاشق معشوقلق عالنده کی اطوار مخصوصه سنی و بولری تصویر خصوصندہ اتحاد ایلدکلری مسالک اسبابی توضیح ایچون اقوام مسرو - ده نک عادات و مذاہبندن و سائر تحقیقات ناسفیہ سندن بعض نمونہ لری یلمش ایدیسه ده سکز اون کاغدی احتوا ایلدیکندن - تطو - یلدن احترازاً - انلری افزایلوب کندی ادبیات مزه نقل کلام ایله مک مجبور اولدم]

(ادبیات ترکیه)

ظہور اسلامدن صوکرده ترک ادبای قدیمہ سی کرک فکر آکرک ووز نأشعرده - قبل - الاسلام یوزلرجه سنہ اول - قاریلوب قاتیلد - قاری عجمارک بعد الاسلام دخی افکار و اوزاتی کندیلر یه نک قریب بولمہ لریله انلرک دیوانلری سر مشق اتحاد ایله مشلر در . بنا علیہ بالاده عجم شعری حقدہ نه دیدکسه عثمانی شعری حقدہ ده او حکم لر تمامہا جاریدر . المزدہ بولنان الک اسکی یازلمش کتاب اسلامدن اول و صوکرده ترکلرک احوال خصوصیه و امور اداره لرندن باحث اولوب فضائل مدنیہ یی متیح اولمق اوزرہ دروننده کی سرد ایلدیکی تورلری [۱] تورانک او یولده کی احکامه موافق اولان و مطلق :

[۱] توره - نظام ، قانون ، عرف و عادت .

اوعان بیر بیات کیم قاموقدین اوزا اوکوش حمدایت فی آنکا ایت سزا [۲]

ییل التمش ایکی ایردی تورت یوز بیلا یینوب توکنیم بو سوزنی او یغوره بیتیه و دیگر بیتله ۶۲ ده کاشغرده یازده رق کندیسندن اول تورک دینلده شعر یازان اولمدیعی دعوا سنده بولنان (یوسف خاص حاجب) ک (قوداتقوبیلک) [۳] نامندہ کی اثر قیمتداری وزن ترکی دیدیکمز (حساب البنان) ک اون برلیسندن ایسه ده عجمده دخی نک اول یازیلان مثنویله - مثلاً شاهنامه کی - بووزنه قریب و حین تقسیمده اون برلی اوله سنه نظراً ترکک شعر ملیسی ایچون آریچہ اوزان میدانہ قویمق زیادہ دقت و کثرت احاطه ایله حاصلدر . ته کیم بالاده کی مطلع شاهنامه وزنہ موافق کی کورینور . تاریخ بیی ایسه وزن ترکیده اولدیغی اثبات ایله مکده در . ترکک اوزان سائرہ سی دخی عجم اوزانسه حزئی ، کلی و عادت کویستر . فقط بعض محالری حین تطبیقده اکسیک پوکسک کی کورونور که نفس الامر - ده کندی وزنہ تطبیقاً طوغر یدر . قوائی واقسام شعر ایله ده عجمدن آریلیر [۴] قوداتقوبیلک او یغور لسانیله و او یغور خطیله یازلمشدر [۵] . او یغور دیلینک اخوا - تندن اولان اوزبک لسانیله بش یوز سال هجر یسندہ (خواجه احمدیسی) حضر -

[۲] الله تعالی حضر تلری اوله بر قدیمدر که جمله دن عالیدر . حمد کثیر ایله مملکی اکا قیل که شان الوهیتندہ سرادر .

[۳] قوداتق - تقدیس ایله مک (قودات) امر یدر . قوب - حی کی ادات نسبت و فاعلیتدر . بیلاک - بیلاک اصلندن (بیلاکی) کی صمدر . قوداتقوبیلک - خجسته علم .

[۴] ترکک وزن ملیسی ایله قوائی رسائرہ سنه منطلق احکامنی بر مقاله مفصله ده انجام تامه جمع ایلیوب بوندن اوچ سنه مقدم « خزیه فنون » رساله ادبیہ سیاه نشر ایله مشدم . بخوله تعالی مفصل و موضح صورتده بو باده بر کتاب نشری مضمندر .

[۵] « قوداتقوبیلک » مستشرق شهر موسیو وامبری همتیله بر صحیفہ سی او یغور خطیله متن کتاب دیگر صحیفہ سی متنک آلمان حرفیله عینی و صحیفه آلنلرنده آلمانیجه یه ترجمه سی اولمق اوزرہ بر صورت نقیسه ده طبع اولمشدر .

تلمی (دیوان حکمت) نامیده نیجه اسرار
حویله ای و انواع حکم و مواعظی حاوی
بر کتاب یازدهم و ترک وزن و قافیه سنک
اقسام مشهوره سنی حاوی بولمشدر [۶]

بسم الله ديب بيان ايلاز حکمت اين
لماليلاز کادرو کوهي ساختيم منا
رياضت في قايغ تارتيب قانلر بوتوب
مين دفتر ثانی سوزدين آچتم منا
مطلعدن اکلشلدیغی وجهله بوکتسابک
برده دفتر اولی اولمق لازم کلیورسه ده
بویابده معلومات کافیه به مالک دکلز . بوردده
جالب نظر دقت بر حال وارد که قوجه قوه
داتقو بيلک پک آز عریجه . عجمجه کله لری
حاوی ایکن آزالری هنوز یازم عصر بیله
اولیان دیوان حکمت ثلثان درجه سنده
عجمجه و عریجه کلماتی شامل بولمشدر .
ترک لک بعدالاسلام عربله نهرتبه سر عتابه
اختلاط ایلدیکنه بر موازنه حکمیه اوله بیلیر .
بش یوزدن التي یوز الملی ...
واوز بک لسانجه یازلمش بعض آثار وارد که
دیوان حکمتدن افرون لسانجه برقلب
کوره لره مز . بونلرک بعضیلری مستشرقینک
حمیتیه آروپاده باصیلمشدر . مخزن الاسرار
امیر حیدر بو جمله دندر .

بوندن سوکره ترکستان جهتک اسعا .
دینی بر اقلمه شعرای زومه نقل مبحث
ایلیه لم .

حضرت مولانا (۶۰۴-۶۷۲) قدس
سره العزیزک طقوز یوز او توز طقوز بیک
یکرمی یدی ایباتی حاوی اولان دیوان کیر-
رنده تام بر غزل و اندن سوکره تألیف
بوردقلری یکرمی بش بیک بشبوز سکسان
بش ایباتی مشتمل بولنان التي جلد مشوی شمر-
نخارنده بر بیت و (فیه مافیه . مراسلات . محالس
سبعه) کبی متفق علیه اولان آثار علیه لرنده
بر فقره ترجمه منظور فقیرانه اولدی . بالکیر
...
وزره تام بر ملمع غزل ایله بر قاجریتی حاوی

[۶] «دیوان حکمت» چیغنا ی لغتی مؤلفی
اوز بکر شیخی ساجان افندی مرحومک همتیا
دند کورلنت و مشوی صوفی الله یار و دیوان امیردخی
بر ابر اولدینی حالد استانبولده باصیلمشدر .

اوچ دانه غزل پارچه سی - که باقیسی فارسیدر -
کذلک برایکی غزل میانده ایبات مفردده دن
عبارت ترکیه شعر لری التقاط ایلدم که نمو-
سنی شونلردر:

اگر کدور قرنداش بوسا ناووز
اوزون بولده بورد ...
ایشیت ندن قرا قوزم قرا قوز
اگر طنسه ک وکر رومن وکر ترک
زبان بیر بانرا بیاموز

(اختیار ایندیگان احوان طریقک
انی ده اولسه فناده اولسه اوزون بولده
قلا ووزک اودر . (دوشونده اکا کوره
اختیار ایله) . ای قاره قوزوم . ای قاره قوزوم!
قورتلر چوقدر . چوبانه ایجه صاریل .
بیم سوزومی دیکله ، ایسترعجم اول . ایستر
روم اول . ایستر تورک اول . تفاوت یوقدر .
بیکر دیلمزلردیلنی اوکر نملیسک)

دانی که من زعام بالغوز سینی سیورمین
کردر برم نیائی اندر غمت اولرمین
روزی نشسته خواهم بالغوز سینونک قانونکده
عم مین چاغیر انجرمین هم مین قاپیس بیلیرمین
(بیا بیریسیک که جهاندانده بن بالکز سنی
سورم . اگر نامه کلر سه ک غم ایتراقک ایچنده
ملاک ووزوم . بر کون بالکز چه سنک حضو-
رکده بولمق ایسترم . بن شراب ده انجرم ،
تورکی ده . بیلیرم . یعنی سنی اکلندیررم)

شو قدر جق منظومات بزم ایچون
دلیل کابدر که جناب مولانا ک ترکیه سی عاداتا
اوز بک لسانیدر .

بده فرزند یکرم لری سلطان ولد
(۶۲۳-۷۱۲) حضرت تلمی کندیلر بنی تعقیب
ایدلر که والد اعظمار بیک نصف دیوان کیر-
لری اقدر بر دیوان و نصف مشوی لری عدا-
دنده ابتدائمه . اتهانامه . ربانامه نامنده
اوچ جلد مشوی و (معارف) نامنده حقایقه
متعلق بر مشور کتابلری وارد . دیوان
تالیلر ده باشلیجه طقوز غزلله بعض ایباتی
و ربانامه لری ختامه قریب یوزی متجاوز
ایبات ایله بیان بیوردقلری بر مبحثی لسان
ترکمانیده ادا ایلمشدر که بر مقدار نمونه سی
بروجه آیدر :

سون ...
آ ...
...

او آیدندن طولیجک الملو اولور
کیم اوغری اودده قالدی یا که کیندی
(درونه آی اشراق ایله مکله بو کیچه
سنک حانه ک نور عرق ...
آرتق قرا کلق قالمه جقدر .
نور واسطه سیاه ظلمتی خارجه طرد ایله مشدر ،
خانه او آیدسلاقله طولنجه دروننه داخل
اولان خرسمز حالا طور ...
کیتمشمیدر . بلالی اولور)

تسکری ایچون کل بکا کیم آنکسین [۱] تانکری بی
و بر بوچئی بوکون کیم آله سین تانکری بی
باش نه اولور بو بوله ویر طوار [۲] ک سن بیه
باشسوز جان کوزک آچ کیم کوره سین تانکری بی
کوکه آغ سین جانوم کر اوله سین سن بنوم
آچ الوکی ویر مالوک کیم دونه سین تانکری بی
ایشته بوشعرده صرف لسان ترکائی
اوزره سویله نیلیدی بوردده کی مثالدرله
موازنه دن بیه تظاهر ایلر [۳] . حضرت
سلطان ولد دن سوکره دیار رومده یونس
امرده حضرت تلمی کورولور که بر قسمی مشوی
قسم اعظمی اوزان ترکیه اوزره شعرك
اقسام سائره سنی شامل اوله رق وجوده کلن
دیوانی (دیوان حکمت) کبی صرف معارف
و حقایقه و انواع مواعظه مالیدر . حیثا که
تورک دیلنجه الک قیمتدار اثر لردن اولان
بو کتابک نسخه صحیحه سی نادر و بلکه نایاب
حکمنه کیر مشدر . بر مشوبسک ختامنده کی :

تاریخ دخی بدی بوز بدی ابدی
یونس حاق بو بولده قودی ابدی
بینی فی الحقیقه او احر عمرینی کوستره اشعا
زندن نمونه در :

عارف اکا دبر لر کیه اول کان اوله
معرفت عائنه عمان اوله
حق دیکک نفسی حندن کاه
سولبیجک سوزلری قرآن اوله
درویشلری حندن آرتق کیم بیلور
درویش اولدر خرخره ده پنهان اوله

- [۱] آکتی . بادایلمک . ذکر ایتک .
- [۲] طوار - مواشی . حیوانات اهلیه .
- [۳] حضرت مولانا و جناب سلطان ولد
ترکیه دن زیاده روشیه دخی شعر لری وارد که
محلی اولدینی ایچون بشت ایلدی .

بعدہ تاسق شدک غریب نامہ سی کو۔
رولور کے وزن ب اوزرہ تبویب و ہرینی اونر
بصل و بی وزہ ترتیب یدلمشدر . سلطان
ازرخاں حضرت تلمی عصری رجالہن اولوب
حاجی بکتاش و حضرت تریبلہ صحبت ایتمشدر .
کتابک مذہب حاتی و صورت لفظی و کلمات
ترکیہ سی ۔ یوان یو سدن فرقی دکادر .
برقچ بی شودر :

کل عالم بر اشارتدر غیاں
نیچہ یوز بیک ملکی وار حنک نہان
انس و جندن کیمہ لہ کورمش دکل
کیمہ اول یردن حیرہ برمش دکر
فکر و عقلاک ایرد مرز اول منزله
آدی اول ملکک دخی کلز دلہ
بو کتابک بعض ایاتی دوز کون وانسجا۔
ملی کوردم کہ بودہ افکارک کاملاً عجمجہ
یازلمش کتب حقایق ترجمہ سی اولہ سندن
ایلری کلشدر . بعدہ اخیراً میدانہ چیقار دیغم
مسعود تقنازانینک بوستان ترجمہ سی کو۔
رولور کہ مطلعی شودر :

دیرم آدین آنوک کہ یاراندی جان
سوزی دلہ حکمتدن ایندی روان
دوشنلر البین دونق ایشیدور
کرمدن خطا عذرینی ایشیدور
بو یون و یرمین پادشاہلر باشی
ایشیکنده سورونک اولور اینی
نعاصی اولانلری قاتی دوتر
نہ صوجی اولانلری کبرویتر [۴]
(سبب تألیف کتاب) فصلندہ کی :

شو بیلده کہ دوزولدی اشبو کتاب
نبی ہجرتندن صورولسہ حساب
یدیوز والی بشیدی تمام
کہ تاریخی یزلو طور خاص و عام
ایاتندن مستبان اولدیغنه کورد بوستانک
تالیفندن یارم عصر صوکرہ ترجمہ ایدلمشدر .
یونس امرد دن صوکرہ بودورہ ایچندہ
دہا بعض شاعر لفظور ایلمشسہدہ اثر لری
قلیل وعدم شہرت لری دہ بوکا دلیل اولغنا
انلرک ذکرندن صرف نظر ایدلدی .

بونلردن صوکرہ باقی زمانسہ قدر کلن
شاعر لری عجم اشعاریلہ فرط توغل کو ستر مکا
شعر لری بتون اشعار فارسیہ نک مفہوماً
[۴] بو کتاب انتخاب صورتیہ بوستان شیخ
سعیدینک مفہوماً ترجمہ سیدر کہ مطلعی شودر :
بنام خداوند جان آفرین حکیم سخن در زبان آفرین

ترجمہ سیدر . یالکر شیخی ایلہ احمد پاشانک
ترجمہ کتہ قصہ حکم ایتمہ تحقیق سزلق
ثریدر . فصونیک ایلی مجنونی و ابن کباب
دعوائی دہ ظہر مو ازندن کبرلسون . الحاصل
باقیدن صوکرہ زمانمرہ قدر انکر عجمانہ
مترجم لکی آزالوب بدایع عثمانیہ چوغالہ
کلشدر . بوندن صوکرہ کی شعرای عثمانیہ نک
آثاری مسہور اولغنا نمونہ ایرادینہ لزوم
کورلمدی . یالکر مختلر د اولمق اوزرہ ادوارہ
تقسیماً اساتذہ نک ۔ ملری درج ایلہ لم :

— ۸۰۰ —

سلیمان چلبی . احمدی . شیخی . سید نسیمی
سلطان حج . حاجلی .

— ۹۰۰ —

ساروجہ کمال . احمد پاشا . نجاتی . لامی .
کلشنی . ابن کمال . اصولی . ذاتی . آہی .
شہدی . خیالی . فضولی . ابوالسعود .
یحیی بک . آذری .

— ۱۰۰۰ —

نوعی . باقی . خاقانی . روحی . فاضلی .
نادری . ریاضی . حالتی . صبری . نفعی . عطایی .
منطقی . یحیی افندی . بہائی اتندی . جوری .
وجدی . نشاطی . نائی . وصاف .

— ۱۱۰۰ —

فصیح . طالب . نابی . ثابت . نظیم .
ندیم . سامی . راشد . نجفی . نیلی . رضا .
بلیغ . راغب . فطنت . کافی .

— ۱۲۰۰ —

غالب . اسرار . نشأت . بچی . سروری .
فاضل . خاصہ . واصل . عزت . عیسی .
لیلی . اسعد مخلص . عارف حکمت . کاظم . حقی .
ضیا . عون .

اشبو شعرانک مسالک ادبیہ سی کلیت
اعتباریلہ (اشعار قدیمہ : وادی مصنع ، طرز
شو خانہ ، دور امثال ، اسلوب خیال) اولمق
اوزرہ بشہ تقسیم ایدیلہ بیلیر .

۱ — اشعار قدیمہ (۷۰۰ - ۹۰۰) کذار
ایدن ادبانک آثار یدر کہ بالادہ اسملری
کچدی .

بونلر حضرت مولانا ، شیخ عطار ،
حکیم سنایی ، فردوسی ، نظامی کی ذواتک

مسکن تقاید ایلہ مشلردر . بونلرک اشعا۔
رندہ ضایعہ انہماک یوقدر . الحاصل زینت
الفاظ . رز ترجمی آرز کورولور .

۲ — زدی مصنع (۹۰۰ - ۱۰۰۰)
مؤسسری شونلردر :

احمد پاشا . نجاتی . ذاتی . فضولی .
بودورده نوایی وادسی تقلید ایدلدی کہ
لفظاً و معناً مصنع ، معانی دقیقہ و اشارت
غامضہ بی حاویدر . سلاست افادہ . زینت
الفاظ او قدر متنا دکادر .

۳ — طرز شو خانہ (۱۰۰۰ - ۱۱۰۰)

مشاہیری بالادہ بیک دورندہ یاد ایدیلنلردر .
بو وادی عربی . منہی . نوری مقہ لکنی
استانبولک شیوہ لطیفیہ ادادن عبارتدر .
بو یولده شعر لردہ مزین ، فصیح ، آہنکلی
الفاظ ایلہ قوتلی معنی بہ دقت ایدلدی کی کو۔
رولور . ضایع سائرہ بہ ایکنجی درجہدہ
التفات ایدلمشدر . بو وادینک حماست
جہتندہ یگانہ ناشری نفی ، تغزل خصوصندہ
جوریدر .

۴ — دور امثال (۱۱۰۰ - ۱۲۰۰)
مروجلری شونلردر :

نابی . ثابت . راشد . نورس . راغب فطنت .
بونلر طرز شو خانہ بہ صائب و کلیم مقادہ
لکنی علاوہ ایتمشدر کہ اودہ امثال و تعیرات
مشہورہ بی شعر دہ التزام ایتمکدن عبارتدر .
۵ — اسلوب خیال (۱۲۰۰) دن عصر مزہ
قدر کلن مشاہیر ادبانک مسالک عارفانہ سیدر کہ
س۔ س۔ اسرار . عزت . عون . وسائرہ بو
زمرہ ددر . بو وادی شوکت و بیست مقہ
کچہرچو دہ کلشدر .

عمر نہ قدر بو تقاید شیخ نہ بیلن و
شلاہش ایسہدہ انک قدر توغل ایدن اولما۔
مشدر . یگانہ ناشری حضرت شیخدر .
چونکہ بو وادی اولیہ ارسال مثل . جناس
کی ہر کسک یابہ بیلہ جکی برشاہراہ اولیوب
کثرت تتبع و وسعت قریحہ ایلہ منسلک اولمق
لازم کلدیکنندن حضرت شیخدن صوکرہ
کلنلردہ کندیسی قدر موفقیت تامہ کو سترہ۔
مامشلردر . « بن آچدم او کنجی بن تو کتدم »
دیسی بو یولده توجیہ اولنور .

ممزوج بر قصیده فارسیه انشاد ایدوب مأمونه
اوقومشدر. (ابوخصص غمی) نکت دخی
دلایان طریق شعر و انشاددن اولدینی منقول
و بیت آتی کندیسنه معلومدر:

« آهوی کوی دردشت چگونه بودا
او ندارد یاری یار چگونه دودا »
دها اوزمانلری عروض عربک مجعده
قبول ایندیش اولدینی بو بیت ده اثبات
ایدر .

دها صوکر دلر حکیم خنطله بادغیسی .
ابوشکور بلخی ، محمودوراق ، فیروز مشرقی
کبی بر قاج شاعر نظم فارسی به اهتمام ایتشلر -
درکه بوده (آل طاهر) و (آل لیت) که زمان
اداره لرینه مصادفدر .

نوبت حکومت ملوک سامانیه به کلنجه

ادبیات بر رونق جدید بولدی . شیخ
ابوالحسن شهید ، حکیم رودکی ، دختر کعب ،
ابوالمثل بخاری ، ابوالعباس الزنجی ، ابواسحق
جو بیاری ، ابوالحسن کسائی ، دقیقی ، ابوالحسن
اعجمی ، خبازی نیشابوری ودها سائر
فضلا فارسی لساننده انشاد نظم ایلدیلر .
و بر شیوه جدید و سیاق نوین احداث ایتدیلر .
هله (رودکی) نظم فارسی به تمیل قویانلردن
عروض عربی قبول ایدناردندر . شاعر مشار
الیهک بیکلرجه بیتدن متشکل آثاری موجود
اولدینی مروی ایکن بر قاج بیتدن بر قطعه
سندن بشقه هیچ بری بقا بوله مامشدر .
(رشیدی) رودکینک آثارینک کثرتی حقیقده :
« شعر او را بر شمر دم سزده ره صد هزار
عم فروتر آید از روی شعر کر بشری »
دیورسده بوسوزک بر از مبالغه آمیز اولدینی
محققدر .

بو استاد ادیبک ایرانده ایلیک یتیشن
شاعر اولدینی تذکره لرک بعضیاری نده مسطور
ایسه ده بوروایت عقلا قرین صحت اوله اوزه .
زیرا ، رودکینک هر وزنده کرده قصیده لر
قطعائی ، دلارا رباعیاتی وارددر . بویله
جودت قریحه ده بر مختراع جدیدده نادرا
کور یلور شیلردندر .

برده (رودکی) به زماناً مقدم شعرا
پک چوقدر . ابوطاهر خسروانی ، فضل بن
عباس بخارائی ، ابواسحق جو بیاری ، ایه -

« کلامسندن اولور معلوم کشینک کندی
مقداری » مصرعی حاوی اولان غزلی
حضرت مولانابه و شیخ عابک کندی
مجموعه سنده الف کامل رجاندن صحتی دده .
نکدر . دیه تصریح ایلدیکی « بن یلمز ایدم
کیزلی عیان هپ سن ایمشک » رباعی مترجمه
سنی سلطان ولد حضرت تلیسه اسناد ایددجک
قدر کندی لساننک ترقیات تدریجیه سندن
غافل اولالر مجدداک داعیه سنه دوشرسه
آجدینی وادیینه بالکتر کندیسنه برده نارفته
اوله بیلیر . ادبیات عثمانیه نک کر چکدن محقق
و واقفاری ایسه اوتهدنبری هر ملتجه بر قانون
طبیعی اولان ترقیات تدریجیه به خدمتمنده دوام
ایلر . (چاکر آل محمد ابن مولانا ولد)

ادبیات و ادبای ایران

هر بر لغت و هر بر لسانده کلامک موزونی
و غیر موزونی اوتهدنبری موجود اوله کلشدر .
مرور دهور و کرور اعوام و شهر ایه
زیب و زینت کلام تزیید ایتمش . رونق و لطافتی
افکارک اعتلاسی درجه سنده آرتمشدر .
تواریخ کهن ایرانده ایلیک سویلتن شعری
حکمداران پیشدادیانک ایکنجیسی
(هوشنگ) عطف ایتشلردر . (بهرام کور)
دنده بر قاج بیت نقل ایدلمشدر . ایرانده ده
قبل الاسلام شعر و نظم موجود اولوب آثار
قدیمه ادبیه سنک سیلاب شتابان زمانه قایله رق
محور و منطس و اساسندن مندرس اولدینی
محتملدر . ایرانده دوره ادبیات ظهور دین
تابناک اسلام ایه باشلار . دین جلیل محمدینک
قلوبه انقا ایتدیکی صفا و حبادت قدر انکاره .
ده الهام ایلدیکی طراوت و کشایش ادبیات
ایرانیه نک قدرینی اعلا ایتمش مسلم اولان
نعتا فته طرز مستعار عرب بر لطافت دها
قامشدر .

حافظان (مأمون) که خراسانده اجرایی
حکومت ایتدیکی ضره لرده شعرا کندیسنه
قصیده لر تقدیم ایدوب صله لره . مکافاتلره
نائیل اولورلردی . از جله هجرتک (۱۷۳) نجی
سنه سنده خواجه ابوالعباس مروزی عربیله

ادوار ادبیه بی هر نه قدر کلیت اعتباریله
شویولده عصر لره تقسیم ایه مشسه که دده بونکله
مثلاً « طرز شوخانه شایع اولدینی انشاده
وادی مصنع بتون بتون مهجور اولدی .
ویا - دور امثالدن اول ارسال مثلی کیسه
بیامزدی » دیمک ایسنه میز . شعرای عثمانیه -
نک اول و آخر سر مشق اتخاذ ایلدکاری
اشعار فرس ذاتاً مسالک شعریه نک هر جهتی
جامع اولوق اوزره و قتیله تکمیل ایه مش اولغاه
انلری تقلید ایلین شاعر لر من فارسی بی
تبعی درجه سنده ادبیاتده صاحب کمال اولور -
لردی . بیه علیه طرز شوخانه نک مخصوص -
صاتندن اولان بعض تمیرات احتمال که بیکدن
اول کلش بر شاعرک اشعار نده ده کوروله بیلسون
نته کیم نابی دورندن بر قاج یوزسنه اول
- نجائی کبی - ارسال مثله رغبت ایدن شاعر -
لر من و ارایدی . کاظم پاشاده اوچ یوز
سنه صوکره فضولی . مقلد لکندن باشقه
برشی پایتامشدر . شووار که نابی ایه نجائی ؛
کاظم ایه فضولی قارشیلادشیر لردینی وقت
هانکیسی قدیم . هانکیسی جدید اولدینی
بر قاج جهندن موخماً اکلا شیلیر .

(خانمه)

برنج دانه سنه فاتحه یازمق قیلندن اولوق
اوزره اجمل اجمال اوله رق شو یازدیغمنز
ادوار ادبیه دن نمودار اولور که ادبیات مزمت عتلا -
نیه من بر قاج دانه ملل مترقیه نک افکار و علومیه
تدریجاً بویله ایرمشدر . بو کون دخی
اشبو مسالک معروضه به کسب انتساب ایدرک
ترقیاتر نسبتنده تجدید ایدیه جک اولورسه
هیچ کیسه نک تعریض و شکایتنه محل قالما -
قسزین الی ماشاء الله اعتلا ایدر کیدر . اکر
مسالک اسلافی تحقیق ایتکمزین بالکتر
طبع مجردینک اعانه - یله علوم و تادانسه
آلشمدیغمنز اقوامی نقلیده قانتبشیلرسه
رغبت عامه بی قازانمز . قبل و قاله میدان
آچیلیر . علی الخصوص کندی ادوار ادبیه
مزنی بیله تحقیقده قاصر اولدینی خالد
ادبیات خواجه لکی ایتکه قیام ایدنلرینه
کندی قلم ارقداشاری طرفندن مخرب
ایدیلوب آرز بر زمانده نشانه سوی قلنز .

حسن کسب ، محمود و راقی ، فیروز و سائره
او میا دریا ، جلال و لری که و ...
مرا به سنده بر ما عرو در .

... (رودکی) ...
...
تطبیق ایلیان شاعر بولخامشدر . دینلرک قولی
صر دوددر . بویله برادتا عدم وقولرینه
قلت تبعلرینه عطف ایدیاچه چکی آشکاردر .
از جمله بر ادیب کمال تبرور من آثار ادبیه دن
بریت علم زنتی بولده یازدیغی راننده
...
... (رودکی) ...
اوزده عربک اشعارینه اوزان وحتى صنا -
یعیاه تقلیددن عبارت اولیور . بوقدر مزینت
ایسه بر صاحب نطنت ایچون نهدن محفل
اولسون ؛ « دیور . بویله اوله بیلور ؛
اولیه بر مخترع بولنه بیلور ؛ بوتجداتک جمله -
سنی بر مجدد ادب اجرا ایده بیلور . نقصط
بو (رودکی) حقدده وارد دکلدرد . بوتجدات
ادبیه (رودکی) یه کلنجه یه قدر تلاحق افکار
وتتابع ادوار ایله حصوله کلشدر . ایستیر -
سه (رودکی) ده او مجدد لردن بری عد
ایدلسون . لکن بو شرفک کافه سی اوکا
عائد دکلدرد . شاعر کندی ده اسلافدن
بعضلرینه یازدیغی مرثیه لرده اونلره «استاد»
صفتی اضافه ایدرک فضل و مزیتلرینی
معترفدر .

شاعر دور آل سامانده ظهور ایدوب
هجرتک (۳۰۴) سنه سنده وفات ایتشدر .
آل ساماندن (امیر نصر بن احمد) ک زمان
حکمداران سنی ادراک ایتشدر . (رودکی)
اعمای مادر زاد ایدی . آلات موسیقیدن
«رود» ی کوزل جالار و اشعاری بر صورت
دجو ایله تفتی ایدردی . (رودکی) ایله
تخلصنه بعضیلری بونی سبب کو ستر مشلردر .
ایشته اشعارندن برایکی نمونه :

— مقطعاتندن —

شاد زی باسیاه چشمان شاد
که جهان نیست جز فیانه و یاد
ز آمده شادمان نباید بود
وز گذشته نکرده باید یاد

«ار غوانی می که هر که بدید
از عقیق کدا خته نشناخت
نابوده دودست رنگین کرد
ناچشیده بتارک اندر تاحت
...
...»

زمانه سنی آزاده وارد امرا
زمانه را چون کوی بگری مه پندست
بروز نیک کن گفت غم خور ز بهار
بسا کسا که بروز تو آرزو مندست

(رودکی) نک سلفلرندن بولنانلردن
بری ده (ابوالعباس مروزی) در که مأمون
بن هارون عباسی به تقدیم ایتدیکی قصیده سیاه
مشهوردر . سائر اشعاری تأثیر طول زمان
وتصاریف دوران ایله محو اولمشدر . وفاتی
(۲۰۰) سنه هجریه سنه مصادندر . بو
قصیده دن شوایکی بیت نظم فارسینک ادوار
ترقیستی کو ستر دیکندن انتخاب ایدلدی :

«کس بدین موال پیش از من چنین شعری نکفت
مر زبان فارسی راهست با این نوع بین
لیک از آن کفتم من این مدحت ترا با این لغت
کیدر از مدح و ثنای حضرت تو زیب وزین»
کبار عرفادن یازید بسطامی حضر تلری ده
(رودکی) یه مقدمدر . (۲۳۴) ده ارتحال
ایتشدر . اشعارینک قسم اعظمی عارفانه ،
عبرت آموزانه در . تبرکاً بر رباعی سنی درج
ایتدک :

«کر قرب خدای طلی دلجو باش
و ندر پس و پیش خلق بیکو کو باش
خواهی که چو صبح صادق الوعد شوی
خورشید سفت با همه کس بکرو باش
فارسینک ترقی سنی زمانمزده بونجه آثار
وجوده کتیرمش اولقی صورتیله رسیده
قوام تکمل اولسیله برابر بوقدر مطبوع ؛
دلپذیر رباعی بو کونده سویلنسه انائس
آثار ادبیه دن عد اولنمازمی ؛

مقدمیندن (ابوشکور بلخی) ده رود کیدن
اولدر . (۳۳۶) - ظهور ایتشدر . اشعاری
متفرق ایسه ده تقارب و زنشده یازدیغی
شو ایکی بیت دلیل متانت طبع شاعرانه سی
اوله بیلور :

«درختی که تلغش بود کوهرا
اگر چرب و شیرین دهی مرو را
هان میوه تلخ آرد بدید
ازو چرب و شیرین نخواهی خرید

« فردوسی بومالی هجویه سنده دها بلیغ
برلسان ایله ادا ایتشدر .

(رودکی) نک اشعارندن قسم اعظمی
(قطران) ک دیواننده بولانلر بیان حیرت
ایدیورلر . بویسانک شاعر طرفندن نظم
ایدلمش اولدیغی بیلیملر اونی قطرانه
عطف ایلدیورلر . بره ج و مر جدر کیدیور .
سببی اکلاته : (قطران) ک نظم ایتدیکی
ابیات و اشعار و قنده مضبوط بر مجموع حالته
کتیرینه میوب پرا کنده قالمش . مشار ایله
ذاتاً شعر لرینک . قصیده لرینک پک چوغنی
(ابونصر) نامنه نظم ایتمش و بونامه اشخاف
ایلمش اولدیغندن مدوح رودکی اولان
(ابونصر احمد سامانی) اولدیغی ظن ایدیلوب
(رودکی) نک اشعارندن پک چوغنی قطرانک
دیواننه کتیرلمش و بو کون قطرانه معطوف
اولوب قالمشدر .

بالاخره ، دوره حکمرانی ایران سلا -
طین غزنویه به منتقل اولنجه بر جوق سمنه -
تازان جولانکاه معانی احراز قصب السبق
نکته دانی ایتشدر در که بونلرک ک مشهورلری
(ملک الشعرا) حکیم ابوالقاسم عنصری ؛
ابوالنجم احمد منوچهری ؛ عسجدی ،
فرخی ، اسدی طوسی . ابوالقاسم ، فردوسی
ابوالفتح بستق ، ناصر خسرو علوی ، ابو
سعید جرجانی ، ارشدی سمرقندی ، بدایعی
بلخی . ابومحمد عضایری ، ابوالفرج سگزی ،
ابوالفرج رونی ، مسعود سعد سلمان ، حکیم
سنائی ودها سائر شعرای نامداردر .

بونلرک هر برینی آیری آیری طایفه مبه -
جز . چونکه هم مقام ، هم زمان نامساعددر .
بعضیلرینک یالکز ناملرینک ذکر ای اقتدار
ادبیلرینی جامع بر صورتده تبیین ایدر . عنصری ،
نامی بر آورده لسان تقدیر ایدیلنجه :

«چنین کنتد بزرگان چو کرد باید کار
چنین نماید شمشیر خسروان آثار
قول جیدینک ناظم عالیتری در حال وارد
خاطر اولور . (منوچهری) نام خوش
آیندی طباع قیمت آشناده بر ذوق لطیف
شاعرانه او یاندیرر که فکر نفاستجو در حال :

«پیکر در پیکر بنکاشتم»
«لاله بر لاله فرو کاشتیم»

« کیتی را چون ارم انکلاشتم
 « دشت بیاقوت تر انباشتم
 « باز بهر گوشه بر افراشتم
 « شاخ کل و سترن آبدار »
 کلام آبدارینک قائلنه انتقال ایدر .

(فرخی) ایله برابر :

« تا برند نیلگون بر روی پوشد مرغزار
 بریان همت رنگ اندر سر آرد کوهسار »
 مطلع مشعشی لایح خاطر اولور .

(فردوسی) نام بجلی ایله برلکده کویا
 اوداهی بلند اندیشک ذکرینی ابدیاً ایقا
 ایچون وجوده گکش بر مونومان کبی « شهنامه »
 او انفس التفاس دوشونیلور .

(سنائی) دینتجه :

بس بشیدی صفت روم و چین
 خیز و بیا ملک سنائی بین
 « پای نه و چرخ بزیر قدم
 « دست نه و ملک بزیر نکین
 « رسته ز ترکیب زمان و مکان
 « جسته ز ترتیب شهور و سنین
 « کرده قناعت همه کنج سپهر
 « در صدف کوهر روحش دین »

کلام عالیسی یاده کلامک قابلمی ؟

(سهود سعد سلمان) اسمنه متعاقباً :

« طاهر ثقة الملك سپهرست و جهانست
 « نهر است نکنتم که نه اینست و نه آتست
 « نه نه که سپهرست که خورشید سپهرست
 « نه نه که جهانست که اقبال جهانست »
 مطلع تابدارینی تردیف ایتمامک اولورمی ؟

آل سلجوق دورنده دخی ادیبانک
 شعشعه سی باقی ایدی . بو دورده یتیشن
 صاحبان کلامدن اکثری ادباً مدارج عالیله
 مرتقی اولمشلردی . بو شعرادن آل بویه
 و دیلمه یه مدیحه سر او لدقلری کی بر قسمی ده
 ملوک طبرستانه ستایشگذار اولورلردی . دیگر
 بر قسمی ده خوارزمشاهیه . اتابکله امراسنی .

ملوک شیروان و آذربایجانی یازدقلری قصائد
 و مدایح ایله تشهیر ایدرلردی . پندار رازی
 ایله غضایری رازی (رازی « ری »
 شهرینه منسوب دیمکدر) . عمادی شهر یاری
 خدمت ملوک دیلمه بی اختیار ایدنلردنلر .
 عمق بخارائی ایله نجیب الدین فرغانی ،
 علی سپهری ، جوهری زرکر و سائر
 مدحتسرایان امرای سمرقند ایدیلر .

ابوالعلاء کنجوی ، خاقانی شیروانی ،
 قوامی کنجوی ، عزالدین شیروانی ،
 فلکی شیروانی ، مجیرالدین بیلقانی ، قطران
 تبریزی کبی شعرای عالیقدر آذربایجان
 و شیروان امراسنی نزدنده جائز مقام اعتبار
 ایدیلر . بوضوکه طبقه بالاده ذکر اولنانلرک
 جمله سندن مکمل اثرلر میدانه قویمشلردر .
 بولردن خصوصیه خاقانی ، قوامی ،
 قطران اعظم بلغاندنلر .

(خاقانی) نک :

« هان ایدل عبرت بین از دیده نظر کن هان !
 « ایوان مداین را آینه عبرت دان ! »
 سوزینک فوقنده عبرت انکیز شعر اولورمی ؟
 (قوامی) نک صنایع بدیعه شعری
 ایضاح یوللو نظم ایتمش اولدینی قصیده بر
 نسخه فریده در .

ایشته مطاع مرصعی :

« ای فلک راهوای قدر تو بار
 « وی ملک رائشای صدر تو کار
 « ساعد ملک ورخش دولت را
 « توسواری و همت توسوار »

(قطران) نک :

« یافت زی دریا ذکر بار ابر کوه بار بار
 « باغ و بستان یافت دیگر ز ابر کوه بار بار »
 مطلع مزینیه ابتدا ایدن چهاریه سنک فوقنده
 بر منظومه تصور ایدیه مز :

شیخ سعدی شیرازی ، بدرالدین
 جاجرمی ، ظهیرقاری کبی بر قاج شاعرده
 اتابکیه فارسی . و آذربایجانک ناملرینی صحائف
 روز کارده ایقا ایتشلردر .

شیخک طرز بندوتغزلده مالک اولدینی
 مهارت و بلاغت حقنده سوز سوبامک
 زاندر . هر بر پارچه سی بر نمونه نفیس
 ادبیات اولان کلیات آناری میداندر .

نه :

« برك درختان - بز در نظر هوشیار
 « هر ورق دفترست معرفت کردگار »
 بیتک فوقنده بر منظومه توحید بولنور ،
 نهده غرامیات وادیسنده :

« بدین روش که تویی کرم برده بر کدزی
 « محب نشاد اگر نعره خیزد از کفش
 « زرنک و بوی توای سر وقد سیم اندام
 « برفت رونق نسرین باغ نسرینش
 « یکی بچمک نظر پای در گلستان نه
 « که پایالی کنی ارغوان و یاسمنش »

بیتلرینک بالاسنده بر شعر سوبلنه بیلور .
 نطق ، دقتله مطالعه ایدوب لطافت حس
 و بلاغت ادایه باقی . شامل حکم و نصایح
 اولان اشعاری ده بویه در . هپ سوزلری
 سهل ممتنعدر .

(بدر جاجرمی) نک آثاره ، محدوددر .
 (ظهیرقاری کبی) نک آناری مدون و مضبو-
 طدر . اختصاصی نظم قصایددهدر . حتی
 سخنشناساندن بعضیلری (ظهیر) ی
 (انوری) یه انشاد قصایدده عدیل طوتمشله-
 در . کلامی مزین و مطمئندر . شوبیت بوکا
 بر نمونه در :

« ایشاه شیر حمله که شاهین همت
 « دارد فراز کنکره سدره آشیان »

صددن خارج کبی ایسهده شوراجقده
 استطراد قیلندن اولهرق (سعدی) نک
 حیات ادیبسنه متعلق بر نکته غریبه بیان ایدلم .
 Magasin encyclopédique ک Hamer
 نام اثرندن مقتبس بر فقردهده شیخ
 مشارالیهک زماننده السنه شرقیه به کمال
 و قوفندن و حتی عربیده کی - بر عرب قدر
 سلیس و فصیح باز دینی ایشار یله ده مدالدر -
 رسوخندن ماعدا لاتین لسانندهده آشنا
 اولوب عصرنده لاتین ادبسنک محمولات
 قلمیه و فکریه لرینی تتبع ایتمش و حتی لاتین
 ارباب حکمت و ادبندن (Sénèques) لرک
 آنارینی صیق صیق مطالعه ایلمش اولدینی
 کورلدی . بوده (سعدی) کبی فضلائی
 ادبای شرقک زمانلرنده ترقیات غربیه بی ده
 کوزدن قاجیرمدقلرینه دلیل اوله بیه جک
 و نائق ادبیه دندر .

آل سلجوق دورنده یتیشن شعرانکده
 کعی عالیدر . امیر معری . ازرقی ، انوری ،
 عبدالواسع حبلی ، صابر ترمذی ، مقامات
 حمیدی صاحبی حمیدالدین . فریدالدین کاتب ،
 سوزنی ، شیخ نظامی کنجوی ، نحاس
 اصفهانی ، صاحب مشوی مولانا جلال الدین
 رومی دور آل سلجوقده ظهور ایدن
 شعراندنلر . مولانا ناک ظهوری سلطان
 علاءالدین سلجوقی زماننه تصادف ایدر .

صنعت تحریرك قواعدی

[فرانز حکیم مشهوری بوفونک نطقیدر]

دنیا وار اوله لیدن بری ضرب نطقیه انسا نلری تحت حکم و نفوذنده طوته بیلیمش ذوات ساحة عالمدن اسکک اولماشدر. مع مافیة الك اینی یازی یازیلان، سوز سوزیلنن زمانلر اعصار ایچنده منورلکی، پارلاقلیغیه تمایز ایدن عصرلر اولمشدر. فصاحت و بلاغت صحیحه آنجق ذکاوت حارق العاده نك تشحنی و قوه مفکره نك تربیه سی ایله ممکن اولور. فصاحت و بلاغت صحیحه انفعالاتی شدید، اعضاسی مساعد، خیالی کسکین اولانلرک مخصوص. صانتدن، برملکه دن عبارت اولان سوز سوزیلمک سهولت طبیعیه سندن بسبتون بشقه برشیدر. او کبی آدملر هر شیئی بردن بره، حس ایدرک آن واحده متأثر اولورلر. تأثرات وجدانیه لرینی کوزه چاربه جق صورته اظهار ایدرلر. صرف بر تأثیر میخانیکی تخننده اشواق و تأثر لرینی بشقه لرینه ابداع ایلرلر. بوحاله جسمک جسمه افهام مرام ایلمسی دینیرکه بالمله حرکت و اشارات دخی بوسورت افهام مرامک تمام اولسنه معاوت و خدمت ایدرلر. حالبوکه برطاقم مستمعینی حاللندیروب آمال قلبیه به کوره سوق و اداره ایتک، فلوب بشریه به اهتراز و یروب انسانلری قناعت وجدانیه به مظهر ایلیمک ایچون نه لازمدر؟ براسلوب بیان مؤثرانه، معنیدار و مکرر و ضعیف، سرعتی و سامعه توار سوزلری؟ لکن فکرنده منانت، ذوقده نزاکت، حسده رقت اولانلر، طرزبیانه، اطوار و اوضاعه، صدای بیهوده کلماته پک آز اهمیت ویرلر ایچون اعیان، افکار، معقولات اراده سی لازمدر. بونلری عرض و ارأه ایده بیلیمک، چشید چشید ایدرک نظره کوسترمک، صیره لاق اقتضا ایدر. بالکن صاخ استماعه طوقونق، دیده لری اشغال ایتک کافی اولمزر. طوغر بدن طوغری به روحه تأثیر بخش اولق، ذهنه خطاب ایدرک قلبه طوقونق لازم کلیر. طرز بیان انسانک افکارینه ویردیکی انتظام و انسجامدن بشقه برشی دکدر. بوانتظام و انسجام زنجیر کبی کره کیر، متلاصق اوله جق اولورسه طرز بیانه منانت بر حال عصیت، بر تفاوت کوریلر. بالعکس انتظام و انسجامک جریان متأ. ثبانه سنه، نه قدر خوش آینه اولورسه اولسون آهنگ، کلانه کوره حصول ایدر اولسنه مساعده کوسترمله جک اولورسه او حالده طرز بیان رکیک، قیریق دوکلیک اولور.

فقط انسان اوکارینی نصل بر ترتیب ایله بیان ایدم. جکنی تحریر ایتزدن اول دها شمولی دهامعین بر ترتیب یامعی اقتضا ایدرکه بو ترتیبه آنجق ایلک ذهنه کلان خاطرات و باشلیجه افکار داخل اولور. ایلک خاطرات و باشلیجه افکارک بوایلک پلان او زرنده مواقعی تعیین ایتک سایه سنده درکه بر موضوعک حدود اتماعی معلوم اوله بیلیر. ایلک تعیین اولنان حدودک صورت داغده نظر دقت

ایچون یازدینی دیگر مؤثر بر منظومه سی پک استادانه در.

(رشید و طوطا) ه کلنجه مشارالیه فضلالی شعرادن اولوب اجناس سخنه حقیقه واقفدر. صنایع شعره دائر یازدینی (حدائق السحر) نام اثری بین الادبا معرو. قدر. صوک طبقه ده یتیشن شعرادن (سلمان ساوجی) ده لطافت کلام، سلك نظمنده کی سلاست افاده و حسن انتظام جهتیه بین الشعرا بر مقام ممتازی حائزدر. قصیده پردازیده لطیف بر اسلوبه مالکدر. بعضاً فارسی اشعاری عربیله مزج ایدر.

«سق الله لیل کصدغ الکواعب»

دیه باشلایان منظومه سی پک دلارادر. دورسلاچقه دن سوکره ایرانده ادبیات بر دوره انحطاطه کیرمش و بیوک شاعر یتیشه مامشدر.

آرده (حافظ شیرازی) کبی اشعاری مطبوع طباع اصحاب صورت و معنا اوله جق بر ایکی شاعر کورینورسه ده بوفیض دوام ایتیموب سلسله شعرا منقطع اولور. ملوک صفویه زماننده دخی اوله برتجدد، بر تفیض آثاری کورولمز. طریقه انیقّه نظم قصیده، شیوه شیوای انشاد پند و موعظه، حکمیات و زهدیات و حماسیات اونودیلور. اورته دن قالمقار. مخمس، مسدس، مربع شکلنده شعرلر ترتیب ایتک بر زمانلر مودا حکمنه کچر. ترتیب معما، تعمیمه اسمی مسما قیلندن او یونجاقلر ادبیات مقامنی طوتار. شعره اوزه نلردن بعضیلری قدمايه اتباع طرزیتی دوشونورلر. تجربه ایدرلر رسده موفق اوله مازلر. نظرلره صفوق، بارد کورینور. والحاصل بر مدت فضای ادب و جولانکاه ارب فرسرانان تندلجام کلامدن خالی قالیر.

نهایت سنین اخیرده سلیم طهرانی، قاآنی هاتف اصفهانی کبی بر ایکی شاعر ظهور ایدرک ردالعجز قیلندن اوله رق کلک ادبه بر کسوه تجدد کیدر لرکه اوندن سوکره شعر فارسی به آرزجوق بر آب و تاب، بر رونق کلیر. حسین دانش

(متوی) کبی بر اثر مستطابک ناظم معنوی سی بولنان مشارالیهک مقام روحانیسنه نسبه شاعرک ایکنجی مرتبه ده قالیرسه ده (شمس الحقائق) نده مندرج ابیات و اشعار حقیقت آبی او نده ده حائزرتبه کمال اولدیغنی ابیات ایدر. (عبدالواسع) جبلی به اشعاری دائماً بر مقیاس مستقیم اوزره ترتیب ایتدیکندن عادتاً اولجوا یله نظم ایتدیکندن (مهندس الشعرا) نامی ویرلمشدر.

(نظامی) نك قدرت طبیعه «خمسه» سی الك پارلاق بر برهانددر. سائر آثار منظومیه سی ده عالیدر. مشارالیه حقیقه یه کندیسیله متحداللسان اوله رق:

«در شعر مجو بلند نامی

کاین خم شدست بر نظامی»

دیورسه ماهیت و مزیت شاعر بیان ایدلمش اولور.

صوک طبقه دن رشید و طوطا، جمال الدین اصفهانی، کمال حلاق المعانی، سیف نیشابوری، سیف اسفرنگی کبی بعض اساتذّه ادب ملوک حواری مشاهیه به مدیحه گذار اولمشلر و اونلر طرفندن نائل نشو. یتات اولمشلر در. مصنع طرزده قصیده نظم ایتکده کمال بو عنده یکتادر. نکات لفظیه، دقایق معنویه، بو مزیتلرک جمله سی اشعارنده موجوددر. دیوانی مضبوطدر. حافظ شیرازی کبی بر شاعر شیوا بیان برای استشهد (کمال) ک بر یتتی ایراد ایده رک:

«ورباورت نمی شود از بنده این حدیث

«از گفته کمال دلیلی بیارم

«کر بر کتم دل از تو و بردارم از تو مهر

«این مهر برکه افکتم: آن دل کجا برم؟»

دیور. بو بیتلرک ایکجیسی (کمال) کدر.

(جمال الدین) اصفهانینک ده کلامی، اشعاری متیندر. اکثری محققانه در. خصوصیه:

«درین مفرنس زنکار خورد دوداندود

«مرا بکام بداندیش چند باید بود»

مطالعیه باشلایان بر منظومه حکمت آمیزی و اصفهاننده وقوعه کلن بر قحطی تصویر

او حاله یازی یازمق کندسیچون ذوق ولذدن بشقه برشیئ مؤدی اولمز. افکار کمال سهولته تعاقب ایدر. طریزان طبیی، سهل الاتقان اولور. ذوق ولذت تحزیردن تولدایدن حرارت هرافاده به حیات ویرر. سوزکندیکه روحلتیر. صورت افاده تعالی ایدر. تصور اولان اشیا رنگ آلیر. احتساس ضیا ایله برلشهرک آتی تزید، دهها عالی مرتبه لره تصعید ایله سویلتن سوزدن سویلته جک سوزه انتقال ایدر و بر اسلوب بیان جالب نظر دقت اوله جق برحالت، پروتقلق پیدا ایدر.

هر نقطه به جل معنیدار برلشدرمک آرزوسی قدر حرارت نحر بری صفوده جق، بر اثرک هر نقطه سنده بولنق صورنیله وجودی تعین ایدن ضیای وضاحتی کلماتک یکدیگر ایله مصادمه سندن ژور ایله پیدا اولان باره لردن دهها زیاده اخلاص ایدر جک برشی تصور ایدر ایله مز. بو باره لری بزنی بر آن قدر مستغرق ضیا ایدر لر سه ده متعاقباً نظر منزی ظلمته الفا ایدر لر.

بو شراره لر یالکز بر جهتی ضیادار اولمش فکر لردر که آملر واسطه سیله برشیئک یالکز بر جهتی ارائه اولوب جهات سائره سی برده ظلمت آلتنده بر اقلمش اولور. حالبوکه اکثریا نظر لرله ارائه اتمک اوزره انتخاب اولنان بو نقطه سندن افکارک فولایقله جولان ایدر جک بر زاویه اولد یغندن عقول سلیمه اربابنک اشایی نظر دفته آلمق اعتیادنده بولندقلری وجوه عطیمه دن ممکن اولد.

ینی قدر تباعد ایدلمسه سببیت ویرر. محرراتده بوکی افکار نظر بقیه بی قوللا تمندن، دوامت، ثباتت خفیف و دوویلن معدنیاره کی مناتنی غائب اتمک صورنیله جلاهدر اولان نکاتی آرامقدن زیاده بلاغت صحیحیه به مغایر برشی تصور ایدر مز.

بر اثرک تار و پود انشاستا بو افکار رقیقه و مضیبه نه قدر جوقی صراح اولور ایسه اثر اوسبندنه قوتنی، وضاحتی، حرارتی، اسلوب بیانی غائب اتمش اولور. مکرکه اوکی افکار رقیقه موضوع حد ذاتنده بولنمش، محرر مضحکایدن برشی یازمق ایچون موضوع بولمش اولسون. او حاله ایسه سغلیاندن بحث اتمک صنعتی علویاندن بحث اتمک فنندن مشکل اولور.

احسن و عادی شیلری غریب و تکلفکارانه بر صورتده افاده و تبیان ایچون اختیار اولنان زحمتدن زیاده حسن طبیی به مخالف. بر محرری بولندی میزات مخصوصه دن تنزیله باعث اولور برشی تصور ایدر مز. اوکی محرر لرله خلق حیران اولمی شویله طورسون بلکه هر کسک سویلیدیکی برشیئ سو. یلمک اوزره هجالردن ترکیب کلام ایلمک ایچون بونجه وقت غائب اتمش اولدیغنه آجیر لر. بونقیصه تربیه فکریه سی موجود اولوب فقط فیض نامسی بولنیانلره مخصوصدر. بونلر ده احتشام کلمات موجود ایسه ده فکر مفقوددر. بونک ایچون هب کلمات اوزرنده اجاله فکر ایدر لر. بر طاقم

مشکله تصادف ایدلیدی و الحاصل مجبورت قطعیه به دوشولیدیکی زمان لزوم کورینیر. بشقه در لولوله جق اولور سه بر اثرک تقسیمی چوغالتیق آنک مناتنی تزید اتمک شویله طورسون آهنگ هیئت عمومیه سی اخلاص ایدر. فی الحقیقه اثر کوزه آجیق کورینیر. فقط مقصد مؤلفی و تیره ظلمنده قالیر. قارنک فکری اوزرنده تأثیر حاصل ایدر. مقصد مؤلف دینلشی آنجق تار بر اتوار فکریک منقطع اولامسی افکارک بر آهنگ مکمل ایچنده بولنمی، تدبیری بر صورتده بسط و تمهید ایدلش اولمی والحاصل هر نوع انقطاع محو و یا خللدار ایدر بیله جکی بر یکپارله ک حالنده اولمی ایله قابل اولور.

آثار فطرت نه ایچون بودرجه تمام و مکملدر؟ شبهه سرکه هراتر بر اثر کامل اولدی بی وید قدرنک دائماً بر بلان اوزرنه ترتیب مصنوعات ایدوب او بلاندن افکارک ایدمیدیکی ایچون!

بدقدرت محصولاتک مانه وجودنی ساکت ساکت حاضرلار، بر فعل بیکاه ایله بالعموم ذوی الارواحک شکل ایندایشی مبدا نه چقار بر، آندن صکره بونلری رهین ابساط مکملیت اشتال ویر فعل دائمی ایله بر مدت معینه ظرفنده بونلری قرین کمال ایلر. بو صورتله حاصل اولان اثر جالب نظر حیرت اولور. فقط اصل جالب حیرت اوله جق نقطه اثر مذکورده آثاری کورینن مؤثر قدرت بالعه در.

فکر برلشدر کند بلکندن برشی وجوده کتیره مز. تجربه، تفکر فکر بره مدار تربیه اولیدر که اوفکر برشی وجوده کتیره بیلسون. فکرک معلومات و مطالعاتی تم محصولاتیدر. فقط فکر بشر حرکتنده اعمالده قدرت فاطره بی تقلید ایدر. فکر بشر تفکر سایه سنده طبقات علویه حقیقته اعتلا ایدوب بو حقایق جمع ایله بر اثر کامل تفکره مستند برسیتم تشکیل ایلر سه او حاله اساس غیر مصنوعی اندراس اوزرنه مؤیداً بقا پذیر اوله جق آثار تأسیس اتمش اولور.

فکر صاحبی بردات بلانرلق، موضوع حقتنده اطرافیه اعمال فکر اتمامک سیئه سی اوله رلق امر محریره و زهدن تحریره باشلا به جفی تعییده دوچار مشکلات اولور.

قلمی اله آلدینی آنده آینه خیالی اوکنده بر جوق ایدر افکار کوریر. حالبوکه بونلرک ذهناً مقایسه سی، یکدیگرینه علاقه و مناسبتی اجرا، بولردن برشی دیگرینه ترجیح اتمک خصوصنده بر فکر مخصوص پیدا اتمش اولدیغندن دوچار تردد واضطرار اولور قالیر. فقط یازم جفی ماده حقتنده اولدن بر بلان تصور و ترتیب، موضوعنه متعلق افکار اساسیه بی جمع و تنظیم ایلر ایسه یازی یازمغه باشلامق ایچون هانکی آنده قلمی اله آلمق لازم کله جکنی تقدیر، مزرعه فکرک تمام استعداد فیض ونشوعامسی نه زمان اولدیغنی تعین ایدرک طبیعت کندیشی اظهار آثار فرعیه به سوق ایدر.

اوکنده بولندیرلمی سایه سنده در که مطالعات و افکار تالیه و متوسطه نك آزارینی فارق اولان مسافه صحیحیه تعین ایدر. انسان ذکا ودها قوتیله عمومی، خصوصی بالجمله افکار می ماهیت صحیحیه لر یله فکرنده تمجیم ایتدیره بیلیر. بر حسن رقیق تمیز سایه سنده مطالعات عمیقیه بی، مطالعات مشره دن تفریق ایلر. جوق یازمق اعتیادینک حاصل ایدلیدی بلکه سایه سنده ذهنه تبادر ایدن افکاردن هر بریسنگ نه صورتله ثمره دار اوله جفی اولدن تقدیر ایدر. فقط بر موضوع، وسیع و مغلط اولنجه بر نظرده بونک هر جهتی استیعاب اتمک. بر حمله ذکا ایله هیئت مجموعه سی احاطه ایدر بیلک پک نادر ممکن اولور احوالندیر. حتی بر جوق تفکرات و ملاحظاتندن صکره دخی. موضوعک بالجمله روایتی احاطه نادرراً ممکن اولور. بو حاله انسانک بر موضوع اوزرنده ممکن اولدیغنی قدر جوق اعمال فکر اتمی لازم کلیر. افکاره مناتت، وسعت، علویت و برمک ایچون بیکانه واسطه بوندن عیار تره. انسان تفکر ایله افکار و مطالعاته نه قدر وجود و قوت و بره جک اولور سه بالاحره بو افکار و مطالعاتنک تبیان و افاده سی اوقدر تسهیل اتمش اولور. بو عمومی بلان هنوز طرز بیان عداولته مزسه. ده آنک اساسیدر. مدار قوام و سائق انسجام اسلوب بیان اولور. طرز بیانک رفتارینه انتظام و بره رک آتی قانون دائره سنده جریان ایتدیرر. آنک وجودی اولر سه اک ابی بر محرر محرراتنده گراه اوله رلق قلمی بدرقه سلامتدن محروم اولوب صک و سبکدن معرا بر طاقم آتمک سوز لر یازار. قوللاندینی الوان افکار نه قدر پارلاق اولور سه اولسون، ادای تفرعات موضوع ایچون نه قدر کوزل سوزلر صرف اتمش بولنور سه بولسون یازدیغنی هیئت مجموعه سی فکره طوقونه جمندن، یاخود لزومی قدر تولید حسیات ایدمه جکندن اثری مطبوعیتدن عاری قاله جق، اوقویان طرا. فت فکر به سنه حیران اولسه دخی علویت ذکادن محروم بولندیغنه حکم ایدر جکدر. اشته شوسبیلر در که سویلکلی کی یازی یازانلر پک ابی سوز سویلکله برابر فا یازار لر، شوندن ناشیدر که ذهنلرنده پیدا اولان المک شعله حیا له انیاعاً یوکسک بر طرز بیان اتحاد ایدنلر نه یاب کلامه قدر آتی محافظه ایدر مز لر.

ینه بوندن متولددر که سر بیع الطیران اولان منفرد فکر لری غائب اتمکدن قور قائلر و بناء علیه اوقات مختلفه ده آیری آیری پارچه لر یازار لیر بالاحره یازدقلرینی اضطراری بر حالندن نمونه نما اولمق سزین جمع ایدر مز لر.

حالبوکه موضوع دائماً بر در. بر موضوع نه قدر وسعتی اولور سه اولسون یالکز بر مقاله یه صیغیر بله بیلیر. سوزده فاصله لره، و قفلره، سائر بوکی تقسیماته آنجق مختلف موضوعلردن و یاخود مواد علویه دن چنین و پریشان شیلردن بحث ایدیلوب بناء علیه جریان افکار آن با آن بر

جمله ترکیب ایندکله چون ترتیب افکار ایلمش، اسلوب لسانی افساد ایلدکلی حالده تفاوت لسانه موقیته خدمتگذار اولمش طنبده بولورلر. بوکی محرر لک طرز بیانی یوقدر. یاخوددها طوغر یسی کندیر بیه یالکز طرز بیانک ظلی مقارن اولمشدر. طرز بیانه مالکیت ساحه تیانه صافنات افکار یا عقی ایله اولور. حالبوکه اوکیلر نثر کلامدن بشقه برشی بیلیزلر.

اینی یازمقی ایچون موضوعی کاملاً احاطه واستیعاب ایتمک لازمدر. انسان کنندی فکری نه ویره جکی نظام و ترتیبی ایجه کورمک، بو افکاردن هر کجی هکیری بر عقده فکری تشکیل ایدر برزنجیر تسلسل وجوده کتیرمک ایچون موضوعی لزومی قدر نظر تفکره آلتی لازمدر. بعدده یازمقی ایچون قلمی انه آلدینی زمان ایلک حاصل اولان فکر ومطالعه دن انحراف ایتمه ریک. جمله لراوزرنده مساواة اجرائی تأثیر ایلمکدن خالی اولیه رقی طی ایده جکی مسافه تک مستلزم اولدینی حیزدن زیاده حیز ویر. میهرک اجاله ایتمک اقتضا ایدر. اشته ممانت طرز بیان بوندن عبارتدر. اسلوب بیانک یکپاره لکنی تأمین، سرعتی تنظیم ایده جک والحاصل طرز بیانی متوازن، واضح مؤثر ایله جک شی آنجق ودر.

ذکا ودهانک لازمی اولان شوقاعده ابتداییه به نزهت طبع، ذوق سلیم، انتخاب درر مضامین اعتنا، سی، اشیائی تعبیحات عمومیه ایله تعریف و بیان خصیصه سی ده منضم اوله جق اولورسه او حالده طرز بیان علویت کسب ایدر.

برده شو تعداد اولنان شیلره ایلک تأثیر وحسک سوقله یازی یازمقدن مجانب، رونق ظاهر یسندن بشقه برحالی اولیان هر شیددن نفرت ایتمک. جناس ومزاحدن دائماً توق ایلمک کی وسائل نزهت دخی ضم ایله جک اولورسه اده زمان اسلوب بیان جدیت وبلکه ده حشمت پیدا ایدر.

والحاصل انسان دوشوندیکی کبی یازه جتی. بشقه لریسه ایناندره جتی شیئه کنندی مستنده قناعت حاصل ایده جک. یعنی بشقه لریچون مدار جلب قلوب اولان قناعت وجدانییه به مالک بولنه جق اولورسه اشوقناعت درونی غایت شدتلی برشوق وتهیجک نشانه می اولماقی شرطیله حقیقت طرز بیان اولانجه آثار احتشامنی نظر لره کوستره بیلیر. قاعده، دکا ودهانک یرنی طوته من. انسانده ذکا ودها بولنمزه قواعدک فائده سی اوله من. اینی یازمقی اینی دوشونمک، اینی حس ایتمک وتفکر وتهسنی ایجه افهام ایده بیلمکه قابل اولور. فقط نزهت فکرییه به. روحه ذوق سلیمه مالکیت دخی اینی یازمه تک لوازم ضرور یه سننددر.

طرز بیان بالجه قوای عقلیه تک مجتمعا حرکته کلینی مستلزمدر. طرز بیانک اساسی افکاردر. آهنگ کلام آنک تفرعاتدن بشقه برشی اولدیغندن یالکز اقصای بدک احتساستنه تابعدر. تنافر حروفی تقدیر وحین تحریرده آندن اجتناب ایتمک

ایچون انسانک صماخنده براز تیزلک اولمق، آهنگ انتظام شاعرانه دن و طرز اداره کلام خطیبانه تک بالعدل تقلیدینه مستعد بولمقی ایچون شعر اوخطبا تک مطالعه آثار یله سمع دقتی تربیه وتحلیه ایتمک لازمدر. حالبوکه تقلید هیچ بروقت بر اثر وجوده کتیر مامشدر. بناء علیه آهنگ کلمات اسلوب بیانک نه اساسی ونه ده طرز وشکلنی تشکیل ایده میوب اکثریا فکر دن خالی محرراتده بولنور.

طرز وشکل اسلوب افاده موضوعک جنس وطبیعتنه توفیق ایدلش اولمقدن بشقه برشی دکلددر. طرز وشکل اسلوب بیان هیچ بروقتده اضطراری اولما یلیدر. موضوعی تشکیل ایدر ماده تک اساسندن صورت طبیعی ده تولد ایتملیدر. اتباعی تک زیاده بر اثر ده بیان اولنان افکارک هیئت عمومیه سنه اولیلیدر.

انسان یازی یازارکن عمومی فکر لر طبقه سنه یوکسلمش بولنور، فکر نده کی موضوع اساساً عالی اولور. طرز وشکل اسلوب بیانده اومرتبه عالییه چیتمش کورینه جک، طرز وشکل اسلوب بیان بومرتبه عالییه ده طویلوب فکر تولید دخی توصیف اولنان اشیائی زیاده جه ضیادار ایده جک قدر فیضیار اولور. لطافت الوان، شدت تصویر و بیانه منجز اولنه بیلیر. والحاصل هر فکر بر تصویر دلپذیر ومعین ایله ادا وهر بر سلسله افکاردن برلوحه آهنگدار وتهیج افزا تشکیل اولنه جق اولورسه او حالده طرز وشکل اسلوب بیان یوکسک دکل عالی اولور.

احفاده یادگار قاله جق یالکز کوزل یازلش کتابلردر. بر اثرک محضی بولندینی معلوماتک کیتی. حکایه ایله جکی احوالک بغرابی، وحی کشفیاتک یکیلکی دخی اثرک مؤیداً بقاسنی تأمین ایده من.

معلوماتی. احوال غریبه یی، کشفیات جدیددی جاری بولنان اثر لر اشیای خصیصه دن ناحث اولوب ذوق سلیمه موافق اولیه رقی نزهت وجودت فکریه دن عاری اوله رقی یازلش بولنور لسه پک چاپوق فناپذیر اولورلر. چونکه حاوی بولندقلری معلومات، احوال غریبه، کشفیات جدیده قولایجه انتقال ایده بیلیر وحی بعض کره دخی مهارتلی قلبلر طرفندن تحریر وتبیان ایدلش اولمق کبی بریاوری طالع مظهر اولورلر. مهارت تحریر وتبیان کبی شیلر یداقتدار خارجنده در حالبوکه اسلوب بیان عین انسا ندر. اسلوب بیان نه یوکسلیر. نه انتقال ایدر، نه ده تغیر پذیر اولور. اسلوب بیان یوکسک، نزیه، عالی ایسه صاحبی هر زمانده جالب حیرت اولور. چونکه عالده حقیقتدن بشقه بقا پذیر اولور، دوام ایدر بر شی یوقدر.

حالبوکه اینی بر اسلوب بیانک نشانه بقایی حاوی بولنمی محضی بولندینی حقایقک در حسه تابعدر. بونده مندمج بالعموم محاسن فکریه، مرکب اولد نی بالجه روابط کلامیه فکر بشر ایچون اساس موصو عده بولنان حقایق قدر فائده لی وبلکه ده آلدن زیاده قیمتداردر. اسلوب بیان عالی یالکز علوی

موضوعلره مختصدر. شعر، تاریخ، فلسفه، انسان، فطرت کبی مدار بحث اولور هب بر فقط غایت بیوک بره موضوعه مالکدرلر.

فلسفه مأثر فطرتی تصویر وتبیان ایدر. شعر آتی تلویز وتزبین ایله، فقط شعرک تلویزانتنه انسانلرده داخل اولور. شعر آتلی بیودیر، بر غشاوه مبالغه یه بورویوب نظر لره ارا نه ایدر، قهرمانلر وجوده کتیرر.

تاریخ یالکز انسانلری تصویر ایدر. فقط تصویری انسانی اولدینی کبی کوستره مکدن عبارتدر. بونک ایچون بر مورخک طرز وشکل اسلوب افاده سی آنجق بیوک آدملری، بیوک اجرا آتی، بیوک حرکاتی بیوک وقوعاتی وصف وتعریف ایله یکی زمان برشانه علویت اکتساب ایدر. یوقسه دیگر احوالک وصف وتعریفنده اسلوب بیان مورخک محتشانه وجدیتکارانه اولمی لازمدر.

برفیلسوفک اسلوب بیانی آنجق قوانین فطرتدن عموماً وارلقدن، فسادن، ماده دن، حرکت وازماندن، روحدن، روح بشردن، احتساست و انفعالاتدن، بحث ایله یکی زمان علوی اولور. احوال سائرده ایسه نزهتکارانه یوکسک اولمق کفایت ایدر.

لکن موضوعه غلویت بولنجه شاعر وخطیبک طرز وشکل اسلوب بیانی دائماً عالی اولیلیدر. چونکه آنلر موضوعلر یشک عظمتنه ایستکاری قدر تک لطافت، حرکت، ضیای لطافت ویرلر. وصف وتعریف ایلدکلی اشیائی دائماً یوکسکله مجبور اولدقلرندن اولانجه قوتلری نی صرف ایتمک واولانجه وسعت دهالری نی بسط وتهمید ایلمک مجبوردرلر.

سلائیکی
توفیق

مسلمانلرک شرقده وغربده

« نفوذی »

مهر منیر اسلامیتک آسمان شرقدس نیمه باش علویت اولدینی زمانلرده ایدی که تاریخ عالده حقیقه پک بویوک بر دور اچیلش ایدی : محور حقیقیسندن انحراف ایتمش اولان اسکی مذهب لر تأملندن صارصلدی ، عصرلردن بری رخاوت ایچنده امرار عمر ایتمکده بولونان بر قوم ذکا پرورده بویوک بر فعالیت کورلیدی : نورانی بریدن . پارلاق بر مدنیت اولاشرق اقلری نی ، آندن صو . کرا آفریقانک جهات شمالیه نی، صوکراده اوروپانک منتهای غرب جنوبیسنی تنویر ایلی .

شرق او و اسع زمینی او تهن بری ایرا- نیلر، یونانیلر، رومالیلر کی اقوام مختلفه نك جولانكاهی اولمشدر، فقط بونلر ك شرقده احرا ایلدکلری تأثیرات سیاسی هر نه قدر بویوك براهمیت قزائمش ایسه ده مدینتلیری عموماً سونوك بر حالده دوام ایلمشدر: اقوام مذکورده دن هیچ بری مذهبلرینی، لسانلر- یی، عاداتی، صنایعی قومشولرینه قبول ایتمدیرمکه موثق اولامامشدر.

رومالیلر ك زمانلر نده اولدینی کی بطلمیو- سلر ك دورلر نده دخی دوچار تحول اولمایان مصر، اومتدن شهر دائماً کندی مذهب عتیقی، مدینت قدیمه سنی محافظه ایلدی: حتی اورایه داخل اولان متغلبه کندی مذهبی، لسانی، طرز معمارینی قبول ایتمدیردی. نته کیم مصرده بطلمیوسلر ك انشا ایتمدیردکلری تأسیسات هب قدیماً فرعو- نلر ك قبول ایلدکلری شکل معماریی بی حائز بولنیوردی.

مصر قدیم ایشته بو صورتله آراسرا اقوام اجنبیه نك ایدی تسخیرینه کچدیکی حالده مدینت عتیقه سنی کمال متانتله محافظه ایلمش و فضله اوله رق غالبینه کندی اسلوب مدینتی قبول ایتمدیرمشدر. بطلمیوسلر ك، رومالیلر ك مذهبلر ندن، لسانلر ندن، مد- ینتلر ندن بوکون اوراده هیچ بر نشان قالم- مشدر.

اوللری مدینتدن، کالاتدن محروم اولان عربلر اسلامیتله تشرف ایتمدکن سوکرا اوله پارلاق موقیتلر، اوله شانلی مظفر- یتلر قزاندیلر که: یونانیلر ك، ایرانیلر ك، رومالیلر ك عصر لرجه چالیشوب چبالا یوبده میدانه کتیره مدکلری مظهریتلره پک سریع بر صورتده نائل اولدیلر.

بر طاقم اجانبك ایدی تغلبیرینه کچدیکی حالده کندی مدینتی، مذهبی یه عصر لرجه محافظه ایدن مصر پیشر و لشکر اسلام عمر وابن العاصك غیرتیه دست ظفر پیوست اسلامیانه دوشدکن همان بر عصر سوکرا آلتی یدی بیک سنه لک مدینت عتیقه سنی اونوتدی: کوکبه اسلامیتك طلوع ایلدیکی

مصرده - احلافه یادکار قاله بیله جک درجه ده متین، عالی بر اساسی حاوی - یکی بر مدینت، یکی بر دین، یکی بر صنعت تجلیهای ظهور اولدی.

عرب مسلمانلر ندن اول قیصر لر ك زما- ننده مصریلر فی الحقیقه بر کره تبدیل مذهب ایتمشلر؛ امانصل:؟ قیصر لر کیشلر، مصرده ازمنه عتیقه نك کافه تأسیسات عالیه سنی، او مجسم یادکار لرینی قیروپ کچیره رک شهری آلت اوست ایتمشلر، مصریلر ك اوتهدن بری بر- ستش ایتمدکلری معبودلره عبادت ایدنلری اولومه محکوم ایلمشدره ایشته بونك اوزرینه مصریلر ده تبدیل مذهبه، خرسیتیانلغی قبوله مجبور اولمشلر. فقط مصریلر بالمجبوریه قبول ایلدکلری بویکی مذهبی سوکرادن یه سیکوب آتمشلر.

حالبوکه مصره پازن غالبیت اولان اسلام فاتحلری قیصر لر ك روا کوردکلری بوجبر وشدتی اصلا ابراز ایتمه مشلر در. اهالی مملکت اسلاملر ك وروددن تقریباً بر عصر سوکرالی کندی رضالریله آلتی یدی بیک سنه لک مذهبلرینی، مدینتلیرینی. لسانلرینی ترک ایده رک اسلام فاتحلرینك دینلرینی، مدینتلیرینی. لسانلرینی قبول ایلمشدر در. ایشته مصریلر ك بوقدر جبروشده قار- شی خرسیتیانلغی رد ایله بالرضا اسلامیتی قبول ایلمک ایچون ابراز ایلدکلری آرزو و تهاک خرسیتیانلغک بونلر اوزرنده نه قدر آز و اسلامیتك ایسه نه درجه چوق بر تاثیر اجرا ایلدیکی پک کوزل اثبات ایدر.

مسلمانلر ك مصرده اجرا ایلدکلری بونفوذ کلی آفریقانك دیگر جهتلریله سور- یه ده وایرانده والحاصل رایت اسلامیتك تموج ایلدیکی بتون مملکتلر ده حس اولو- ندی. بوتأثیر یالکز مسلمانلر ك اجرای حکومت ایلدکلری محللر ده منحصر قالمادی، کلوب کچدکلری او و اسع هنداکسانده و حتی محضا برای تجارت کلوب کیتدکلری قوجه چین قطعه سنده بیله تیسر نمای حصول اولدی. اهل اسلامك شرقده کی نفوذی یالکز لسانه، دینه، صنعته منحصر دکلددر، بونلر

شرق هر طرفه تخم عمران و کالاتی ده صا- چشلر در. اسلامه مشرف اولان قوم عربك هند و چین ایله مناسبت مهمه تجاریه لری موجود اولدیغندن مسلمانلر کندی مملکتلر-

تده منشر اولان آثار علمیه و فیه نك بر چوغنی ده چین و هندستانه نقل ایلمشلر بو- سببه او طوپر اقلر ده دخی بر کلزار کالات یتشدر مشلر در. بونلر ك ثمره سنی و غیرتلی اوله رق اورالرده اوله آثار علمیه و فیه ساحه انتشاره قونامشدر که بالآخره اروپا مدققلر ندن پک چوغنی تدقیقاته کیریشدکلر- نده عربستاندن نقل ایلدیلن بو آثارك منشائی هند، یاخود چین اولدیغنه ذاهب اوله رق آلدانمشلر در.

مشاهیر مستشرقیندن موسیو (سدیللو) احرا ایلدیکی تدقیقات تاریخیه سی نتیجه- سنده، بوکی آثار فیه نك منشائی هند و یاخود چین اولمق اوزره کوسترنلر ك حقیقه آلدانمش اولدق لرینی اثبات مقامنده دیور که: «... مثلامیلادك ۱۰۳۱ تاریخنده عربستانده کهنواره زیب شهود اولان هندستانه اجرای سیاحت ایدن (البرونی) بی اله آلام: مشار- الیه هندلیلر حقنده پک مهم بر اثر فنی تألیف ایلدی، بالآخره هندلیلر بو اثری بر معتاد سانسقریت لسانته ترجمه ایتمدیلر. بو بایده اروپا مدققلر ندن بعضلری خطایه دوچار اولدیلر، بر عرب سیاحت اثر تألیفی اولان بو کتابی هندک محصولی ظن ایتمدیلر! هند- لیلر ك اسلامیان عربدن اقتباس علوم و فنون ایلدکلرینی مثبت بوکی ده بر چوق دلائل واردر»

چینیلر ك آثار عربدن ایتمدکلری استفا- ضه هندلیلر ککندن ده اهممدر. نته کیم چین هیثیونندن (فوجه نو - کینغ) ۱۲۸۰ سال میلادیسنده مشهور (ابن یونس) ک اثر هیثیسی ترجمه ایده رک چینیلره طاتمشدر. طبابت اسلامیه دخی قطعه مذکور به (کر- بلای) خانک تسخیرینی متعاقب ۱۲۱۵ تاریخ میلادیسنده ادخال ایداشدر.

حاصلی تاریخ عالم، اسلامیتك شرقده کی تأثیر و نفوذندن ده پارلاق، ده شانلی بر

مثال کوسترمیور؛ اهل اسلام ایله مناسبندہ بولونان بتون اقوامک بک آز برمدت ایچندہ مدنیت اسلامیہ بی قبول ایلدکری مشہود اولیور۔

مسلمانلرک غربدہ کی نفوذی: — عرب مسلمانلرینک اوروپادہ اجرا ایلدکری تأثیرات شرقدہ کندن دہا پارلاقدر. شرقدہ طلوع ایلدکدن برمدت صوکر متہای غربدن شعشعہ نثار اولان خورشید مدنیت درکہ اووقت ظلام انکیز بر حالده بولونان آروپا قطعہ سنک منبع تمدنی آفاق غربک سراج منوری اولمش، غربدہ کی مدنیتک، ترقیانک اساسنی قورمشدر. حاصلی آروپادہ ایشتہ بوندن صوکر آمدنیتک صبح ضیاداری حلول ایلمشدر.

آروپادہ کی مدنیتک دستیاری اسلامیت ایله ساحہ نمای ظهور اولدیغه دلالت ایدر برچوق براہین وار. فقط سزاوار تأسف درکہ بونجه حقایق تاریخی میدانده ایکن بعض آروپا محررلری آراسندہ — احتمالکہ سائقہ تعصبہ — بو حقیقتی سترہ سعی ایدنلر کورلمش وعرب مسلمانلرینک متروکات گرانہاسی، آثار علمیہ و فنیہ سی، طرز معما ریبی کندی موزہ لرینی، کتابخانہ لرینی، صنعتکاهلرینی تزیین ایدوب طور برکن اغر۔ بدرکہ: «اسلامیت مانع ترقیدر!» کی صرف وقوف سزلقدن نشأت ایتمہ خرافہ لر نشر ایدنلردہ بولمشدر.

حقیقت، کونش کیدر. بر زمان موقت ایچوق کثیف بولوظلرله قاممش اولسه بیله ینہ برمدت صوکر اولانجه قوتی، اولانجه نورانیتی ایله شعلہ ریز اولمغه باشلار.

بعض تبعاتی ناقص محررلر اسلامیتک عالم مدنیتہ اولان خدمتی انکار ایتمک ایستہ۔ دکری حالده صوک زمانلردہ یتیشن آروپا مؤلفینی سر آمداندن و مشاہیر مستشرقیندن برچوق ذوات تبعات عمیقہ وجدیہ اجرا۔ سیلہ اسلامیتک علویتہ و مدنیت حاضرہ یہ اییدیکی خدماتنہ قارشی ستایشلر، تقدیرلر ایرادینہ باشلامشدر۔ علی الخصوص مشاہیر

مستشرقیندن موسیو کوستاو لوبوک بوبادہ دییورک:

«مسلمانلرک آروپا مدنیتی اوزرینہ اجرا ایلدکری تأثیرات جدآ سزاوار تقدیر وستایش درہ غربک مدنیت حاضرہ سی اس۔ سآ انلرک اثر ہمتی درہ آروپادہ اسلامیتک دین خصوصندہ کی تأثیراتی ہر نہ قدر شرفدہ اولدیغی قدر کوریلہ مہمش ایسہدہ صنایع، علوم و فنون جہتلرندہ کی خدماتی بک عالیدر۔ مسلمانلرک بونقطہ لردن غربدہ ایقاع ایلد۔ کلری نفوذک درجہ اہمیتی تقدیر وتعیین ایده بیلیمک ایچون مدنیت اسلامیہ نک ظهور اییدیکی زمانلردہ آروپانک نہ حالده بولو۔ ندیغنی برکہ کوز اوکنہ کتیرمک کافیدر۔ مدنیت اسلامیہ نک آروپا آفاقہ کمال شعشعہ ایله برتولر صاحبغہ باشلادیغی طقوزنجی واو۔ نجی عصرلرہ ارجاع نظر ایدیلہ جک اولور ایسہ کوریلورکہ آروپانک ہر جہتلری او۔ قویوب یازمہ دن محروم اقوامی، نیم باربار درہ بکلری ایله مسکون قولہ لری محتوی بولنیور۔ دی۔ خرسیتانلغک اک زیادہ تعلیم وتحصیل کورمش ذواتی — وقتلرینی مناسرتلرینک کوشہ لرنندہ اجرای آیینہ حصر ایدن ومذہبہ متعلق کتابلرک قویبہ لرینی مشین پارچہ۔ لری اوزرینہ آلمغہ اشتغال ایلین — جاہل، بیچارہ رھابین دن عبارت ایدی۔

آروپانک شو باربارلنی اپی برمدت دوام ایلدی۔ تاریخ میلادک اون برنجی وباشلیجہ اون ایکنجی عصرلرنندہ ایدی کہ بونلر آراسندہ جزوی بر میل ترقی، برار۔ زوی علم وفن مشاہدہ اولندی۔

وقتا کہ بر آرتور ایدن بعض اصحاب ذکا کندیلرینہ کران کلمکدہ اولان جہا۔ لٹک او قلیل، ظلمت انکیز کفتنی یرتوب آتمق احتیاجنی حس ایلدیلر، ایشتہ اوزمان منہاج علم وفندہ رھبر یکانہ اولمق اوزرہ عرب مسلمانلرینی بولدیلر، آنلرک عرفان وکالاتندن استفادہ یہ شتابان اولدیلر۔

بعض آروپا محررلرینک تکرار ایدوب طور دکری کی علوم وفنون آروپا یہ اہل صلب محاربه سی اوزرینہ داخل اولمامشدر؛ بلکہ ایشتہ بو عصرلردہ آروپانک جہات

عبدیدہ سنہ کلمش اولان مسلمانلر سایہ سندنہ انتشار ایلمشدر۔

۱۱۳۰ سنہ سندنہ راہب (رایموند) ک ریاستی تختندہ اولدیغی خالدہ (طلیطلہ) شہر۔ ندہ بر جمعیت مترجمین تأسیس ایدلدی، آثار اسلامیہ نک اک مشہورلری اورادہ برر برر ترجمہ ایدلمکہ باشلاندی۔ بو ترجمہ لرک بخش اییدیکی نتایج بک اہمیتی ایدی، بوسایہدہ غربدہ بر عالم جدید انکشاف ایلمش ایدی۔ ایشتہ بو صورتلہ اون ایکنجی، اون اوچنجی واون دردنجی عصرلرک دوام ایلدیکی مدہ تجہ بلافاصلہ ترجمہدہ دوام اولندی۔ بو مدت ظرفندہ رازی، ابن سینا، ابن الرشد کبی مشاہیر اسلامک آثار برکزیدہ سی دوغرودن دوغرویہ لاتین لساننہ نقل ایدلیدیکی کبی غالیہن، ایبقراط، افلاطون، آریستو، اوقلید، آرشید، بظلمیوس کی حکمای یونانیہ نک لسان عربہ نقل ایدلمش اولان آثاری دہ ترجمہ اولندی»

آروپا مشاہیر اطبا سندن دو قنور (لہ۔ قلق) «تاریخ طب اسلام» عنوانیلہ قلمہ آلدیغی بر اثر معتبرندہ یالکز لایتجہ بہ نقل وترجمہ اولونان آثار اسلامیہ نک عددی اوچبوزی متجاوز اولدیغنی بیان ایدیور! آروپا لیلر قدمای یونانیہ بی آنجق قرون وسطادہ — آثار اسلامیہ بی ترجمہ ومطالعہ ایلدکدن صوکر — طانیہ بیلمشدر۔ مسلمانلرک او آثار مترجمہ سی سایہ سندنہ درکہ یونانیلرک — اصللری ضایع اولان — آثارینہ کسب اطلاع ممکن اولمش وبونان آناری بوکونہ قدر محافظہ ایدیلہ بیلمشدر؛ مثلا یونان قدیم حکما سندن (آبولونیوس) ک محروطیات حقتندہ و (غالیہن) ک علل ساریہ اوزرینہ و آریستونک احجارہ عائد یازدقلمی اثرلرک اصللری غائب اولدیغی حالده آورو۔ بالیلر بو اثرلرک حقیقتنہ مسلمانلرک آثار مترجمہ سیلہ مطلع اولمشدر۔

موسیو (لوبون) بوبادہ کی مطالعاتنہ شوقفرہ ایله نہایت یریبور: «ازمنہ عتیقہ نک اوقیمتدار حقایق قرون وسطانک — کندی زمانلرینہ قدر

یونانستانک وجودندن بیله خبردار اولما -
دقلری - رهایی سابه سنده دکل بلکه مسلما -
نلرک اثر همتی اوله رق معلومز اولمشدر .
بوسبيله عالم فن ومدنیت اوقیمندرا خزائن
علمیه و فنییه محافظه ایتدکلرندن دولایی
پاپاسلره دکل ، آنجق مسلمانلره ابدیاً منتدار
اولسه یری واردرد؟ .

محررین مشهوره دن موسیو (لیبری)
بومقامده دیورکه :

« اسلامیان عربی تاریخندن سیله جک
اولور ایسه ک دوره علوم و فنونک اروپاده
برقاج عصر لر صو کرا کلدیکنی کوریرایدک »
نه قدر دوغوردر !

آثار اسلامییه حقیقده کی تبعات عمیقہ -
سیله شهرتیب اولان مستشرقیندن موسیو
(سدیللو) دخی اثرینک فلسفه اسلامییه
عائد بر بختده اروپا مؤلفلرندن بویا کلش
فکره ذاهب اولانلری شدتله مؤاخذه اید -
بیور ، دیورکه :

« برچوق اثرلرده عرب مسلمانلرینه
مخصوص فلسفه یوقدر دینیلور ؛ حالبوکه
بویله دینلر اول امرده بزم عرب مسلمانلری
سابه سنده یتشدیکمزی ، و نانیاقرون وسعنا -
نک اسقولاستیکلرینی ، خرافاتی اورتادن
قالدیران آنلرک میدانه قویدقلری حقایقندن
بشقه برشی اولمادیغنی بیله میورلر . . . »

پاوروپانک هر طرفلرنده و حتی شرق
ایمپراطورلغنده بیله علوم و فنون سونوک ،
متروک بر حالده بولونمقده ایکن غربک کو -
چوک بر گوشه سنده ، اسپانیاده بر مزرعه
کالات موجود ایدی . مسلمانلرک تنویر
ایلدیکی شرق مستقنا اولدیغنی حالده اوزمان
دنیاده تحصیل علم و فن ایتمک یالکز اسلام -
ملرک یتشدیرمش اولدیغنی او موقعده ممکن
اولوردی ؛ اورایه دنیانک هر طرفندن طا -
لبلر کله رک اکتساب معرفت ایدرلردی .
مضبوطات تاریخیه دندرکه ۹۹۹ سال میلاد -
دینسده ایکنجی سیلوه ستره نامیله پاپالقی مقامنی
احراز ایدن « زهر بر » دخی اسلاملرک وجو -
ده کتیردکلری دارالفنونلره کیروب تحصیل
کالات ایلمشدر .

کوستا و لوپون تدقیقات تاریخیه سنه بناه
بر اثرنده شوسوزلری سویلیور :

« تاریخ میلادک اون بشنجی عصر لرینه
قدر آوروپانک حکیم و مؤلفلرندن هیچ بری
کوستریله مزکه آثار اسلامییه نی استسناخ ایلمکدن
بشقه برشی بایمش اولسون . (روزه باقون) ،
(له تونار دوپینر) . (آرتودد ویله نو) .
(رایوندلون) : (س طوماس) ، (آلبرلو
عمران) ، (اونجی آفونس) کچی دها بر
چوق مشاهیر مؤلفین ایشته او مسلمانلرک
تلمیذلری و یا خود آثار اسلامییه نک مستسخلری
اولمشردی ،

عصر حاضر فیلسوفلرندن (رنهان) بیله
بو حقیقتی آتیده کی جمله ایله تأیید و افاده یه
مجبور اولور :

« فیلسوف سن طوماس بیلدیکی شیلرک
کافه سنی ابن الرشدن او کرندیکی کچی آلبر
لوعمران دخی کافه معلوماتی ابن سینادن اخذ
واقبایس ایلمشدر »

ینه تدقیقات تاریخیه کوستریورکه ،
آوروپا مؤلفلرینک استادلری اسلامیان عرب
اولدیغنی کچی بش آلتی یوز سنه قدر آوروپا
دارالفنونلری تدریساتنده ینه او اساتذه نک
آثار کرابهایس اساس اولمشدر .

آثار فنیه اسلامییه نک فنون حاضر یه
اساس اولدیغنی انکار ناقابل در . بونلرک آوروپا
دارالفنونلرینی تنویر ایلمسی اویله جزوی
بر زمانه ده منحصر قالمشدر ، بلکه فنون اسلام -
میه دن شعبات عدیده سنک و مثلاً فن طب
اسلامک آوروپا لیره اولان رهبرلکی همانده
زمانمزه قدر دوام ایدوب کلشدر . چونکه
هنوز عصر اخیرک نهایتلرنده فرانسه نک
مشهور (مون بله) دارالفنوننده ابن سینا -
نک آثار طبیه سی تدریس اولنیوردی . مسلما -
نلرک علوم فلسفییه جهتندن آوروپایه ایتدکلری
خدمتده پک مهمدر ، فرضابن الرشد اون
اوجنجی عصر میلادینک مبدأندن بری آوروپا
لیلرک ایدن ای معلومی اولمش ، حکمیاتی عصر
لرجه دارالفنونلرده تدریس اولونمشدر .
طقوزنجی لوی ۱۴۷۳ سنه سنده صندالی قرالیه
کچمسیله فرانسه ده اصول تدریسک تنظیم

واصلاحنه تشبث ایلمش وجهه اصلاحاتندن
اولق اوزره فرانسه مکاتبینجه عربلرک فلسفه
سیله آریستو اصولنک اساس اتخاذ ایدلسنه
امر ویرمشدر .

اساتذه عربک ایتالیا و علی الخصوص
(بادو) شهری دارالفنونلرینه ایتدکلری خد -
مت عالمانلری فرانسه ده کی خدمتلرندن آز
دکلدر . اسلامیان عربک ایتالیا ده کی نفوذلرینی
تقدیر ایتمک ایچون « پترارق » [۱] ک شو -
سوزلرینی نظر مطالعه یه آلمق کافیدر :

« چیچرون دموسقندن ، ویرزیلدن
صو کرا برخطیب او مردن صو کرا برشاعر
عد اولنسه بیله عربلرندن صو کرا آرتق یازی
یازمق اقتدارینی حائز بر آدم صایله مز ! [۲]
بز (ایتالیانلر) اکثر خصوصاً تده دیکر مللره
مساوی و بلکه ده تفوق ایلسه ک بیله آنجق
مسلمانلر بوملترندن مستثنایو تلمق ایجاب
ایدر . ای ایتالیانک راهلری ! عظمتفروش
محررلری ! سز او ارباب ذکایه قارشی خوا -
بیده ویا دمبسته اولیکز ! . »

پترارقک بو حودت آمیز ، غلبانلی شعری
دخی عرب مسلمانلرینک آوروپاده اجرا
ایلدکلری تأثیرات فنییه ومدنییه به بشقه جه بر
دلیدر .

ایشته یوقاریدن بری بسط ایدیلن مطا -
لعات عرب مدنیت اسلامییه سنک آوروپا
مدنیتیه ایتدیکی خدماتنه ، مسلمانلرک غر -
بده کی نفوذ و تأثیراته هر کسده بر قناعت
وجدانیه حصوله کتیرمه کفایت ایده جکندن
بویابده دها زیاده سوزسویلمکه لزوم کورنه .
مشدر .

معلومات غزیه سی محررلرندن و مالییه حقوق
مشاورلرکی قلمی حلفاسندن بکیمبهرلی زاده
خالد ایوب

[۱] پترارق : ایتالیالی مشهور بر شاعر در .
میلادک ۱۳۰۴ تاریخنده (آره زو) شهرنده تولد
و ۱۳۷۴ ده ترک حیات ایلمشدر .
[۲] چیچرون : رومانک فصیحای خطیباسندندر .
قبل میلاد ۱۰۶ تاریخنده (آرپینوم) ده تولد
ایلمشدر . دموسق : آتنه لی برنلوق ذی اشتیاردر .
(قبل میلاد ۲۸۵ — ۳۲۲) ، ویرزیل : لاتین
شعرا سی مشاهیرندندر . میلاددن ۷۰ سنه اول
(ماتو) ده تولد ایدرک میلاددن برسنه اول وفات
ایلمشدر .

اسلاميتده قدر علم

« جناب حق سز دن ايمان ايدنلري مظهر عز و رفعت بيوردنكي، تحصيل علم ايدنلري كيزي ده درجات متفاوتة عاليه ده حائز نصاب فيض و رفعت بيورر » مآلنده اولان استيعذ بالله (يرفع الله الذين امنوا منكم والذين اوتوا العلم درجات) و « بيلنر ايله بيلمينلر مساوي اولور » معناسنده اولان (هل يستوي الذين يعلمون والذين لا يعلمون) آيات جليله لري ودها نيجه شواهد قرآنيه ايله خالق جليل الشانز، علم و عرفانك عند الهيسنده كي فضل و شرفي بزه اخبار بيورورق تحصيل علوم و فنونه تشويق و ترغيب ايلديكي كي، علملري سبيله عظمت و جلال الهيسي درك و تقدير ايتدكلر ندن طولاي - رأس حكمت اولان خوف و خشيت ربانيه نك علماده بولنه جفتي (انما يخشى الله من عباده العلماء) آيت كريمه سبيله بالبيان انلري سائر ناسه تفضيل بيورمش « اكر بيلمزسه كز اهل علمدن سؤال ايدكز » معناسنده اولان (فاسئلوا اهل الذكر ان كنتم لاتعلمون) امر جليلي ايله دخي جاهلي بيلمديكني اوكرتمك عالمي ده بيلمديكني اوكرتمك ايله مأمور و مكلف قيلمشدر .

حضرت موسى على نبينا وعليه السلامك حين مناجاتنده « ياربني اك زياده سوديكك كيمدر » ديه واقع اولان سؤالنه « طلب علمده بولنان » جواب مستطابي شرف وارد اولسي؛ حضرت ابراهيم عليه السلامه (اني عليم احب كل عليم) وحي الهيسي شرف ظهور ايلمسي، رتبه علمك عند الهيده كي علويتته برر برهان جليدر .

خاتم الانبيا، رسول كبريا عليه اكمل التحايا افدمز دخي مرتبه نبوتك فوقنده بر مرتبه بولنديني كي، اورتبه نك وراثتي فوقنده دخي بررتبه بولنه مديني جهته علماء نك علوقدر و منزلتي تلميحاً (العلماء ورثة الانبياء) بيورمشدر . « عالمك عابد اوزرينه فضلي : بنم اصحابدن بياغي بر كيمسه اوزرينه

فضلم كيدر » مآلنده اولان (فضل العالم على العابد كفضل علي ادني رجل من اصحابي) و « عالمك عابد اوزرينه فضلي بدر حالنده اولان قرك نجوم سائر به فضلي كيدر » معناسنده اولان (فضل العالم على العابد كفضل القمر ليلة البدر على سائر الكواكب) و « مؤمن عالم مؤمن عابدين يتمش درجه افضلدر » مفهومنده اولان (فضل المؤمن العالم على المؤمن العابد بسبعين درجه) احاديث شريفه سبيله رتبه علمك علويت و مجلتي تآييد بيورمشدر .

جناب فخر المرسلين و خاتم النبيين افدمز (صالح) مهديدن لحدده قدر طلب علم ايلمكي، علم چينده سبيله اولسه تحري ايمكي امر بيوردرقاري كي « تحصيل علم ايلدكز، زيرا انك تعلمي الله ايجون خشيت، طلبي عبادت، مدرسه سي تسييح، مباحثه سي جهاد، بيلمينه اوكرتمك صدقه، اهله بذل ايتك قربتدر، زيرا علم حرام ايله حلال قيريق ايدر، جنت يولني اوكره تير، وحشده انيس، خلوتده رفيق، وحدتده جليس، غربتده صاحب، مسرتده دليل، حين كدورتده معين، دوستلر عندنده زينت، دشمنلره قارشو سلاحدر؛ عبد، علم ايله خير ليلر منزله سنه ارتقا ايلر، انكه درجات عاليه واصل، دتياده ملوكك مجالسه سنه، آخرتده ابرارك رفاقته نائل اولور، علم ايله تفكر صيامه، مذاكره علميه قيامه معاذلدر، علم ايله وصل ارحام، فصل احكام اولنور و علم ايله معرفه الله حاصل وانكاه توحيد الهی قابل اولور، علم ايله جناب حقه اطاعت و عبادت ايديلور » مفا- دنده اولان (تعلموا العلم فان تعلمه الله خشيته و مدارسته تسييح و البحث عنه جهاد...)

كلام حكمت انجامليله دخي امت و اصحابي طلب علمه تحريص و برصباح طلب علمده بولنمق عند الهيده يوز غز وده بولنمقندن دها مقبول اولديغني تشير بيورمشدر . « علمانك مر كبي ايله شهدانك قاني يوم قيامته وزن اولنوب مداد علما دم شهدايه ترجيح اولنه جق » معناسنده اولان (يوزن مداد العلماء بدم الشهداء فيرجح مداد العلماء

بدم الشهداء) حديث شريفي « يوم قيامته اوج كمسه شفاعت ايدجك، انبياء صكره علماء صكره ده شهداء » معناسنده بولنان (يشفع يوم القيامة ثلاثة. الانبياء ثم العلماء ثم الشهداء) خبر صحيحي ايله (لموت قبيلة ايسر من موت عالم) كلام نبوي سي مؤداستجه بر قبيله خلقنك موتي بر عالمك موتندن اهون كورملر ايله علمانك قدرلري ن اعلا بيورمشدر . « جاهله لايق دكلدر كه جهلي اوزره ثبات و استقرار ايلسون . عالمه دخي لايق دكلدر كه بيلمديكني سويلمك دن ابا ايتسون » مآلنده اولان (لا يبنى للجاهل ان يسكت على جهله و لا للعالم ان يسكت على علمه) حديث شريفي ايله تعليم و تعلمك زدر سالتبناهي لرنده نه درجه مطلوب و ملتزم اولديغني اياما بيورمشدر . حتى « بر عالم مجلسنده بولنمق بيك ركعت نماز قيلمقندن بيك مريض عيادتدن، بيك جنازه ده حاضر بولنمقندن ده افضلدر » مفهومنده اولان (حضور مجلس العالم افضل من صلاة الف ركعة و عيادة الف مريض و شهود الف جنازة) حديث نبوي شرف صادر اولسي اوزرينه « قرائت قرآن دن دخي افضل ميديار رسول الله » ديه واقع اولان سؤاله جناب نبي كريم، عليه افضل التكريم حضر . تلري (هل ينفع القرآن الا بالعلم) يعنى « علم اولمه دن قرآن منفعت ويررمي » بيورمشدر .

في الحقيقه علوم باطنه و فنون حاضرده و قوف جدي صاحبي اولان بردانك قرائت قرآن عظيم الشان دن استحصال ايله چكي نفع و فائده بي على العاده بر كيمسه نك احراز ايله ميه چكي طبيعي دكليدر ؟

اخر نبوي به اقتفا ايله مفتخر و شرفدار اولان اصحاب كرامدن امام على كرم الله وجهه حضر تلري دخي (عالم اولان كمسه كوندز صائم كيجه قائم بر مجاهد دن ده افضلدر، بر عالمك موتيله اسلامده بر كدك حاصل اولور . آني ستر ايدجك انحق اكا خلف اولان بر عالم ديكردز) بيورمشدر و علمك فضيلتي نظما شويله افاده ايلورلر .

الناس من جهة الثمال اكفاء
ابوهم ادم والام حواء
وان يكن لهم في اصلهم شرف
يفخرون فالطين والماء
ما الفخر الا لاهل العلم انهم
على الهدى لمن استهدى اولاء
وقدر كل امرئ ما كان يحسنه
والجاهلون لاهل العلم اعتناء
فمن يعلم تعش حياً به ابدا
الناس موتى واهل العلم احياء
که خلاصه مآلی «خلق مماثلت جهتندن یکد-
یکرینک کفویدر، زیرا بابالری ادم وانالری
حوادر. اصل خلقتارنده مفاخره اید-
جکلری برشرف وارسه صو ایله بالچقدر،
حقیقتده مفاخره انجق اهل علمه لایقدر.
زیراعلماطریق حق ورشدی طالب اولانله
رهبرویشوادر، هرکیشینک قدروقیمتی ابو
بیلهیکی شیدن عبارتدر، جاهلار ایسه اهل
علمدهشمندرلر. ای انسان فوزیاب علم وعرفان
اولمغه چالیش که حیات ابدیه به مظهر اوله سک
(یاخود او کرندیکک عالمک، مواضع استعما-
لندن جاهل وغافل اوله) زیرا حقیقتده
جاهلر موتا اهل علم ایسه احياءدر) دیمک
اولور.

ابن عبدالحکم رحمه اللهک . امام مالک
تزدنده او قومقاه مشغول ایکن اوکله وقتی
داخل اولنجه ادای فریضه صلوات نبیبه
کتابلریخی طوپلامسی اوزرینه امام مشارالیه
حضر تلیرنک «قالقدیفک شی مشغول اولد-
یغندن دهافضل دکدر» دیملری وامام
شافی حضر تلیرنک «طلب علم نوافلندن
افضلد» بیورملری، اسلامیتده علومک
عبادته تقدیم وترجیح اولنه جق درجهده
حائز اهمیت ورفعت اولدیغنه دلالت ایده جک
احوالدندر. زیرا، انسانک بهائمنن خاصه
تمیزی علمدر. انسانک شرافتی علم ایله قائمدر.
(طلب العلم فریضه علی کل مسلم ومسلمه)
حدیث شریفی مؤداسنجه دینم هر فردی
طلب علم ایلکم مجبوریتی تحتده بولندیره-
جق درجهده تحصیل علوم وفنونه اهمیت
وردیکی - صدر اسلامده حسابسز علما
وحکما ظهور ایللمسی، حساب هندسه،
هیئت، علم نباتات و حیوانات و علم طبقات

الارضی توسیع واکمال ایله برز فن صورتته
قویان، کیمیا ایله جبری ایجاد درجهسند
احیا ایدن، دنیانک کرویتی ایله حرکاتندن
وموازنه عالمندن بحث ایدن عربلریعی اسلاملر
اولدی خریطه ترسیمی بوصله وکاغذ اعمالی
خصوصنده کی معلوماتک هپ اندلس طریقله
اورویایه کیمسی، فن اسپنچارینک اندلسده
ظهور ایللمسی - اسلامیتک نه درجه حامی
ومروج علوم وفنون اولدیغنه برردلیل عظما
اولدینی حالده «اسلامیت مانع ترقیدر» کچی
براسنادمالم یکنه هدف اولمسی غریب دکلیدر؟
بواسنادات غیر محقه، اوائلده متعصب
اورویانک اسلامیت علیهنده کی اغراض
مخصوصه سی مقتضیانندن یاخود احکام ومزا-
یای دینیه مزه لایقیله عدم وقوف ایجادنندن
ایدیسهده، شمیدیلرده، مدت میدیده دبری-
اسلامیتک بوتعلیم وتعلم خصوصنده کی احکا-
منده تجویز تراخی ایلدشمز، دهاطونعربی
تعصب جاغلانه سببیه، مساعی عالمانه لریله
جهان مدنیته نیجه خدمات نافعهلری سبق
ایدن اسلاف کرامه، او علمای ذوی الاحتر-
مه، خیر الخلف اوله میوب ظلام جهل ونادا-
نیده لاقیدانه و لا ابالیانه پویان اوله رق، ترقیات
مدنیة عصریه دهه غریبک مادوننده بولینشمز،
استاد ایکن شاگردیبه اوله میشمز درکه احوال
ظاهره مزه عطف نظرله همان اسلامیت
احکامنه انتقال ایدیورن اجانبده دینم علیهنده
بویه سؤ انکار حاصل ایلور.

حالبوکه، (الحکمة خالة المؤمن حيث
وحدھا اخذھا) منطوق منیفنجه هر مسلم
ایچون، زده بولور ایسه بولسون، کیمدن
اولور ایسه اولسون، معلومات لازمه ونافعه
کسب وتحصیلنه مجبوریت قطعیه واردر.
کسب وتحصیلی ایچون شرعاً ودیناً
بودرجه تجریض وتجریس ایدلدیکمز علمندن
مقصود - بعضلرینک ظنی وجهله - یالکز
علوم دینیه دن عبارت اولیوب، علم لفظنک
مدلول تامیله هر شیشه شامل اولدینی قرآن
عظیم الشانک یالکز امور اخروییه بی حاوی
اولیوب امور ووظائف دنیوییه بی دخی
محتوی اولمسی، هیچ برشینک او کتاب مییندن

خارج قالماسیله مستدل. وعلوم عالیده
متبحرینندن اولان ذوات سالفه نك علوم
آلیدهه دخی ید طولاً صاحبی اولملریله مر-
هندر.

اسلامیتده، طلب علم خصوصنده کی
اوامر الهیه ونبویه یالکز رجاله مختص او-
لمیوب بالاده ذکرى سبق ایدن (طلب العلم
فریضه علی کل مسلم ومسلمه) حدیث شریفنده
کورلدیکی وجهله نوع نساحقنده دخی جاریدر،
تسکیم نسوان سالفه میاننده، حلقه تدریسلر-
نده رجالک بیله اثبات وجود ایدیه بیله جکلری
درجهده تحصیل علم وعرفان ایله تمیز ایلانلر
نادر اولدیغندن دینمک بو حکمی ده بالنسب
ثابت ومتحققدر.

قائمة فخر النساء

سکه لرك احوالی بیاننده در

سکه ماده سی اخذ واعطا سندلرینک
واسطه عادیة انعقادیدر. سکه لرك ایکی نوع
قیمتی اولوب بریسی کیفیت جنسیه لرندن
ودیکری عیارلرینک مدار تعین وتأمینی
اولوق اوزره مضروب علیالری اولان
تمغاسندن حاصل ومتشعبدر. ابعده بعد
اولان ازمان ماضیهده ملل وام بیننده
وبالخاصه هند طرفنده بعض اصداق وافر-
یقانک بر جوق یرلرنده طوز وقدیماً
بورالرده قوری بالق وخطب ویاغ و بونلرک
امثالی بعض حاصلاتی سکه لرك مثل ثمنی
متضمن اوله رق ایچیرینه استعمال اولنقده
ایدی. آنجق ارزاق و ذخائرله اولان مدا-
وله تجاریه مبادلاته اخف السهوله برواسطه
اولدینی معلوم عالیاندر. حالبوکه برآت
صاحبی برجامه نك اشتراسی سوداسنده دوشرده
آنک قیمتی لباس مطلوبک بهاسندن درت
قات زیاده یه کلبر ویالکز کندوسی برلباسه
محتاج بولنور ایسه مثل ثمنی متضمن برقیمت
مقدره نك عدم وجودی تقدیرنده مارالذکر
آت صاحبی معامله اشتراسنده ثابت
مضطرب بولنوق لازمکلور؛ فقط آتی سکر
بوزغروشه صاندینی صورتهه ایکی یوز

غروشی لباسه تخصیص ایله قصورینی سائر
حوایج ضروری سی ایچون حفظ ایده
بیلور. ایشته بواجتیاچ اوزرینه ملل موجود.
ده اسباب مبادله نك استکمالی صورتلری
آزاشدیرمغه دوام ایدرک تجارت مالیه
احتیاجی صفات لازمه نی بالغاً مبالغ جامع اولان
سکه معدنیه نك ضربی و خارجه اخراجی
لزومی حس ایلدیلر. ذهب، فضه کبی
معادن عزیزه حد ذاتنده ثمین و کرانها اولوب
جمیع حاصلات معدنیه اوزرینه ده هر برشیدن
زیاده محفوظیت و مستوریت و منقولیت
و مقسومیت درکار اولان سهولتی و مدت
دوام و بقاسنك عدم محدودیتی سیلرله مرجح
کورلدی.

سکه بر مالدرکه قیمت مساسی قیمت
ذاتیه به دائمی الموافقه دکدر. آمریکا
اقلیمی کشف اولندی و قنده سیم وزرک
قدر و اعتباری خیلیدن خیل تنزل بولمش
اولدیغندن سکنك مقدار کثیری بر ملتک
قوت مالیه سنه قطعاً دلیل کافی اولدیغنی
بدیهدر. بو صورتله بر ملت کلیتاً سکه صد
حبی اولوبده سکنك قابل الاستدال اولان
قدر و قیمتی تزايد ایدنجه عدد و کمیته قیاساً
تنزله اوغراسی طبیعی اولور. سکه لرک
قدر و اعتباری مشاهده اولنه کلدیکی وجه
اوزره قابل التبدل اولوب بر مملکتک اسباب
استبدالیه سی زیاده لندیکی و قنده سکه لرک
دخی اولکیدن زیاده مطلوب اولسی حسییه
مرتبه قدر و اعتباری مترقی و بالعکس بر
مملکتک تزايد عدد نفوسی درکار و اراضینک
احسنت و فلاحتی سیبیه حاصلاتک توافر
و استبدالی و سرعت خرج و ابذالی آشکار
اولدیغنی حالده سکه لرک درجه قدر و قیمتی
مشرف تدنی اولمقدهدر. سکه لره ضرب
اولنان میری تمغاسی صحت عیارینک مصدقی
اولوب برسکه پاره سی تمغای مذکور سیبیه
مساوی الوزن و العیار بر کلچهدن دائمی
کثیر التیمتدر.

بر تار یخدنبرو نقد مقامنده اوله رق
بولیچه کاغدی و یا بانقه تمسکی و اچیه قائمه سی
نامیه مسمی اوله رق نقد سکه به بدل اوله کلشدر

بولیچه کاغدری ده هم سند و همده نقد
مقامندهدر. اشراف و کبرانک و اهالی بلاد
و قرانک و تجارتله اشتغال ایلیانلرک عنندنه
تسهیل مبادلات و معاملات و واسطه اولمق
فکرله بین التجار تعاطی اولنور. فرضاً
استانبول شهرنده بولنسان تاجرک شهر مذ.
کورده دیگر بر تاجر و اوج بیسک غروش
بورجی اولور، طرفینک موافقتیه مدیون
دینی مثلاً از میرده بولنسان بر آلاچقلسینه
حواله ایدرک سندینی آنک اوزرینه جیرو
ایدر، و یا بر بولیچه کاغدی ویرر. ایشته
بو صورتله اوراق نقدیه واسطه سیله بر شهردن
شهر آخره ارسال نقده حاجت قالمیره ق
ایکسینک دخی مصلحتی بر حسن نتیجه یه
مقارن اولوب کرک تجار طائفه سی و کرک
ملل و ام استعمال سکه یه محتاج اولمیره ق
اولوجهله ایقای دینلرینه مقتدر اولمقده.
درلر. بانقه سنذاتی عقیب ابرازده حاملنه
ادا اولنه کلدیکندن اعتماد شایان مهم بر
قیمت اعتبار یه لری اولوب تداول ایله
کلیاً وارسته تعامل اولمقده ولدی الحواجه
آئیده سکه به امکان تبدیلی مقرر و حسب
الاقضا نقده ترجیح اولنه حق مرتبه ده
سهولت نقل و استبدالی میسر اولسیله نقد
مقامنده بین الناس آلتوب ویرلمکدهدر.
اچیه قائمه سی دخی محضاً اسماً و اعتباراً نقدک
یرینی طوتمسی حسییه سکه مقامنده بر واسطه
استبدالدر دیره کرک ختم کفتار ایلم

وکلای دعاویدن خطاط زاده
اسماعیل

محاضره

حضار :

« صحبتی افندی، کلای بک، نشوه چلبی، خواجه
قلندر، درویش نیازی »

نشوه چلبی — قرق بر تار یخندن اول استا.
نبولده بر بزم عرفان وارمش. شانی زاده ایله تفسیر
مواکب صاحب فرخ افندی بو بزم رکن رکینی
ایمش.
بونلر، مراجعت ایدن هوسکاران معارفه تعلیم
علوم و فنون ده ایدرلر مش. اکثر یا مشاهیر فلاسفه

عثمانیه دن کدخدازاده عارف افندی ده بوجلمده
بولنورمش. فلسفیات و ادبیاته دائر بک جوق
مباحث لطیفه بسط و تمهید ایلدیلر مش.

برهفته، مصارع برجسته بولمق اوزره قرار
ویرلش. ایرتی هفتنه هر کس انتخاب ایتدیکی
مصارعی اورتیه قویمش. بونلردن شیخ مصطفی
رامنده بر شاعرک :

« بوکون شادم که یار آغلار بنمچون »

مصراعی هپسنه ترجیح ایدلش .

بزده کله جک هفتنه مصاحبه منری بویولده یورو.
تسهک اولمازی ؟

درویش نیازی — بک کوزل اولور.

کلای بک — برهفته ظرفنده خیلی مصارع
برجسته انتخاب ایله ییه جکندن ظن ایدرم که طو.
یلانه حق مصارعک ایچنده :

« بوکون شادم که یار آغلار بنمچون »

مصراعنی هیچ حکمنده برافه حق پارچدر بولنه.
جقدر.

خواجه قلندر — بونی کله جک مصاحبه یه براد.
قسه قده بواقشام یوروتسهک اولمازی ؟

درویش نیازی — بواقشام نصل یوریدیلر بیلیر ؟
خواجه قلندر — نصل اوله جق، هر کس حافظه.

سنده اولان مصارعی — اینی، کوتی — اورتیه بقور.
بکنیلنلر بر دفتره قید اولنور. بکنیلنلر، استقادات
لازمه سیله منتخنه رد ایلدیلر.

صحبتی افندی — اوت، اوت، بویله اولسی
بک مناسبدر. الحمد لله همزک از برنده [زینة المجال.
لس] ک ایکی اوج مثلی اوله جق قدر اشعار واردر.
بونلردن خاطره کله بیلنلری میدانه قونه جق اولورسه
ایش اولور بیتر.

کلای بک — اویله ایسه بو خصوص یالکز
مصراع حصر ایلسون. بیتنه، قطعیه، رباعیه ده
شامل اولسون.

خواجه قلندر — هر کس منتخبی اولان پارچه.
لری میدانه قویه جق اولورسه بویله برایکی مصا.
حبه ده بیتمز، ایش اوزار. فنیره، قالمیرسه هر
بریمز. اک منتخمز اولان آثار دن بر پارچه بی میدانه
قویسه قدها خوش اولور.

نشوه چلبی — بوسورت بک مناسب. ایشته
بنده کرک حافظه می تزین ایدن اشعار دن اک زیاده
بکنندیکم معلم مرحومک شوغز ایدر :

« غزل »

قلیم زمین عشق، سرم آسمانیدر

آهم آنک سحاب صواعق فشانیدر

ای عشق بیلدیکنک کبی یاق بیق درونی

بر کیمسه سز بلا زده نك خانمانیدر

نور جمال دن متلاشی اولنجه دل

دوشسمه زمینه چوقمی؟ تجلی زمانیدر

تبدیل مسلك ایتدیره من ابتلا بکا

جان ویر کواکل اول غمزده کیم بونجه زماندر
جان ایچرده سنی صاقلادینم آنک ایچوندر
واعظ بزه دون، دوزخی وصف ایتمدی فضولی
اول وصف سنک کلبه احزانک ایچوندر
غزلی کی عاشقانه ویا معلمک :

کوکلم لیلال فرقتک

بیدار یار یئخوانیدر

فکر ایتمدیکم بر آقتک

دیدار نور افشانیدر

عکس ایتمدی بیک واحسرتا

طاغیرله چیقدم آشنا

هر ضاغده کی عکس صدا

افغانمک افغانیدر

بهبوده دوشمش یاره دل

دلبرده سنک خاره دل

چوقدن بری بی چاره دل

نالنده هجرانیدر

اولمقده در دامنشان

فیض حقیقتدن نشان

لبریز فریاد اولیمان

یارب کیمک وجدانیدر

مسطی ایله :

التفات ایلمر الهیونه کاهی کوزلرک

بن دخی آنلردنم کورسون الهی کوزلرک

برنگاه ایت قالمسون تعریفه حاجت حامی

کوکلمک آکلار خفایاسن کاهی کوزلرک

برباقشده حتی اوکرتدک نظر ار بابنه

کیمدن اوکرتمش بولا هوئی نکاهی کوزلرک

کوزلرک برلظه کوکلدن تباعد ایلمز

کوزکوز ایتمشدر دل سودایناهی کوزلرک

نورچشم! باقی نه عالی عاشق ایتدک انتخاب

کشته مژگانکم اولسون مباهی کوزلرک

غزلی کی استادانه اشعار عالی بی اوقوبوب دیکتورلرله

درویش نیازی — مساعده بیورسه کزینده.

کزده اک منتخیم اولان شعری اوقوبوبیم.

حضار — های های :

درویش نیازی —

نه احتیاج که ساقی ویره شراب سکا

که اوز بیاله سنی ویردی آفتاب سکا

شراب لعل ایچون دوکمه آبرو، زنهار

که دمبدم لب لعلن ویرر شراب سکا

شرابدن نه عجب اولسهک اگر سرخوش

نشوه چلبی — بحر سر معدن : [مفتعلن مفتعلن
فاعلات] وزنی حقیقه آهنکلیدر. بوندن صفا یاب
اولیه جق بر صاحب طبیعت تصور اولنه ماز .
کلای بک غزلی اوقورکی رقص ایده جکم کلدی .
صحبتی افندی — لسان الغیب بیلم نه دن
بو وزن ایله نغمه سرا اولماش. اورند سخن
آفرینک :

رندی حافظه کناهست صعب

با کرم پادشه عیب پوش

مقطعلی غزلندن بشقه بووزنده بر شعرینه تصادف

ایتمدیکی در خاطر ایده میورم .

خواجه قلندر — لسان الغیب بووزنده باشقه

غزلی بوقدر . اوشاعر الهام پرورک اکثر اشعاری

[بحر رمل ، بحر بحر ، بحر مضارع ، بحر هزج] دندر .

نشوه چلبی — سوزی وزنه نیچون انتقال

ایتمدیردک ، بختن ، حافظه میترین ایدن اشعاردن

معلم مرحومک :

قلم زمین عشق ، سرم آمانیدر

آهم آنک سحاب صواعق فشانیدر

مطعلی غزلنه دایر ایدی . بیخی بویله دکشدیره جک

اولورسهق ایشک ایچندن چیقه میز ،

خواجه قلندر — حسن انتخابکزه دیه جک

یوق . سوزلریله :

بر سانحه نک اولسی حقیقه مبعجل

اولمقله اولور سبک ومؤداسی مکمل

دستورینه موافق صورتده تنظیم ایتمدیردکه آرایش

حافظه انام اوله بیلسون . لفظ ومعناسی مکمل

اولیمان سوزه کیم قولاق ویرر؟ هرکس یا - موافق

شیوه اولسهده - فضولینک :

حاصلی برق حوادثدن مروت داغیدر

مسندم کوی ملامتده فنا طوبراغیدر

زار کوکلتم تنده زندان بلا طوتساغیدر

§

دور جورندن تن وجانمده راحت قالمدی

صورت خالده آثار فراغت قالمدی

محت وغم جکمکه من بعد طاقت قالمدی

§

کور فضولینک رخ زردنده اشک آلتی

برده ادبار طوتمش صورت اقبالی

دردمندکدر عنایتلر ایدوب صور حالی

صربی ایله :

آه ایلمدیکم سرو خرامانک ایچوندر

قان آغلادینم غنچه خندانک ایچوندر

سرکشته لکم کا کل مسکینک اوچندن

آشفته لکم زلف پریشانک ایچوندر

بیارتم ترکس مستک المندن

خونین جکرک لعل در افشانک ایچوندر

کوکلم نبات عرصه سنک قهرمانیدر
عالم ایتمده آنده تماشا زمان زمان
ناجی فضای سینه جهانلر جهانیدر
صحبتی افندی — غرامیانه دائر نشاژد جیده
ایچنده بوغزلی بک سورم ، هله :

ای عشق بیلدیکمک کی یاق بیق درونمی
بر کیمسه سز بلا زده نک خانمانیدر
بیت عاشقانه سی روح فضولی بی رقصان ایده جک
درجه ده مؤثر در .

خواجه قلندر — بوغزک اسباب مکملیتندن
برسی ده وزنیدر . مرحوم ، شعرك هر وادیسند
اداره خامه مه مقتر ، بر استاد معالی ماثرایدی .
صحبتی افندی — اوت ، شاعر سوبیله جکی شعرك
زمینه کورده بووزن انتخاب ایتمدیردکه مکمل اولسون .
شوغزله بووزن بک موافقندر . بوغزل باشقه بر
وزن ایله تنظیم ایتمش اولایدی ، بو قدر مؤثر
اولمزدی ظن ایدرم .

خواجه قلندر — شبه می وار؟ ایشته استادلق
بویله یرلرده بللی اولور . بر شعرك وزنی مؤداسیله
هم آواز اولمازه ، اظهار جلالت موقعنده الفاظ
رقیق ، اراز تراکت مقامنده کلمات جزیه استعمالی
قدر مناسبتر دوشر . مع مافیله بعض وزنلر وار
درکه آنلر ایله هم حزن آور ، همده شوق بخش
شعرلر سویلنه بیلیر . شوده ذکره شایاندرکه [لیلی
مجنون] منظومه سی کی حکایه لر ، مثلا وجدیک :
هواخوش ، هر طرف کلزار ، بلبل زار کل خندان

بو اسباب جنونی سیرایدن دیوانه اولمازمی
بیتک وزنده سویلنه مژ . سویلنه بیسه ده کوزل
اولماز .

کلای بک — بنده کر جناب فضولینک :
صبح صالوب ماه رحکدن نقاب
چیق که تماشا یه چیقه آفتاب
مست چیقوب صالنه نظر هر یکا
کورمه روا کیم اوله عالم خراب
کسمه نظر جانب عشاقدن
نالہ دلسوزدن ایت اجتناب
کیجه لر انجم سایارم صبحه دک
ای شب هجرک بکا یوم الحساب
صالیدی آیاقدن غم عالم بنی
ویر بکا غم دفعنه ساقی شراب
رحم قیل افتاده لرک حالنه
هیچ کر کزیمی سکا بر ثواب
یار سوال ایتسه که حالک نه در
خسته فضولی نه ویررسک جواب

غزل عاشقانه سنک وزنی بک سورم .
درویش نیازی — بووزن بنده خوشه کیدر .

بو طوزلو لبلر ایله نیلسون شراب سکا
 قاجار عنانی لندن شکوه حسنکدن
 اگر سپهر برین اولسه هم رکاب سکا
 سب صحیفه حسن کلام صائبدر
 که داغ عیب اولور خال انتخاب سکا
 غریزه بنده کزک حافظه‌ی تریزین ایدن اشعار
 منتخبه دندر .
 کلامی بک — بونک ناظمی کیم؟
 درویش نیازی — کیم اوله جق؟
 آه اگر مستی نمودی هر حرامی چون شراب
 آن زمان معلوم کردد در جهان هشیار کیست
 بیت مشهورینک ناظمی اولان صائب تبریر بدر .
 کلامی بک — عجائب! صائبک ترکیه شعری
 واری؟
 درویش نیازی — وارد ریاه .
 نشوه چلی — صائبک فارسی اشعارنده کی
 مضامین لطیفه نظر دفته التیرسه نیازی بک صائب
 نامنه او قودینی شوغزل اوسخوردک اولدیغنه حکم
 ایدنک لازم کلیر .
 صحبتی افندی —
 شرابدن نه عجب اونسه که اگر سرخوش
 بو طوزلو لبلر ایله نیلسون شراب سکا
 بیقی بین الادبا صائبک اولوق اوزره زیانزددر .
 نشوه چلی — طوزسز دگی؟
 صحبتی افندی — البته .
 کلامی بک — بزم شاعرلرکده فارسی شعرلری
 بویله بی تمکدر . از جمله ناپینک فارسی بردیوانچه سی
 وارددر . بونده کی اشعارک اکثری :
 گوش ایتمسون اویسه سوز قولاقدر
 آلوده سی اونسون ضودا قدر
 پینتک ماصدقیدر .
 ایشته مثال اوله رق ناپینک فارسی دیوانچه سندن
 شوغزلی نقل ایدیورم :
 شود زعکس لب در پیاله آب لذید
 زپسته تمکین در قدح شراب لذید
 اگر چه سرد تمامید بمخفل جهلا
 ولی بمجلس عرفان شود کتاب لذید
 دماغ زهر خموش چشیده میداند
 که آید از لب جان چه سان عتاب لذید
 به پیش تنک مزاجان اگر چه بس تلخست
 اگر قد بمجلس شود جواب لذید
 حریر خامه نابی سرایتش کرده ست
 اگر بکوش رشد نفضه رباب لذید
 نصل بولدیکز . الله ایچون سوبلیک . او قونور
 شیعی؟ فارسی؟ ایله بر آرز الفتی اولان بر ترک بیه
 بونی بکنمز ، نرده قالدی که اهل لسان .

صائبکده ترکیه بردیوانچه سی وارددر . نیازی بک
 او قودینی غزل اودیوانچه تک فاتحه سیدر .
 آنده :
 اویله کیم صائب غم : وران طوتو بدر چوره می
 سیر کل ممکن دکل آچسون طوتلمش کولگی
 مقطعی کبی فضولیا نه دینه بیه جک پتله تصادف
 اولنه بیلیر .
 ناپینک فارسی دیوانچه سنده ایسه صائبانه برینته
 تصادف اولنه ماز .
 نشوه چلی — عثمانلیرده شیوه بلغای انجنامه
 موافق شعر سوبیلش کیمسه یوقی؟
 خواجه قلندر — نصل یوق :
 بهر جمعیت دلهاست پریشانی ما
 مصراع برجسته سنک ناظمی اولان یاوز سلطان سلیم
 علیه رحمة الملك الکریم حضر تلیری فارسی شعر
 سوبیلکده سخنرایان انجنامه بعضیسنه بیه تفوق
 ایشدر . شیخک [بارقه] سنی بوباده کی دعوامه
 دلیل اوله رق کوستیریم
 نفی ده بومیدانک شهنسوار لر ننددر . او مرد
 نادره کوی فارسیده ده هان ترکیه ده اولدینی قدر
 بر اهییتی حائر در .
 صحبتی افندی — شهراده جی اونوتدیکز .
 اوده فارسی شعر سوبیلکده برنجیلردن معدوددر .
 خواجه قلندر — اوت اویله در :
 که می گذشت که بوی بهار می آید
 ز لاله زار مکر کا عذار می آید
 دل زروضه گویت فغان کنان برسید
 چومرغ زار که از مرغزار می آید
 چه باک بهر کلت بلبلان اگر میر مرند
 هزار اگر برود صد هزار می آید
 چوبیدلی که ز داغش نشانه بردل نیست
 ز قبر روز جزا شرمسار می آید
 نشیده سنی تقدیر ایتمه جک برسغن شناسک وجودینه
 امکان وبره مج .
 درویش نیازی — بو غزله حافظانه دیه حکم
 کاور .
 صحبتی افندی — قورقه، دی ویر .
 نشوه چلی — عوفی بک مرحومکده کوزل
 فارسی شعرلری وارددر .
 صحبتی افندی — اوت، او استاد سخنک ترکیه
 اشعری کبی فارسی آثاری ده کوزلدر . جناب
 معلک : [ترکلرده نفعیدن صکره الک کوزل
 فارسی شعر سوبیلین عوفی بک مرحومدر] دیدیکی
 پک طوغزیدر . ترکیه دیوان مطبوعنده :
 آنم که زحیرت نتوان گفت که اینم
 یک حرف بخوانی مکر از لوح جبینم
 مطلعلی بر قصیده نقیه سی وارددر که عرفیانه دیکه
 شایسته در .

نشوه چلی — مرحومک فارسی اشعاری ترکیه
 دیوان مطبوعتک هان نصفه قریدر .
 صحبتی افندی — ترکیه اشعاری ده دیوان مطبو .
 عندن عبارت دکدر ، براوقدر ده وارددر .
 کلامی بک — سوزی بنه چیغرنندن چیقاردیکز ،
 نیازی نصل اولوبده صائبک بوغزلی منتخبدر
 دیه میدانه قوی بیور !
 درویش نیازی — بنده کزک اوغزلی میدانه
 سورشم ، مصاحبه بی مقصده ارجاع ایچون ایدی .
 یوقسه نیم الک منتخیم شیخ غالبک :
 سلطان رسل شاه مجدسک اقدم
 بی چاره لره دولت سرمدسک اقدم
 دیوان السهیده سر آمدسک اقدم
 منشور لعمرکله مؤیدسک اقدم
 سن احمد و محمود و محمدسک اقدم
 حقدن بزه سلطان مؤیدسک اقدم
 تابشده ارواح مجرد کهر کدر
 مالشکه رخسار ملک خاگ در کدر
 آینه دیدار تجلی نظر کدر
 بو بکر عمر عثمان علی یار لر کدر
 سن احمد و محمود و محمدسک اقدم
 حقدن بزه سلطان مؤیدسک اقدم
 حطبهک او قونور منبر اقلیم بقاده
 حکمک طوتیلور محکمه روز جزاده
 کلپانک قدومک چکلیر عرش خداده
 اسمای شریفک آکیلر ارض وساده
 سن احمد و محمود و محمدسک اقدم
 حقدن بزه سلطان مؤیدسک اقدم
 بی چاره در امتارک عصیانته باقمه
 دست رد اوروب حسرت ایله دوزخه قاقمه
 رحم ایله امان آتش هجرانکه یاقمه
 از جمله قولک غالب پر جرمی براقمه
 سن احمد و محمود و محمدسک اقدم
 حقدن بزه سلطان مؤیدسک اقدم
 نعت محمد سیدر .
 خواجه قلندر — لوحش الله .
 صحبتی افندی — بعض عرفا بونعت شریف ،
 جناب غالبک سبب مفترقی اولور دیور لر .
 خواجه قلندر — شبهی وار؟
 نشوه چلی — جامینکده شونعت شریفی بک
 خوش دکلیدر؟
 لی حبیب عربی مدنی قرشی
 که بود درد و غمش مایه شادی و خوشی

فهم رازش نکنم اوعربی من عجبی
لاف مهرش چه زخم اوقرشی من حبشی
ذره وارم بهواداری او رقص کنان
تاشد اوشهره آفاق بخورشیدوشی
گرچه صدمرحله دورست ز پیش نظرم
وجبه فی نظری کل غداة وعشی
صفت باده عشقش زمن مست مپرس
ذوق این می نشناسی بخدا تا نجشی
متصلحت نیست مراسرازان آب حیات
ضاعف الله به کل زمان عطشی
جامی ارباب وفا جزره عشقش نروند
سرمبات کرا زین راه قدم باز کشی

صحبتی افندی — حقیقه جامینک بونعت شریفی
پک خوشدر. حجره فقیرانه مده یالکز قالدیغم زمانلر
بونعت شریفی صوت بلند ابله انشاد ایدرک سرشک
افشان استشفاع اولورم.
خواجه قلندر — بو مثللو نعت شریفه بی
انشاد و استماع ایدن مؤمن مستشفعک بیت قلبی
انوار سوق و میخانه طولار. اوف! تعریفندن
عاجز اولدیغم بوذوقی اقلام عرفاده بحق تصویر
ایده من.

درویش نیازی — اوت! بونلری حین انشاد
واستماعده متجلی اولان، ذوق مستشفعانه تصویر
ایدیله من.

خواجه قلندر — اوشفیح حکیمک ذوق محبتیه
یوکسلوب کیدن احتیاسات مؤمنانه تعریفه صغیری،
تصویره کلیری؟ ینه قلم قالمه صیغامغه باشلادی.
مساعده ایدک بنده شیخک شو نعت شریفی
اوقویهم:

(نعت شریف)

نور اعظمسک حیب اللهدر عنوان سکا
غبطه ایلر پرتو رحشان حسن و آن سکا
یوکسلیر کوکم دوشوندکجه علو مشربک
بکنزه منرفتمده دوران ایجره برانسان سکا
قیلدی استیلا بتون دنیایی فیض اقدسک
عرض شکران ایلمز می عالم عرفان سکا
قلب پاک تابنا ککدر تجلیکاه حق
باشقه برهان ایستمز حجت یتقرآن سکا
جان چیقار چیقماز ینه دلدن و دادک بر زمان
ایتدی هر ذره خلوص قلب ابله ایمان سکا

[خواجه قلندر، شو نعت شریف بر اهنگ
جذبه دارانه ابله انشاد ایدوب مستمعینی غشی ایلد.
یکندن یارم ساعت قدر شق شفه به کیمه مقتدر
اوله مدی. بونلری، اوشاغک سرمکه باشلادی

تماز سجاده لربنک حنردیسی صحوه کتیردی.
بعد الصلاة محاضره به ینه بروجه آتی شروع
اولندی.]

درویش نیازی — محاضره نک زمین دکنده.
برهلمی؟

کلامی بک — فنا اولماز.

نشوه چلی — اوت. بونک اوزرینه منتخبمدر
دیه رندانه برغزل، شاعرانه برمنظومه اوقونه ماز.
خواجه قلندر — یو... بو اوله ماز، شعربک
رندانه سی ده اوقونور، شاعرانه سی ده. سوز بر
زمین اوزره یوریدیلورسه مجله کلال و یرر.
صحبتی ده، کلامی ده منتخبلری اولان اشعاردن پرر
دانه سنی میدان مناظره به وضع ایتمیلرله. (کلامی به
توجه ایدرک) هادی باقیم میرم! سنک منتخبک
اولان شعر، هانکیسیدر؟
کلامی بک — بنده کربک منتخب:

هنر اقران ایچنده هر جهتدن فائق اولمقدر
مصراعیدر.

نشوه چلی — بومصراعک فائلی کیم؟

کلامی بک — کیم اوله جق:

زاهده محراب مسجد عارفه ابروی یار
جلوه کردر پرتو نور خدا هر گوشه دن
یتنک ناظمی اولان «نوعی» در.

صحبتی افندی — فائلی کیم اولورسه اولسون
کوزل سوز. اوله یا هنر تعلیم و تعلمده، عبادت
واستقامتده اقرانه فائق اولمقدر.

خواجه قلندر — سخاوقی اونوتدیکز، اخلاق
فاضله نک اک برنجیلرندن معدود اولان بو خلق
جیل هرجهته سزاوار تیجیلدر.

برحکیمدن: [هنرلی اورتن عیب، عیبلی
اورتن هنر ندر؟] دیه سؤال ایتملر، اوده:
[هنرلی اورتن عیب، بخلد. عیبلی اورتن
هنر ندر سخادر؟] دیه جواب ویرمش. پک طوغری
دکلی؟

صحبتی افندی — فصیلت سخا تعداد اولیه جق
قدر چوقدر. ازجهه بریسی ده [کرمندن مستفید
اولیان ده سخی بی سور.] مثلا مغز بده بولنان
خلق، مشرقده کی جوامر ده محبت ایدر. کریمک
دنیا ده مکافاتق نامنک تابقیام، آرایش السنه آنام
اولمیدر. حاتم طائی وفات ایدله اون درت عصره
قریب بر زمان سرور ایتدی کی حالده الاکن نامی
حرمتله یاد اولور.

برکتابد کرمش ایدم: [حاتم طائی وفات
ایدر. جنازه سنی بر محله دفن ایدرله، جیلی زمان
صکره برعظیم یاغور یاغار. حاتمک قبری عمرسیه،
پک یقین اولدیغندن بیقلمغه آرزوشی قالیر. اوغلی
پدرینک نعشنی بویه بر آفت و قوعنده ضرر
ایرشمه جک بر محله نقل ایتمک ایستر. قبری قازارله.
خلق، حاتمک صاخ النندن بشقه جمله اعضا و اجزا.
سنک طعمه دندان تراب اولدیغنی کوروب فوق العاده
تعجب ایدرله. بونلرک تعجبنه نکران اولان برحکیم
سوزه باشلابوب دیرکه:

ای انسانلر! نه تعجب ایدیورسکز؟ حاتم،
بوال ابله محتاجیه پک جوق پاره ویرمش ایدی.
بویه سلامتده قالمسک حکمتی فتوته آلت اولمیدر.
نشوه چلی — حاتمک قیزینک ده جانسیارانه بر
صروتی وارد. اگر دیکلر سه کز عرض ایدیم.
خواجه قلندر — تیچون دیکله میزه سور اخلاقه
دائر اولورده دلشنکان ادب و معرفت ایچون
دیکله مامک قابل اولورمی؟ بیورک.

نشوه چلی — زمان سعادتده قبیله طی،
منشور ایمانی قبول ایتمکله رندن اوزرله ینه عسکر
کوندریلیر. قبیله خلقتدن بر طاقنی اسیر ایدرله.
قید اسارت کرفتار اولانلردن بر قیز:

«مسلمانلر! بن حاتمک قیزی یم. نامی جهانی
طوتان حاکمکزه یالوارکده بی آزاد ایتسون.»
بوللو بر رجاده بولنور.

بو قیزی حضور پیغمبری به کتیرلر. «ای
ذات محترم! یم پدرم اهل کرمندن ایدی. لطف
ایدک، سزده بی آزاد ایلک.» دیه یالوارمغه
باشلار قیزک در حال قید اسارتدن قورتمس ایچون
فرمان پیغمبری صادر اولور.

قیز، یاراننک زنجیر اسارتده ایکله مکده اولد.
قلربی کورنجیه آغلامغه باشلابوب دیرکه:

— امان بی ده باغلا یک. یارانم بویه قید اسارتده
ایکن یالکز نیم آزاده سر اولمقلغمی موافق آیین
صروت کورمیورم.

بوسوز حضرت نبی کریمک سمع رسالت پناهیلرینه
واصل اولمغه اسرآنک کافه سنی هان عفو ایدر.

خواجه قلندر — کوریدلوریا، رسخنک اولد
کدن صکره ده اولادینه فائده سی طوقتیور. اکلا
شیلوریا، بر جوامرد — عاجزه بر قیزده اولسه —
قبیله سنک سبب سلامتی اولور.

درویش نیازی — ایشته کریمک قیزی ده
بویه کریم اولور.

صحبتی افندی — البته... شایان عبرت مواد
دندرکه بر عائله ده، بر قبیله ده، حتی بر قومده
اخلاق فاضله وردینه دن بری ویا بر قاجی پک زیاده
مشاهده اولنور. مثلا عائله کور یلورکه غیرت
و فتوت کندیلرینه طبیعت ثانیه اولمش. قبیله
بولنورکه جکر کاهنی آتش حرص و عداوت استیلا
ایلمش.

بوادعاهه شاهدی ایستیورسکز؟ ایشته اخلاق
فاضله دن عثمانیلر ده کز زیاده تجلی ایلمن جوهر
شجاعت ابله نور سخاوتدر. بونی اغیارده تسلیم ایدر.
خواجه قلندر — بتون اخلاق فاضله نک
جلوه کاه کالی اولقی اوزره یوز بیکرجه عثمانلی
کوستریله بیلیر.

صحبتی افندی — تعدادده حاجت واری؟
نشوه چلی — ذاتا اخلاق فاضله نک کافه سیله
متعلق اولیانلره و باخصوص شجاعت و سخاوتله
متصف بولنیانلره عثمانلی عنوان میجلی ویرلرکه.
کلامی بک — بو بحث اوزون کیدر. بویه بش
اون محاضره ده بیتن. سجاایای عثمانیه بی کرک کبی

بسط ایتک ایچون جلدلر طولوسی یازی یازمی.
 درویش نیازی — ساعت آلتی بی کچور.
 نشوه چلی — او... وقت کچمش.
 خواجه قلندر — صحتی ده اک بکندیکی شعری
 او قوسونده طاغیله لم.
 صحتی افندی — دها یاریم ساعت قدر محبت
 ایده بیلیرز.
 خواجه قلندر — بن صباح ارکنجه قالغه جغم.
 دها زیاده او طوره مم. ایسترلسه بو افندیلر
 او طورسونلر.
 حصار — یوق... آرتق بزدده او طوره میز.
 منتخبک اولان شعری او قوده طاغیله لم.
 صحتی افندی — فترک ده اک منتخب اولان
 شعر. قائلنی در خاطر ایده مدیکم:
 شرف مرد بچودست و کرامت بسجود
 هر که این هر دوندارد عدمش به زوجود
 بیتدر.
 خواجه قلندر — نه کوزل بیت! لفظی ده
 معناسی ده شایسته تقدیر.

شیخ وصفی

برادیب ایله بر تنبلك محاوره سی

تنبل — بیلیم نه ایله وقت کچیریم! او قدر
 کزیورم، او بو یورم ده ینه وقت کچیور. کونلر،
 کیجه لرك بردر لونهای کچیور که بریل قدر او زون.
 ادیب — غریب... وقتی کچیور، دیدیکز؟
 حیف که وقت، پک چایوق کچر. یوقسه آنک سرعت
 کذراتی آرزو ایتک، هیچ بر انسانک صفت انسا.
 نیه سنه یا قشهاز.
 عقل کی مواهب قدر تک اک قیمتلیسی اولان
 بر قوه مدر که بی سوء استعمال ایتک، هانکی بر انسان
 کامله کوره موافق انسانیت کورولور؟
 عقل دییور که وقت حیاتدر. حیاتی اضاعه،
 هانکی بر عاقلک کاریدر؟
 وقت نقددر دیرلر. فقط نقد، وقتله تحصیل
 ایدلدیکی حالده؛ وقت، نقدله تحصیل ایدیله من.
 بناء علیه شو تشبیه ده وقتک درجه قیمتی تقدیر
 اوله ماز. حال بویه ایکن وقتی، دها طوغریسی
 حیاتی افتایه چالیشان آدم لرك، شو حرکت غریبه.
 لرندن طولایی نه قدر تأسف ایدسه آزدرد.
 سی، خزیسه حیات... سی، بر مسیره کاه
 فرحزادر.
 انسان. سی ایله یاشار... سی ایله اکلتیر.
 بز بر صاحب علم و معرفته صوریکز! سزه
 وقتک کچمدیکندن دکل، سرعت کذرانندن
 طولایی شکایت ایلر. چونکه او آدم، وقتی بوش
 کچیر من که وقتک کچمدیکندن طولایی شکایت
 ایتسون. او دائما چالیشیر، دائما استفاده ایدر.
 شو کوچک کتبخانه بی کورویور سکز یا؟ ایشته
 بوراسی بی برتره کاهمدر. بو تره کاه:

نسیم خادمی وزدمکر زجوبیارها
 که بوی مشک می دهد هوای مرغزارها
 فراز خاک و خشتها دیدم سبز کشتها
 چه کشتها بهشتها نه ده نه صد هزارها
 ز خاک رسته لاله لاله چوبسین پیالها
 ز برك لاله زالها چودر شفق ستارها
 فکنده اند همه که کشیده اند زمزمه
 بشاخ سروین همه چه بکها چه سارها
 بیتلرینک ماصدق اولان نوبهار قدر روح پرورد.
 هر نه زمان. او لطافت علمیه ایله نظر ربا اولان
 فردوس معرفته کیرسه م؛ کوکلم، انوار مسرتله
 دونانیر. فکرم، عرش اعلائی حقیقته صعود ایلر.
 مثلا: سایه سنی لطیف بر صورتده زمینه سالمش
 اولان بر کلبنه طوغری کیدرم. باقرم که، بر ادیب
 عالی قدرت فیاض از لینگ طبیعت بخش ایتدیکی
 یشیل چنلردن مصنوع، بر کرسی نصیحته او طور.
 مش... شو:

« بر عاقل، دها شبانده اختیارلر. چونکه
 ایشز کچن زمانک دقیقه سی ساعتدن اوزوندرد.
 امکسز اکلتجه، طوزسز طعامه بکزر.
 انسان، کندی سعیله یشاملیدر که زمانک
 قیمتی بیلسون، حیاتک لذتی طویسون.
 حقیقت! انسان فانی اولدینی حالده ینه حیات
 ابدیه مظهر اوله حق کی چالشدیر. یوقسه هر کس
 سعینی مدت حیاتی نسبتله تحدید ایدر سه عمری
 دائمی اولان انسانیت، فنا بولور.
 هیچ بر ثروقی متصرف اولی کتم عدمدن
 برابر کتیر مامشدر. دنیا ده مال اطلاق اولنور
 نه واریسه اقدام ایله طویلانیر، سی ایله وجوده
 کلیر.

آسایش حقیقینک کثرتی، دائما مشاق سعیک
 کثرتیه متناسب اوله کلشدر. « حکمتلرنی اوقو-
 یور. دیکلر، منتصح اولورم.
 براز دها ایلری کیدرم. باقرم که: عکس
 انوار خورشید ایله التماع ایدن بر کل ژاله دار اوزر.
 نده روح پرفنوح معلم، اجنحه پیا اولمش:
 باقمیک باغده فواره یه دلداره باقک
 طالمیک کوثره فردوسده دیداره باقک
 روی رخشانیدر آینه اسرار الله
 بنی حقیبن ایدن آینه اسراره باقک
 حسن و عشق ایتدی کمال اوزره تجلی بزدده
 کورده جک کوزوار ایسه بر بکا بر یاره باقک

§

او جدیجه خیال یار کوزده
 آرامه بولوب مدار سوزده
 شهدانه دیده ترمله
 مشغول اولورم کبوترمله

§

سیر ایله شوکردن بلندی
 سومز می کوکل، بوشهلوندی
 †
 تو یلرده باقک شو انتظامه
 شایسته دکلی ابتلامه
 توزلق ایله توز مشارک اولمش
 پوشیده پای نازک اولمش
 فیضیه طبیعتک طونامش
 هر بر تویی نور ایله بو یانمش
 صباغنه صد هزار تحسین
 الله! نه در بونور رنگین

§

ای سود قوزیسی نه در بونالاش
 کیم اولدی سبب بو انفعاله
 مادر و یره رک سکا نواله
 پهلو سنی ایتیموری بالاش

§

زانولرین ایلمش نهاده
 تسهیل رضاع ایچون زمینه
 پستانده کی شیرشکرینه
 فطرت انی ایلمش قتاده

§

ایلر مہمی باشیله تہیزر
 دنباله ایسه همیشه جنیان
 طویمز بونی سیره چشم انسان
 یارب بونه وضع حکمت آمیز

§

چالشمیوب او طور انلرده ذل و یأسه باقک
 او طور میوب چالشانلرده عز و شانی کورک

§

جهانده واریسه مسعود اولان چالشقاندر
 اولور قرین سفالت چالشمامله کشتی
 طریق باده پرستی خرابه زاره کیدر
 براق شو مسلک عرفانه او میمان روشی

§

بولور همبزمی اهل هنردن بی هنر رفعت
 کل خوشبو ایله اولدجه همدم خار عالیدر

§

آتلمه طور! سخن اهل حالی اکلامدن
 جوابه ایته تصدی سثالی اکلامدن
 جهوله شامی ویزر جهلن ایلمک اظهار
 نیچون معارض اولور سین مالی اکلامدن

خیر ذوق مزایای حکمت اونزسک
نکات ناجی شیرین مقالی اکلامدن
§
ای جذبه افکن دل ناشاد زرده سین
ایتمزین خرابکی آباد زرده سین
چوقدن اسیر بند بلای فراقکم
ایتمزینک اسیریکی آزاد زرده سین
سنسز محال غنچه طبعک کشایش
ای نوبهار حسن خداداد زرده سین
کورسک کدازش تمی نرم اولور دلك
ای نار حسرتی ایدن ایقاد زرده سین
سن باری کل، کسلیور افغانی کوکلک
ای خنجر جگر دوزییداد زرده سین
یار اولدی دنواز، کوکل! صحوه کل براز
شیرین ترجم ایلدی، فرهاد زرده سین
ناجی حیاتی عین غراب روان کورر
ایتمزیکه بزم وصلتکی یاد زرده سین
پیتزله رازنامه عشق وحکمتدن دمساز اولوبور.
دیکر، ذوقیاب شعر وحکمت اولورم.
برازدها ایلری کیدرم. اغاچلرک ظلام حزینا.
نهی ایچنده، کنار جوده بر کرسی استغراقه
اوطورمش، ایکی استاد محترم ادبک، دست بدست
وداد اولورق شو:

سورم بعض بن شب تاری
ویریم صبح نوبهاری اکا
دوش نازنده زلف زر تاری
کورینور یارمک خیالی بکا
یتشوب حال اضطر اجمده
یوزمه نور حسنی سر پر
صانیرم بر بری زرین پر
طولاشیر کلبه خرابمده

هر نقش بدیع حیرت اندود
بر جلوه سیدر جناب حقک
هر شعر بلیغ حکمت آلود
بر نکته سیدر کتاب حقک
هر لحن لطیف رقت افزود
بر نغمه سیدر رباب حقک
هپ طبعه صفا ویرن بدایع
یار بی سکا دکلی راجع

§

جنتدن اوچوب سایه بر حور
برج حمله تقابل ایتمش.

یاخودکه دوشوب زمینه بر نور
قر صورتنه تمثیل ایتمش.
برنازلی قوزی اولنجه منظور
آمیزشنه تمایل ایتمش.
کوکسند طوتوب او نوحیاتی
ایلر شو زمینده التفاتی
§
زیب کرسی بر آفت بی خواب
سرنازی ید مینده
صول النده یسه برکشاده کتاب
عشقی مخفی دل غمینده
اوقونور صفحه جیننده
کورینور نظره حزینده
بوده بر شعر دلبر دیکر

§
دوشر اورمانده زحناک آهو
باقیشیر زار زار پچهلری
ماتمه حصه دار اولوب بنهو
طولدیرر ناله سیله زیرو بری
یاد ایدر لر مظالم بشری
بوده بر شعر محزن دیکر

اشعار دلنشین ایله ترانه ساز سودا اولدقلری
کورورم. اوثرنمات روحیورانه بی دیکر. غریق
نشئه استعراق اولورم.

برازدها کیدرم. باقرم که، باشنده بر کفیه.
انک اوزرنده براکل، اسمر جهره لی، نحیف البینه
اولادعر بدن بری، چس اوزرینه اوزاتممش حزین،
حزین شو پیتلری اوقور:

و حیات اشواق الد
ک و تر به الصبر الجمیل
ما استحسانت عسی سوا
ک ولا حیوت الی خلیل

اونوای رقتعرائی دیکر؛ احتیاسات وجدا.
نیه مک تأثرات روحیه سیله آغلارم.
اوت! آغلارم. «عرب» اوکله مقدسه هر
نه زمان زیور زبانه اولسه کوکلم. انوار عشق عمدی
ابله مست.. عظم، او انوار عوالم فروزه قارشی
عجزنمای حیرت اولور.

قرآن، اوکلام لاهوتی عربی.
حضرت محمد، او حبیب التبی عربی.
عرب ایچون بوندن بیوک شرف اوله بیلیری؟
عرب، کلمه مقدسه سنی انسان ذکر ایدرکن
نورمال قدسیت تجلی ایدیور.

هله انسان، عرب دیرکن وقعه دلسوز کربلا
خاطره کلمه مک قابل اوله میور. کللر، او لطیف
کللر، او صحرای کلکونک قائلر بله بو یاغمش ظن

اولنیور. قوشلر، اغاچلر، ایرماقلر، حاصلی هر
شی. او حزین نغمه لر یله روان حسینیه مرثیه خوان
اولورق اجرای ماتم ایدیور لر کی کلیور.
ایشته.. او سیله بن دده عرب کلمه مقدسه سنی
هرنه زمان ذکر ایدر سه م آغلارم.

«ترسم کزین کناه شفیعان روزحشر
دارند شرم کزکنه خلق دم زنند
دست عتاب حق بدر آید ز آستین
چون اهل بیت دست بر اهل ستم زنند
آه ازدمی که با کفن خونچکان زخاک
آل علی چوشعله آتش علم زنند
فریاد ازان زمان که جوانان اهل بیت
کلکون کفن بعرضه محشر قدم زنند
از صاحبان حرم چه توقع کنند باز
آن ناکسان که تیغ بصید حرم زنند
پس برسان کند سری را که جبرئیل
شوید غبار کیسویش از آب سلسبیل،
برازدها کیدرم. باقرم که جناب سعدی:
روضه ماه نهرها سلسال
دوچه سجع طیرها موزون
آن پر از لاله های رنگارنگ
وین پراز میوه های کونا کون
باد درسایه درختانش

کستر انیده فرش بو قلمون
قطعه سنک ماصدق اولان او باغچه نک اک کوزل بر
برینی انتخاب ایتمش اوطور یور.
بن قارشینده.. سماک، بربری زرین بری،
بر محبوبه جهان آراسی اولان شمسک، اغترابندن
طولایی دو کدیکی کوز یاشلریله ایصلانان و بوسو.
رتله عاشقک نظر انجذابنه قارشی غرقاب حجاب
اولان بردختر یا کیزه نک جمال پنه فامنه بکزه من
کللردن برینی قو بارکن، بی یانه چاغره رق:

بچه کار آیدت ز کل طبق
از کلستان من بر ورقی

کل همین پنج روز وشش باشد
وین کلستان همیشه خوش باشد
منویسنی اوقور. بن، او کنجینه جواهر حکمتدن
حصه یاب معرفت اوله ی غنی ایدرم. اوده. دریغ
لطف ایتمیرک ابشار لای حکمته باشلار:
هر آنکه تخم بدی کشت و چشم نیکی داشت
دماغ ببهده پخت و خیال باطل بست

§

امید نیست که عمر گذشته باز آید

§

کردن بی طمع بلند بود

§

آنکس که بقرآن و خبر زونری
آنتست جوابش که جوابش ندهی

نکفته ندارد کس باتو کار
ولیکن چو کفتی دلش بیار

فضل و هنر ضایعست تا نمایند
عود بر آتش نهند و مشک بسایند

فهم سخن چون نکند مستمع
قوت طبع از متکلم مجوی
فسحت میدان ارادت بیار
تا بزند مرد سخن کوی کوی

هر که نان از عمل خویش خورد
منت حاتم طائی نبرد

راستی موجب رضای خداست
کس ندیدم که کم شد از ره راست
دیگر مستفید علم و حکمت اولورم.

بری طرفه باقرم که حافظ، اوکستان عشق
و سودانک هزار محرق نوای. او عالم روحانی
محبتک شاعر شیرین ترانه سی، بدایع نضارت ربای
کاشانه وقف نگاه حقیقت آتش، آثار عظمت
نمای جبروتی به فارشی سجده بر حیرت اولمش.

کمال وجدایه آغلا یهرق شو بیتلری او قویور:
کنون که در چمن آمد کل از عدم بوجود
بنفشه در قدم او نهاد سر بسجود

بنوش جام صبحی بناله دف و چنگ
ببوس غنچه ساقی بنغمه فی و عود

بدور کل منشین بی شراب و شاهد و چنگ
که همچو دور بقا هفته بود معدود

جهان چو خلد برین شد بدور سوسن و کل
ولی چه سود که در وی نه ممکنست خلود

چو کل سوار شد بر هوا سلیمان وار
سحر که مرغ در آید بنغمه داود

برین رواق ز برجد نوشته اند بزر
که جز نکوی اهل کرم نخواهد ماند

مرا از قضا عشق شد سر نوشت
قضای نوشته نشاید سترد

شود مست وحدت ز جام الست
هر آنکو چو حافظ می صاف خورد

یارب این شمع دل افروز ز کاشانه کیست
جان ماسوخت بر سید که جانانه کیست

دیگر، جذبه دار حقیقت، سر مست صهای
محبت اولورم.

دها بیلمه که نه لر سولیه می. الحاصل، بنم سیره.
گاه روح اولان و یا بجهده هیچ صیقلم، اسملری
سبق ایدن اعظم کبی پک چوق ذوات عالیله
کور سبور. دائما استفاده ایدرم. نصل، کوزل
دکلی؟

تنبیل — اوت، کوزل اما! بنده کزه، شعر
او قومندن ذوق اله میورم، برده عربی، فارسیدن
ده معنا چیقارده میورم. اوسبيله...

ادیب — هاء. دیمک اوسبيله علمه دشمن
اولویورسکزه. واقعا حقکز وار. چونکه انسان.

بیلدیکی شینک دشمنیدر. فقط نیچون چالشه ملی ده
علمک بیگانه سی و اوسبيله ده دشمنی اولیدر؟

سز قرآن کریمده: [هل یستوی الذین یعلمون
والذین لایعلمون] آیت جلیله سی او قومدی کز می؟

[اطلبو العلم من المهد الی اللحد] و [الناس
کلهم موتی الا العالمون] حدیث شریفلرینی
ایشتمدی کز می؟

رتبه العلم اعلی الرتب

یا جامع العلم نعم الذخر تجمعه
لا تعدلن به درأ ولا ذهباً
العلم زین و تشریف لصاحبه
فاطلب هدیة فنون العلم والادبا

حکمتلرینی ده ییلدیورسکزه؟ یازیق، یازیق! برده
شرفیت انسانیه و اسلامیله ایله انتخار ایدیورسکزه!

علمک، مادی و معنوی اولان فواید عظیمه سنه
غایت تصور اتمک ممکن اولماز. بوکا، شاهده سی

ایترسکزه؟ ایشته میدانده. حاصلات صافیه سی
کرید محتاجین اسلامیله سنه و برلک اوزره طبع

ونشر ایدله جک اولان [ترجمان حقیقت، نسخه
یکانه فوق العاده سی] دهنه اصحاب علم و معرفتک

آثار یله وجوده کلییور. باقی کزه. علم و ادب،
نه عالی شیدر که اصحابک اقلامنی دائماً بویله خیرلی
ایشلرده استعمال ایدیور.

تنبیل — آمان. سز عاداتا بنده کزه اسناد
جهل ایدیورسکزه.

ادیب — استغفر الله! اوراسنی سز تعین ایدم.
بیلدیورسکزه. بنده کزک اویله برسوز سولیمکلمکم،
حدتکزی می موجب اولویور؟ بو باده ذات عالی کزه

حق و بربریم! چونکه، جناب علی «کرم الله وجهه»
بیله:

[ادب ایچون بوده بر شرفدر که ادیب اولیمان
دخی آنکله انصاف ادعا سنده بولنوب کندینسه
اسناد ادب ایدلکجه ممتون اولور. جهل ایچون
بوده بر ذلدر که جاهل اولان دخی آندن تبر ایدوب
کندینسه اسناد جهل ایدلکجه حدتلیز «مأئنده
اولان بر حکمتیله سزی تصدیق ایدیور.

تنبیل — برادر! آرتق بنده کزه، جاهل اولند
یعنی اکلام. جهل کی مذموم بر شیشه انتسابدن
طولانی کندیمی نه قدر دلیل کوردیکی تعریف

ایده می. او ذلندن قور تلمق ایچون. بوندن صکره
تحصیل علمه غیرت ایده جکمه. بو کوندن اعتباراً

بر کتبخانه وجوده کتیره جکمه. بو کتبخانه تک برنجی
جزوئی: [ترجمان حقیقت، نسخه یکانه فوق

العاده سی] تشکیل ایده جکدر. عزیزم! بن عثمانلی می
عثمانلیلک مقتضیاتندن اولان شجاعت و سخاوت،

البته بنده ده واردر. او حالده نصل اولورده
المدن کلن معاوتی! اخوان دینندن دریغ ایدرم.

فقط بنده کز می، کریمه فضا حندن شهره
سعاده ایصال ایتدی کز کز دن طولانی سزه نه صورته
تشکر ایده جکمی بیله میورم.

ادیب — استغفر الله! او تشکری بنده کزه
دکل، ینه سزی تحصیله تشویق ایدن علمه ایتملیسکزه.

یا لکزه بنده کزه بر شرف و ساطت قایلر. اوشرفی ده
بنده کزه قازاندر دیگزه ایچون بنده کزک سزه
عرض تشکر ایتمکلم لازم کلیر.

مدحت بهاری

بعض کشفیات طیبیه اسلامیه

سیر نویسان ملل و امم نزدنده غیر
ستیردر که صباح الحیر اسلامک مطالع اقطار

مقدسه حجازیه ده انفلاق نمای مدنیت
وسعادت اولدینی زمان فیوض اقتراندن

صکره حال و شانلری:
ولا عیب فیه غیر ان سیوفهم

بهن فلول من قراع الکتاب
نشیده سنک ماصدق تامی اولان غیر توران

اسلام صدمات و ملاحم متوالیه عالمک شداند
تأثیرات طاقتفرسانه سینده غیورانه لرینی

سپر ایدرک بریاندن دست نجات پیوست
قهرمانه لرنده اسلال ایدن شمشیر عدو تدمیر

ایله سرایای اعادی به بارقه نثار تشنت و دمار
ودیکر یاندن زیر آیات فوز آیات مجاهدانه.

لرینه الدقلری ممالک و قطعاتی دهاء عوالم
پسندانه لرینک محصولی اولان علوم و فنون

شانک اضواء ساطعه سیله بالاشراق بو کهنه
رباط جهانک هر گوشه سنه فیض افشان

انوار اولدیلر.
برملتک ترقی و اعتلا سی یا لکزه استعمال

سیف ایله دکل احکام سیفیه تک مآثر حکمت
وعرفان ایله امتزاجندن حاصل اوله جفتی

هر قومدن زیاده تیقن و ادراك ایتدکری
ایچون مقتضای امرجه وقت و حاله نظرآ
کاد اللرنده تیغ خون آشام دشمن شکار
تلمع نمای جلادت اولدینی حالده :

(السیف اصدق انباء من الکتب)
مدلولنجه نتح بلاد و امصار و کاه :

(الفوز للعلم ليس الفوز للعلم)

ترانه سیاه ایدی بلاغت پیرالرنده قلم بدائع
نکار صریرزن فصاحت اوله رق تألیف
و تصنیف کتب و امهات جلیله به بذل و ورزش
بی شمار ایتدیله .

ترقیات مدنیه نك هر شعبه سنده معلم
ايم و اقوام اولمق شرفی احراز ایتمک غیرتنده
بولنه رق بر جوق علوم و فنون و صناعاتک
موجد ابدی الاشتهاری اولدق لری کبی فن
وسیع النور طبک اقسام مهمه سنده دخی
مبدع و مخترع اولمق مزینتی قزاندیلر .

از جمله (حسن بن هیثم) ک (امراض
عینیة) مسائلنک غوامض و دقائقی حاوی
یازدینی رساله فوائد اساله آوروپاده علم
البصرک اس الیاسی اولمش و امهات قدیمه
یونانیه ده کیمیاه دائر اولان مباحث لاشی
مثابه سنده ایکن کئول ، حامض کبریت ،
حامض آزوت ، تقطیر ، تحلیل و هلم جرا
برطاقم مواد اساسیه معرفت پروران اسلامک
سایه عرفان و ذکاوتنده کشف و استخراج
قلمشدرکه نسله آوروپاده کیمیانک موجودی
ظن اولنان (لاوازیه) بو کشفیات مقدمه به
اقتضا ایله فن کیمیایی توسیع و تشعب
ایتمشدر .

پک چوق اجزای کیمیویه نك مؤسی
اولان مشاهیر کیمیا کران عربدن (جابرک)
(اقصای کالات) عنوانیه حقیقه اقصای
علوم و کالات اولمق اوزره یازدینی اثر
فرانسزجه به ترجمه و نقل اولنسیله فن مذکور
آوروپاده تکمیل و توسعه باشلامشدر .

بودن اون عصر اول عرب دارالاستحضار
رلرنده پرورش یاب ظهور اولان بوفن عالی
(صیدله) فنی ده تولید ایتدیکندن طبک
اسپنجیاریلق شعبه مهمه سی دهات اسلامک

قدرت خارقه کشفیه و اختراعیه سی ثمرآ -
تندندر .

سناهمکی ، راوند ، تمهندی ، جوز
مقی ، قرمز معدنی کافور کبی نیچه نیچه اجزای
صیدلانیه و یاقی ، پوماته ، مرهم ایله صولرک
انیقندن کچیرلسی اصولی حد اقل کستران
اطبای اسلامک جمله مخترعات محسنات
غیا تندر .

اون عصر اولدنیاه کلمش اولان (ابن
رازی) حکمت ، کیمیا ، طب و سائر علوم
عالیه بی برتحول تامه اوغرا تمش و تام یارم
عصر تدریسات و مداوات ایله مشغول اولوب
چیچک و قرل خسته لقلرینه و سائر امراض
و اسقامه و علی الخصوص تشریح ده اثر دستو .
رلر بر اقوب تدای بانی اصولی جمله مخترعا
تندن بولتمشدر .

چیچک خسته لغنه و تدای بالمایه دائر
اولان کشفیات لاتی نسانه نقل ایله نشر
ایدلمش و آوروپاده مأخذ اتخاذا قلمشدرکه
(کلیات طب) نامنده کی اثری اکثر فنون
طبیه نك اس الیاسیدر

حکیم اشهر (ابن سینا) طبک حصول
ثروت و اتساعی ایچون تدقیقات و تعمیقات
دورادور ایله پک بیوک دستور لر وضع ایتمش
(قانون) نامنده کی اثر مشهورنده فن منافع
الاعضا ، حفظ الصحه ، علم الامراض ،
اصول مداوات ، تشخیص امراض ایله اجزای
متنوعه طبیه ده دائر نیچه نیچه مسائل نافع
یازمشدرکه کتر لایف نای کشفیات اولان
نوشتهات بهترینی اکثر احوالده اساس
اتخاذا اولنوب کمال تهالکله آوروپاده السنه
مختلفه به بالترجمه طبع و تمثیل اولنه رق قانون
عمومی طب حکمه کبرمشدر . حلال
عملیات شاقه ده خسته بی حال غشی و استغرا .
قده بولندرمق اصولی مخترعات جدیده دن
مایلیور ایسه ده بوفکر و ذهاب پک بدیهی
البطلاندر .

بو اصول عربلرک ادوار کشفیات علمیه
لرینک محصولاتندن اولوب بونلر وجود -
لرنده عملیات تحمل فرسای جراحی اجراسی
لابد کورینان مرضیانی (قره موق اوقی)

و سائر ایله حالت غشی و استغراقه کتیررلر
ایدی که زما نمزده کی اصول غشی و استغراقک
منشأ و اساسی بودر .

کوز پرده سینه بلور واسطه سیاه اجزای
مداوات اصولی طقوز اون عصر اول اجله
اطبای اسلامیه بیننده معمول به ایدی .

قواعد حفظ الصحه نك همان واضعی
حکمنده اولان اطبای اسلام علل و امراضک
تحول آب و هوا ایله ره بن انساب اوله بیله -
جکی فکرینک برنجی مر و جلرندن اولوب
حتی طب و فلسفه کبی ایکی فن عالیده کی قدرت
خارقه العاده سی صیت انداز اقطار جهان
اولان قرطبه لی (ابن رشد) مبتلای سل الرئه
و علل صدریه اولان مرضانک ایام شتاده
بلاد حاره به و بالخصوص سودانه عزیمت لری
توصیه ایدر ایدی . ایشته بو کونکی کون
آوروپا اطبای او قبیل حستکانی نیل کنار -
لریه سوق ایدیور لرکه شو اصول صیت
شمول قوجه ابن رشدک سکر عصره قریب
بر زمان اول در میان ایلدیکی و صایای حکمت
احتوا جمه سندندر .

مثانده کی طاشلرک اخراجی اصولی
اوروپا لیلرک کشفیاتدن عد اولنیور ایسه ده
بو اصول خراج مشهور (ابو القاسم) ک
اختراعات دندر

بوداهی بی نشر مباحث عنها اصولی
قوه عزمان و اجتهاد ایله میدانده قوبدقندن صکره
برطاقم آلات و ادوات جراحیه دخی اختراع
ایتمش و کشفیات و استخراجات مهمه سی
حقنده مکمل اثر یازمشدرکه بو اثر جلیل
القدرک محتوی اولدینی مباحث عمیمه المنافع
اساساً اوچ فصله تقسیم اولنوب برنجی فصل
تنفط یعنی یاقیدن ، ایکنجی فصل بیساقه
اجرا قلنان عملیات جراحیه و مثانده دن طاش
اجراحی عملیاتندن و دیسجیلک . کحلالق .
قاسیق یارلسی ایله فن قباله دن ، اوچنجی فصل
قیرخیلق ، چیققیچیلقندن باختردر .

طقوز عصره قریب بر زمان اول کهواره
پیرای عالم شهود اولان طیب اشهر (علی
عباس) اووقته قدر قسماً معمول به اولان
(بقرط) و (جانینوس) ایله سائر اقدامک

وضع ابتدیی دساتیرطیبه نك خطیاتی میدانه قویوب اصول تدایوی به برتبدل کلی ویرمش وا کثر اصولی ترك ایله قواعد مداواتك شعبات متعددده سنده مجددك نباعت عال العال لئی احراز ایلمشدرکه مختترات جدیدده سنی محتوی اوله رقی یازدینی اثر اون برنجی عصر میلادیده لاتین لسانه بالترجه اون بشنجی عصرده (لیون) شهرده طبع و تمثیل و بو وجهه فوائدلا تخصصی تشمیل ایلمش ایدی .

امراض راستقامده مندمج اولان وزمانه نيزك کشفیاتندن کی صاییلان میقروب مسئله سی قسمی اطبای اسلامیه آثارنده و علی الخصوص (ابن سینا) نك فارسی العبارة یازدینی برساله ده عریض و عمیق موضوع موقع بحث و تدقیق ایلمشدر .

طبی دارالفنونلر ، دارالاستحضارلر ، کیمیاخانه لر ؛ دارالشفالر ، البسه معلولین مثللو فقرعات طیبه یه اماله انظار امعان ایلدیکی تقدیرده بو مضمارلرده ده اسلام هنروراننك حائز مرتبه قصب السبق اولدقلری کوز یلورکه کشفیات واستخراجات طیبه لرینك مفرداتنه کیریشیه جك اولسه جاید لره کتابلر تشکل ایدر .

قطعات جهانك جهات وزوایای مختلفه سنه یایلمش و بولندقلری برلرده دفع صائل ایچون عصرلرجه همان علی الاستمرار اوغرا شهرق قلیجلرندن ریزان اولان دماء خصیا دن متشکل بحیره نواب و دواهی ایچنده یوزدهرك ترصین اساس مصون الاندراس هایت ایتمک جیور اولمش اولان بر ملتک یکدیگری ولی و تعقیب ایده کلان بونجه رادئات و ملاحم کیری آره سنده علوم و صناعات متنوعه ده پیشوای ناه ودهاطو غریبی استاذ اتم اولملری حقیقه واهر سان عقولدر . حمیدوهبی

تلرینه « نصل امراروقت ایدیورسك » ديه صورديلر: مشارالیه دخی شو جوانی ویردی « وارقیاس ایت نصل اولمیدر بر شخصك حالی که بر طرفدن جناب حق کندیسندن خالصانه فرائض ایمان ایستر ، بر طرفدن حضرت رسول سن سنیه سنه تبعاً مطاوعت احکام قرآن ایستر ، بر طرفدن ابلیس تمرد وعصیان ایستر ، بر طرفدن ملك الموت قبض جان ایستر ، بر طرفدن اولاد عیال آب و نان ایستر »

(قطعه)

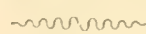
حالیست مرا چنانکه دشمن خواهد جانیت مرا که فرقت تن خواهد ناکاهی عمر خویش اگر شرح دهم دشمن بدعا زندگی من خواهد

(ترجمه)

دشمن ملال حاله حمد و ثنا ایدر جانمده اختلاط ایندن ابا ایدر شرح ایلسم مرا تنی عمرمک اگر بد خواه طول عمرمه هر دم دعا ایدر معلم فیضی

نوبهار

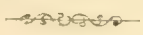

بهار موسمی کشت و گذار موسمیدر کوکل بر آز کزوب اکلن بهار ، موسمیدر طوروب بنفشه کی منتظر بویون بوکلم مسیره لرده ملاقات یاز موسمیدر چنده کوز دیکلم رهگذاره ترکس وار قدوم یاره همان انتظار موسمیدر یابیدی دامن سحرایه آهوان بهشت کند عشق ایله ای دل شکار موسمیدر اوزلمه خسته هجران درازی شبدن هان تساوی لیل و نهار موسمیدر معاشران ادبله غزل سرایانه

چنده نوش می خوشکوار موسمیدر جهان ویردی جهان آفرین حیات جدید ثنای قدرت پروردگار موسمیدر نصل بو عمر عزیز ی آقوب کیدر کورهم کنار آب روانده قرار موسمیدر مشیب ایرشدی دلا آخر جوانیدر

بو بر تجددی یوق صوك بهار موسمیدر سکوت ایدرمی بو موسمده (فیضیا) بلبل نوای کلک بدایع نکار موسمیدر قبانمه کلبه احزانه عزم سحرا قیل کوکل بر آز کزوب اکلن بهار موسمیدر معلم فیضی

حدیثیه معاهده سی

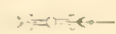

آروپا علمای حقوقك « حقوق دول » تاریخ ترقیسنده اسلامیه بر پای اولسون چیقار ماملری جدی بر عدم و قوف و بر قسمنك ده اسلامی بو علمك فیض و ترقیسنه کویا مانع اولمش کی کوسترتمک غیرتنده بولملری حق ناشناسلق بد خواهلر اثری اولدینی آشکاردر . چونکه دول اسلامیه نك مناسبات بین الملله اوتنه دنبری ایده کلدکلری خدمت و رعایت محل نزاع دکلدر . شونی اثباته قالقشقم سعی بی لزومنده بولنه جق دکلم . حضرت اسلامك تاریخی میدانده ، کندی عیاندر . نه بری مفسره ، نه دیکری ترجمانه محتاج دکلدر . شوقدرکه عالم اسلامیتك مناسبات خارجه نقطه سندن میدانه قویدینی بر اثر جلیلدن بحثله اکتفا ایتمک ایسترم . عاجز بونکه اکتفا ایده جکم . اوده خصی . الزامه کفایت ایده جک . بو اثر « حدیثیه » معاهده صلحیه سندن عبارتدر . معاهده مذکوره نك شمعی به قدر هیچ بر مؤلف طرفدن حقوق دول نقطه سندن نظر دقت و اهمیته آلتامش اولمی سزاوار تأسفدر . حدیثیه معاهده سی منصفانه تدقیق ایدلسه بیك او چیوز سنه اول دکل ده اچن کون عقد ایلمش ظن اولنور !

حقوق دولك اون اوچ عصرلق ترقیسی ، تجاری دلالتیه میدانه کتیرلش هر هانکی بر معاهده نی حدیثیه مصالحه سیله قارشیلار . شدرسه ق جامعیتی حسیلیه بالوجوه مرجح بولورز .

معلوم اولدینی اوزره اهل اسلام ایله مشرکین قریش بیننده عقد اولنان شو معاهده هجرتك آلتنجی و بنه علیه میلادك آلتیوز

تصوف

(جواب صواب)

طارف ربانی (الحسن خرقانی) حضر-

یکرمی سکرنجی نه سنده امضائندی. حدیبیه
مصالحه سنک بر معاهده مذہبیه سیاسیہ اولمق
حسیبیه حقوق ام حاضرہ نظرندہ حائر
اولدینی اہمیت درت تقنہ دہ ظاہر در .

اولا : معاهدہ نك اصول وقاعدہ
تحریر یہ سیلہ ہر اسم تشریفاتہ سی شرائطہ
رعایت واسلوب بیانندہ کی ایجاز وسلاست
مسئلہ مہمہ سیدرکہ حدیبیہ معاهدہ سنک
بربابدہ حائر اولدینی جامعیت ازہر جہت
حیرت افزادر .

مثلا « باسمک اللهم » مقدمہ خیر بہ سیلہ
باشلانیلوب دہ « هذا مصالح علیہ محمد بن
عبداللہ وسہیل بن عمرو . . . » فقرہ جلیاہ
سیلہ مقصدہ شروع بیورلمش اولمی معاہدات
حاضرہ نك منوال تحریر نقطہ سندن جامع
اولدقلمی شرائطی حائر در . یعنی بر معاهدہ
سیاسیہ یازیلورکن بویلہ باشلانیلور . ہلہ طرہ
فینہ عائد تعہدات متقابلہ فی معلن اولان
مادہ نك ہر ایکی فقرہ سندنہ عینی الفاظک
تکرار بیورلمش اولمی مقرراتک بالآخرہ
ہیچ بر صورتہ سؤ تاویلہ دوچار ایدلسنہ
میدان ویرمامک مقصد جلیل احتیاطکارانہ
ودور اندیشانہ سنہ مبتنی بولندینی بدیدار
اولوب بزیاسہ بر معاهدہ دہ اک اول کوزہ .
دیہ جک بر قضیہ اساسیہ در . شودہ وارکہ
حدیبیہ مقالہ سی دہان قدسی بیان جناب
رسالتناہی (صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم افندمن) دن
شرف صادر اولمش وید مبارک ابوتراب (رضی
اللہ تعالیٰ عنہ) ایلہ یازلمش بر برات مقدس
ومحکم اولدیفیچون جامع بولندینی اوصاف
جلیاہ بہ تعجب ایدلر . بومعاهدہ معززہ
« فتح مکہ » قدر مہمدر . زیرا نتایج حسنہ
سیاسیہ سی تأید وترقی اسلامہ فتح مکہ قدر
خدمت وتأثیرات معنویہ سی امنیت وسلامت
موحدینہ فتح مکہ کبی معارنت ودلال
ایلمشدر .

ذاتآخارق العادہ بر فکر سلیمک، حیرتبخشا
بر نظر دور بینک وجودہ کتیردیکی بومعاهدہ
صلحیہ دکلیدرکہ آزمان ایچندہ مکہ مکرمہ
نک سہولتہ نتخنہ سائق اولمشیدی ؟ خلاصہ

حدیبیہ مصالحہ سی وقوعات سیاسیہ اسلامیہ .
نك اک بیوکلرندن عد اولنسہ سزادر .

ثانیاً : معاهدہ مذکورہ نك حاوی
اولدینی شرائط اساسیہ دن بری اولان « اون
سنہ مدتہ عقد مصالحہ » کیفیتی معاہدات
اخیردہہ بر جوق نمونہ لرینہ تصادف ایدیلان
« متارکہ موقتہ » فکرنی کافہ قواعد وتطبیقا .
تیلہ برابر ارانہ ایلمکدہ در . مادہ مذکورہ
« وضع الحرب عن الناس عشر سنین ترکیب
جمیلیہ افادہ وتبشیر بیورلمشدر .

ثالثاً : معلومدرکہ ہر معاهدہ بر طاقم
مواد اساسیہ ایلہ انک ملحقانندن اولمق
اوزرہ « مواد مر بوطہ » نامی ویریلان مادہ .
لردن ترکب ایدر .

حدیبیہ معاهدہ سی شو اوصافی دہ حائر در .
مثلا زمرد مبارکہ اہل اسلامہ دخالت
ایدلرکہ ردی مادہ سی اساساً درج وقبول
بیورلدقندن سوکرہ شو امتیازک بر مادہ مخصوصہ
صہ ایلہ یالکز افراد قریشہ تخصیص واحسان
بیورلمش اولمی بیوک بر اطراد سیاسی ارانہ
ایلر . دخیل اولانلرکہ رد وتسلیمی قضیہ .
سنہ کلنجہ حدیبیہ معاهدہ مہمہ سنک منات
وعظمتی کوسترن نقاطدن بری دہ ایشتہ
بومادہ در . گرجہ ر دحیث اساسی عرب
اخلاق وعاداتجہ مقبول دکل ایدیسہ دہ
بودخالتدن مقصد یالکز اسلامی قبول واسلا
میتہ دخالت اولدیفیچون فخر کائنات افندمن
حضر تلرینک بوصورتی لطفاً قبول بیور
« بری حقیقت وعلوتی کونش کبی عیان اولان
دین مینک اوہنکامدہ بیلہ شوکبی موانع
صعبہ تأثیراتندن پک آزادہ ، پک یوکسک
بولندیفنہ دلیل ایدی .

حتی : معاهدہ نك امضائنی متعاقب « ابو
جدل » نامندہ بر حوانمرد بختیار باب سعا .
دتماب سیدالانامہ دخالتہ مشرف اولدی .
فقط غرائب نصادقاتدن اولہرق بورہرو
نجات قریش طرفندن حدیبیہ معاهدہ سنک
عقدینہ . امور ومرخص اولان « سہیل بن
عمرو » ک اوغلی ایدی . بناء علیہ هنوز
امضائان دہا مرکبی بیلہ قورومیان معا
ہدہ نك « دخیل اولانلرکہ اعادہ سی » بندینہ

استناد ایدری اوغلتک کنڈیستہ تسلیم واعادہ .
سنی طلب ایدی .

ویریلان سوزہ رعایتدہ کی اصرارہ
ونقض عہد دن اجتنابدہ کی بیوکلکہ دقت
بیورلسون کہ ذات جلیل پیغمبری شوخالدن
فوق الحد مکر قائم لرلہ برابر ابوحنڈلک
پدرینہ تسلیم واعادہ سنی درحال فرمان بیورہ
دیلر . واقعا حدیبیہ معاهدہ سنک « دخیلرکہ
اعادہ سی » حقتندہ کی احکامیہ عصر اخیر
قواعد سیاسیہ سندن اولان و « نہ کسترا -
دلیسیون » دیہ یاد ایدیلان « اعادہ محر مین »
قاعدہ سی آرہ سندنہ اولدقجہ فرق وارسدہ
شوفرک آنجق تجربہ وتطبیقات سایہ سندنہ
تأمین ایدلمش بر ترقیدن عبارتدر . قدمابینندہ
ہمان محمول قالقدن بشقہ آنجق بر عصر دن
بری میدانہ کلش بر فکرک بیک اوچویوز سنہ
اول معاهدہ مخصوصہ ایلہ ساحہ تطبیقہ وضع
ایدلمش اولمسندنہ کی فضیلت کرچکن غبطہ
رساندر . کرچہ معاهدہ مذکورہ نك اعادہ
مسئلہ سنہ دائر اولان بندی شرف اسلام
ایلہ مشرف اولمش نفوس مبارکہ بہ عائد وبناء
علیہ حاشا مجرم اولمقندن پک بعید وپک بری
بر طاق ذوات کریمہ شامل ایدندہ شو « اعادہ
فکری تقوی سندن حدیبیہ معادہ سنی اسلا
مک حقوق ائمہ خدمت ایتدیکی ادعا ایدلرہ
قارش « اعادہ بجزہ بن » معاهدہ نك برنجیس
وہمدہ یوزلرحہ سنہ اول وجودہ کتیرلمش
متین بر اساس بندایتکدہ اثر حقمن اولنہ جقدر .

رابہاً : حدیبیہ مصالحہ سنک حائر
اولان سندنہ سندنہ سندنہ سندنہ سندنہ
السترتلرسہ عہد وامان ستمری بہ وارنہ
ایدلرلسہ عہد وامان قریشہ داخل او
بیامکدہ مخبر بر اقاملریدر . فی الحقیقہ معاهدہ
مذکورہ دہ « وانہ من احب ان یدخل فی عقد
محمد وعہدہ دخل فی عہد محمد » حائر
فی عقد اولان سندنہ سندنہ سندنہ سندنہ
بیورلمشدر .

اولحہ عرض ایدلرکیم اوزرہ شوایکی
جملہ نك دہر برنہ استعمال بیوریلان کلمات
برصورت مطردہ وصرانہ دہ ہر ایکسندنہ
عینا تکرار ایدلمشدر . بومادہ قبائلہ « حق

خیار» ویریور. شوخالده قرون جدیده حقوق امی احکامه مطابقدر. یاخو دها طوغروسی قرون جدیده احکام حقوق دوله سی حدیبه معاذه سی او امر منیفه سه موافقدو.

«حق خیار»ک مناسبات بین الملل نقصه. سندن احمیتی بک بیو کدر. آوروپالینرک «او بیسون» دیدکری یوحقک استعمالی خصو. صنده ظهور ایدوب ده حلنده برطاقم مشکلاته تصادف ایدیلان ویاخو دغو مزعلقه قالان مسائل بک چوقدر. از جمله ۱۷۹۸ قامپو فورمه نوو ۱۸۶۴ ویا نه ۱۸۷۱ فرانقورت سورلوما بین معاذه لرنده بر حکومتن دیکریسه کچن اراضی اوزرنده ساکی اهالی به هر هانکی طرفی ایستلر سه قبول ایدلر یجیون برطاقم شرائط تحتده «حق خیار» ویرلدی.

هاه شو صو ک معاذه نک بو ماده به عاند بر جوق احکامی هنوز فصل ایدیه مامشدر. و الحاصل شامل اولدینی مسائل مهمه بک معاذهات جدیده احکامیه مقایسه سندن ده اکلاشادینی اوزره حدیبه مصالحه سی جامع کل بر معاذه دره. ویریلان سوزد رعایت وعقد و اعلان ایدیلان بر مقاوله به قبول ایدیلان بر مصلحت حرمت و امنیت فکر بک نه در جهره قدر مقدس طوبلدینی اکلاملی که حدیبه معاذه سنک امضاسنی متعاقب ساله. الذکر «حق خیار» بندینه استناداً « بنی خزاعه» قیبه سی در حال حمایت سید المرسلیه دخالتله مباهی اولدقدی کبی « بنی بکر» قیبه سی ده قریش ایله اتحاد و اتفاق ایدیلر.

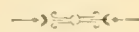
اشبو معاذه دن اسلام ایچون تولد ایدن محسنات و شایع منعمات تدقیقی تاریخه عانددر. حقوق دولک وظیفه سی بورایه قدر محرر کمترک قوه تمیز به سی ده اکلا بوب عرض ایده بیلدیکی درجه به تدرکله بیلور. ائمه حقوق دول و ارباب قدرت حدیبه معاذه سنده حل و کشفنه موفق اوله مندیغ و کوره مدیکم بر جوق احکام و دقایق مهمه استخراج ایده بیلور لر. کوسترمک ایستدیکم غیرت شمدی به قدر بالک تاریخ نامنه تدقیق ایدیلرک حقوق نقطه سندن مع التأسف تفسیر

ایدلماش اولان بویه بر برات جلیک تیناً حقوق دول ساحه سه نقله خدمت ایتک و بونی ال اول دوشونمش اولق قدینی قازانق سودا سندن عبارتدر. ارباب انصاف شو حقیقتی قبول و تسلیم بیور لر صانیرم. شونی ده علاوه ایده می که بوندن بش آلتی سه اول پارس علوم سیاسی مکتبنده مصالحه مد کوره حصفه بر جوق منافشات جریان ایتدی. فقط ینه حق عبد عاجز و شرفی حدیبه معاذه سی قازاندی.

علی فرخ

﴿ فضائل اسلامیه دن برخاطره ﴾

تطبیقه

حکمت بالغه التیه بک آثار باهره سندن اولان اسرار خلقتی کشف و تعیننه محترقات احیره بک دلال فیه سی اسلامیتک حفظ معنه سبب اصلی اولدیننه حقایق سناساتی افتاع نپسه کر کدر. اسلامینده چاب حقه عبادت و طائف عبدیتک باشلجه سیدر. عبادتک شروط و احوال مخصوصه الهه اجرایی صحت بدنی به محتاج اولدیندن صحت بدیه نک حصو لی طهارت مفروضه و نظافت مألوفه تأمین ایتشدر. علل و امراضک اصلی (مقروب) حیوانات غیر مرثیه اولدیننک دلالته کوره الهه تعین ایلدی که کوره اسلامینده طهارتک صور شرعیه ایله جریانی میقرو بک ابدانه اولان تأثیرانه قارشو بر طب التیه در. هر حدت عقبنده تعریفات شرعیه ایله تمیزلنمک حد ثلردن تولدی طبیعی اولان مفرو بلرک اراله مضرانه ندایر مؤثره ددر. طهارت ایچون استعمال اولنه حق صوبک بولاسی اولامسجون تعین اولان حدود و منادر شرعیه طهارت صورلر بک میقرو بلردن و ارسه اولی فائده سی ایچوندر. شو حاله کوره غسل اتمک آدست آلتق و احوال سائرده طهارتلمک اعراک محنته و دیشلرک دوام متانت و انتظامه برسب مخصوص اولان مسواک قولانق و وجود اناسیده مقروب یوه سی اولان قیللری ازاله اتمک و طریق کسک کبی وسائل صحیه فرائض شرعیه و سنن سینه به رعایت ایدن مسلمانلره دائمی ویدی برقرانته دکلیدر؟ بویه قرانته هیچ برکتده بوقدر. سفیرلک اوزون مدتله محتاج اولدینی زمانلرده طهارت اسلامیه بی بیلیمان محللرده اولان بعض علل و امراض ساریه بلاد اسلامیه ده مجهول کبی ایدی. وسائط سفریه نک تکثرندن صکره عدم طهارتدن منبعث خسته لقلر سرایه ظهوره باشلامشدر.

حجازده ابلک دفعه ظهور ایدن قولرای جده به

ایلك دفعه کلان واپور کتورمشیدی . اوده طهارت اسلامیه نک بولمندی برلرک یادکاریدر. شو اجالدن طهارت اسلامیه نک اساس عبادت اولان صحت بدنی به شروط عبادتک اجرایی ایله نصل تأمین ایلدیکی تبین ایدنجه اسلامیتک قدسیننده و علویت حقیقتنده اشتباهه محل قالز.

اسلامیتک اساسی صحت بدنی به مستلزم اولدینی کبی تعین ایلدیکی معاملات دخی آتی مقتضیدر. سیر و سفر وسی و عمل اسباب صحیه جمله سندن اولغله اولبا بده کی اوامر التیه و سنن سینه کتب مخصوصه ده مسطروردر. سیر و سفردن و توسیع تجارت و بین الامم تزید مناسبات و مواسات وسی عملدن دخی توفیر صنعت و زراعت و تکثیر تروت مملکت مقصدلری حاصل اولور. اشبو مقاصد ایسه اصول مدنیه و عمرانیه نک اعظمیدر.

اسلامینده (ریاح) یعنی فائض ایله اچیه ویرمک حرآمددر. اسباب حرمتدن بری اتمک سی و عماله مانع اوله بیلمسیدر. چونکه زنکین بر آدم اچیه سی فائض ایله استریاح ایدرایسه کسل و عطالت و راحتی احتیاج ایش اوله ورق چالشمقدن کبری قالغله برابر بوش و قتلرینی حطوظ و لذایذ نفسانیه به صرف ایله صحت بدنی سه نهلمکه به اوغرائق احتمالی قویدر. لکن رونی تجارت صنعت زراعت کبی منافع عمومیه خصوص لرنده قولانان کسه سیر و سفر وسی و عمل فوائدی ایله ایجاب کوره مستفید اولنندن بشقه مشاغلده انانی نوعی اجرت استفاده میه ایله تشریک و آنلری ده سی و اکتساب وسیله سیله ضرورتدن و عطالت مرصندن وقایه ایدوب (کاسب التیه سو کیلیبیدر) و (خلقک ایسی خلقه نفی اولاندر) مألرنده اولان احادیث شره بغه ددی مریتلری احراز ایله برابر صحت و عافیتنه خدمت ایش اولور. صاحبک استعمالنه امکان اولیان یتیم و وقف ماللر بک تمیه سی جوازی اولبا بده سی و عماله امکان و محل بولنما مقنددر. دنیا تک معموریتی نوع انسانی و بو نوع مکرمک ... وریته خدمتی صحت بدنیه ایله حاصل اولق لازم کله جکسه نظراً عبادات و طاعات اسلامیه نک بروجه معروف طهارت و نظافت ایله اجرایی مقصد معموریتک یکانه اساسیدر. صحت بدنیه نک تأمین حقیقته فرائض مذکورده دن بشقه بر جوق احادیث نبویه و سنن سینه دخی وارددر. اوروپا لبرلرک بیک سنه صکره حفظ صحت ایچون مشترکاً اتخاذی لزومنی تقدیرات فیه ایله حس ایتدکلری قرانته اصولندن خسته لقلی محکم ذکر می مناسبتیه ایراد بیوریلان (محققدر که اختلاطده تلف وارددر) مألنده کی حدیث شریفک حکم جلیلی مقدمدر. روح مدنیت صحت عمومی و آنک مقتضی اولدینی مساعی و نتایج عملیه اولوب اسلامینده ایسه شو ایکی مقصد حیاتی ایچون موجود اولان وسائط اساسیه نک بر قسمی عبادات تأمین ایش و تجارتک و مکاسب مشروعه دن استفاده نک محسناتی دخی نصوص قرآنیه و احادیث نبویه ایله تقدیر بیو-

رشدند. بلاده بیان اولدنی وجهه (رباح) یعنی گذشته ایله مدایناتک حرمتی جهتیه اشبو معامله مستثنی اولورق تجارتک و مداینات ایله اکامترع معاملاتک و خصوصات افلاسیه و سائر ذک سورت اداره و تسویه سنه دائر سوره بقره نیک نهایتده کی آیات کریمه قانونیک عصر لرحه اوغراشهرق خجارب و تدقیقات متنوعه و تلاحق افکار و تتبعات متجدیه ایله ترتیب استیکری اصول محاکمه غاند عقود و معاملاتک و (نوتر) و تعبیر فقهی ایله (عدول) مساوات بحر لکی وظایفنگ اصل الاصولیدر. آیات کریمه مذکورده مداینه و مقاوله و تسجیل و شهادت و امهال و افلاس و تیسیر و تخذیر و پرو. تستو) انذار کی اصول معاملات اساس امنیتی بجملاً و اصلاً حلویدر که اداره مصالح عالی تضمینی اعتبار ایله حکماً و حقیقه معجزات باهره دندر. معموریت دنیای مستلزم اولان تحت بدنیه عیاداتی سبب اصلی کویستن دین مبین اسلامک حیات بشریه بی اساسا ضامن اولدیغندن اشبو مقصد عالی به خادم اولان صورت مرحمت ضعیفیه معاوت صبر و متانت کی خصائل برکزیده مفتضاتک ایماسی و جانب دینداریدندر.

بناءً علیه جهت جامعه نوعیه دن نشعه ماسیات فائقه دینداری ایله نم حیاتیه مزده اشتراکری طبیعی اولان کریداهالی اسلامیه سنک هیچ بر دینه صیغه بیعتی و عالم انسانیت و مدنیته ماکنده ایده جک و بلکه موسیو غلا دستون جنابلرینک حال رقتی اوله بیله جک صورتله دوچار اولدیلری مصائب دلدوز و تعدیات خاتمانه سوزدن طولایی تأثرات و طنداشانه مزری کویسترمک و وظائف انسانیه دن متعدد لرحه حامیلرینه باعث استیجا اوله جق نمونه عالیجنابانه و مروت مدد رسانه اولق اوزره اعانه لرینه مسارعت و اظهار غیرت و حمیت ایتمکلمز و جوی تعین ایلیکنه و بوکی احوالده ساحت و ایشار و بذل نقود مروت اسلامیک خصوص جلیله قرآنیه و نبویه ایله تکرر و تعدد ایدن مدافع و مأثر مخصوصه سندن اولدیغنه نظراً اعانه مصابین و اعانه عجزه و محتاجین خصوصنده الطاف و عواطف هابونلری بی غایه و مکارم و عنایات سنیه نمل الهیلری بی نیایه اولان خلیفه اقدس بادشاه معظم و مقدس از اقدس حضرتلرینک شرف تابعیت مالوکانه لرینه ایقتنزی اثبات ایدرک اظهار مناخر عثمانیه و ایشاره اثر انسانیه ایله و جانب دینه و ملیه مزری ادا ایتملیز.

شورای دولت اعضا سندن
سامی

(سرعت سفائی ۳۲ میلله ایصاله)

موفقیت نعل حاصل اولای

هر کس بیلیر که بر ما کنده قوه محرکه استیم و بونک منبعی قرغاندر. بو حالده اسکی

اصول قرغانلر اصلاح اولوب زیاده استیم قوته دسترس اولنمشدر. قرغان دینلر کی وقت ذهنه مربع و یامستطیل و یاسائر شکلده برقاب کلیر. اسکی و ایور قرغانلری ده طبقی بوشکلده اولوب انجق صویک سرعته تسخین و غلباتی تسهیل ایچون سهاور کی متعدد بوربلر ایله عمودی واقفی شق اولنمش و بو بوربلر داخلندن دولاشهرق باجابه صعود ایدن الو و دو مان استیم حدوشی تسریع ایتمکده بولنمشدی.

اخیراً بواساس برعکس اولدی. قرغانلر بوربلردن تشکیل قلندی یعنی تجز ایتدر. یله جک صو اور و محک انگی کبی وضع اولنان یوزلرحه بورینک داخلنده و الو بوربلرک خارجنده دولاشیور. بو صورتله سطح نار زیاده لشدیر لیدیکندن بوربلر ایچنده حرارتک تأثیر یله علی الدوام دورانده بولنان صو فوق العاده برسر عتله تجز ایدییور. ایشته بواساسده اعمال اولنان بخار قرغانلرینه «صو بورولی قرغان» نامی ویریلدیور. بو قرغانلر بالطبع اسکیلری قدر بیوک اعمال اولنه مدقلرندن سفن حربیه نیک التي قرغاننه بدل اللی عدد صو بورولی قرغان یا بلقمده در.

اسکله رده ایکی بیوک قروزر بلویل اصولی صو بورولی قرغانلر ایله تجهیز اولدنیگی کبی «وسدیق نیو» و «آروعات» سیستمده انشا اولنان درت بیوک قروزرکده بو اصول قرغانلر ایله تجهیز قرا کیر اولدقده بونلر حقنده لویید ما کنلر مدیری مستریلتون بر نطق ایرادیه ایضاحات و یرمش و شمعی به قدر اجرا قلنان تجاربه نظراً صو بورولی قرغانلرک سفن حربیه ده استعمالی اسکی اصول اسطوانه قرغانلر نه نسبتاً ده نافع والویریشلی اولدنیگی تحقق ایتمکله قبول اولند. یعنی خبر و یرمشدر. الیوم لو قوموتیف اصولی قرغانلر ایله مجهز طور پیدو خانبو. طلمری و طور پیدو بو طلمری درجه عادیه ده تضییق جبری ایله استعمال اولندقلری حالده علی الاکثر صعوبات و مشکلات تحدت ایتدیگی کور و لمکده در.

صو بورولی یکی قرغانلر ایله اسطوانه قرغانلرده کمورک اداره سنه دائر لایقیه بر مقایسه یا بلماش و بوماده نیک تعین ایتمیسه اوزون سفر لر اجرا ایدن و ایور لرده تجر به اولنسنه متوقف بولنمشدر. کمور اداره سی سفن حربیه دن زیاده سفن تجاربه ایچون حائز اهمیت اولوب یویوزدن ناولونک بر درجه ده تزل ایده جکی آشکاردر.

سفن حربیه ایچون بو قرغانلردن مطلوب اولان منافع کمورک اداره سی اولمایوب باشلیجه عالی تضییقه استیم حاصل ایده بیلمکدر. فی الواقع بو اصول قرغانلرده عالی درجه ده استیم حاصل ایتک نسبتاً اسهلدر. اسطوانه قرغانلرده بو درجه لرده عالی تضییقه استیم حاصل ایتک قابل اوله مدنیگی کبی اولسه ده بیک درلو مشکلات باش کویسترمکده در. مع مافیله عالی تضییقه استیم حاصل ایدن صو بورولی قرغانلر کوره ما کنه اعمالنه احراز موفقیت ایدلیگی حالده عادی اسطوانه قرغانلر ایله اوج انبساطی ما کنه لر دن زیاده کمور تصرف اولنیه جفته و شمعیکندن دها زیاده سرعت حاصل ایدلیجه جک هیچ بر مانع کور یله ماکنده در.

صو بورولی قرغانلردن استحصال اولنان منافع آتیده تعداد اولنور.

- ۱ — اسطوانه قرغانلردن زیاده عالی تضییقه استیم حاصل ایتمی
  - ۲ — مساوی قوتده اسطوانه قرغانلردن زیاده عالی دها خفیف اولمی
  - ۳ — بروقه نا کبظهورده اسطوانه قرغانلردن زیاده تضییق اولنه بیللمری
  - ۴ — قاعده دهاقولایلقه تعمیر و تطهیر اولنه بیللمری
  - ۵ — اسطوانه قرغانلردن آز صو آلدیفندن برقص و قوعنده اسکی اصول قرغانلر قدر نفوس تلفنی موجب اوله میه جفی و سفینه نیک تکنسنه زیاده مضرت و خسار ایراث ایده میه جکی خصوصاً تیدر.
- بحریه فن قومیسونی اعضا سندن
س . نسقی

بر تذکره جوابیه

اصول استادانه طرز قدیمك صوك
 ترفنده لرندن معدود اوله جنی جهته وقعه
 نویس سباحولو لطفی افندی پدرمز و استادمز
 حضر تارینك اشبو تذکره جوابیه لرینی
 نسخه فوق العاده مزه عیناً درج ایتمك هوس
 فرزندانه و تلمیذانه سنی بردر لویک مدك)
 نور چشم منخرتم عطفو قتلوا قدم حضر تری
 شرفورود اولان اشبو تذکره علیه -
 لرنده مندرج لآلی الثفات عالیبری صره -
 سنده اشعار بیوریلان اخطار معارفوزور -
 یلرینك انجیازی مدار افتخار داعیانهم
 اولمشدر . بویولده جریان ایدن زلال حسن
 ظن عطفو فیبری نیضیه نقصانی حرارت
 ضیای شمس عصری ایله مانند گیاه سیاه
 صار اروب صولان کهنه ساق قلم حقیرانه مه
 حیات تازه و ظنور سطور نظم و نثره یکیدن
 آغازه جنبش بی اندازه کلشدره . بناء علیه
 برقاچ کیجه مقدم ماحضر لیله بیداری اولان
 منظومه یه برقاچ بیت دهاعلاوه ایدیلرک
 لفا تقدیمه مسارعت ایلدم . و اسفا که
 بازار اشهاره چیقارلغه دکر بر اثر دکدر .
 میت قلم فقیرانه مک تازیانه روز کار جوانی
 ایله فیائی نظم و نثرده جولانی وقتندن قالمه
 برطاق کهنه قاشلر و ارایسه ده بونارک بر آزی
 وسائط طبیه ایله منتشر و برچونگی متروک
 ذریای خواطر در . معافیله بوسوق سو -
 قیات منیده و نافه دن کیو قالمق وضعف
 دوپای قلم پیرانه یه اطاله دست عطاتله قوت
 و یرمک (اطلبو العلم) قانون قدسیسه قارشو
 حرکت جرات خائفه سیاه الده بولنان صحایف
 مجموع و متفرقه بی بر بر تقلاب ایله ایچلرندن
 شایسته عین اشهار و مروج بازار منافع
 و اعتبار اوله حق بر متاع نصاب مکتوبه
 نائل اوله مدیغمه تأسفلر ایلدم . هنکام داد
 وستد کسب معارف اولان ایام ماضیه عمر بشر
 وقت پیریده نور سحر کی عکس انداز چشم
 عز اوله رق (الایلت الشباب بعدو یوما فاحیره
 بما فعل المشیب) تنی متمتعانه سی ترانه سنج
 نای اسف و اصول آهنگ هنکام کذرانیسی

منعکس سوامع انبای خلف اولمقده در .
 او پریشانی ذهن پیرانه ایله برابر جمع
 خواطر تلفیقات نظمی و نثری بی ایجاد
 واسطه و مواعد ملحوظات و مستحضرات
 علمی بی بسطه محایف مکتومه و مکتوبه یه
 باسطه اولان تیر دستگیر خامه سبکخرامه
 هدف و دردانه معارف و معلومات ادبیه یه
 حیز و صدف اوله بیله جک آثار ادبیه نک
 میدانه کتیرلمسی امیدو شتیق مهیج قوه قبول
 مسئول و بوسره ده تخطر اولسان اشبو
 (پیرلکده لطفیا طبع جوان اولدی حوان .
 سالخورده اولسه ده عاشق لره کتر عته)
 دیه رک بروجهرر اجرای امر معروفه
 خامه بدست ابتدار اولدم . هر نه ایسه ماحصل
 و ماحضر حسن نظر استادیلرینه مظهر
 اولورسه مأمول ایدر مکه سائر آثار ادبیه آره -
 سنه صیقیشه بیلور افندم

(مرد عاقل)

مرد عاقل امری اهل ایلمز تعجیل ایدر
 اقتضا ایلر سه حکمت چاره سز تأجیل ایدر
 خارج از امر و وظیفه کیتمز ارباب عقول
 استقامت مسلکن تأیید ایدر تسبیل ایدر
 محکم عالمده حکم حالی معتاد ایلین
 ججت آسایشی آرامشی تسبیل ایدر
 عاقل اولدر که ایشنده اقتصادی حال ایدر
 منعک احسانتی تحمید ایدر تجیل ایدر
 آبرودن قطره قطره دوکیکن جوی نیاز
 بر کچمز بحر حرمانی هان تشکیل ایدر
 ار بعینده جاه لیل شتایه باقیوب
 زنده دار شب اولان آمانتی تکمیل ایدر
 یازده قیشده ایشاه کوجه کنذینی مشغول ایدر
 بالسهوله هر نه ایسترسه انی تحصیل ایدر
 کنذینی بیلیمک کی وارمی جهانده معرفت
 بو بیدشه عقده جهلن کئی تحلیل ایدر
 پک چیقار بول ایسترایسه کوطوغر بقدر طوغریلق
 استقامت هر بر امر مشکلی تسبیل ایدر
 دست وجدان مظهر ایلین اهل نظر
 مصحف آیات قرآنی کوزل ترتیل ایدر
 منکر و معروفی تفریق ایلین مرد فطین
 لشکر سودای خامی (لطفیا) تشکیل ایدر
 فکر ایله از سولیوب چوق دیکلین اهل وقوف

راحت وجدان ایله احوالی تعدیل ایدر
 سویلیمکن دیکله مک هر حالده راجح ایکن
 رطب و یابس سویلین صکره نصل تاویل ایدر
 هیچ خطر کورمز بولنده دائماً آگاه اولان
 ناحدای فلک باق در پیش اسقندیل ایدر
 مرد عاقل دائماً صمت و سکوتی حال ایدوب
 نه آخر یورار نه ده بردر لوقال و قیل ایدر
 اهل آداب ایلر ایجاز ایله ایجاد سخن
 بیلیمین سوق کلامی بیپوده تطویل ایدر
 سده ای خامه بویولده باصدک اطنا به ایاق
 قورق درم که اشبو سوز لرده سنی تخجیل ایدر
 ال و یرر ارتق اوزاتمه ایلمه شق شفه
 صاحبک باق اغزینه الوب سنی تقبیل ایدر

(از سنوحت لیلی شتا)

جهانه کله دن مقصد نه حکمتدر
 بونی حقیقه فهم ایتمک نه دولتدر
 خیر شر هر بر امره خواهش و میلک
 بدایت موسمی وقت صبا و تدر
 کشینک اعتیادندن اولور معلوم
 نه یه مائل ایسه اندن عبارتدر
 وجود بی بقای دوره عالم
 همه خویلیا ورؤ یادن کنایتدر
 مظاهرده تعین ایلین شیلر
 عموماً مقتضیات بدایتدر
 انکچون فاتحه دن قورق قلی دیرلر
 نتیجه خامه اندن اشارتدر
 وجود حقه هر بر ذره عالم
 عدمدن کله انکشت شهادتدر
 جهانک وارلنی معناده یوقلقدر
 او چوقلقلر بتون هیچدن عبارتدر
 بو وارلق فرصتیه یوقلقلغ محوی
 نظر اربانه مخصوص خصلتدر
 نه خوشدر شیخ غالب باق نه نطق ایتمش
 که سن بوقسک او بنک بی هویتدر
 بو یوقلق عالنده کسب کار ایتمک
 او یانقلر ایچون حاضر تجار تدر
 متاع آرزو پک چوق بهالیدر
 قولایلقله آنی آلمق غنیمتدر
 کوکل بازارچی بوزمق فسا شیدر
 بو انسانه قباحندن قباحتر

رفاهی آدمک امر مدارادر
 خشونتدن تباعد جلب راحتدر
 بیوکلر انتقامه ایلمز رغبت
 عدویه عقوی صرف ایتمک نه لذتدر
 لب خامه آچلمش لوح اعظمدر
 یازوب چیزدیگی شیر جمله صورتدر
 چیقارمی مرد عاقل طوغری مسلکدر
 او یولده کیمینار اهل جنتدر
 طریق حقه هر دم مستقیمانه
 کیدنلر سالک راه شریعتدر
 وجودنده آرار عرفانی کاملر
 او حال عارفله عین لطفقدر
 عطالت بادی انواع ثقتدر
 رخاوت جالب فقر ومدلتدر
 کشی بی صنف حیوانه ایدن تنزیل
 مجرد مقتضای طبع شهوتدر
 مقام انسه انسانی ایدن ترفیع
 لوجه الله اولان عشق ومحبدر
 طریق مستقیمه ایلمن ارشاد
 نجابتدر شرافتدر اصالتدر
 توکنمز نقد خاطر آرتار آرتدبجه
 انک نقادی دست رب عزتدر
 حوادث باعث اشغال عالمدر
 انی خوش کورمیلر بی بصیرتدر
 صفای مولوی بر اوزکه عالمدر
 او عالم اهلنه بام بشقه جنتدر
 دو ترمی دو نومه دن عاشق اولان جانلر
 ساعک حائی عین حلاوتدر
 قولاق ویر لطفی نایک ایندیگی فریاد
 جدالقدن حکایتدر شکایتدر

دها حقنده نظریات جدیده

«وامیل زولا»

انجود

منظومه عصیبه سی و احوال روحیه سی
 اعتباریله امیل زولایه برنظر

دغدغه شهرتی جهان ادبی طولدیرمش اولان
 بو آدمک منظومه عصیبه سی ، ماهیت روحیه سی
 میزان طب ایله طایفه تیله بجه بوقوجه هیکلک ، بولوحه
 غرای ادبک مقامی اوقدر تدنی ایدیور ، مرتبه سی
 بردن بره اوقدر تنزل ایلورکه انسانلرک اشخاص

واشیا حقنده کی فکر ونظر لرنده کی خفت . محاکمه لر
 نده کی بطلان ، قرار لرنده کی اصابتلرک بادی امرده
 ابطار عبرته چارمق قابل اولیور .
 بوکا الک حلی ، الک واضح بر نمونه اولقی اوزره
 بوکون (امیل زولا) کوستریله بیلور .
 ذاته مخصوص اولوب شبان زمان اینجنده آکا
 پیرو اولقی موده حکمنده بولنان مسلك جدیدله
 صنوف هیئات مدنیه دن سر بیوک قسمنی تسخیر
 ایتش اولدیغی انکار اولنه میان بودای ، بونای
 عظیم ادب بوکون جرمی اوفق کوریلان فقط سرا
 ثر طبیعتی برر برر کشف ایدوب ظاهره اخراجده
 یکتا بولنان فن حلیل طب نظرنده واصل اولدیغی
 منزله بالاتریندن اولیه برده شته سقوط ایدور ،
 مندرس اولیور که زوالی آدمه آجیامق الدن کلور .
 کافه مستحصلاقی ، محصولات فکریه سی ، آذر
 قلمیه سی - صرصر ناکهانی به طولتمش عظیم بر
 سفینه کی - کرد باد نسیانه ، ابدی نسیانه آتیلدی
 تپلکه سنی کوستریور .

بو حال چکر سوزدر اما انسانلر انجودن پک
 عبرت نموندر !

ایشته بو محاکمات ابتدائی شویله چه یوریلدکن
 وقارئین کراجه نتیجه ده وریله چک قرار شمیدن
 بر درجه به قدر آکلاشیلدکن صکره سوزی -
 بو حقیقی یقینده میدان قویان (پروفیسور طولوز)
 ایله (پروفیسور لومبروزو) به ترک ایتمک وانلری
 بر بنده سویلتمک ایستیورم .

بوماده به دائر ایلمک اوکجه طولوز طرفندر
 نشر اولنان کتابک نواقصدن مثله اکیال حقائق
 امرنده تنقیدنامه یازان لومبروزو سوزده شوو حجه
 شروع ایدیورده دیورکه :

« پارس دارالفنون طیه سی امراض عقلیه معلمی
 دو وقتورادوار طولوزک (امیل زولا) حقنده اخیراً
 نشر ایندیگی اثره دائر شوصوک زمانلرده جرائد
 سیاسی و ادبیه ده محاکمات دورا دوره تصادف
 اولیور .

بو اثر ، شدت ملکات عقلیه ایله امراض عصیه
 بیننده جاری اولان مناسبات حقنده طب و علم
 احوال روح نقطه نظرندن نوعاً بر تحقیقنامه مکتبی
 کوستریور .

فقط ظواهر احواله باقیلورسه کیمسه فرقه
 وارمدی که بو اثر ، امراض روحیه و باحصوص
 امراض روحیه صرعوی الشکل ایله ده آرده سده
 بر ماسبت بولندبعه قائل اولان نم نظر یانمه قارشو
 شدت سرحاه معارضه و منازعه شکل ایدیور .
 مع هذا هر نصل اولورسه اولسون بو اثر حائز
 اولدیغی اوصاف عالیله هر درلو توصیه لره سزا
 بر اثر اولدیغی قبولده قطعاً تردد اتمام : زیرا
 مؤلف بونده نظریاتی نظریات ایله رد ایتموب طولور
 غریدن طوغری به مشاهدات در میان ایدیورکه
 بو حال اکثر یانقلدرده تصادف اولنیان احوالقدره ؛
 زیرا بونلر میدان اقتضاده چکدکلری اثرلر حقنده
 خنده ریز اولدقدن و هر کسی ده در میان ایندیگری

ردیه لر حقنده کولدیردکن صکره کندولرینه
 وظیفه لرینی اکیال ایتش نظریله بقارلر .

بوتقطه نظرندن ، تکرار ایدیورم ، موسیوطور
 لوزک اثری زیاده سیله شایان اهمیت در : واکر
 آلدانیمور ایسه بم « داهی » نام اثرمه دیکر بعض
 اعاطم طسک مسئله مبجوت عنایه دائر قلمه آلد .
 قلمی آثار شویله بجه استثنا ایدیلنجبه طولوزک اثری
 فرانسده ایلمک دفعه اولقی اوزره کوریلان بر
 اثردر « دیکدن صکره لومبروزو هر شیدن اول
 نمل زولاک مسوب ، ایتدی غایبنت مسکتی
 پیش طر تدبیر آیدورده دیورکه :

زولانک بدری بیوک بر ذکایه مالک ، علوم
 مشته ایله شدتله متوغل ایتالیایی بر میندس ایدی ؛
 والده سی فرانسز ایدی . بوندن بشقه اجدادنده
 دیکر برنصالح عرق کوریلور شویله که :

زولانک باسانک باباسی و ندیکده اختیار اقامت
 اعش سرداننا جبالینک اوغلی ایدی : باباسنک آناه
 سی ایسه برروم ایدی . ایتدی « داهی » نام اثرمه
 « حرم سیاسی » نام دیکر اثرمه اثبات ایتدم .
 دی که ماهلریده الک چوق ارباب ده ظاهر ایدن
 عرق و نائلرک زیاده تصالیبه مظهر اولمش
 اولایلردر .

ایشته یونان قدیمده (ایونین) نرک ملکات
 عنلیه حه (دورین) لره شرق قدره ژاپونیا لیلرک چیلیره
 اولان عوقلری بومیلیدر . اوروپاده بولونیا لیلرک
 ناموسم کوریلان درجه ذکالری ، جرمانیا عرقنک
 اسلاوولایتین عرق قریله اولان اختلاطندن منبعمدر .
 دیکر طرفندن فرانسده الک بیوک فن داهیلریک
 (فرانش - قوتنه) ده دها ریاده کثرتله طهور
 ایتلرینه سبب اوراده آمانلرله اولان تصالیک
 مقدارنده کی زیاده لکندر . ماحصل مذکور اثرومه
 (نامینا) (میرانو) (عرف) (اوستنی) (بروینغ)
 (هوغو) (ژورژساند) کی اعاطمک ناملری مجرد
 قانون تصالیک ده اوزرینه اولان تأثیری حقنده کی
 مدعای اثبات ، اینچون ذکر اولتیلردر .

فقط زولانک منشاء ده اسنده دیکر بر شرط
 ده آرانلمیلدیر که بوکاده تصالب اقلیمی نامی و برمش
 ایدم : ایشه زولا فامیلانک یونانستان و دالماس
 جیادن ایتالیا به صکره ایتالیا دن فراسیه انتقالی
 بو شرطی تشکیل ایدیور .

شمال آمر بقالیلری ایله یوردیلری امثال طولوتورق
 بو تصالب اولمیسک - تعمیر آخرله - بوتبدل اقلیمک
 ده اوزرینه اولان تأثیر خصوص سنی اثبات ایتش
 ایدم که بو حال مناع ده ایله ترقیات شریه خصوص
 صنده تأثیرات اعجاز کارانه حصوله کتیر مشدر .

ایشته یهودیلرک نیچون کندی وطن اصلیلرنده
 وارض فلسطین ، عربستان ، حبشستان و امثالی
 بلدانده اوروپاده کی قدر داهی کوستره مامش اوله
 قلمی وانکلیر - ساقسونلرله اسپانیولرک نیچون
 مستملکانلرنده دها زیاده داهی ظهوره کتیره .
 بیلمش اولدقلری یعنی بو صورتله تصالب اقلیم نظریه
 سیله ایضاح و تفسیر اولنور .

بوشرائطدن ماعدا دها حفته نظر اعتباره
 لثقی لازم کلان بردیکر تأثیر ارثی دها واردرکه
 وده ابونیک حین از دو واجده کی سنلیردر. فی الواقع
 میل زولانک پدری، نسبتاً ایلرولمش برسند،
 فرق اوچ باشنده تأهل ایش وسکز سنه صکره
 وفات ایدلشدر. ایدمی ابونی مسن اولهرق تأهل
 ایدن مشاهیرک عددی کثیردر: برنجی ناپولیون
 ایکنجی فرهدریق، دوژوسیو، بالزاق، شوپنهاور،
 پورنس، بقلاز، ایزرائل، روشفور و غیرهم
 بوجه دندر.

بودن ماعدا (مارو) بزه کوستریورکه ابونیک
 مسن اولهرق تأهل ایش اولملری اکثریاصلیلرندن
 کلان اطماک تغیر اصلیلرینی، فساد جوهرلرینی،
 استحالته سیئه وردیه لرینی داعی بولور. کدک
 موسیو طولوز نالذات بیان ایدیورکه زولا، مسن
 اولهرق تأهل ایش اولانلرک اولادنده تصادف
 اولنان جدیت اطواری تا اوان عفو انندن اعتباراً
 کوستریمکه باشلامشدر. بومثلورک جنیدی - نابو.
 سه اولهرق - داء مراق و قره سودا تغیر اولنان
 مال خویایه قدر واردرد قلمی ماروبک مشاهدات
 ذاتیه سی جله سندنر.

فقط زولانک وقعه سنده بر اوچنجی تأثیر ارثی
 کوریلورکه اوده بوجه آتیدر:
 زولانک والدهسی بر مرض قلبیدن، اوجاع
 رشیوهدن وطبیعی احتقاق رحمی صرعوی اولان
 عصی نوبتلردن مضطرب ایدی. بونوبتلر، بوغازده
 برکواله حس ایشکدن، انلرک تقصاتیاه مترافی
 کربلمه لرندن، بعده دائره سی دها واسع اخلا.
 حلدن، بولردن صکره غیر تام برنسیاندن
 عبارت اولهرق بعض کره کندوسنده بر طقم نوبات
 حسیه متعاقبه ده کوریلور ایدی.

نونوبتلردن عبارت ایدی؟ طولوز بوکا دائر
 ایضاحات کافیه ویرمیور. محبا بوعصی نوبتلر بر
 طقم خرافاتدن عبارت ایدی؟ بویخصوص زیاده.
 سیاه مهم اولوب زیرا زولانک والدهسی عمرینک
 صوک زمانلرنده باخصوص کیجه اشالرنده هذیان
 مشوش اثرلری ارانه ایدیور ایدی: بناء علیه
 بو حال برشکل شبه صرعه دن عبارت دکل ایدیه
 بیاه برشکل احتقاق رحمدن عبارت اوله جفنده
 شبه ایدنامک لازم کلور.

زولانک والده طرفندن اولان دیگر اقرباسنه
 یعنی والده سنک باباسنه، والده سنک آناسته و دایلیرنه
 کنبجه: بولرده کوریلان اوصاف بجزه مرضیه،
 آفات قلبیه یه اولان بر نوع استعداددن بشقه بر
 شی اولدینی مظلوندر.

پروفور لومبروزو بویاه قدر، برخسته نک
 . لا اولدینی مرضی بحق تشخیص ایدوب کیمسه
 طرفندن اعتراض قبول ایتیه جک صورته میدانه
 فویتی ایچون وجودی لاید اولان بومعلومات ابتدا.
 ثبوتی، یعنی زولانک منسوب اولدینی عالمیه متفرع
 هر درلو تفصیلاتی باخصوص اجدادینک احوال
 خصوصیه سی، آنلرک منشأ لرینی، موهرلرینی،

میانه لرنده واقع اولمش اولان تصالی، تبدلات
 اقلیمه لرینی، استعدادات مرضیه لرینی والحاصل
 اظهار حقیقت امرنده برسوری عمومیات ومحا.
 کمانی بویله جه جمع ودرج ایتدکن صکره وقت عائب
 ایتیارک جان محرر شهریک طبدیه (anamnese)
 تغیر اولنان سوابق احوال شخصیه سه نقل کلام
 ایدیورکه بوجه تلمی پروفور کبی دور ودراز
 عرض وتفصیله وقتک مساعده سزلیکه اضمام
 ایدن بضاعه سزلیک بلاسی کرکی کی مانع اولدیغدن
 یا لکز تلخیص طریقیه اک زیاده نظره چاربان
 نقطه لرینی انظار قارئین کرامه وضع ایتک وبویله
 اکل، شومقالیه ختام ویرمک ایتورم.

مثلاً: زولا، ویکی باشنده ایکن غایت شدید بر
 جمای دماغی یه مبتلا اولور: حتی بر تاج ساعت
 قدر وفاتنه بیاه حکم اولنیور. بو حادثه نک وختامتی
 بالاخره زولاده نقصانی تلفظ کبی بر عارضه نک
 وجودیه اکلاشیورکه بونقصانی تلفظ زمان طفو
 لیتنده کورلیدیکی کبی - واقعا بر آرز دها خفیف
 اولق اوزره - کندوسنده الیوم مشاهده اولمقده
 ایش. بو حادثه نک اک مهم جهتی زولانک آتی
 باشلرنده ایکن جیفارلمش بر رسنده صاغ کوزینک
 سول کوز سنه نسبتاً دها بوموق اولدینی مسئله.
 سی ایش. الیوم کندوسنده باقی اولان بو بومو.
 قلق ایسه طب اصطلاحنده عضله مداریه تغیر
 ایتدیکمز کوزک دائروی اولان اتنک نقلص
 دائمیسندن ایلرو کلیور ایش. بورسه ملکه طبعیه
 تغیر اولنان ضربت بلند ایله آراسته بر نظرله
 دفنلجه بافیورسه جبهه نک، استسقاء رأسه مبتلا
 اولان جو جملرده کی اولدینی حکم ویناق میکملر.
 بئک پک زیاده بارز اولدیلری، انک فدن بیوک
 بر مسافه ایله مفروق بولندیعی وبوجه تلمی امیل
 زولانک بوروی بات وچمور اولهرق شکل ابته
 یکی کوریلور ایش.

زولانک سکر باشنده (دوار) تغیر ایتدیکمز
 باش دوغعلری وهذیانلره مترافق بر حمای تیفو.
 ثیدی یه طوبیلیور: بلوغه ده بوسنده ایلورکه
 احوال بلوغه نک ظهورنده کی بو تأخر طوغریدن
 طوغری یه مسن اولهرق تأهل ایش بر پدرک
 صلبدن کادیکنه عطف اولمق اقتضا ایدر.
 یکر می باشلرنده عاداتا آچ قالمق درجه لرنده معده
 صاخیلرندن ویکرمیسندن قرقنه قدر باغرساق
 الملرندن بومیانده حناق صدردن، التهاب مئانه دن،
 آلام عصبیه صدریه دن ورشیه مفصلیه لرندن مضطرب
 اولور و احتقاق رحمک بعض علامات محبه سدن
 اولق اوزره قلبی کویا قولنک ایچنده کی طن
 ایدیور و ضربات قلبیه بیده اورادن ایشیدیور کبی
 اولور. بر آرز اشاعیده بر بنده جک بیان ایده.
 جکمز تصورات مرضیه ایسه اوتوز باشلرنده
 ظاهر اولغه باشلاور.

اوتوز بئشه طوغری زولا افراط درجه ده
 شیشمانلاور. او وقت عاداتا ۱۹۲ لیبره کلور.
 ضعیفلامق ایچون لازم کلان تداوی یه دوام ایدیور
 وموفق ده اولور.

مکتبلرده انشا درسی استننا ایدیلنجه سائر
 درسلرده اویله خارق العاده بر اثر ذکا کوستر.
 میور. بالاخره بقالوریا امتحانلرینک تحریری
 قسمنده موفق اولیور ایسه ده آلمانجه - تاریخ
 وادبیات درسلرندن دونیور. بر آرز صکره ده
 مارسلیاده اجرا اولنان تحریری امتحانلرندن ده
 دونیور.

پروفور لومبروزو و لاحتقنده کی بومفرداتی،
 بودقائقی شو یله جه تفصیل ایتدکن صکره جو.
 شیورده دیورکه:
 « ایشته رفیق مکرم موسیو طولوز شو
 دقائقدن، شومفرداتدن بعض محللرک - میانه لرک
 باخصوص مکتبلرک نور دهانک پارلامنه یاردم
 ایتک شو یله طورسون آنک بالعکس منطقی اولسنه
 اک مؤثر، اک شدید سبیلر تشکیل ایتدکرینی استند.
 لالده هیچ تأخر اصلا تردد ایتامک لازم کلور
 ایدی. »

فی الحقیقه پروفورک بوفکرینی تأیید ایده جک.
 مثاللر ارانه ایدیله بیور. مثلاً: درجه دهالری.
 بوکون تسلیم کرده نام اولان بعض مشاهیرک
 مکتبلرده انشای تحصیلرلرنده هدف تخفیر اولمش.
 اولدیلری یا خود ماهیتلری بر درلو اکلاشیاه مامش
 ایدوکی اربانه خنی دکلدنر. ایشته بوجه دن اولق
 اوزره اسملری آتیده کی ذات کوستریله بیور:
 (وردی) و (روسینی) کبی دهات موسیقی بارسنه.
 (قونسروا توآر - دوموزیق) ده قزانه مامشدر.
 (فلاپروت) و (نویتون) کبی دهات ریاضیه
 معلملری طرفندن احق وبدلا کبی تلق اولمشدر.
 حتی خواجه سی طرفندن کندوسنه نه بیلیدیکی
 سؤال اولنان (فلاپروت) جواباً « چینجه ایله
 موفولجه بی بیورم » دیدیکی فقره نویسانک جمله
 روایاتندنر. (قولقریج) مکتب عالمک ملکات
 عقلیه سی تضیق ایتدیکنی نقل و حکایه ایتدیکی
 کبی (قبانیس) مکتبدن طرد اولمش و (دیده رو)
 فاملیاسنه موجب شین و عارکی تلق ایدلشدر.
 هاه (بالزاق) ک اراده جزئی حفته قلمه آلدینی
 برموددینی حتی او قومغه بیاه تزل ایتیان خواجه.
 سنک صوبه یه آتوب یاقدینی وقایع مشهوره دن
 ایش.

« ایشته، دیور پروفور لومبروزو، بونلرک
 جله سیده بزه کوستریورکه میانه مکتب. دهات
 حقیقیه به الویریشلی عد ایدیله من: زیرامکتب. دکای
 بشرک درجه وسطاسنک هیکل مشخصدر. یعنی
 مکتب، دکای بشری درجه وسطایه ایصال ایده
 بیوروا کا مأموردنر. بویسه یعنی درجه وسطای
 ذکا ایسه دهای حقیقینک خصی: رقیب اولد.
 یغندن دها اوراده انکشاف ایده من، پارلا یه ماز.
 بناء علیه میانه نک دها اوزرینه تأثیر عظیمی
 اولدینی ذهبا بنده بولمق ایستیانلر بودقائقی، بو
 حقائق انظار اعتبارلرندن دور طو تاملیدرلر.
 انجامکار امیل زولانک ادبیات سلوک ایتسنه
 سبب یگانه، یکدیگرینی ولی و تعقیب ایدن مو-

فیتز لکلرندن ناشی بالجملة ابواب مالکک پیشگاه
عزمنده مسدود قالمش اولسی ایدی . «
بوندن صکره پروفور لومبروزو بو بیوک
کدمک یاخود هرکس طرفندن اویله طانیلمش
اولان بوادیب داهینک قد وقامتته، عموماً بدتی
ترکیب وتشکیل ایدن عضلاتته، قفا کیکلرینک
بالماسحه تعین ایدن احوال تشریحیه سنه، جبهه
سنده کی قیریشقلرک نابوسم اولهرق ظهوره کیش
اولسنه، قولاقلرینک حدطیبیمیدن دها اوزون
بولسنه، ایاغنک باش پارمغنک صورت دائمه ده
متحرک بر حالده اولسنه عطف کلام ایتدکن
و فعالیت دماغیه ایله مناسبتده اولان سرعت
دوران دمنه واشتغالات ذهنیه سی ائنده افراغ
اولان بولنک کیفیات و کمیات کیمویه سنه و حواس
خمسّه ظاهره سنک درجه تراکت و خوشنونه صاغ
کوزیکینک صوله نسبه دها زیاده تضیق اتمسیه
کندوسنده میدان رؤیتک تناقص اتمش اولسنه
وصاغ قولاغنک صوله نظراً اوچده بر نسبتده
دها آز ایشیدیکنه ومع هذا هرایکی قولاغنده ده
اوغولتیر طویلمده ایسه ده بو حال صاغده دها
زیاده واقع اولدیفنه و بوتغیردن ناشی زولانک
حاسة سامعه جهده لازم کلان تراکتدن محروم
بولدیفنه و تغیرات عمیقّه مجبونه خلافتنه اولهرق
ادبیک قوه شامه سنده کی تراکت، خارق العاده
بر حالده اولوب قوقولرک حسی شامه سنده بر اقدینی
آثاری قوه حافظه سنه نقش ایدرک بالاخره
آثاری عیناً درخاطر اتمکده کی رجحان و تفوق
ایسه بوندن نشئت ایدیکنه و دها بولرکی -
یقاسی آجیه حق - نیجه نیجه تدقیقات و تعمیقاته
کیریشدکن صکره کمال شدتله دو قوقور طولوزه
صاتاشیور .

دوقوقور طولوزک ، امیل زولا حقتده نشر
ایتدیکی اثرده ادبیک - یوقاریده ده تعداد ایتد -
یکمز - برسوری تشوشات عصبیه و خیمه یه مبتلا
اولدیفنی بو تشوشاتک غلبه لک بر یرده صیقشمق
ویاخود طاربریک کیننک کی الک اوفق برسبک
تأثیریه کسب وخامت ایتدیکنی درمیان ایلدیکی
حالده ندن بولره لایق اولدقلری اهییتی اسناد
ایتدیکنه حدت ایدیور .

کذلک زولانک وجودینک صاغ جانبده قوه
لامسه ده کی ، وصاغ قولاغنده قوه سامعه ده کی
تناقصک ، وصاغ کوزینک بیکنده کی تضیق ایله
ینه عینی کوزنک عضله مداریه تعیر ایتدیکن
داثروی اولان اتنده کی تقلصک ، ادبیک ایکی
باشنده ایکن مبتلا اولدیفنی بین خسته لغله مناسبت
مویه ده اولدیفنی و بویه بین خسته لغلرینک اکثر
یتله مبتلا لرنده بو مثللو عوارض متعاقبه حصوله
کئیردیکنی ذکر ایتدیکی ایچون دوقوقور طولوزه
اسناد غفلت ایدیورده دیورکه :

« بناءً علی هذا امیل زولاده کوریلان بو
حادثات مرضیه نک قسم اعظمی یالکز تسوری
وتخیلی اولیوب بالعکس - ولادی اولسه بیله -

هیچ اولمازسه حیاتنک صفحات ابتدائیه سیله
مر بو طیتده اولان وخیم وعمیق برین تغیرندن
منبعث اولدیفنی قبول ایتک ضروریدر . بوسورتله
وضع تشخیص ایدیلنجه بورادن بر شکل شبه
صرعه یه آتلا یویورمک ایچون یالکز برخطوه
آتمق کفایت ایدر . باخصوص دوقوقور طولوزک
اسناد اهمیت اتمکده غفلت کوستردیکی اعراض
وعلامتک هان جاهه سی ، صرعه یلره مخصوص و سیما
حیاتلرنده احتیاق رحم و صرعه علامتلی کوستر
مش و مسن اولهرق تأهل اتمش بولان آدملرک
اولادینه منحصر کیدر . «

بوندن صکره پروفور - امیل زولانک احوال
روحیه سنه نصب نظر اهتم ایدرک ادیب حقتده
شمدی یه قدر هیچ بر کیمسه دن صادر اولدیفنی
محقق اولان برسوری محاکمات عالییه یی پک عالمانه ،
پک استادانه یوریتدکن صکره انتقادنامه سنه
ختم و یر یورسده بر طرفدن وقتک عدم مساعده -
سنه دیگر طرفدن مقاله مزک - بویه صره لرک
تحمل ایده میه جکی مرتبه ده - مفصل دوشمی
احتیاله منی بو محاکمات عالمانه یی - حتی تاخص
صورتیه بیله - بوراده درجه امکان کورلیور .
انشالله بروقت مساعدهده بومهم انتقادنامه نک بو
فصلنی ده نظرگاه قارئین کرامه عرض و تقدیم
ایدرک اجمال نواقصنه جالیشمق خصوصنده کی امل
مخصوصمزک شمدیلک محافظه سیله اکتفا ایلر .
یالکز شوراسی جالب نظر درکه عصر مزده
عقلانک سرافرازی اولتی اوزره طانیلان بوخردمند
زمانه ، خیاط طبابت خوش برجامه خفت کیدرنجه
وطبقات عالیانده بالا پرواز اولان شاقی ، شهرتی -
غرض و عوضدن عاری اولهرق - بووجهه تنزیل
وتخفیف ایدیورنجه آسمان بلاغنده بلا آرام سخن
شمشکلری چاقه رق ، تجدد شراره لری صاچهرق
ارائه اندام پر احتشام ایدن بوسحابیاره ادب
بالضروره باره پاره اولمش ، میدان فسیخ سنخنده
کیف مابشاء سنه لرحه جرید اویاتان بو جندی
نودمیده انشا حائر اولدیفنی شهرتیه ، احتشامیه ،
قوت بازودن قالمش و وقته :

« شمشیر قوتنده خامه کدی لرزه بخشا »
ترانه سنک تام مدلولی اولان بوداه « خارقه نمون
بوسفرسائه تدقیق طبابت قارشوسنده لرزان بهرا
سان کیلشدرا !
حاصل کلام پارل دیسیه جهان مدینتک سنه لرحه
کوزلرینی قاشدیران بونوردها ، بوشعاه پررتو
ادب اسکی تابش و رونقنی بالطبع ضایع ایدرک
هیا اولمش ، سونمشدر !

زمانده « ره آیزم » سلکنک اک دهشتلی
مرحوبی اولان امیل زولانک ملکتنزده ده طرفدا .
ران و مفاداتی جوغلمش اولدیفندن ادبیات عالمنده
سلک انتخابنده روی استعجال کوسترمنک هر
دور ایچون ، هر عصر ایچون خفای محض اولدیفنی
تعین و تکرر اتمش اولسیه بوسوک وقعه ، شجره
ادبک اک کزیده شاخسارینه اوریلان بوسوک

ضربه عثمانلی کنجلمزده پک بلیغ بر نمونه عبرت .
پک واضح بر درس انتباه تشکیل ایتسه سزادر .
(خسته خانه دن) دوقوقور بافره لی
یانقو

توتون

توتونک وجود انسانه اولان مضرتی
کراتله انبسات ایدلمش ومالاً وقوعبولان
ضرری ده اولسنبتده میدانه قولنمشدر .
حالبوکه بوبندلرک ، بواثباتلرک هیچ بری
فائده بخش اوله مامش بالعکس یکیدن یتشان
کنجلمز بیوک برانها کله بوکا آلمشیه
باشلامشدر . بو مضر نیانک دومانی ایلک
اغزه کیتدیکی زمان برحظو یرر . نقط کیت
کیده درلودر لومضر تلمر تولید ایتکده باشلاز .
اک مشهور اطبا دن بری « توتون موجود سیما
نک اشدتلیسنه معادلدر » دیمش . فی الحقیقه
بوزهره نیقوتین تعیر ایدر لرکه ایلک دفعه
فرانسه یه قویان وک اول ایمیراطور ییجه قاترینا
یه تقدیم ایدن « ژان نیقو » نامنده بر آدمک
اسمی ویرلمشدر . نیقوتینک برطلمه سی بر
انسانک بر قاچ دقیقه ظرفنده حیاتنه خاتمه
چکدیرر . نیقوتین ، آلیون کبی اویوتور
اویوشدیرر سرسام ، شاشقین ایدر .

بعض متخصصین توتون استمهالی دیشلرک
خرابیتی . معدد . کواکس خسته لکلری ،
پارالیزی بلکه جنت کتورده کنکی فرانسه
طب اقامیاسنده کراتله ادعا و اثبات ایلمشدر .
فی الحقیقه توتون ایچن یواش یواش قوه ذکا ،
قوه حافظه دن محروم اولور . دائماً ناهم بر
حالده بولنور . ینه ارباب فندن بری « توتون
مبتلاسنک قوه حافظه سی قالمز » دیمش .
بو طوغریدر .

برکون فرانسه ده توتون دوشکو نلرندن بری
نامنه مکتوب کلوب کدیکنی صور مق ایچون
پوسته خانه یه کیدر پوسته مأمورلری اسمنی
صورارلر . حریفک بر درلو اسمی خاطرینه
کلز . ایشه بو بیچاردنک فرط ابتلاسی قوه
حافظه دن محروم بر اقمشدر .

کله م مالاً اولان مضرته فرانسه ده
ظوتیلان ایستاتستیکلر ده سنوی بر ملیار

فراتر توتون صرف اولدینی اگلاشیلور کره ارضه توتون ایچنلر سکر میلیون راده سنده در. یایب سیغار یوزدن هر سنه یانان، محو اولان میلیونلرجه لیه ق املاک عقارات بو حسابده داخل دکلدز.

اما بعضری توتون صرف اولنر سه فابر. یقهر قاپانور، یوز بیکنرجه عمله ایش سز قالیر. تجارته بیوک بر زبان ورز دیورلر. سه ده الده کی اراضی بر ثروت کرانهادر. انی حسن استعمال ایتلی. توتون ایچون ایشلیان قوللری بغدادی زرعه؛ و توتونه منحصر ا بیلان فابریقه لری مکتبه تحویل ایتلی ...

ترجمان حقیقت غربته سی محرر لرندن احمد رشاد

دیانت جلیله اسلامیة

احوال عالمی سنجیده معیار تدقیق ایدرهک هر قومک صورت معیشت و زندگی کانسینی نظر اعتیابه الان افکار سلیمه صحابی نزدنده معلوم و مسلم اولدینی اوزره نوع بشرک سلامت و سعادت حقیقیه احراز ایده بیلمسی دیانت تحیح ایله تدین ایتمسه موقوفدر. احکام جلیله اسلامیة به صورت جدیده تطبیق حال و حرکت ایتمکن بشقه تمدن صحیح طریق یوقدر. انسانه کندی قدر و حیثیتی طانتدیران و اقارب و اجانبه قارشو ایفاسی لازمکن حقوق ووظائفی تعلیم ایلین الحق دین مین اسلامدر. اوائلده نظریات عدداننده کورونن بو حقیقت اخیراً پیشگاه انظار عالیانده تجسم ایدوب مشاهداته التحاق ایتشدز. هیئت عمومی بشرک تأمین استراحت و آسایشی مجرد ترقی معارف و صنایع سایه سنده حاصل اوله بیله جکی ظن و ادعا سنده بولنان مادیونک عدم اصلا بتلری ممالک مترقیه اها ایسنک بو کونکی احوال عمومی مین کوزا کسه کتیر مکله پک قولای تین ایدیور. چونکه کوریورزکه دیانت صحیح دن عاری اوله برق تعمیم و انتشار ایلین فنون و معارف بی نوعی مدنیت تحیح و سعادت حقیقیه به موصل اوله جق یرده بالعکس ابطال حقوق و اضرار انا

ایچون حیل و دسایس یوللری آچور. توسع ادراک و معرفت و تراید غنا و ثروت نفوس شریره اصحابنه فرصت و بره رک خیال و خاطر ه کلین فالقار احداثه بادی اولیور. بر طاقم وجدانسز لری درلو درلو قلبزنک و ساخته کارلق ارتکابنه سوق ایدیور. ایشته انسانیت نامنه لکه اوله جق شو احوال مستقبجه در پیش مطالعه ایدلر کده بالبداهه اعتراف اولنق اقتضایدرکه معارف رسمیه کافل سعادت بشریه دکلدز. بلکه انسان تحصیل و تعلم اید بیلدیکی فنون و معارف عمومی دن بشقه اگر برده علم دین و اعتقاد صحیح اکتساب اید بیلر ایسه بالکنز اوسایه ده احراز بیله جکی خشیت الهیه و صداقت قلبیه سائقه سیله خیر خواه عالم انسانیت اولور. سرمایه معارف و صنایع حسن استعمال ایدرهک بالعموم ابنای جنسی حقنده بالکنز استحصال منافع جدیده و حقیقیه به الت، دائماً لوازم انسانیه به رعایت و ایفای حقوق ووظائفه غیرت ایدوب دارینده سعید اوله بیلور.

مینای سعادت عمومیه اولان خصائل قدسیه و ارکان اساسیه بی جایگیر ضمائر بشر ایده جک اعتقادات صحیح و عالییه بی حاوی اولان دین مین اسلامک اصول جلیله سی شرایع انبیانک کانه سنده مقرر و معتبر اولدینی کبی [۱] احکام مقدسه سائر سیده عقل و حکمته تماما موافق و علوم و فنون حاضره به از هر جهت مطابق بولدینی کوندن کونه تظاهر ایتکده در.

[۱] انبیانک کافه سی اصول شرایع اولان احکام اعتقادیه ده متفق اولدیلری معلومدر. شرایع انبیانک اختلافی بالکنز احکام فرعیه و عملیه اعتبار ربله درکه تعدد شرائع ایتدیرن شو اختلاف جزئی محض اهم و اتوامک تکثیر و انتشار لری و تخذ لف مزاج و مشوار لری و عاوم و صنایعه ترقی و تعالی لری کبی اسباب و اتعده دن ابها ت ایتکده و مصالح اعصاره کوره تقریر احکام بیورلنده در. شریعت منوره منک کمال متانت و اعتدالی سایه سنده کافه اقوام بشریه نیک امرجه و استعدادینه موافق و هر درلو ترقیات علمیه و صنایعیه به مسا عدددر. بناء علیه بتون نوع بشرک سلامت و سعادت حی کافل اوله جق بر دین عمومی و ابدی اولق اوزره تبلیغ اولمشدر.

اتضح و انکشافک درجه ا کملیتته واصل اولمش حقائق قطعیه جمله سندن اولان شو حقیقتی تکراره لزوم کوره میز. علویات و سفلیاته دائر هر نه درلو کشفیات وقوع بولسه، فنون و صنایع نه قدر تکمل و ترقی ایتسه دین عزیز و مقدس مز احکام سندن بر حکمک خلاف حقیقت اولسی دکل! بلکه تماماً موافق مصلحت و عین حکمت و عنایت اولدینی میدان علانیته بارز اولمقده در. نصل که قرآن کریمک حد اعجازه بانغ اولان بلاغتی ده ترقی معارف و وقوع بولدقچه دها قولای اگلاشلمقده در.

مثلاً کره ارضک ثابت و کونشک متحرک اولسی عمومیت ایله ظن و اعتقاد ایدلمکده بولدینی بر زمانده نازل اولان (والشمس تجری ...) آیت جلیله سنه با فکنز شمسک ثابت و مستقر بولدینی حیزده علی الدوام جریان. کمال سرعت و انتظام اوزره دوران ایدلمکده اولسنی مفید اولسیله برابر اوزمانکی اعتقاد عمومی به ده مساعد بولنیور.

حتی اکثر ارباب تفسیرده اوجهته صرف ایله «مستقر» ده کی لامی «الی» معنانه حمل ایتشددر. حالبوکه «مستقر» کله سنک اسم مکان اولسی متبادر اولغله لامک ده «فی» کبی ظرفیت ایچون مستعمل بولنسی اظهاردر.

نظائرنده اولدینی کبی بوراده دخی لامی ظرفیته حمل ایتمکن منسیرین عظامی منع ایدن شیء بالکنز خلاف واقعه دائر شیوع اعتقاد ایدی که بو مجبوریت ایله آیت مذکوره بی معنای بعیده حمل ایتدیلر و اساس اوزره بر قایح احتمال یازدیلر. فقط مؤخر آشمسک مرکز عالم اوله رق حیز مخصوص سنده ثابت اولسی بداهت درجه سنده ثبوت بولنجه قرآن کریمک شو افاده عالیه سندنکی پارلاقلق میدانه حقیقی، بلا کلفه مؤدای نظم جلیل اولان معنا اولوقت تعیین ایتدی.

ایشته مقتضای حاله رعایت دیمک اولان «بلاغت» شو صورتله بر تعبیر ایجاب ایتشددر. زیرا شمسک مرکزنده ثابت اولوب کندی

محوری اوزرنده متحرك اولسنى صورت قطعیه ده افاده ایتک اوزمان خلقنك نظریاتنه موافق دوشمیه جکی جهتله فائده یرینه ضرر ایرات ایده بیلردی ، سیارات سائره کبی شمسك ده شرقه طوغری سیر و حرکت ایتکده اولسنى کورن ضعیفای مؤمنینی متابعدن تنفیر ایچون بو طریق ایله ارباب تالیسه برسررشته ویریش اووردی .

اساس دینه تعلق اولمیان هیئت و هندسه . یه دائر مسائلده خلاف صوابی اعتقاد بر محذور شرعی تولید ایتیه جکندن کتاب الهیده بونلرک بر چوغنی مسکوت عنه براغلمش و برطاقنده خلاف واقع اولان ظنون شایعه بی اوخشادینی کبی حقیقت میدانه چیقدینی زمان یالکیز اورایه محمول اوله . جغنده اشتباه قالمز .

بونک بویله اولسنى محض حکمت و موافق مصاحت هدایتدر . چونکه دقایق عمده هیئت طوغری بدن طوغری هرکسه تفهیم اولنمق قابل دکلدر . بلکه اولجه برچوق مقدمات سردی ولزوم کور یان آلات رسمدیه اعدادی ایله اوله بیلور . عموم ناسی خارج از صدد برطاقم تکلفاته دوشورمک ایسه حکمته توافق ایتمز . اما توحید باری و حشر جسمانی کبی اساس دین مبین اولان حقائق قطعیه بی برهین عقلیه واسطه سیله اثبات و تفهیم امر سهل اولسنه مبنی انلرک هربری برهان قطعی به مقارن اوله رق صورت قطعیه ده بیان بیورلمش ، وارد خاطر اوله جق هر درلوارتیاب و احتمال دفع و ازاله اولنمشدر شو قدر وارکه اول امرده اذهان عامه به رعایت مقصد عالیسیله کنه حقیقت سبحانیه سی خارج تصورات بشریه اولان باری تعالی حضرت تلی حقدنه تزییبات اجمالیله ایله اکتفا بیوریله رق صفات سلیه نك هربری تصریح ایدلماش و حتی جسمیت و مکان و جهت ایهام ایدن بعض آبات متشابهه ازال بیورلمش ایدی .

تقدیسات الهیه علی التدریج اذهانه یرلشدیرلدی . همان عمومیتی اوزره امی اولوب قون و موارفدن بی خبر اولان اقوامی

رادحقه سوق و ارشاد انجق بویله براسلوب حکیمانیه حاصل اوله بیلردی . بونکه برابر قرآن کریم حقائق کونیه و دقائق علمیه نك هر نوعه رمز و اشارت . و اهل وارباستدن لزوم تعلمنه دلالت ایتکندن ده خالی اولدینی جهتله علمای اسلامیه علوم عقلیه و ریاضیه بی ده ذروه بالاییه چیقارمشلردر .

حقائق مرموزه قرآنیه مرتبه علانیه و اصل اولدجه قرآنك علوشانی و متانت بیانی کوزلری قماشدیره جق درجه ده پارلامقده و معجزه عظمی اولدینی کسب وضوح ایتکده در . بیانات معروضه بی نظر انصاف ایله تدقیق ایدنلر هر درلو اشتباهك دفعی آسان کورنلر .

مثلاً بیانه لزوم کورلمن حقائق کونیه و ارسون بیان شریعتدن خارج براغلسون . فقط بیانه عنایت بیوریلان حقائق ایجاب ایدردی که محض حقیقت اولمق اوزره . احتمال دیکره مساعد اولیه جق بر طرز قطعی ایله بیان اولنسون ، بیانات سائره شرعیه ده اولدینی کبی بو طاقم افادات قطعیه به اعتماد ایتیه جک کسان معذور کورلمسون « دیه اعتراض درمیان ایتکه مساع قائمور . زیرا حقائق عقلیه ایله نظریات فیه بیننده کرک اساس دینه نظراً احراز اهمیت ، کرک عامه به تفهیم باینده کی سهولت جهتله فرق عظیم بولندینی بالاده ایضاح اولندی .

برده بیلمنسنده اهمیت قطعیه اولان احکام دینی بی دلالت تفصیلیه دن اکلامق اقتدارینی حائر اولمیان کیسه هیچ اولمازسه عجزنی اعتراف ایدره ک ایمان تقلیدی ایجابندن اوله بیلور . فقط حسی و منی اولان شلرده هیچ کیسه کندی حس و ادراکی خلایق بر اعتقادده بولنمغه مجبور ایدیله مز بالفرض بویله بر تکلیف واقع اولسه بونی قبول ایتیه . جکلرندن بشقه سائر تعلیمات خصوصننده امنیت و اعتمادلری سلب ایدلمش اولور . ایشه بو حکمته مبنی ارضك کرویتی ده صریحاً بیان بیورلماشدر .

علوم و معارف ترقی ایتدکجه و آلات صنایع احداث اوله رق غرائب محیره انظار

عمومیه به عرض اولندجه پك چوق اسرار الوهیت و حقائق احوال آخرت انکشاف ایدوب طور بیور .

مثلاً میقروستقوب واسطه سیله برقطره صویك ایچنده بی نهیای حیوانات و بر پارمق قدر یوصون دروننده غایت منتظم اورمانلر و چایر و چنلر مشاهده ایدیلور که ارباب بصیرت برطاقم کشفیات و معلومات ایله معناً پك چوق مستفید اولیورلر .

بالوجوه عجزی متبیین اولان افراد بشرک بعضیلری طرفندن اختراع اولنان آلات سایه سنده کوزمز ایله کوره مدیکمز بر نیجه غرائب کونیه مشاهده ایدیلورز بو حالده قادر مطلق تعالی شانه حضرت تلی بنک ایجاد و ابداع بیوره جنی آلات ایله ، شوعانه محسوساته وداع ایده جکمز هنکامده جوهر لایفنی روحوزه و یرده جکی کوزلرله تهر کورمه یز [فصل که « کشفنا عنک غطاءک ... آیت حدیسنده اشارت بیورلماشدر

بناءً علی ذلک اهل سنت علماسی هر موجودک کوریه بیلمسنه قائل اوله رق بلا کیف و لامثال ذات باری تعالی و تقدس حضرت تلی بنک ده دار آخرتده کوریه جکنی اثبات ایتشاردر .

کشفیات جدیده خلاق حکیمک وارلقی دها قولای اثبات ایدیلور . چونکه جزئی لای تجزی قیلندن اولان بر طاقم ذی حیات موجودات کوستریور . بونلرک ده صورت منتظمه ده حرکت ایدوب کندی منفعتلری تیریده بولندقلری میخانه قویور . نجیاشو جسملره بونجه اجزای حسی و عقلی و حیرت و یرن ادراک و اقتدری ده شعور و اختیاری اولمیان طبیعت جسدلریش و تودیع ایتشدر دینه بیایرین

کشفیات جدیده نك موجب عبرت اولانلرندن بری ده فنونوغراف آلتی دکلیدر . حقیقت ! هرکسک پیش مشاهده سنه وضع اولنان شو آلت بوکون عادیات صردسنه کچمش ایسه ده احجاب عرفان و اتباهه بودخی

عجائب عالم آخرتی کشفہ دائر بیولا بر نمونہ اولمازمی

اولیہ ابر عاجز قوت ایجاد ایتدیکی برالت واسعه سیه خبی زمان اول سوبه - نمش منظوم و منشور سوزلر آرزو اولندیغی وقت هم ده صاحبس یک آغزندن عجبور کی ادا و حداسی دکه بولک عینا اداد اولنسی مرتبه سبه دو اصل او نیجه جذب پروردگار عصیم لاقدرت یجد بیوره جعی و سائط غیبیه ایله قوللرک بتون اقوال و افعالی و دائره علم الهمیدن خارج اولوق احتمالی اولیان سرائر حوالی صبط و حفظ ایدیلرک فردای قیامنده اورنیجه قونوق و علی ملا الناس اعلان اولوق اریق استبه د اولدی بیایرمی : بو آلتک کشفندن اول « سوبه دیکمز سوزلر و ایشله دیکمز عمللر هپ عرض مقوله سی شیلر اولوب وجود بولدقلری آنده محو اولوب کیدرلر. بولرک نه حسابلری بولنور، نه ده اندر نری قبل اولور» دیه تغلیط اذهانہ قیام ایدن کیمسه لر عجبا بو کون بو جراتده بولنه. بیلرلمی؟ اصلا! چونکه فونوغرافی کور- میدیکزمی دیه آغزلری طیقانیر .

انسان کزوب یورور، کولوب سویلر بیوب ایچرکن اعمال و اقوالنی آرو آرو حفظ ایتکه مأمور ملکلر باندنه بولنورکه بولرک هر بری جناب حقلک بر فونوغرافی دیه ملاحظه اولمیلدر .

چونکه استعید بالله « له معقبات من بین یدیه و من خلفه یحفظونه من امرالله » و « ما بلقظ من قول الا لیدیه رقیب عنیده » و « وان علیکم لحافظین .... » کبی آبات قرآنیه بزی شسو ملاحظه ید دعوت ایتکده در .

حتی انسانک کندی اعضا و جوارحی ده بر فونوغرافی ما کهنه سنه بکزر لرکه « الیوم نختم علی افواههم ..... » نص جلیلی مقتضاسیجه اللر ، ایاقلرده یارین حضور باریده رفیع صد او جزئیات اعماله دائر ترتب ایدن شهادتی ادا ایده جکلر در .

یشته دین مبین اسلام ترقیاندن دائمستفید اولقده و سالکان شاهراه حقیقتک عقائدنی تقویه ایتکده در .

لله الحمد والمنه مناستری اسماعیل حق

مسدس

نوبهار اولدی یشیل جامه کیندی طاغیر کل، ازهار کولرجوی طراوت چاغیر بوتماشای صفا مرده دلانی صاغیر بلبل آسا دل محنت زده بسته باغیر سینده آچدیغی زخمی ینه یارم داغیر مرض عاشقه تدبیر فلاطون اغیر آه فر باد یله ایتدکجه مرور ایام نیسه منجر اوله جق بیلمیورم انجام طولدی خونابه هجران ایله آخراجم داستان اولدی بتون عالمه حیفما نام

سینه ده آچدیغی زخمی ینه یارم داغیر مرض عاشقه تدبیر فلاطون اغیر عاشقان اولدی بو چرخک لندن آزاد تیغ آلامی ایدر قلب حزینی بر باد دل بیچاره بودرد ایله ایدرکن فریاد برطر فندنه جفا ایلر او چشم جلا د

سینه ده آچدیغی زخمی ینه یارم داغیر مرض عاشقه تدبیر فلاطون اغیر شمعہ حسنی بوشب جسمی باقدی ناره اولدی فانوس خیالیله کوکل آواره صبحه دک سوزش ایله باشدی (غفت) زاره اولسه لقمان دخی بودرده بولتمز چاره

سینه ده آچدیغی زخمی ینه یارم داغیر مرض عاشقه تدبیر فلاطون اغیر

(اوغلم حقنده تاریخ ولیجه)

تشکر ایلم بیک شرمله اول قادر قیوم دل نالانمی بو عاطفته ایتده شادان چیقاردم مادرانه عفتا بر بئیل تاریخ تروج ایلدی میر فواد مسعود ایده رحمان

۱۳۱۴

(تاریخ ولادت)

مژده بره بر ضیا طوغدی بو کون پیر ایده رفعتله رب احد پدر و مادری بر وفق مرام عفتا شاد اوله لر فوق الحد قول چار اوزره چیقاردم تاریخ

سعد اوله طوغدی جناب احمد

۱۳۱۰

برادر زاده مک و فائنده کال یاسابه سویلنوب سنک مزارینه یازیلان مرثیه در : پدر و مادر ینک جانسه تأثیر ایتدی مرغ روحک بو قدر سرعت ایله پروازی عفتا اغیره رق فرط تأسفله دیدم ناظمه داده دوشوردی سنی قوش بالازی رؤسای محاکدن ابراهیم بک کریمه سی خدیجه عفت

طبابت و جراحییت

« خیر الناس من ینفع الناس » حقیقت انسان ایچون بی نوعنه طبعاً مدیون اولدیغی وظیفه مقدسه تعاونک ایفاسنده حس اید- یلان لذت قدر بر ذوق متصور میدر؟ بر بیچاره بی کمال شدتله زار و زبون ایدن کابوس عجزدن، بر مستغرقی دوشدیک و ورطه هولنا- کدن، نهایت بر درد مندی گرفتار اولدیغی فراش اختضاردن تخلیص ایتک قدر مورث فخر و سرور بشقه برشی فرض اولنه بیلو- رمی؟ قدرت فاطره نک زمین فطرت مزه ذرع ایتدیکی بوتخم علوی او قدر قدسی او مرتبه عمومی درکه بونک یتشدیردیکی ایلك ثمره لر هر یرده کی هیئات مدنیه در . کمال زندگانی مادامکه مدنیته قائم، مدنیته مکمله مادامکه تعاونده ظاهر اولان فعالیتله دائم در : او حالده هر فردک بلا استثنا همونوعنه ایفای وظیفه نصرته شتابان اولسی متحتم ذمیدر . شو مقدمه دن بالخاصه طبابتک فائده سنی و اطبانک وظیفه سنی در میان ایتک ایسترم .

فن جلیل طبک عالم انسانیته بخش ایتدیکی خدمات و موفقیتانی جمعیت بشریه ایچنده جانسپارانه غیر تکر ابراز یله بر صنف محترم تشکیل ایدن فداکاران علوم طبیه به هر کون بر میدان موفقیت کشاد ایلمکده در . فی الحقیقه شوحیات فانیه ده اقطاف اولنه- بیله جک ثمره ذوق و صفایه بدل بتون قوای مفکره سنی همونعنک سعادت حال صحت اشتماله حصر ایدن غیر توران علماء طب بومسا-

عیده کی موفقیاتیه عجیباً افتخار ایدہ بیلور لری۔
ایستہ او عالم انسانیت خادم لریٹک محمول سعی
وغیر تریلہ عصر لری جہ برداء عسیر الدواویا بر
مرض غیر قابل شفا کی عد اولنان امراض
عضالہ نیک بو کون برطاقم بسیط واسطہ لری
ایلہ مبدل برؤ وعافیت اولدیغنی کور مکله قزیر
العین اولیورز .

آنآ فانا واصل اقصی الغایہ کمال اولمق
ستعدادینی کوسترن ضب جدیدک موفقیات
تجاز کارانه سی دالتیہ دخی آشکار اولدیغنی
اوزره مقدم لری و رای برده ظلمتده استتار
ایدن بر جوق اسباب مرضیه الیوم تطبیقات
خرده بینی سایه سنده منکشف اوله رق
بر جوق حقایق فیه میدان علانیته چیمشدر .
دهایقین زمانلره قدر ادهان ناسی تدهیش
ایدن شیر نیجه بو کون اک عادی اک تهلکه سز بر
خسته لقدر . ینه یقین زمانلره قدر خزرع
البطن عملیه سندن صکره دوام حیات عادتا
خوار قدن معدود و کاسه سری دلمک و یادمانی
میدانه چیقار مق سر فرازان جراحی نیک
بیله جسارت ایدہ میه جکلری شیلردن ایدی .
بو کون یالکز استحصا عافیت مقصدیله
دکل تحری اسباب مرضیه و یا تشخیصده
خطادن احتراز ابو عملیات هر آن کال موفقیته
یابیلور . یکر می سنه اولنه کلنجه یه دکن
عملیات جراحیه اجرا اولنان خسته لری یوزده
سکسانی رهرو وادی عدم اولیور دی . بو
کون طقسان بش طقسان سکز نیک حیاتی
قولر یابیلور . اگر بر لیستر چیقوبده جریحه
لر ایچون جرنومه هواییه نیک مضراتی اثبات
ایتامش اوله ایدی بو کون لیستر پانسمانی کبی
جراحی نیک اب روی اشتہاری بحرو حینک
بر واسطه شفا بخشاسی میدان کله جکمی ایدی؟
هله میقرو بلرک کشفی ایله انلرک انواعه
تقسیمندن برو نسیم طبابت جهان انسانیتہ
یرنقحه حیات نشر ایدیور .

دها دونه قدر «داء الکلک» چاره سز
بر درد ایدی . مبتلا اولنلری اعدامه محکوم
یچارکان کبی تلقی ایتمک لازم کایور ایدی .
مہد انسانیت فرانسه ده بردہای تشدیردی .
ایوم عالم انسانیت انک مساعی علمیه سنہ

مفتقدرد . پاستور! بوداهی ، بو خادم انسا-
نیت بارقه عرفانیله دها نیجه ظلام مجهولیتده
قلان حقایق تنویر ایلدی . بو کون پاستور
دار الفنونی انتظام و مکملیتیلہ مشہور بر
تأسیس عالیدر . دروننده چالیشان مشتاقین علم
ومعرفتک جہد مکبانہ سی عجبا ایلرودہ نہ
کبی ابداعات فنیہ میدانہ کتوره جکدر .

دها از بر زمانہ قدر واسطه نظافت
عد ایلدی کمز صولرک بر حامل مقروب اولد-
یغنی بزده اوکره دن تطبیقات خرده بینی دکلیدر؟
یازہ لری غسل ایچون استعمال ایندی کمز صو-
لرک حاوی اولدیغنی مقروب لریک مضراتی
تأثیر سز بر افاق لزومنی بزہ کوسترن میقرو-
سقوب دکلیدر؟ بو کون جریحه لریک غسلی
ایچون استعمال اولنان صولر یاغلیان ایتدیر-
یہرک و یا خود حامض فینک ، حامض بور
وسو بلیمه کبی مضاد مقروب مواد علاوہ
اولنہ رق تعقیم اولنور . جرحہ لریک شو
صورتلہ غسلندہ ایسه یازہ لردنہ بر آثار عفو-
نت ظاہر ونہدہ تقیحات حاصل اولدیغندن
آز زمانده شفا میسر اولور .

حمای نفاسی دینلان خسته لری که وضع
حملی متعاقب ظہور ایدر اسبابی عدم طہارت
اولمغله اکثر یا اہلر طرفندن بو خسته لغہ
سببیت ویریلرک بو یوزدن نیجه بیچارکان
افتادہ خاک لہلال اولمقده ایدی . سبب حقیقی
مرضک مقروب خصوصی اولدیغنی تعین
ایدہ لیدن برو غسولات مضاد العفنہ اجرا-
سی مثللو بر جوق تقیدات ایله بو خسته لغک
دخی اوکی الندی . له الحمد ما کمزده دخی
متخصصین اطبانک سعی مشکور لریلہ سایہ
شاهانہ ده بو مرض شدی نادر کورلمکہ
باشلدی .

کذلک تطبیقات خرده بینی اثار فوائد
بخشاسندن درکے قوش پلازی (دیفتری) کبی
نیجه صولتہ دوچار اولنلری بلا آمان خاک
هلاکہ سرر بو دشمن حیات دخی بو کون
ترقیات فنیہ تسلیم کردن اطاعت ایلدی .
جکر پارہ سنی پستر احتضارده طبیی دخی
الری کوکسندہ بولمق ابون ایچون نہ المٹاک
نہ جان شکاف نہ طاق تکداز بر حال جکر سوز
رہ نظیرہ بیاعت اندوزدر .

سایہ ترقی فندہ بو کادہ همان چاره
بولندی ، غبطہ بخش اعصار سالفہ اولان
دور دلارای هایونده بو مرضہ دوچار اولان
مملکتیز اطفالنک یوزده سکسانی تخلیص
کریبان حیات ایدیور . طبابتہ جراحیہ
مدلولاً یکدیگرندن فصل وتفریق اولنہ .
میان شو ایکی کلمہ نیک احتوا ایلدیکی کافہ
شعبات وتفرعاتندہ ترقیاتہ کقوی بر رہبر
قیمتدار ، تشخیز عیون عرفانہ اک بیوک
مدار ، تطبیقات خرده بینی در . فقط ترقیات
طیبه عجبا یالکز ترقیات خرده بینی اعجاز اتنہ .
می منحصر قالہ جق؟ هنوز اذق ترقیاتہ بر
شعشعہ پرتو بار ایله طلوع ایدن «رونسکن»
شعاعانک عالم طبابتہ پیدا ایلدیکی انقلابات
مسکوتمی بر اقیلہ جق؟ بو کون هنوز
تشخیص امراض داخلیہ ایچون دہا قرع ،
جس واصفا کبی وسائطہ و یکدیگریہ
تشابہ ایدن بر آلائی اعراضی یکدیگرندن
تفریق ایچون اعمال فکرہ محتاجز . یارین
شعاعانک تطبیقاتندہ حصولہ کلہ جک وسعت
بر خسته لری رأی العین کورمکدن عبارت
قالیمہ جقمی؟

الحاصل خیلی سنہ لردنبری کرک منتسین
طبدن بعضی نیک و کرک اوفن جلیله اتسابی
اولیانلرک بحیفہ بیانہ چکدک لری هر درلو
مطالعات خود پسندانہ بینی کندولرینہ ترک
ایدرک حفظ الصحه وجراحیہ اصول
تعقیم ومضاد عفن تطبیقاتنک خیر بخش انظار
اولان نتایج حسنہ سنی تسلیمده ثبات
ایدہ لم .

سایہ کالاتر مایہ حضرت پادشاهیدہ
ممالک محروسہ لری نیک هر طرفندہ وبال تخصص
استانبولده اصول جدیدہ اوزره تأسیس
وتنسیق بیوریلان دارالعملیاتلردہ هر زمان
هر کسک تحت مشاهده سندنہ اجرا اولنہ
کلان اک مهم عملیات اظهار حقایقہ کفایت
ایدر .

دهایقین زمانده مندفع اولان قولر کبی
واخیراً هندستانی استیلا ایدرک بتون دنیایی
نہدید ایدن طاعون کبی امراض مستولیہ نیک
بو سایہ ده تأثیرات شدیدہ سی تحدیدہ

اولمقدمه در. بناء عليه حسب المسلك اوته -
دنبرو مشغول اولديغ جراحلق صنعتده تماماً
تطبيق ايتدكجه هر زمان موفق اولديغ
اصول مذكوره نك اولر يمزده و هر درلو
افعالمزده ده تطبيق اولنسى توصيه سنى جمله
وظائف انسانيه دن عد ايدر و بو تطبيق
امرنده رفقاي اطبامك هر كسى ارشاده
بذل هم معارفنديلر نى رجا ايدر م.
طبيب ميرالاي
خير الدين

قوانين

ترقيات و اختراعات عصرك، علم حقو-
قك اقسام متعدده سى قواعديه تعلقى و قوانين
موضوعه نك بعض احكامك صورت تطبيقيه-
سنه سرايت و تأثيرى امر معلومدر.

بخار و الكترىقك قوه تجريكه سندن
استفاده ايله يالكتر معاملات تجاريه و اعما-
لات صناعيه به غير محدود بر ميدان آچامش
اوليوب ممالك بعيدده متمكن اقوام مختلفه-
نك محصولات عقليه و فيلهلر نى سرعت
وسهولت فوق العاده ايله مداوله و مبادله
ايتلرينه دخى امكان و يريلهرك بوسايله ده
هر ملك ثروت معنويه و ماديه سى تزايد
ايتدى. قانونك ضمان و تأمینی تحتده بولنان
حقوق افراد دخى او مرتبه تكثير ايدرك
مال مختلفه افرادينك قوانين مدنيه موضوع-
عهرينه موافق اولمق اوزره معاملات
تجاريه بين المملك حسن جريانى اسبابك
استحصانه دخى لزوم كوردى.

ايشته ترقیات مدنيه نك و اختراعات
صناعيه نك نتایجی جمله سندن اوله رق بعض
قواعد و احكام قانونيه نك احتیاجات زمانيه به
توفيق و بويولده قوانين موضوعه نك مدنى
ملكى و تجارى قسملرنجه تعديلات و اصلا-
حات مقتضيه نك اجراسى لزومى بوسورتله
تحقق اتمش اولدى.

سريعت اسلاميه نك احكام اساسيه
عادله سى اوزرينه مؤسس اولان حكومت
عثمانيه عصرك ترقیات و اختراعاتك مستلزم

اولديغى قوانين و نظاماتك تنظيم و نشرى
خصوصده ابراز سى و همت ايدرك بو
صورتله دخى مدنيتك ترقیات معنويه و ما-
ديه سى هر نه مرتبه توسع و تعالى ايلسه قواعد
اساسيه شرعيه هر تقديرده حادثاتى فصل
و حسمه و اقوام مختلفه اربابى مياننده احقاق
حقه كافى اولديغى اثبات ايلدى.

اوت! ملل غريبه جه اون طقوزنجى
عصرك موقنيات عاليه سى جمله سندن عد
اوله رق تعرضدن مصونيتى تأمين ايدلمش
اولان حقوق افراد، شريعت اسلاميه نك
اقوام و اديان مختلفه اربابنه تأمين ايلديكى
حقوق و عدالت عدادندن اولديغى محاكم
عثمانيه نك تطبيقه مأمور اولدقلىرى قوانين
و نظامات احكاميله ثابتدر.

كئى اصلاً برى الزمه عد اوله جنى
بر فعلك حكمتى فاعلنه مضاف قلنديغى ،
اضطرار غيرك حقتى ابطال ايدمه چكى ،
حكومتك تبعه سى اوزرينه تصرفيه صلاحته
منوط اولديغى، هر كس ملكنده كيف مایشاء
تصرف ايدوب غيرك ملكنده تصرف ايله
امر ايتك باطل ايدوكى ، منافع عموميه
ايچون استملاك لازم كلكده دخى تادیه
ئمن اولمقدقجه كيمسه نك ملكى يدندن
الهيه جنى كئى ملت و مذهب تفريق ايدليه-
رك عموم تبعه عثمانيه افرادينك حقوق
و منافعنى تأمين ايدر احكام قانونيه هپ
شريعت اسلاميه نك قواعد اساسيه عادلانه سندن
مقتبسدر .

اشته شوسايله ده دركه ترقیات مدنيه نك
و اختراعات صناعيه نك انتاج ايلديكى احتيا-
جانه موافق اوله رق حكومت سنیه پی در پی
نظامات مقتضيه يى وضع و نشر ايتكده هيچ
بر حائل و مشكله تضادف ايتيور . كئى كجه
كسب اهميت ايتكده بولنان معاملات تجاريه-
نك و عمليات صناعيه نك حسن جريانى
وا كاليچون افرادك قواى ماليه متفرقه نك
جمع و توحيديله آتونيم شركتلىرى نك تشكيلى
لزومى تحقق ايتكده بوشركتلىرى صورت
تأسيس و اداره سنى و اسهامنك شرائط دور
و انتقالى متضمن نظاماتى وضع ايلدى. معموم-

لات صناعيه نك مرا كز مختلفه تجاريه ده تقلید
و سوء استعمال اولنمى سندن و قايمه سى معاملات
تجاريه نك دائره مشروعه ده جريانى ايجابا-
تندن بولمغه علامت فارقه نظامه سى تنظيم
قلندى. معلومات فينه نك اعمالات صناعيه ده
تطبيقاتى هر كون تجدد و توسع ايتكده اولوب
مخترعلىرك حقوق امتياز يه لر ينك تأمینی
لوازم عادلتن و اسباب توسع ترقیاتندن
كورنمكه اختراع برانى قانونى دخى وضع
بيورلدى .

شواحوال ايله برابر تابعيت عثمانيه به-
منسوب اقوام و اديان مختلفه افرادندن
متشكل اولان محاكم جزائيه و حقوقيه و تجا-
ريه هيئتلىرينه حقوق حكمرانیدن الكمقدس
بولنان حكم و محاكمه مأموريت عاليه سنك
توديع بيورلمش اولمى ؛ بولرك و يرديكرى
حكم اعلاملرينك مسلم و غير مسلم عموم تبعه
عثمانيه حقتده نافذ بولمى ؛ و قواعد اساسيه
شرعيه به توفيق ايديلهرك وضع و نشر بيو-
رلمش اولان تجار و جزا قانون و اصوللر يله
سائر نجه قوانين و نظاماتك و كذلك عقو-
دانك شرائط انعقاد و حجتى حقتده كى احكام
بجمله نك ملل متمدنه غريبه نك قوانين و نظا-
مات مماثله لرى احكام عموميه سنه موافق
دوشمش اولمى ماده لرى دخى شريعت
اسلاميه نك قواعد اساسيه سى لوازم عدالت
و مدنيتى و هر نوع حقوق تجاريه و صناعيه يى
هر صورتله تأمين و محافظه به قادر و كافى
اولديغى بالفعل اثبات ايدر .

عصر مزده ملل متمدنه نك ارباب حقوقه
قيه سياسيونى اشغال ايدر مسائل مهمه
جمله سندن اولوب اطفال و نسانك محافظه
حقوقيله لوازم تربيه و استقلاليتلرينك
استحصانه و عليل الوجود كسان ايله عمل-
مانده اختيارلر معيشتلرينك تأميننه متعلق
موادى حكومت عثمانيه جه هيچ كيمسه نك
عقائد و عادات مذهبيه سنه تعرض اولنماق
اوزره من القديم رؤيت و تسويه به موفق
اولمقدده بولنديغى دخى نظر دفته آليرسه
آرتق تابعيت عثمانيه به منسوب اولان اقوام
و اديان مختلفه اربابى هر كونا حقوق و منسا-

فنگ شرايط عدالت ولوازم مدنيت دائره-
سندہ مکملآ تأمين ومحافظه سی ایچون
وسائط قانونیه به مالک اولدیغنی انکاره مجال
قلماز .

رزی مدیریت عمومی سی حقوق
مشاور لرندن وکلای دعاو بدن
ویطالیس فراچی

مسائلک ارشاد

عطوفتلو اندم حضرتلری
بودنعه کرید محتاجلری به اعانه مقصدیه
نشرینه همت بیور یله جق اولان نسخه
فوق العاده به طرف داعیانه مدن مناسب
بر مقاله قلمه آلوب « ترجمان حقیقت »
اداره خانه سنه سریعآ کوندرلمسنی ناطق
برقطعه امرنامه عطوفتلیرنی آلم
ارباب قلم طرف لرندن تقدیم اولنه جق
مقاله لریک شعبات علومه منسوب اوله جق لری
و آنلر اختصاصلری به مناسب اثرلری انتخابده
مختار قالمه جق لری لفاً ارسال بیور بلان پرو-
گرامک جمله مندرجانندن اولعله شو امر
عالی تشویقکار یلری به امتثالاً بندلری
دخی تبلیغ احکام و ارشاد انام یوللرینی بیانه
دائر (مسائلک ارشاد) عنوانی التنده اوله-
رق بر مقاله یازوب حضور سامیلرینه تقدیمه
جراتیاب اولیورم .

چونکه معلوم حکیمانلری اولدیغنی
اوزره بویله بر نسخه فوق العاده به درج
اولنه جق آثارک احتیاجات عمومی به تعلق
لازم اولوب بو تعلیم و تفهیم مسلک لری بیانه
متعلق یاز یله جق مقاله نیک دخی او جمله دن
اولدیغنی بی اشتباهدر .

زیراسلم ارباب عقولدرکه دین و مذهب
جسم ملتک روحی مثابه سنده اولوب روحسز
جسم پایدار اوله مدینبی کبی دین و مذهبسز
برملت ده پایدار اوله من

روح ملت اولان دینی حفظ و حمایه
ایسه الوهیت و نبوت و معاد کبی اصول
دینی بی هر صنفه حال و شاننه موافق براهین
ودلائل ایله تعلیم و تفهیمدن بشقه بر طریق
ایله اولمق تصور ایدیله من .

باخصوص علوم رفنونک پک جوق
مترقی اولدیغی و بناءً علیه دین و علوم آره-
سندہ عاداتا بر تضاد کامل واردر دیه ظن
اولندیغنی بویله بر زمانده ارکان دینی و حقایق
اسلامیه مزنی دلائل واضحه و براهین قاطعه
ایله ارباب فنون و اصحاب معارفه قارشو اثبات
ایتمکه و بو صورتله آنلری دین و ملتزمه
محبت ایتمیرمکه اشد لزوم واردر . فقط
حیفا که بر قاچ ذوات فضائل سماتدن بشقه
بودقیقه به اهتمام ایدن همان یوق کیدر .

چونکه کرک رمضان شریفده و کرک
ایام سائرده جوامع شریفه ده و عطف
ونصیحت ایله اشغال ایدلرک قسم اعظمی
مناقب و مواعظ ایله وقت کپیروب ارکان
واصول دینی اثباته دائر هیچ بر دلیل سرد
ایتمک لری و بوسبیلله ارباب معارفک نظر
استهزاسنه هدف اولدق لری چشم تاسفله
کورلمکده درکه بونک انتاج ایده جکی و خا-
متک درجه سی نزد اولوالنهاده خفی دکلدلر .
حالبوکه هر مشکلمزی حله و هر
احتیاجیزی دفعه کافی و انسانیت و بشریته
تعلق ایدن بالجمله فضائل و وظائفی تعلیمه
وای اولان قرآن معجز بیان نوع بشرک
نصل تعلیم و تربیه ایدیله جکنی و دائره انسا-
نیت و مدینته نه یولده ارشاد اولنه جقنی بیان
و ایضاح ایتمکده در .

از جمله (سوره نحل) ک یوزیکرمی
بشجی : (ادع الی سبیل ربک بالحکمة
والموعظة الحسنه و جادلهم بالتی هی احسن
ان ربک هو اعلم بمن ضل عن سبیله وهو
اعلم بالمهتدین) آیت جلیله سی بیانی صد دنده
بولندیغمز تعلیم و ارشاد مسلک لری بر صو-
رت معجز کارانه ده بیان ایلمکده درکه مال
منیق « رسول ذیشانم مبعوث اولدیغک
ناسدن هر طائفه بی کندی حال و شاننه
موافق دلائل ایله ارشاد ایله . خواص امتی
مقالات محکمه و براهین قطعیه و عوام ناسی
دخی مواعظ نافع و دلائل مقنعه ایله دین
حقه و طریق سلامتده دعوت آیت . معاند-
لری ده جمله جه و یا آنلرجه مسلم و مشهور
اولان مقدمات ایله الزام و آنلره قناعت

ویره جک مجادله حسنیه رفیق و ملائمتله
اهتمام ایله . سنک اوزرکه واجب اولان شی
بو متوال اوزره خلقه تبلیغ احکام و حقایق
اسلامیه بی هر کسه اعلام اولوب انلر ایچون
حصول هدایت و بالفعل مطلوبه وصلت
ایسه سنک وسعک خار جنده در . ربک تعالی
حضرتلری ضلالت اوزره قالمه جق اولانلر
ایله قبول هدایت ایده جک اولانلری بیلور
و هر ایکسنه ده مستحق اولدق لری مجازات
و مکافاتی ویرر » دیمکدر .

فخرالدین رازی جناب حقیق شو
آیتده رسول اکرمه حکمت و موعظه حسنیه
و مجادله مستحسنه دن عبارت اولان طرق ثلاثه
ایله ناسی دین مبین و مسالک مستقیمه دعوت
و ارشاد ایتمسنی امر و فرمان بیور مش اولد-
یغنی و بو طریقک بعضیسی بعضیسنه معطوف
اولغله یکدیگریک عینی اولیوب بهری
باشلو باشنه بر مسالک ارشاد بولندیغنی ذکر
ویباندن صکره طریق ارشادک شو اوج قسمه
المحصارینی بروجه آتی اثبات ایدوب
دیورکه :

« خلقی بر مذهب و اعتقادده دعوت بهمه
حال بر حجت وینه به مستند اولمق لازمدر .
حجتی ذکر دن مقصد ایسه یا او مذهب
و اعتقادی قلوب سامعینده یرلشدیرمک
یا خود معاندینی الحام و الزام ایتمکدر .

قسم اول ایکی به منقسمدر . چونکه
قلوب سامعینده بر مذهب و اعتقادی
یرنشدیرمک ایچون سرد و اتیان اولنان
حجت یا تقیضه احتمالدن میرا و معرا اولور
ویا بویله اولیوب بلکه ظن ظاهری و اقناع
کاملی افاده ایده جک بر حلالده بوانور . سناء
علیه شو تقسیم ایله خلقی بر مذهب و اعتقادده
دعوت و ارشاد . زماننده سرد ایدیله جک
حجت لریک بروجه آتی اقسام ثلاثه به انحصاری
ظاهر اولدی .

۱ — عقائد یقینیه بی افاده ایدن حجت
قطعیه درکه اشرف درجات و اعلا مقامات
اولوب حکمت تسمیه اولنمش و (ومن یؤتی
الحکمة فقد اوتی خیرا کثیرا) آیت جلیله .
سیله هم کندی هم ده متصفی مظهر توصیف
ربانی و نائل تجلیل سبحانی اولمشدر .

۲ - امارات ظنیه ودلائل اقناعیه -
درکه موعظه حسنه دن عبارتدر .

۳ - کنیسنی ذکر دن مقصد الزام
خصم اولان دلائلدرکه اوده جدلدر .

جدل ایکی قسمدر . بریدی جمله جه ویا
یا لکنر خصمجه مسلم ومشهور اولان مقده -
مات مقبوله دن دیکری ده هیچ برکسه جه
مسلم ومشهور اولیان مقدمات باطله
وفاسده دن مرکب اولان دلیلدر . جدلك
بواکنجی قسمندن مقصد ایسه نظر سامعینده
رطاقم حیل باطله وطرق فاسده ایله ترویج
سرامدر . بونک ایچون اهل فضلك بو قسم
ایله دکل قسم اول ایله استدلالی لایقدرکه
(وجدالهم باتی هی احسن) قولیه رسول
اکرم افدمز حضرتلرینک معاندلر ایله
مکالمه سنه مأمور اولدینی جدلدن مقصد دخی
بو قسم اولدر . ایدی شو بیانمزله . مقام
دعوت وحال ارشاده سرد واتیان ایدیه -
جک حجج ودلائلک بو آیتده ذکر اولنان
اقسام ثلاثیه انحصاری ثابت اولدی .

حضرت امام شومقدماته بناء شونتایجی
دخی اتیانله دیورکه : ناس ، اوچ طائفه در .
برنجیمی معارف حقیقیه وعلوم نافعیه
طالب اولان کاملدرکه حین دعوتده بونلرله
مکالمه آنجق حکمت یعنی دلائل قطعیه ایله
مکن اوله بینور .

ایکنجیسی طبیعت وخلقترلرنده سوه
فسطائیک خصلت قبیحه سی غالب اولان
ناقصنردرکه زمان ارشاده آنلرایله مکالمه ده
آنجق انحام والزامی افاده ایدن مجادله ایله
حصول پذیر اولور . اوچنجیسی شو ایکی
طرف آره سنده واسطه اولوب دلائل
یقینیه ومعارف حکمییه فهم واذعان
استعدادندن محروم بولنان فقط خلقت
اصلیه وسلامت فطریه لری اوزره باقی قلان
وبوجهته نه کالمه حکمای محققین مرتبه سنه
ترقی ، نه ده نقصان ورذالنده معاندین
درکه سنه تدنی ایتش اولان کسه لردرکه
حال دعوتده بونلر ایله مکالمه دخی آنجق
موعظه حسنه ایله قابل اوله بیلیر .

فخرالدین رازی حضرتلری مسالك

ارشادی برمنوال سابق بیان وایضاحی
متعاقب ترجمه ایندی کمز وجه ایله شو آیت
کریمه نك معانی منیفه سنی ومتضمن اولدینی
بعض لطائف شریفه سنی ده بیان ایتدکن
صکره بو یابده کنیسنجه مختار ومرجع
اولان وجه تفسیری دخی بروجه آتی اتیان
ایدوب دیورکه :

(جواهر نفوس بشریه بالماهیة مختلف
اولوب کیمیسی عالم جسمانیته قلیل التعلق
وعالم روحانیته کثیر الانجذاب اولان نفوس
مضیئه صافیة : کیمیسی ده عالم جسمانیته قوی
التعلق وعالم روحانیته عديم الالتفات اولان
نفوس مظلمة جاهله در . بو استعدادات
جواهر نفوسک لوازمندن اولغله آنلردن
انفکاک وزوالی متمتعدر . بونک ایچون حق جل
وعلی حضرتلری حیب اکرمنه « سن آنجق
دعوتله اشتغال ایت . هر کس ایچون حصول
هدایته طمع ایتمه . زیرا ربک تعالی وتقدس
حضرتلری نفوس مظلمة جاهله نك ضالانده
قاله جفنی ونفوس مشرقه صافیة نك ده نور
هدایتله تنور واشراق ایله جکنی بیلور »
بیورمشدر نصل که هر نفس ایچون بر
فطرت مخصوصه وبرماهیت مختصه اولدیغه
(فطرة الله التي فطر الناس علیها لاتبدیل
لخلق الله) قول شریفی دخی شهادت
ایتمکده در)

فخرالدین رازی حضرتلرینک یوقارو -
دنبری نقل وترجمه ایلدی کمز توضیح محققانه
وتفسیر حکیمانه سندن اکلاشیلورکه ناس ،
خواص وعوام ومعاندین طائفه لرندن
اولق اوزره اوچ قسمه منقسم اولوب دین
حق وطریق سلامت بونلری ارشاده مقامنده
کندی لرینه قارشو سردی لازم کلان ادله نك
باطبع بشقه بشقه اولسی ایجاب ایده جکندن
(ادع الی سبیل ربک الخ) آیت جلیله سیله
رسول اکرم افدمز حضرتلری هر
صنفک کندی حالته مناسب براهین ودلائل
سوق ایله تبلیغ احکام وارشاد انامه مأمور
اولشدر .

طوائف ثلاثه نك احوالنه رعایتله
تبلیغ احکام وارشاد انام هر عصرده موجود

اولان علوم وفنونک تحصیلنه متوقف
اولدینی ایچون بزم دخی شو عصرده کی
فنون موجوده بی تحصیل ایتمز البته
لازمدر . زیرا زمانمزده طائفه عالیه علوم
طبیعیه ایله مشغول اولوب حتی برطاقم
عملیات ایله قوانین طبیعی نك نه صورته -
ابراز آثار ایتدیکنی کوردکلرندن بتون
کائناتک وکانه مصنوعاتک احداثی بر ماده
ایله اوماده نك قوتنه اسناده قدر واریورلر .
اوله ایسه اوقلری تحصیل ایتلی که آنلرک
شبهه لری نهدن عبارت اولدینی بر تفصیل
بیلنسونه آکا کوره برهان اقامه سیله
کندی لری دوشدکلری کرداب ضالان
تخلیص ایدیه بیلسون . زیرا بر مرض
تشخیص اولندججه تدابیرسی غیر قابلدر .

کچن سنه ترجمان حقیقت غزته مزله
(علم حکمت) عنوانی آلتنده اوله رق بر
مقاله نشر ایلمش وبومقاله ده فنون حاضره نك
علمای اسلامه لزوم تحصیلندن بحث ایتش
ایدم . مسموعاته نظر آ او وقت بو مقاله
بعض مسلکداشلمزک پکده خوشنه کیتا -
مش . حالبوکه بوسنه مبارکه ده رمضان
شریف مناسبتیه ادرنه ده بولندیغ اسناده
واقع اولال تجربه لریمز بزم او سوزمزک
پک طوغری برسوز اولدیغی میدان علا -
نینه چیقارمشدر . چونکه عاجزلری اوراده
التزام ایلدی کم درسلری مهمامکن فنون
حاضریه توفیقه وبوصورتله برچوق شبهه
لری حله وسع یتدیکی قدر چالشدیغ جهته
بودرسلر بالجمله ارباب معارف نظرنده پک
مقبوله کچمش وهیسی حلقه تدریس
داعیانهمده حاضر بولمغه بر خواهش فوق
العاده ایله رغبت ایتش حتی اوراده
بولنان هم مسلک لرمندن بر چونغی بو حالی
کوره رک فنون حاضره نك لزوم تحصیسانی
بلاتردد قبول واعترافله اوقلردن هانکیلر -
ینی تحصیل ایتک ونه کی کتابلر ایدتمک
لازمکله جکنی بو عید عاجزدن سؤال
ایلمشلردر . بناء علیه بالجمله هم مسلک لرمه شو
قلری دخی بالتحصیل توسیع معلومات ودین .

وملته تزید خدمات ایتلمی دیانت اسلامیه
نامنه اوله رق خالصانه اخطار ایله ختم کلام
ایلرم .

فاتح درس عامارندن
موسی کاظم

حقیقته لسان و ادبیات

اقوام و اممک موحودیت سیاسی و معنویله ری
باشلیجه لسانلرینک درجه انتظام و مکملینه
تایعدر . برلسانک حسن و لطافت و مکملیتی ایکی
درلو اولور : بری طبیی و خلقی و دیگری کسبی
و صنئی . برنجیسی الله و برکیسیدر و ایکنجیسی
برلسانی سو ییلنرک جهد و اقداماریه و ذوق
سلیملرینه موقوفدر . برنجیسی لسان و ایکنجیسی
ادبیاتدر .

ابتدا برنجی جهتی نظر اعتباره آله رق عمومندن
خصوصه نقل کلام ایله لسانلرک آوروپا و آسیا
لسانلری آره سننده و علی الخصوص امم متدنه
السنه سنه نسبه نه حال و موقعه بولندیفی
دوشونه لم .

بومقاله نك باشنده کی قضیه به رعایتله قبل المحاکمه
حکمزى و یروپ هان لسانلرک مدح و ستایشه
کیریشمک ایستیم . مقصدم برمدحیه او قومق دکل
تقدیل و اثباتی بومقاله یازمقدر .

کندی پک خوار و حقیر کورمک و یا کندی
حقنده پک عالی بر فکرده بولتیق افراد حقنده
نه قدر چرکین و مضر ایسه بر برینه تمامیله ضد
اولان بواکی خصلت اقوام و امم سننده و او قدر
وبلکه اولندن زیاده چرکین و مضردر . چونکه
انسان کندی نفسی حقنده محویت کوستر برسه
بردرجه به قدر معذور کوریه بیلر سه ده ملیون لرجه
افزادله مشترک بولندیفی قومیت و جنسیتی حقنده
محویت کوستر سه بشقه نرینک حقوقه تجاوز
ایتمش اولور . کندی حقیر و ذلیل کوسترن و یا
اوله بیلن آدم داغما حقیر و ذلیل قالیر . انسانی
درجات نالیله به سوق ایندن ذلت و حقارت فور .
توشیدر . ذلت و حقارت قول ایدر سه آرتیق
تورقه حق بر شیئی قالیوب هر دناغنی ارتکاب
ایده بیلیر . بالعکس کندی حقنده پک عالی بر
فکر بسلمک دخی قصور و نتایج منروددی
کوروب اصلاح ایتمک مانع اولدینندن بیده
بالآخره او نتیجینی منتج اولور .

بناء علیه هر کس جنسیت و ملیتیه عاند حصو
صانه ایدی نظر حقارتله ونه ده کبر و استعظامله
باقیوب داغما معزز و مقدس نظر به بافته برابر
نصور و نقایصی کوریه چک درجه ده بهت و حقیرته
طالمه برق طبیی الوقوع اولان آرز چوق قصور
و رغیصا اصلاح و اکالنه چالشمق اقص ایبر .
بوقضیه بی دستور العمل اتخاذ ایده رک لسان
و ادبیاتمن حقنده ملاحظاتمزه کیریشه لم .

ترکر اساساً جسور و جنگاور بر قوم اولوب
اسکیدن بوصفته شهرت بولمش اولدقلمی کبی
لسانلری دخی اخلاق و طبیعتلرینه موافق اوله رق
حال ابتدایسننده خشونتدن پک ده عاری دکل
ایدی . مع هذا السنه تورانیه نك الك مکملی عد
اولنوب اسکی ترکیه دیک اولان او بغور لسانی
قبل الاسلام دخی یازیلیر او قونور و هر افاده به
الوریشلی برلسان ایدی ترکر دین اسلامی قبول
و علی الخصوص ممالک اسلامییه به دخول ایله ابتدا
برطقه امارتله و بعده بیوک بیوک دولتلر تشکیل
ایدرک دیند اشلری اولان صر بلر و ایرانیله قاریشمعه
باشلا دقندن صکره اسکی او بغور خط و ادبیاتی
ذاتاً مذهب قیدیله برابر ترک و فراموش ایتمش
اولدقلمدن اشترک مذهب ساقه سیله و بولندقلمی
عالملرک تأثیرله عربی و فارسی ادبیاتنه تابع و اولره
خادم اولوب کندی لسانلرینی اعمال ایتمش
و بعضلری بسبتون او بودوب بعضلری ده عربی
و فارسی کلمات و تعبیراتیله قاریشیق سو یلدکه
اسلام سردی .

بو وجهله ترکیه بش آلتی عصر ادبیاتدن
محروم و یالکر تکلمده مستعمل قبا برلسان حالنده
قاندقندن صکره ترکرک منتشر بولندقلمی ممالک
واسعه نك ایکی اوجنده هان بردن یارلغه باشلا .
دی . بر طرفدن ماوراء النهرده کی ترکار سو .
یلدکلمی چغتایچه و دیگری طرفدن آناتولی و روم
ایلنده کی عثمانیلر او وقت سو یلدکلمی ترکیه بی
یازمعه باشلاملردر . حقیقاً که ادبیات ترکیه نك
بواکی مثل ظهوری بر بردن مسافه جه پک اوزاق
بولندقلمی کبی مرور زمان و بعد مسافه حبسیله
لسان دخی چوق فرقی ایدی . ماوراء النهرده
علی شیر نوالی ظهور ایدوب چغتایچه نك ادبیاتی
مکملیتک اوج بالاسنه ایصال ایدی . چغتایچه
ایچون بو کونکی کومه دخی علی شیر نوا اینک
طرز و اسلوبنه تابع اولدقندن بشقه طریق بوتدر .
بزده ایسه اوله مقتدای عام اوله حق بیوک
برادیب و شاعر ظهور ایدی . دولت عثمانیه نك
اوائل تأسسنده یازیلان اشعار و هله نثرلری
ادبیاتجه ساده لیکن اولدقجه قبادر . هیچ برده
دور کون بر عباره و عالی بر نکرده تصادف اولدیور .
بولندن ماعدا لسان دخی بر حالده قلمدی
دور دن دوره ، عصر دن عصره کلمی تبدیل ایتمک
باشلادی . بر دورده یازیلان شی اونی تعاقب ایندن
دورده قبا و سرتوق کوریمک باشلادی . استاء
نبوک فتحندن صکره ادبا و شعرا پک زیاده
چوغالیدی . اینلر نده اوقونه بیله چک بر غزل .
بریت سوبیلنر دخی یوق دکلمر ، لیکن اکثری
ترکیه دینامیه چک قدر الفاظ و تعبیرات عربیه
و فارسیه ایله ملو و « صنایع لفظیه » دبکاری
سوئوق و کفتمی بر طاقم تشبیهاتدن و مناسبتنر
مضمونلردن عبارتدر . بوشکله برابر لسانک اسکی
قبائی بولنده دخی مشهوردر . بوقبالی اوتجی
قرن هجری آثار نده دخی موجود اولوب بیک

تاریخندن صکره اون بر و اون ایکنجی قرن
مندفع اولغه باشلا یور . نایبرک ، باتیلرک آثار نده
قبالی اثری کورلیور . لیکن طرز افاده بنه مساک
ستیم عجمانه سننده دوام ایدوب کیدیور .

ایشته بوراده لسان ادبیاتدن آیر یلیور . روم
ایلنه کچلکدن و علی الخصوص استانبوله کیرلر .
کدن صکره لسان تدریجاً اینجلوب فوق العاده
بر نزاکت و لطافت پیدا ایدی . حتی شیوه
و تلفظک لطافتیچون اساساً بر تندی عد اولنه بیله .
چک بر تبه دخی اوغرا یوب (خ) لک صاغر
(ک) لک تلفظی اونودلی . (ق) لر ، (غ) لر
عربی و فارسی (ک) و یا (ی) تلفظلرینه تقرب
ایده چک درجه ده ایتلیدی . عربیدن . فارسیدن
مأخوذ کلمه لرده بویه خفیف و لطیف بر تلفظ
ویرلیدی . کیدرک ترکیه صر اسکی خشونتندن اصلا
اثر قالمیه حق درجه ده لطیف و شیرین بر لسان
اولدی . جنگاور و خشین بر عشیرت لسانی حالندن
چیتوب ک نازک و ک کوزل پری پیکر و ملک
سیا بر قیزک آغزینک لطافتی آرتدیره حق بر
حلاوت پیدا ایدی .

دنیا ده سمعه ک زیاده لطافت بخش لسان
ایتالیانجه و یار و بجه در دینلر واردر . لیکن تجریه
ایدنر تسلیم و اعتراف ایدر لکه دنیا ده سمعه ک
خوش کلن و اکلامیلرلی بیله مفتون و حیران
ایدن برلسان و ارایسه او ده استانبوله و دولتک بیوک
شهر لر نده تکلم اولنان ترکیه در . ترکیه ده نه ایتالیانجه
نجه نك بر برینی تعاقب ایندن (ی) لری و شده لی
(ر) لری . نه روجه نك بیلان فیصله یسنی اکدیران
(س) تتا بلری و بلك (ث) و (ذ) لری واردر .
قولانغی یوره حق و طبیعه ناحوش کله چک هیچ
بر حال یوقدر .

الحاصل مباحثه سز و مجرد غیرت ملیه ساقه سیله
اوله برق اغیارک دخی تصدیقیله دیه بیلیرک لسان
ملسز اولان ترکیه دنیا نك کوزل لسانی دکل
ایسه هله ک کوزل لسانلرینک بری اولدبغنده
اصلا شبیه یوقدر .

یوقاریده دیدی ایدک که برلسنک حسن و لطاف
فت و مکملیتی ایکی درلودر . بری طبیی و الله ویر .
کبسی و دیگری کبی و صنئی . ایدی ترکیه مرکز
طبیی اولان حسن و لطافت و مکملیتی مسلم اوله
قدن صکره بزم انزده اولان ایکنجی جهته عطف
نظر ایدم :

باقلم ادبیاتمن به حاله دورده ترکیه ادبیاتنک
صورت ظهوریله دور دن دوره نه بیله
اوغرا دیغی یوقاریده بجملاً بیان اینک
بیک تاریخندن اول کیلر ده دکل ارن برنجی و اون
ایکنجی قرن هجری آثار نده دخی صادره شفا
ویره چک بر شی بوله مدق . اون اوچنچی قرن
هجریده و حتی بوقرنک نصفندن صکره ادبیاتمن
ایچون بر دورر تجمد آچلیدی .

یاریم عصر آرز زمان دکلمدر . بوقدر زمانده
هیچدن باشلا یوب خیل ایلری کیتمش ادبیات

وارد. لکن معلومدرکه مجدداً کوچک برخانه
یاغنی چوق دفعه بپوک واسکی برقونانی تعمیراتکندن
قولاید. تعمیرچی اوجسم ستونله کسر اورمغه
بردن بره قییه ماز، اوقدر امکه وجوده کش
ولان اوکار قدیم بویالری، نقشلری، هر نه قدر
تبدیلیرنی تصمیم ایته بیله بردن بره دوشورمه
آخیر.

ایشته بوسبیه منبدرکه بزده بویارم عصرده
ادیات آرزو اولنان درجهده ترقی ایده مدی.
نوترقی تدریجاً اوله جق و حقیقه اوله اولیور.
... بر طغی بر پت چو کین کوروب بنای
... نوردن دوشوروروز، و بزم دوشوره میه.
حکمرضی اختلاف دوشوره جکلردر. یکی یشن
کنج ادیلر مرک بوکون کوزمرک اوکنده اوصنع
آغنی بولی نقشیری بکنمیوب دوشوردکلری
کوزوروز و بونلرک برلرینه عصرک تجدداتمه موافق
بر طقم مزینات وضعی لزومی انک اول اورته به
قویان بز اختیارلر بوجمهله تخریبیری کوردکجه
آجیقندن بردرلو کندیزی آله میهرق بلا اختیار
« اما بو قدرده اولوری؟ » دیه باغر بوروز.

تأسف اولنه جق برشی واریسه اوده بو ترقینک
بردوزی به و متادیاً و زمانک اینجاب واقتضا ایته دیر.
دیکی بر صورتله حاصل اولیوب خوره تپنلرک
یورعی کی برقاچ آدیم ایلر یلادکن صکره برقاچ
آدیم کر یلیررک و بعضاده بر دائره چیزرک
کیتسبدر. واقعا بوندن براز اولکی ادیلرک انک
ساده یازدقلری عباره بوکون بزده پک معلق کو.
زینور. او وقتدن بری خیلی ایلری کینلشدر.
لکن ترقینک بو صورت ودرجه سی غیر کایدر.
لسانمز پک کوزل برلساندر. ادبیاتمز نیچون
اونکله متناسب اولسون؟ ادبیاتک ماهیتی وادیانک
وظیفه سی نه در؟ ابتدا بونی حل ایده لم :

ادیات اه لالانک قواعدنی ضبط و شیوه سنی،
لطافت طبیعه سنی، فصاحتی محافظله ایله فصاحته
مغایر الفاظ و تعه انک لسانه دخوانی منع ایتمک
و طریق فصاحتدن صایعش جیتلری واریسه بولنه
کوزوب لسانک ...
موامک بالطبع احتیاج کوزمیدیکی حسیات عالیه
و معنی دقیق ایله مواد علمیه و فنیه و کشفیات
جدیده ایچون تعبیات و اصطلاحات بولمشدر.
دنک وظیفه سی بودر. ارباب فن اصطلاحات فنیه
تعیینیچون ادبیته مراجعت میوریننده در. تعیین
اولنه جق اصطلاحات قاعده لسانه و فصاحته مغایر
اولورسه لسانی بوزار. بویه اصطلاحات وضع
ایدلر منتظم و مکمل بر باغچه نیک چیچکلری ایچنه بر
آج دیکن تخمی اکش اولورلر. ادبیات دائماً
لسانک محافظتی و بکجیسی اولمق اقتضا ایدر. فقط
ادبا و احتیاجات فنیه خارچنده لسانی تغییر و تبدیل
ایتمک صلاحیتی حائز دکلردر.

لسان هیچ بروقت صنعی اوله ماز. السنه نیک نه
صورتله تحصیل وتکون ایته دیکی بخشه کیریشسه ک

سوزچوق اوزایه جفندن بالکنز شوقدر دیرزکه
دنیا ده هیچ برلسان یوقدرکه انسانلر طرفندن
صورت مخصوصه ده یاپلمش اولسون. بوسوک
زمانلرده صنعی برلسان چیقارمغه چالیشانلرک
سعیلری هیابه کیتمشدر و هیچ بروقت نیجه پذیر
اولیه جقدر. طبیعت فارسی سعیک ثمره سی اولماز.
لسانر طبیعیر. ادبیت خلفک سولدیکی لسانه
تابعدر. اونک داخلنده اصلاحات و تزیینات یاپه.
بیلیر. لکن خارجه حقیقه ماز.

آلیشقی دنیا ده غریب شیدر. بزشمیدیکی
ادیاتمه آلیشقد. بزده طبیعی کی کورینور. لکن
بر کره آرزو به طوغری دونه لم. وینیک، ترکسینک
بر فقره سنی و یا منشآت فریدوندن بر مکتوبی آلوب
چوق عربی و فارسی اوقومامش برترکه و یا خود
اولدجه اوقومش بر قادیته، صکره بالکنز کمدی
لسانی بیلیر برایرانی به و نهایت لسانک فصاحتنه
واقف بر عمر به اوقویه لم. هیچ برینک برشی اکلایه
میه جغنی کوره جکزه. دیمک که بوکتابلر نه ترکیه،
نه فارسی ونه ده عربی یازلشدر. یا بولسان نه لسا.
نیدر؟ تره ده سولنیور؟ کیملر استعمال ایدبورلر؟
صرف صنعی برلساندر. شوقدر واردرکه بوسنی
لسانده قوللانیلان کله لر صرف ایدر مه مهملاتدن
عبارت اولیوب اوچ لساندن مأخوذدر.

لسان عثمانی اوچ لساندن یعنی عربی، فارسی
و ترکیه لسانلردن صر کیدر دیمک عادت اولمشدر.
عادت الهیه به طبیعته مغایر اولان بوتعبیر اکثر
قواعد و انشاکتابلر نده و بوکما مثل کتابلرده
ذکر و تکرار اولنور. نه قدر یاکلیش! نه بپوک
خطا! اوچ لساندن صرکب برلسان! دنیا ده
کوره مش شی.

خیر! هیچ ده اوله دکلدر. هر لسان برلساندر
واقوام و امم بیننده اولدینی کی السنه بیننده دخی
درجات مختلفه ده قرابت و مناسبت بولنوب هر بر
قاچ لسان بر زمزه تشکیل ایدر. ائمدی سولاید.
یکمز لسان السنه تورانیه زمزه سنه منسوب ترک
لسانیدر. بوکا برینچی درجه ده عربیدن و ایکنجی
درجه ده فارسیدن بعض کله لر و تعبیرلر کیرمشدر.
لکن بو کله لر نه قدر چوق اولسه لسانک اساسی
دکیشدیر همنه. مثلا اسپانیولجه و پورتگیزیجه ده
اوقدر کلمات عربیه بولنور که بونلرک جمی بپوک
برجاه تشکیل ایتمشدر. لکن مذکور لسانلر عربی
ایله فلان لساندن صر کیدر دینلمیوب لاینن زمزه.
سنه منسوب مستقل لسانلر عند اولنور. کندانک
انکلیزجه ده جان یاری یاری به فرانسیزجه کله لر
بولندینی حالده انکلیز لسانی جرمان زمزه سنه
منسوب برلسان اولوب فرانسیزجه به بیانچی عند
اولنور. هر لسانک مأخوذ و مستعار کله لرینه باقلاماز
اساسی اه لان تصریحاً باقبیلیر. حتی ترکسینک
صنعی لسانه دخی اوچ لساندن صرکب نامی ویریله من.
چونکه ترکیه کلماتدن عاری دینله جک درجه ده
عربی و فارسی به بوغلمش اولان اعباره ده دخی
تصریفات (اولمق) و (ایتمک) فنار یاه واناده

(ده، دن، ایله، سز) کی ترکیه ادواتله اولیور.
دیدکینه تکرار ایدرز: لسانمز پک کوزل بر
لساندر، سولدیکمز کی یازه جق و اوشیوه و قاعده
دائره سی داخلنده اصلاح و ترقیسنه چالیشساق
لسانک کوزل لکیله متناسب مکمل برادیات مالک
اوله جفمزده شبهه یوقدر. عربیدن فارسیدن بر
چوق کله لر لسانزه کیرمشدر. پک اعلاء اولر
ترکیه لشمش هر کس بیلور اکلایور بز دخی ترکیه
کی قوللانیرز. اصطلاحات فنیه به کلنجه اولنری ده
هر لسانده اولدینی کی فن اربابی اکلار. بوجیهله
لسانزه کوروب برلشمش اولان عربی و فارسی
کله لر لسانمز برقات دهاز نکینکدیر مشدر. احتیا
جزله متناسب تعبیرات اولدقدن صکره قاموسه،
برهان ال اوزادهرق بوکونکی کونده عربلرک،
ایرانلرک دخی اکلامدقلری اوچ طولوسی لغات
غریبه آلوب قوللاننده نه احتیاجز واردر؟
عربیدن مأخوذ (قلم) کی ساده، فصیح، هرکسک
اکلادینی برکله من و ارایکن (خامه) و یا (یراعه)
کی لغات غریبه یی نیچون قوللانیروز. « افضح
الکلام ماقل ودل » کلامی اسکیدن معلومز اولوب
بونک محض حقیقت اولدینی کیسه انکار ایده من کن
و بزم (یا زمق) کی ساده، مختصر و کوزل صرف
ترکیه بر تعبیر من و ارایکن (کتب و تخریر ایتمک)
کی درت و یا (یراعه ران بحث و مقال اولمق) کی
آلتی کله دن صرکب و یاری عربی یاری فارسی
آلاجه و کولنج تعبیرلر قوللانمق ذوق سلیم ایچی
میدر؟ انصاف بیورلسون. بونلرک ساده مثالردر.
مثلا بر شاعرک ترجمه حالنده (بروسه لیدر) و یا
(بروسه ده طوغمشدر) دیه جک یرده بو بر ایکی
کله ک معنای تام بر صحیفه لک عباره ایله افاده ایدن
تذکره لر من واردر. هم ده نه افاده! تعوذ بالله!
اوقومق ایچون حضرت ایوبک صبری اولسه کفایه
یت ایتره. بوده صناعت ایمش! بوکون اولدیننده
شبهه یوقدر. لکن وقتیه بویه افاده لردن، بیتن
توکنمز فارسی اضافلردن، متسافر تعبیراتدن،
غریب لغتلردن خوشلاننه جق طبیعتلر و ارمی ایمش!
حمد اولسون! بونلر کچدی، براغله دی، اونور.
دلدی. لکن تأثیرلری باقیدر. ایزلری ادبیات
جدیده منزه کوریلور. بردرلو او تأثیردن قورتیاه
میورز، بروجیهله اواصولدن آریله میورز. فارسی
اضافلرک اوکنی آله میورز. حتی بن دخی بومقاد
له ده برسب مجیر اولنسنزین و ایستمدیکم حالده
کیم بیلیر نه قدر فارسی اضافلر، ترکیه لر موجود
اولان نه قدر لزوم سنز عربی و فارسی کله لر قوللاندم.
انک غریبی شوکه عربی و فارسیدن بهره من نه
قدر آرز اولورسه عربی و فارسی لغات غریبه به
و طمطراقلی عبارلرله آرزو و انهماکز اوقدر
زیاده اولور. بوندن ذاتاً فضله و لزوم سنز اولان
کلمات عربیه و فارسیه نیک لسانمزده نامجلر معنای
موضوعلرینه مغایر عندی معنارله استعمالی و حتی
عربیده مسموع اولمان ایدر مه کله لر ایجاددی
تولید ایدور. مثلا (تجاسر) یرینه (اجتسار)

و (مجاشرت) قولانیورز. حالیکه عربده اجتسار کله سی جرأت معناسنه کلیوب کچمک و ایلر یلمک معناسنی افاده ایدر و (مجاشرت) ایسه هیج عربی اولیوب عربی بوماده بی مفاعله باندن تصریف ایتمزلر. بونک امثالی اوقدر چوقدرکه قولاندیغمز عربی کله لردن هیج برینک محالده قولاندیغنه انسان امین اوله ماز. حرکه جهده اکثرینی یا کلهش قولانیورز بیاهرک و یا بیلیمه رک ترکیه اسملری عربی قاعده سنجه چعلندیروب فارسی فاعده سنجه توصیف ایتک و آخری (ه) اولان ترکیه و فارسی واجبی اسملری مؤنث عد ادوب اوکا کوره ترکیبات پاهرق (چفتلکات مذ کوره) و (ترسانه نامره) کبی تعبیرات سقیمه کوزل و قولای اسملری جرکینلشدیروب کوجلشدیرمکدن و بلکه کولنج برحاله قومندن بشقه نه به یارایور؟

برسان نه قدر قولای اولورسه اونکله متکلم بولنا نلر ایچون اوقدر بیوک بر نعمتدر. چونکه او قدر قولای اوکرنیوب علوم و فنون متنوعه ایله سائر لسائل تحصیلنه وقت قالمش اولور. آوروپا اقوامی بوندن چوق استفاده ایلملر دردمندلرینک اسباب اساسیه سندن بری بودر. بوجهجه بز آوروپا اقوامنک جمله سندن دها بختیارز. ترکیه مزک الک فسیحی، الک کوزل، الک مکملی بوکون سوبلیدی کمز ترکیه در. لسانزک فصاحتی اوکرنک ایچون بر قاج بیک سنه لک آثاره مراجعت ایتکه او میروسارک امرأ النیسلرک اکلاشله از اشعار بی از برلکه احتیاجز یوقدر. چوجقلمز آنالردن املکلری سوتله برابر کوزل و فصیح بر لسان اوکرنمیش اولورلر. اگر ادبیات سوبلیدی کمز لسان اوزرینه مؤسس اولسه ایدی نظریاتی ده برایکی سنه ده ایدینوب اوندن صکره بوقدر قولای اولان لسانلرینک معاوتله آرزمانده ایدمکلری علوم و فنون و السنه سائرده بی تحصیل ایدرک کمال سهولته عالم و متفنی اوله جق و بزده ده هر یردن زیاده ترقی و تمدن قبولی عمومک اوکنده آچیتی بولنه. جق ایدی.

شمدی ایسه مکتبه کیدن چوجقلمز سوبلیدی کلری اوکوزل لسانی بطلال و معطل بر اقوب بالان یا کلید صنی برسان اوکرنمکه باشلارلر. بونک تحصیل ایسه بر جوق سنه لک سی و امکه محتاجدر. بوکا حصر همت ایدنر نهایت یا کلیدش او ایدیرمه تعبیرات سقیمه بی جاری گرفت و غیر منتظم جمله لردن مرکب صنی و غیر طبیعی بر عباره یازمق صنعت غریبه سن اوکرنلرلر. فنوه زیاده اهمیت و یرداری ایسه بوسنعتدن محروم قالب آرتق عمرلری اولدغه ایکی سطر اقی بر مکتوب یازدیرمق ایچون بر «کتاب» احتیاجدن وارسته اوله مازلر. سوزی نتیجه لندیرهلم: لسانزک کوزلدر. دنیا نک الک کوزل لسانیدر دیسه ک مبالغه ایتمش اولدایز. کوزل ایکی نسبتنده ده قولاید. بو ایسه نائل اولدیغمز بر نعمت عظامدر. ادبیاتز ایسه لسانزله متناسب دکلدر. ادبیاتز پک کریدر

و یا کلیدش بر یوله صامشدر. بوسبدن لسانزک کوزلکی ساده تکلمده قالب قولایغندن ده استفاده ایدم یورز. ادبیاتز محتاج اصلاحدر. محتاج ترقیدر و دها طوغر بی سوبلیدی کمز لسانک اساس اتخاذیه اوکا کوره محتاج تبدیل و تجدیددر. بوکا هر صاحب حمیت و غیرتک چالیشمی اقتضا ایدر. بونک عکسنه و اصول قدیمه نک دوام و بقاسنه چالیشانلر ایسه انصافزلق ایتمش اولورلر.

ش . سامی

نشوه حقیقی

انسانلرک هر آن ودقیقه آرزو ایتد- کلری ، و اسبابی استحصاله چالشدق لری بر شی وار ایسه اوده - ظن ایدر سه م - نشوه حقیقی در . فقط بو بختیارلغه انجق میلیونده برکشی نائل اوله بیلیمور . بو بختیارلغی اوله میلیونده برکشی به تخصیص ایتدی کمه استغراب اولنسون . چونکه : ماهیت حقیقیه سنی بیلیمه رک آرزو کشی اولدیغمز رفاه و سعادت ، آرزولری حصوله کتیرمک دیمک دکلدر . اگر اوله اولنسه هر ثروت و صحته مالک اولانلرک بختیاران زمرده سنه التحاق ایتلری لازمکلور . حالیکه اوله اولدیغنی هر کون ، هر ساعت بزّه تجارب حیات کوستریبور . دیمکدر که : اسباب و وسائط ماده ایله نشوه حقیقی اکتساب اولنم یور . یا نصل ایتلی ده بوسعاده نائل اولمی ؟ « علم ایله » دیه جکسکمز . دکلی ؛ پک کوزل اما یا علم منزله عامل اوله منر ایسه ک؟ هایدی عالم و عامل اوله لم . عجبا نشوه حقیقی اکتسابه موفق اوله بیله جکمی بز؟ بوراسنی پکده کسدریم . چونکه : مسئله اخلاقه و تخصیص خصائل ممدوحه نک ایجابات طبیعیه سندن اولان صفوت قلبه عائددر .

نه وقت اخلاق و حکمیاته دائر بر بختده بولنسه م ، یا خود بوکادائر بر کتاب مطالعه ایتسه م خاطره بزم حاجه نه کلیر . نصل گلسون که : بی بوشوه حقیقی نک اسباب و وسائطی تحری به سوق ایدن هپ وقتیه حاجه نه نک نصایح حکمییه و افعال پسندیده سیدر .

بو حاجه نه بوندن الی سنه اول وفات ایتدی . خانه مزده اقامت ایدردی . کسد . یسی علوم و فنوندن بی بهره ایدی . لکن مرحوم زوجی . طریقت علیه منتسبینندن و کندیسیدر ده آندن اخذ فیض معنوی ایلدیکی جهته علوم باطنه دن بهره دار و بناء علیه ممدوح الحصال بر نادره فطرت ایدی . بن بونک بویه اولدیغنی صکره لری اکلامغه باشلادم . هنکام صبا و تمده دائما برلکده بولنور و آنک صحتدن متلذذ و مستفید اولور ایدم . او بکادائمانسور افرکاره خدمت ایدر کوزل کوزل سوزلر ، عبرت آمیز حکایه لری سویلردی . بن او وقت او سوزلرک معانی حقیقیه سنی ادراک ایدم . فقط حکایه لری بر مصال دیه دکلر ایدم . او حکایه لردن اوسوزلردن نه دیمک ایتده . یکنی صکره لری اوکرنمکه باشلادم .

هیج اونوده م ، وفاتندن بر قاج آی اول بر ایلک بهار صباچی برلکده قیره . چیققدق . هوا لطیف چیچکلر آچمش اولتر یشیلنمش بلبلر اوتشمکه باشلامش ایدی . کونش هنوز طلوع ایدیور ، او چیچکلری او اغاجلری او چنلری یالیز لایوردی . بو حال فوق العاده حسیاتی تحریک ایلدی . نه ساکن ساکن کز بیور ، چیچکلره اولتره نظر حیرتانه باقیوردی . . نه به دیدم که :

— امان نه! هر صباح بورایه کز مکه . کله م . بوراسی پک خوشمه کیتدی . او کوله رک :

— نه سی خوشکه کیتدی ؟ دیدی . بوجواب آرد مزده شویله بر محاوره آچمه سبب اولدی :

— نه سی اوله جق؟ چیچکلری ، اولتری ، بلبلری ، سولری .

— ای بولردن نه اوکره نه بیلدک :

— هیج ! بولنر آده نه اوکرده بیلیرلر ؟ یا لکنز نشوه لند بر لرلر .

— نشوه نصل شیدر قرم ؟ بکا اکلات بقایم .

بو صوک سوزده کولمکه باشلادم .

چونکه : او وقتہ قدر نشئہ نك فصل شی اولدیغنه دائر بر سوال وارد اوله جنی هیچ عقلمه کلمه مش . کلمش اولسه بیله آلتی آی دوشونسه نشوئه نك تعریفی ایچون بر کله بوله مزدم . او وقت پک کنج ایدم . سکوت ایتدم . شمدی بیله اوله بر سوال صورلسه جواب اعطاسندن عاجزم . بنم سکوتم اوز . رینه او بر نظر معنیدار عطف ایتدی . بو سفر کولبور عادتاً اغلا بوردی . ایچنی چکدی . دیدی که :

— حقک وار قزم . دها بور الرینی بیله جک باشده دکسین . بن بو قدر باش بیلهش ایکن رینه بو دنیا به عقل ایردیره . میورم . دنیا پک غریبدر . شو قدر که : ظاهر رینه الدانوب ، داماملی ، زینتنه باقوب قابلماملی . انجق یرادانی اراملی . کوزینی درت آچوب هر باقدیغک شیدن عبرت الملی . حتی انسان اولا کندیسنی بیلملی که جناب حتی بیلسونده ایکی حیوانده سلامت بولسون . ایشته او وقت حاصل اولان نشئه به نشئه دیرم . بوقسه سنک شمدیکی نشئه ک بجه نشئه صایلمماز . انشاء الله یو . جناب حقه عبادت ایت . قلبی پاک طونده دائماً نشئه ملی اول .

بن ایسه بوسوزلری کمال دقتله دکله دم . هپسینی اولدیغ کلام ایسه ده شو « کندیکی بیل » سوزینی بر درلو اکلا به مدم ، حتی بوسوزده جاتم بیله صدقادی . دیدم که :

— آ . نه حکم کندیعی نیچون بیلمه . یهیم . بن انسان دکلییم ؟ ایشته انسان اولد . یعنی بیلدکن صکره کندیعی بیلورم دیمک دکلیدر ؟

باشنی حالایه روق :
— خیر قزم خیر ! بویلس جناب حق بیلمک ، کرچکدن نشوئه لئمک ایچون کافی دکلیدر . بونک برده سری وارد . فقط دها شمدی بورالر رینه عقلک ایرمز . ایلروده انشاء الله او کره نیرسک . ارتق بولقر دی نی براقلم . بشقه شی قوشلم .

یدی و آفاق شیلردن بحث ایتدی ایسه ده آندن صکره کی سوزلر بنم هیچ قولاً .

غمه کیرمیور ، متصل اولکی اوعلوی سوز . لر : ذهنی اشغال ایدیوردی . یالکز او کونمی با ؟ اوچ آی صکره حاجه نه وفات ایش وازدن یدی سکره سنه مرور ایشم ایکن مرحومه نك او کلمات حکمت غایانی الان ذهنی یورمقده در .

مرحومه نك غیوبیت ایدیسه سند نصکره نظر مطالعه به آلدیغ دینی ، اخلاقی ، حکمی ، کتابلرک مندرجاتی هپ آنک سوزلر بیت تفصیلاتی . وانعل واطوار دیندارانه سنک بر قانون حکمت بیانی در . از ان جهته بن فارسی او قورکن حضرت سعدینک :

« برک درختان سبزدر نظر هوشیار : هر ورقی دفترست معرفت کردکار . »

بیتک معناسنی خواجه تقریر ایدرکن حاجه نه نك ضیاع ایدیسندن متحصل آلام و تأثرات قلیهم تجدد ایتدی ده اغلامدی .

حاصلی مطالعاتم مرحومه نك صدق مدعاسنی اثباته دلیل کافی اولدیغندن بکا اکلامق ایستدیکی اونشوئه حقیقی به وانی حصوله کترین سلامت وجدانه نائیت غایه مقاصد شریه اولدیغنه شمدی قائل اولیور فقط قلوب بشریه ده بویله بر سعادت حقیقی . نك حصولی نه کبی اسبابه متوقف اولدیغنی بولوب چیقارمق دن قالیورم اما بو کون عاجز ایسه مده بلکه یارین قادر اوله بیلیم . اوله یا !

جناب حق — ولو ادنا درجه ده اولسون — بکاده عقل احسان بیورمش : مادامکه بونی اکلامق واکلا دقتن صکره اوسعاده نائل اولتی هوس و ارزوسنده بولنیورم اولانجه قوای مفکریمی بو نقطه به حصر ایدر یدی کتاب کائسانه انظار مدققانه عدلیت ایلرده بلکه او کره نیرم . فرض ایدم که : سلامت وجدانک اسباب حقیقیه .

سنی او کرشم اولهیم . عجیاسبانی او کره . نی ویرمکه اوسعاده نائل اولیوره چکمی .

یم ؟ بونی هیچده مأمول ایم . زیرا : « علم عقل ایله عمل اخلاق ایله در . » اشته حاجه نه میدانده امینم که : او خاتون نشوئه حقیقی به بحق مالک اولانلردن ایدی . لکن هر حال

وکاری علمی دکل عملی ایدی . عقلی دکل اخلاقی ایدی . اوت انک نظرنده اقبال ایله ادبار یکسان ایدی . شمیده تخطر ایدیورم بر کون چیلدیره سی به سودیکی حقیقینک وفاتی خبرینی آلدیغی وقت هان نمازه طور . دی . نمازدن صکره حالنده هیچ بر تغیر کورنمدی . بونی کندیسندن صورددق :

— امر الهی به نه دینور ؟ او ویردی . او آلدی . بن اللهمک ایشنه قارشام دیدی . برده ثروت وزینت نامنه افندیسندن قالمه بر کویه سی نصلسه بر کون دوشدی غائب اولدی . بوکاده مکرر اولدی .

— بن بو قدر سنه قوللاندم . هوسمی آلام . بلکه بر کویه سی اولمایک الله کچر سویتر دیدی .

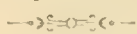
ایشته بن مرحومه نك طرز حاتنی بر درس حکمت اتخاذا ایدرک نشوئه حقیقی نك استراحت وجدان ایله استراحت وجدانکده تسلیمیت — جناب حقک هر حال وکارده ایشنه قارشه مق احکام قدره کرد نداده اولمق — ایله تسلیمیتک دخی صلابت دینه ایله اولدیغنی حقیقتی کندیجه میدان چیقار . دم . شمدی نه یا بملی ؟

او حکمت و حقیقته تطبیق حرکت ایدوب ده نشوئه حقیقی بی حاصل ایتلی . بونه به توقف ایدر ؟

حاجه نه وقتیه « کندیکی بیل » دیمدیعی ؟ مکر هر سوزی کبی بوسوزی ده احکام شه عیه به مستند ایشم . اوله یا معرفت نفس اقدام علوم دکلیدر ؟

او حالده نشوئه حقیقینک حصوله وسیله اولان افعال وحرکاتده بولمق ، مطلقاً نفسنی بیلمکه توقف ایدر که : اوده اسرار قلبیه به کسب وقوف ایشمک و بو واسطه ایله انسان خالقنی بیلمک دیمکدر . خالقتی بیلن نشوئه حقیقی به نائل اولمسونده یا کیم اولسون ؟ رعنا بنت صفوت

اطلعه بر قلاچ کون

شهرلر ده غوغای فردای تعیشله متموج ، منهاجم اولان هیئت اجتماعیه نك

دغدغه حیاتندن فرار ایله ، قیشک سیاه کونلرنده کندیمه برکوشه انزوا و وحدت اتخاذ ایتدیکم از مید کورفرینک مدخلنده کی بیوک آطه یه کیتمک ایچون برکون صباح واپورینه شتاب ایتشم .

احتیاطه کمال رعایتله حرکت ایدن بووایورک کوکرتهدندن ، یکریمی کوندنبری برطاقم مظل بلوطلرله اضطراب ایچنده قالان ساده ، قلبک اوزرینه قدر این او سیاه کونلر یواش یواش یوکسایور . و شمال غربی ده سیال بی قرار خطوط شعاع ایله چیزلمش سمانک بعض مائی کوشه . لری کورنیوردی . اوزاقدن طانیدیغ تجارندن برذات دکنر تماشاسنه مستغرق اولدیغمی کوردیکندن یانمه کلهرک بکا بحر محیط هندیدن بحث ایدیوردی . کندی بوندن یکریمی بش سنه اول هند ایله اوروپا آرهنده قماش ، قوش تجارتی ایله مشغول اولدیغندن صو ایله کوکک قوجاقلاشدینی ، و اوقوجاغک ایچنه بر عظمت متزلزانه عاشقانه ایله کره شمسک دوشدیکی دکنرلرده سیاحت ایتش . هندده بیک درلو نعمات طیور ایله آهنگ دار برمهتابی کیچدهده آیک ضیاسنه قارشو اوچوشان طاوسلری کورمش . بومیابه شمندوفرله بش اون ساعت اوزاق اولهرق اختیار اقامت ایتدیکی برگوبده تمک اوطه سی آچیق قالیرسه مایمو . نر ایچیری کیرر ، طباقاری قیرار ، نه قدر میوه وارسه آلوب کنوررلرمش . بعضی ساکت کیچهلرده پنجره بی آچدینی زمان هندک او بیوک طاغیرندن اوزاقدن اوزاغه ارسلان سسلری عکس ایدرمش .

مهتابه قارشو اوچوشان طاوسلرک قناد چرپنیلری ، کره شمسک عمان بی پایان ایچنه سقوطی ، هندک تا اوزاقدن کی طاغیرلر بدن ، آفاق دورا دورندن کوک کورلرکی انعکاس ایدن ارسلان سسلری آرهنده بیوک آطه یه واصل اولدق . آطه یه وصولدن ایکی ساعت صوکره هر طرفده ایدم . آه ، او روز روشن ! آه ، او روز انزوا ! بوتون پانچورلر قبالی ، بوتون اولر بوش ! هر یرده ،

هر طرفده یالکز ضیا ، نور ! بوش اولرک داملرنده ، قبالی پانچورلرک آرلرنده ، چلاق باغچه لرک کوشه لرنده ، میدانده ، حیاتهده ، حرکتنده یالکز او ! بر ایدنبری محبس اضطرابلری اولان اوسیا بلوطلردن فرار ایدن بوضیا ، بوانوار ترو تازه بر زری . و فر اولهرق قارشوده اوسفید سر اختیارلرکی وقار و عظمتله دوران قارلی طاغیرک اتکلرنده نمایشلر ، کنار دریاده شهر آینلر ، یاز قیش ییشیل دوران اغاچلرک آرلرینه سایه لرینه صوقوله رق نازو نیازلر ، کیرلی کیزلی بوسه لره معاشقه لرایدیورلر ، اوبیوک یارلردن پرتاب ایدهرک دکنرده مائی شعله دن قنادلرله بر آنده افقلره قدر کید . بیورلر ، آطه نک او ایصنر سو قاقلرنده چلغین کی قوشوشیورلردی . بنده آرقلر . ندن ! ... او کون او کوچوچک بیوک آطه . نک هر طرفی دولاشدم . اقشام اوزری بی تاب ، متفکر بر حالده « آیایورکی » ده کی برقیانک اوستنه اوتوردم . کونش باتیورکن مغرب قور رنکنده ، بو حذایه تصادف ایدن خیرسز آطه دکنرک اوزرینه چقمش برمرجان کی دوریور ، هکبه لی آطه نک ، غروبک او آتشین آل ضیاسنه ناظر یاقو . تدن پنجره لری توتوشمش کی پارلیور ، بونلره نسبتله براز قرالتیلی اولان بورغاز ایسه قویوپنه برکل دمتی کی کورنیور ، و اودمتدن دکنر دوشن یراقنر قارشوکی ساحلرله دوغری اوزایوب کیدیوردی . صکره بو علولر ، بو آتشلر ، بومورلق آطه لرده ، دکنرده ، ساده ، افقلرده تدریج ایله سونیور ، سونیور ، سونیوردی . او آنده بو طاشله اوزرنده کی وجودک فرقی قالمشدی . - استغراق ایچنده بوتماشایه دالوب کیدن روحی کویا چرپینان قنادلر . ینک آلتنده کتیریورمش کی - بی ایقاظ ایدن کچکمش بر قوشک باش اوجده کی رفرف بالی ایدی .

زمان نسل دگیشیر ، یارین بو گونه نصل بکزه من ! کیچه بردنبره شمالدن ظهور

ایده رک اوتلی صارصان بورانک آوازده سیله صباحه قدر کوزمی یومامد . هوانک بر اوجندن براوجنه زنجیرلری قویمش طوب آرابه لری یوارلنور کی باشمک اوستنده مهیب سسلری ابشیدیلوردی . قیشک فورتنه لی او اوزون کیجه لرینی ، بوتون عالمک خواب راحت و اوردینی کیجه یاریلرنده بنم کی آلام اعصاب ایله او یاقق دورهرق نور نظر مضطربی ظلام بی نهایت کائنات ایچنده غائب اولمشره صورملی ! پیشگاه صولانته مصادف الک مونس امللری . حیات دل و جان اولان امیدلری قبروب کچین بورا انسانک موجود . دیتندن بعض شیلری آلوب قرانلغک ایچنه کورتوردیکی کی ماضینک اک درین کوشه لرنده مدنون بر طاقم خاطرات الیه بی ، افکار مظلهمه بی ، ابدیتک سینه نیساننده کی احزای قلبیه بی یرلرندن قوباروب کتیریور . ابدی غائب اولمش بر انیس روحک مجهولانه مخصوص بر شکل غربیب مضطربانه ایله قیوی چالدینی ، بر خاطره الیه نک ایچری کیرمک ایچون اه وانین ایدهرک پنجره بی آچقله اوغراشدینی حس اولیور . انسان غیر اختیاری بر حرکتله یواش یواش قیوی اراق بر اقیب ، شکللری سیساردن . حیاتیاری سرائردن اولان مخلوقات منسیه ماضیه دن بری او طه یه کیرر ، بورهرو سهاوینک ایا . قلری بلوط پارچه لرندن بر ستره بیاضه بورندیکی کورینور ، غایت اوچوق رنگی ، دو قوندینی بری یقار باقیشیه قنیه کزه اوتورر .

— برکله ! برکله بکا حیات جاودانی ویرسون !

بوتون بونلر . کانون ثانینک کول رنکنده کی صباحنه قارشو حافظه خیالندن سسلنوب اوچاز . باشمی پنجره یه اتکا ایله دیشاری باقدیم زمان ، کوکدن دکنرک اوزرینه ایشمش مهتر بر پرده بخارک بعضاً یرتیلان یرلرندن تا اوزاقدن شهر پیدا ونهان اولبور ، وینه او پرده نک آره صره جریان هوا ایله آجیلان آره لقلرندن شرق طرفده قنار باغچه سی بردامله صویک ایچنده اهتزاز ایدر

کبي کورينور، اشاعیده، دکر قيسنده،
 نجر دلری قریق بر کلبه کیره رک کردابلر
 حاصل ایدن صنوق روزکارلر ایچریده
 بولندی براق بد بخت حیات انسانیه
 دوندرمغه چالیشیوردی. براز دولاشمق
 ایچون دیشاری چیتدم. اوکون سواحل
 کز یله جک اوتور یله جق حالدہ دکدی .
 بعض ارباب ثروتک کانه صغری آردندن
 یوریه یوریه اکلانمیز برسوق ظیبه ایله
 صباحیلن اءتاک نجر دسندن کوردیکم کلبه یه
 تقرب ایتدم . بیاض صاچلر بنک، نهایت
 بولدیغی آلتندن باشلا یه رق وجودینک اوچلری
 اولان یارمقلرینه قدر بوروشمش براختیار
 بیوک آت تپونت ارنک اوتورمش سکسان
 سنه تک، ممر سیلابه ووقوتای اولان
 اویش . جتور لاشمش یوزینی حدت
 وغلپانده کی عناصره، صو ایله هوانک محل
 مبارزه اتخاذا ایتدکبری دکزه چویرمش .
 اوبیاض تیهلرک اوستندن، اوسیاہ اوچو-
 روملرک ایچندن چیقوب کله جک بریسنی
 بکلر کی دور ییوردی . کال حرمتله بوکلبه یه
 کیره رک اطرافه کوز کز دیردم» پدرمله برابر
 قاچ کره لر بویله فقرا کلبه لرینه کیرمشدک .
 عجز و فقرک بو قورقنچ کوشه سنده سفالتک
 یاتمش براغاچ کبی قورتدیغی، قرار تدیغی
 نه یاشده اولدیغی اکلاشلمز، سیاہ قتیغه
 بکزه یں صاچلردن عبارت برقادینک وجو-
 دی مہلک بر او کسوروک صار صیور ،
 قوجاغنده بو سبتون کوچامش، آزالمش،
 اسکی پاچاورالره بکزر برچوجق، سودی
 کافی بوله مدیغی ایچون اغلامقن قیصلمش
 سییله فریاد ایدیوردی . سواحلہ هجوم
 ایدرک قیریلان دالغہلرک آوازہ انکساری
 آردسندہ سکسان سنه تک برقلب منکمرک
 فریادی دیکلییوردم . سنه لرک زیر بارنده
 ازلمش کبی بوغوق، ضعیف، تترک برسسلہ
 بو بیوک آتہ باشلرینه کلان بروقعہ الہیہ
 نقل و حکایہ ایدیوردی . بالقجی اولان
 دامادی کچن قیش قایغیله آچیقلمہ چیتدیغی
 برکون بردنبرہ پاسلامش باقر رنکنده
 بلوطلر هر طرفدن هجومه باشلا یه رق

فورتنه دن دکزی طانیلمز برحاله کتیرمش .
 کوندوزلر اقشامہ، کیچہلر صباحلره قدر
 بکله مشلر . هوا سکونت بولدقن اوچ کون
 صوکره دکز قایینک یازچہ لرینی ساحلہ
 کتورمش . شمدی کیمسه سز قالان بو
 اختیار بیوک آتہ، قیزی طورونی، اوتوزسا-
 عدنبری آچمشلر . کیچہلر اوزون کوندوزلر
 سیاہ، انسانلر مرحمتسز ایش ! بو فقر
 ومدلتی بو دهشت ضرورتی نقل و حکایہ
 ایدن اوتترک او اختیار سس انسانی تاقلبندن
 الیم بر صورتده ضبط تمخیر ایدیوردی .
 آء ادوار جهالتک بقیہ سیئاتی اولان
 اعتقادات باطلہ، طرفکیرانه فکرلر، غرضلر،
 کینلر بر آن بر طرف ایدیله رک عالم انسانیت،
 ہم بیوک سعدیمک شو قطعہ سنہ، برکون
 ایچون، قائل اولسه بر عصر سلامت
 بولوردی .

بنی آدم اعضای یکدیگرند
 که در آفرینش ز یک گوهرند
 چو عضوی بذر آورد روزگار
 دیگر عضوهارا نماند قرار
 سای پاشازاده
 سزای

مرتبہ کمال نوع بشر

انسان دنیاہ کندیکی وقت اصلا کندی
 قوری یه بیله جک و کندی بیلیه بیله جک
 حالدہ اولدیغی معلومدر . سائر حیوانلرک
 یاورولری کبی طوغدیغنده یوری یه مز کندینه
 ویرلمدکجه غداسنی تدارک ایدہ مز . حیوانانک
 اشرف و متمساری اولان دیگر حیوانلر کی
 دیش طرناق مثللو سلاح طبیعیسی بولندیغی
 حالدہ عقل و ذکاسی ایله هپسنی تحت حکمنہ
 آلان انسان کندیغی محافظه ایدہ جک توکدن
 ومدافعه ایله جک شیلردن عاری اوله رق
 دنیاہ کلور . اوزمانک عاجز بر حیوان دخی
 اکا ایستدیکنی یاه بیلور . انسانک مبدأندہ کی
 بو عجز بوضع عجا عقل و ذکاسیله سائر
 حیوانلرک یاه میه جقلری شیلری یابدیغنده
 کندی پک بکنوبده صایتهمه سی ایچون

دکلیدر؟ بو ابتداده کی عجز نهایتہ کی عجز
 برمثالی دکلیدر؟ ابن رشدک خواجہ سی ابن
 طفیل یازمش اولدیغی «حی بن یقضان» نامندہ کی
 حکایہ ده خالی اطہده بر چوجق یتشمه سنی
 کوستردیکی و بو چوجق قوجه بر آدم
 اولدیغی دہا کلاتدیغی حالدہ ابتداسندہ انک
 تغذیسنی ینه سودلی برکیکک حس مادرانه ایله
 آئی امزیر مسنه ویریوردی . امزیر مک سودلی
 حیوانلرک سائرلرنده دخی بولنان برحس
 اولدیغی حالدہ تاریخ یدنجی عصرده کی فینوا
 وحشیلری قادیلرینک چوجقلرینی امزیر-
 مدکلرینی یازیور . چوجقلری حیوانلرک
 ایلیکلر یله بسیلرلر ایش . فقط چوجق
 ینه هر حالدہ بر بسیلنمکه محتاجدر . عالم
 مدنیت ایچنده طوغانلر اکلامق قوتنه مالک
 اولدقن صوکره اوکر تمک ایچون کوچک
 چکمزلر . کوردیکی صورده رق مکملرده .
 درسلر کورده رک هر شیئی اوکر نه بیله جکلری
 قدر اوکره نورلر . قناعت انسانلرک کوچ
 قبول ایدہ بیلدکلری برشی اولدیغندن بو
 اوکر نه بیله جکلری قدر اوکر تمکله قناعت
 ایدہ میان انسانلرده چوقدر . هله باخصوص
 ترقیات مدنیہ و اختراعات جدیدہ ایلر اولدکجه
 برچوق انسانلر کندیلرینی بکنمکه باشلا .
 یوب عجز بشری خاطر دن چیقاردقنلر دن بو
 قناعت آزالیور . شیار قلق چوغالیور . کندی
 بیان شیارماز دیرلر . لکن بولر دہا
 او مرتبه یه یعنی کندی بیلمکه وار مامشلرک !
 «تالس» دن برو «سقراط» دن برو بیوک
 نیلسوفر «کندی بیل» ! دیمشلرہ حضرت
 علی افندیز «کندی بیلن ربی بیلور»
 بیورمش . بوسوز حضرت علی سوزیدر !
 او یله کندی بیلمه دن بکنوب دینی ایمانی
 غائب ایدن شیارقلرک غفلت وضالنتی
 اکلادر .
 شمدی علوم قطعہ دن غیر یسنی قبول
 ایتامک طرفدارلری تکثر ایدیور . نهایتی
 بولمقلری کنہی اکلا یه مدقلری شیئہ اینانہ
 میوب انحق یکی یکی کره ایکی درت ایدر قیلندن
 بولنان و بالتجربه ثابت اولان شیلری قبول
 ایدہ بیله جکلرینی سویله یورلر . علوم قطعہ دن

نلرك و كيملى انسانلرك مقدارىنى كوسترن برايتاستيق يازمش ايدى كه كيملى اولانلرك مقدارى سائرلرينه نسيبة نه قدر آزاو لديغنى كورمك دخى انسانه حيرت و يرر.

تاريخك ايريشه مديكى زمانلرى اوچ دوره تقسيم ايتمشلركه بونك برينه «آزده پي ر» يعنى طاش سنى، ايكنجيسنه طونج سنى، اوچنجيسنه تيمورسنى ديورلر. حتى طاش سنى ده ايكي به آيروب يونتمش طاش سنى و جلالتمش طاش سنى ديمشله. بوندن مقصد انسانلرك او بله طاشدن آلات و ادوات ياپوب تيموراستعمائى صكره دن او كرنكلرى ايتمش. لكن بو اذوار ترقيات كرنك ارض اوزرنده كمش اولان انسانلرك هپسهنه بردن بروقت و زمانده تطبيق اولنه بيله جك بر حساب اوله بيلورمى؟ زير امصريلر و بابيليلر و آمودريانك ايلك اهاليه سى ايله سائر برطاقم خلق معدن ايشللكلرى حالده يونان و ايتاليا طرفلرنده طاشدن آلات قوللانيلورلردى. قابلك يدنجى اوغلى اولان توبالقاين بن لامكك تيمور و تونج ايشلديكى تور اتده يازلمشدر. حالا بوكون ده طاشدن ياپيامش سلاحلر قوللانان بولنيور. چينده حالاطاشدن بچاق قوللانان اهل زراعت بولنيورمش. التون ايشلنمسنه كلنجه حضرت ابراهيم مزارستان ايچون بر محلى در تيوز عدد «سقل» دنيلان سكه يه اشترا ايتمش. حضرت ابراهيمك اوغلى حضرت اسحق ايچون قيز نشانلا. مغه الجزيره طرفلرينه كوندرديكى كيمسه «ره به قا» يه التوندن ايشلنمش كو په لر تقديم ايلمش. تروا محار به سنده بولنان مشهور «اشيل» ك قالقانى ده مشهوردر كه تاريخك اورالرى ميتولوژى حكايه لرينه قاريشيور. شويله كه: اشيلك والده سى دكر پريسناك قيزى ديدكلرى ته تيس دكر پريسى نره ايله زوجيه سى دورى دن اولان اللى عدد قيزك اك كوزلى اولوب آپولون پنتون و ژوبيتر تزوجه طالب اولدقلى ته تيسدن طوغه جق اوغلك باباسندن بيوك اوله جنى كويا كنديلرينه معلوم اولمش ده پريلره انى تزوجدن و ازكچمشله. ته تيس ده چاره سز قالب حيات ابدى به مالك

آيت كرمه سنك حقيقتى بتون جهانه بيلدير. دى. شمسك كندى مركززنده كى حركتى كشف اولنيه ايدى «والشمس تجرى لمستقر لها» آيت كرمه سنك حكمتى اكلاشيله بيلور. مى ايدى؟ دينلك ايتنيلان سوز بر آزشى بولغله هر شئي بيلمك و بيله مدكلرى شيلرك اوله ميه جفته قناعت ايلمك انسانلرا ايچون بك بيوك خطادر.

اوت انسانلركنديلرينى بيلمك ايچون ده اوغراشيورلر. اصللرينك نسللرينك احوالى تحقيق ايچون ده چاليشيورلر. بر آره لق بر «داروهن» چيقدى. نوع بشر و اجناس به ايم حقتده بر جوق سوزلر سويلدى. «آمان بو آدم نه لر كشف ايتدى» ديرلر كن سائر بر جوق علما بونك نه قدر قوتسز سوزلر اولديغنى كوسترديلر. انسانك مبدأى شكلا و صفاتا دكل حتى حالا تماميه حيوانلركى اولديغنه دائر اصلا بر اماره قطعيه بولنديغنى كوسترديلر. انسانى سائر حيوانلردن تفريق ايدن لسان انسان نه زماندنبرو و ارسه كنديسيه برابر وار اولديغنى اكلاديلر. لسانك وحشيلرك خير لامه لرندن دوزله بر شى اولديغنى اكلاد. شيلدى. لسانلر حقتده اولان تبعاتك مطا لهه سى انسانه حيرت و يرر. او تبعاتله مادر السنه اوله رق بولدقلى اوچ اسانك مكمليتنى اكلاديلر وانلرك مشتق اولديغى ديكر بر مادر اوله جغنى ده محتمل كوردكلرى حالده آنى بوله مديلر. او اوچ لسان ايسه صوكره دن اصلا حنه احتياج مس ايده جك صورته اولمديغندن اكل دكل كيتدكجه لطافت و اكلى غائب ايدلمش. سزار قانتو متجدد و مترقى انسانلرك ياقمق دكل آنجق دوچار زيان ايلمش اولدقلى بر شئي وحشيلرك استمدادلى فصل يابه بيله جكنى سوبله بور.

وحشتك مدنيتدن اقدام اولسنى بيله كسدره مديلر. وحشت نجه زمانلردنبرو فصل كليورسه مدنيت ده او قدر ايلرلره وارييور. بوكون وحشت يوقيدر؟ ده ا كچنلرده اقدام غزته سى دخى كره ارض اوزرنده چيريل چيلاق حيوان كى يشايان انسانلره يالكر بر قوشاقه تسترايدن انسا-

اولان هندسه نك اساسى بولنان خط هندسى بيله بر خط موهوم دكليدر؟ علم حسابك عدد غير متناهيلرينه عقل ايريشه بيلورمى؟ عقلمز ايرميورديه براهينى اجلاى بديهاتدن بولنان هندسه نك اساسى اولان خط موهومى آتسه ق غير متناهيلرى قبول ايتسه ك بزم ايچون حساب و هندسه دخى قالدورمى؟ او حالده حالز نره به و ايرر؟ اللريله طوته بيلد. كلرى كوزلر يله كوره بيلدكلرى اناليز ايتدكلرى اجسامك حقيقت اساسيه سى حقتده دخى عجب بر معلومات مكمله ويره بيلورلرمى؟ فيلسوف بول ژاننه نك برسوزى واردر: «دوقور بو حركت كتابى از قويان فلسفه آشتايان بر نقصاتى كورلر. او ايسه «مؤلف هر شئي ماده نك موجودتى ايله تعريف ايلديكى حالده ماده نك نه اولديغنى بزده كلاتمنى تماميه او. نوتمش» دير. اما بويه سويلديكى حالده بونى بول ژانه كنديسى اكلاتيورمى؟ خير! او بو بحثه دائر يازديغى كتابده بو كى مسئله لرده كى عجز بشرى اكلاتيور! فيلسوف مشهور اويلرك كوزل برسوزى واردر: «بعض شيلر واردر كه تشريح جيلرك بچاغنه كلز. كيميا كرلرك چناغنه صيغماز» دير. لاينچ بر شينك ابتدالرنده هپج مقنايقدن خارجه چيتماز. لكن هر شينك اكالى متافريك ايله اوله جغنى سويلر مش. حالا اوبله سويلد. نلرده ينه و اريا! اكر اوبله فيلسوفلر اولسه او برلرينك ياكلشلقلى ميدانه چيقارمى؟ بر بو حتر چيقيور بر جوق كيمسه لر: «ايشته مسئله حل اولدى. دوقور بو حتر هر شئي اكلاتدى. عالم جهان نه اولديغى اكلاد. شادى. اساس حقيقت تظاهر ايتدى. ده ديركن نازشولرينه ژانه و امشالى چيقيور! انلرك حكمتلرينى مسلكلرينى اساسندن سيلكيور. اما مقصد هر كس او كرنيلديكى قدر يله قناعت ايتسون ده زياده سنى اكلامغه چالشمسون ديمك دكلدر. او حالده فن هيئت حالا آرسطو زماننده كى صورت تدريسنده قالدورده هر كس كوكلر دونيور اجرام سماويه طور بيور صا. نور ايدى. اورتقيات علوم و فوندر كه «وترى الجبال تحسبها جامدة وهى تمر مر السحاب»

اولیان انسان اولادندن فیتویت قرالی نوره ایله ازدواج ایش. انلردن آشیل طوغمش. آشیل تروا محاربه سنه کیده جکی وقت والدهسی ته تیس آتش پریمی اولان وولقانه اوغلی ایچون برزده ایله برده قالقان یایدیرمش. وولقان زویترک زوجه سی زونوندن اولال اوغلی اولوب یک چرکین اولدینی ایچون کویا باباسی ویا خود آناسی ریوزینه آتمش. دوشدیکنده ایغی ضویال ایش. وولقان تیمور خانلر یاپوب ایشلمش، او قدر چرکین اولدینی حالدده کوزک پریمی وده نوس ایله تزوج ایلمش ایشته ریوز ایشیان وولقانه ده ته تیس اوغلی ایچون اولان قالقان یایدیرمش.

بویسه دیکسیونرنده « وولقان » نامیله دنیاده ایلك دفعه تیمور تونج ایشیان کیمسه دیدکلری « توبالقان » نامنده برمشاهت بولدقلرنی یازوبور که بوتوبالقان دمین سویلد. یکمز قابک یدنجی اولادی اولان توبالقان ایش. « توبالقان » ک باباسی لامک ایکی زوجه آلمش. برنجیسی اولان « آدا » دن مشهور عشیرت لر رئیس جابل ایله آلات موسیقیه موجدی جوبال اولمش. ایکنجی زوجه سی « سلا » دن ده ایلك دفعه تیمور ایشیان « توبالقان » ایله بزطوقومنی ایجاد ایدن « نهوما » نام قیز اولمش.

آوروبالولرک تدقیقات و تخریبات تاریخیه خصوصنده کی غیرت لر حقیقه شایان تقدیر و حیرت بر درجه ددر. مدینتک او جنی بولمق ایچون لرلی قازیبورلر. باشلری از قیورلر. بوتور جایشیورلر. بو عصره قدر مصر آثار عتیقه سی تبی یوق ایدی. اووقته قدر مصر آثار قدیمه سنه دائر یازیلان شیلر ایچون صنایع و معمارلق نقطه نظرندن یورودلمش. بونا پارطک ضابطلرندن برینک مصرده بولدینی برطاشدن بوتبع باشلا. مش. چینده او جنی بوله مدقلری برمدنیت قدیمه کوریلور. هند مدینتی تدقیقه باشلا. ندیننده ایسه هندک اوواسع ادبیاتی دخی برطاق میتولوژی حکایاتنه قاریشه رق تدقیقات تاریخیه ایلرولره وارده میور.

تبعات تاریخیه نک ایلروسی هپ میتو. لوژی مصالرینه طالیور. اندن سوکرده. سندن ایسه هپج برشی ا کلاشیلیمور. هر طرفک بر میتولوژیسی کوریلور. لکن بوکاده ایلك اعتقادات میتولوژی ایدی دنیاه مز. زیرا حضرت موسی و حضرت عیسی دن سوکره یهودیک وخرسیتانلق واریکن ده میتولوژی عقایدنده خلق بولنیو. ردی. وحالده یزقی؟ سیاه عربلرک فیتیشیز. میلری و سائر بعض اقوامک کندیلرینه مخصوص اولان اعتقاداتی ده مشرکک دکلی؟ فلاسفه عصریه پاغانیزم یعنی مشرککک ده اساسنی تدقیقه جالشبورلر. قارلیل نام مشهور انکلیر نیلسونی آوروپانک یقین زمانلرنده کی میتولوژی سندن اولان سیقاندینا و پاغانیزمیدینی تدقیق و تبسغ ایله بوکادائر اولان تحقیقاتی یازیور. نک کوزلی فلان دیه عجائب هیئتلرده ا کلا تدقلری او میتولوژی نیک اک بیوک پریمی اولمق اوزره طانیدقلری « اوده » ی وانک اوغللری دیه درلودرلو حکایه لر یابدقلری اون ایکی کشتی بی ا کلاتیور. بونلرک عادی انسانلر اولوب « اوده » حضرت عیساندن یتمش سنه اول اون ایکی امراسی و برجوق آدملری ایله آسیان آوروپایه کچمش بر زمان قره دکر طرفلرنده بولندقدن سوکره فتوحات حریبه ایله اهالیسنی آوروپای شمالی یه یرلشدیرمش اولان بز پرس اولدینی شمندی ا کلا شلمش. « اوده » جنکاور اولدینی کی موجد ایش ده. کندی لسانلرینک حرفلرنی ایجاد ایلمش. شاعر. مش. شعر سویلمش. موسقی ایش اشعای رینی بستمش. سوکره کندینسی انسانلقدن چیقارمشلر. و اون ایکی امراسی ایچون ده انک اوغللری دیمش. انلری ده اعتقادلرینه قاریشدیرمشلر. بوندن سیقاندینا و پاغانیزم. میسی چیتمش. بونک ایچون قارنیل جاهل و هپج برشی بیلمیان خلقنک (اوده) دن اویله موسیقی بسترلینی ایشیدوب حرنلرنی تشکیلنی ده کورنجه حیرانقلری زیاده لشدیکنی محبتلری تعبد درجه سنه واروب اولدکن سوکره و زمان مرور ایلدکن سوکره ده

روایتلر مصالح صورتلری آلدینی کلا دیور. انسانلرک حاللری لسانلری و اعتقاد. لری حقدنه یوقارودنبری سویلدیکمز سوز. لردن ا کلا شیلور که نوع بشر ناطقیته متخلق و عقل و ذکا ایله متفیض اولدینی کی کندینی طانیوب حس ایلدیکی آنده ده کندینسی بر یارادن اولدینی تفهم ایلیور. ایچنده بولندینی عالمک بر صاحبی بولندینی درک ایدیور. جبات تعبد ایله ده متخلق اولدینی ایچون طسابق اوزره الهنی ده آرایور. حضرت آدم دنرو کلن انبیاء کرام ده بویله کندی کندی لرینه طسابق جقشی آرایوب ده صایتمش اولانلری دین حقه دعوت ایلمش. بووجهله وحدانیت الهیه دین حتی انتشار ایلمش و خاتم النبیین اولان محمد علیه الصلوٰة والسلام اندیمز کندیندن اول کلن پیغمبران ذیشان تصدیق ایدن بر دین مبین کتیرمش. قرآن کریم تحریفه اوغرا دلمش اولان بر طاقم شیلرک حقایقی بیلدیرمش. جناب حق پیغمبران ذیشانک ارسالیله طریق نجات و سلامتی کوسترمش اولدینی حالدده کندی لرینی برطاقم صارب یوللره چیقماز سواقلره آتوب دنیاسنی و عقباسنی خراب ایدنلره ده دیملی؟ اوت! دنیالرنی دخی خراب ایدیورلر. زیرا کندی لری ده بو ایمانلر. لقلرندن مضطربدرلر بو اضطرابلرنی ده یازوب نثر ایدیورلر. ایشته بونلرک بو حاللری هپ کندی لرینی بکنوب بلله دکلری بر قاق شیه شماروب او فاجق عقللرینک آله میه جنی شیلری انکاره قالمشملرندن اولیور. مبداء لرنده کی نوزاد حالنده کی حتی طفولیتک ده برخیلیجه زمانلرنده کی حالی بیلیدورلر. ایدی که عاقبتلرینه عالم دیکرده کی حاللرینه دائر کندی لرینه خبر و یریلن شیلری عقللری ایرمدیکی ایچون قبول اتمه مکه قانتیشیورلر. اوزمان بو سوکره کی درجه تکمه عقللری ایریورمی ایدی؟ اوزمانده بونی بیله بیلور. لر می ایدی؟ بعضیلری موتی پراوچوروم. بکز تیورلر. ای یا! اوچورومک سطوح مرتفعه آره سنده بولنمی لابد دکلدر؟ او حالده اوچورومک او بر طرفنده ده بر

سطح مرتفع بولنق لازم کلور. اوچورومه
دوشوبده محو اولمی دوشونمک تام بر
دوشونمک اوله مز. اوچورومی کچوب
اوبر طرفده کی سطح مرتفعه وارمق لازم
کلورکه سلامتله اورایه واصل اولمق ایچون
صراط مستقیم اوزره بولنق ایجاب ایدر.
کندی بیلنی تعلم وتبع یولدن چیقارمز
صاچتمسزین درجات علومده قطع مراحل
ایدنلرک واصل سعادت و سلامت
اوله جقلرنده شبهه یوقدر. انسانلر ایچون
مقدر اولان علمک درجه سی عجز بشر
وعظمت ربانیه بی طایق قدرکه ایشنه او مرتبه
ده انسانلرک مرتبه کمال ایدر. جناب حق
« وما اوتیم من العلم الا قلیلاً » بیور.
مشدر. فاطمه علیه

﴿ محبوبه جهان ﴾

بر محبوبه روح نواز که گرفتار درد محبتی
دل داده حسن و آئی اولیمان بر فرد آفریده
متصور دکلدر. فقط بیکانه به دست وصالنی
اوزاتمق، عرض جمال ایلمک شویله طورسون
اوفق بر نگاه التفاتی اماله به بیله تنزل ایتمز.
خجابه کاه علمده مظهر التفات و عنایتی اولانلر
چوقدر. لکن بوالفت بردارنده تزه به داخندنه
دوران ایتدیکی جهته حجاب و عفتی ذره
قدر لکه دار ایتمز. حر مکاه انسیته قبول
ایتدیکی و یاخود بزم انهماک و مفتونیتنه کیتدیکی
بختیاران اثنای بشر بووصلته مقابل جوهر
عقل و قدجان تقدیم ایدر. اوغرنده بونلری
بذل و صرف ایتمیلره قارشنی رفع نقاب ایتمز.
بومحبوبه حیات بخشانک بوازد و واجدن
متحصل بر چوق اولاد و احفادی واردر.
لکن آنک آغوش تریتمده پرورشیاپ
اولانلرک اقدم حکم موجودیتلری بشرک
سرمایه سعادتق اولمقدر. آرزوق مداخل
جمیله سی عرض اولسان بومحبوبه نک اسمی
« علم نافع » در.

علم بر چوق اقسامه ایرلدیگی کچی مضر
و نافعده تقسیم ایدیلور.
علمک منطق، فلسفه قطعه نظرندن

تعریفات و سائر سندن قطع نظرله هر لسانده
الفاظ مخصوصه ایله امیر اولنوب لسانمزده
(بیلیمک) ایله ترجمه ایدیله بیلان معناسنه
نظر آییوک بر مرتی، بیوک بر شرفی اولدیغنده
شبهه ایدیله مز.

هر درلو فضائک اکتسابی امر و کافه
رذائله انهما کی نهی و محتاج اولدیغمز هر
حقیقته مرشد و هادی اولان شریعت مقدسه.
مزک کمال اهتمام ایله امر و توصیه بیوردیگی
احکام جلیله دن بری ده « علم نافع » در.
علمک و اهلیک مزیت و فضلی حقنده یک
چوق آیات قرآنیه و احادیث جلیله نبویه
علیه اکمل التحیه و لایعد آثار شرعیه
واردر.

علم حائر اولدیگی شان مخصوصه بناء
هر کسک سوکیلیسی اولوب حتی نه به دائر
اولورسه اولسون ایراد اولنان سؤاله موافق
بر جواب ویرمه مقدر اوله میانلر غایت آچی
بر کدرله جکر لرندن قان کیتدیکی حس
ایدرله. لکن ملکه جوابه مالک اولوب ده
مخاطبهنه قناعت بخش ایدنلر اولکینک تمایله
ضدی اوله رق کوکلرنده یک طائلی بر مسرت
بولورلر.

علمک قلوب انامده جایگیر اولان بو
شان و شرفنه مبنی حقنده تشویقات دینی
لازم دکلدر دنیه مز. چونکه بو تشویق
علم نافعک علویت حقیقیه سی تقدیرات
واقعه بشریه نک قات قات فو قنده اولدیغنی
و بوجهته بر آن غیر منقسمک بیله اضاعه سی
جائز اولدیغنی اثبات و تحقیق در. دینمزده
علوم نافع حقنده نه درجه ترغیبات و ارایسه
معارف مضره دن ده اولنستده تحذیر و واردر که
بوده کافه احکام عالیسه سی کچی عین حکمت
محض حقیق در. مثلاً امام مسلم حضرتلری
طرفندن روایت اولنوب « بر دین قرداشی
شوعالم فانی به متعلق بر صقندیدن تخلیص
ایدنی جناب ربا کرم دار باقی به دائر بر المدن
قور تاریر؛ مدبونی ایفای دین ایتمک خصو.
صنده دوچار مضایقه اوله حتی تقدیرده تماماً
ویاقسماً ابر و یاخود وقت وسعتده ادا ایتمک
اوزره امهال ایدن داین اموزنده مظهر

تیسیر الهی اولور؛ عربانی اکسا، کنه کارک
عیب و خطاسنی کتم و اخفا ایدن شایان
مغفرت خدادر؛ کچی دین قرداشنه معاونتده
بولند قجه رحمت الهیه دن بعید اولماز. مسالک
علمه سالک اولان طریق فردوسه ارشاد
اولنور؛ جوامع شریفه ده جماعته نماز قیلا.
نلرک احکام الهی تدارس ایدنلرک قلبی
خالق لریه، معبود مقدس حقیقی به کمال ایقان
واطمئنان ایله متوجه اولور؛ بونلری آثار
مرحمت رحمانیه بورور، اطرافنی صفوف
ملائکه احاطه ایدر. الله عظیم الشان کمال
لطفندن ملاءاعلاده یاد ایدر؛ افعال ناجیانه
بناء شایسته دل و حقارت اولان کیمسه بی نسی
اعزاز ایدر مز. « مألله ترجمه ایدیلان تسمیق
ایدلر که نیجه نیجه حقایق عالیه بی حاوی بولنان
بو حدیث شریفه تطبیق حرکت و یاخود حیاتی
تهلکه آلتده بولنان برخسته اوزرنده عملیات
جراحیه اجراسی و صور سائر ایله بالتداوی
تخلیصنه همت ایلمک مهم کوپر یلر یا تمق، تونلر
آچمق، طاغلی طاشلری یاروب تیمور بوللر
فرشیله غربی شرقه ربط ایدرک نقلیات
عمومیه به خدمت و امالی آثار مشکوره عجباً
کیملردن انتظار اولنه بیلور؟

علوم نافع دن بی بهره اولانلر نه وقت
ونه صورتله کنیدیلرینه و یا همجنس لرینه نفع
بخش ایدر بیلمشاردر. علوم مضره دینیلان
شیلر سحر و لعب و لویه دائر و امالی معلوم.
ماتدر. بونوعدن اولان قمار دیدکلری چرکین
اکلنجیه به مبتلی اولانلر ماللرین احماء
عمر لرینی بلان نده افا ایدیه لرل. نخی نعلر.
بی عقلا و شرعاً حائر اولمیلر طریق عیسه
و بوجهته سمت سفالت سوق ایدیلورلر.
اوت! عیالت عقلا جائز کدر. جویک
وقتی اسرافدر. وقت ایسه بیوک بر نفعتمزده
نعمتی تلف ایتمه نک عدم جوارنی ایسه
بدیدیدر. شرعاً مستحدر. زیرا (الله تعالی
حضرتلرینک برکشیدن اعراض ایتمش
اولسنک نشانه سی او شخصک فآئده سی
اولیمان شیه اشتغال ایدر.) مال جمیلنی مفید
احادیث شریفه واردر. اشتتالات غیر مفیده به
جواز کوستر میان دین مینمز عجباً کسلی

وعطالت حقنده نه حکم ویر؟ دین اسلام
تنبلیکی شدتله مانع وناهی، انسانلری اقصای
مراتب کاله داعیدر. بوحالده کالات بشریه به
توسل خصوصنده مفید اولان شیرلی
خارجده، بیانجی النده بیله اولسه آوب
استفاده ایتمیز. فقط بوالتقاطدن مقصد
اشارت اولندیغی وجهله- جلب منفعت دن
عبارت اولدیغدن انتخاب خصوصنده نظر
دقت واهتمامیزی آچلمیزکه برچوق مضر
شیرلی آلمش اولیهلم. کوزلر آره سنده
چرکین ده بولنه بیلورمی که بواحیطاطه لزوم
کورلسون دنیاه منر. مشهودمن اولدیغی
وجهله کره ارضمزه حیوانی، نباتی
ومعدنی بونجه اشیاوار. حالبوکه بونلر میا
نده غدالر، دوالر بولندیغی کبی مهلك
سملرزه بولنیور. اگر هر کوردیکمزه دست
تناولمزی اوزاتیرسوق ضررلی چیقارز. بو
صورته خارجدن آله جعفر علوم، افکار،
عادات ومعاملاتی (اقدم آوروپالیر بویله
یاپورلر!) مقدمه سیله قبول ایده میز. بو
علوم، افکار، عادات ومعاملات آره سنده
اوقدر فنا، اوقدر مضر شیرل واردرکه
خسته لکلرینی بزه سرایت ایتدیرمک املنده
بولنان اقوامک ارباب عقل وناموسی ده
شدیداً نفرت ایدیورلر.

اقوام احنیه احوالنه واقف اولان
اثرلرینی کورمک ویاخود مملکتلرینه کیتمک
صورتیله عالمرینه کیروبده - نفع وضرر
حقیقتیسی هیچ دوشونمکسزین - مجرد
احتراسات نفسانیله رینه اویغون کلدیکی
ایچون بعض امور ی قبول واتخاب ایدنلر
چارسویه چیقوبده النده کی آلتون انجو
مجوهراتی اویونجقه مبادله ایدن چوجقلره
وزقاقلرده کوردیکی سوپرونتیلری برمال
ظن ایدرک درلو کلفت وزحمتله خانه سنه
کترین معتوهرله بکزر. علومک برقسیمی ده
علم اولمق اعتباریله محض خیر وصلاح ایسه
ده صاحبک استفاده منه کوره مضر اوله
بیلور. مثلاً معاملات ناسه دائر معلوماتی
اولان کیمسه بوبابده کی علمنی شر، فساد،
حیه وابطال حقوق کبی فناقلره و برطیب

محافظة صحت و حیات بشریه ایچون تحصیل
ایتمش اولدیغی معلومات طبیه سنی برینک
مرض ویاهلا کنه آلت اولمق اوزره استعمال
ایدسه بو علم کندیسنک ونبی نوعنک باشنه
بیوک بر آفت، بیوک برداهیه اولور. لکن
جلال وکبریای متعاله دائر معارف بویله
دکدر. بومعرفت مقدسه محض خیر، محض
سعادتدر. آلت شر اولمقدن مزهدر. کند-
یلرینی افضل فضائل بشریه اولان بوملکه
جلیله یه مالک کوستروب خلقی اغفال ایدنلر-
ده واردر. لکن بونلر عارف بالله دکل بر
طاقم مرئی وجاهلدر. علوم متنوعه نیک
هانکیسی اولورسه اولسون صاحبک قابلی
معرفت سبحانیه، مخافت الهیه استیلا ایتمش
ایسه بالفرض مفید اولماسه بیله اصلامضر
اولماز. علمک برقسیمی محض نفع و خیر
وبعض اقسامی مضر، بعضیسی ده مضر
ومفید آراسنده متدائر اولدیغنه بناء نظر
شرعه اولامدوح و مذمومه وثنائاً بمدوح
اولانلر اوچ درجه به آیرلمشدر:

برنجیسی (طلب العلم فریضة علی کل
مسلم و مسلمة) و (طلب الحلال فریضة) حدیث
شریفلرندن فقهای عظامک استدلال ایتدیگی
وجهله هر شخصک وظائف دینی و اسباب
معیشته متعلق محتاج اولدیغی هر شئی اوکر
نمی فرض عین اولمسیدر.

فرض بلاعذر ترکی جائز اولمیان امر
الهی اولدیغنه نظراً اسلامده تحصیل علم
ومعرفتک مجبوریتی تحقق ایدر. فقط بو
مجبوریت هر کس هر شئی بیلیمکه قطعاً
بورجیدر معاسنه اولیوب هیچ بر شخص
کندی حاله، شانه، مسلکته کوره دنیا
و آخرته متعاق امور ی بیلیمک وظیفه سی
ایله مکلفیتدن قورتلماز دیمکدر.

افاده معروضه دن شریعت حلیله
اسلامیه نیک تحصیل علم ومعرفتی تحدید
ایتدیگی اکلاشلما مبددر. بوضورت موجب
تحدید اولمق شوپله طورسون، عادتا هر درلو
قیود وشر و طدن آزاده اولدیغی کوستریور.
برده تقسیم مساعی اصوله ارشاد ایدیور.
هر کسک هر شئی احاطه ایده بیلیمسی دائره

امکاندن خارجیتی حسیله قانون طبیعت موافق
اولدیغی کبی ولو بر شخصک اولسون محتاج
اولدیغی امور ی بیلیمه سی لایق دکدر.

ایکنجیسی امام غزالی حضر تارینک
بیانی وجهله فرض کفایه در. بونلر علوم
ریاضیه، طب، معاملات و بونلره متفرع معلو-
مات سائر در. فرض کفایه بعض کیمسه لر
طرفندن ایفا اولدیغی حاله دیکر لرندن
ساقط اولان امر الهیدر. هر عبادتک مقا-
بلنده وعد جمیل الهی موجبجه مکافات
معنویه واردر. بو کبی علی الکفایه واجب
اولان شیرلک ثوابی منحصر آ ارباب ادایه
عائد اولوب بشقه سی حصه دار اوله ماز.

اوجنجیسی نوافل عبادات قیلندن اولان
علم ومعرفتدر. بو قسم فرض عین اولان معلو
مات الهه ایدلر کدن وفرض کفایه صره -
سند بولنانلرک لزومی قدر منتسبلری
موجود اولدقدن صکره کندیلرینه دین
ودنیاجه لزوم قطعی درجه سنده احتیاج
کورولدیگی حاله فائده دن خالی اولمیان
شیردر.

تخصیصک شو درجات ثلاث اوزره
ترتیبنده کی محاسن غیر منکر در. چونکه
برنجی وایکنجی درجه لر ایله احتیاجات
خصوصیه وعمومیه نیک علمه عائد قسمک
تحصیل ودوامی تأمین وقسم ثالث ایله ده
کسل وعطالت جائز اولدیغنه بناء مشغولیت
ضرور یه لرندن فضله وقته مالک اولانلره
تجار تلی بر صورته صرف اوقانک طریق
اسلمی تبیین ایدلمشدر.

*
علم نافع «محبوبه جهان» عنوانی و پر مش
ایدک. فصل بویله اولسون که مدنیت کبی،
اصول معاشرت کبی سعادت بشریه نیک مدار
اصلیسی اولان شیرلر علومک بر شعبه سی،
فقط مهم بر شعبه سی بولنان اخلاقک تحت
حمایه سنده بولند قجه مرتقی اولور. (بعض
مدنی مملکتلرده کوریلن بعض سیئاته بناء
مدنیت اخلاقی بوزار دینیله منر. چونکه
فنا اولدیغی اوقومک عقلاسی نزدنده بیله
اعتراف ایدیلن بوفناقلر هر کسک ایجاب

حقیقی قدر معلومات اخلاقیه صاحبی
اولیامسندن ایلری کلمشدر. شو حالده قباحت
علمک دکل، جهاک .. مدیتک دکل، آئی
هوسات نفسانیه سینه کوره استخدام ایدنلر.
کدره. صره سی کلمش ایکن عرض ایده میم :
بعض محاسن دشمنلری واردرکه اخلاق
مقتضای طبیعت وجبتدر تعلیم و تربیه
ایله اصلاحی ممکن اولماز اعتقاد باطلنده
بولنورلر ؛ حالبوکه وحشی حیوانلر آلیشد.
یرمق ، یبانجی آغاجلر آشیلانمق صورتیه
وصورسائر ایله تربیه قبول ایتدیریلورده
کندیلرندن بیوک بیوک استفاده لر اولتیور.
انسان ایسه خالقه بونلردن کاملدرد. بوحالده
تعلیم و تربیه ایله تبدیل اخلاق ایدیله من
سوزینک بطلاتی ثابت اولور.

* *

تفصیلات معروضه دن اکلاشلدیغی
وجهاه شریعت جلیله من علم و معرفته بیوک
براهتم کوستریور. بو اغورده چالیشانلره
مکانات، ترک ایدنلره مجازات بیلدیریور،
چونکه معیشت، محافظه صحت خیره معاونت
انصاف و معدلت، فقرا و عجزه یه مرحمت ،
وطن و مملکت محبت، دینه حرمت علم نافع
متوقفدر.

علوم مضره دن دنیاچه بعض استفاده
ایدنلر کوریه بیلمسنه نظراً ضررلری انکار
اولنمق باطلدر. واقعا انسان استفاده ایتملی.
فقط انسانچه برصنعت، برخدمت، بر معرفته
ابنای نوعدن برینک ویا برچوغنک ایشنه
یاراملی ده مقابلنده فائده یاب اولمی؛ یوقسه
دیگری اضرار ایله دکل.

شریعتیز بشقه سنی اضرار ایدرک
مستفید اولان شخصی بیوک برضرره کیره ش
عد ایده جکسندن بز بویه معلومات اصحابه
وعلمنه نافع نظریه باقه میز: اقبح قبایح اولان
زنانک برمناسبت طبیعه حیوانیه اولدیغنه نظراً
مباح اولمی اقتضا ایده جکی رأی سقیمنی
قبول ایدنلرده بولنه بیلور. لکن عقول
سلیمه عمومیه بونی رد و (ای غشیانک
مباح اولدینی طرفدار لغی التزام ایدنلر
عجیباً سزک قزیکز، همشیره کز اوزرنده

اجرای فحش اولدیغنه تصادف ایتسه کز
وجدانکز راضی اولورمی ؟) طرزنده بر
سؤال درمیان ایدر. قویاً تخمین ایدرکه
ارباب استحلالک ویره جکی جواب (خیر اولماز)
جمله سی اوله جقدر. شاید بونلردن برشرذمه
قلیله ظهور ایدوبده (اوت! نه بآس وار)
دیمه ک قیام ایدر سه اولجه بونلره رفاقت ایدنلر
فحشک ممنوعیته حکم ایدنلره التحاق ایله
(اوت! نه بآس وار) دینلرک مرتبه بشریتدن
سوزلرینک نظر اعتبار و اهمیتدن ساقط اولد.
ینه قرار ویررلر.

* *

علمک نافع و مضره انقسامنه شو
وجهله ده استدلال ممکن اوله بیلور. بری
لباس علم و معرفتن مجرد، هم دینه عرض
خدمتدن معری مکملاً توالتی یا پمش ،
صوک موده برقیافته کیرمش .. دیگری بر
معرفتی، برصنعتی، بر خدمتیه مشتغل ،
فقط تمد پوش اولمش ایکی شخص فرض
ایده لم . عجبا بونلرک هانکیسی تعظیم و حرمته
مستحق ، هانکیسی تقلیده لایقدر. شبهه
یوق که ایکنجی محترم اولدینی حالده برنجینک
نظر حقیقتده هیچ دکری یوقدر. برینک
صاچلرندن قولونیسالر آقیور، ائوابندن،
مندیلندن تفاریق قوقولوری کایور. دیگرنده
ایسه مساعی صرف ایتمکده بولندیغندن
آلنده انجودانه سی کبی ترلر، اوستنده باشنده
نشانه سعی و همتی اولان بعض تسبیات کلفت
ناپسندانه کوریلر.

فقط شبهه یوق که ایکنجی حائز احترام
اولیور؛ حالبوکه هوسات نفسانیه نقطه
نظرندن بوشخص محترمک شو حرمته لیاقتنه
حکم ایدیله من. لکن سعی، غیرتی سببشان
و حیثیتی اولیور.

بوکجی ارباب سعی و همت حقنده ایدیله.
جک حرمت، روا کوریه جک صحابت لساناً
ابراز محبتدن عبارت دکلدرد. مملکت مزده
بولنلرلی حقنده معاونت ماده دریغ ایدل.
ملیدر . مثلاً فسخانه و قره مرسل فابریقه.
لرنده متنوع قماشلر طوقونیور. بونلر
خارجدن وارد اولان منسوجات درجه سنده

ظریف اولسه بیه متانتنه برشی دینیه من .
فرض ایده لم که متانت اعتبار یله دخی اودرجه یه
ارتقا ایتماش بولنسون. بونلردن آدیغمز
کیدیکمز صورتده اربابنک هوسی آزار .
اقدامی تراید ایدر، کوندن کونه ایلر یلر .
بودارالصناعه لک سرمایه دارانی، مأمورخی .
عمله سی قرداشلر من ، اولاد من، بالار من
اولد قسرنندن ویردیکمز پاردرلر ، ملکمزده
عائله مزده، جیمیزده قالور. دین مقدس مز
کسب حلال ایله امر ایدییور. بناء علیه کسب
وتجارت بر عبادتدر؛ عبادته معاونتده بر
عبادتدر . دیمک که مشغول صنایع اولان
اهالیز ایله اخذواعطا منافع ماده سنندن
بشقه فوائد دینیه یی ده مشتملدرد. کسب
وتجارتک اهمیت دینیه سینه دائر امام غزالی
حضر تلی باب مخصوصنده بش التی قدر
آیات جلیله واحادیث شریفه و فقرات دینیه
نقل ایدییور.

مشارایه حضرتلرینک روایت ایلدیکی
احادیثک تراجم مآلیه سی شونلردر :

۱- بعض کناه واردرکه طلب معیشت
اغورنده چکیلان زحمتدن بشقه هیچ بر
شی اکا (کفارت) یعنی وسیله مغفرت
اولماز .

۲- معاملاتتی دائره صدق و امانتده
اداره ایدن تاجر یوم جزاده صدیقین و شهدا
ایله حشر اولنور.

۳- سائقه عفته عائله سی نامنه غیرت
وقومشونه شفقت و عاطفته بناء طالب
مال حلال اولان کیمسه نک عالم آخرتده
و حبه منور اولور .

۴- بکون ح سعادت (سن به
تعالی علیه وسلم) انند من اصحاب کرام ایله مسجد
شریفده اوطور بیوردی. اصحاب کرام صبل
حدن بری جالبشقه اولدینی پهنر سندن
اکلاشیلان بر دلیقسانلی بی کورنجه « آه بو
دلیقانلینک شوک جکلی فی سبیل الله مصروف
اولسه ایدی .. » دیدیلر. متعاقب علیه الصلاة
والسلام اقدمن (بونی سویلمیکز زیرا
بو آدم ذل سؤلدن ، ناسه احتیاجدن کندینی
تورتارمق، ضعیف اولان پدر و والده سی.

اولادینی اعاشہ ایتک ایچون چالیسیور۔
سہ فی سیل الہدر۔ یوق ابنای نوعنہ قارنی
عرض غرور و عظمت فکر بلہ سعی ایدیور۔
سہ فی سیل الشیطاندر۔ بیور مشلردر۔

۵- سزدن بریکرک اینی آلوب صر۔
تندہ اودون کتیرمک ایله کچمہ سی۔ ویرسونلر
ویرسونلر۔ ناسدن ایستمکن حیرلیدر۔

۶- هیچ برکیمسہ اوزاق مقدرہ سی
استیفا ایتدیجہ بو عالم فانیدن کیتمز۔ شاید
کسب و تجارتدہ طور غنلق کچی بعض اسباب
بطائت ظہور اتمش اولسہ بیلہ دائرہ اتقادن
نجاوز ایتیمہ رک عزت اسلامیہ و انسانہ کزی
محافظہ و معاملہ حیلہ اظہار بیہ غیرت ایدیکر۔
زیرا نیل مقصودہ کناہ ایله توسل، حرمت
الہیہ دہ کی منافعہ معصیتلہ نائل اولمق جائز
دکلدر۔

حضرت غزالینک روایسکر دہ سی اولان
احادیث شریفہ بونلرہ منحصر دکلدر۔ شو
حدیث شریفی حکما بہ دن صکرہ غزالی بیوررکہ
« ترک ایدیکر بیورلمدی بالکر صورت
استحصالنندہ قانون سریقندن جقمیکر دیہ
امر ایدلدی . »

(فقرات حیلہ ترجمہ لری)

۱- جناب عمر (رضی اہ تعالیٰ عنہ)
بریکرک (یارب بنی مرزوق ایله) دیرک کسی
ترک ایدوب او طور مسون پک اعلا بیلورسکر۔
کہ سما التون، کوش یاغیر مز۔

(ب) مشارالہ برکون اناج غرسیلہ
مشغول اولان برذاتہ نصاف ایدر۔ دیرکہ
پک اصابت ایدیورسک۔ چالیس۔ سعیکلہ
ناسدن مستغنی اول، کہ بو استغنا دینک ایچون
بیوک برسبب صیانت وارقد اشکر (احمیہ نک)
(فلن ازال علی الزوراء انمہنا) (ان الکرم
علی الاخوان ذومال) بیتندہ دیدیکی وجہلہ
سک ایچون موجب شرف و مزیتدر۔

(ج) حضرت ابن مسعود (رضی اہ تعالیٰ
عنہ) دینی ویا دیاسیلہ مشغول اولیان بر
بوش آدمی کورمک ایستہ م۔
(تابعین کرامک اعظم علما سندن ابرا۔
ہیم نخعی حضرت تریبہ تاجر صدوقی می

سورسک؟ یوقسہ بعد ایفاء الواجب نوافل
عبادات ایله اشتغال و ہر شیدن نقرغ ایدن
کیمسہ بی؟ دیمشردر۔ مشارالہ تاجر
صدوقی دہا زیادہ سورم زبرا عبادت دائمہ
ایچندہ در۔ طازیدہ، اولجیدہ، احد و اعطا
دہ شیطان القای و سواسلہ طریق حیلہ بہ سوق
ایدردہ ینہ او مقام صدقہ سہات ایله او غراشیر۔

(۵) ولایت و کراماتی منہور اولان
ابراہیم بن ادہم حضرت تلمینک بولندی بر
کچی فورطہ بہ طوبیلور۔ طالعہ لہر طرفدن
ہجومہ باشلارامید نجات کیلور کچی اولور۔
پوصر، دہ بعض رفقاسی: « بوشدن بودہشت
ہ ۹ » درلر حضرت ابراہیم: « بوشدن نہ چیقار
شدن، دہشت ناسہ مخناچ اولمقدن عار ندر »
جوابی ویرر۔

(و) کبار اصحابدن حضرت معاذ (رضی اہ
عنہ) دیدی کہ: « یوم قیامتدہ بر منادی اللہک
بغض ایتدیکی کیمسہ لر نہ دہ؟ » جملہ سیلہ ندا
ایدر۔ در حال مساجد شریفہ دہ تسأل ایدنلر
ایاغہ قالفارلر۔

کسب و تجارت و تحصیل علم و معرفتہ
مشوق اولہرق عرض ایدیلن دلائل شرعیہ
ایلہ مقید اولان ہر ترقیدن حصہ یات اولمق
لزومی تحقق ایتدی۔ قناعت، توکل کچی
مزایات حیلہ بی اکتسابہ دائر و اورد او امر
شرعیہ بومدایہ منافی دکلدر۔ چونکہ
قناعت (طوق کوز نلیک) باشقہ سئک نائل
اولدینی نعمتہ امالہ چشم حرص وطمع من توقی
و توکل حق تعالیٰ حضرت نذر بیک احسان بیور۔
دینی اسبابہ - دائرہ سربغی نجاوز ایتیمہ رک۔
تشبہ و مسببک حصولی جناب اللہدن
انتظار ایله مراجمت ایدیلن سبب بر تائبہ
قطعی حقیقی صاحبی اومدینی اعتقاد ایتمکدر۔
یوقسہ آج قالمق تئبل اولمق دکلدر۔

بناء علیہ دنیا، ملک، شخصاً مستفید
اولمق اوزرہ اول امر دہ کندی منفعتی
دیگرک مضر تندہ آرامغہ تزل ایتیمہ جک
درجہ دہ خوف اللہ ایله مالی بروجدان
صافی بہ مالک اولمق ایچون اقتضایدن معلومات
دینیہ مزنی تحصیل و تائبہ بعدہ ہر درلو

معرفتمزی، صنعتمزی، تجارتمزی تشمیل
و تزیید ایتلی و بومساعی مشکورہ دن بر آن
فارغ اولمالمیز۔

مرحوم نصح افندی زادہ
مصطفی عاصم

العبدیدبر و اللہ یقدر

(قطعہ)

ناخن تدبیرہ ربط ایت رشتہ تقدیریکی
لازم و ملزومدر تدبیر و تقدیر الہ
مطلبیچون عزیم تدبیرندہ نقصان ایلیان
بأس ایله تقدیر باریدن ایدر بیہودہ آہ

(بہاریہ)

- فیض بہاری اشکار
- ایتدی ینہ چرخ کھن
- ایلر طبیعتدن نثار
- انواع ازہار و چین
- اولمش لطافتدہ حمان
- رشک آور باغ جنان
- صان بر بری دلستان
- یا دختر نازک بدن
- صبح صباح جہمی
- نور شفق آینه سی
- مہر صفادر سینہ سی
- تابندہ و پرتو فکن
- پرلمتہ حسن و بہا
- موج آور ناز و ادا
- کور و کچہ اجرام سما
- ہب رقعہ کلش شوقدن
- ایتدیجہ فیضین رونمود
- ذوق افکن بزم شہود
- اوسون ہواساز سرود
- ناہید آشفقہ مزن
- بشقہ صفا کلش ہلہ
- وادیلرہ باغ و گلہ
- ہر جانی پر ولولہ
- اولانجہ بلبل نغمہ زن
- ہر بر نہال مشکسار
- صان بر عروس حجلہ دار
- کیمش بلون پر نکار

زرین کلاه و پیرهن
 شبنم کاولور وقت سحر
 سبز و ورقده جلوه کر
 کویا فلک ایشار ایدر
 دامانه در عدن
 از هاردن باد صبا
 انفاختی ایلر رجا
 بیلممکه وارمی ماجری
 حالا آچلمز یاسمن
 باق غنجه آشفته سر
 دامانه دوشمش سحر
 بوس ایلدکجه ژاله لر
 بیکن ناز ایله آجش دهن
 طرف چمنده جویبار
 اشکم کبی چاغلر آقار
 سان اغلمقده کوهسار
 یاد ایله نام کوهکن
 باغ نکارنده هزار
 وردترین قیلمش شکار
 ایلردی بی صبر و قرار
 معشوقه عرض سخن
 مشتاق حنی اولدیغم
 ای غنجه نازک بدن
 چون ژاله دوشدم پایکه
 آچزمیسک برکز دهن
 اولدمکه اولدم اشنا
 انتاده اولدی دل سکا
 آتدم قراری بریکا
 عشقکه اولدم ناله زن
 ای مرحمت بیامز کوزل
 افکنده کم بن از ازل
 الله ایچون انصافه کل
 قیلدم ندای جان وتن
 اشکسته در بال و پریم
 شاخ نهالکدر یرم
 دنیایی ارتق نیلرم
 بن سویدکم بولمش ایکن
 طنناز دل آشوبسک
 غایت کوزل محبوبسک
 مقبولسک مرغوبسک
 دیدارک ایلر قلبی شن

ماه فلک طوبتمشینه
 دیداریکه باق آینه
 دوکدک نهالک پاینه
 کیسوی پرتاب وشکن
 مانند قرص آفتاب
 آفاقه صالدک آب وتاب
 فریاد بلبیدن حجاب
 ایتمه آچیل کول اوینه سن
 بوموم شوق ونشاط
 ویرمکده قلبه انبساط
 ایتمز بودمده اختلاط
 مطروددر دلدن حزن
 ساقی دمیدر باده صون
 پیمانلر بوش طور مسون
 بزیم صفا اهلی بتون
 اولسون عنایاتکه شن
 میدن مرادم صفا
 کیم اولدی دلدی روشنا
 بر دلبر عالم بها
 سرزب عقد انجمن
 می صونکه ساقی ایلم
 اول داور عالی هم
 یینی خداوند نعم
 وصفنده آغاز سخن
 (غزل)
 ترقی زمانه همت انسان اولور باعث
 نقوش انتظامه جهد ایله امعان اولور باعث
 ذکا الدججه بارلار آفتاب معرفتدن تاب
 هلالک انکساف جرمنه نقصان اولور باعث
 کشتی به مسلکنده قابلیت شرط اعظمدر
 کالک اقتطاف فیضنه عرفان اولور باعث
 تمائیل صفادن قلب حاسد بهره مند اولمز
 مرایاده عکوسی صفوت وجدان اولور باعث
 ترقی به عزیزا اهل استعدادی تشویقه
 مساعیسن کمال اهلندن استحسان اولور باعث
 شورای دولت اعضاسندن
 وجیبی پاشا زاده
 عزیز

کتابه سنک مزار

سن یوکسه لی عرش الهی به ، دریغا !
 ماتمزه ، مایوس بر اقدک بزی لیبلا !

آلدی سنی آغوشه نوازشله ملکلر
 صولغون طور یورطوبلا دیگک تازه چیچکلر
 بر غنجه ایدک ، اولمادک ابواه کشاده
 اون بر سنه طور دک بو کذرکاه فناده
 قوشلرله برابر او یانیردک ، متبسم ،
 کیم دیردی که برکون اولاحقسن متورم !
 هجرک ایله قوشلرده بیله قالمادی الحان
 ساکت طور یورکز دیکک ، اکلندیکک اورمان
 کوز یاشلری کیم والدهک ژاله به بکزر
 قبرکده آجان کللری ، سنبللری بسلر
 بر صبحدم « اولمش ! » دیدیلر آهله ایتدم
 معصوم چوجوق ! بنده بو هجران ایله بیتدم !
 محمد جلال

طور پیدو تاریخی

—•—•—•—•—•—•—

باروت ایله اجرای فعل ایتمک اوزره
 ایجاد اولنان اسلحه حربیه دن طور پیدو ،
 دشمن سفائن حربیه سنه تعرضی ویاخود
 واقع اولان تعرضاته مدافعه خصوصنده
 موفقیتله استعمال اولدینی تقدیرده تأثیرات
 سریه سی اعتبار ایله همان جمله سنک
 مخربیدر .
 ممالک مجتمعه آمریکا ایله انکلتزه آرمه
 سنده سرزده ظهور اولوب نهایت آمریکا-
 لیلرک استقلالیتی موجب اولان محاربه به
 قدر طور پیدو نامیله هیچ بر اسلحه استعمال
 اولنماش . واقعا قرمه ده بایبلان لغملر ایله
 دکز لغملری بیننده ترتیبات و اجرات جهتیله
 مشابهت موجود بولنش ایسه ده دکز لغملرینک
 استعمالی آمریکا محارباتنه مصادف اولدینی
 تاریخ حرب بحری ایله مثبت بولمشدر .
 ۱۷۷۵ سنه میلادی سنده قبودان
 « ده یوید بوشنل » اختراع ایتمش اولدینی
 طور پیدو ایله کندینی موجب طاتمش
 و بونک پلان اوزره اعمال اولنان طور پیدو لره
 « تحت البحر جیبخانه » اسمی ویرلشدر . قبو-
 دان مومی الیهک بواصلحه مخربه سنک اساس
 ایجاد ای باروتک صو داخنده فوران
 ایله جکنک بالفعل تجربه و اثبات
 ایتمسیدر .

دشمن سفان حربیه سی آلتہ طور پیدو
آتمق اوزرد ایجاد اولنان تحت البحر صندا.
للك موجودی ده قبودان بوشلدر .

۱۷۷۶-۱۷۷۷ سنہ لرنده آمریقای
شمالی حکومت متحده سیاه انکلتره بینده
وقوع اولان محاربانده آمریقا سواحلی آبلوقه
ایدن انکلیر سفن حربیه سنی تخریب ایچون
بوشل خلیجه چالشمش ایسه ده بوناقص
اسلحه ایله برایش کورمه مشدی .

بوتار یخندن یکر می ایکی سنه صوکره
فولطون نامنده آمر بقالی بر مهندس سفن
حربیه بی تحت البحر قرینه لرندن تخریب
ایتمک اوزرد ایجاد ایتمکی اسلحه نك بالا اعمال
موقع تجربه به قونسنی فرانسه و سائر بعض
حکومتلردن اسندا اتمش ایسه ده بروقت
هیچ بر طرفدن نظر اعتباره التامش ونهایت
۱۸۰۱ سنه سنیده بونا پار نك مظاهر تیه اعمال
اولنوب «نوفیلوس» نامی ویر بلن تحت البحر
صندال ایله برست لیاننده یکر می لبر عادی
باروقی حاوی بر خیره ایله بر کوچک سفینه
بر هوا ایدیلوب بونوع اسلحه یه «طور پیدو»
نامی ویر بلشیدی . طور پیدو اسلحه ناریه
سنک تاریخ ایجاددن یازیم عصر دن زیاده
بر مدت مرور ابتدکی حالدہ طور پیدولر
دروننده کی جبخانه بی آتشله مک ایچون
سورکو وساعت ماکنه سی وال ایله چکلیبر
تیک کی وسائط استعمال اولنوب بونلرک
تقصاتی ایسه اسلحه مذکورہ دن بحق
استفاده یه مانع اولمشدر .

نهایت ۱۸۳۹ سنه سنده میرالای قولت
طرفندن موقع تطیفه فونیلان قوۃ الکتریقیه
بومخندوری ده بر طرف اولمشدر .

قولتک ایلمک تجربه سی ۱۸۴۲ سنه سی
جزیرانک دردنده نیورق لیاننده عادی
باروقی حاوی بر طور پیدوی خلیجه اوزاق
بر مسافدن اشغال ایتمکله اجرا اولمشدر .
مومی ایله کرک دمیرلی و کرک حرکتده بولنان
سفاننک الکتریق ایله اشغال اولنان
طور پیدولر ایله تخریب اولنه بیله چکنی
بالتجیر به اثبات اتمشدر . ۱۸۴۴ سنه سی

نیساننک اون اوچنجی کونی حرکتده
بولنان بر سفینه بی تخریب ایتمکله طور پیدولر
مخصوص الکتریق ناقلر نیک موجدی
دخی مومی ایله قولت اولمشدر . الکتریقک
طور پیدولری آتش ایتمک تطیقندن صوکره
طور پیدولر عموماً تدائی و تجاوزی نامیه
ایکی صنفه آیرلشدر . که تدافی طور پیدولر
لیانلری و بوغازلری سد ایچون هر دولت
طرفندن مختلف اصولده اعمال اولنان دکر
لغملر یدر . سیار طور پیدولر ایسه حاوی
نامی ویریلوب سریع السیر کیمارک یدکنده
چیکه رک دشمن کیمسنک آلتہ ادخال اولنور
ایدی . مؤحرراً الکتریق تلر ایله ساحل دن
ویا کیمدن اداره اولنان «لای» و بونک اصلاح
وتعدیل اولنمش اولان (-لیمیس ادیسون)
و مؤخر آینه بو اساسده (بردنن) طور پیدو-
لری ایجاد اولنمش ایسه ده آتیده تعریف
اولنان (وایت هد) و (شور اسقویف)
طور پیدولری جمله سنی اهمیتدن اسقاط
ایلمشدر .

۱۸۶۴ سنه سنده فیومه شهرنده بر
فابریقه اداره ایدن وایت هد اوسترالی
قبودان لویسیدن آندینی مطالعه اوزرینه
ذات الحریکه بر سیار طور پیدو ایجاد ایلمشدر .
بونک قوۃ محرکه سی مخصوص طلومبه ایله
تضیق اولنورق قزغانه املا اولنان هوادن
عبارت اولوب درت سنه قدر فوق العاده
برجه اقدام ایله چالشدقن و بو اوغورده
۴۰۰۰۰ لیرا صرف واسته لاک ایتدکن
صکره نائل مقصد اوله یلمشدر . بواسطه
تخر به نك اولجه شکلی یونس بالغنه مشابه
اولدیقی حالدہ صوکره لری براز تبدیل
ایدوب فرنک سیغاره سی شکلی اتمشدر .
مذکور طور پیدوی سیر اتمسی مطلوب
اولان عمقندن اشاغیده ایکن یوقاری یه
چقار مق و یوقاریده ایکن اشافی یه ایندر مک
یعنی مطلوب اولان عمقده سپرینی تنظیم
ایتمک ایچون (سر قسی) نامیه بر قسم
مهمی واردر .
بر کیمک دومنی او کیمک سلامت سیر

وسفرینی تأمین ایتدیکندن طولانی روحی
منابه سنده اولدینی کبی وایت هد طور پیدو-
سنده دخی ناظم عمق قسی اقسام مهمه سندن
بولنمشه مخترعی مکتوم طوتمشدی . فی
الحقیقه بو قسی اولماسه یعنی طور پیدوی
عمق مطلوبدن هدفه سوق ایده جک واسطه
بولنماسه بو طور پیدودن بکلنیلان فواند
استحصال اولنه ماز ایدی . اقسام مهمه -
سندن بری ده چیفته اسقویلی و آیری آیری
شاقلر اوزرنده بری دیگر نیک عکس
جهتده دور ایدن پروانه سیدر که هوای
مضیق ایله دور ایدن بو پروانه ۲۶ یا خود .
۲۷ میل سرعتله ۶۰۰ یارده مسافه مؤثره یه
قدر منتظماً سپرینی تأمین ایدر .

وایت هد طور پیدولری فوق البحر
ویا تحت البحر موضوع قووانلردن رمی
وانداخت اولنمقده در که بوده یا هوای مضیقک
یارده یه یا خود کیری طرفه موضوع بر مقدار
معین باروته آتش ویرمکله سهل الاجرادر .
بو صورتله طور پیدو قوواندن چقوب صویه
کیردکده ماکنه سی حرکته باشلیوب منتظماً
سیر ایدر . بو طور پیدونک بدایت ظهورنده
بعض نقصانلری کورلمش ایسه ده اوتوز
سنه دنبری علی التمادی اجرای تعدیلات ایله .
اصلاح ایدلمش اولدیغندن شو زمانده اک
مکمل وشایان اعتماد بر ذات الحریکه
طور پیدودر .

شوارتسقویف طور پیدوسی وایت هد
طور پیدوسنک بعض جهتله جه تعدیل اولنمش
بر تقلیددر که فرقی وایت هد طور پیدوسنک
چلیکدن وشوارتسقویف طور پیدوسنک
فوسفور برونز معدنندن اعمال ایدلمش
اولسیدر . بوايشده فوسفور برونز معدنک
انتخاب اولنمش قوۃ تحملیه سنک چلیکدن زیاده
اولمی و دکر صوی ایله تخمض ایتمک عارضه .
سندن مصون بولنمش و قوای مقناطیسیه ایله ده .
متأثر اولماسی فواند عظیمه سندنر . ایوم
وایت هد وشوارتسقویف طور پیدولری
انداخته مخصوص قووانلر طور پیدو سفائی ایله
طور پیدو بو طلرندن بشقه بالجه سفن خرنیه

جسمیه به دخی وضع اولتمش و برطور پیدو بشیوز لیرایه آله بیلیمکده بولتمشدر .

بداستعمالده بولان ذات الحركه طور پیدوراك العادي بروجه برورد	طور پیدوراك	دردخی صنف وایت هد	بشنجی صنف وایت هد	صوبك صنف وایت هد	ایلك شوار استونیز	بوناك شوار استونیز
هوآخزینه سنده کی	بوس	۱۴	۱۴	۱۸	۱۴	۱۴
تضییق	طولی	۱۷۴	۱۷۴	۲۰۰	۱۷۴	۱۷۴
جبانه سنك وزنی	هوآئی نسیمی	۷۰	۸۵	۹۰	۹۰	۹۰
قطع ایلمدیکی مسافه	بوس	۶	۶	۶	۶	۶
ساعته سرعتی	بوس	۶	۶	۶	۶	۶

اشبو طور پیدولری استعمال ایچون غایت سرعتلی برطاقم سفائن خفیفه انشاسنه تثبت اولنوب شمدی به قدر موقع استعماله قونیلانلر بروجه زیر صفرله تقسیم اولتمشدر . عصر حاضرده هر دولت بجر به نك دونماسنی تشکیل ایدن سفائن جدیده حریبه ، اساساً « آغر فیلو » و « اینجه فیلو » نامیله ایکی قسمه آیرلمشدر . بناءً علیه اولاً طور پیدو ستمبوطلری نك صنفه تقسیمی اقتضایدر . طور پیدو ستمبوطلری بروجه آتی درت صنفه تقسیم اولنور . آچیق دکز طور پیدو ستمبوطلری ، برنجی صنف طور پیدو ستمبوطلری ، ایکنجی صنف طور پیدو ستمبوطلری و « وهدت » لردر .

آچیق دکز طور پیدو ستمبوطلری دونما رفاقتده اولوق اوزره آچیق دکزلرده سیر و سفره صالح و سرعتلری اعظم و ممکن مرتبه مالزمه سنی استیعابه الوریثلی اولان طور پیدو ستمبوطلری درکه ۴۰ الی ۵۰ متره طولنده ، ۳ الی ۵ متره عرضنده اولوب ۷۰ الی ۱۵۰ طونه ماء مخر حنده و ۲۳ میل بحری سرعتده در . باشلیجه اسلحه سی طور پیدو ایسه ده طور پیدو کچر لره قارشو استعمال ایتک ایچون درت عدد ۴۷ میل متره . لک سریع آتشی طوپنرله مجهز درلر . بونلر

دونما معیتده بولنه جقلردن تصرف ایتک شرطیله ۲۰۰ میل مسافه قطع ایده بیله جک قدر کمور اخذ ایدرلر و کشافلق وظیفه سنی ایضا ایتدکلری زمان قوللانلق اوزره بر عدد ۴۰ ساتیمتره لک الکتریق پروژ - کتوری واردر . برنجی صنف طور پیدو ستمبوطلری ۳۳ الی ۴۱ متره طولنده و ۳ الی ۴ متره عرضنده و ۶۶ الی ۸۰ طونه ماء مخر حنده بولنن طور پیدولردر . سرعتلری ۲۳ میلدر . ایکی قطعه ۳۷ میل متره لک طوپنرله مجهزدر و بر عدد الکتریق پروژ - کتوری واردر . بو صنف طور پیدو ستمبوطلری باشلیجه ساحل محافظه سنه تخصیص قلمش اولدقارندن بونلرک چوق کمور اخذ ایتلری یک او قدر حائر اهمیت دکلدر . ایکنجی صنف طور پیدو ستمبوطلری ۳۳ الی ۳۵ متره طولنده ، ۳ متره عرضنده و ۴۴ الی ۵۴ طونه ماء مخر حنده اولوب ۱،۹۵ الی ۲ متره صوجکرلر . ۳۷ میلی متره لک سریع الرمی طوپنرله مجهز درلر . بونلر دخی برنجی صنف طور پیدو ستمبوطلری مثلوساحل مدافعاتنده استخدام اولنورلر . اوچنجی صنف طور پیدو ستمبوطلری ۲۷ متره طولنده ، ۳ متره عرضنده و ۳۴ طونه ماء مخر حنده . « وهدت » ستمبوطلری دخی ۱۸ متره طولنده ، ۲ الی ۲،۸ متره عرضنده . ۱۲ الی ۱۴ طونه ماء مخر حنده در . طور پیدو بوطلری تعقیب و تخریب ایچون انشا اولان ایکی صنف سفائن خفیفه دن طور پیدو مخرملری ۲۰۰ قدم طولنده ۱۹ قدم عرضنده . ۷،۸ قدم صوجکده ۲۵۰ طونه ماء مخر حنده . ۲۵۰۰ بار کیر قو - تند ۲۷ الی ۳۰ میل سرعتده اولوب اوروپا دول بجر به سی خصوصیله انکلیزلر بو صنف سفائنه زیاده اهمیت ویرمکده و در دست اعمال اولانلرک سرعتی ۳۲ میله بالغ اوله جنی خیر ویرلمکده در . اشبو مخرملر عمومیتله ایکی قطعه ۱۲ لیره لک ۳ قطعه ۶ لیره لک سریع آتشی طوپنرله مجهز اولدقلری کبی بر عدد باش طرفلرنده و ایکشر عدد دستجاق واسکله بورده لرنده چیفته قوانلری حاملدرلر .

طائفه سی ایسه مع ضابطان قرق بش الی الی نفرادر . ایکنجیسی طور پیدو که چرلر اولوب اساساً طور پیدو غانبوطلری اصولنده اعمال اولتمقده در . بونلر ۲۵۰ قدم طولنده ۳۰ قدم عرضنده ۹ قدم صوجکده ۱۰۷۰ طونه ماء مخر حنده ۳۰۰۰ بار کیر قوتنده ۱۸۰۵ الی ۲۳ میل سرعتده در . اسلحه سی ایکی قطعه ۴،۷ بوسلق درت قطعه ۶ لیره لک سریع آتشی طوپنرله بش قطعه طور پیدو قواننی حاملدرلر . بروجه بالا تعریف اولنن ایکنجی صنف طور پیدو بوطلر آچیق دکزلرده سیره صالح اولدیغندن کرک بو صنف بوطلری و کرک کوندر طور پیدولریله تجهیز اولنن ستمبوطلری (بونلرده ایوم مفسوخ حکمنده در) مطلوب اولان موقعه نقل ایله استخدام ایتک ایچون بر صنف طور پیدو دیوکیلری تأسیس اولتمشدر که ازهر جهت حائر اهمیتدر . سفائن مذکور ۳۵۰ قدم طولنده ۵۸ قدم عرضنده ۲۳ قدم صوجکده ۶۶۲۰ طونه ماء مخر حنده ۱۲۰۰۰ بار کیر قوتنده ۲۰ میل سرعتده حرکت ایدرلر . التمش قدم طولنده الی قطعه طور پیدو ستمبوطیله اقتضا ایدن موقعه ثابت دکز لغملری دو مککه مخصوص ایکی قطعه القا - رینه لی دوبه بی حاملدرلر . اسلحه تجهیزه سی ایسه سکز قطعه ۴،۷ بوسلق ۱۲ قطعه ۳ لیره لک سریع آتشی طوپنرله ۱۶ قطعه نورد نیلدرن عبارتدر . بونلردن بشقه الی قطعه ده طور پیدو قواننی اولوب طور پیدو تعمیراته مخصوص هر نوع دستکا - هلری حاوی فابریقه لری ده موجوددر . بونکله برابر طور پیدولر بو حال مکملیته وضع اولندقدن صوکره بو اسلحه نك تحت البحر بوطلر واسطه سیله استعمالی ایچون تحت البحر سیر سفائن مسئله مهمه سنك حلی امرنده تشبثات فعلیه به امتدار قلمشدر . اون یدنجی عصر ابتدالرندنبری چالش دینی حالده هنوز احراسی تحت تأمین آله میمان بوخارقه فیه دخی عصر حاضرک فیض

ومعرفتدن حصه مند تکمیل اولمشدر. بالاده بیان اولندیغی اوزره اون یدنجی عصر بدایتده قورنه لیوس « وان درابل » نام موجدلوندرده انشا ایتدیکی تحت البحر بوطی تلمیس نهرنده تجرب به ایتدیکی کبی ۱۷۵۳ سنه سنده برفرانسز امستردام شهرنده ۷۲ قدم طولندم. ربوط انشا ایدوب وان درابل کبی بعض تقاطنی سرطوتمشدی. مؤخرآ امریقاحارباتنده داود باشنلک ترسیم واعمال ایتدیکی بوط خلیجه اصلاح اولتمشدی. مؤخرآ ظهور ایدن روبرت فولتون نام موجدک اقدام واجتهادی بوتشباتنک موافقتله نتیجه لته چکنه امید ویرمشدی .

۱۸۳۵ سنه سنده مونترغری نامنده بر فرانسز مهندسی باشنل ایله فولتونک تشبثله نی او یاندریوب بر تحت البحر بوط پلانی ترسیم ایله بوکا غیر مرئی سفینه نامنی ویرمشدی .

تحت البحر سیر سفائنک قابل اجرا اوله بیله چکنه امتیثله شمدی به قدر صرف وقت ونقد ایدن ارباب وقوف واختصاصک تصورات فیه لری آمریقاده شمالیله جنوبی ییلر بیننده ظهور ایدن محاربه ده موقع فعل واجرایه وضع اولمش واوزمانک محصول اختراعی اولان تحت البحر بوطلردن بری بر حرب سفینه سنی بر هوا ایتش ایسه ده کنیدیسه فوراندن خسار دیده ونا بود اولمشدر . فقط توردانقیادک اختراع ایتدیکی بوطن صوکره قوه الکتریکه ناک سفان مذکورده قوه محرکه به تطبیقی و هوای مضیق ادخاریله درون سفینه ده نی افرادک تحت البحر تأمین تنفسلرینک ادامه سی کبی ایکی مهم نقصانک اکلته وسیله اولغله انکلتره دن غیر ی دول بحریه غوبت، غاروت، کیمنوط، وادینغتون، قامیل آش، بهرال، تیوک، زده، هوو غارد و سائر موجدلرک دلاتیله بر جوق تحت البحر بوطلر اعمال ایتدیرمشلردر که استقبالده ظهور ایدن بر محاربه ده درجه قابیلترلی تعین ایده چکدر. بو خصوصده هنوز جلی ممکن اوله میان بر

نقطه وار ایسه اوده تحت البحر سپرایده چک بو طلرک ایلرینسی کوره ماملریدر. ایشته لوازم حر بیه دن اولان اسلحه متنوعه ناک بو آنه قدر کوردیکی وحالا کورمکده اولدیغی تجدیدات واصلاحات محیر عقول بر درجه بی بولمشدر .

فن ومعرفتک اذهان عالیده او یاندری. دینی قوه ایجادیه اوله مکمل وحائر مکملیت آلات ووسائط حر بیه حصوله کثیره مشدر که بروقت تعلیم واستعمال ایتیمان انسان یاننه یاقلاشقی ایچون خوف ودهشت ایچنده قالیور .

ایشته اجمالاً تعریف ایتمک ایتدی بکمز تدافعی و تجاوزی طوریدو اسلحه مارسی برنجی اسلحه محربه دندر . بر کینک السده مختلف عمقده اشغال ایدن ۵۰۰ الی ۳۳ لیره پاموق باروتنک تکنه به احرا ایتدیکی تضییق جنرال مودک تسیننه کوره آلت مخصوصه ایله مساحه اولنهرق بهر بوس مربعی اوزرینه ۵۵۰۰ لیره به رسیده اولمش و بوده هر هانکی رگینی غرقه مع زیاده کافی بولندیغنی بیان ایلمشدر. فقط قولول باقتیل بر زهرلی سفینه بی غرق ایتمک ایچون بهر بوس مربعی اوزرینه ۱۲۰۰۰ لیره تضییقه احتیاج مس ایتمکده اولدیغنی خبر ویرمشدر که مقدار حدها آزداینامایت ایله دائره تأنرنده سهل الحصول بولتمشدر .
بحر به میرالایردن
حلیل

موزه هایون

حاصلاتی کرید اهالی اسلامیه سی محتاجینه عائد اولقی اوزره ترتیب ونشری تصمیم بیور. دقلری مجموعه به موزه هایونه دائر بر مقاله اهداسی صورتیه بو عیدتا چکده اشتراکی آرزو بیورلدیغنی متضمن امرلرینی تلقی ایلدی کمندن هر قدر فکر و قلم مجموعه مذکور به اشتراک ایده بیلمک کلمه مساعد دکل ایسه ده تشبث عالیلرینک نصل بر امر خیره شامل بولندیغنی دوشو نهرک وقارتینک. مهروت خطا پوشانه سنه کوه نهرک مع الافتخار شوسطرلری بازوب تقدیمه بحسرت ایلدم :

آثار عنقه موزه لری قرون سالفه ناک ترقیات مدنیه سی در حاسه میران امدان اوله جق بقایای

آثارک تبیع وتصنیف وتشهیرینه بو سایه ده بر طاقم حقیق تاریخیه وصناعیه ناک کشف واستخرا. چنه یکانه واسطه اولدقلردن جهان معرفتک کزیده مؤسساتدن عد اولتمشدر که فی یومنا هذا اوروپانک هرجهتجه آثار عنقیه موزه لرینه ویریلان اهمیت مؤسسات سائر ه ناک هان فوننده در دنیله بیور. اسن الاساس علوم دینک شایان اولان تاریخ علم جلیلنک اک عمیق طبقاتی بوکون آثار سالفه ناک کشف یوزندن عیان اولدیغنه باقیورسه بو آثارک کشف وتبعینه خدمت ومأموریتلری جهتیه موزه لرک درجه لزوم ومنفعتلری وجوهله تعین ایدر. بناء علیه موزه لرعل العاده انقیه انباری اولیوب بر مکتب عالی بردارالومدر.

انسایله مسعود اولدیغز عصر کزین (حضرت. عبدالحمید خان ثانی) ده معارفک کافه شعباتجه عقلمر. حیرت ویره چک برترقی رونما اولمش و بو میانده موزه هایون دخی نشوونما بولمشدر. بوندن یکریمی سنه اوله قدر مملکت مزده. آنقده لر بر نظر بیقیدی ایله باقیلر ق حتی دیار اجنبیه به نقلرینه اک متفتن ذوات طرفندن بیله ثمانت کوسترلر ایدی . بوکون معارفک ترقی وانتشاری ثمر سیدر که تابغداد وبصره جولرندن طرابلس غرک سواحل بعیده سنه و بنک اک هجری کوشه سندن اناطولینک شمالنده کی خط اسحاق به وارجه به قدر انقیه ناک نه اولدیغنی ونه مقصده مبتی طوبولاندیغنی بیلوب او کر تیمان قالمش کیدر.

بالاده خامه کذار تحدیث اولدیغی اوزره موزه هایون اثیق جلوس میامن مقرون جناب پادشاهی بوم مسعودندن اعتباراً حقیقی برانقیه موزه سی شکل وهئتی احرازه باشلامش و بو باده جانب اشرف خلافتیناهدن رایکان بیوریلان انواع مساعدات ترقیات پرورانه دن ماعدا موزه فی تزیین انده حکمک حوق و ناک مهم آثار ومصنوعات قدعه ناک لطفاً و عنایه احسان واهداسنه عواطف سنیه جناب ناجداری بیدریغ وارزان بیورلغله موزه هایون بالخاصه حمایت جهان قیمت شهریاری ایله پرورشیا بولمشدر.

آندن اول اوتهدن بریدن طوبلانوب ۱۲۶۶ سنه هجریه سنده فتیح احمد پاشا مرحومک سعی وغیرتیله باب هایون دروننده کی حربیه انباری تسمیه اولنان محل عنقیه جمع وحفظ اولنان آثار برقاچ پارچه دن عبارت ایدی. مؤخرآ معارف نظارت جلیله سنه الحاق وموسیو غولد موزه مدبرنته تعین اولندی. آثار موجوده ناک معارف حین تسلیمنده آثار مقبوله دن اولقی اوزره ایوم موزه ناک طوبنج آثار سالوننده تشهیر اولمش اولان (هرکول) استاتوسی ولاسکی ده چیقان بیوک بر کموش تپسی ومهرملر میاننده مدلاوده چیقان (دیاننا) هیکلی وقسطنعلین کبیرک مزاری دنیلان قرمز ی بورقردن لمد پارچه سی وبرمومیه ودها برقاچ آثار وار ایدی.

۱۲۹۰ سنه سنده حریه انبارنده تخصیص اولنان محلك عدم كفايى حس اولنمله موسیو ده تیه تك مدیریت زماننده آثار موجوده استانبول - لرك انك لطیف و فن معاری عثمانیك میدانه كوردیكى انك عالی و بدیع بالردن اولان چینلی كوشكه نقل ایله اوراسی موزه اتخاذ ایدلشدر.

— ۲ —

آثار عتیقه موزه لری بالكر شوراده بوراده بولنان و یاخود تصادفا یردن ظهور ایدن انقیه لری ایله توسع و ترقی ایدمیب - چونكه ذاتاً بوندن بر جوق وقت اول اوروپالور راست كلكلری برلده آتیقه لری آلوب مملكتلریه نقل ایله میدانده برشی بر اقامش اولقلرتدن - وفق آثار عتیقه تك مستلزم اولدینی كشیفات نافع ایله بالكر انقیه طویلامغه دكل بلکه حفریاته و اما كن عتیقه تك خریطه و پلانلری تنظیم ایتكه و ایسه بولندیقتدن مدیترك مهد ظهوری اولان اناطولی داخنده بعض حفریات اجرا ایتك اوزره انك اول ۱۲۴۶ سنه لرنده فرانسه حكومتی طرفندن موسیو (تكیه) نامنده بر صاحب اختصاص حوالی مذكوره ده سیاحت و بر جوق برلده حفریات ایله اشتغال ایتدیبرلرك آثار مكشوفه پارسه (لور موزه) سنه نقل ایدلش ایدی.

۱۲۴۸ سنه سنده ایله آتوری و كلدانلرك یازیبی اولوب ارايه ایتكلی (میخ) شكلندن طولانی (خط میخی) تسمیه اولنان یازبك موسیو (غره تن فند) طرفندن حل و قرائت اولنرق علم تاریخه یكى بر میدان تتبع اچلمش اولدیقتن علمانك نظری اولر بغداد و موصل و بصره جهتلریه توجه ایدرك اورالردن كلان هر یازیبی طاش و یاخود طوغله پارچه جنك كال اهمیتته تبع و ندقیته و بو لسانلرك الفبا سنك ترتیبه قویولدی و آرتق بو غریب یازیلرك ظهور ایتدیكى موقعلری قازمق و آثار مدفونین میدانه چیقارمق و جوی تقدیر ایتدیبرلرك ۱۲۵۶ تاریخنده موصل قونولوسی بولنان موسیو (لا یازد) بو وظیفه ندرعهده ایله بین النهرین حفریاته باشلاوب ۱۲۷۲ یه قدر (نینوه) ده (قویونجق) تپه سنده و (بلوان) تپه سنده و (تل نرود) ده آتور بون و كلدان بون ادوار مدیقتن متروك آتاری تحری ایتلشدر. بر ایكى سنه سكره فرانسه لی موسیو (بونا) دخی (خرسباد) و (قلعه شریفات) ایله سائر بر ایكى نقطه ده حفریات ایدرك بر جوق هیاكل و یازیلردن عبارت اولان آثار مكشوفه دن انكلیزلرك بولقلری لوندره موزم سنه و فرانزلرك طاقی پارسه نقل ایدلشدر.

موسیو لا یازدك درسمات سفیرلكی هنكامنده واقع اولان مراجعتی اوزرنه چیقاره جنی آثارك بر قسی استانبوله كلك شریطه بغداد و حلب و وان و لاملرنده حفریات اجرا سیچون كندیسنه رخصت رسمیه اعطا اولمشدر كه بو حفریاته موسیو (هرمزیه سام) نظارت ایتش و اورادن موزه هابونه نقل اولنان بر قاچ طاش موزه دائره جدیدم.

سنده واقع شعبه مخصوصه سنده تشهر اولمشدر. اشته بویكدیكری ولی ایدن حفریاته درس ایدیلان معلومات منتسبین فنك بتون بتون نظر دقتلری جلب ایله اوروپا و امریقا ده یكیدن حفریات آرزولری حاصل اولغله سنه فرانسه حكومتی طرفندن بصره و لانی داخنده (تللی) نام موقعه ۱۲۹۵ دن ۱۳۱۲ سنه سنه قدر اوچ دفعه اولق اوزره بارخصت رسمیه حفریاته دوام ایدلش و كلدانو نك تخمیناً قبل المیلاد ۴۰۰۰ سنه لك آثار ایله یازیلرنه و عاداتا كتبخانه لریه تصادف اولنرق اوزمانلرك تاریخه بحق كسب و فوف ایدلشدر كه موزه هابونده آتوری صالونك بر قسم مهمی بونلر ترین ایدر.

دیكر طرفدن امریقا لور بغداد داخنده (نیر) نام موقعه ۱۳۰۴ سنه سنده موسیو (هایس) نظارتیه حفریاته دوام ایدرك ایلك دفعه اولرق غایت قدیم بر آتوری معیك بلا لری یایمغه موفق اولغله بر آثار مكشوفه پیدرین عثمانی موزه سنه نقل اولمشدر. حتی صوك دفعه اولرق اللی سكر صندوق دروسه بر جوق آثار موزه هابونه واصل اولرق ندقی و نصیقلری در دست بولمشدر.

بو محارب و كشیفات مفیده موزه هابونه ده او حوالیده اجرای تبعات و محراب مخصوصه بی انجباب ایدر مملكه لدی العرض شایان سوریلان اراده سنیه جناب پادشاهی موجب عالی سجه ۱۳۰۹ سنه سنده بغداد داخنده عمودیه مقاطعة هابوننده (ابوالجد) یاخود (سیارا) نام موقعه موزه هابون طرفندن كوندریلان، اورمخصوص معرفتیه حفریات اجرا ایدلش و احسان علی الاحسان اولرق مصارف حفریه به مدار اولق اوزره خزینه خاصه شاهانه دن ده مبالغ كافی عنایت یورلشدر كه سایه مكاره و ابیه تاجدار یده براده بر جوق كرابها آثار مرسومه و الواح مكو. به به دسترس اولنرق موزه هابونده الیوم زب. وقع تشهر بولمشدر.

اناطولینك جهت غریبه سنه عطف نظر اولنجه موسیو تكسیه لدن سكره انك اول انكلیزلر بوردومده بیوك مقیاسه حفریاته باشلا بقرق ۱۲۶۸ دن ۱۲۷۵ سنه سنه قدر موسیو (نویتون) ك نظارتی تحتنده دوام ایدوب (هالیقارناس) ده و قتیله عجائب سبعة دن معدود اولان و اوزمانلرك انك مشهور هیكله اشلری طرفندن ترین ایدیلان قرال (موزول) ك قبرندن بعض اقسامی اله كچورلش و عین زمانده بوردومك جنو بنده واقع مشهور (قیدوس) شهر قدیمده دخی اجرای عملیاته يك مصنع و مقبول هیكله كشف و لوندره موزه سنه نقل اولمشدر.

فراسه دن كلوب بارون روچیلد حسابیه اولرق اناطولیده بعض موانع مشهوره نى زیارت ایدن و سوكه قضاسی داخنده قدیم (میله) و (دبیرم) موقعلرنده حفریات ایدن موسیو (راسه) بولدی

بعض شیلری اوزمان پارسه نقل ایتش ایدی. (دیدیم) تسمیه اولنان موقعه غایت جیم و ازمینه عتیقه تك انك مشهور ابنه سندن معدود بر (آپولون) معبدی بولنوب بودغه اوراده فرانسه حكومتی نامنه حفریات اجرا اولنرق ابدنه انك اطرافی تطهیر اولنقده و بر جوق آثار مهمه میدانه چیقا. رلقده در.

۱۲۸۶ سنه سنده ایسه انكلتره لی معمار موسیو (وود) ایان اوغده بارخصت رسمیه قدیم (دیانا) معبد مشهورینك موقعی كشف ایتلشدر كه بواشاده چیقان آتیقه لرك بر قاچ پارچه سی موزه هابونه داخل اولمشدر. ایانلوغ كبی بوخوه عصر لر بر مرمر كن مدنیت اولان و بالكر تبدلات ارضیه دن سكره خالی عن الاهالی قلان بر معلده ده پك جوق آثارك محق بولنسی دركار اولغله كچن سنه اوستریا حكوم متی اوراسی انچون حفریات رخصتی استحصال ایدرك و یانه معلم لرندن موسیو بندورفك نظارتیه الا آن عمیانه دوام اولنقده در.

۱۲۸۶ سنه سنده آثار عتیقه تحریسنه مر اقیله مشهور بولنان موسیو شلیان بیفاسنجای داخنده حصارلق تسمیه اولنان محله (ترووا) شهر عتیقی حفریاتكه باشلاوب سنین مختلفه ده التي یدی كره محل مذكوره عودتله تعقیب ایتدیكى حفریاته پك قدم آثار و بر جوق التون و سائر معادنن مصنوع اشیای قیمتدار كشفه موفق اولمشدر كه بونلرك بر مقداری موزه هابونه كیره بیلمشدر. فقط موسیو شلیانك بو حفریاتی اصول فیه دائره سنده جریان ایتوب بالكر اشیا بولق فكر له لرلی آلت اوست ایلش و اشای مذكوره دن برطاقی شاعر (هوسر) لك حكابه ایلدیكى (ترووا) محاربه لری زمانه عائد اولدینی ادعاسیله بر جوق مناقشات فیه بی موجب اولش بولندیقتن موسیو شلیانك وفاتندن سكره منسبین فندن موسیو (دورپلند) اورالرك تكرار حفرینی درعهده ایدرك حصارلق دنیان محله طقوز شهر قدیمك بقایاسی یكدیكری اوزره موضوع بولندیقی و بونلرك انك اسكیمی قبل المیلاد كرمی ایكنجی و بلکه یكرمی اوچنچی عصره قدر واردیعی و (ترووا) محار بهلر بك قوعی التنجی طبقه به تصادف اتمك لازم كلدیكنی اشیا اله برطاقم كشیفات جدیده به موفق اولش و معمولات ترابه دن اولان آثار مكشوفه تك كفته سنی عثمانی موزه سنه كوندر مشدر كه چینلی كوشكه مخصوص بر جامكان دروسنده مد كورطقوز طبقه نك پارچه لری آبرو كورونمك اوزره مكمل بر قوكسیون حالنده تشهر ایدلشدر.

۱۲۹۶ سنه سنده ممن قضاسی داخنده (میرنا) تسمیه اولنان محل عتیقه فرانسه علما سندن موسیو (سالومون زهناق) ایله موسیو (پوتیه) طرفندن اجرای حفریاته باشلا نیلوب قازیلان واسع بر مرزارستان دروننده پنشمش طویرا فندن معمول و (تروا قونا) تسمیه اولنان برطاقم اوفق رسم و هیكله میدانه چیقارلش و بوسابه ده اوزمان اهلی.

لیسٹک عادات و احوال خصوصاً لہرنہ کرکی کھی کسب و قوف بدلتند۔ ہیا کل صغیرہ مذکورہ دن موزہ ہایونہ پک جوق مقدرہ موجود در۔

۱۲۹۰ دہ المانیا حکومتی طرفندن متوفی موسیو ہومان معرفتہ (برغمہ) قلعہ مشہورہ۔ سنک حفرینہ ابتدار اولنوب اون سنہ دوام ابدن اشبو حفریات جیسہ آندن صکرہ کی آنتیقہ تحریاتہ نمونہ عند اولنہ جق درج دہ بر نام قزائمشدر۔ اشبو حفریاتک نہایتلرینہ طوغری یعنی ۱۲۹۹ سنہ سی شباطندہ با ارادہ سنہ جناب پادشاہی آثار عتیقہ نظامنامہ جدیدی موقع اجرایہ وضع اولندیفندن او تو بخندن عمارت سربسین ایدیلان حفریاتہ جیتجاق کورہ کاہسی موزہ ہایونہ ناند اولمشدر۔

بوندن بشقہ درت سنہ مقدم ینہ موسیو ہومان معرفتہ آیدین نیور یونی حضی اوزرنہ واقع بلاطجق نام موقعدہ مدفون اولان (مدرس مغنیا) سی شہر قسطنطنیہ کجیہ چرسو و بازار و تیرتو عسری میدہ جیدریہ برق کشف اولن صحرہ ہیکلرموزہ ہایونہ محفوظدر۔ بلاطجق حفریاتی متعاقب برلین موزہ سی سو کہ قضاسی داخلندہ (پریہن) نام شہر قدیمک حفریاتی رخصتی طلب ایدوب الاکن اورادہ عملیاتہ دوام اولنقندہ در۔ (پریہن) شہری بروقت دکن کنارندو (لائوس) کورفرینک اوزرنہ واقع اولدینی خالدہ قوملر ایلہ کورفرز املا اولنہرق برواسع اووہ حالہ کچمش اولدیفندن بوکون دکنزدن درت بش ساعت اوزا۔ قدہ قائمشدر۔ اینہ سی کاملاً قبل المیلاد اوچنچی عصرک آثارندن اولوب بالادہ تعریف اولنان وشمدی یہ قدر آتجق مزارلر دہ بولنان (تراقوتا) ہیکلرینہ بورادہ خانہ خرابہ لری درونندہ دخی تصادف اولنقندہ در۔

بیجا سنجانی داخلندہ بہرام دہ واقع (آسوس) خرابہ سندہ بوندن آتش سنہ اول موسیو کسب بعض حفریات جریہ قبل المیلاد الجی عصرک آبدہ لوندن اولان (آتن) معینک قبارتہ رسملر۔ ندن بر قاجنی پارسہ نقل ایلمش ایدی۔ بودفعہ ۱۲۹۷ تاریخ آسوس اورینہ اور دہ حفریات اجرا ایدر۔ قبارتہ بر دیگر پارسہ رسمہ دخی دسترس و سدرک کہ سنہ کاسی موزہ شہرہ نقل و سبب و تاملدر۔

یشہ کجی کرمی ۱۰۰۰ پلہ تونک شہرہ سنک ہر جہتندہ اوروپا لولو آسریقالو لولر طرفندن اجرای حفریات و پونجہ کشف تہ موفق اولدینی صرہ دہ موزہ ہایون دخی ہوش طور میوب مدیر لاحق حمدی پک افندی ۱۲۹۸ سنہ سندہ معمورہ العزیزدہ کاختہ قضاسی داخلندہ نمود طاقنہ سیاحتہ اورادن بر طاقم آثار قیمتدار نقل ایلمش و بو ائنادہ حلب ولایتندہ (زنجری) خرابہ سی مشارالہ طرفندن کشف اولمشدر۔ و کذلک تواریخ مختلفہ دہ آیدین ولایتی داخلندہ اودہ مش و نمود قلعہ سی واسکی از میر علی اغا چفتلکنندہ و قلاباق حصاری

وچاندارلی و بلاطجق ولا کینا نام محللر دہ مشارالہ معرفتہ حفریات مہمہ اجرا ایدیلرک موزہ پک جوق آثار مقبولہ ادخال ایدمشدر۔ مع ہذا ولایات شاہانہک ہر طرفندن موزہ ہایونہ پیایی آثار متنوعہ و نادرہ ارسال امرندہ کرک مأمورین عملیہ و کرک حیت پروران اہالیکن آثار ہمت ترقی پرور۔ نلری مشہود اولہ کلمکدہ در۔

انطون قلعہ سنک دیار نکر و حلب و قونیہ ولایتلرندہ بر جوق و قدیمو ملایم اولوب نہ اولدینی بیلنہ میان مصر بونک (عیروغلیف) یازینسہ مشابہ اشارت لرایہ مکنوب و فقط غایت قبا و اکثری سیاہ طاشلر اوزرینہ ایلمش رسملر ایلہ مزین بر طاقم مصنوعات قدیمہ مستسبح نہ زیادہ سیلہ صراق و پروب بونلرک تبع و تدقیقہ قولہ قدری صرہ دہ الادہ یازینینی وجہلہ حمدی بلک زنجیری موقعی کشف ایلہ آثار عتیقہ سنک بو قسمہ بیوک بر خدمت ایتمشدر۔ زنجیری خرابہ سندہ بالآخرہ المنلر موسیو ہومان موسیو لوشان نظارتی تختندہ اولہرق مختلف تاریخلر دہ اوچ دفعہ حفریات ایدرک آثار مکشوفہ نک قسم اعظمی موزہ ہایونہ کیرمشدر۔ اشبو آثارہ بوکون (ہیتیت) قومی آثار ی دنیاوب عجایب الشکل یازیلری الاکن جل و قرائت اولنہ مامشدر۔ آثار مذکورہ موزہ خرابونک بر شعبہ مہمہ سنی تشکیل ایدر۔

— ۳ —

۱۳۰۵ سنہ سندہ نجینیای ظہور اولوب یالکز موزہ ہایون ایچون دکل بلکہ بتون آثار عتیقہ عالی ایچون دخی بر دورہ جدیدہ تشکیل ابدن و محضا طالع فرخندہ مطالع حضرت شہریارینک ماثر مشکورہ سندن بولنان صیدا کشفیات فوائد غایبہ نقل کلام اولنچہ قدیم فیکہ قرائلرینک مقر حکومتی اولان (سیدون) شہری آثار عتیقہ ایلہ ملو اولدینی خالدہ آثار مذکورہ در بر قویونر ایچندہ محفوظ و محنی اولدیفندن تحریسی بلک مشکل اولوب بوندن اوتوز اونوزش سنہ اول فیلسوف مشہور موسیو (رہنان) ک مخبر ریاستندہ بولنان بر ہیئت نسیہ اورایہ کیدرک و پک جوق بحر یادہ بولنہرق فی الواقع بر جوق شہر دخی میدانہ چقار مشلر ایدی۔ شو کشفیات اوزریہ مشارالہ موسیو (رہنان) ک فیکہ سیاحتہ دائر تالیف ایلدینی رسالہ دہ صیدا وحوالینسندہ دہا پک جوق دفابنک موجود بولنسی احمالی در میان ایلہ کشفیات واقعہ سنک ایلرودہ اجرا اولنہ حق حفریات و تحریاتہ بر رہبر حکمنندہ اولہ جفی علاوہ ایتمشدر۔

۱۳۰۵ سنہ سندہ بر یکی قویونک ظہور نا کھاییسی ولدی التجسس اشبو قویونہ متعدد لحوہ مصنعتہ نک محفوظ اولدینی کوریلیشی صیدا طور پراغندہ دہا نیچہ دفاشنک موجود بولندینی اثبات ایتمشدر۔ شرفصا در اولان ارادہ سنہ حکم جلیئہ امتثالاً حمدی پک افندی در حال صیدایہ عزیمتہ بر طاقم عملیات مہمہ اجرا و دیگر بر مزارقویونک کشفنہ دخی

موفق اولدندن صکرہ لحدلری ظاہرہ بالاخراج در سعادتہ نقل و انماج ایلمشدر۔

صیدا کشفیاتی سایہ سندہ موزہ ہایون برنجی درجہ موزہ لر صرہ سنہ کیردرک بوکون صیدا لحدلری و بالخاصہ اوزرنہ کی رسملر دن طولانی (اسکندر کبیر) لحدی نامیلہ شہرت بولان و فقط کیمک مزاری اولدینی و قنی ہیکل تراشک ایسی بولندینی بیلنہ میان قبارتہ رسمی و کونا کون اولان ایلہ ملون لحدی سیر و تماشا ایتمک ایچون آمر۔ بقادن بیاہ بر جوق زوارک کلدیکی کمال افتخار ایلہ کورلمکدہ در۔ صیدادہ کشف اولنان یکرمی بر عدد خدندن یالکز برندہ فیکہ لسانیلہ بر یازی بولنقلہ کیمک لحدی اولدینی اکلاشمش دیکر لری ایسہ ازائہ ایسکری نقوش و تزینات ہیکل تراشیلر ایلہ عقللرہ حیرت و پروب سائر اوروپا موزہ لرینک غلطہ سی موجب اولمشدر۔

صیدا حفریاتی تعقیب ابدن و ۱۳۰۷ و ۱۳۰۸ سنہ نرسہ مصادف بولنان منتشا سنجانی داخلندہ واقع (لاکیا) حفریاتی بنہ موزہ ہایون مدیری حمدی پک طرفندن اجرا اولنوب محل مذکور دہ کی (ہقات) معدنک اطرافتی ترین ابدن قبارتہ و مصنع رسملرک کشف و اخراجی انتاج ایتمشدر کہ موزہ بہ نقل اولنان آثار مذکورہ با ارادہ سنہ حضرت پادشاہی انشاسی مقرر اولان دائرۃ مخصوصہ صہ دہ شہیر ایلہ کسب افتخار ایدیلہ جکدر۔

— ۴ —

عرض و بیانندن مستغنی اولدینی وجہلہ بر آرائق قرون وسطادہ اوروپا و آسیادہ مدنیت دنیلان شیدن ہیج بر اثر قابلیہرق علوم و فنون ہان کاملاً منقرض اولمش ایکن اسلامیتک ظہور ایلہ عربلر واسطہ سیلہ بر یکی مدنیت تشکیل ایدرک علوم و فنونک و حرف و صنایعک ترقیسی کی صنایع نفیسہ عرب دخی بتون دنیایی استیلا ایلمش و عماد نولر ببولدہ عربلرہ خیر الحلف اولمشدر۔

آثار قدیمہ عرب و آثار قدیمہ عثمانیہ بوکون غایت مقبول و نادر آنتیقہ لردن عد اولنقلہ بونلر دخی موزہ ہایونہ پیدر پی جمع اولنہرق شعبہ مخصوصہ سندہ موقع تشہیرہ وضع اولنقندہ در۔ اشبو شعبہ دہ اک زیادہ نظر دقتی جلب ابدن قونیہ دہ واقع فرماندن کلان غایت مزین و چینیدن معمول بر مزاردہ کہ ملوک سلاجقہ دن و علاء الدین اول زمانندن قالہ در۔ خلفاء امویہ دن عبدالملک زمانندن قالہ کوفی یازیلی طاشلر و خطاطین مشہورہ نک یازی نمونہ لری و ہنروران عثمانیک چیرہ دستی مہارتی اولان کتاب جلدلری و ادرنہ کاری چکمبہ و قبورلر و صدقلر و کوفی یازیلی بوڑوک طا۔ شلری و غایت انفس مجم حاللری الخ بوصولی ترین ایدر۔

مسکوکات قدیمہ دخی آثار عتیقہ دن معدود اولوب موزہ ہایون بوجہتندن دہ غایت مہم قوہ لکسیونلر تشکیل ایتمکہ موفق اولمشدر۔ اک قدیم مسکوکات یونانیہ و رومانیہ ایلہ عرب مسکوکات

عقیقه سندن الك جدید عثمانی مسكوكاتہ قدر موجود اولوب بونلر طاقم طاقم تصنیف اولنلر ق ملبوع قنالوغری نصر اولنلنده در. بوضره ده غایت نادیبه دور عربدن قاله قورشون مهرلر و بزانتلردن قاله انواع قورشون مارقه و تعالرو مختلف دورلرک در عملری و جام مسكوكات دخی ذکر اولمیلدرکه بونلرک مسكوكات سائرله ابله تشکیل استکاری قولکسیونلر بونلر اوروپا نلک برچوق مسكوكات قایینه لرینه رقابت ایده جک درجه ده در. اشبو تصنیف مسكوكات امرنده برادریم غالب بک مرحومک خدمات مهمه سی بتون اوروپا عالملری طرفندن بیله مظهر حسن تقدیر اولمشدر.

☞

اشته بوقدر جوق و متنوع آثارک جمع اولنلرینی بر محله آثار مذکور دنک قارمه قاریشق برصو. رتده طور مسی جائز اوله میه جفندن وسایه توفیقدا تویایه جناب پادشاهیده صیدا کشفیاندن صکره موزة هایونه بر بیوک دائره علاوه بیوردیلغندن مختلف دورلره مخصوص اولق اوزره شعبه لور برده مهم برکتبخانه دخی تشکیل اولنلر ق اکاکوره آثار موجوده تصنیف و ترتیب اولمشدر.

موزة هایونک تشکیلاتی شو وجهه در :

یکی موزة دائره سنک اوست قاتنده صاغ طرفده (۱) کتبخانه (۲) آتوربیون و کلدانیون سالونی (۳) نردبان باشنده قدیم مصریون آثاری (۴) صول طرفده آثار شرقیه و اسلامیه صالونی (۵) آلت قات کاملاً لحد و مقابر عقیقه به حصر اولمشدر. الك قدیم مزارلردن اعتباراً صره ایله ادوار مختلفه نك مزاره دائر مصنوعاتی تشهیر اولمشدر.

جیبلی گوشک — دیرکلی صحنه نك اوزرنده ادوار مختلفه به غایت طاقم آنتیکلر کوریلور. قودن دخول ایکنجه دهلیز کچی بر محله (۶) بیزانتی شعبه سی. صاغ طرفده کی صالونده (۷) قوم هیت آثاری (۸) سمیری آثاری (۹) تدمر آثاری ، ضوعدر. نورتی برده کی اوچ جناحلی کبیر صالونده (۱۰) قدیم یونان و روم مالورلدن دورندن قاله مرمر مصنوعات ایله طولابلرده (۱۱) مصنوعات تراپیه و (۱۲) مصنوعات زجاجیه کور اور. شباهه باظر ازلان صاغ طرفده کی صالونده (۱۳) قبریس آثار عقیقه سی موضوعدر که بونلرک بونلرک متنوع اولوب اوروپاده موجود اولان قبریس قولکسیونلرینک اک زونکیندر. صول طرفده کی اوطه ایسه (۱۴) طرزنجندن معمول آثار مقبوله و نادره ایله التون و ذقیمت اشیا و مجوهراته حصر ایلمشدر. (۱۵) مسكوكات قولکسیونلری عوام ایچون آچیق اولوبوب زیارت ایتمک استه یئله مدیریندن ویریلان رخصت ایله کورستیلور.

موزة هایونک زیارتی تسهیل ایتمک اوزره مختلف شعبه لر ایچون ترکیه و فرانسه زجه اوله رق قنالوغری تنظیم اولوب بونلردن لحد و مقابر عقیقه قنالوغری و آثار هیکلزاشی قنالوغری و سمیری و تدمر

آثاری قنالوغری ایله مسكوكات قدیمه عرب و برده مسكوكات ترکیه قنالوغری موقع انشاره قو نلمشدر که موزده نك باشلیجه اولان آثار نك غایت ایوبلش فطوغرافیلر ایله برابر موزة هایون دروننده فروخت اولنور.

موزة مدیر معاونی

حلیل

یادگار تاریخی

دیار بکرده بولنیوردم . بر بایرام کوئی

ایدی . نظر مده مرتبه معنویه سی بیوک بر ذاتک زیارتنه کیتمشیدم . مخاطبک مسمو عم اولان کالات علمیه سی هر سوزندن اکلا . شیلیوردی . بختمز دونه دولاشه تاریخه ؛ دیار بکرک ایلمک والیرینه انتقال ایتمدی . مولانا ادریس ایله تدایر حکیمانه سنی مشترکاً آلقشلا دقندن ، بیقلی محمد پاشانک شجاعت رستمانه سنه ستایشخوان اولدقندن صکره بحث افعال قهرمانانه سنه بر پادشاه جلیل . الشانی بیله دلسته ایدن بر وزیر نامداره

کچمسینی ؟

مخاطب فاضلدن بوکا دائره یکی بر شی اوکر نملک اوزره سؤالره قالمشدم . فقط مع التشکر بوکا حاجت بر اقامدی .

— اوت اوز تیمور پاشا اوغلی عثمان پاشا قومشو مزدر .

— امان نرده . هان زیارتنه قوشه لم .

موفقیتلر ایله ، فضیلتلر ایله ، علوهمتلر ایله تاریخ عثمانیزه زینت و یرن اعظم بک چوقدر . فقط بو وزیرک آثار مردانکیسنه ، جلائل افعال دلیرانه سنه حیرانم . نیل وادیسنده پرورشیا بک اولدی . حبشه کشورلر آچدی . یمنده آل مطهرله پنجاشه رک نام آدی شان قازاندی . ایران سفرلرده شر . و انده . قریمده بیوک مظفریتلرده مظهر اولدی . نهایت تبرزک فتحندن صکره وداع ملک فانی ایلمدی . تاریخلرده بوندن زیاده بر شی کورمدم .

— شمده ده خوا بکاه استراحتی کورر .

سکر ، دیدی .

بونک اوزرینه مقاومتی مشکل بر آر .

زونک حکمنه تبعاً مباحث فضیلتلریم ایله زیارت عثمانه شتاب ایتمک . واسع برجامع حاویلینسک (فاتح پاشا جامی) بر طرفی خرابه یوز طومش بر قبه ، بسبتون اونودلیغنی لسان حال شکایتله هر یانی هر طاشی سویلیور .

تقدیر سز لکک مثال مجسمی اولان بومنظره بی اور کوتدی . بر ازدها تقرب ایتمک .

قبو اوستنده بر تاریخ جلب نظر دقت ایتمه ایدی بوراده آرتق طوره میه جقدم . اونه

تاریخ ، نه سلاست . توصیفاته قویولمقندن ایسه سز او قویک زده حکمی سزوریکر . ایشته .

بونر سلطان مراد خانک وزیر ی

که فتح اولدی النده ملک شروان

آنک رفعی اولدی بوکا فرمان

قویوب شروانی کیتدی عاصی خانه

کسوب باشن برینه دکدی برخان

دونوب تبریزی آدی اولدی تاریخ

جهانده نام قویدی کوجدی عثمان

۹۹۳

جیادتی هر زمان حفظ ایدن بو تاریخ

زیبانک یازیق که ناظم هنرمندی اوکره نه مدم .

تاریخی زیور حافظه تقدیر ایتمیکم

اشاده تر به ناختری کلدی . کیردک . داخلک

حالی خار جندن تخمین ایدیگر . فقط بن

آرتق اطرافه باقیوردیم . قارشیمده یاتان

قهرمانک خیالنده تجسم ایدن مآثر جلا دتی

بی مبهوت ایتمشدی . نجاشی الکاسنده ،

بلقیس دیارنده ، جنکیزیان یوردنده رایت

عثمانی بی بروج شوکتده طولاشدیران

دلاور بیهمتا پیش نگاه عبرتده بر آوچ

طویراق حالتده طور بیوردی !

روح مرحومه اهدای فاتحه ایتمکدن

صکره متفکرانه ، تعظیمکارانه چکلم .

اقشامه طوغری بروقت تنه ایده اوزیارتک

تأثیراتی بکا شومنظومه بی سوبلتمدی :

۱ اوز تیمور اوغلنک نمایاندر

تر بتنده عظیم بر ثروت

زیر خاکنده چونکه پنهاندر

قهرمان بکانه امت

۲

بر زمانلر سمند همته

جولانکاه ایکن دیار یمن
شمدی اولمش بوقه کندینه
زائی پک قلیل بر مسکن

۳

بر زمانلر ممالک شروان
یا بمال سمند قهری ایکن
شمدی اولمش تراب ایچنده نهان
او غضنفر، فریددهری ایکن

۴

زائی وقفه تفکر ایدر
اوز تیمور اوغلی تربتده کی حال
آدمی غرقه تحیر ایدر
او مهابت او شانلی آنلی کال

۵

نه بیوک بر مهابت وعظمت
طویارم هر زیارتده آنی
اولورم آشنای صد حکمت
کوریرم دل کوزیله عثمانی

۶

شدت وسطوت و بسالته
کله مشکن نظیری عثمانک
پراقیرکن جهانی حیرته
جلوه تیغ وتیری عثمانک

۷

اولورم بونده حصه یاب حکم
نکته بیمال دنیایی
اکلارم؛ بلکه بسبتون بیلم
عاقلانه زوال دنیایی

۸

نه قدر شانلی آنلی حیدر لر
بو کذرکاهدن مرور ایتمش
ترده بوملکی فتح ایدن ار لر
کله ملک اوزره هر کلن کیتمش

۹

نایبی بر مال هیچا هیچ
صدهزاران مشقت و کدرک
عاقبت بر ظلال هیچا هیچ
کوستررو بی دهر کینه و رک

مرحوم بو مدنی حال حیاطده انشا
ایتدیرمش . بو حیاطده صدر استراحتده دکل
سرحد ممالکده بزکاه دلاوریده انشای

حیات صوری ایندیکی ایچون جسدی
قالدیریلوب آمده نقل اولمش او جای
محترمه تودیع ایدلمشدر . اوزرینه، قره
آمدهه بیاض طاش هیچ بولندینی جهته
خارجدن جلب ایدیلن صدقن مرمر خاصدن
یونلمه غایت موزون و متناسب پارچه لرله
اویله بدایعنا بر صدوقه یا بلمشکه اسناد
ظریف اللطیفه آفرین دیمه مک قابل
دکل .

بوزیارت بردفعه یه مخصوص قلمادی .
دیگر لرده تر به نک نایب ولایت رامزبک
مرحومک همتلریله اولدقجه کسب روشنایی
ایتدیکی کورلمشدی .

عینی زاده
محمد علی

﴿ روم قومنک شکران و مباحات ﴾

« عثمانیه سی »

ابوالفاتیح والمغازی سلطان محمدخان
ثانی حضرتلری، وقعه نویسالک خدمته
تعیین بیوردقلری مؤرخ میخالا کی قریتو
وولیسیک اثرندن مستبان اولدینی اوزره
النه سائردهن بشقه لسان رومی یه ده آشنا
اولوب قسطنطنیه بی فتح بیوردقلرنده روم
جماعتک بالاجتماع اصول وعادات قدیمه لری
وجهله بطریق انتخاب اولمش امری ویرلمش
وانتخاب اولنان بنادیوس حضور هلیو-
نلرینه قبول بیوردقلده معاصر مورخیندن
« تئودوسکی زیفومالاس » ک کتابنده بیان
وایضاح اولدینی اوزره « اسلافک مثللو
بطریق و وظیفه سنی ایفا ایدرک عین حقوق
ومساعداته نائل اوله سک » بیورمشلردر .
بوصورتله روم جماعتی بطریق غریبه احسان
بیوریلان مساعدات سلاطین عطاء حضرتانی
طرفلرندن تصدیق بیوریلوب بطریق یقارک
انتخابی مصدق شرفتظیر بیوریلان برات
عالیشانلرده مقید و مندرج بولنور .

بشقه جه روم تبعه ملوکانه لری مظهر
لطف و عنایات جلیله لری اولوب ذکر
سقت ایدن میخالا کی قریتو بولور مثللو

وقعه نویسالک و فاتح سلطان محمد و سلطان بایزید
ثانی و یاوز سلطان سلیم و سلطان سلیمان
قانونی و سلطان سلیم ثانی حضراتی عصر لرنده
دول معظمه دن اولان و ندیک و جنویز
حکومتیه دخی رومی العباره اوله رق عقد
وامضا اولنوب ویانه کتبخانه سنده محفوظ
بولنان برر صورتلری اوتوزایکی سنه اول
موقع انتشاره وضع اولنان و طغرای غرای
هایون ایله موشح عهدنامه لری قلمه آلق
ایچون دیوان هایون کتابته تعیین بیوریلور لر
ایدی . اوزمانلرده کورکچی باشلیق و انقیه چی
باشلیق کچی خدمات مرغوبه دخی روملره
احاله بیوریلوب بونلر میانده کورکچی باشی
میخالا کی تطاقوزینوس (۱۵۷۰) و شیطان
اوغلی دیمکه معروف انقیه چی باشی
یورغاک استاوراق اوغلی (۱۷۵۸) اشتهار
ایتشلر ایدی .

الک اول محرم اسرار و دیوان هایون
باش ترجمانلغنه روم فسار لیلردن
بنایوطا کی نیقو سیئوس تعیین اولنوب
(۱۶۶۱) الکصره اشبو مأموریتک امن
واعتمادی وظائفی جدم استاورا کی آرستاد
رکی ایضا ایلمشدر . (۱۸۲۲) باب عالینک
لسان سیاسی بونلرک تشکیل و تنظیم
ایتش اولدقلرینی صدر اسبق مرحوم فواد
پاشا یوعاجزه سویلمشیدی . ترسانه عامره
ترجمانلغنه دخی روملر تعیین اولنوب بو
مأموریتی الک اول یا تقو (۱۷۰۳) و الکصره
نیقولا کی موروزی (۱۸۲۱) احراز ایتشلر
ایدی . بونلرک الکیزیده اعتنا ایتدکلری
ماده بیوک و کوچک اطهرک دائرة صداقت
و اطاعتده محافظه اولنملری اولوب پک چوق
خدمتلری کورلمشیدی . اولاح بغداد
ویوهده لقلرینی قبو کتخذالقرینه تعیین
اولنان روم تبعه شاهانه سی مملکتین ایله
دولت علیه عثمانیه بیننده کی روابطک تحکیم
وتقویه سنه خادم اولدقلری کچی عهدله لرینه
اولاح و بغداد و ویوهده لقلری احاله بیو-
ریلان روملر دخی دول اجنبیه نک مسالک
و حرکات و معاملات حقیقه دولت متبوعه
لرینه معلومات اعطا ایدر لر ولدی الحاجه نقداً

و بدنا و صور آخر ایله حدود خاقانی بی تعرضات
اخبیه به قارشی مدافعه ایدر لر ایله که اولاح
و بغداد و ویووده لقرنده بولنش اولان
نیقولا کی ماورویانی بک ایفا ایتمش اولدینی
خدمات صادقانه و جانسارانہ صحائف کتب
تاریخیه مقیددر.

قارلیردن اولاح قبو کتخدالغنه اک
اول بانقو قاتا قوزینو (۱۵۹۲) واک صکره
یدرم نیقولا کی آریستار کی لغوفت بک
(۱۸۶۶) و بغداد قبو کتخدالغنه اک اول
واسیلا کی لو پولوس (۱۶۰۰) واک صکره
استفانا کی بک (۱۸۵۵) و افلاق و ویووده -
لغنه اک اول یورغا کی کبغا (۱۶۶۰) واک
صکره الکساندر کبغا (۱۸۵۹) و بغداد
و ویووده لغنه اک اول واسیلا کی لو پولوس
(۱۶۳۴) واک صکره غریفورا کی کبغا
(۱۸۵۶) تعیین بیورلمشدر.

روم تبعه شاهانه سفارت کبی دهامهم
مأموریتلره دخی نصب اولنمشلر ایدی که
رحیمیسی (۱۶۸۸) سنه میلادیه سنده و بانه
سفارتنه کوندریلان اسکرلت زاده اولوب
هم دولت متبوعه مفخمانه لرینک امن و اعتما.
دینی احراز ایده بیلمش و همده دول اجنبیه
نزدنده مظهر تقدرات و احترامات مخصوصه
اولمشلر ایدی. دیگر مأموریتلره تعیین اولنان
روملرک دخی عهدده صداقلرینه احاله بیو.
ریلان وظائفی صدق و استقامتله ایفا ایتمش
اولدقلری کتب تاریخیه نک تتبع ایدلمسیله
نابت اولدینی کبی سفن هایونده مستخدم روم
طاقه سنک تالطم دریا به و تجاوزات دشمنه
قارشو ثبات و متانتلری زبانزد ایدی.

سریر شوکت مصیر سلطنت سینه لرینک
ذات اقدس هایونلریله مادام الدوران ترین
بیورلمسی اقدم استرحامات اصداق بندکان
ملوکانلری اولان ولی نعمت بیتممز یادشا -
همز افندمن حضرتلری زمام دولت ابد مدت
علیهلری و ممالک محروسه شاهانه لرینی ید
قدرت و مرحمت و عدالتلرینه آلدقلری یوم
مسعود مبارکدن بری روم تبعه شاهانه لری
سائر خدماتدن ماعدا قائم مقاملق و متصرفلق
و وایلیک و مستشارلق مأموریتلرینه حتی

نافعه و خارجیه نظارتلرینه دخی تعیین بیو -
رلمشدر.

بوعصر معالیحصر شهنشا هیلر نده دواثر
عدلیه و محاکمک تنسیقاتنده اوروپا مکتبند
فن حقوقی تحصیل ایدن روملر دخی استخدام
بیورلدینی کبی برادرم غریفورا کی آریستار -
رکی بک عثمانلی قوانین و دیمتر کی نیقولا -
ئیدی افندی بک دستور عثمانی و بانقو ویتینوس
افندی بک مجله « دیمستوقلیس ایقتناس » ک
فرائض و « آخیه آس خرسیدیس » ک احکام
و کالت ترجمه لری و صواباشانک حقوق شرقیه
و « نیقولا کی قاریسادی » نک مقدمه دستور
و « ملتادی قره دو کپروس » ک مفتاح دستور
اثرلری سایه معدلتوایه حضرت شهریاریده
رومجه و یافرانسزجه نشر اولندی.

صحت عمومیه نک محافظه سی اغورنده
شرفصادر اولان اوامرسینه لرینک اجرای
مقتضاسی روم اطبا و جراحیندن زانباقو
باشانک امراض جلدیه یه و ماورویانی باشانک
علل ساریه یه و بانقو قانبور اوغلتک فن
جراحییه و کر بدلی آناغوستا کیس ک
امراض بصریه یه و اناستاسا کی خرسیدیس ک
علل نسائییه و فوتیادی افندی بک بوغاز
خسته لکلرینه دائر اولان اثرلری تشویقات
ملوکانه شاهانه ایله میدان استفاده یه وضع
ایدلی.

بایتخت سلطنت سینه لرینی ترین ایدن
مبانی جسمیه و عالیه نک امر انشاسیده
روم معمارلرینه دخی احاله بیورلمشدر که
بولنورده سلطان محمد جامع شریفی معماری
روم خریستو دولوس (۱۴۷۱) و سلطان
بایزید ثانی جامع شریفی معماری مذکور
خرستو دولس ک یکنی (۱۴۹۸) و سلطان
سلیم اول جامع شریفی معماری یانی قالفه
(۱۵۲۰) و نور عثمانیه جامع شریفی معماری
قیصرلی سیمیونا کی (۱۷۵۵) و سلطان
مصطفی جامع شریفی معماری قسطنطنیه
قالفه (۱۷۶۰) و ترسانه عامره برنجی حوضنی
بنا ایدن مارکی قالفه (۱۷۸۰) و سرای
برونئی انشا ایدن فوتی قالفه (۱۸۷۵) و ترسانه
عامره اسکدی دیوانخانه معماری حاجی قو -

میانوس (۱۸۱۰) و رامن قشله هایون
معماری نیقولا باغچی اوغلی (۱۸۲۳) و اسکی
طولله باغچه سرای هایون معماری یورکی
غالب (۱۸۲۹) و خرقه شریف جامع شریف
معماری حاجی استفانی غاتیانا کی (۱۸۶۰)
نک وضع ایتدقلری قواعد معماریه یی محافظه
ایله اکتفا ایدیلر.

ملاحیت و تجارت و زراعتک ترقیسی
یولنده ارزان بیوریلان الطاف و عنایات
جلیله دن ملیونلرجه روم تبعه شاهانه لری
دخی بالاستفاده ملاحیت و تجارت و معاملات
صرافییه تمایز ایتمش اولدقلری کبی ممالک
محروسه شاهانه لرینک اراضی و واسعة سی
روم تبعه ملوکانه لرینک دخی چالشمسیله
اعمار ایدلمش و حیوانات بسلامتک قسمنده ده
خیلی خدمتله ایفاسنه موفق اولمشدر.

بالجمله صنوف تبعه ملوکانه لرلیه برابر
روم تبعه صادقانه لرینک دخی خدمات
دولته بولنلری مقاصد جلیله ولی نعمت
عظما لری مقتضاسندن بولنقله سلطانی
ملکیه، طیه، بحریه، هندسه و زراعت
مکاتب عالیسنه بر خیلی روم اطفالی قید
و ادخال اولنمشدر.

ازمنه سالفه ده روم تبعه سی آره سنده
(دوران دمه) دائر بر اثر فی قلمه الان
(۱۶۶۵) و مؤلف (بلا تونوک) مشهور
آطلس لرینی ترجمه ایدن الکساندر ماوروی
قورداتو و جنت مکان سلطان احمد خان
ثانی حضرتلرینک امریله عمالک شرقیه یی
طولاشوب « تعریف علم الموسیقی علی وجه
مخصوص » نام اثری تألیف و علامات موسیقیه
اختراع ایدن دیمتر کی قان دمیر (۱۶۹۱)
و « تاریخ دولت علیه عثمانیه » نام کتاب مستطلا
بک مصنفی نیقولا کی ماورو و قورداتو (۱۷۱۰)
وسلفی قدس بطریق اطناسیوسک عربی العباد
ره مواعظنی نشر و شرح ایدن قدس بطریق
خریسانطوس (۱۷۱۱) و طیبیب (بویر ها -
ون) ک آثارینی ترجمه ایدن اسکرلت قره جه
(۱۷۲۷) و صدراعظم ابراهیم باشانک حرفتی
رومجه یه ترجمه ایدن یرمانوس قریتیقوس
(۱۷۵۰) و فارسی و ترکی و عربی و روسی

انسانی تالیف ایدن لوقا کبس (۱۷۷۸) و فیوضات مقساطیسیہی لاتینجیہ ترجمہ ایدن دیمترا کی ایسیلاتی (۱۷۸۰) و روجہ عربیہ، فارسیجہ و ترکیجہ علم نباتات لغاتی مؤلف دیمترا کی آرکیراموس (۱۷۸۲) و نظام جدید قانوننامہ سنی قلمہ آلان (۱۷۹۱) و (ووبان) نام عسکری محرک «مہاجہ و مدافعہ مواقع مستحکمہ» نام اثرینی ترجمہ ایدن قسطا کی ایسیلاتی (۱۷۹۲) و روسیہ ایمراطوریجہ سی قاترینا تاریخ معروفی قلمہ آلان (۱۷۹۲) و انکلیزجہ دن ترکیجہ جغرافیائی ترجمہ ایدن (۱۸۰۵) یا قووا کی ارکیرو پولو و ترکیجہ روجہ و روجہ ترکیجہ لغاتی نشر ایدوب زاہب زاخاریاس (۱۸۰۵) و ابوالفدا اسماعیلک «کتاب تقویم البلدان» و نصرالدین طوسینک و الغ بکک «جدول اطوال بلدان» آثار غریبہ سنی نشر و شرح ایدن (۱۸۰۷) و عثمانلی لسانک قواعدینی و روجہ ترکیجہ و ترکیجہ روجہ لغاتی نشر ایدن (۱۸۱۲) دیمترا کی الکساندریدی پونا پارطہ دائر حوادث فرانسویہ بی ترجمہ ایدن سو۔ چوبک (۱۸۰۴) و فرانسز، عربی، فارسی و ترکی لغات کتابی مؤلفی علیکساندر ہانجری (۱۸۴۰) اسکندر ذوالقرنین تاریخی محرری یورغا کی رازی و طوبال خسرو پاشا امریلہ برچوق آثار عسکریہ ترجمہ و تصنیف ایدن علیکساندر صوچو (۱۸۵۰) ولوکیانوسک دال تاووق نامہ سنی ترجمہ ایدن باطریقخانہ ترکی کتابی و ایسیلا کی ووقاس و دیگر لری کبی لسان عثمانیہ ادارہ خانہ بہ مقتدر محررین یتشمش ایکن ایوم روم آردسندہ بومرتبہ اقتداردہ لسان عثمانیہ آشنا کسان یتشہ مدیکی نظردقت و اعنتشاء ہابونلرینی جلب ایلمش اولغله لسان عثمانیک مکانب صیبا نیہ دن ماعدا دیگر مکاتب رومیہ دہ تدریس و معلم لریک معاشاتک معارف نظارت جلیبہ سی ورنہ سندن تسویہ سی مقتضای ارادہ معالی معادہ کیتی ستانلری بولنش و ایوم درسعادت و ولایات شاہانہ روم مکتبلریک اکثریسندہ لسان دولت تدریس ایدنکدہ اولوب اطفالک اللرنده بولسان

غریفورا کی قافاوا و یاقوہلورو و یورغا کی ملاخرینو و یاقوہووانیدی و علیکساندر ہارا کتیدی و امانول متولی و قله آتی خرد۔ لامیدی افندیلرک و دیمترا کی ماقریدی بکک و قوستا کی آدوسیدی و قوستاندینیدی باشلرک آثار قلمیہ لری اولان صرف و نحو عثمانی و تمرینات و قواعد و قوستا کی فوتیادی بک و آورام و یاقوہمیلوپولو و دیمستوقلیس اقتناس و علیکساندر قردی و اناستاسا کی لویدیس افندیلرک قلمہ آدقاری ترکیجہ روجہ و روجہ ترکیجہ لغت کتابلریک و یورغا کی پولیخرونیادی افندینک فارسیدن روجہ یہ ترجمہ ایتدیکی شیخ سعدی گلستانک و استفادہ ناکی اطناسیادینک روجہ شرحلہ برابر عربی العبارة اولہرق نشر ایلدیکی ابن ایاس و الاستخری و ابن بطوطہ و السیوطی و ماقر۔ یزی و ابن سعید و حریری منتخبانیہ تزییلاً یازدینی عربی و روجہ لغت کتابک و قسطند۔ نیدی پاشانک یونان قدیم تاریخک و علیکساندر قرہ تودوری پاشا طرفندن نشر و ترجمہ اولنان نصرالدین طوسینک علوم ریاضیہ یہ دائر اثرینک و دیمترا کی رازی نک اقوال مشہورہ عربیہ و ترکیجہ مجموعہ سنک معاوتلریلہ سایہ معدلتوایہ حضرت ولی نعمت اعظمیدہ بولساندہ دخی احرازملکہ ایتمکدہ اولدقاری ممنونیت مخصوصہ ایلہ کورلمکدہ در۔ خلفای عباسیہ دن انامون آثار قدیمہ یونانیہ بی التون آغرانی بہاسندہ مبایعہ و بغداددہ جمع ایلہ فلاسفہ دن آرسطو و افلا۔ طون و فیثاغوراس و ارتمیدوروس و پور۔ فیریبوس و اطبادن بوقراط و جالینوس و روفوس و آندروماہوس و فن نباتات متخصصیتندن ویوسقوریدی و ریاضیونندن آرشمیدیس و اوقلید و آسقلاییوس و تودو۔ سیوس و ایسکلانوس و مانولائوس و ابلا۔ نیوس و آفلولیقوس و دیوفانطوس و رسا۔ دیندن بطلمئوس و آرسطونیس و ارسطار۔ خوسک آثاری لسان عربی یہ نقل و شرح اولنش ایسہ عصر ترقیات حصر حضرت پادشاہیدہ دخی معارفک توسیع دائرہ سی و انوار علوم و فنونک ممالک محروسہ ملوکا۔

نہ لریک ہر جانبہ و تبعہ شاہانہ لریک بالجلہ صوفی آراسندہ نشری مقصد حلیہ کوٹہ بوجاقرہ و ارنجیہ قدر بیکلرحہ مکتبلر احیا بیورلدینی کبی مطبعہ لری کتبخانہ لریچو۔ غالمش و مطبوعات عثمانیہ دخی کوندن کونہ ترقی و تزیاد ایتمکدہ بولنش و فضلہ اولہرق السنہ سارہ دن بشقہ سلطانی و ملکیہ مکاتب عالیہ لرنده لسان رومینک دخی تدریسی امر و فرمان بیورلمشدر۔

جناب حق و فیاض مطلق حامی اعظم علوم و فنون و صنایع ولی نعمت معظم پادشا۔ ہمز افندمز حضرت لریک ایام عمر و شوکت و شان اجلال ہابونلرینی افزون و بالجلہ صوف تبعہ صادقہ ملوکانہ لرینی ظل ظلیل پادشاہیلرنده ازہر جہت مسعود و مأمون بیورسون آمین ثم آمین۔ لغوفت

مداوات صحیہ

(توقی صحی)

بونجہ اسانڈہ اطبانک مشفائہ ہمات و تبعاتیہ بوکونکی کوندہ بک چوق مظلم تقاطنہ و ارنجیہ قدر پیش انظار مزادہ علویت و مہابت کاملہ سیلہ تجسم ایدن طبابتک تداویٰ امراض امرندہ احیاسنہ لزوم کورمش اولدینی اجرات برکزیڈہ صحیہ شمندی مداوات صحیہ *hygiène thérapeutique* سرلوحہ سی آلتندہ برشعبہ مہمہ تشکیل ایلدیکی کبی علی العموم خستہ لفلردن انسانلری صافندیرمق و امراض مختلفہ عوامل مؤثرہ سی ارلان مقربلری تأثیر سز برحالیہ قویمق ایچون تشکل ایدن شعبہ مخصوصہ دخی توقی صحی *hygiène Prophylactique* سرنامہ عمومیسی آلتندہ اشعار ایلدکدہ در۔

شمندی یہ قدر طبابتدہ میدانہ چیقان بالجلہ مسائل کبی مداوات صحیہ مسائلی دخی عمر لمرور ایلدکجہ برچوق تحولاتہ مظهر اولمشدر۔ بو بابدہ فن طبک ترقیتی برصورت دائمہ دہ وقوع بولامش ایدوکنندن مثلاً خستہ لفلردہ ما کولات و مشروبا۔ تک صورت استعمال و اہمیتہ دائرہ برفکر نام حاصل ایتمک ایسترایسک طبابت عتیقہ بہ ارجاخ نظر ایتمکہ مجبورز۔

فکر بشرک من القدم تعقیب ایلدیکی برقاون و اردرکہ بودہ ہر شیئی او تومق صورتیہ او کرتمک۔ دہا آچیق برتعریف اولمق اوزرہ احتیاجات بشریہ سی اوزرینہ برشیئی او کرتمک، او تومق و بعدہ او احتیاجاتک دوام و تکرری ملابہ سیلہ بنہ او کرتمکدر۔

بعض اطبا دیورلرکه انسان بر طرفدن معلومات خصوصتده دخی يك آخر بر یوکه تحمل ایدهمدیکی ودیگر طرفدن الك زیاده نظر دقتی جالب و تأثر بی موجب اولان یکی یکی شیلره عمایل و عا- تا حصر افکار ایلهدیجهته دایم بوقانونه اطاعت ایتکدهدر. انسان قدر قدیم اولان بوتیل تابدایت طبابتده تظاهر ایلمشدر.

قدیم علم نرسینجهاری او- در زیاده مبهوی ای- یعنی اولزمان علاجلر منشدیکی قدر مکمل و میذول اولیوب مفردات طبعی قدر ایچنده بولدیفندن الك زیاده حیه نامیله ما کولات و مشروباتن و بوبایدہ اتخاذی متضی کوریلان تدابیردن استنادده اطبا- نك مجبوری و ارایدی.

حالیکه صفت طبابت بر جوق یکی علاجلره تملك ایلهدیجه و بوعلاجلرک وجودده ایقاع ایله- کلری تحولاتی و اجرا ایله کلری تأثراتی اودن بو اوکرنده کمال شدته ادویه تحریسه چایشوب بره و شفای بالکنز بو علاجلردن بکلمش و ایسته بونک اوزرینه حیه مثله سیاه برابر مداوات صحیه نك اوزکن سائر مههمه سی حقتده کی مطالعات جدیدیه یواش یواش لایق اولدیفنی بر نسیانه ترک اولنوب کیتشدر.

فقط هرکس تسلیم ایدرکه طبابتک منابع شفا پردازانه سی بر طرفدن تریدده چالیشیلور ایکن دیگر طرفدن تنقیص ایلمک بر قزاق عد ایله مزه اصل هنر ازمته عتیقه مکتسبات فیه سی بکدن میدانه قویغه غیر ایتک همده مستقبلک مطفریات طیبیه سندن استفاده ایلمکدر.

بعض احتیاج واردرکه طبابتک حال حاضر بی اهمیت کورمک و ماضیسی مبالغه لی کوسترمک ایستورلر. طبابتک بودرجه جسم و مترقی بر دائره ترسیم ایله کدن صکره یته منشأه یعنی منشأنده کی ساده ک حالت عودت ایلمکده اولدیفنی بیان ایدیورلر. بزلر بوکی اطباتک شو فکر بی قبول ایدهمیز، ایتملیزه.

فی الواقع تدوینک فعل و تأثر بی محدود اولد- یعنی تصدیق ایدرسه کده تدوینک اشبو دائره حدودی بلا ناسله کسب وسعت ایلهدیکنی و شو حالده فن تدوینک استقبالی یک پارلاق کور- دیکنزی بیان ایلمکدن دخی و از کچه میزه.

بزم بومقاله ده موقع یخنه قویه جعفر کیفیت فن تدوینک ترقیاتی دکلدر. مقصد من بالکنز بوترقینک طبابت عتیقه مکتسباتیه بر لکده وقوع بولدیفنی بیان ایتکدر.

ایسته بوکونکی کونده اوروپاده مداوات صحیه ایله توغل ایدن ارباب فنک آرزولری هپ حال حاضر طبابتده ازمته عتیقه مکتسبات طیبیه سندن دخی استفاده یه چالشمقدور.

فرانسه مشاهیر اطبا سندن فون سان غریو دیورک: « ترقیات حاضره طبابت عتیقه یه قارشو برسلاح تخریب عد اولناملیدر، اسکی زمان طبابتک بونجه مکمل آذری عمومی کی اولان بر نسیان تام

ایچنده بر اقلاملیدر. طبابت دخی ترقی یه دوام ایلهدیکی ائشاده هر سنه و همان هر کون بر شی قزا- نمش و حدودی شمیدین تعیین اولنه میان بر درجه تکامله طوغری متادیا ایلر و لکده بولتمش ایسه ده آ- ر سالفه آره سندن کچر ایکن بر جوق ایی وائده لی شیلری دخی او نیلوب کیتمش اولدیفندن شدی بونلرک یکیدن میدانه چیقارلسی مقتضیدر. بوجانده اسکی زمان اطبا سیاه بزم آره مزده به قرق واردر؟ نجیا بزم ایچون شدی نه کی شیلر تقصا ندرکه بولنردن و قتیله اطبا استفاده ایدیورلر ایدی ده شدی بزرا اهمیت و بر مک ایسته موررز؟ بومستاه بی آراشد بر دم:

اسکی اطبا خسته لفلرده اغدی نه نك تأثیر و قوتنه اعتماد ایدیور ایی که اطبا ی حاضره بو خصوصه آنجق درجه تایدده اهمیت و بر بیورلر.

اسکی اطبا خسته لرک داخاننده بولن دینی بالجه احوال و شرائطی نظر اعتدیه ره آلوب بو احوال و شرائطی ایجابنه کوره تبدیل و تعدیل یا خود ادامه ایلمک دخی جدا تدوی اتمک اولدیفنی دوشونتیورلردی.

اسکی اطبا بر خسته لک اثنای سیرنده وجودجه سائقه تحفظ اناه کندولکیله وقوع اولان احوال و تبدلاته اتمک کوستروب بولنری نظر تدقیق و مشاهده دن دور ایتمورلردی.

الحاصل اسکی اطبا نام صحیون ایله بر. شمیدیکی اطبا ایسه هیچ بر وقت حفظ صحتی لایق وجهله نظر امعانه آ- یورلر.

حتی اسکدن ردرجه قدرینه موجود اولان اجرا ات و معاملات صحه صکره کلان اطباتک افکار ادویه برست تالری قارشو سنده حکم و تأثر بی مع النأسف محفوظه ایده مد بکدن بو وجهه میدانه چیقان سهو و حطلرک ضربه تأثراتی شدی یک زیاده حس ایلمکده در. چونکه زمان ترک خسته لری دخی ادویه برست افکاره مطلقه سه تا به ارق حتی، هرکس علاج طرفداری و علاج توصیه ادر برر طیب کسب لرک حفظ صحتک و مداوات صحیه نك و سائط شایفه و تأثیرات مکالمه سی قطعیا و کلیاً اونوعش اولدقلردن بز اطبا ی حاضرده دخی مطلقا و افراط درجه ده ادویه استعمالی صورتیه تدوی وادینده یکدیگر مزله مسابقت ایدیور مشجه سنه تحریکه حامه اصراری مجبور ایتلردر.

ایچمزدن برسی چیقو بده خسته لرینه شو افراط درجه ده ادویه استعمالی جائز کورمیوب بر ازده حفظ صحت دائره سنده یشامنی توصیه ایدروخته، سی ایچون عدم جوازی طباً ثابت اولان بعض حالری مع ایدرک مداوات صحیه دائره سنده ترتیبات لایقه بی تقریر و بیان ایلر سه یاسبتون اعتبار طبیسی عائب ایلمش اولور یا خود نصیحتلرینک یک آرتعقب و اجرا ایلسندن ناشی اودخی نهایت سائر ارقداش لری کی طریق ادویه برستی به دوام مجبورینده بولنور. ایسته بونک ایچوندرکه جوق کره جزئی برشیدن طولانی طرفره مراجعت ابدن

بعض کسه لره، شکایت ایله کلری احواله قارشو حفظ صحت دائره سنده بعض تدابیر مهمه بیانیه اکتفا ایده جک اولور ایسه ک حسن تلقی ایله کدن صکره بنه «یک افندی! برده رجه لطفه مسه کز!» دیورلر... حیرت!... بر طبییکه لزوم کوروب اجرا ایلهدیکی بر نصیحت صحیه نك بر رجه قدر مهم و حتی بر جوق احوال مرضیه دم و رجه نك محویانندن انتظارا به بیله جک فائده دن زیاده موجب منفعت اولدیفنی بر درلو آ کلامق ایسته مورلر.

وقت و زمانیه اشتال نامنده بر طیب میدانه چیقوب بون اطبا بی امر اضه هیچ برشی یا تقسزه بی خست لر بولشجه به قدر یا لکنز تر قباله زمان کچر مکی توصیه ایتش و کندوسنه بر جوق طرفدار دخی پیدا ایلمش ایدی. مومی الیه صورت مطلقه ده ترقب و انتظار طرفداری اولدیفندن و خسته لره قارشو عاداتالی باغلو طور دیندن بو کواو هم افکاری اولان اطبا به مشاهدین موت نامی و برلش و شو صورتله مسلك طبیسی مؤاخذه ایملش ایدی.

بزم بوقاریدن بری تصو بر ایله یکدن مداوات صحیه طرفدار لری بونلرکی دکلدر.

مداوات صحیه طرفدار لری آنلرکی خسته ایله ادویه بدست استعجال اولان اجزایی آره سنده طوروب خسته بی حمایه و اجزایینک تعرضاتی منع تمکی ده خاطر کتیرمیوب یا لکنز مداوات صحیه اناه مداوات بالادویه آره سنده حصولی آرزو اولنان حسن ائتلافی تأمین ایدرک بوضورتله خسته لر بی دها مکمل تشفیه ایلمک مقصد انسانیتکارانه سنه سی و غیرت ایدیورلر.

برکره دوشونلم اسکی اطبا تر یا فلرکی نیجه موادی بریره جمع ایتکدن ایلر و کلان قارمه قاریشق شیلری قولاندقلری ایچون طرفدن قطعیا و یحق رد ایملش لدر. بونلرک شو معامله سنه پولیفارماسی نامنی و بریور و تحقیر ایدیوررز، لکن شدی دخی بر جوق اطباتک بوکی پولیفارماسی ایله اشتغال ایتکلر بی کیم ادعا ایده بیور. پولیفارماسی یعنی کثرت ادویه نك اسکی زمانده کنه نسبتله یا لکنز شکلی دکشمشدر. اسکیدن کثرت ادویه عین زمانده اولور ایکن شدی بر بر بی متعاقب بر صورتده اجرا ایلمکده در. بوکونکی کونده ادویه قارمه قاریشق اعمال ایملش خلیطه دو ائیه لر قولانلیمیوب فقط بلافاصله و یکدیگر بی متعاقب ترتیباته مراجعت ایدیورر. بونکله خسته لره قارشو دهاش برمدافعه یه چالیشیلور. بردوانک در عقبه عکس ضربه تأثراتی کورلر ایسه همان ترک اولنوبه بر بشقه سی و نهایت بوده بر ایقوب دها بر بشقه سی در دست اولنور. الحاصل بر تدوی دیگر تدوی بی تعقیب ایدیورر، شول صورتله که کویا علاجلرک آهنگ تأثراتی و بو آهنگک بالجه نغماتی، عصی بر انسانک پارمقلری آلتنده این ایدن پیانو پرده لر کی، صبر سزلق و تلاش ایله ترفیع و تزییل ایدیور ظن اولنور. انسانک طبیعی ایسه بعضاً

بستون ضدو مخالف اولان اشبو متنوع دوارك تأثیراتی ایله عادتاً شاشیروب نه تهدیداتی آلتنده بولندی خسته لك عمیدات مرضیه سنه کندینی راحت ترك ایده بیلیور، نده او عملیات مرضیه به قارشو وسائط تحفظیه سنی موقع استفاده به قویق ایچون استمداد ایده بیلیور. اطبا ایسه بو وجهه مختلف ضد علاج لرك بالطبع سوء تأثیراته اوغرا. مش اولان خسته لر اوزرنده امراضك شكلنی، سیرنی، احوال سائره سنی مشاهده چالیشور لر بونلرك او صورته تحولاته اوغرا برق طائز برشكلی و صورته كیردك لرنی خاطره بیله كتر میور لر. زمانزده اورویاچه كندولر نی طائتد برمش اولان بعضی اساتذۀ اطبانك مطالعاتی بومر كزده اولوب آرتق دائماً علاج لرك ایله او بنامنی بی لزوم و حتی مضر عد ایدیور لر. از جمله فرانسه مشاهیر اطبا سندن اولوب نیجه آثار مكمله سی ایوم زیور كتیخانه اطبا اولان متوفی معلم موشارده لك بركون سریریات طیبیه درسنده طلبه سنه خطا با ابراد ایله یكی مفصل بر نطق مهمك ختامنده شو سوزلری سولمشدر كه نه درجه مهم وشایان دقت اولدیغنی تسلیم ایتمه چك بر طیب تصور ایله مش. معلم موشار ده لك اوسوزلری شونلردو: « افندیلر! مسلك طبا بته كچیردكیم زمانی ایکی به تقسیم ایلم . بدایه یا لكز علاج لرك واسطه سیله تدوی مرضیه حصر افكار ایدوب فقط سن كمال ایلمی حفظ صحت ومداوات صحیه وسائط مهمه سندن استفاده به چالیشدم. سزلردخی تم كبی مسلك طبا بته ترقی ایدوب واصل سن كمال اولورسه كز یا لكز علاج لرك ایله تدوی ممكن اولمه جفنی و بو بایده مداوات صحیه لك همان دائماً مانع ومحسناتی مشاهده قله جفنی تصدیق ایده چك كزه ایتمیم. »

بومقاله ده بودرجه تفصیلات ویرمكن مقصدم یا لكز ادویه برست اطبا بی مؤاخذه ایتمك اولوب خاق آره سنده دخی علاج لری او یونخاق قماننده شیلر مش كبی ناتی ایدرك كرك كندی نفسلرنده و كرك سائر كهلر اوزرنده طبابت اجراسنه جسات ایدنلری ایقاپ ایلمكدر. هر كسك عادی برشی ظن ایله یكی قارنونات دو سوزلر غاز لیموناطه لری بیله تأثیرات مصره دن آزاده دكللردو. آرتق اطبا سرك دائماً ادویه ایله تدوی مرضیه چالك سوبوب بر آزده مداوات صحیه وسائط مهمه سنی موقع استفاده به قویلمی نصل شاین آرزو ایسه خلك دخی كندو لكلیله حكیملكه اوزنیموب ونه قدر خفیف وعادی اولور ایسه اولسون علاج نامنی یردكیز ماده لری كلیشی كوزل قوللانندن حذر ایدوب یا لكز حفظ صحت اهمیت ویرملری اونسنده شایان توصیه در. الحاصل حفظ صحت انسانی خسته لقردن نصل محافظه ایدر والی ماشاء الله صحت وعافیتده ادامه ایلر ایسه خسته لق زماننده دخی وجودی او بله جه مهالك مرضیه دن محافظه ایلر. یونی بویه بیلمایدر، بویه جه حفظ صحت نه اولدیغنی او كرنوب اكاكو. وه طاوور اعلیدر.

محمد فخری

نكاح- ازدواج

حقیقت هانکی لاندن، هانکی صورتله اولورسه اولسون بر كره تجلی، تعین ایندیمی عقول سلیمه اصحابی انی تسلیم وتصدیقه تردد ایتمزلر. خصیصۀ بیجله انصاف ایله انصاف ایتمش اولانلر ایسه - ولو كندی آمال ومنفعتنه مغایر بولنسه ده - اعتراف حقیقتدن اصلاً نكولن ایله منزله. چونكه: حقیقت- شمس عالم آرایبی- بر كره نظر پیرای ایقان اولدقن صكرده انك سیول انوارینی سترواخفا قابلمی اولور؟

واقعا: خلقه ناینا برادیلانلر - كره زمینی بامال اضواء ایتدیگی حالده - مهر منیری رؤ بدن نصل عاجز ومحروم ایسلر عقل وانصافدن نصیدار اولیان بلاهتپروران ده شمس حقیقتك فیوضات عرفان پیراسنی حس وادرا كه قدرتیاب اوله منزله. بمضیلری وه واردركه: خدای متعالك اجل انعامندن بولنان نصاب عقله مالك اوله رق انوار حقیقتی بك رعنا حس ورؤیته كسب قابلیت ایتمش بولندقلری حالده - اساساً مظهر هدایت الهیه اوله مدقلری ایچون- آنی اعتراف وتصدیقن ابا ایدر لر. بو قسم خاصه بیجله انصافه نائل اولیان بدبختلر- در كه عناد لرینك انصافسز لقلرینك هر زمان جزاسنی كوریر لر. ذاتاً بو کیلره توجیه خطاب اولی الالباب ایچون تنزل اولنه حق حالردن دكلدر. شومقدمه دن انتقال ایتمك ایستدیکمز نتیجه شو كه: حقیقت محضه اولان دین بین اسلامك احكام جلیله سنه - حقیقت و حکمت دینیله دن لایقیله خبردار اولوق شویله طورسون بلكك بك جزئی. بك سده بی بر معلومات بیله اکتساب ایده مامشدر ایکن- سرد اعتراضاته، ایراد مقالاته جرأت ایدن غرضكار انك، ضلالت پیشكارنك یا عقل وادرا كدن. یا انصاف و تسلیم حقیقت کبی مزیات انسانیه دن بی بهره بر كروه مكر وه بولندقلرینی- حقیقت نام عال العالنه اوله رق- بیان ایده بیلوروز.

اسلامیت اودین مین، اومهر برتوبار سعادتكه انسانینك بهجته انقلاب ایلمك درك لرینه تقرب ایله یكی، ظلمت كفر وجهه- لت اولانجه كشافی، اولانجه شدتی ایله عالمی استیلا ایتدیگی بر عصرده طلعت نمای ظهور اولمش، كره زمینی سیول انوارینه غرق ایلمشدر.

اوله كه: ازانه ایله یكی شاهراه صدق وسلامته سلوك ایدنلرك دنیا ده ده، عقبا ده ده حصول سعادتتی تكفل ایتمشدر. چونكه منجی یكانه انبای بشر كه معرفت ومحاسن اخلاقدن عبارتدر اسلامیت ده بو اساس متین اوزرینه مؤسدر.

ایشته بونك ایچون بومبنای متین هدایت الی بوم التیام باقی وفیوضات ماده و معنویه سی ایسه همیشه مترقیدر. بوكون اقوام غیر مدنیه آره سنده خرسیتیانللك تلقین وتوسیعنه نه در جلدده مهالكانه سعی واقدام اولنقده ایکن بر فرده بیله قبول ایتدیر یله میور. اسلامیت ایسه بر سائق ومشوق بولنمافله . ابر بر سرعت خارق العاده ایله انتشار ایدیور. بر كره او مشكلات، اوعدم موفقیات دوشونلسون، بر كره بوسهولت بوسرعت تفكر اولنسون اسلامیتك نصل بر منهاج مستقیم سعادت اولدیغنی پیش نظر امعانده تجسم ایدر.

§

دقه شایاندر كه بالفرض بوكون- محضاً احكام اسلامیه جمله سندن بولندیغنی ایچون- تقییح ونفرینه سزا كوریلان بر حال بر زمان کلیور كه بعض مرتبه تحریفاته اوغرا دلقدن صكره بر فكر وادراك صاحبنه مال ایدیلیور. بر نظامنامه لر البته النوب قبول ایدیلیور. بر وقت صوك درجه ده تقییح، نفرینه روا كوریلان (تطلیق) مسئله سی بر آزالق تقدیر اولنمغه باشلادی. نهایت قبول ده ایدلدی. نه چاره كه: اسلامیتده اولدیغنی کبی شرائط اعتدالی حائر اولدیغنی ایچون نتیجه ده وخامتر كورندی. سوء استعمالره اوغرا- دی. بوكون تعدد زوجات شایان قبول كوریله- میور. فقط نفوس غیر متأهله نك كوندن كونه

تکثیر به تناسل بشریه عارض اولان
سکنه دن . اخلاق عمومی جه حاصل اولان
تأثیرات - یه دن شکایت اولیور . بونک
ایچون خلقی تأمله ، ابقای انالنه تشویق
ایتمک ، اخلاق عمومی بی محافظه ایتمک
چاره لری دوشونیلیور . میدانه برچوق
تدیورلر قونیلیور . دینانک رطرفنده
عمرخی بلاتاهل کچیرمک ایستیانلردن غیرجه
ویرکولر اخذی ایچون بر نظرمانمه نشر
اولیور . اسلامیت اون درت عصر اول
سره بانیتم کبی - مانع تناسل اولان بالجمله
تشدیدات و تغلیظاتی منع ایتمش افراد مسلمینه
ازدواجی استحباباً امر و تعیین ایلمشیدی .
ایشته بر حقیقت که انجق اون درت عصر
ظرفنده تقدیر ایدیله بیلمشدر . تشریحاته ،
تدقیقاته کیریشیلورسه - اسلامیت علویات
خردسوزینه دلالت ایلیان - بوکبی نیجه نیجه
حقایق مکتومه بوله بیلورزه . فقط بحثه
تعلق نامی اولیه جنی ایچون ایضاحدن توفی
ایدیورزه . بوراده ازدواجک نظر اسلامده کی
درجه اهمیت ای کللا شلق اوزره نکاحک
حکمته عائد - بعض امهات کتب دینه دن
استخراج ایتدیکمز - معلوماتی ، دقائق
سردایده جگر :

§

خالق تعالی حضرتلرینک بونجه خلا-
ئقی خلق و تکوینده کی مراد الهیسی نسوس
قرآنیله ثابت اولدینی اوزره کمال عظمت
وقدرتی افهام ایله قولرینه وظیفه عبودیتی
اعلام ایتمک حکمتنه مستدر . شو حکمتجه
مخلوقاتک ادامه انسانی دخی مراد الهیدن
بولندیقی تیقن اولنورکه ذوی الارواح
اولان هر نوع مخلوقاتک قوه شهویه ایله مجبول
بولنمسی و بو قوتک علی العموم هر سنده بر
جبرطیبی ایله اجرای احکام ایتمسی دخی
بو حقیقتی تعیین ایدر . امرتوالد و تناسل
- میلان طیبی حسیله - ذکور ایله انانک
اجتماعدن تحقق و تحصیل ایدر ایسه ده شو
صورتده بالاخره اقویا ضغایه تغلب ایتمک
ایستیرک بین الناس حقد و حسد کبی برچوق
فسادات ظهورینی و تناسلدن مقصد اصلی

عمران عالم قضیه سی ایکن - شیرازه نظام
و انتظامنه خلل طاری اوله رق - بالعکس
خرابی انتاج ایدر .
بناء علیه امر ازدواج و اجتماع بر اختصاص
شرعی آتنده بولمیه جق اولسه - بهایم کبی -
انانک قاریشفتنی و غیرت فخریه هر کسک
نظر اهمیت و دقتی کندی ولد صلیسنه قصر
و حصر ایلدیکی حالده - اختلاف انساب
تقدیرنده - بالطبع بو دقت و اهمیت زائل
اولوب مختلط و مشبه بولنان تولدانک - نسبی
تعیین اولنه میه جنی ایچون - هیچ بر طرفدن
تصاحب و اصلاح و تربیه لری در عهده ایدلیه .
جکی جهتله کیده کیده بر هر ج و مرج و قوعنی
ایجاب ایدر . بوندن بشقه ازدواج یالکیز
دفع شهونه یا خود اجرای مذاقه واسطه
عداوتله رق ذریت حصوله کیمسه ده آرزو
و اشتیاق قالماز و تولدانک باید ایتا عدم حصولی
یا بعد الحمل استهلاکی چاره لری آرانوب
بولنورکه بو حالده - امر الهی به مخالف
اوله رق - انقطاع انسانی داعی اولور . بنا
برین انتظام عالمک محافظه سی ، و تناسل
بشریه نک انقطاع شائبه سندن زقایه سی
ایچون ذکور ایله انانک اجتماع لری بر
اختصاص شرعی به ربط و انانک زمام ارا .
ده لری - مزین معلومه سنه منی - ذکورک
ایادی اداره سنه تفویض اولمشدر . لسان
هر بده فی الاصل خصوصیت اجتماعی مفید
اولان (نکاح) لفظی لسان شرعده دخی
شو اختصاصه وضع ایدلشددر . ایشته
نکاحک نه عهد آدم دنبری - علی مینا و علیه -
السلام - کافه ادیان وسر ایدمه شرعی و مسنون
بولندیغنه نظراً ازدواجک همه حال بوکا
مستند اولمسی اسانلرده حسن اخلاق
حصوله سبب اوله یور . عوام ناس بیننده
بیله و نکاحده کرامت واردر ، دنیلورکه
فی الحقیقه زوج و زوجه آره سنده حصول یافته
اولان محبت و مودت شهوتدن منبعث دکلددر ،
بلکه نکاحک فضیلت و مزینتی مین من عتداء
بر کیفیتدر . چونکه شیخوخت و یا غضب
و حدت کبی بر طاقم احوال و اسباب انساندن
حسن شهوتی کلیاً منسلب ایلدیکی حالده بیله

اورابطه رأفت و محبت اصلا سکتهدار
اوله مز . فقط نکاحک مقتضای شرعی به
توفیقاً اجرا اوله رق طرفینده حسن نیت
و سعادت عائله نه نائلیت ایچون حسن معاشرته
غیرت وجودی لازمدر . یوقسه اساساً
سوه نیت بولنوبده محضاً بشقه بر مقصد
ایچون عقد نکاح اولورسه بالطبع میانده
نه محبت نه ده حسن معاشرت حاصل اولور .
بویله لری دائرة مشروعیتی تجاوز ایتمش
دیمک اولورلر . صورت غیر مشروعده عقد
اولنان روابط الفت و محبت بدایتده نه قدر
جدیت رنگی کوسترسه کوسترسون .
الی الابد دوام ایدمه میوب آز زمانده انقطاع
رغبتله منتج فرقت ، داعی نفرت اولور .
زنانک تخریمنده کی اسباب و حکمت بوکبی
دقایقه مبتیدر .

§

ایمدی شرعاً و عقلاً و جوی متحقق
اولان (نکاح) شریعت غرای محمدیه ده
- معلوم اولدینی اوزره - غایت ساده و هر
درلو تکلفاتدن آزاده اوله رق تعیین اولمش
یک چوق تسهیلات و مساعداتنه مظهر
ایدلشددر . ادیان سائرده اولدینی کبی اوزون
اوزادی جهازلر تدارکی ، هدیه لر تعاطیلی ،
طرفینک نوعاً مقاوله لر تنظیم ایتمسی و سائر
کبی فائده سز ، تأثیر سز حاللر کلیاً ادا اولمشدر
زنین فقیر ، کوچک بیوک افراد مسلمین
مساوات کامله به نائل اولمشدر . خلاصه
هیچ بر حال بولنه مزکه نکاحی تصمصیب
ایسون . بناء علیه حکمت نکاحه ، و شرع
شریفک شو مساعدات و تسهیلاتنه عطف
نظرة دقت ایدن ارباب ایمان ایچون یهوده
یره بر طاقم تجملات و تکلفات اختیار ایله
امر ازدواجک تصمصیاته دوشورلما سی
لازم کلور . حال بویله ایکن مع التأسف ایشید
یلوب کور بیلورکه فی زمانسا بوکبی عبث
شیره اعتبار ایدلمکه باشلامشدر . نکاحی
اجرا اولنان طریقین یکدیگرینه قارشو بر
چوق آغیر آغیر تکلیفاتنه قیام ایدیلور . مصرف
حداسرافی ده تجاوز ایدیلور . زوجینه حجله
کاه زفافه دخول حقنی ، صلاحیتی اعطه

ایدن واسطه سر و عه بکاحن بشقه برشی
 دکل ایکن بوو سرمنونی بک سهولته اجرا
 ایده یامش ایکن حقوق دفعه روح و زوجه
 و حجب کاعه کرده بیست دکل حتی کورمک
 بیست دکل اولادن آلر. سنه رکیور. چونکه
 آواده مانعلر. حائلر باش کوستریور. بعضاً
 نکاحل بیستی بیله واقع اوله یور. هزار
 تأسف که مانع. جائل عد اولنان اسباب - تدقیق
 ایده سنه اکلا نیور که دو کونک صرت
 اجرا سجه بک غایت بیست عبارت
 قیور. اختلاف ممشاد با نری قوجه
 آواده تانی اوله حفر هدیه لک با کلین
 او طه سی مغرو شاتنک - کوما حیثیتی. نامو.
 سی اخلا ل ایدر مش کی - آغیر، قیمتدار
 شیلردن انتخاب ایلامش اولمسندن عبارتدر.
 هله انا طولیده، بر یرده کوردک ایشدک که
 قرق الی سنه ایچنده آنجق نشکل ایش .
 نائل رفاه اوله بیلمش برعائله بر ایکی اولادینی
 تاهل ایتدیروب افراد عابدینی، دائرة رفاه
 و معیشتی توسیع و تحکیم ایده جک یرده
 - بویله بر طاقم عادات سینه به تبعیتله بر جوق
 مصارفات، اسرافات اختیاری یوزندن -
 اسباب معیشتی، حتی ثروت اصلیه سی بیوک
 بیوک رخنه لره اوغرامش رفاه و سعادت
 یرینه سفالت و ضرورت یوز کوستره شد.
 نهواهی افکار، نه فائده سز غیرت ! . . .

امین زاده
 احمد توفیق

اولاد

نقحه جهان ملکیتک روحه احساس
 ایتدیکی اهتزازات علویه دن مخلوق بر
 غنچه جان بادرکه ناصیه معصومانه سی - محبت
 صمیمیه یی تحریک ایچون - بر جاذبه دائمیه یی
 لامع، و اطوار معصومانه سنه هر زمان مفتون
 ایلجه جک درجه ده بر سوکی کی جامعدر .
 انکشاف ایتدیکی زمان عالم بشریتک کلزار
 حیاتی زینت نثار طراوت ایدرک دوام
 حیات محض انکچون آرزو اولنیور .

اولاد .. نقدر سویملی مخلوق
 ال طانی محبت آنده دائم
 مشهور یوزنده حب موثوق
 حیات انسان انکله قائم
 بر خنده زهت اتماسی
 مست ایتدهه مادر شفیق
 او ان سحر ددی نواسی
 چاک ایلدهه دل ریقی
 مادرده کی بی نهیایه شفقت
 اولادی ایدر پر استراحت
 مادرده کی شیمه مروت
 اللهدن اولاده بر عنایت

بر اوده انک مالل و شوق
 ابو بنسه بر صفا دیمکدر
 کولکلر آدر . . . مدار ذوقی ...
 ملک قدر سوکیلی چیچکدر
 بر عائله به مدار شاندر
 محنت زده دللری ایدر شاد
 اولاد منکینه نشاندر
 مهیج شوق و جاندر اولاد

آغوش مادرده گوش معصومانه سنی
 آهنگلی ننیلر ترین ایتدیجه - صفای
 معصومانه سنه طویه مدینی رؤیا سنده بیله
 ملکلرله ملاطفه ایدر مشجه سنه مینی مینی
 دو داقلرنده تبسم امار دلری کوس - تر درک
 والده لک روح شفیه سنی بالانی سرمدیته
 پرواز ایتدیرن اولاددر. جمعیات بشریه نک
 قنغی سنده بر پدر و والده اولادینی بالجه
 عوارض جهانیه قارشو آغوش شفقتدن
 دور، زمان و استعدادینه کوره سنی و تربیه
 بشریه دن مهجور بر اقمشدر؟ هر بر ایوبن
 و حتی قوجه بر ملت بیله اکا نشیمن آغوشنی
 آچه رقی عرض اشتیاق ایدر. چونکه
 معروض عیون اولان شو بیکارجه علوم
 و فنون مدنییه واسطه ترقی، معرض تجلی
 آنرا اوله جقدر. اولاد بک سویملیدر. روی
 زمین برف سفید قام ایله اورتلدیکی زمانلر
 - همه ویرمک ایچون - والده لک خزینه
 شفقت اولان سینه صافنی دهشتلی صغوغک
 سهام بارده سنه هدف ایتدیرن، و بتون

کیجه انجم شمار ایدرک اینن وفر یادیله والدم
 لک صاف قلبی تر تدرین اولاد - او اوراق
 حوادنده منظور عیون رقتمز اولدینی وجهله -
 خانه محترقه قاهره ق حیات صباوتی مقرب
 فنا اولان جکر باره سنی قور تارمق ایچون
 والدیه زبانه آتسه القا ایتدیرن اولاده
 اولان آرزودا دکلیدر؟ حکمت. فداکار
 والده لر اولاد اوغورینه چکدکلری هر
 درلو عین و مشقتی - کندیلر نیجه - صفای
 نهانی عد ایدرله ایشته بونک ایچون هر
 اولاد قیمتی ودائی برسوکی ایله سویلیر،
 هم آثار قدرت باهرانه به قارشو متشکر
 بر حالده سویلیر!

- سحر بلوطارینک لوایح رنگیندن
 دها سویملی اولان - ایلک غنچه تبسمی
 - ستون وجودنی آنک آرامش بالنه فدا
 ایدن - والده نک کلزار آغوشنده آچه رقی
 نشته لاهوتی به غرق ایدن اولاددر.

مثلا چمنلر آره سنده خنده بار شطارت
 اوله رقی کلکلری قووالایان، و یورولنجه
 ملجأ صباوت اتخاذ ایتدیکی آغوش مادره
 آتیلان اوچ درت یاشنده کی یاور و جفتی
 در آغوش ایدن والده لر - شبه سزدرکه - بر
 مسعودیت تامه ایچنده بولنور!

غریبدرکه : صانع حقیقینک - قدرت
 علویت کارانه سنه بر نمونه بدیعنه اولوق
 اوزره - هر درلو فهم و ادرا کدن عاری
 اوله رقی خلق ایلدیکی بر مینی مینی یاورو
 رابطه بشریه نک بر نوع تعلم معنویه سیله
 هر درلو حرکات انسانییه یی تعلم و تفهمده
 بک چابق ابراز استعداد و اظهار مهارت
 ایدر . ایشته اوزمان مادرلر بتون سوکیستی
 اکا حصر ایدر. لذا نذ روحانیه و متانت
 جسمانیه سنی آنک خنده شطارتنده آرار
 دمامد آنی دوشونور. اولادینک عالم، قاضل،
 ذکی و الحاصل هر نوع کمالات انسانییه ایله
 متصف اولوب عائله سنک ادامه شان و شهرته
 خادم اولسنی جناب حقدن مینی ایدر. اوت .
 بروالده نک زینت خیالیه و برعائله نک مدار
 افتخاری آنجق اولاددر . سعیدی

خاطره صبوات

یا خود

(بردخترك شجاعتی)

بودن تام یگرمی بش یگرمی التی سنه اقدم،
 پدرم (پروزه) مواقع عسکر یسی قومانداننی
 وظیفه نظیفه سیله مکلف ومباهی بولنوردی .
 عاجز یگزده بو هتکامده نزد پدرده بولنوب
 قوای فکری هم هر درلو متاعب و مشاغل کونیه دن
 آزاده بر حانده اوله رق حیات گذار اولقمده ایدم .
 سنا کو چکجه یعنی احوال مالک نیک و بدنی
 فرق و تمیز ایدمه جک بر موقده ایدمه ده خلقه
 متحس بر ادلمش اولمی یم که بو احتیاساتک زیون
 و مسجوری اولور، بعض کره فطره تشکل ایدن
 لطیف و ادیلرده ، دلفریب محالدرده کشت و گذار
 ایدرک روحی وجدانی تزیذ ایدمه جک خدایی ثابت
 شکوفه زار کوتا کونک بیرو سنده غریانه خیا
 لاتمه دم گذار اولدینی بعض کردده لیان داخلنده
 قوطره مزله دکن سیاحتده بولتقتی پک سوردم .
 هله بهار فصلنی کچوردکن عسکرده : فرصت
 بولدجه برادر مه بوقوطره به راکب اولور فن
 ملاحظتک تطبیقاته کبریشردک . همده قوطره نک
 وظیفه سائر سیله برابر سوار یلیک دخی طرفزدن
 ایفا اولنوردی .

اوت ! قوطره دیردیغز ابتدای امرده اطه
 لرله موده پیشکاهنده هر سنه ترتیب ایدلین یاریش
 اکلنجه لرنده مسابقه به چیقان مرا کب بحر به
 جسامت زنده بونان قوطره لر دن ظن بیورلسون .
 خیر ! خیر !
 شو قدو وارکه ، بوقوطره حقیقت حالده بر
 قوطره به لازم اولان آزمه بی یعنی فلوق ، رانده ،
 او یقی تعبیر ایدلین یلک طری حائز اولوب . باقر
 چوبلی بندیرمه تحتی انکله ره سوا حلنده ثابت
 ظریف بر صورتده اعمال ایدریش ایسه ده ،
 ایکی یحق متره طولنده او چ بیقی قدم عرضنده
 بر قوطره مودلی ابدی . حیم استه ایسی ایسه
 بریسی او ان طفولیتک هنوز انجی ردیکری ارن
 ایکنجی سالنده بولان کور بوزجه ایکی برادرک
 ثقتی نه دن عبارت ایسه بو قوطره جقده آنحق
 بوقدو بر ثقله تحمل ایدمه بیلور ایدی . شاید آدم لر
 مزدن بریسی بزمله قوطره به راکب اولدینی آنده
 قوطره نک کو پشته سی صویک سطحیه محاذی
 بولنوردی .

بوکا بناء درکه یالکز برادر مه بودکز او بو
 نجاغنه راکب اولور ، ایجه خاطر ی صایبور
 روز کارلی هوالرده کال جساتله مارطی قوشی کچی
 غروب زمانه قدر لیان داخلی اکنه بوینه مساسه
 ایدرک . مع هذه بزى هپسندن زیاده عنون
 ایدمه جک بر حال وازسه ، اوده قوطره نک تکمیل
 یلکنلرنی فوره ایدلیمز زمان سورده کلی صفتا .
 قلرک تأثیر یله قوطره مزاجیانه کوره گاه صاغ

و کاه صول طرفه یاصلا نه رق یول آلدینی وقت
 کو پشته دن ایجری مینی مینی موجه لک سر پندیلری
 یوز مزه طوغری کلور بزى پک مخلوط ایدر
 فر حلدن یر ایدی .

یالکز بوی یا ! بعض وقت جمماً جسماً بزم
 قوطره به نسبت قبول ایتمه جک مرتبه ده بولان
 قوطره لرله مسابقه بی بیله کوزه آلدیر ایدک .

بر سعادت دائمه ایچنده گذران ایدن ایلک دم
 شبایمک خاطر ات لطیفه سنی حائز اولان پروزه
 سنجاغی مشهور یه دللی علی پاشا مرحومک زماننده
 اهمیت موقعه سی حسیه له حرب نقطه نظر ندن کسب
 عمران ایش شحکم ابدلش ایدی .

کیدوبده کور لیرک معلوملری اولدینی اوزره
 جهات بر یسنک مخیطی دائر امدار یگری یگری ش
 متره عمقنده و یگری دوت قدم عرضنده صوم
 طاش خند کله بشقه حه تر سین ابدلش ، متعدد
 نقطه لرده مستحکم فعه لر . شهرک حار حه جقندن
 اوزرد مذکور قلاعک حسم قبولدرده اصبه کو
 پر لیر ، شهرک هر را و به سنده (آیا یورکی) کچی
 اسلری خاطر مده فالامش کال متانته عرض هیبت
 ایدن جسم قلعه لک طرز معماریسی ، ده بعد
 مسافه دن ماشا کراخی وله و حبر نه دوچار ایدر .
 بوجه دن اولوق اوزره سواحلی دخی تمامه سور
 ایله محاطدره . ده طوغر یستی سویلیک لازم
 کلورسه ، شهر مذکور یگبارده متین رصین بر قلعه
 حالنده تشکل ایش بر موقعدر . مسیره لری ایسه
 بشقه جه شایان ند کاردر . لطف لیون پورتقال
 باغچه لری ، و نلرک اشجاری حسسه در ، اور لر نه
 آدم جقده سلور . فان بر رسالری اعاحده کور
 مهلی ، آنتاب ، مالناک ، امکاسا ، ماه ، فان ، پورتقا
 لیرسک ماطر نعل کوی نظاری مسدر (ملارم)
 چشمه سی تعبیر ایدلین مسیره سیله ز سونقلری
 ارباب تزهک خوشجه وقت کچورد کلری دلرنا
 مسره لر در .

(صلاحوره) موقعه طوغری منداد ایدن
 ساحل باد سنده نک لطف بر عبادر . و موقهک
 وادیسى منولا مسی قاچ مایدر عرضی نه دن عیارندر .
 اولوق بو طبیعی بلدر دم .

اساساً و موضوعی بونقله دن بوروغیورمبز ؟
 ماضی نه طوغری رعطف نظر دلکی ؟ بوکا بناء
 طرز حکایه بی موسمنن جیقار نامق ایچون بو
 اسلوبده تصویر ایدبورم .

شولطافتنا (صلاحوره) وادیسنک جهت یمنی
 طوز لالقر و جهت یسار بنیده باغلق باغچه لک اشغال
 ایشدر .

لکن ! بو حال خوش مناظر مستوی اولیوب
 ایجه مرتفعدر . ساحلندن زروه سنه قریب اولان
 محالره قدر یو ورتقال لیون و کتره یعنی اعلاج قاوونی
 و متنوع اشجار ایله مزیندر .

حتی ! بو شاق نظر ربانک تا زروه سنده
 کوچک بر قلعه مینی ایدی که (پروزه) نک الک

مرتفع محل منتخبه سی بو اولدینی ایچون مواقع
 بعیده محل مذکور دن ترصد ایدیلوردی .

طوغر یسی یا ! بو شایان مدح موقهک ده اسنی
 نسیانه قاپدر مشم . لطیف ، راکت هوالرده ، بو
 وادی فرخندک مناظر علویسی و لطافت کتریسی
 و خصوصیه بزم بوغاز ایچی وادیسنه ده مشابیهتی
 بولند یغندن ارباب احتیاسی فوق العاده مخلوط
 ایدر ، غریب غریب خیالاته مستغرق قیلاردی .
 قوه فاطره نک بلده عظیمه مزه احسان بیور مشن
 اولدینی مواقع شاعرانه سنه و لطافت اتاسنه کره
 ارض ارزنده هیچ بر محل تصور اولنور می که
 نظیر ایدلسون ؟ شو قدر که : شعبات محدودده .
 سندن بریسیده هواسی داخل حساب ایدلیدیکی
 حالده (پروزه) دره .

اوت ! هواچه کلی فرقی واردر . حتی
 غری می ؟ شالی می ؟ بیلم طرفیندن هبوب ایدن
 ایکی قسم روز کاردن بر یسنه ستمه میقرو بلری
 قارشسدر .

بوخته لقی کندی میقرو بلری صرفاً اعاشه
 ایدمه بیله جک استعدادی هر کیمده کوره جک وحس
 ایدمه جک اولورسه وای اونک حاله ! بو مزعج
 خسته ملک ، مودی میقرو بلرینه انجام کار بزده
 هدف اولمش اندک .

سده کلام ! لیان مدخلندن چیتلدینی وقت
 فضای نامتناهی تک استه دیکک محله سفینه کی سوق
 ایدمه بیورسک !

ایدمه بیورسک اما ! سفینه ک ، اوچ قدم ماه
 مخرجده بولنورسه سوق ایدمه بیورسک . زیر ا
 کوردیکک راسع دکن اووا سنده اولو اورته سیز
 وحرک حائز اوله ماز . لیاندن بر ساعت قدر
 نساعد ایدمه بیجه صیقلندن قیالندن قورتلمز .
 کف مانفق سبروسفره جرأت ایدیلنمز . بوفضاء
 دهشت نکرک صاغ جهتی (پارغه) تسمیه اولنان
 محل شعل ایدبور ، وصول جهتنیده (ایاماورا)
 پیشکاهی برین ایدبور .

ایشه بو (ایاماورا) طریقنده بوسته واپور لری
 ایچون ایکی عدد گذرکاه نشانی وضع اولمشدر که
 بوسته واپور لری بهمه حال بونشانلرک اره سندن
 کچمکه مجبوردر . بو بوسته واپور لریده (بهاریه)
 و (اسایش) ناملرنده کی شرکت خیره واپور لری
 جسامتنده در . بونلر (قورفو) ایله (پروزه)
 سواحله تخصص ایدلشدر . یالکز بو میانده
 آمد و شد ایدر لر . بونلردن ده جیم مرا کب
 بحیره قابل ذکل لجانه کیره مزله . اورو یا بوسته
 واپور لری اوتده نبری اشیا ی تجاریه وسائر ه بی
 قورفو سوا حلنده بو کوچک سیستمده واپور لرله
 اقطارمه ایدر لر .

(ایاماورا) به سیاحتمز وقوع بولدی ایسه ده
 (پارغه) ده بر جولان یایغه موق اولدم . کرچه
 بوجولانمزده شایان قید و نذکار بر محل کوره مندک
 ایسه ده اورایه مواصلتمز برینا رکونه مصادف
 اولد یغندن قادین ارکک پک چوق غلبه لک کور مشر
 ایدک .

انسان بويله ساحلده و خصوصيله غر بته بولوبده دكر اكلنجهلر يسه مراق ايتامك الدن كليور. اساساً وطنزده مهد شهود عالم اولور اولماز بوغزايچي عالمي كورمه اوكرنكه باشلا مش ايدك . بوكا بناء دركه دكر. بالي مراق صباونم ديري كوكلزده جايبكراولش كوكلمش ايدى. اولوقت بوميل وارزومزه قارشو بولرك اوژرنده هيچ بر موامنده تصادف اتمديكم ايجون بتون بتون ايشه كرمي تام ويرمش وپك كوزل صيدماهي اكلنجهلر يسه قويلوش ايدك . بو آق اكلنجهلر يسه ايجه زمان نادى اتمش ايدى. برارالي بيوكلمش ميانلرنده شو يولده سوزلر جريانه باشلامش ايدى :

— بوكيديش، كيديش دكل ! يانيه ولائته قياغى آتسه قده ايجايه باقسهق. ز برا بولرك چاره سنه ائجق اوراده باقيلوروز. كئي سوزلر دورانه باشلامش ايسه ده بز بولردن بدايه برشي حس ايدم بوير ايدك . برده اون بش كون صكره يانيه بولجيني تقرر ايتومئي ؟ بر صبح مكاره لر قيو مراك اوكنه ديزلدير .

واي ! بزده كي تاثيري كورمه لي ايدى. بو بولجيقدن بوتيديل مكلدن هيچ ممنون اولدق. ز برا (پروزه) به كلوركن مناستر ولائندن يانيه طريقيله عزتمنز وقوعبولديني ايجون اوله يانيه ولائتنده (قوطره) دكر عالمي مقعود ايدوكئي اوكرتمش ايدك . كرچه ولايت مذكوره ده واسمجه كول وار ايديه ده كشت وكذاري محدود ايدى. (پروزه) سواحل كي اعوجاجلي لطيف نظريا واديلري بوق ايدى.

ايشته بوندنناشيدرك خوشجه حيات گذار اولديغمن (پروزه) شهرندن مفارقت ايديلوركن پك محزون ايدك . شو محزونلغمن دنناشيديه بك حقل ايتشز يا !

يانيه ولائته وصولزدن ايكي كون صكره برادرمله عاجز بكنزي رشديه مكتبنه صيامو بئري : آرتق بر اوكوندن اعتباراً بكني كنجهلردن محروم وبق . شو محروم وبع نه نمر مدت دوام ايندي بيلور ميسكر ؟ اره دن بر جوق سته لر كچك دكن ودولت خدمتيله قاير بلو بده اون سنه ده بولمجه زمان مرور ايتدك دن صكره ائجق تلاقيسي ممكن اوله بيلدي . اوله بيلدي اما اولاقيدانه بختيارانه عمر گذاراولوش نرده ؟ اوصورتله رشديه مكتبنه قيد بزم دوشور. لدك دن صكره آرتق بره كوز آچد ير مديلر .

— ۲ —

(پروزه) شهر سعيله بولنديغيمر هنكامده يدي كه عن اصل بو شهر اهليسدن اون سكز اون طفوز باشلرنده غايت توانا بر كنجك اشقيا چته سي طرفندن طساغه قالد ير يلوب فدية نجات اوله رق بر قاج يوز ليرا طلبنده بولنديغلي خبر مصيبيتي بيجاره دليقائينك ابونته واصل اولش ايدى.

حالبوكه تايله تلخكامك دار دن ياده يكانه محمول حياتلردن بشقه كيسه لري بولنديغندن محمولر. نك مساعي روزمره سيله ائجق تايمين معيشت ايدم بيلشلا ايدى. بناء عليه شو حادته غير مترقبه زواللي اختيار واختياره والديه صوك درجه ده تايم اتمش ماوس راقش ايدى.

حادته نك شيعي اوژرنه سايه حضرت پادشاهيده در عقب بر مفرزه احضار ايديلوب گروه بدقالي مقيه سوق اعشلا ايدى.

ري طرفنده وعائله اندنده نك يار وفادار نري نجم ادوب اعضا و ايشك سهودن نشأت اتمش تركيب اموكسي موي انيهامه تفهم اندرغ تعديل تاثير بره در درجه موقوي اوئشلا ايدى. ذكر اوسديبي وجهله تحفيته ماور ايدين مفرزه شاهانه اناسي راهده غاب سوملي جسور ارقه سنده چيكن اياغنده بو طور باغنده بيوجك رسر بوش اكنسا بدن بر دليقائلي كنديلر بته صوغري كلكدده اولديغي كوررلر .

بودنقائلي، اهل مفرزه نك يانلرنه واصل اولور اولماز. كنديسي شهرلي اولوب بوكي شقاوت بونده بيان اولان ارباب جرائمك اخفا ايدم بيله جكلري جمللري بك رعنا يلوب كسد بره بيله چيكندن مخته لطفاً قول سور يلور ايسه مفرزه شجاعت نمودك پيشدارلق وظيفه سني درعهده ايدم چكني قوماندارلردن بر طور متأثرانه و متهيجهانه ايله استرحامه قالفبشرو مسئوليدم اسعاف ايديلور ايسه ده كنديسنك دائم متبهرانه واحتياط اوژره حر كك اتمكلكي ميه ونوصه ايدرلر . بر قاج كون وظيفه تعقيات بولمجه دوام اندر .

شومدت طرفنده بلا آرام جان سپارانه افقاي خدمت ايدن مفرزه سانت تركيه هوانك غابله بارلاق نظافتدن ناشي بوللر سته دوام ايسه منزلر ر ر . ماهتاب در نام حالنده كاساني نور نره مستغرق اينديكي جهتله وندلغري موقعهده بيتوته مجبور اوئشلا ايدى.

كجه نك سكون سكومي ، سباتك براق لظافتي بوورغون مرحالده بولنان ارقداشلي طائلي طائلي براوشوبه سوق اتمش ايدى. فقط بولردن يالكز ايكي ارقداش يعني مفرزه دن بر يله پيشدارلق وظيفه سني درعهده ايدن دليقائلي قره غول وظيفه سني اها اتمكلكه قرار و بر مشلا ايدى.

بر آرائي كنج قلاغوز معذرت مقبوله درميان ايدرك رفقندن آبرنش ايدى.

دليقائينك مدت غيبوي بر يچق ساعتدن زياده عمادي اينديكي ايجون بو بئجي بولنديغني محلي ترك ايدرك رفقاسنك نزدينه كلش و اجباب ايدلغري او يانديروب غيبوبت واقعهني تفهم ايتكه مجبور اولش ايدى.

برده بو ائشاده ايكي كشي قول قوله و بروب هيئت محترمه تعقيبته نك بولنديغلي محله طوغري كلكدده اولدغلي آب آشكاره كورلسومئي ؟ هان بسالت اندازانك ميانلرنده بر حر كك وقو.

عبولش ايسه ده بو حر كك در عقب استقبال علامته متغير و منحراولش ايدى. ز برا كلنر قلاغوزلر يسه بر ابرارسلان كي كنج ياقيشقلى بر دليقائيلدن بشقه هيچ كيسه دكل ايدى.

باقك ! شو موقفيت واقعه زمتمزجه نصل حصول بولش ايدى. اشقيا نك طاغه كوتوردك لري دليقائينك تكميل حيات قليب سته واقف و مالك اولان كنج رفقاسندن آريلوب يارم ساعت قدر بر مسافه قطع ايلدك دن صكره غايت دريندن وقو. رولق بر شلدن طوغري انسان صداسنه مشابه سسلر استماع اتمش ايدى. بر مدت توقفدن صكره كمال تاثير و هيجان ايله زانو بزمن تضرع اوله رق، دهان رفت فشاندن شو سوزلر صدور ايتكه باشلامش ايدى.

امان اللهم ! بي نوميد و مأبوش بر اقه حق حالاته دوچار ائتمه. بن عاجز و نا توانم ! بي قدرت وقوت صدائيه كه مسرور و بكام ايت . بي موقفيت الهيه كه مظهر سله شاد بيبور . سو كليك، معشوه . قك قبمتلي حياتي تحديص ايدم . مجرم قدر تميز . لكرم ميدانده مظاهرايكن سنك عظمت والره مينته سيفه رق و سمك ما فوقنده ايشله جرأت ايتدم . بي محروم ائتمه ريم . ديورلردى .

بو خطاب استثنائي متعاقب كنجك ده اطلوه غريبسي دختر فلاكت كشتك براز اول قولاغني دهشتيله تحريش ايدن صدائك طرز آهنيكي بتون بتون تفراتمش ، هب براغردن نغمه ساز انبساط اولان كسانك صدرلرنه مشابه سسلر كلكه باشلا مش ايدى.

ارتق گروه ملاعنيك بزم عيش نوشانوشده بولنديغلي تفرس ايدن كنج ترك كوندوز اولدي وجه تايدارنده علامم اميدرو تا اولديكي كوريلور ايدى .

آرتق وجودني استيلا ايدن خوف و هراس زائل اولمه باشلامش ايدى. ز برا حصول مقصديني تسهيله مدار اوله جق شو واسطه به جوق ممنون اولش ايدى .

هان شو فرستدن استفاده ائلمنه دوشمش ايسه ده وقت مرهونه قدر ايشي تعليق ايتكي ده اوافق عقل و حكمت بولنديغدن استعماله لزوم كورميه رك ترصده قويلوش ايدى. اره دن بر چار يك ساعت قدر ده ا زمان مرور ايتش ايدى كه بعض كره شو سوزلر ايشيديلور ايدى.

يشا پالقياريا ، به براووو ! سكا ! يوموستو، به ديورلردى . شو سوزلر صوك دوره اقداح الفاظ تقدير به سي اولي كه براز مدت صكره ، خفيف لطيف وزان اولان نسيم شب ، منتظر سعادت اميد اولان قزجفرك كوش دفته فاصله لي كسيك بوغوق سسلر كتير بيبورلدي .

براز صكره بوده كسلدي ، ارتق سكون تام ايجنده رويق بخش لطايف اولان كيجه نك دم شاعرانه سي اخلاص ايدم جك هيچ بر صدا ايشيد

لیوردی . بالکن بدر منیر اتروا کاه علویسنه
آهسته آهسته روبراه اولفنده ایدی .
بناء علیه هر درلو احتمالاته قارشو شو فرصت
غیبی الدن قاجیرماق اوزره شجع قز سر بو .
شندن چیقوبده اوموزلرندن اشانی دوکیلان
کیسوی پریشانی کوزلجه طولایوب سر پوشنه
کیزلهدن و کندیسنه ده چکی دوزدن ویردکن
صکره بتون فداکارانی کوزه آلدیر . رق صوب
مقصوده طوغری شتابان اولمش ایدی . لکن
یولدینی ملدن اتحق اون دقیقه ک برمسافه طی
ایده بیلمش ایدی که قورولق طرفندن کندیسنه
طوغری برینک کلدیکنی کورمش و اولدینی ملده
طونوب قشش ایدی .

برکت و پرسون ! هنوز شعاعات قمر زائل
اولدیغندن مان مان قویارمهسنه رفق قالمش اولان
چیغلغی بوتهرق یقینه کلوبده حیران حیران کند .
یسنه نکران اولان دلیقانیله ایشتیره جک مرتبه .
ده « آه عظمته ، قدرت ، قوت لایحی سنه
حیران قالدیغم اللهم ! بو بیچاره که معجزه ای کو .
ستر پیورسک ؟؟ خطابنی بتیرر بتیرر مشتاق
یولدینی دلیقانیلنک قولری آرهسنه آیلور
آتلز کندیسندن کیمش ایدی ....

ایشته میدان مهارنده کسب لیاقت ایدن اسانده
بزرگوارک فورجهسنه غریب بر زمین ، شایان
تصور بر لوجه کزین ...
کروه بداندیشانک ، حقیقت حالمه دوشوب
پیناب قالدیجه قدر عیش نوشته طالدقلرندن کنج
دلیقانی فرصت فراری غائب اتمیره ک معشوقهسنه
بوصورتله ملاق اولمش ایدی .

صورت ملاقاتلری خبر ویردیکن وقتدن اوچ
هفته صکره بوشایان تقدیس شجیع وشجیه نك
برچوق اوداسنک حضورلرنده عند ازدواجلری
اجرا اولنور . بشقهجه آلتشاره تبریکره مطهر
اولورلر . غریب شوکه زفاف کیجه سنک ابرسی
صباحی کلین ایله کوکی به چته من بور طرفلرندن
بوز عدد لیرای عثمی هدیه اولهرق برچوبان
واسطه سیله کوندریلور .

درسعادت امتعه داخله کمرکی
عاسبه ایکنجی کابی
ابن العبد الکریم
محمد جمال

اهراملری زیارت

[روزنامه سیاحتمدن بری ابراق]

تعرفه - دلیل - هجینلر - اهرام - ابوالهول
تخمیناً دکل ، تمام ایکی آی اولی بر بازار
ایرتسی کونی ایدی ، قاهره ده اوز بیکه
جاده سنده کائن (اوتل دوروس) ک قاپوسی
اوکنده آراهیه را کب اولدیغنز زمان آلا .

فرانغه ساعت صباحک اون یحقی اشعار
ایدیوردی .
یوم مذکوری فضل و مزیت و بطش
وغالیترلی شهادت فن جلیل تاریخله مثبت
اولان قدیمی مصرینک بدایع آثارندن
نمونه نما اولوب ، فی یومنا هذا عجائب عالمدن
معدود بولنان اهراملرک تماشاسنه تخصیص
ایتمیشدک .

آراهیه حرکت ایده چکی زمان اوتل
ترجمانی یا نزه تقریب ایده رک « آراهیه اجرتی
ساعت حسابیله ویرلیه جکدر . هر تقدیر شهر
داخلنده بر ساعت ایچون بر فراتق اجرت
تعین اولمش ایسه ده تماشاً مدتیله برابر
کیدوب کلک اوچ ساعتدن زیاده امتداد
ایمان اهراملر ایچون دائره بلدیله مستتنا
اولمق اوزره سکسان غروش اجرت وضع
ایتمشدر ، دیدکن صکره قارشو مزده
معلق اولان تعرفه فی ارانه ایده رک « باقکزه !
دیدی . آراهیه حرکت ایندی . بلاد مصر
به ده مجیدیله اون الی غروش فی ایله نداون
ایتمکده اولدیغی جهنله اجرت مذکوره بر
عثمانلی نیراسی دیمک ایدی .

آراهیه من شهر داخلنده بر حارک سا
عت قدر طی مسافه ابدکن صکره طرفینه
برصورت منضمه ده مغروش ابحار بظافت
دیار آراهیه ساهه دار بولنان بر شوسه به داخل
اولنجه ها کل حسیمه آنفنه ک بوجه بوجه
نهلری بر طایف منظره سیاه عیبت بخش
انظار اولغه باشلادی .

کاه کاه بمن و یساره العطاف ایدن نظر
قوه انباتیه ارضی وانحاً کوسنن محصولات
ایله اصول متخذة زراعیه فی مشاهده ایتمد .
کجه قرون ماضیه ایچنده تاریخ قدیم صریبن
ایله مشغول اولان فکر عاجزانه جهت
انصرافنده منتظماً دوام ایده میوردی .

مع هذا ، بر حیتزار لطافت نثارک ایچندن
مرور ایدن جاده ده قطع مسافات ایتمکده
اولان آراهیه من بردریای زمردین اوزرندن
کچرکی هیچ برمانه تصادف اتمیره ک مستقیماً
ایلر ویلوردی .

علی وجه التخمین ، بولرک ثلثاتی قطع ایتمد .

یکمز صره ده کنارده بر شجر لطیفک سایه
دلارامتی بجای انتظار ایدتمش اولان مصرنی
بر عرب همان یرندن فی لایه رق آراهیه نك آرقه
سی صره قوشمه باشلادی .

بیاض بزدن بول برطون اوزرینه دیز
قیاقلرینه قدر ایقن عین بزدن معمول اوزون
یکلی بر کوملک کییمش ، صول اوموزنده
سیاه عبادن برجه . صاع اللده بوی قدر
اوزون بر صیرق اولدیغی خالده آراهیه ایله
برابر قوشان بوحرینک نه اولدیغی آراهیه .
جیدن سؤال ایتمکده . شو جوانی الدقدن
صکره مراقرز مندفع اولدی « دلیل ،
یا حضرت بک ، دلیل بونلردن اهراملر ده
یک چوق اولدیغندن بعضاری زوار بولمق
ایچون یولده بکلرلرده کلن آراهیلری بویله
تعقیب ایدرلر .

حقیر اولامومی الیهی سرعتی طیرس
کیدن آراهیه بی بر چاریک ساعت مدت بر
منوال محرز تعقیبه قدر تیاب اوله میه جق
ظن اینمش اولدیغی خالده اون دقیقه دن زیاده
آراهیه نك صول آرقه نکرلکندن بر خطوه
کیرو قالمیره ق تعقیبه دوام ایتمی نظر دقت
وحیرت عاجزانه می جلب ایتمدی . فی الحقیقه
محل مقصوده بالمواصله توقف ایتمدیکنز زمان
بر ربع ساعتدن زیاده مدتدن برو شدتله قو -
شمش بولنان دلیلک آراهیه دن اینه جکم
وقت الینی اوزانه رق عرض معاونت ایدرکن
مسترح کورتمسی دهها زیاده غریب ایدی .

آراهیه دن اینوب ، اوچ پش آدیم کیروده
اخذ موقع ایتمش اولان مصرلی بر پولیس
نفرینک صاع قولنی بر انتظام مخصوص
عسکری ایله رفع ایدوب النک آیه سنی
خارجیه بالتوجیه پارمنک طرناغنی شقاغنه
تماس ایتمدیرمک طرزنده اجرا ایتمدیکی
رسم سلامی اعاده ومومی الیهک ذکاوت
فطر به نی کوسترن وجهنده بزه قارشو
اخوت دینیة اسلامیه فی در خاطر ایتمدیور
صورتده نمایان اولان بر تبسم معنی دار مسرو -
رانیه ایجاب ایتمدیکی وجهه مقابله ایتمکدن
صکره یورو مکه باشلادق .

دیللمز اوکده اولهرق وسط درجه

میلده کنیش بر یوقوسی چیقارکن دیگر
یدی سکنز دلیل آرقه من صیره یورومکه
باشلادیلر . بونلر هم بزلی تعقیب ایدیورلر
همده کاه عربجه ، کاه فرانسیزجه و بعضاًده
انگلیزجه اوله رق اهراملره وسائر آثار
عقیقه به دائرک چوق معلوماتلری اولدیغندن
بجمله وظیفه دالاتی مصرانه استدعا ایدیور-
لردی . مومی الیهمک شو حرکاتی ازعاج
درجه سنی بولنجه بالتوقف پولیسه اشارتله
ایمای حال ایتمکه مجبور اولدق . پولیس
در حال ایکی قاریش اوزونلغنده اولوب
صول الیه اورتی سندن طومتقده اولدیغی
بجلا سیاه رنگلی برچیونغی قالدیرارق
حریرله خطاباً « اوقف ! » دیه باغرنجه
ییلدی رمله اورلمش کبی جمله سی بردن حرکتدن
قالدیلر و ایکنجی « وراه ! » امر شدیدیله
کیرو دونه رک آشاغی طوغری بزدن تباعد
ایتمکه باشلادیلر .

علی روایة المورخین، هجرتدن ۶۲۱
سنه اولی ظهور ایدوب ۲۸۴ سنه قدر
اجرای نفوذ حکومت ایتمش اولان دردیجی
عائله منقیسه دن ملک (خوفو) نک اثری
اولدیغی الیوم مصر آنتیقه خانه سنده حفظ
ایدلمکده بولنان آثار عقیقه دن بر ماشک
صاع طرفنده کی نقوشدن مستبان اولان
اهرام کبیر اوکنده وقفه کبیر استراحت
اولدیغی زمان آفرانغه ساعت صباحک
اون بریحقی کوستریوردی .

اطراف پک زیاده غلبه لک ایدی . برطر-
فده بالانی مرکبیر ، هجینلر ؛ دیگر طرفده
یوزده طقسان طقوزی تقلید بلکه بری
حقیقی آنتیقه اولق اوزرد اوزرلرینه اهرام ،
ابوالهول ، مومیه ، انواع حیوانات صور-
تلی حک اولنمش درلو رنگده یوزوک ، کوبه
طاشلری ، بله زیکلر ، کیمک پارچه لری وسائر
متنوع مواد سرکیلری ، باشقه بر طرفده
حورما ، موز ، قارپوز ، فستیق ، نار ،
سمید ، پیده ، بال ، حلوا ، کباب کوفته
صانان اصناف چارشیمی ؛ صوجیلر ، شر-
تجلر ، سوبیه جیلر ، اهراملر آره سنده
طولاشان هر نوع ملتنن سیاحلر والحاصل

کورلمکه شایین بر منظره .. هله صایجیلرک
تیزلی ، پسلی سسلریله مویا ، خبذ ، کستنه ،
تمر ، رمان مصری ، بطیخ ... دیه باغرشه رق
اعلان متاع ایتلمی آره صره عربلرک - دوه -
لرینی چو کدیمرک ایچون - قیخ قیخ لری
طبقات هوایی اهتزاز ایتدیردکجه غریب
بر آهنگ عمومی حاصل ایدیوردی .. دها
غریبی ایسه اوروبالی موسیورلرک خاتملریله ،
قیزلریله هجینلره ؛ عمر کبلره را کباً فارمه
قاریشق صورنده طولاشانلریدی . شو حالی
بر مدت تماشا ولازمکلن نقطه لری دفتر
خاطراتمه قید ایتدکن صکره بدایع آثار
قدیمه نی تبعه قوبولدق . المزده بولنان
تعریفاتی حریطه لیلدن زیاده ایشمزه
پارایوردی .

۴۵۱ قدم ارتفاعنده و ۷۴۶ قدم
عرضنده اولوب بانیسک « حسن و جمال »
معناسنه اولان (خوت) اسمیله توسیم ایتمش
اولدیغی اهرام کبیر مذکور ابو المورخین
هرودوتک قولنه نظراً علی طریق المناوبه
هر اوج ایده بر کره دکیشمک شرطیله یوز
بیک عمه طرفندن اوتوز سنه مدته انشا
ایدلمش ایتمش .

ینه مورخیندن واصحاب مراقدن بری
طرفندن اجرا اولنان حساب کوره فرانسه
قطعه سنی دائراً مادار اون قدم ارتفاعنده ،
بر قدم عرضنده بر دیوار ایله احاطه به کفایت
ایده حک ربیع جسم درجه سنده مصر فله
ابکیشره . اوچر آرشن مکینده بکاره طا-
شلرک مردبون باصه مقلری صورتنده یکد
بکری اوزرینه وضعله تشکل ایتمش اولان
اهرام مذکورک رأسه قدر نش دقیقه ده
چیقوب ایسه جکی دلیلنر بیان ایده رک
مساعده طلب ایتدی . رفیقم در حال حیرتله
« پکی ! دیدی . مومی الیه مان صیجریه رق
طاش باصه مقلری بر مهارت مخصوصه ایله
صعود ایتمکه باشلادی . دلیل قه اهرامه
واصل اوله رق ال قدر مشاهده اولندیغی
وقت تمام درت دقیقه زمان مرور ایتشدی .
زولی ایکی دقیقه سوردی ..
بواهرامه مدخل وظیفه سنی نیغا ایدن

تقبه اورتی بویلی بر آدمک برازا کیه رک سر-
بسته داخل اوله بیله جکی وسعته اولوب
تقبه مذکور دنک اوکی بش آرشن قدر طولده
۱۴ آرشن کنیشلکده و ۲ آرشیدن زیاده
نخننده بجلاویکداره بر قیا پارچه سنک داخله
دوغرو بر مترو تخمین ایده بیلدیکم میل ایله
موضوع بولنمسندن شای شویلی اولدیغندن
دلایلر یالین آباق اوله رق قوللرینی اقیقاً
آچوب یان دیوارلرینه استناد ایده ایده
ایچرو کبیره بیلورلر . فقط مدخلک کشاده
اولدیغی ایلمک حجره دن ایلو کچه میورلر .
بورایه بیلنرنده (برنجی اوطه) تسمیه
ایدیورلر .

اهرام کبیر مذکور دن باشقه بر صیره ده
مبنی ایکی بویوک اهرام دها واردر .

بونلردن بری ۴۴۷ قدم ارتفاعنده
و ۷۰۰ قدم عرضنده اولوب اسمی « بویوک »
معناسنه اولان (ار) در . بوایکنجی اهرامی ،
مصر یونک فن و معرفتده صوک مرتبه ترقی به
واصل اولدقلری بر زمانده موقع معلائی
حکومت قعود ایتمش اولدیغی ابوالهولک قبله
طرفنده کائن « کنیسه » نام معبددن اخراج
ایدیلوب الیوم مصر آنتیقه خانه سنده بولنان
حجر اصوان اوزرنده کی تمثاللرک صورت
ترسیمنده کی محاسن هنر و صنعتدن اکلا-
شیلان ، ملک (حضرع) پدری سالف
الذکر خوفونک اثرینه اقتفاء بنا ؛
ایتدیرمشدر .

اوچنجیمی ، دردیجی عائله منقیسه نک
دردیجی ملکی اولان (منکورع) طرفندن
بنا اولنمشدر . اسمی « اعلا » معناسنه کلن
(حور) اولوب ارتفاعی ۲۰۳ عرضی ۳۵۲
قدمدر .

بونلرک شکل و ترتیبلری اهرام کبیره
نظیره اولدیغندن آریجه تعریفدن صرف نظر
اولنمشدر . بونلردن باشقه دها پک چوق
اهرام وار ایسه ده اک زیاده شایان تماشا
اولنلری بزم ذکر ایتدکلر مزدر .

جیزده اهراملردن صکره نظر حیرتله
کورلمکه شایان بدایع آثار دن بری ده
« ابوالهول » درکه کویده سی وباشی آدم

شکلنده بر هیکلدر. اسم قدیمی «شمس الافقین» دیمک اولان (خورخی) در. قوت ایله عقله اشارت اولان بو هیکل عظیمک طولی ۱۹،۹۷ قولانغی ۱۰۸۰ برونی کذا ۱۰۸۰ آخری ۲،۳۲ متر و اولوب عرضک اعظمیسی ۱۵،۴ متر و در.

ابو الهولک یاننده برده معبد واردر. معبد ایله هیکلک آردسی چقوردر.

چیزه ده آثار عتیقه پک چوق ایسه ده وقتک چیکمسنه بناء مابعدینی یوم آخره تعلیق ایدرک بو کونکی زیارته ختام و یردک و رفیقمله بر رهجینه را کب اولدیغمز حالدده اهرام کبیر اوکنده رسمیزی چقار تدرقدن صکره عودت ایتدک. نتیجه: کزدجکه، کوردجکه حیاته محبت آرتیور.

مکتب ملکه شاهانه دن مأذون
شیخ الحرم حضرت نبوی
عادل پاشا حنفیدی
محمد آصف

انجلائی سحر

وقتا که شفق اولور نمین
سیسلر طاغیلور، کیدر او ظلمت
هر یرده عیان اولوب طراوت
شب افقه قدر اولور شتابان

ککلهر یسکیدن تبسم ایلر
هر بر طرفی کورولتی قابلاز
انهار حزین، حزین چاغلاز
یکدیگره ممکنات سویلر:

مرعاده قوزی، افاجده بلبل
سحراده ده موجّه نسائم
چایلر، دردلر، بتون قوایم
بر شیوه ایله ایدر تغافل

طاغلاز، تیلر، ایصسز بایلر
قیرلر، اوولر اولور بر آواز
هر شی نوحاته ایلر آغاز
مستغرق وجد اولور چایلر

افکار او زمان ایدر تاملی
اورتر نظری بر طبیعت
پارلار آرادن ضیای خلقت
ایشلار او حقیقتک لائلی

آینه دل اولوب مجلا
حیران کمال فیض و عرفان -
بر طالب حق، زواللی انسان
ایلر شو خطابی بی محابا

(حقیقته)
ای جوی فیوض، ای حقیقت
هر مشکلی حل ایدن هداسک
منبای عدالت و غناسک
قانون متین اسلمیت

ای لمعه ابتصار اشیا
ای تحفه عالم معارف
ای قبله نمای مرد عارف
منهاج سعادت بر ایا

(قارشیننده کی افق سیمینه)

ای افق بدایع آشیانه
شورنگ غریب و لاجوردی
بو منظره بهشت نوردی
تاب ابدیمی، جان می، یانه؟

(قارشیننده کی بارلایان دکره)

روح و یر ییور غریب تبصر
شو بحر عمیق، شوشانلی کرداب
طالسهم ایچنه مثال مرغاب
امواج ایله ایلسهم تستر

(کوکه باقرق)
ای کنبد علوی سرادق
تاب ابدیت الهی
ای بحر کمال بی تناهی
ای نشوه نرای کون لاجق

ای انجم و کهکشان اعلا
ای ماه حزین شعله کستر
ای شمشعلی یکانه اختر

سویله نه بو عالم معلا؟

(چمنی و کشایش سحری سیر ایدرکن)

ای سخن چمن، صفالی قیرلر
ای عالم نکبت آشیانه
ای دبدبه لی نکار خانه
جنت می نه در بو طائلی یرلر؟

ای وقت سحر، جهان سودا
ای خنده کوکب مؤید
ای نسخه قدرت موحد
ایتدک بی فیضک ایله احیا

(ایچنده بولندیغی بغچه بی، اطرافنده کی)

(بدایع طبیعی بی حیرتله تماشا ائسانده)

هر طرفه نهال بر معما
قابل دکل انکشاف وحلی
کوکم بولیور بو آن تجلی
صانکه اولیور قرین ابقا

ای طائلی کتابی کائسانک
حیران اولیور مطالعینک
مغلق نه قدرده باق زمینک
اک مشکلی مبحث نکاتک

اما که ذکا، اوفیض رحمان
یر نشه اولوب لطائفکدن
چنوق شیلر او قور صحائفکدن
هر جزو که دیر جهان عرفان

ای دفتر ابداع بدایع
خطک جذبات فیض لاهوت
لفظک لمعات مهر ناسوت
هر نقطه برر شهاب ساطع

صفحه کده عیان لقای جانان
هر بر ورقک لسان توحید
نفسه که نسبات فیض جاوید
نشه که اثر غرام سبحان

سن بارکه تجلیات سک
آه! سرکه اولمایم می آگاه؟

کلبانک خرامک الله ، اقه
سن جلوه که لدنیات سک
کلیلی : م . رفت

سیس فورطنه لری

سیس صودن و صولاق اراضیدن تحصیل
ایدوب هوای نسیمینک طبقه سفلاسی غیر
شفاق بزحاله کتیر. وقت اولورکه برصندا.
لك قیچندن باشنی کورمک ممکن اولماز ،
دکزده علی الاکثر مخوف قضال و وقوعه
سبب اولدیغندن سیس فورطنه سی دیه شهرت
بولشدر. بویله بر فورطنه یه طوتیلن کیلر
تعديل سرعت ایدوب منع مصادمه نظامنامه.
سنگ ۱۳ نجی ماده سنده تعریف اولدیغنی
وجه اوزره واپور لر استیم دودکلری وینلکن
سفاتی سیس بورولریله اشارت ویره رک بیک
درلو مخاطره ایچنده قطع مسافیه چالیشیرلر
و بعضاً کونلرجه سیک صیریلنه انتظاراً
اولدق لری موقعلرده قالیرلر .

یوص نامی ویریلن وینه بعض مرتبه
سیسه مشابه اولان بر حالت دها واردرکه
بوده هوای نسیمینک روزکارلره جوار
ساحلردن قالفان غبار یاخود دومان ایله
مشبوع اولمیسدر. قار فورطنه لری ده سیس
فورطنه لری کی مانع رؤیت و مخوفدر. بحر
سیاهک نسبة اوقاق واکثری ساحلرند کی
یوکسک طاغیر ایله محاط اولمیسندن ویر
چوق انهارک انصبابندن بوراده سیس فور-
طنه لری کثیرالوقوعدر. بعضاً خصوصیه
یهار ایامنده استانبوله قدر مستولی اولور
و بوغلازده واپورلرک و مراکب سائرهنک
حرکاته سکت ایرا ایدر. بیله مم هانکی
سنهک شیاطنده میز صفتیه هکبه لی اطهده
واقع مکتب بحریه شاهانه یه مأمور ایدک
۲۸ نجی جمعه کونی بر وقتدنیری یاغفور
بلوطلریله مخسوف اولان هوا انکشاف
ایدوب کونش جهرة دلاراسنی مشتاقیه
مرض ایلمشدی . بازار کونی تمام وظیفه
ایدوب اقشام واپور یله استانبوله عودت
ایلنک . اشو بازار ایرتسی کیجه سی لیله

برات اولدیغنی کی عصر دیده بیوک والده نک
دخی حال بیماریده یولمه باقدیغنی بیلدی کمندن
صبحی بکلمه یوب عودته مسارعت ایتشدم.
هنوز واپوره کیرمه دن بغته برسیس باصمش
ایدیکه واپور اسکله یه کوچلکه یناشدی .
نیجه ایام نزول ایدن یاغموری متعاقب نشر
انوار ایدن کونشک تأثیراتی نتیجه سی ایدی.
بورغاز اسکله سی بولمق ایچون اره ده کی کوچک
آطه یی خلاف معناد اسکله طرفنده بر اقوب
مرور ایتشدمک . یو جیلردن بر تسمی بو
هواده یوله چیقتمق موافق اولمه یه جغنی
بیان ایله قرمه چیقیدیلر قه لی آطه سنه قدر
قولای کلدک . فقط بورادن ایرلر قده سیس
دها زیاده کثافت پیدا ایدوب قاضی کوینه
یناشمغه مشکلات ایران ایلدی . نهایت واپور
نشانلی بانفک ایجری طرفه او توروب خلیجه
چالشدیغنی حالده قورنارمق ممکن اوله مدی .
یو جیلر ساحلدن کلن قایق لره آنلا یوب
نهایت کیده طائفه دن باشقه کیمسه قالمدی .
قایق جیلردن بری ایکی چاریک ویریلر ایسه
استانبوله قدر کیده بیله جکنی بیان ایتدیسه ده
همان غروب اولشدی . کیجیلره مخصوص
بر تصمیم متوکلا نه ایله فایقه کوروب آواره
ایتدم . اطرافه چوکن اقشام قرانلغی ده آن
بان هوانک کثافتی آرتیریور ایدی . ساحله
زیاده صوقولدیغمز حالده برایشیق کورمک
ممکن اوله میور ایدی . غایت یقین مرور
ایتدی کمز حرم اسکله سی قایق جیلرینک و متعا.
قباً صلاحا قده تصادف ایتدی کمز بالقجیلرک
« بو هواده استانبوله کچه مز سکز » دیمه لری
بزم قایقچینک جسارتی کسر ایتشدی .
اجرا زماننده قور قافلر ایله استشاره نک
سیتمنه اوغرادق . قیز قوله سی حدالزنده
استانبوله صالحدیره جغمز موقعه کلدی کمز
حالده قایقچی قرارندن نکول ایلدی بالمجبوریه
اسکدار اسکله سنه یناشدق .

اسکله یه چیقوبده مناره لرک قیدیلر ایله
دوناندیغنی کوردکده اختیاردی زیارت
آرزوسی تازه لیدی . علی الخصوص اسکله
باشنده کی قهومده او توران قایق جیلردن برینک

مورخ حکیم ابن خلدون لساندن

چشم حقیق و یروپ فیض دکر ادرا که
طوغدیرر بیک مهر معنی طبع آشنا که

منعطف اولدجه نظرم نقش شأن عالمه
واقف ایلم فکرمی اسرار طبع آدمه
کاشانک سطر رنگار نکیدر درس شئون
اولدی تعمیق ایلدکجه فکر مههپ حقمنون

قطره دن عمانی استدلال ایدر فکر و نظر
ذره دن شمس منیری کشف ایدر نور بصر
اولدی ذات پاک ابراهیمه اجرام سما
عرش حکمتدن برر مصباح فیض حقما

آکلابان زمر اولوالبصاری ایلم اعتبار
بیک مضامین حقیقت ایلمشدر انتشار
آلدیغم تریسه دینیسه در جبل المئین
دهن وقادمه حاصل علم دنیا علم دین

کوردیکم هر نقطه ده نور حقیقت ملتمع
یازدیغم هر صفحه ده تیان حکمت منطبع
صبح صادق دینسه لایق فکر نور افشایمه
یریر اشراق حقایق ایلم برهائمه

سسخه کبری اولنجه آدمک فردیتی
جمع البحرین معنادر آنک قومیتی
اهل معنی آندن استنباط ایدر عالی نکات
منبسطدر صفحه تاریخده بیک بینات

حل و کشفنده غموض حکمتک فرزانهیم
شبهه سز عنقود اهل دانشه شهدانهیم
بنده اولدی منجلی بر بویه امعان نظر
بولدی امعان دیقمدن حقایق تاب و فر

فخر بی معنا دکل تحدیث نعمتدر سوزم
لطف حقه شکر ایله تقدیر حکمتدر سوزم
نام فیاض حکیمک جلوه پر نوریدر
عبدینه حقک عطای محض ناحصویدر

اکتسابکده بوفیضه مدخلی امر جلی
فیض موهوبی ایدر حسن مساعی منجلی
خیرالاولاد اولق انجیق سعی وغیرتله اولور
کیمده وارسه سعی وغیرت نقطه فیض بولور
رسومات مکتوبی قللی مدیری

بسیم

طبقات العرب

قوم نجیب عرب بیان و فصاحتله معروف اولد.
قلردن افصاح معنایه کلن (اعراب) دن مأخوذ
اوله رق (عرب) تسمیه اولمشلدر. شهرده
متوطن اولانلریسه قتیقینله (عرب) دینله یکی کی
عجم و عجم لغتلی وجه ایله ضم عین و سکون را
ایله قرب و زننده (عرب) دخی دنیلیر؛ لسانده
شایع اولان (عربان) کله سی ایشته بونک قاعده
فارسیه اوزره جهدرکه اصطلاحزده بادیه نشین
عربلر معنایه در. عرب بونک بادیه نشین اولانلریسه
لسان عربده همزه نیک قتیقله (اعراب) دینیر؛
مع ذلک اسم جنس اولان (عرب) هم مدنیله
هم بدو یله شامل اولور. بو حالده (عرب)
(واعراب) دیننده عموم و خصوص مطلق بولنور.
چونکه هر اعرابی عربدر هر عرب اعرابی دکلد.
نسبتلرنده (عربی) و (اعرابی) دینیر که آتلردن
بر فرد مقصود اولور. جعللرنده یای نسبتلرک
حذقله عرب و اعراب دنیلیر؛ مع مافیله (اعراب)
(اعراب) اوزرده جمعه نیر.

ثقات مورخینک تقسیماته کوره عرب بار دوت
طبقه در: برنجی طبقه سام بن نوح نسلندن
اولوب حام اوغللردن کوردکلری تضییق اوزرینه
بابلین هیرتله جزیره العربده خیمه نشین اوله رق
ساکن اولانلردر که عرب بن قحطان کنندی
اوزرلریسه تغلب ایدنجه یه قدر قومیتلری محافظه
ایتمشدری. بونلر اصح اقواله کوره (عاد) (ثمود)
(طسم) (جدیس) (امیم) (عییل) (عبدضخم)
(جرهم) (حضر موت) (حضورا) (سلفات)
(عملیق) نامیله اون ایکی قوم تشکیل ایدرلر.
بونلره (عرب العاربه) و (عرب العریاء) و (عرب
العربیه) دنیلیر بوراده (عربیه) و (عربیه)
لفظلرینک مؤنث اوله رق صفت مقامنده کنترلیسی
بو طبقه اصحابنک لسان عربده رسوخ تاملری
اولق جهتیله تأکید ایچوندر. تأینتلی ده مو.
صوفلری اولان (عرب) کله سنک مؤنث اولسی
اعجاب یله در. بو طبقه اصحابی بسبتون مقروض
اولدقلردن کندیلریسه (عرب البائده) نامی ده
ویرلشدر.

(عاد) قومی حضر موت و شجره قدر منتشر
اوله رق یمن و عمان آره سننده اقامت ایدرلردی.
بو قومک جد اکبری اولان (عاد) ملوک عربک
برنجیسی عدا اولنور. کنیدیسنن صکره (شدید)
(شداد) (ارم) ناملرنده کی اوچ اوغلی صره ایله
حکمدار اولمشلدر. عدن صحرا رنده نظیره جنت
اولق اوزره دیوارلری آلتوندن عمودلری یاقوت
وزمرددن مصنوع اوله رق بنا اولندیغی مشهور
اولان شهرک بانیسی یوقوم ملوکسندن بریدرکه
شداد و یارام اولق اوزره مختلف فیهدر. بو شهرین
شهره لسان عامه ده (باغ ارم) اطلاق اولنور.
مورخ حکیم ابن خلدونک بیانیه کوره عدن
صحرا رنده ارم نامیله بر بر موجود اولوب بو

روایت قصه بویان اسلاک خرافاتندن وضعای
مفسرینک بلا تأمل قول ایدرک نقل ایتدکلری
موخوماتدن برشیدر و قرآن کریمده مذکور اولان
(ارم ذات العباد) دن مقصود قبیله در. عاد قومی
بروقت مصره تغلب ایتمشلر سه ده اخیراً مصر لیلر
پیدا ایتدکلری قولله بونلری مصردن چیقارمشلدر.
بونلر مؤخرأ طاشدن تخته دن یاپدقلری بتلر عبادت
ایدرک طغان ایتلری اوزرینه واجب تملی آنلره
(هود) علیه السلامی بعث ایتمشدر. نبی مشار ایله
آنلره وعظ و نصیحت ایتدی. اتعاظ ایدوب ده
تائب اوله رق قبول حق ایدنلر نجات بولدیخلال
و طغیانده مصر اولالر جبار منتقمک سیف قهر یله
هلاک اولدیله.

(عییل) قومی مکه ایله مدینه آره سننده اقامت
ایدرلردی. طغیانلری سببیه قدرت الهیه ایله
کندیلرینی برسیل عظیم آلوب کوتورمشدر. یثرب
یعنی مدینه منوره بی تخطیط ایدن آنلردر. (عبد
ضخم) قومی طائفده توطن ایتمشدری. روایت
اولندیغه کوره خط عربیه الک اول یازی یازان
بونلردر. (ثمود) قومی حجاز ایله شام آره سننده
ساکن اولمشلردی. عمرلری امتداد ایتدیکچون
مسکنلرینی طاغرلده طاشلق قایالق اینچنده بنا
ایدرلردی. ملکلری بش یوز سه قدر دوام
ایتمشدر؛ صالح علیه السلام بونلره بعث اولندی.
پیغمبرلرینک دعوتی قبول ایتدکلردن قهار منتقمک
صیحه غضیبیه اولدلی قویوب هلاک اولدیله.

(جدیس) قومی یمامه ده (طسم) قومی ده
بحرینده و بر روایتده ایکینسی ده یمامه ده اقامت
ایدرلردی. بین العرب حدت باصره ایله مشهور
اولان (زرقاء الیمامه) که ادعای نامه توله کوره
اوچ کونلک مساهه دن کوررایدی طسم قومندن
ایدی. (عملیق) قومی یمامه ده ساکن اولمشلردی
(عمالفه) دینلن قوم عرب ایشته بونلردر.
روایت اولندیغه کوره مصر فراغتله سی بونلردن در.
اسماعیل علیه السلام بونلره (جرهم) قومه بعث
اولمشیدی. حضرت ابراهیم نبی مشار ایلی و والده
سی هاجرله برابر مکده ترک ایدوب کیتدکلن
صکره جرهم قومدن برجماعت او طرفدن کیمکله
حضرت اسماعیل آنلره اخلاط و آزالردن نشأت
ایدوب عرب لسانی آنلردن اوکرمش و آنلردن
بر یله تزوج ایتمشدر.

(امیم) قومی فارس دیارنده توطن ایتمشدری.
بر فرقه سی ده یمامه ایله شجر آره سننه منتشر اولمشدی.
(حضورا) قومی (رس) ده اقامت ایدرلردی.
شعیب علیه السلام بونلره بعث اولندی. (جرهم)
یمنده ساکن اولمشلردی. طبقه ثانیه اینچنده ده
بونامله بر قوم یتمشدر. (حضر موت) قومی ایوم
جزیره العربده بونامله معروف و مشهور اولان
برده توطن ایتمشدری.

(طبقه ثانیه)

ایکنجی طبقه یعرب بن قحطان نسلی اولان
(عرب مستعربیه) در. یعرب بن قحطان عربی

لسانی طبقه اولی اصحابندن اوکرتوب عرب مستعربه
 اچنده اک اول عربجه تکلم ایتشد. یوقسه
 منقول اولدینی اوزره بر یوزنده اک اول لسان
 عربیله تکلم ایدن کندینی دکلد، بالاده بیان
 اولدینی وجهله کندندن اول طبقه اولی رجالی
 واریدی. بونلر عرب العاربه نك احلاق و عاداتیله
 لسانلر شه وارث اوله رق فی الاصل کندیلرنده
 موحد اولیان برحاله مظهر اولدیلرندن (مستعربه)
 صنئی آیدیلر. معلومدرکه استعمال بابی (اوتوق)
 معناسنی ده افاده ایتدیکندن (مستعرب) (عرب
 اوشن) یعنی عرب بلاشمش دیک اولور. نته کیم
 امثال عربدن (استنوق الجلی) «ازکک دوه
 دینی اولدی» مفهومیله در. (و استبحر الطین)
 «جامور طاش اولدی» معناسنده در. بونلره
 (عرب مستعربه) دخی دیلیر که مستعربه ایله بر
 معنادر.

قحطان نسلی عرب عاربه ایله معاصر وهر
 شیده آنلره مظاهر اولدقلری حالده آنلرک نائل
 اولدقلری لذت ملک و تعمت رفاهدن محروم برا.
 قلدقلرندن محکوم و مقهور یاشارلردی. فقط صکره
 تدریجاً پیدا ایتدکلی قوتی استعمال ایدرک آنلری
 مغلوب و تحت حکومتلرینه استیلا ایتشدر. عرب
 بن قحطان طبقه اولی اصحابنه بوججه ایله تغلب
 ایدجه قارداشلرندن (جرهم) ی حجاز، (عاد) ی
 شحر، (حضر موت) ی شحر طاغلی، (عمان) ی
 عمان قصبه لری اوزرینه نصب ایتشدر. عرب بن
 قحطان احفادنندن (حمر) ه منسوب اولان ملوک
 حمر و حمرک احفادنندن (حارث الرایش) له باشلایان
 ملوک تباعه که ایکسی ده یننده اجرای حکومت
 ایتشدردی بوطبقه رجاندن ایدیلر. ملوک تباعه
 یکدیگرینه تابع اولدقلرندن یعنی بری وفات ایدنجه
 همان دیکری آنک مقامنه کچدیکندن او عنوانله
 بنام اولشدر. هر برینه تانک ضمی و بانک فتح
 و تشدیدله (تبع) دینیر. بونلر اوچ بیک یوز
 طغسان سنه قدر بر مدت ینده اجرای حکومت
 ایتدکن صکره حبش نجاشیلرینه مغلوب اولدقلر.
 ندن زمام حکومت یتش ایکی سنه حبشیلرک ید
 نسخرینده قالمش و فقط مؤخرأ یننده ظهور ایدن
 (سیف بن ذی یزن) نامه بر صاحب غیرتک
 سایه اقدامنده عجم کسرالردن استمداد اوله رق
 کلن قوتله حبشیلر یندن طرد اولونوب ین تخت
 حکومتنه (سیف بن ذی یزن) جلوس ایتشدر.

حضرت سلیمان علیه السلام الهه معاصر وینلر.
 نده کی مناسبات متواتر اولان صاحبه عرش مشهور
 (بنلیس) دخی تباعه تختنه جالس اولمش بر
 ملکه در. (سد مأرب) نامیله مشهور اولان سد
 سدیدکه صنعا شهرندن اوچ مرحله اوزاق اولان
 (مأرب) ده کاش ایکی طاع آره سنده یاغور
 و منابع صولر بی جمع ایتک ایچون بایدیرلشدی.
 ملوک تباعه آتارندندر. قول مختاره کوره (سیا)
 بن یسحب) طرفندن بناسنه. مباشرت ایتدیرلشد.
 قحطانیلر طعیان ایدنجه قادر مطلق حضرتلری

کوسته بک دینلن حیوانی مسلط ایدوب سدی
 دلنکرندن مدهنس برحاله آقان سیل عظیم کند.
 یلری کورتوروب بنالری نخریب ایتدیکندن ملکلری
 مضحل اولشدر. قرآن کریمده مذکور اولان
 (سیل العرم) ایشته بوسیلدر.

(طبقه ثانی)

اوحنجی طبقه (عدنان) (قحطان) (قضاعه)
 نامیله اوچ بیوک توب آریلیر. (عدنان) قومی
 علمای انسانک اتفاق و قحطان قومی بعضلرک
 ادعای اوزره اسماعیل علیه السلام نساندیر.
 قضاعه قومی ایسه (حمر) ذریندندر بوطبقه
 اصحابی (عاربه) و (مستعربه) کی شان و لسان
 عربده موجد و یا مجددلردن اولیوب هر شیده
 اولکی طبقه ل اصحابنه تابع اولدقلرندن کیدیلرینه
 (عرب التابعة العرب) عنوانی ویرلشدر.

حیره ده حکومت سورن آل نصر و آل مندر
 ایله کنده ملوک و شامده اجرای حکومت ایدن
 آل غسان و مدینه ده موطن اولان اوس و خزرج
 قبیله لری و ظهور اسلامدن دولت عباسیه نك
 انقضاضه قدریدی عصر ایتننده تشکل ایدن عرب
 دولتلری عموماً بوطبقه دندر.

آل نصر و آل مندر ملوک بعض مورحلرک
 قولنجه بکرمی عدد و مدت حکومتلری بش یوز
 یکرمی سنه در. دیکر بعض مورحلرک حکمنجه
 عدد ملوک یکرمی اوچ و مدت حکومت آتی یوز
 یکرمی سنه در. بونلر دیناً بت پرست ایدیلر.
 «جزاء سخار» مثل سائرینه منشاء اولان مشهور
 قصر خورنق صاحی نعمان بن امر و الفیسی بو
 ملوکک اشهر و اعظیلدر. کنده ملوکک برنجیسی
 (آکل المرار) عنوانیله معروف اولان (حمر بن
 عمرو) درکه مادرندن برادری اولان ملوک تباه
 به دن (حسان بن تبع) طرفندن کنده اوزرینه
 نصب اولنشدی. صکره آنک اوغلی (عمرو بن حمر)
 و آندن صکره بونک اوغلی (حارث بن عمرو)
 تحت ملکه جالس اولشدر. حارث تحت حکمنده
 بولنان یرلری کندی اوغللری یننده تقسیم ایدوب
 (حمر) ی بنی اسد، (شرجیل) ی بنی سعد
 و الرباب، (سلمه) بی بکر و تغلب، (معدی کرب) ی
 قیس و کنانه اوزرینه امیرنصب ایتشدر. بونلردن
 شرجیل برادری سلمه ایله محاربه ایدرک مقتولاً
 و معدی کرب برادرینک قتلندن متأثراً سلمه دخی
 مغلوباً وفات ایتشدر. (حمر) ایسه بنی اسد طر.
 فندن قتل اولنشد. اوغلی بولنان شاعر مشهور
 (امر و الفیسی) پدرینک قاتلردن انتقام آلمق
 سوداننه دوشمش ایسه ده مظفر اولدیفندن
 شامه کیدوب نزدنده کی اسلحه و سائر آلات
 حر بیه بی مشهور سوال یهودی به تودیع ایتد.
 کدن صکره قیصر دن استمداد ایچون روم دیارینه
 کیتمش و آقره ده وفات ایتشدر. بناء علیه
 کنده ملکی مندرس اولوب کیتشدر. شاعرک خصم
 جانی اولان (المنذر بن امر و الفیسی) اوغلی (الحارث
 بن ظالمی) سمواله کوتدوب شاعرک امانتلری

ایسته مش و الحارث سموالک بر اوغلی اله کپروب
 امانتلری و برمدیکی حالده اوغلی قیل ایده جکی
 سویلمش ایسه ده سوال وفاکار اوغلی قتل
 ترک وفادن اهن کوردیکی ایچون اشیایی ویر.
 مدیکندن طالم زاده حارث او صاحب وفانک
 اوغلی کوزی اوکنده جلادانه پارچه لامشدر.
 قوجه سموال بو حرکت صردانه سیله وفاده یکانه
 جیان اولوب حقنده «اوی من السموال» مثل
 ایراد اوله رق کندیسندن صکره وفانک عدمندن
 بحث ویا شکایت اولننجه نامی لسان احترام ایله
 یاد اولنه کیشدر.

ملوک غسان روملره ابرانلر یننده عدم وفاق
 بولدینی بر زمانده شامه کیدوب تأسیس ملک
 ایتشدر. حضرت عمر زمانده شام فتح اولدقده
 ملوک غسانک آخری (جبله) قبول اسلام ایدرک
 مدینه به هجرت ایتش و خلیفه و اسلامدن جدا آتار
 احترام کورمش ایکی برکون نصله اهل ایماندن
 برینه بر طوقات اوروب عدالت السیه نك بر عمال
 مشخصی اولان حضرت فاروق طرفندن ترعاً
 قصاص اولنه جفتی حس ایدنجه اسنانبوله فرار
 ایدوب وفاتنه قدر اوراده قالمش و بر روایتده
 فعلنه نادم اوله رق اغلامقندن بروقت خالی قالما
 مشدر.

اوس و خزرج قیدماً مدینه ده توطن ایتش ایکی
 بیوک قبیله در. فی الاصل ایکی برادردن متشعب
 اولشدرکس آرالرنده حرب و عداوت مستمر ایدی.
 نهایت ایکی قبیله ده شرفیاب اسلام اوله رق کله
 جامعه شهادت اخوت اسلامی بی ینلرنده استقرار
 ایتدیروب آرالردن رفع عداوت ایتکله اعلاهی
 کله الله امرنده رسول الله صلی الله علیه وسلم اقدمنه
 یک زیاده نصرت ایتشله و بناء علیه (انصار)
 عنوان عالیسنی ایشلدر.

عدنان قومی نجد صحرا رنده منتشر اولوب کوجه
 حالنده بولنورلردی. یالکز بو قومک اک ممتاز
 قبیله سنی اولان قریش مکده اقامت ایدردی.
 (حضورا) قومی پیغمبرلری اولان شعیب علیه.
 السلاهی قتل ایتدکرنده واجب تعالی بختنصرک
 عمر بلر اوزرینه یورومسنی کندیسسه سویله لر بی
 و نسل کریمدن نبوت محمدیه کله جک اولان (معد
 بن عدنان) ی عرب بلرا ینندن آلوب محافظه ایتلری
 انبیای بنی اسرائیلدن ارمیا و ابرخیا علیه السلامه
 وحی ایتکله بختنصر عمر بلر اوزرینه کیدوب جهله
 سنی قتل ایتدیک کی ارمیا و ابرخیا دخی اون ایکی
 یاشنده بولنان (معد بن عدنان) ی آلوب (حاران) ه
 کورتوردرک تعلیم و تربیه ایتشدر. ایشته عدنان
 نسلی بوندن یعنی معددن تورده مشدر. معدک اول.
 دندن اولان (نزار) دن (ربیع) و (مفر) نامیله
 ایکی بطن عظیم وجوده کیشدر. مشنوم بر دوه
 ایله منحوس بر قادی بونلردن آرالرنده (حرب
 البسوس) نامیله قرق سنه امتداد ایدن حرب
 مشهور وقوع بولان بکر و تغلب قبیله لر ینک
 منسوب اولدقلری (بنی وائل) بطن عطیمی (ربیع)
 بن نزار) دن تشعب ایتشدر (بنی اشجع) (تی

رد ایتشدر. او زمانلرده بین العرب الك زیاده مقبول ومعتبر اولان شی فصاحت و بلاغت اولد. یغندن رسول الله افندیز آنلره بر جوق معجزات باهره ایله برابر فصاحت و بلاغتجه مرتبه قصوای اعجازده بولان قرآن کریم ایله تحدی ایتشدر. هدایت السیهیه مظهر اولوبده قرآنک مزایای بلاغتمدن حلاوتیاب اولان ذوق آشنایان عرب ایمان ایدرک معلقات کبی او زمانه قدر فصاحت و بلاغتک حد متهاستنده عد اولنان عالی سوزلر کدی نظر انتقادلرنده عادی کلام منزله سنده کورونمکه باشلامشدر. قرآن عظیم الشانک درجه بالاترین انجازی :

در کلام خالق یچون که وحی منزلت کی بود (تبت یدا) ماسند (یارض ایلعی)

قولیله اوهم ایدلک ایسته نیلن (وقیل یارض ابایی مأك ویا سماء اقلی و غیض الماء) آیتی امرؤ القیسک همشیره سی ایشیدنجه برادر ینک که به دیوارنده آسبلی اولان قصیده سنی کندی ایله ایندیروب احراق ایلدی. و مشهوردر که اعرایدن بری (فاصدع بآتموم) آیت کریمه سنی ایشیدنیکی کبی فصاحت اعجازده وارمشدر. قرآن حکیمک کلام بشره هیچ بکزه مدیکنی بیله کلری حالده کفر عابدلری سوقیاه شرک وضالنده اصراره قالشدرلر. ابوطالبک وفاتیاه ریاست قریش ابو جهله کینجه منکرین عرب اهل ایمانه تشدید ادا ایتکه باشلاقلرندن و اوصره ده مدینه ده متوطن اوس و خزوج قبیله لری قبول اسلام ایتش اولدقلر. ندن نبوت محمدیه نک اون اوچنچی سنه سی اهل اسلام ومتعاقباً حضرت خیر الانام مدینه به هجرت ایتدیلر. رسول الله صلی الله علیه وسلم افندیز کفار ایله مقاتله به مأذون اولدقلدن صکره بر خیلی غزوات وقوعه کلوب اک مشهورلری (بدر کبری) (احد) (خندق) (خیبر) (فتح مکه) (حنین) (طائف) (تبوک) غزوه لریدر. رسول اکرم صلی الله علیه وسلم افندیزک حضرت خدیجه دن (قاسم) (طیب) (طاهر) (عبدالله) (زینب) (رقیه) (ام کلثوم) (فاطمه) و ماریه قبطیه دن (ابراهیم) نامیاه بش ارکک و درت قز اولادی زینتساز مهد وجود اولمش ایسه ده ذکور اولادی کوچک ایکی وفات ایدرک نسل کریم اشرفی سیده النساء فاطمه الزهرا رضی الله عنهدان شرفبخش ظهور اولمشدر. مشهوردر که حضرت ابراهیم وفات ایتدکده کسوف واقع اولمشدی. جوق کیمه لر «کونش فرزند رسولک و فاتحون طولدی» دیملر یله اعلم البشر افندیز «ان الشمس والقمر لا یتخفان موت احد ولا حیاته» یعنی شمس و قمر هیچ کیمه ک نه موت نه حیاتی اچون خسوف ایتز بیورمشدر. اغربدر که فخر عالم افندیز امته بویه بردرس ارشاد و برمش ایکن بر جوق فکر عامیانه اصحابی حسوف و کسوفی ویا برنجم کیسودارک ظهور بی علامت مشومه عد ایدوب غریب غریب اوهام و خرافاته مفلو.

عبس) (بنی ذبیان) بطلرینک منسوب اولدقلری (بنی غطفان) ایله مشهور (بنی سلیم) و (بنی هوازن) قبیله لری (مضر بن نزار) دن ظهور ایلشدر. قبائل عربک اشرفی اولان (قریش) دخی (الیاس بن مضر) احفادنن (کنانه) به مسوبدر. قریشک اشرف بطونی نور درخشان تمدی شرف عالیسنه مظهر یته میجل اولان بنی هاشمدر که سلسله نسب عالیسی شووجه ایله در: هاشم بن عبدمناف بن قصی بن کلاب بن مره بن کعب بن لوی بن غالب بن فهر بن مالک بن النضر بن کنانه بن خزیمه بن مدرکه بن الیاس بن مضر بن نزار بن معد بن عدنان. هاشمک فرزند مکرمی اولان عبدالمطلبک اولاد کرامی (عبدالله) (حمزه) (عباس) (ابوطالب) (زبیر) (مقوم) (صرار) (جیل) (ابولیب) (قثم) نامیاه اون نردر. قثم وزبیر ترک ذریت ایتدکلری کبی حضرت حمزه نک ذریتی دخی متعرض اولمشدر. ابولیبک (عبیه) نامیاه براوغلی اولوب تنزایدن. عباس و ابوطالبک نسل کریملری ایسه عبدالله بن عباس و علی بن ابی طالبن تسلسل ایتشدر. عبدالله که سنأ اک کوچکلریدر و الله ماجد سید الانبیادر. حاتم الانبیا علیه الصلاة والسلام افندیز میلاد عیسا نک بشیورالتش طنوزنجی سنه سی شرفساز عالم وجود اولمشدر. ولادتلرنده ظهوره کلن خوا. رقدن اوله رق ایوان کسری صارصلدی. اصطرر آبادده آشپرستلرک آتشکده لری سوندی. ساوه کولی بره باقوب نابید اولدی. حضرت عبدالله ولادت محمدیه دن بر ایکی ماه مقدم وفات ایتد. یکنندن رسول الله صلی الله علیه وسلم افندیز در بتم کبی فاله رق سکر یاشنه قدر جدلری عبدالمطلبک خانه سنده پرورشیاپ اولمشلر و آنک وفاتندن صکره عملری ابوطالبک دست حمایه سنده بو بومشدر. فریشیلر بیسنده صدق و امنیتجه معروف و مشهر اولدقلرندن (محمد الامین) عنوانیاه بنام اولمشلر دی. کندیلرینه قرق یاشنده ایکن نبوت و فرق اوچ یاشنده ایکن رسالت کلدی. اک اول ام المؤمنین خدیجه الکبری صکره عمزاده لری علی المرتضی ایله ابوبکر الصدیق وزید بن حارثه ایمان ایتشدر. ثالث خلفای راشدین عثمان بن عفان در دنجی اوله رق ایمان ایتدیکندن (رابع الاسلام) عنوانیاه مشهوردر. حضرت عمر اسلاماً قرقبیدر. کفار قریش قبول اسلام ایدنلری قهر تسلطلری آلتنده از مکه قیام ایتدکلرندن و مثلاً بلال حبشی رضی الله عنهی بوینه ایپ طاقه رق چو حقلرک اللریبه و یروب مکه سواقلرنده طولاشدیردقلر. ندن فخر عالم حضرت نوری نبوتلر سک بشنچی سنه سی اهل ایمانک دیار حبشه هجرت ایتلر بی کندیلرینه امر ایتشدر. نجاشی نصرانی ایکن مهاجرین اسلامی اکرام و احترام ایله قبول ایدوب آنلره رکوستردی. حتی کفار قریش دین اسلامک انتشار ایتامسی اچون مهاجرینک ردی کندیسندن طلب ایتلرکن قبول ایتوب بالعکس کندیلر بی

على انتخاب اولتوب اكا بيعت اولدى كه خلفاي
راشدن رضوان الله عليهم اجمعين افسانلر
وامق شكرى

حقيقت

بر محرم وارد كه بك سورم . خلو قدر ،
صبوردر ، قاعسكرادر ، بيلديكى ايني بيلير ،
بيلمديكى ده اعتراف ايله بالله مك آرزو -
سند بولنور . اك زياده عائله سنك ترفيه
واستراحتت جالش مقمن ، اولاد سنك
تربيه سيلاه اشتغال دن ذوق آلير . مقام رياسته
بولنديغى عائله ايجه غلبه لكدر . آديغى جزئى
معاشه تدوير دولاب اداره بختنده خيل
مشكلاته تصادف ايدر . بو حال دن ده شكايه
ايتديكى كورلمز . يكانه محرم رازى بولنديغ
ايچون نظر مدن كيزلى هيچ براملى ، هيچ
برفكرى ، هيچ بر تشبى يوقدر . بعضاً
بك صبغديغى زمانلر اولور ، اوزمانلر دده :
يورى دريادل اولوب ايله تحمل بوقسه
روز كاراك اوكنه دوشمىن آدم يور ياور
بىتى او قور ، ينه بولنده دوام ايدر .

ظاهراً اودرجه لاقيد ، اوقدر شطارت
پرور كورينور كه ، او حائنه باقائلر دوستى
دنياك اك بختيار بر آدمى قياس ايدرلر .
هر كس بويله ظن ايتكده حقليدر . غناى
قلبي مشرب عقا پسندى ايله كيمسه يه حقيقت
ساختن ريك ويرمز . « ايسترم كه ، بتون عالم
نى مستغنى . احتياحدن برى ظن ايتسون .
اللهه نكرلر اولسون بويله ده ياشايه بيلورم .
انسان دائماً مادوننده بولنانلر ك حالى تدقيق
ايلاه عبرت آللى ، بولنديغى حاله حدودما
ايتليدر » دير بو طبيعى مزيتلر يله برابر
نه قدرده سكر و حذر . كندىنى طانيلر ك
عمومى نزدنده محبوب قلوبدر . لندن كلان
خدمتى بر فرددن دريغ ايتمز ، خانسى اك
طوغرى تعبير ايله (جمع مصابىن) در .
زوجلرندن ويا پدر و برادرلرندن آلقلرى
مكتوبلرى اوقوتق ويا آنلره جواب بازدير -
حق ايتيان ، يا خود بردردو مشكللى اولان

قاديلردن ، ار ككلردن بك چوقلرى بو
انسانيت پرور ذاتى طانيرلر : طوغرى
آكا مراجعت ايدرلر . مكتوبلر نى منتسز .
جه او قور ، حوابلر نى ياز يورر . عرضجا
للر نى تخرير و تنظيم ايدر ، دردلر نى ديكلر .
مشكللر نى عقلى ايره بيلديكى قدر حل
وتسويه يه چالشير . « آه ! انسانك اداره
واحتياجدن فضله براز پاره سى بولنسه ده
هموعنه اوصورتله ده معاونت ايله بيلسه
دوشونبورم : دنيا ده بوندن ذوقلى برشى
كورم ميورم . دنئى ضرورت ايچنده
بوليشم ، ايشته يالكر بو تصور و آرزو ايله
كوچه كيديور . » سوزلر نى وقت وقت
لسانندن ايشديرم .

بو طور كزين بوسيرت پسنديده ، بومعيشت
احرارانه ، بو حركت عاليجنابانه ايله انصاف
واستلاف ايلمش اولان دوستمك حقيقت ده
اويلاه هر كسك ظن و قياس ايلديكى كى لاقيد ،
شطارت پرور اولمديغى شومقدمدن لاقيله
اكلاشيله مامش ايسه خبر ويره يم كه ، طرز
حركاتى كورنديكنك عكسيدر . بك مقيددر .
شوق و شادى يه وداع ايتديكى ساعتلر بك
چوقدر . سكوت و عطالتى اصلا سومز .
مهما امكن چولفنك ، چوجفنك ترينه
واعاشه سنه وقف حيات ايتشدرد . استراحت
وتنفسنه مخصوص اولان جمعه كونلر نى
بيله بوش كچيرمز . او كونلر ده اوچكرنده
قانه رق مطالعه ايله قلم ايشلر يله امرار
ايدر .

احرث لدنياك كانك تعيش ابد
واحرث لا آخرت كانك تموت غدا
حكمت و حقيقتنه بك ايني عقل ايردردر -
نلردندر .

ايكى اوچ كيجه ده بركله حقيرانه مده
ملاقاتيله تشرف ايتديكم بو محترم
دوستى اوچ سنه اول خلاف معتاد بر
هفته على الدوام كوره مامش و او آره لق
زياده جه مشغول بولنديغمدن نه حالده ، نه
عالمده بولنديغى تفقده دخى وقت بوله مامش
ايدم . نهايت او هفته نى اكمال ايدن جمعه
كونى قالقوب خانه سنه كيتدم . ورودمى

حبر آلير آماز قوشه رق كلدى ، مرد بونك
آلت باشنده بنى استقبال ايله طوغرى
اوطه سنه كتوردى . اوطه ده ياكز كوچت
برمندرك اشغال ايلديكى محل خالى كور بيلور
دى . اسار جهنلر حقه لرله ، قلملرله ،
اوراق پریشان ايله محاط ايدى . در حال
بنم ايچون بر موقع احضار ايتدى ، اوطوردم .
كنديسى ده معهود مندرك اوزرينه كچوب او -
طوردى . بك شطارتلى بر جاده بولنيوردى .
طرفدن بر كونه سؤاله ميدان راقتمسز ين :
— اوح ! نه ايني ايتكده قالقوب
كلدك . يك كوره حكم ككشى . درت كون
اولينه سنى زيارت نيته قلمدن چيغمش
ايدم . بولده (. . .) افسندى يه راست كلدم .
قولتوغنده بيوجك بر ياك بولنيوردى .
بزه كليور ، بنى آرايوب بولوق ايتيورمش .
برلكده قالقوب اوكلدك . بو اوراقى اورتيه
دوكدى . « بونلر ك نهايت اون كونه قدر
بر صورتلر لازم . يازوب يتشديره بيلور
ايسه ك سكا التى دانه صارى ! وار » ديدى .
دوكوب صاحديغى اوراقه شويله سطحى بر
كوز كرديردم . اويلاه يازيله ميه جق بريازى ،
آلتدن قالقيله ميه جق برايش دكل . هان
درعه ده ايتدم . بلكه احتياجك واردرديه
اجرتك تصفى ده پشيين اوله رق بر افوب
كيتدى . آرتق زيارتى فلانى اونوتدم ، هان
او كيجه دن ايشه باشلادم . بو حيزله ايكى كون
دها چاليشيور نجه برشى قالميور . بوسايه ده
اله التى ليرا بردن كيويوره جك . كوزدكمى
اديب ، كوردكمى ؟ بن داتما سويلرم : جناب
حق قادر مطلقدر . قوللارى ايچون نه سبيلر
خلق ايدر ، بويله خاطر و خباله كلز يرلردن
نه بارلر احسان بيورر . بزشان وشعار عو -
ديته رعايت و آنى محافظه يه دقت ايله بيلسه ك
اوچ بچق كونلر ك عمر مزى بكلر كى كچيررز .
فقط عجز ، او عجز انسانى دائماً ورطه دن
ورطه يه سوق ايديبور .

دييوردى . او اساده يانمزه كلن طقوز
باشنده كى سويلمى قزينه بنم ايچون قهوه
تنيه ايتدى . برده سيغاره اوزادوب
ويوره ك شووجهله سوز نى اكمال ايتشدى .

«بیلیسک یا، لیکن قیشی نه قدرز تته کچیردم . بواو طه نك طاوانيله اولك خارجاً صاچاقلری بر قاچ سنه در تعمیره محتاج . او قدر کم . تانب . ایتدکنم - حالد - ینه ارق میداننده بولنیور مشر قی بر درلو ایصینه . مدق . خدایه شکر لر اولسون اله کچن باره شویله بویله آنجق کیسه جکمز . یازوب . جکمز ه ، یاقه جغمزه کفایت ایدیور . مکانی حنت اولسون بویله برانه نی ده پدر براقوب کیتمش . یوقسه بر کوم . چاتدیرمغه استطا . عت حاصل اولیور . بر آی اول قومشو اوینی تعمیر ایتدیر بیوردی . بر کون دولکری یقالیوب بورایه کتیردم . دقتله هر طرفی کوزدن کبری . بر حساب یادی . لزوم کوریلن تعمیراتک اهم قسمی ایچون سکر اون لیرا ایستر دیمشدی . ایشته او قدر دکلسه ده بویله نك قسم مهمی اله کچدی . دیمکدر . بوقیش انشااه او مقصوده حاصل اوله جق .

او کون دوستی پک بیوک بر شادی . و مسرت ایچنده ترک ایله وداع ایتشدم . آندن سکره همان هر ملاقاتده ، هر زیارتنده مناسب بروسیله ایله اله کچیردیکی اودینه دن بحث ایدر ، اوسایه ده مهم بر حاجتک تسویه پذیر اوله جفندن طولایی بی نهایته مسرتلر ، شطارتلر اظهار ایلردی . بودغه اوزرندن اوج آی قدر بر زمان مرورینی متعاقب اوبخت آرتق آچیلماز اولدی . حالنده ده کوچک بر تبدل کوریلوردی . اولکی شطا . ایت وقت وقت بر حزن ایله برلشیوردی . بر کون تعمیر بحثی بن آچمشدم . بو بحث شو محاوره ایله نهایت بولدی :

— تعمیر بوسنه ممکن اوله میه جق . نه بأس وار؟ اوایش نه زمان اولسه اولور . بوقیش ده وارسون بویله کچیورسون . — کون طونمادن مشیمه شبدن نه لر طوغار . — یوقسه پاره بی لزومسز بر یرمی صرف ایتدک ؟

— خیر! اوپاره بالعکس پک حلال ، پک خیرلی . بر پاره ایش . بیوک برایشه یارادی . — نصل ایش ؟

— کرجک سکا سویله مامشدم . بزم قننده قدمادن بر ذات واردرکه بو کون اله نه کچرسه آبی کا . بلا . یر ایچر ، یارینی هیچ دوشونمز . مبارک! نصیحت ده دیکله من . ایکی کریمه سی . برده اون ایکی باشنده قدر بر اوغلی وارسه ده معاشی ده اولدقچه طولونوندر . حسن ایدر . موفق اوله بیلسه ، هر آی بش اون غروش تصرف ده ایده بیلیر . نه حال ایسه بو ذات بر بچق آی مقدم بش اون کون قامه کلدی . مراق ایتدم . قومشوسی اولان اخواندن دیگر برذاته صوردم . اوموزلری آره سنده بر چبان ظهور ایتدیکنی ، بر از راحتسز بولدیغنی خبر آلدیم . کیدوب بر کره زیارت ایتک آرزوسی ایله مساعد بر وقته انتظام ایلوردیم . خسته لکنک اون دردیجی کونی بر تذکره یازوب اوغلیله برابر مدیر بکه کوندرمش . بر از پاره ایسته مش . مدیر بک اوایشی بکا حواله ایتدی . معاشندن بر از پاره اله کچیردک . شو وسیله دن استفاده ایله هم پاره بی کتوروب تسلیم ایتک ، هم ده حال و خاطرینی کوروب صورمق ایچون قالقوب خانه سنه کیتدم . بیچاره یتاغک ایچنده قیورانیوردی . اوحالی کورر کورمز یوره کم صزلادی . کندینه اودرجه اضطراب و یرن چبان اوله عادی برشی دکل ایدی . آچوب باقدم . برده نه کورهم ؟ شیر نچه . اومنظره اوحال بکا بسبتون دهشت ویردی . یارندک اوزرنده کوچک بر دلیک کوریلوردی . نه صورتله تداوی ایدلدیکنی صوردم . بیک مشکلات ایله برهفته دنبری ایکی کونده بر جراح کلدیکنی ، یاغدر و اونرله لاپار ، تیتالر یاپوب اسکیرینی تبدیل ایله یکیلرینی وضع ایدرک کیتدیکنی سویلیدی . دوشوندم ، بو طرز تداوی بکا غریب کلدی . بر دوستمدن ایشتمش ، غزته لرده ده اوقومشدم . بویاره دقتله تداوی ایدلر ، صیق صیق مرهملری دکشدیریلوب نطلافته فوق العاده رعایت اولنمازسه یوزده طقسان طقوز خلاص قابل اوله میه جفتی بیلوردیم . بونک ایچونده پاره ایستر . نه یاغلی ؟ کیمه کیدوب ا کلاتملی ؟ کیمدن پاره ایسته ملی ؟ هر کسک حاله کوزه

غانله سی وار . اخوانی برر برر خاطر دن کچیردم ایچارنده حال ووقتی بدن دهامساعد بر کیمسه بوله مدم . او اتی لیرایه هنوز ال سورمامشدم . اوپاره طوروب طوررکن اخواندن برذاتک بویله یتاقده قیورانیسنی ، واحتمالک بویله یوزدن حیاته خاتمه چکوب غانله سنی پریشان بر حالدده براقه رق کیتسنی وجدانم بر درلو تجویز ایتدی . اوپاره بی بویله لده صرف ایتمک عادتا کفران نعمت عدا ایلدم خسته یه وداع ایله همان سوقاغه فیرلادم . در حال کیدوب اوپراتور (...) بکی بولدم . بر آراهیه ارکاب ایله خسته نك یانه کتیردم . چبانی معاینه ایتدکدن سکره حدتله اوزرنده کی شیلری قالدیروب آتدی . جراحک کیم اولدیغنی صوردی . بللی باشلی بر آدم اولدیغنی اکلایجه ده ازیاده جانی صیقلدی . «واه واه! اصابتکه وقتنده یتشدم » دیدی او کوندن اعتباراً آرتق بر یکی جراح اولک سمته اوغرا . دلدی . تداوی ، عملیات خیلی دوام ایتدی . له اجمد خسته من تهله کی آتلاتدی . ایکی کونده بر کیدوب زیارت ایدیورم . شمدی جسماً حاصل ایتدیکی ضعفک تداویسی قوتنک تدریجاً عاده سی ایچون بر طیب جلب و تخصیص ایتدم . زواللی آدم یکیدن دنیا یه گلشه دوندی . یاغانه سی افرادنده کی مسرت . آتی سکا بر درلو تعریف ایده نم . بو حاللری کوردکجه بنده بتون دنیالربکاو برلمشجه سنه سوینیورم . نصل ؟ بزم پاره حلال بر پاره دکلایمش ؟ واقعا کولک آرزوسی وجهله صرفه کفایت ایتدی . فقط جراحنه ، طبیینه ، اجزایسینه بر ازده رجالر مثلر ایدیورنجه ایش یولنه کیردی . دوستمک فطره نه مبارک خصائلی ، نه بیوک مزیتلری حائر اولدیغنی ذاتاً پک چوق تجر به لرله اکلامش ایکن شو بسیط حکایه ایله بیلدیردیکی حرکت جوامردانه قلبه پک غریب تأثیرات القا ایتدی . نظرمده قدر و منزلتی بر قاندها اعلا ایلدی . همان بویله صاریلوب جین پک نورانیسنی اوپه رنک عرض تبریکات ایلدم . ایشته انسانیتله مرادف اولان خمیت .

هنوعه قارشى بودرلو حرکات و معاملاتہ لزوم کوستر۔ ابقای ذکر خیره خادم مستقل حیدر۔ انسانیت، بوخصیصه ممتازہ ومقد۔ سہدن متجرد بولندجہ نزد اولی النہادہ روضحسر برحسد حکمنده تلقی ایدیلیر۔

برصاحب حیت نظرندہ ، منسوب اولدیغی جمعیتک عائله سندن هیچ فرقی بوقدر۔ کوزینک اوکنده دکل، بولندیغی موقعه برقاج ایلق مسافه اوزاق برمخلدهده برفردکویا برقسم خلقک برمصیبت وفلاکتہ اوغرا دیغی ایشیدر ایشتمز قلباً پک مؤثر ومزعج براضطراب حاصل ایلر۔ اوفلاکتی تہوین ایچون۔ ولوکه جزء لایتجزی درجہ۔ سندہ اولسون۔ معاونتہ شتاب ایدر۔ دولتنه صداقله خدمتک فرائض دینہدن اولدیغی دائماً تأمل ایله اومنهج سداد ونجاتدن بر لحظه آیرماز۔ اویولده بعض مرتبه مشکلاتہ تصادف ایتسده صداقلک لازمه حیت اولدیغی، نجاتک آنجق او دائره فاخرہده بولنه بیله جکنی اصلاً خاطر دن چیقارماز۔ ارباب مساعی به اوزاقدن باقوبده خندہ زن استخفاف اولق عجزینی کوسترن سبکمغزانه قارشى قنور کتیرمز۔ اودرلو انسانلره آجیمق بالمکن حیت مقتضیاتندن اولدیغی بیلیر۔

برحیتمند عہدہ سنہ مودوع وظائف معشوقه وجدان طایر۔ کیجه لری بیله رؤیاسنی وظیفہ سی اشغال ایدر۔ حسن ایشاسنه کوچی قوتی یتدیکی قدر چالشیر، او یوزدن دائماً مستریج البال اوله رق یا شا۔ مق ایستر۔ خلاصه حقہ قارشى شرائط عبودیتی ایفایه چالش مقدن بدأ ایله دولت ووطنه صداقانه حسن خدمتہ بولمق، عائله به حرمت، هنوعه محبت، بیوکله رعایت، کوچکله شفقت، هر صنف ابنای امنه حسن آمیزش ومعاشرت (تعاونوا) فرمان الہیسنہ اتباع ایله دوچار عجز وسفالت اولانلره معاونت، ابقای نیک نام ایچون بذلم قدرت هب انسانیتک یکانه صفت کاشنه وفاخره سی اولان اومقدس خدمتک ما تر عالیہ وممتازہ سندن، هبسی ده

(حیت) لفظ جلیلی آلتندہ تفسیر ایدیلہ جک حالات ممدوحہ دندر۔
معارف عمومیه نظارت جلیله سی
مکتوبی قلمی میز نائسی
خلیل ادیب

حکایه حکمیہ

عبداء بن مبارک حضرت تبری روایت ایدر که برتر یخده زیارت بیت الله ایچون حج شریفه عزیمت ایلدم۔ قافله چکیلوب کیدر ایکن ادای صلات ایچون کیرو تالدم۔ نماز قلوب ناقه به بندم۔ کیدر ایکن یول اوزرنده بریاده خاتونه راست کلدم۔ آرقه سندن برسپاه شال وباشنده برسپاه شال دن سر بال آهسته چکیلوب کیدر۔ بدم که رکبن کیرو قالمش۔ یقین واردم۔ «السلام علیک یا امه الله» ایددم۔

«وعلیک السلام یا عبد الله سلاماً قولاً»
من رب رحیم «دیدم»
«یرحمک الله بو بادیه ده یالیکز نیلر۔ سیک؟» دیدم۔

«ومن یضلل الله فلا هادیه له» دیدم۔
بیلدم که یولی یا کیلوب قالمشدر بونک اوزرینه «نردن کلوب نه جانبه عزم ایلر۔ سک؟» دیه صوردم۔

«سبحان الذی اسری بعبدہ لیللاً من المسجد الحرام الی المسجد الاقصی» دیدم۔
بیلدم که مکة مکرمه دن چیقوب قدس شریفه عزم ایلر۔

«قاج کوندر بو محله سک» دیه صوردم؟
«ثلاث لیل سویاً» دیدم۔
«یازاد زو اددن برشینک وارمیدر؟» دیدم۔

«هو الذی یطعمنی ویسقین» دیدم۔
«یا بو صوسز بریده نه ایله وضو ایلدک؟» دیدم۔
«فان لم تجدوا ماء فتمسوا صعیداً طیباً» دیه تیم ایله قیلدیغنه اشارت ایلدی۔

«بندہ اولان ذخیره دن برشی ویرسم یرمیسکر» دیه صوردم۔

«وأتوا الصیام الی اللیل» دیدم۔
اکلادم که صائمدر۔

«ایچنده بولندیغمز آی شهر صیام دکلدر» دیدم که:

«ومن تطوع خیراً فان الله شا کر علیم» دیدم۔

«سفرده افطار مباحدر» دیدم۔

«وان تصوموا خیر لکم» دیدم۔

«بویله سؤاله آیات مبین ایله جواب ویردیکنه تعجب ایدوب «نیچون کلام عادی سولمزر سک؟» دیه صوردم۔

«ما یلفظ من قول الا لدیه رقیب عتید» دیدم۔

«هانکی طائفه دن سکر» دیدم۔

«ولاتف ما لیس لک به علم ان السمع والبصر والفؤاد کل اولئک کان عنه مستولاً» دیدم۔

«حقتدن سنی اشغال ایتدیکم دن طوب۔ لای حقیکی حلال ایله» دیدم۔

«لا تریب علیکم الیوم یغفر لکم» دیدم۔

«سنی ناقه جکمه بیندیر سه م وقافله که۔ ایرشدر سه م اولمازمی؟» دیدم۔

«وما تفعلون خیراً فان الله علیم» دیدم۔
بن دخی ناقه می چوکردم و «کل بین!» دیدم۔

«قل للمؤمنین یغضوا من البصار هم» دیدم۔
یوزومی دوندیروب «کل بین» دیدم۔

ناقه به بینه جک محلدن صحرا دی قالدی وخرقه سی ناقه نک رخنه ایریشوب یرتلدی۔ «وما اصابکم من مصیبه فیما کسبت ایدیکم» دیدم۔

«صبر ایله ناقه بی عقال لهیم» دیدم۔

«ففهمناها سلیمان» دیدم۔

بونک اوزرینه ناقه به عقال اوردم۔
راحتجه بیندی ده «سبحان الذی سخر لنا هذا وما کناله مقرنین وانا الی ربنا المتقلبون» دیدم۔

بن دخی ناقه نک زمانی اله آلوب سرعت اوزره چکلدم وصوتله ندا ایدوب کیتمکه باشلادم۔ بونک اوزرینه قالدین:

« واقصد في مشيك واغضض من صوتك » دیدی.
بن دخی آهسته آهسته شروع ایدوب بعض اشعار انشادیه مترنم اولدم . فقط شعر او قودیغمدن حظا یلمدی . دیدی که :
— « فاقروا ماتيسر من القرآن » .
— « الحمد لله قد اوتيت خيراً كثيراً » دیدم .

« وما يدكر الا اولو الالباب » دیدی .
بره مقدار کیدوب بعده « يا امة الله قافله . ده زوجك وارميدر ؟ » ديه سؤال ايلدم . دیدی که :

— « يا ايها الذين آمنوا لاتسئلوا عن اشياء ان تبدلكم تسؤكم » دیدی .
سكوت ايتدم . آرتق سوز سويلمدم . تا که قافله يه يقين وارد قده « قافله ده کيملر يکتر واردر » دیدم .

— « المال والبنون ذينة الحيواة الدنيا » دیدی .
بيلدم که اولاديني اشعار ايلدي .
کيفيت حال لرندن سؤال ايلدم و « اسملری ندر ؟ » دیدم .

— « وبالنجم هم يهتدون » دیدی .
اکلادم که اولادی قافله خلقتک دليل لر بدر .
معنون اولان خيمه لرينه قريب اولد قده دیدم که :

— ايشته قباب خيامه کلدک کيمدر ديه ندا ايديم .
— « واتخذ الله ابراهيم خليلاً وكرم الله موسى تكليماً يا يحيى خذ الكتاب بقوة » دیدی .

بن دخی « يا ابراهيم ! يا موسى ! يا يحيى ! » ديه ندا ايلدم . کوردم که اوچ نفر دلاور نوجوان کلدي لر . والده لر ينه سکر دوب ايندي ردي لر . اوغلر ينه دیدی که :

— « فابعوا احدكم بور فكم هذه الى المدينة فانيظن ايها اذكي طعاماً فليأتكم برزق منه » ايجلرندن بری واردی . برايکی درلو طعام کتوروب و بنی خيمه لرينه قوندوروب او که طعامی قويدی . قادين دیدی که :

— « كلوا واشربوا هنيئاً بما اسلفتم في الايام الخالصة » .

بنده اوغلر ينه دیدم که — واه العظيم طعامك زدن يم . تا که والده كرك حالندن بكا بر خبر ويرمينجه .
اوغلری دیدیلر که : — قرق يلدز كرك بزمله و كرك غير يله دنيا كلامندن بر حرف سويلمز . « معاذ الله ديلمندن بر خطا صدور ايد » ديو بزمله مكله سي هب كتا . بالله ايله در .

— « سبحان القادر الممان ذوا الفضل والاحسان » دیدم وخير دعاسنی باعث سعا .
دت دارين عدايلدم رضی اه تعالی عنهم .
باش مدعی قلمی ميز لرندن احمد

عقل انسانی وعقلك شرايع جليله

« الهیه به احتیاجی »

بدیهی در که انسان ، عقل ايله تنظيم امور واشغال ايدر ، عقل ايله هر شئی يرلی يرينه وضع ايدوب زمان و مقتضاسنده استعمال ايلر . عقل ايله ، اشيا نك حقايق ودقايقندن وشئون وما هياتندن بهره مند معلومات اولور . عقل ايله ، خطرگاه خسران وهلاكه اقتحام وسقوطدن وقفه کير تانی ونجات اولور .

اسباب سعادت دنويه واخرويه ايجون رهبر انسانی ، عقل نورانی در . انتظامات بدیعه فطرتی انسانه اوکره تن و تماشای خانه علمی زيتلنديرن آثار عجيبه يي اختراعه تدبير نماي امکان اولان او لطيفه انسانی در . انسانه ، بنی نوعی آره سنده نفوذ کلام و علو واحترام و یرن ، اولمشدن اوله جقدن خبر ومعلومات اعطا ایدن اوفیض جاودانی در . انسان ، ساحه حیاتده عقايدن بر آدمی آیرلسه ، خطرگاه مصائب ورزایایه دوشر وهر یوزدن باشنه دواهی ومشکلات اوشر . ايشته عقلک شرف و قيمتی بونکه بيلير . زیرا برشیک قدر و فضیلتی ، فقدانیه نابود وناپیدا و وجودیله موجود وهويدا اولان نعمت وسعادتك دلالت فعلیه سیله تقدیر اولنه بيلير .

انسان ، بادی خلقنده حالت عماده

وجميع کائنات ، نظر نده ظلمت خفاده ایدی .
صوکره بنخشايش الهی اولان نور عقل ايله روشن نظر و معرفه الله براعت استهلال اولان شمس آیات باهره وشئون خلقی کاشف اولان علائم نيره ايله چشم ادراکی منور اولوب

تأمل ! سطور الكائنات فانها من الملاء الاعلى اليك رسائل

خطاب هاتفانه سنه مستعد وشایان ونظر امعائنده هر موجود ، برر صحیفه عبرت وعرفان اولدی .

حاصلی بوعالم امکان ايجون نعمت عظما ، عقل دنیلان جوهر بی همتادر . جمیع اوامر وخطابات الهیه وبدایع آیات ربانیه ، هپ عقلک امثال واعتباری ايجوندر . انسان ، هر نه شی ايجون اغلارسه عقلی ايله اغلار . هر نه یه دلبند اولورسه حکمت عقلیه سی سائقه سیله کوکل باغلار . هر نه دن خوف وهراس ایدرسه تحذیر عقلیه سی ايله قورقار . عقل ، حکیم لایزال جل جلاله حضر تلیله عبادی آره سنده بر سفیر فطر یدر .

حقی باطلدن ، علمی جاهلدن ، مفضولی فاضلندن تفریق ، هدایتی ضالادن ، صحیحی علیلندن ، جائزی مستحیلندن تمیز ایدن عقل عالی نظر در . مکونات اوزرینه حاکم نافذ . الحکم اولان او قوه بدیع الاثر در . لکن عقله وهن وضعف طریان ایدوبده انسانک عنان اداره سی قوای طبیعیه دن واهمه ویا متخيله کبی بر قوتک انه تجر سه آتی محو وهلاك ایدنجه یه قدر کوله کبی هوسات وحاجات ذاتیه سنده استعمال ایتدیکی ده کور بلیور .

عقل ، آتاری مختلف ، احکامی متباين صنوف خصایص کالیه یه مظهر اولمقاه برابر عوارض و او هان متنوع یه او غرامق استعداد . دینی حائر در . بو عوارض و او هان دن هر بری مثلا عقله بعض اشیا بی خلاف ماهی نی اوزر بنه تصور و یقیناتی شکوک و ظنون ايله تعلیل ایتدی مرک صورتیله انسانک معلوماته ضعف ونقصان ویرر .

شویله که : حکمت حکیم مطلق مقتضا

سبحه عقل، خزانه دماغه محفوظ بر قوه بدیعه اولوب اعضاء بدنه و خصوصیه اعضاء هضمه مرتبط اولمق حسیله انلرک عوارض طبیعی سندن اوده حصه دار تأثر اولور. بو نقطه نظر دن امرجه نك جميع انحرافات واعتدالاتی، تصورات عقليه نك خطا و صوابه منقسم اولمق اوزره اختلافاتی موجبدر. بلکه فصول اربعه، هبوب رباح متنوعه، اختلاف اطعمه کبی شیلرک دخی تصورات عقليه به دخل و تأثیری وارددر. حتی انسانک وقت خوف ورهبنده کی دوشونیشی زمان رغبتده کی تفکرینه و هنکام غضب و شدتده کی میلان فکری، حالت رضاده کی تصویرینه بکزه منز. بوجه ايله برابر بحکمه اه تعالی دماغ، قلت و کثرت جهتدن متفاوت اولوب «ین» نه قدر اکثر اولورسه قوه عقليه دخی او قدر اوثر ونه مرتبه ده آز اولورسه او نسبتده قلیل و کمتر اولوب مسائلک اغوارینه تعمق و اتصال و مشکل اولانلری حل و ادراک خصوصنده کی تفاوت ايشته بوندن ایلری کلیور.

تصورات عقليه، زمان، شکل، ریاضت حیثیتر یله ده اختلاف ایلر. زمان جهتیله اختلاف ایدر، زیرا دور کهولتده کی تصورات عقليه. حالت شبابت و شیخوخته کی به مائل اوله منز. دور شبابتده انسان، تزیین و تجمله رغبت، نسوانه میل و محبت، مجادلات و مخاصماته سرعت و مبادرت کبی شیلری استحسان ایدر. حال شیخوخته ده ايسه، بوفکر و تمایل، تحول و تبدل ایدر.

شکلاً اولان اختلافه کلنجه قوه عقليه نك تجلیکاهی اولان و جمجمه و قحف دنیلان فنا کاسه نك اختلاف شکله تبعاً انسانک معلومات و محسوساتی ده اختلاف ایدوب حتی میل و استحسان و استقباح و استهجان ابتدیی امور دخی بو اختلافدن مصون قالمز.

ایشته علم قیافت قحف و دماغه و بقیه اعضاده کی اختلاف اشکال حیثیتدن وجود بولمشدر. ملکات عقليه، ریاضت حسیله ده

اختلاف ایلر. شوبله که: قوه عقليه، معانی دقیقه نك تصور و استکناهی خصوصنده نه قدر جوق اوغراشدیریلیر و حقایق و دقا. یقی درک ایچون نه مرتبه زیاده چالشدیریلیر ايسه استدراک معانی و غوامضه اونبسته قدرت و سرعت کوسترر. زیرا احکام طبیعی جهه سندن درکه قوا و اعضای بدنن برینک فعلی زیاده اولنجه دیگر بهض قوا و اعضانک فعلی تناقص ایدر.

شوراسی آزاده شک و اشتباهدر که عقل، معلومات خصوصنده مستقل بالنفس اولیوب هر حال و کارده حواس ظاهره و باطنه دن استعانه و استمداد ایلر. زیرا حواس، جميع مدرکاتک تلقی و استحمالیله صور مختلفه نك صحیفه عقله طبعی خدمت طبیعی سیله مکفدر.

مع هذا حواسه دخی احوال و عوارض عدیده طریان ایلر. یالکز کوزی، مشمول نظر تدقیق ایده جک اولسه قوت وضعف، قرب و بعد نقطه نظرندن شیء واحده احکام مختلفه به مظهر کوریرز. کوز، بعض کره برشینک خلاف ماهیتنه حکم ایدر. جوق دفعه ده بیوک برشینی، پک کوچک کورر. ذائقه، لامسه، شامه ده اویله در. حتی ایکی کشینک بری استحسان ایتدیکی شیی دیگر کی استقباح ایتمک صورتیله آره. لرنده اختلاف واقع اولور. بو حالاتک هپسی احوال متباینه درکه احکامک اختلافی تولید ایدر.

حواس باطنه به ده نظر ایده جک اولور. سهق قوه و اهمه نك انسانه قوز قلمیان بر شیی پک خطرناک اولمق اوزره کوستردیکنی کوریرز. حتی انسان یرده یوررکن ایانگک باصدینی محل، بش پارمقدن عبارت ایکن بو قوه نك القا ایتدیکی خوف سقوط سببیه بر ایکی آرشون کنیشلکنده کی دیوار اوزرنده یوریه منز. قوه متخیله ده اویله در.

حتی بعض انسان، امتلاء معده ايله و یا خود ارقه و یا یوز اوستی یا تمق کبی بر وضعیت مزجمه ايله اویونجه لسان مخلقه کابوس دینلان بر آغرلق باصار که بو آغرلنی

غفریت اولمق اوزره تخیل و تلقی ايله ما. دام الحیاه ظن و حیالی تقویه دن و از کجیمان انسانلر پک چوقدر.

ایشته قوه عقليه نك تأثرات مبحوته. سندن و حواس ظاهره و باطنه نك احوال و عوارض مبسوطه سندن طولانی احکامجه. تولد ایدن اختلافات سائقه سیله افراد بشر، مذاهب لایخصایه ذاهب اولوب تفرقیه. دوشدیلر. حالبوکه حق بر در. تفرقه و انقسام قبول ایتز.

باطل ايسه هر صورتده ظاهر اولوب. باطل، همیشه باطل و بیروده در. ولی، مشکل بودر که صورت حقندن ظهور ایده. بیت مشهورنجه اکثریا حق صورتده. کورندیکی جهته ناسی آلداتغه یول بولور. مع هذا صور باطله دن هیچ بر صورت. یوقدر که اصحابی آخرتده عقاب آجلدن بشقه بو تخولخانه فئاده بلای عاجله اوغرا تمسین. بو بحثک شرح و ایضاحی پک اوزون و مو. ضوع بحثمزدن خارج و افزون اولدیغندن بو قدرله اکتفا قلندی.

خامه کذار تحقیق اولان تفصیلاتدن آکلاشیله جنی اوزره عقل، کمال ذاتیسی و علوصاتیسی ايله برابر درک فطرت انسانیه و استدراک کالات احسانیه خصوصنده وقفه نمای عجز و حیرت اوله جق برحق ايله محدود اولوب اندن اوته سیچون بر دلیل قویمه و فضائل و سعادات دارین ايله کامران و الحاصل ایکی عالمده ده انسان اولمق قوت و صلاحیتی احراز ایده بیلیمک ایچون غذا کبی مرئی، دوا کبی شافی بر ممد سلیم و مستقیمه محتاج اولمق کرم الهی شرایع جلیله ايله عقله امدادی مقتضی اولدی. بونکچون جناب کریم مطلق، عبادندن لطائف اخلاق و محاسن و تمائل ايله ممتاز بعض قوللری کتب مقدسه و احکام سما. ویه سیچون اختیار و انلری، افراد بشری. طریق حقه و نقطه توحیده دعوت و ارشاد ایچون واحدا بعد واحد بو عبرتخانه کائناته بعث و ارسال بیوردی. بوسر آمدان ازل، و رای طور و عقول

بر فیض عظیم الهی ایله مبدل اولدقلری
 حالده شیمه سلیمه تواضع، حفص جناح،
 صله ارحام، رحمت ایتم، دستگیری ضعفا،
 مواسات مرضا، انفاق فقرا، اعانه عجزه،
 جمیع مخلوقاته شفقت کبی جلائل ککالات
 انسانیه و اوصاف عالیه احسانیه ایله موصوف
 و مشغول ایدیلر. حیات عالم و سعادت بنی آدم
 ایچون چالشدیلر. و نور توحید باری ایله
 خلقک افکار و قلوبنی تنویر و اخلاقی
 اوساخ رذائلدن تطهیره صرف همت ایتدیلر.
 عقلک درک و قبولندن عاجز اولدیغی اسرار
 و احوالی و موجب قرب الهی اولان عبادات
 و افعالی و نظرادرا کدن غائب و نهان اولان
 بدایع علویه بی وبعث و نشور و نعیم و عذاب
 کبی ظهورات مستقبه بی خلقه بیلدیردیلر
 هر شیئی یرلی یرینه وضع و استعمال ایله
 ناسی ظلم و اعتسافدن منع ایتدیلر. انسانلق
 نه دیمک اولدیغنی هر کسدن زیاده بیلدکلرندن
 فرط شفقتله انسانله آجیوب شدت همتله
 آنلرک هدایت و سعادت لرینه سعی ایلدیلر.
 انبیاء مشار الیهکم بو مساعی هدایت
 افروزانه لرله بر چوق اقوامک وحدانیت
 خدایی تصدیق و اقراره مسارعتی و کتب
 منزله الهیه احکام مقدسه سنه تبعیتی حیثیتله
 مآثر پیرای تأسس اولان ادیان، مرور
 قرون اعصار و تقلبات روزگار ایله بر طاقم
 خرافات عاطله و اعتقادات باطله ایله قدسیت
 اصلیه لرینی غیب ایتسیله عالم انسانیت، بر
 تاریکی جهالت ایچنده قالمش و افراد بشر
 من حیث لانتعر مساوی اخلاق و مظالم
 لاتفاق آره سنده بوکالمش ایدی.
 ایشته بویله بر زمانده ایدی که دور
 رسالت جلیله محمدیه علی صاحبها افضل -
 الصلوة و التحیه شرف بخش ورود اولوب
 جناب فاطر مطلق اعرف الانبیا صلی اه علیه
 و سلم افدمزی «لایاتیه الباطل من بین یدیه
 و لامن خلفه تنزیل من حکیم حمید» وصف
 اقدسیله موصوف بر کتاب جلیل الشان ایله
 بعث و ارسال بیوردی. بونده افراد بشرک
 مصالح دنیویه و منافع اخرویه سندن هیچ
 برشی بر اقدی که امر و تبلیغ بیورسون.

امور نافعهدن بر خیر و منفعت و ککالات انسا.
 نیه دن بر حکمت و سعادت ترک ایتدی که اکا
 دلالت ایتسون. شرور و مفساددن باعث
 هلاک بنی آدم اوله جق بر شر و مضرت
 بر اقدی که آندن منع و تحذیر ایتسون.
 او نور مین الهی تجلیخانه قدرندن
 بر زمانده عوالم افروز امکان اولدی، که
 اقطار جهان ظلام جهل و فساد ایچنده
 سپهروز شرک و اعتساف ایدی. اقوام مختلفه
 بشر، او یله بر جهالت مظلمه و بر حالت سیئه
 ایچنده ایدیلر که کیمی احجار و اشجاره،
 کیمی نجوم و ناره، کیمی شمس و قمره، کیمی
 نسناس و بقره، کیمی صویه، کیمی اثمار
 و اقواته پرستش ایدوب معبود بالحق تعالی
 شانه حضرت لرینه اولان جهالت لرینی اعلان
 ایدرلردی.
 علوم جدیده و حقیقیه نظر اعتباردن
 ساقط و مطروح ایدی. بونلرک یرینه
 ظنیات، کهانت، شعبده، سحر، تطیر، خرا.
 فات انصاب و ازلام کبی شیلر قائم و ممدوح
 ایدی. و حشترلی اودرجه یه وارمشیدی که
 معاملات مدنیهدن طرناق کسمکی، صاج
 قریمنی، نظافت ابدانی، استنجا و استناری،
 آداب اکل و شرابی، آداب نومی، زوجین
 بیننده کی صورت معاشرتی، مصاحبت
 اولادی، آداب صله اقرارنی بیلمز لر ایدی.
 علم تدبیر منزلدن، قواعد حفظ سحتدن،
 قانون طبابتدن هیچ بر شیئه واقف ذکل
 ایدیلر. نصل عقد تجارت اولنور، نصل
 آلیش و یریش ایدیلور، نصل ایجار و استیجار
 و قوعبولور، زراعت و فلاحته نصل ثروت
 حاصل اولور، بورالرینی ده جاهل ایدیلر.
 نفس الامرده بو اقوام جهالت پیشه، مرحمت،
 شفقت، رقت، حسیات انسانیه سی نه در؟
 بیلمز لر ایدی. نه ضعیفه، نه مسکینه، نه عا.
 جزء، نه پیر ناتوانه، نه یتیمه، نه طول قادینه،
 نه دیلسزه، نه اعمایه، نه خسته یه آجیمز لر
 ایدی. کویا که غول یابانی دینلان مخلوق،
 کندیلرندن کنایت ایدی. بر طاقی جناب
 رزاق لایزالک مخلوقا ایچون خلق و احسان
 بیوردینی نعم و طیبانی بعض اعتقادات فاسده

سائقه سیله تحریم ایدرک کرک نفس لرینی
 و کرک بشقه لرینی او نعم الهیه دن محروم ایدر لر
 و شایسته رکوب و استعمال و لحومی حلال
 اولان حیواناتی حرام محض عد ایله بیکلر.
 جه سنی بیابان و حشته صالیور. رک آنلردن
 کسه نک انتفاعنه مساعده ایتمز لر دی. بر
 طاقی ده الجاء غیرت جاهلیه ایله قیز لرینی
 دیکر لرینک آغوش ازدواجنده کور مامک
 ایچون دیری دیری مطحوره خاکه کور مر لر
 و بر قسمی دخی بنات و زوجاتی حقوق
 ارنیه دن محروم ایدر لر ایدی. بنی نوع لرندن
 نجیعه جوع و عطشله جان چکیشانله عطف
 نظر التفات ایتمز لر ایدی. التفات ایتسه لر بیله
 مجرد کولمک و اکلمک ایچون وقفه کزین
 تماشا اولور لر ایدی. اشته آفریقانک قسم
 اعظمی الان آثار توحشیه میدانده در.
 آمریقانک قسم غیر مدنیسنک اخباری دخی
 صحائف آثار و السنه اعتبارده منقوش و داژردر.
 ظن اولنور که اورالر بیسیط عالمده بزم
 ایچون نمونه نمای عبرت اولوق اوزره قالمشدر.
 اور و پانک ده حکماء اسلامک افکار منوره
 عرفانیله ضیادار مدنیت اولمزدن اول نه حالده
 بولندیغنی تواریخ موجوده ناطق و مذکر دره.
 آسیا مدنیته قطعات عالمک اسکسی ایکن
 اهالیسنک بر قسمی الی یومنا هذا خیالات
 خرافات و عبادات مصنوعاتدن قور تلماشدر.
 اشته اعرف الانبیا علیه افضل التحایا
 افدمز او یله بر زمانده بعث و ارسال بیور.
 لمسیله او اقوام مختلف الاعتقاد آره سنده
 قیام نمای حکمت تبلیغ و ارشاد اولوب آنلره
 کرم الهیسندن مدد خواه عنایت اولان هر
 مضطره بحیب و انسانه جبل و یریدن دها
 قریب اولان رب کریم لرینک واحد و یکتا
 و شریک و نظیردن منزله یکانه و بیهمتا اولدیغنی
 بیلدیردی و کندیلرینی طریق حقه دعوتله
 دور مسعود رسالتدن اولکی ظنون و فوا.
 حشدن، خشونت و حشدن، رذیله تفولدن
 شرت بهمیتدن، غلظت سیعه دن قور تارمه
 چالشدی. آره لرنده کاه معلم حقایق آموز
 کبی فضائل انسانیتی تعلیم، اخلاق جمیلی
 تلقین و تفهیم بیوردی، کاه حاکم عدالتفرما

کمی احقاق حقوق ایله حکمت نمای حقانیت، وگاه طیب مسیحا نفس کبی خسته لرینی تشفییه ایله برابر قوانین آموز حفظ صحت اولوردی. آنلر ایچون امور دینی دن هیچ برشی تشریح بیورمدی که آنده آخرتدن اول دنیا لرینه عائد بر فائده عاجله بولنیه، عبادتدن هیچ بر عبادت تشویق بیورمدی که آنده منفعت لرینه متعلق بر عمره فاضله اولیه، حاصلی او نبی ذیشان علیه صلواة الرحمن اقدمز، تاریخ عبرت اشتغال ایله مملو، حکم و امثال ایله طولو، براهین محکمه بی شامل، حقه هدایتی کافل، عدل و احسانی امر، لطائف اخلاق و محاسن خصالی مشعر، الطاف و احسانات الهیه بی مبشر اولان قران کریم دست حکمت پیوست رسالتنا هیسنده اولدینی حالده آنلره امور دینی بی فصل امر و تبلیغ بیور بیور ای دیسه مصالح دنیویه لرینی ده اوله جه تلقین و تفهیم ایدردی.

آجدینی درس خانه کالده زانوزن حضور هدایتی اولانلره تدریسات و تبلیغات سنیسی یا وسائل صلاح و نجات لرینی تفهیم ایدن و فضیلت قلبی، علو اخلاقی، سمو همتی اوکره تن درس حکمت ایدی و یا جسم لرینک صحت و سلامته عائد طبابت ایدی و یا خود انتظام بیوت و عمران مملکت لرینه و محافظه حقوق و ادامه آرامش و امنیت لرینه متعلق بر نظام عدالت ایدی و یا ایچلرندن ضعیف و در مانده و فقیر و بیوایه اولانلرینه دست داده امداد و معاونت اولم لر ایچون آنلری تذکر و یاده مولای لایزال حضرت لرینه اولان احتیاج لرینی و کندولرینه مبذول اولان نعم الهیه نک و جانب شکر و محمدتی تعلم و استرشاده مدار اوله جق بر حالت عبرت ایدی و یا خود درگاه کبریا پناه الهی به حاجت لرینی عرض ایله سعادت لرینی طلب و سئواله وسیله اوله جق عبادت ایدی که بونلر ماده و معنأ اسباب فلاح لرینی کافل اولان احکام و اعتبار اتدن عبارت ایدی.

حیفا که ناسدن چونغی حظوظ خسیسه نفسانیه، و تسویلات ابله فریبانه شیطانیه ایله ظلمت نشین انکار قالدی. بونلر اعوجاج

افکار و سوء انظار سببیه بودین مین خینی حاشا ثم حاشا رهن طریق مدنیت و پرده کش باب ترقی و ثروت و قاطع اسباب غنا و سعادت و حائل مزیات انسانیتدر و هم و خیاله دوشدیلر. حالبو که حقیقت اسلامیت، نفس لرینک خیال ایله دیککی و فکر لرینک تصور ایتدیکی امرک تمامیه خلافتده تجلی نمای ارباب رشد و بصیرتدر. آنلرک انظار کوته بینانه سندن پرده او هام، انکشاف تام بولسه یدی سیمای نورانی اسلامیتک، ظلمات ظنون و اشتباهات عا طله لرینی محو و ازاله ایده جک بر رونق نظر ربا ده شعسه نمای ساحه انسانیت اولدینی کور لر ایدی. لله الحمد آفاق عالمده شمیدین آثار لامعه سنی کوز و مککه باشلا دینی و جهله ان شاه الرحمن بر کون کله جک که بو نور حقیقت، بسبتون او مثل لولرک چشم ادرا کلرینه روشنی بخش هدایت اوله جقدر. عارف اکبر

لنا دولة فی آخر الدهر تظهر
فظهر مثل الشمس لا تستر
فن کان منا او یقول بقولنا
فیشره بالدنیا والاخری یشیر
قطعة بشارت انما سیله بو حکمتی خبر ویر-
مشدر.

سیاق بحث و کلام، سید الکونین و خاتم النبیین صلی اه علیه و سلم اقدمزک من قبل الرحمن نشر و تلقیننه مأمور بیورلدقلری دین مین اسلامک اسباب مسعودیت بشریه و ترقیات ماده و معنویه ایچون جامع اولدینی فضائلدن بعضی لرینک یکان یکان ایراد ایله هر برینک بالخاصه سعادت و مدنیت دنیویه جهده تضمن ایتدیکی فوائد عظمانک اثبات و تعدا. دینی استلزام ایتمش و بوسا فقه ایله کلک بی اقتدار اولبا بده بعضی مباحث یازمش ایسه ده صحیفه بیانه قونیان سوزلر بومقاله عاجزا. نمک درت بش مثل راده سنه و ارمش اولدینی حالده ولو قسماً اولسون احاطه مقصد ایده میوب اهمیت بحث ایجابجه دها زیاده تفصیلات اعطاسنه احتیاج کورندیکندن واشبو نسخه یکانه فوق العاده نک سرعت طبیعی، جمع و تلفیقک متضمن اولدینی مقصد خیر انجام الجا آتدن بولندیقندن مباحث

مذکورہ نك بتوفیقہ تعالیٰ ا کمالیہ آبروجہ عرض نظر گاہ اعتبار ایدلمسی بالضرورہ آتی یہ تعلیق ایدلمشدر ومن اه التوفیق
احقر العباد
احمد مختار

- ۱ -

بابل

(شاتو بری انک Ie rossignol عنوانی)
(پارچه سنک ترجمه سیدر)

وقتا که کیجه نك ایلک سکونی ایله کوندوزک صوک کورلنسی بابر اوستلرنده، ایرماق کنارلرنده، آغاجلق ایچلرنده، وای دی اورتلرنده یکدیگر یله غوغایه طویشور؛ وقتا که اورمانلر آهسته، آهسته رقت آمیز برسکوت و واریر، هیچ بر یا راغک، هیچ بر یوصونک آه و فغانی ایشیتیلمز اولور، هر شیئه بر صمت حزن انگیز استیلا ایتمکه بدأ ایلر؛ وقتا که مه تاب معهود اولان حمیت آتشیینی ایله کوک یوزنده بر دایر ملاحظت پرورک رخ حجاب آورینی آکدیر بر جه سنه تجلی یاب اولور؛ وقتا که سمع انسان شامت نهاردن آزاده قالیده کسب دقت ایدر، خلقتک کزیده خواننده سی، طبیعتک مطرب خوش آینده سی ترنم ساز اولغه، اوروح نواز الپلرینی او قومغه باشلار. ایلک اوکجه عکس صدایه قارشی برولوله صفا، آلود قویاریر؛ شر- قیلرنده بر اطراد سزلق بر پریشانلقدر کیدر؛ قالیندن انجیه پستدن تیزه آتار؛ وقت، وقت طور اقلر یابار؛ گاه بو اشدر، گاه کرمی پیدا ایدر؛ بو بر کوکلدر که سر مست شا- دیدر، بر کوکلدر که تأثیر سودا ایله تیره- مکده در. لکن بردن بره سس کسلیلیر؛ قوش خموش اولور. تکرار باشلار؛ مقام نه قدرده دکشمش! نه رقتلی، نه تأثیرلی آهنگ! گاه یینه متحول و فقط بائین، سوزشلی بر لحددر، گاه اسکی فرانسز شر قیلرنده، سا- ده لک ایله یا نقلکک محصول امتزاجی اولان او آثار نفیسه ده اولدینی کبی تک پرده دن،

از متشابه الصوت برترانه در . بوضورتله شرقی بر علامت مسروریت اولمقدن زیاده بر نشانه محزونیتدر : یاوریلرخی غائب ایدن قوش حالا الهی خواندر ؛ بوایکنجی نغمه دخی بختیارلق هواسیدر . چونکه بیلدیکی ذاتا تک بر هوادر . لکن ، سازنده ، برهنز ایله سازک انختاریخی دکشدریدی ؛ هوای شادی ده لحن مغمومیته منقلب اولدی .

— ۲ —

(بر لوحه)

ایلك بهار : بر کوزل صباح : کونش هنوز اویقودن قالمش ؛ طاغک آق سندن بر خفیف قزیللق ایله کورنمکده ؛ بر رفتار عشووه بازانه ایله یوکسلمکده ، کاشناک رسم خوش آمدی بی ایفایه قوشمه سنه بر تبسم نازکانه ایله مقابله ایتمکده ؛ چیچکلردها قوروماش ؛ کلر آچمش ؛ دیگر چیچکلرده کلره تقلید حرکت ایلمش ؛ چمن یم بشیل ، زمینک دیگر پارچهلری بشیل ، صاری ، قیزیل اورتولرله مستور ؛ کویک خروسلری صباح اولدی دیبه باغیرییور ؛ بلبل نوای حزینی اوقیور . قوشلر اوتوشیور ، هوای مسرتلرینی چاغرییور . دره یواش یواش آقییور ؛ اورته لقمده بوندا ، بوادا ، بونوا ، بو هوا ، بو خفیف شارلتیدن بشقه بر صدا یوق ، هر یر ساکن ، ساکت ؛ یالکز نازک ، تیره ک برسس طبیعتک هنوز شامات نهار ایله بوزلماش اولان بوصمت رقت فراسنی اخلال ایدیور ایدی . تخمیناً بکرمی یاشنده بر قیز ، بر کوی قیزی ، جمال صافه ، حلاوت طبیعیه اک مکمل تونه اوله جق درجه ده کوزل ، جاذبه لی بر کوی قیزی یاننده کی بکرمی بش ، بکرمی التی یاشلی صبیح ، یاقیشقلی بر دلیقانلی به : — « آه ! کیدیور . سین اوله می بی بر اقه جقسین » دییور ایدی . — « نوت کوزلم ؛ بر ساعت قدر . . شمدی کویم زده قرق آرقداشز ؛ طوبو بلانوب قضا مرکزینه کیده جکر ، اورادن ده حدود بوینه کوندره جکلر ؛ سوکیلی پادشا . « هنر افندیمک فرمائی بویله ، جنکه کیده جکر »

— دیمک . . بر ساعت صکره . . یاربی . . عجبا نه زمان تکرار قاووشاجغز ؛ — یقینده ان شاء الله ، کوزلم ، بن کیده می . سوکیلی پادشا . همزک اوغورنده محاربه میداننده وظیفه می یرینه کتیره می . آرتق جناب حق بی سکا باغشالارده ، بن جانمی فدا ایتمک حاضر ایکن ، بورایه صاغ اوله رق دونمک بختیار . لغنه ایردیررسه . . . اوح ! اوساعت نه قدر بختیار اولورم ، سوکیلم ، بن اوستمه لازم کلن وظیفه بی کورمش اوله رق دونیورم ؛ سن چیقار کویک طیشاروسندن بی آور . سین ینه برابر بورایه کلیرز دوکونتمزی یاپارز . . سن ده دها زیاده بختیار اولور . سین . — « آه ! کیت کیت ؛ وظیفه مقدسدر ، ایفا ایت ؛ بن دده سکا بوراده دعا ایدرم . » — « آرتق الله امانت سوکیلم » — آه ! الله سلامت ویرسین ، الله معینک اولسون ، الله پادشاهمز افندیمزی منصور و موفق ایتسین .

کونش کیتدجکه یوکسه لیور ؛ کوندوزک کورلتیسی کسب اشتداد ایدیور ایدی . بوکون کویدن قرق کنج عسکر کیده جک اولمقاه کویک ارککلری کویک خارجنه بونلری تشیعه چیقمش ایدی . . قرق دلیقا . نلی بر ردیف ملازمنک قومانداسنده ، اوکلرینه بر سنجاق چکمش ، بومشیلرک شدتلی آلفیشلری آرمسنده هم یورییور ، هم سسلری چیقدینی قدر « پادشاهم چوق یاشا » زمزمه علویه سنی تکرار ایله افلاک اصعاد واعلایه چالیشیور ایدیلر . بو ائمانده بونلرک والدلری ، همشیره لری ، زوجهلری ، نشا . نلیلری اولان کوی قادینلری ده کویک ایچنده بونلره دعالر ایدیور ایدی . ایلیله مشلر ، مشیلری بر ساعت کزیده بر اقلش ایدی . آرتق سوکیلی مسکلرینه صوک نظره وداعی عطف ایتدکن صکره کویلرینی غائب ایتدیلر .

— ۳ —

(بر مثال قوت)

بر بخشبه صباحی ایدی ؛ بر جوهر جی

دکانندن تخمیناً اوتوزبش یاشلرنده بر قادین چیقوردی . بوقادینک چهره سنه دقت ایدلمش اولسه ایدی جبه سنده بر دوشونجه علائمی پک آشکاره کوزه چارپار ایدی . هله کوزلرنده پک واضح بر انفعال نشانه . سی ، بر یأس و کدر اماره سی مشاهده ایدیلر . دی . چیقدی : مترددانه بر طور ، یواش آدیم ایله دیگر بردکانه طوغری ایلیله یور ایدی . بر آراق بودکانک ایچنده غائب اولدی . صکره ینه دکانک طیشاریسنده کورندی ؛ بوکره جبه سنده کی بوروشوقلق دها زیاده ، کوزلرنده کی امیدسزک فوق . العاده ایدی . بوقادین نه به بویله منفعل ، مغیره نومید ایدی ؛ آه ! بوزواللی قادینجغز بر طالعسز درکه بوندن اوچ سنه مقدم دنیاده یکانه حامیسی ، یکانه املی اولان بر عزیز زوجدن ، درت یاشنده بر معصوم یتیمجکزه ایله برابر ، طول قالمش ایدی . سوکیلی رفیقنک غیاب ایدیسندن صکره بوغیرتلی قادین . . . ده آلت قات اولمق اوزره ایکی اوطله لی اوافق بر اووه اوتورر ؛ جوار خلقنه دیکیش دیکمک ایله کندینی و اویاورو . جغزینی کچنریمکه غیرت ایدر . او حالا خیلی کوزل ایدی . ایکنجی بر ازدواج ایله بختیار اوله بیایر ایدی . فقط دها بدبخت اولمق احتمالی ده واردی . هم او معزز مرحو . مک یرینی طوتاجق اوله کندیسینه هم مشرب ، یک دل ، عالی جناب بر بدل . . . بونی نروده بوله بیله جک ایدی ؛ خصوصیه کندیسی او محترم ، او عزیز وجودی اولومه قایدردقن صکره بردها اولنماکه قطعاً قرار و یرمش ایدی . آرتق دنیاده هیچ بر املی قالمش ؛ محضا اوغلنی ایستدیکی کبی بو یوتمک . تریبه ایلمک ، آدم ایتمک ایچون یاشایور ؛ کندیسی ذاتا ابی بر تریبه کورمش اولدینی جهته شمدی به قدر بو خصوصی لایقیله تعقیب ایدیور ایدی . شو قدرکه ، آرتق چوجق یدی یاشنده بولنیور ، بوندن صکره آنی بر مکتبه و یرمک لازم کلیور ایدی . بوجهته بر طاقم مصارف فوق العاده به احتیاج وار . بوکا لازم اولان پارهی نصل الله ایتلی ؛

بوفکر بر قاج کوند، بو غیرتلی طولجغزک
 ذهنتی اشغال ایدیورایدی. نهایت مرحوم
 زوجک کندیسه بر اقمش اولدیغی الماسلی
 برکوکس ایکنه سنی مزیناتدن مالک اولدیغی،
 اونک پارچه بی صاتمغه قرار دیرمش. بر
 یادکار معززی ده اعزیز، ده اقدس اولان
 بو یادکارک حصول مسمودیتنه فدا ایتدی
 فقط یینه بر جوق کوزیاشی دو کدکدن صکره
 تصمیم ایتش و جمع ایرتسی کونی او نمره
 حیانتک یکی بر البسه ایله مکتبه کیتدیکنی
 کورمک امیدیه بوسباح جوهر جیلره گلش
 ایدی. بو ایکنه بی مرحوم زوجی و قتیله
 درت یوز غروشه آلمش اولوب بو قادیغزده
 هیچ اولزسه، بونک او حیو زغروش کتیره.
 بیه جکنه قانع ایدی. برنجی دکانه کیرمش.
 بوراده تخمیننده نه قدر آدامش اولدیغی
 او کرمش کوردیکمز وجه ایله منفعل،
 مضطرب اوله رق دکاندن چیمش و دیگر دکانه
 کیرمش ایدی. ایسته بوراده موفق اوله
 میان بوزواللی بوسبیه دکاندن طیشاری به
 چیقنجه، بزه اوله منفعل، اولکندن ده
 زیاده مغبرو امیدسز کورنش ایدی. فی الحقیقه
 بوی چاره شمعی نه یابه جفتی شاشیرمش ایدی.
 هر حالده یا یادکار عزیز یوزیکرمی غروش
 کبی یوق فیئانه قایدومق یا خودده املندن
 محروم قالمق لازم کایسور ایدی. نه بیوک
 یأس ایچنده ایدی! بش دقیقه قدر بویله
 بر عذاب ایچنده قالدی. هم دوشونبور
 هم ده یواش یواش یوریبور ایدی. بردن بزه
 طوردی: کوزلرنده بر موفقییت امید یار.
 لامغه باشلادی. خاطرینه برشی گلش ایدی.
 امنیت صندیغی! اورایه کیدوب بونی رهس
 بر اقه جق، مقابله بر مقدار پاره آله حق
 ایدی. بو صورتله هم ایستدیکنه نائل اوله جق
 جمده بر مدت صکره او قیمتلی یادکاری قور.
 بزه بیلمک امید قاله جق ایدی. ارتق
 جوهر جی چراغک «خانم افندی اوسته یوز
 المی غروش ویریبور» دیه باغرمه سنه قولاق
 ویرمیرک کمال سرعته اوزا قلاشمنه باشلا
 دی. صندیغه وارمش ایدی. رهنه مقابل
 ایکوز غروش اقراض ایتدیلر. قادیغز

بورادن ممنوناً چیتدی: کوزلرنده بر مسرت
 پیدا اولدی. بوندن صکره کونده بر قاج
 ساعت زیاده چالشمغه، آز مصرف ایتکه
 ممکن مرتبه سعی و تصرفه غیرت ایلکه قطعاً
 عزم ایتش و بوسورتله آز بر مدت نظر فنده
 ایکنه سنی استرداد ایده بیهل جکنه امیدوار
 اولمش ایدی. اوینه عودتنده جکر باره سنی
 قوجا قلابه رق :- «اوغلم یارین دکل او بر
 کون سنی مکتبه ویره جکم؛ یکی البسه حاضر.
 لایورم» دیدی. جوجق :- «او! بنیانی
 والده جکم! جزومی قویمق ایچون برده
 کیسه یابه جمسین دگلی؟» دیه مقابله اییدی.
 یوم معینک صباحی والده اوغلی ایله برابر محله
 مکتبه قدر کیتمش، مکتب قپوسنده الی
 او یوب ایچری به کیرن نور دیده سنک موفقییتی
 ایچون دعا ایتدکدن صکره بویله جه بر
 وظیفه بی رینه کتیره بیلمش اولدیغنه متشکر
 و مسرور اوله رق اوینه عودت ایتش ایدی.
 اورادنده دیکوب بیتیرمش اولدیغی برقات
 روبه بی بر بوغچه ایچنه قویوب صاحببری
 اولان (...) افندیکنک خانه سنه کیتدی.
 اجرتی ویرلدکدن صکره کندیسنه برقهوه
 اکرام ایلدی. افندیکنک اون الی یاشنده
 اولان والنده بر غزته بولسان بیوک
 کریمه سنک یانه تقر بله :- «خانم قیزمینه
 نه حوادث وار؟» دیه صوردی. - «نه اوله.
 جق خانم. ینه هپ کیرید مسئله سی، کیرید
 اعانه سی. بی چاره کیرید اسلامی حقیقه ک
 آجینه جق بر حالده ایشلر؛ جبداً محتاج
 معاونت ایشلر؛ زواللیرده بیه جک برشی
 قالمش. هر درلو اذیتلره دوچار اولدقن
 صکره برده قحط بلاسنه اوغرامش.»
 - «آ، خانم افندی، کرجکمی؟» - «وای!
 شمعی به قدر خیریکر اولمادی؟ ایکی هفته در
 هر یرده اعانه لر ویریلور؛ هر کس بر درلو
 اوزواللیرک تحفیف اضطرابی ایچون پاره
 طوبیلا یور. بونی استانبولده بیلمیان یوق که.»
 - «آه! خانم افندی، او قومق بیلمم که
 غزته او قویهیم. چوقدن بری ده اودن
 طیشاری به چیقمیورم. نرهدن ایشیدهیم؟
 فقط بوکا هر کس پاره ویردیلیرمی؟» - شبهه

سز، هر کس حاله کوره، کوکلندن قوبدیغی
 قدر ویره بیلیر، هر ویره جک اولان... ده کی
 محل مخصوصه کیدر؛ ویریر. «بو محاوره
 اوزرینه حساس کوکللی ترزی خانمده او
 زواللی دین داشلرینه قارشی بر مرحمت حسی
 بر معاونت آرزوسی حاصل اولدی. بو حس
 او قدر جدی، بورازو او قدر حقیقی ایدی که
 اساساً کندیسی معاونته مقتدر اولان بو
 قادیکنک نظر نده آج و کندیسندن قات قات
 محتاج تصور ایتدیکی بو طالع سز هم مذهبلرینه
 الذن کلدیکی قدر یاریم ایتک بر وظیفه
 حکمنی آلدی. او آرتق کندیسنی دوشونمیور.
 امنیت صندیغنه کی رهنتی، او یادکار محترمی،
 کندیسنک حال ضرورت مآلی اونومش
 ایدی. بر حس وجدانینک تأثیری، بر سوق
 درونینک دلالتی ایله همان قوشوب محل
 مخصوصه بالمراجعه الی غروش و یردی.
 بر وظیفه مقدسه ده ایا ایتش اولدی.
 آرتق او کون پک بختیار ایدی. بزهده بر نمونه
 غیرت اولدیغی قدر بر مثال قنوت و حمیت
 کوستردی. محمد فؤاد

کوزلده چرکین

مرغ دل آسا پروبال محبتله کنکره
 آمانه سرچکن ایکی قلب سوداوی قدمه
 شبابتک ایلك خطوه شطارتنده بولنش
 برکنجینه اندام و لطافتدرلر؛ هر ایکسی ده
 حسن و آن ملاحظتک برر تمثال مجسمی،
 یوسف ایله ذلیخانک برر نظیره مشاخذی درلر.
 دوره حیاتلرینک اون سکزو ویکرمنجی سنه سنه
 قدر سومش، سویله شلر. نهایت اشکنجه
 عشقک تأثیرات بی پایانیله ید اختیارلرندن
 نهان اولان تاب و طاقت محبتلرینی کنجیده
 وصالک ره غیر مشرو عنده برلشدر مشلردی.
 فقط طیبی اولان حسیات قلبیه لرینی، هر کس
 عندهنده تعیب و تقییح دن مبری حرکات
 عاشقانه مخفیله لرینی غایت چرکین بر نتیجه
 لایعقلانه و بر حرکت غیر اذعانانه ایله تسمیم
 ایتدیلر.

ایشته! او کوندنبری علو عشقبری انطفایه، کثرت محبتبری انقراضه، خلجان و هیجان قلببری اشتداده یوز کوستردی. پنجره آرقه لرندن، قیو آرقه لرندن کورمک کوزومک اورته دن قالدی. هر درلو اثر محبت حال تناقصه باشلادی. ماحصل هر کونا علامت سودا محو اولوب کیدی.

تمام طقوز آی صکره برینک اطوارنده ملالت. دیگر برینک احوالنده دخی بسبتون غرابت رونمون اولدی. اوت! هر کسه بر اولاد صاحبی اولدق لری - چاروناجار - اعلان ایتدیلر. عقدن کاحزری اقبوا تعلقاتی طرفندن تنسب و تصویب اولندی. هر شی اولوب بیتدکن، هرایش میدانه چیقدکن صکره امر ازدواج لری اجرا قلدی.

لکن اشبورابطه زوجیت و واسطه انسیت اخلاق لری تصحیحجه دکل بلکه تنقیصه سبب، تغییره مدار اولدی. آز بر زمان طرفنده آغوش مادرانه لری نورطوبی توصیفنه ماصدق بر قیز چوجنی املا ایلدی. هیبات! او نور دیده صبی معصومی کهواره نشین استراحت اولمق سزین حقیقتی مجهول بر مرضه نك دست تظلمنه ترک و تسلیم ایدویوردیلر. بیچاره یوری ملکک اضطراب وجع و سائردهن ناشی فریاد و فغانه ساه بی شمار و مشت بارکران ایله مقابله اولندی. زوالی چوجفک اعضای مطوله سی عدم انتظام و فقدان اهتمامن طولایی پیچ و بوکلوم اوله رق عادت بر قیو چکنه دوندی. هکذا: بر جمعه کونی پدری - بیرانکاه تفرجدن و والده سی ولیه جمعیتی کلنججه سندن حین عودتارنده چوجفک زردباندن دوشه رک قابور اولدیغنی کوردیلر.

هانیا شفقت مادرانه! نرده محبت پدرانه!! ثمره نواد لرینک، میوه حیات لرینک به حال پرملانه تأسف دکل حال اصلیلری تبدیل بیله ایتدیلر. اسکی قهقهه لری، سوزکلی خنده لری الآن بقاسنی غائب ایتمه مشدی... چوجق سال جدیدنی اکمال ایدر ایتمز مرضه یه مآذونیت و بر یله رک ارضاع صناعی ایله سودریرلمکه باشلاندی. اساساً ضعفیته

مستعد بولنان بنیه کاملاً نحافت پیدا ایلدی. وجود نحیفنی چیچک خسته لنی تعبیر اولنان مرض مخوف استیلایه قویولدی. مادرینک منوال لاقیدسیله بیس ماه مرور ایتدکن صکره چوجفک روی ظرافت مندی عبوت الوجیه، کریمه الشكل بر منظره دسیره منقلب اولدی.

چوجق کندینی کندی بیلمه دن جز التمش. هنوز نشوونما بولمه دن زهر لشمش ایدی.

لکن فلک اویله بر اخذ انتقام ایلدی که پدرک عالم مستیدن و فرت کذاری عاقبت خلل شعورینی طاری اولدی. خفتمز اجلفی انتحارینه قدر سبیت و یردی.

والده ایسه هوسات شهوانیه شیطانیه سنه مغلوب اوله رق مرتبه شرف نسوانیه دن منزول و محروم قالدی. بین الناس والاقران اعتباری لنت منزله سنه تزلزله الذلیل انسان لک تابعی، الکنی کسانک پیروی اولدی. صد هزار کره و اخیفکه منزه اولان بر بنای سعادتک بقیه مرحمت آوری بیکس و بیوایه قاهره کوزلده چرکین ایله خاتمه و یردی.

باقکر! او کوزل تازه فدان شوخ مشرب هو پیامزاج والدی نك سیئات صغیر سنا نه سندن نه حاله گرفتار اولدی. صانکه طفل نوزادک صحت و حیاتی، تناسب و طراوت اندامی قرا کلق استقباله، سونوک عاقبتی تحول ایلمی ابرینک معدومیت انسانیتی اوغرینه فدا اولمش بر قربان ایدی.

رسومات امانت جلیله سی قلنده

معمّر

نوم و رؤیا

— ( ) —

نوم و رؤیا مسئله نی حیات انسانیه نك قسم مهمنی درعه ده ایدوب بر جهتن اسباب سعادت انسانیه دن و دیگر جهتن روش عمومی بی بشره موجب تأثیر اولملریله اک مهم مسائل دن عدا و تمیلدرلر. نومک تأثیر نافعی هر کسه معلوم اولدیغنی کبی حین نه ارده بذل و صرف اولنان قوه جسمیه و روحیه.

نك تعمیر و تجدیدیه برابر باخاصه بعد المات. عب زیر پنجه سنه المغه باشلامش اولدیغنی کسانه مالا کلام بر لذت بخشندن و بی بهره قالدلره موجب تکنجه و بریش و نیش عبارتند.

ایمدی نومک ذات و جوهری نه ایدو کی سؤال اولنور ایسه اشبو سؤاله شو صورتده جواب و بر یله بیلور که: « اویقودینیلان حال حواس خمسسه نك بالتمام و باخاصه حس اول و اهم اولوب حس باذنی دخی دینیلان « خود آکاهینک » عدم حرکتیه دوچار اولمسلیله عالم محسوسدن الرجوع سکون و بر صورتده عدم وجود حائنده بولتمسندن عبارت ظن اولنور ایسه ده حقیقت حائده اویله اولمیوب

روح انسانینک جنین و یا خود ایکی اوج یاشنده کی صیانه ده مشاهده اولنانه مشابه و مطابق بر حال موقته رجوعدن عبارتدر. « ایمدی نفس انسانیه نك اویقوزماننده کلیاً ساکن اولدیغنی حائده کندی عمقده بیان ایلدیکی حیات و حرکاته رؤیا تسمیه اولنور. روح انسانینک حیاتی علی العموم حواس خمسسه یعنی تأثیرات خارجیه نك اخذ و قبضیه تأثیرات مذکوریه تارشو ذات و جوهرندن

بالاخراج انفاذ ایدکله دیکی اعمال و حرکاتدن و حکما احکامنجه حواس خمسسه نك الاعلی و معتبری قوه باصره اولوب حرکات مخصوصه سی خود آکاهی حضورینه بالوصول اظهار وجود ایدن موجودات مختلفه نك صور متنوعه سندن عبارت اولدیغنی درکار اولوب رؤیا ده کی حیاتک دخی او مثللو بر

طاقم تصاویر دن عبارت اولمی طبیعی بولدیغنی السنه مختلفه ده استعمال اولنان (رؤیا کورمک) لفظینک اثبات ایتسیله برابر قوه مذکورده خارجنده وجود رؤیا نك کلیاً محال اولدیغنی اظهار من الشمس در. بناء علیه رؤیا نك نه صورتله حصوله کلدیکنی لایقیله ادر. ایتهمز ایچون اولابصرک نه صورتله وقوعه کلدیکنی بیلمه من لازمه در.

حس بصر کرکشمس و کرک منابع سائرده نوردن انداخت اولان اشعه نك یعنی اجسام مذکورده نك تأثیر یله حرکت تموجه کیروب اشبو امواجی قهر چشما.

نزده کائنات غشای شبکیه به قدر ایصال ایله غشای مذکوری حرکت داخلیدن (اثر) ذره لرینک تأثیراتندن عبارت اولوب اشبو طبقه شبکیه ده بصورتله حصوله کلان حرکت عصب بصری واسطه سیله دماغ دروننده موجود موقع خصوصی بصری به دخی سرایت ایتدکنده قوه خود آگاهی دائره روحانیه سه بالدخول افکار ضیا و انوان و اشکال و اجسام تولید ایلمسندن عبارت اولدینی معلومدر . بصورتلره حصوله کلان افکار مختلفه نیکدیگرینه مکان وزمانده بالطبع مرتبط اولسی « اشتراک افکار » تسمیه اولنان نظام روحانیتک مولودی اولور . شو وجهله که افکار مذکور به ایتولد بر زمان حال سکونده طور دقدن صکره آنردن برینک هر نه سببه مبنی ایسه واقع اولان تیقظی افکار سائره مرتبطه نیک علی التوالی تیقظی مستوجب اولور . بناء علیه رؤیانک دخی بر نوع بصری اولسی حسیله حین بیدار یده و تحظر انسانیه اولدینی کی یه او صورتلره یعنی اشتراک افکار نظامه موافقانه حصوله کلان بر عارضه اولدینی تبیین ایدر . وبالاده ذکر اولدینی وجهله افکارک مولدی حرکات حجرویه اولوب هر بر ذره حجرویه بر تک فکرک کویا منزله کاهی اولدیغندن او یقوزماننده حجراتدن بری برسببه حرکت کرفتار اولدقده حجرات مرتبطه سائره دخی بالاشتراک حرکت باشلا یوب حاملی بوندق لری افکارک بو وجهه افق روحانی خود آگاهی به بالدخول در میان اولوب کورمه لرینه سبب اولور . بصورتده کرک زمان بیداری و کرک زمان رؤیاده وقوعه کلان احساسات بصریه نیک حرکات حجرویه دن تولد ایلدیکی تسلیم اولدینی حالده اشبو ایکی نوع بری اویا . نطق و دیگری رؤیا هکامنده وقوعه کلان حسیات بصریه نیک میساننده کی فرق عظیم برنجینک سبب حصولی خارجده و باقی و مستقل اولوب ایکنجینک کی درون دماغده و موقت و متبدل و رؤیت عقلیه دن میرا ایلمسندن عبارت ایدر کی افکار اولوب

زمان بیدار یده تولد ایدن افکار اغلب اوقات منتظم و معقول و غیر مخلوط اولدینی حالده رؤیاده وجوده کلانلرک نه سببه مبنی غیر منتظم و اکثر یا غیر معقول اولدینی در میان اولنور .

رؤیا اکثر زمان بالاده ذکر اولدینی وجهله میانلرنده اصلا ارتبساط کورنیمان غیر منتظم و مخلوط بر طاقم تصاویر و خیالاتدن عبارت کورینور ایسه ده بعضاً بر طریق استثناء معقول و منتظم افعال و اعمالی مشتمل رؤیا لر دخی وجوده کلدیکی و بونکله برابر مستقبلده وقوعه که جک و قهملری دخی بر طریق الهام مخبر اولدق لری علما و ادیبی محترمه طرفندن مشهور و مصدقدر . بومثللو رؤیانک تولدی تورات شریفده حق تعالی حضرت لرینک مداخله ذاتیه مخصوصه لرینه منسوب ایدیلوب طرف صمدانیلرندن انبیا و اولیا کی ذوات مهمه یه و بالخاصه فرعون و بخت النصر کی ملوکه ارسالی حکایه اولنور . باخصوص بوندن آتی یوز سنه مقداری مقدم زبرداریه حکمت مستعاره تبعه پرور یلرنده رفاهیاب اولدیغمز خاندان عالی شان عثمانینک مؤسس ذی شرفی جنتمکان سلطان عثمان غازی حضرت لرینک حین شبابلرنده کورمش اولدق لری مبشر زینت و عظمت دولت عثمانیه اولان رؤیا بوقیلدن اولان الهامانک ا پارلاق لرندن اولدینی کی ازمئه عتیقه ده حضرت یوسفک کوروب برادر لرینه نقل اجسی اوزرینه علیه نه سوء قصد ایتمه لرینه سبب اولان رؤیا لری و مدستان شاهی استیغاک کریمه سی مانده دن تولد ایدیه جک بسر حقدیه کورمش اولدینی رؤیا و سائره بوقیلندر .

ایمدی بومثللو بعد الوقوع کسب حقیقت ایلمش اولان رؤیا لر مستثنی و فوق العاده عد اولدینی حالده عادی رؤیا لر اکثر ایدنک و یار و حک حال حاضرندن و یا خود رؤیا کورن کسانک اشتغالات معتاده سندن حصوله کلدیکی عندالعلما مسلمدر . شوبله که عاطشین رؤیا سنده صومنا بی و اوشوین قارایله مستور موقعلر و تقرا التون و کموش یارچه لری

و مسکوکاتی و سیاد طیور و دواب و دیلومات اوراق رسمیه و تلغرافلر و ضیافتلر و دلی قانلیلر کنج قیزلر و تیاترولر بالولر کورمکده بولنور .

ذات رؤیایی تأویل ایچون ا کامشابه برطاقم او هام و سیر مثللو احوال دن بحث ایتک لازم ایسه ده مشاغلدن و قتمز مساعد اولدینی اجلدن زمان آخره تأخیر اولمشدر . عن اعضای شورای دولت قارولیدی

سید الادب فی احسن

« روایات العرب »

شعر و ادبک بالجمله مزایایه برابر برده وقوعات و ایام و اعصار سالفه ده کچن امرای و حکامی و بونلرک اخلاق و عاداته حسنات و سنیاتلری بیلدیرر تواریخ بجمله حکمنده بولنسی عندالعرب موقعی تعظیم ایلمشدر . کرچه هر قومک کندیته مخصوص ادبی و شو ادب دائره سنده سولینمش سوزی و ارایسه ده بو مقصده ده عمر بلرک تکامل و تعاد لیبی و امثالنه رجحانی انکاری قابل اولیمان حقیقتلر دندر .

قسم مهم ادب ظهور اسلامدن صکره اویله احتراماته مظهر اولمشدر که بو کون بز اولقیات حسنه محمدیه بی جمع ایله (سید الادب فی احسن روایة العرب) نامیه بر اثر وجوده کتوردک . بومقاله ا کمل موجودات افندمک قبول و ستایشی ایله تشرف ایدن بلغا کلامی ایله اصحاب و تابعین حضرتانک ادب و شعره مرتبه میل و اتساع بلری مدت جمعی اولان بر قاج کون ایله متناسباً حاوی اوله جقدر .

شو وادی بی ایلروده بحق تعمیق و توسیع ایدوب اثری دکری درجه سنه ابلاغ ایلمک نیت خالصه سی محفوظ قالمق اوزره ایشه مقصده شروع اولندی .

قیمت شناسان ادب عرب طرفلرندن قدما اشعارندن یدی قصیده التون ایله یازیله . رق استار کعبه به تملیق ایدلمش اولدینی

قرآنیہ اعجاب و اعجاز مرتبہ سندہ بولندقدہ
(ماہذا الاسحر) وحق بیغمبریدہ (شاعر
تربص بہ ربیب الملون) دیدیلر و فخر کائنات
علیہ اذکی التحیة افندمن کلانی شیایان
تحسین کورد کلری (عمرو بن الاہتم) حقدہ
(ان من البیان لسحرا) بیوردیلر (ان من
الشعر حکمة) حدیثی دخی ادب و شعرک
فضلنہ یکانہ کو اہدر .

حضرت عمر صناعات کلامک افضلی
شعردر . چونکہ کریمک قلبی انک ایہ قرانیلوب
استعطاف اولندیکی کبی لئیم دخی او واسطہ
ایہ استالہ اولنور بیورمشدر .
(حضرت عایشہ ام المؤمنین) (زہیر بن
حباب)ک :

- (ارفع ضعیفک لایحل بک ضعفہ)
- (یوما فتدرکہ عواقب ماجنی)
- (یجزیک او شی علیک فان من)
- (اتی علیک بما فعلت کمن جزی)

قطعه سنی او قورایکن رسول اکرم افندمن
بالخاصہ استماع بیورہرق یا عایشہ شاعرک
سوزی طوغریدر . خلقہ شکر ایتیمان حقدہ
شکر ایتمز بیورمشدر . تشکیل سلسلہ روات
ایہ بیان اولنمشدرکہ (شریک بن عامر -
المصطلق) نک :

- (لا تأمنن وان امسیت فی حرم)
- (ان المنا یا تحمی کل انسان)
- (فاسلک طریقتک تمشی غیر محتشع)
- (حتی تلاق الذی منی لک المانی)
- (فکل ذی صاحب یوما مفارقه)
- (و کل ذادر وان ابقیتہ فانی)
- (والحیرو اللرم مقرونان فی قرن)
- (بکل ذلک یأتیک المجدیدان)

ابیات حکم آتقی حضور نبویدہ انشاد
ایدلیدیکی وقت (لوادرک هذا السلام لاسلم)
بیورمشدر .

دبدبہ ودارات و بلکہ بتون موجوداتی
اسلام اغورندہ ترک ایدرک ایشته بوکون
مرادم تصلیہ و ابتهال و مشرکین ایہ مروج
حرب و قتال بر حالہ یم . السہی سن صفقمی
مقبون ایتہ . امکی بوشہ چیقارمہ . ایشته
شو و جہاہ بن مال و اہلمی صاتممشدر .
مفہومندہ شعرینی او قویان ذاتہ نبی ذیشان

ثانیہ (طرفہ) بی او جنجیسندہ کندینی
کو سترمشدر . بوسوال (حطیثہ) یہ ایدلکدہ
(من یسأل الناس یحرموہ) (وسائل اللہ
لایحیب) بیتک قائل اولدیغنی بیان ایہ (عبید
بن الابصر) ی مراد ایتمشدر . اندن صکرده
ا کر رغبت ایدر ایسہ بودر دیو لسانی
کو سترمشدر .

خلقدن طالب احسان اولنلر حرمانہ
مظہر اولورلر . سوال و تمنیسنی خالقنہ
حصر ایدنلر ایسہ ہیچ بروقندہ امللرندن
خائب قالمزلر .

(طرفہ) نک قصیدہ معلقہ سندن اولہرق :
(ستیدی لک الايام ما کنت جاہلا)
(و یا تیک بالاخبار من لم تزود)

بیتی حضور فایض النور حضرت محمدیدہ
یادا اولندقدہ بونبوت کلامندن بیورمشدر .
مصراع اولہرق سویلنمش اشعاردن
(ابی زؤیب الہذلی) نک (والدہر لیس
بمسعف من یجزع) و (حمید بن ثور الہلالی) .
نک (توکل بالادنی وان جل ما یحیی)
(زہیر) نک (و من بک رهنأ للحوادث یغلق)
سوزلری قائللرینک نصف بیت سویلمکدہ
اشعر اولدقلرینہ دلیل اتخاذا ایدلمشدر .
شعر ہر نہ مرتبہ بدیع سویلنسہ اندن ابداع
سویلنہ بیلہجکی جہتہ بو مقصدک غایتی
ادراک وحدینہ و قوف قابل اولیوب من
غیر تعین کیم شعرندہ ابداع ایدر ایسہ
اشعرناس او دردیتمش . اشعار عربک افخری
اولمق اوزرہ (حسان بن ثابت) نک :

- (و بیوم بدر اذ برد و جوہم)
- (جبریل تحت لوائہم و محمد ا)

قولی قبول اولنمشدر . (امید) نک :

- (الاکل شیء ما خلا اللہ باطل)
- (و کل نعیم لا محالۃ زائل)

قولی اصدق اقوال اولمق اوزرہ ذکر
ایدلمشدر .

شعرک عند العرب عظمت قدرینہ
وقبلرندہ کی تاثیرات کلیہ و بلیغسنہ دلیل
عد اولنان و قایعدندرکہ حضرت فخر رسل
قرآن ایہ بعث بیور یلہرق افصح قبائل
اولان (قریش) . اسماع بیوردقلری سور

جہتہ (معلقات) نامیلہ ، مہورا اولان قصائد
معلومہ خواص اہل ادب . نزدندہ (مذہبہ
امری القیس) ، (مذہبہ ذہیر) (مذہبات
سبع) عنوانیلہ یاد ایدملری تعظیم شان ادب
نامنہ سر صفحہ بحث و مقال اتخاذا ایدلدی .
شعراء عربک اشعری کیم اولدبغندہ
اختلاف ایدلمشدر . سید البشر افندمن
حضرت لرینک حضور عالیلرندہ (امری
القیس) ک سوزی کچدکدہ (ہوقائد الشعرا
وصاحب لو اہم) بیورمشدر .

بنی غطفانک بر ہیئت سفارتہ - جناب
عمر - (حلفت ولم اترك لنفسک ریبہ)
(ویلس وراء المرء مذہب) بیتک وقرانت
بیوردقلری دیکر بر قطعہ نک قائلنی سوال
بیوردقلرندہ (نابغہ) نک اولدیغنی جوای
ویرلمسی اوزرینہ (ہواشعر شعرائکم)
دیہرک بنی غطفانک العالی بر شاعری اولدیغنی
بیان ایہ انلری تطیب ایلمشلردر . یہ
حضرت فاروق (ابن عباس) ہ کلمات غیر مأنویہ
سہیہ تابع اولیمان و قافیہ لردہ معاطلہ التزام
ایتیمان (اشعر الناس) ک شعرینی او قومق
امر بیورمشدر . کیم اولدیغنی جواباً سو -
رلدقدہ کندولریدہ (زہیر بن ابی سہم) در
بیورہرق صباحہ قدر شاعر مشارالیہک
اشعاری قرآنیلہ مشغول اولمشلردر . (زہیر)
مستحق اولیانی عمرندہ مدح ایتماممشدر .
بیت آتی بو مسلکتہ دلیل اولہرق ایراد
اولنیور .

- (وان اشعر بیت انت قائمہ)
- (بیت یقال اذا انشدتہ صدقا)

قائلی بولندیغک سوزک اشعر و اعلاسی
انشاد ایدلیدیکی وقت (صدق) صورتیلہ قبول
وتسلیم اولنانیدر . کذلک شعرک الکو زلی
تعلیات ایہ اثبات ایدیلانیدر دینیور . ایشته
بوکامبیدرکہ (بنو تمیم) شعردن (سلامۃ بن
الجندل) ہ شعرک ایہ بزى مدح و وصف
ایہ دیدکلرندہ آثار فعلیہ سنی کو سترکدہ
بندہ حقکزدہ لازم اولانی سویلم جوای
ویرمشدر .

(لید) ہ اشعر شعرا کیم اولدیغنی سو -
رلدقدہ اولاً (امری القیس) ی مرتبہ

افندمز مؤ کد اوله رق (ریح الیسع ریح الیسع) حدیثی ایله قراندیغنی تبشیرا یتشملدر .

(ابولیلی النابغة الجعدی) رسول الله

افندمز :

(بلغنا السماء تجدنا وجدودنا)

(وانا لجزو فوق ذلك مظهرا)

یتتی حاوی شعر نی انشاد ایلدکده جد

وجدمز سایه سنده سایه ایریشدک . ارتق

بونک فوقنده بر محل ظهور ایسترز . صورتنده

یت ابلاغی حاوی اولدیغندن (الی این

یا ابی لیلی) سؤال لطیفنه (الی الجنة یارسو-

ل الله بك) جوانی اوزرینه (الی الجنة

انشا الله) بیور یله رق شعرک (و لاخیری

جهل اذا لم یکن له) (بوادر تحمی صفوه

ان یکدرا) (و لاخیر فی حلم اذا لم یکن له)

(حلیم اذا اورد الامر اصدر) یتلرینه

واصل اولندقدده یاخود (لافض فوک)

(لایفرض الله فاک) صورتیه جائزه دعا احسان

بیورلمش اولدیغندن اندن صکره یوزاوتوز

سنه معمر اوله رق شاعرک بر دیشی بیله

دوشمدیکی مرویدر .

(ابن ابی شیه) حدیثندن اوله رق

روایت ایلدشدر . فخر عالم افندمز شرف

رفاقتلرینه مظهر اولان (شریره) امیه

بن الصلت) اشعارندن او قومسنی امر

ایدرك هر ایکی قافیه آره سنده دوامنی آرزو

ایلدکرینی اعلام بیورلر ایش . شووجهله

انشاد ایدیلان قافیه یوزه واصل اولدقدده

(هذارجل آمن لسانه و کفر قلبه) حدیثی

شرفصادر اولمشدر .

شعرک بو مرتبه شرفیه برابر فرض

اوله رق هیچ بر فضیلتی اولدیغنه قائل اولنسه

حضرت پیغمبرک مشرکین اوزرینه تبجید

و مأمور ایلدیکی جنودک اعظمی اولدیغنده

شیهه ایدیله مز دتمشدر . و بوکا دلیل اوله رق

(حسان) (شن الغطاریف علی عبد مناف

نوالله لشعرك اشد علیهم من وقع السهام

فی غبش الظلام) صورتیه وقوعبولان امر-

لری ایراد ایلدشدر . (حسان) بو فرمان

نبوی به جواباً (والذی بعثک بالحق نبیاً

لاسلنک سلسل الشجرة من العجین) دیدکدن

صکره یار رسول الله لسانم بکا اویله خیال
ایتدیررکه طاش اوسته قویسم باره لر قیل
اوسته قویسم آره لر ما آنده (انه لتحیل
لی ائی لووضعته علی حجر لعلقه اوعلی شعر
لحلقه) کلامنی علاوه کفتار ایلمسی اوزرینه
رسول اکرم افندمز (ایدالله حسانا فی هجوه
روح القدس) دیو دعا بیورمشدر .

ینه بو قیلدندرکه (عبده بن رواحه) به

شعدن سؤال بیور دقلرنده بر شیدرکه

سینه مده خلجان ایدر لسانم انک ایله سویلر

دیلمسی اوزرینه (قبلت لله ما آتاک من حسن)

(قفوت عیسی باذن الله والقدر) یتتی حاوی

اولان اشعارنی عرض ایلدکده (وایاک

قبلت لله وایاک قبلت لله) صورتیه محظوظیت

ابراز بیورلمشدر .

(یوم حنین) ده (انا لنبی لا کذب)

(انا بن عبدالمطلب) و (غار) ه دخولرنده

(هل انت اصبع دمیتم) (و فی سبیل الله ما لقیتم)

قول شریفلری منظومه موافق منشور شکلنده

لسان حقایق بیان نبویدن من غیرنیة شرف

ظهور ایلدیکی روایت ایلدشدر . هر تقدیر

موزون اولسه ده اقوال پیغمبری به شعر

اطلاق اولنه مز . و اساساً شعر مقصود کلدر .

قرآن عظیمک آیات عدیده سنده و برخیلی

بلغا عباره سنده اولدیغنی کبی قصدسز بر

توافقندن عبارتدر .

(زهیرک) (فان الحق مقطعة ثلاث) (یمین

وانقاد او جلاء) یتتی مقاطع حقوبی (وعبدة

بن الطیبک) (والعیش شج و اعقاق و تأمیل)

مصراعی خصال عالمی جامع نادره ادب

سوزلدر .

سجابه کرام تابین ذوی الاحترام و علماء

اعلام افندیلر مزک طبع لطیف و خلق ظریف

شعره مالک اولنلرنندن (حسان) (کعب بن

مالک) (عبده بن رواحه) ا کمل موجودات

افندمزک او صافنه حصر بضاعة ادب ایدرک

انوار رسالت شاعر لکنه تخصص ایلمش

ذوات مبعجه درلر . شیخین حضراتی ایله

حضرت عثمان قدرت انشادی حائر بولند-

قلری و جناب علینک بو اوچک اشعری

اولدقلزی مروی و آثار ایله ثابتدر . (خادم

النبی انس بن مالک) دن قدوم شرف ملزوم .
پیغمبری وقوعنده انصاردن بر خانه یوق .
ایدی که شعر سویلمسبون دیور وایت ایلدشدر
تابعندن و فقهاء سبعه دن (ابن مسعود)
وثقاة اصحاب حدیثدن (عروة بن اذینه)
(ورقائق) صاحبی نقهای مبرزندن (عبده
بن المبارک) حسن اشعار و انشاد ایله معرو-
فدرلر . ذوات مشار الیهمدن هر برلر ینک
آثار شعریه لر نی اشهاداً ایراده لزوم یوق
کو کسندده اولان کورلر مقصدنده (لابدلصدر
ان ینفث) مثلی کافیدر .

(اصمعی) (خلف الاحمر) (حماد الراویه)

(خلیل بن احمد) رواة شعرک اعاطمندرلر .

بونلرک هر بری اعرابک ارجوزه سی اولمق .

اوزره یکریمی اوتوز بیک شعر روایت

ایتمشدر . (شعبی) نک ایسترایسه تمکریر

واعاده بولنماق شرطیه بر آی شعر روایت

ایدرم دیدیکی مشهوردر .

شعدن بردات (مهدی) شاننده سو-

یلدیکم مدحیه بی بصره ادباء علماسنه عرض

ایلمک اوزره بلده مذکور نک اولو جامعه

واردیغمده یونس نحوینک حلقه سندن .

بیوکنی کوردمم . طبعاً اوراده توقف ایله

حالی حکایه ایلمد و مدحیه نک استماعی رجا-

سندده بولندم . (خلف) کدکجه ممکن اوله-

میه جننی جوانی ویریلرک انتظاره مجبور

ایدله دیور . آتفاً رواندن اولمق اوزره .

نامنی باد ایلدیکمز خلف زماننده ارباب علم

و دانشک بو مرتبه تعظیماً تنه مظهر اولان

شوداتدر .

(ابن الرشدک) آثار مؤلفه سنی تابوتنه .

دنک ایتدکلری یعنی تابوتی یوکتدکلری

دوه نک صرتنک بر یاننده مصنفاتی قوید-

قلرنی بالتصادف کوردیکی شیخ اکبر

حضرتلری فتوحاتده ذکر و حکایه ایله

متحیرانه (هذا امام وهذه اعماله) (یالیت

شعری هل انت آماله) بیور بیورلر . شوحال

قدر و قیمت عرفان اسلامیتده زمانیه نه درجه

عالیه اقران ایلمش اولدیغنی تعیننه حسن

مدار اولور .

(ابو یوسف القاضی) اکثر اوقات مجلس

رشیدده بولنوب تغنی زماننده فرح و سرور
یرینه احوال آخرتی تصور ایله حزن
وبکا اقامه ایدر اولملری اسرار عجیبه ابدن
صایلمغه لایقدر.

شعرك وحسن نظم وانشادك وبلا
تخصیص سوزك كمال تأثیرینه دلیل شكلنده
(جریر بن الحطیف) نك :

(من لم یحب ان انا آخر سرحه)

(هل انت من شرك المینة ناجی)

قولی ایراد اولنیورکه بومثلومعانی یه ارباب
اختصاصدن اولنلرك توپلرخی ایاغه قالدیرر
اشعار حماسندر .

كذلك (خاتم الطائی) نك :

(یری النجیل سبیل المال واحده)

(ان الجواد یری فی ماله سبلا)

یتتی استماع ایدن اهل ابدده حسیات سخا
اویانماق قابل دكلدر . انسانده وجد دینی
حاصل ایدر وقایع مؤثر ددن اولمغه درج
ایدلی . (یوم حنین) ده مجاهدین دیانتقرین
اسلامدن جناب رسول ایله ثابتقدم واعلاء
کلمه الله مقصدنده هم آواز و دم اوله رق قالدن
حضرت حیدر و جلم سمنده مصطفائی طوتر
اولدینی حالده عباس مکارم اثر و ابوسفیان
بن الحرث بن عبدالمطلب و اوغلی و فضل بن
العباس بن عبدالمطلب و حضرت پیغمبرك
حاضنه سی (ام ایمن) ك اوغلی ایمن بن عبید
ور بیعه بن الحرث بن عبدالمطلب و اسامة
بن زید بن حارثه در . مشار الیهمدن (ایمن)
جام شیرین شهادتی نوش ایلدکده بو حالی
مصور اوله رق (عباس بن عبدالمطلب شو
قطعه بی سویلمشدر :

(نصرنا رسول الله فی الحرب سبعة)

(وقد فرمن فرمنهم فاقشوا)

(واثمنا لا ق الحام بسینه)

(بامسه فی الله لا یتوجع)

حضرت پیغمبره حرب (حنین) ده
یدی کشی نصرت ایلدک . بونلردن حنان
قاجدی و بوزلدیلر . سکنز نیمز قطعاً آثار
تلم کوسترمیه رك الله یولنده اقتضا ایلدیکی
وجهه کندی قلیجی ایله اولومه قاوشدی .
(اصمعی دن) (ابو العینا) روایت ایلدشدر
بصره ده ذبرك سعادتخانه سنه اوغرامشیدم .

اولاد ذبیردن (اباریحانه) دینیلان و قدما دن
بر ذات اوزرنده شمله سی اولدینی حالده
قپوده اوتورمقدمه ایدی . سلام و یروب
بنده یانسه اوطوردم . اوموزی قر به لی
برجاریه جکزر ظاهر اولدی . قوجه اباریحانه
بونی کوزمکله یرندن دپره نه میه رك اختیار .
سز بر شی سویلمسنی رجا ایلدی . قزك
ارقه دن اقدیلرینك تعجیل ایلمکده اولد .
قلمی جوابنه بیجه حال دیدیکی اوله جمعی
صورتنده اصرار کوسترمسی اوزرینه لکن
اوموزمده قر به وارمکن اولمز دیمسیده
فائده و یرمیوب قر به بی شیخ صفا خاطر
کندی یوکلنه جکی بیان ایشمیه قزجغز
بلمجبور یه قر به بی براغهرق ایات آتی بی
تغنی یه باشلادی :

(فوادی اسیر لایفك ومهجتی)

(تقیضی واحزانی عليك تطول)

(ولی مقانته قرص الطول اشتباها)

(الیک واجفانی عليك همول)

(فدیته اعدائی کثیر و شتی)

(بعید و اشیاعی الیک قلیل)

بونی ایشتمسیه شیخ غلبه و جدو طر به
بر آه ایدرك قر به بی قالدیروب یردوردی .
قر به ده یرتلدی . شممدی بیچاره جازیه
اقدیلرندن تکدیر ایشیده جکی شو حاله
طلبنی اسعاف یوزندن اوغرامش اولدیغندن
نهر سندن چکدیکم دیواغلامغه باشلامسیه
شیخ ارقه سندن شمله سنی چیقاروب صاته .
رق پازرسیه بریکی قر به ساتون آلدی .
ایش بو حالی ایکن جناب مرتضی اولاد
گرامندن بابا اقدینك شو حاله مطلع اوله رق
(یا اباریحانه ظن ایدر سهم حق تعالینك
حقارنده) (فار بحت تجارتمه ما کانو مهتدین)
بیوردینی جمله دن اولدك دیدیلر . اباریحانه
بو کاکال ظرافت ایله خیر بلکه (فبشر عباد الذین
یستمعون القول فیتبعون احسنه) عدادندن
بولنیورم دیمسی مشار الیه حضرت تارینك فحک
واحسنلرخی موجب اولمشدر .

(مصعب بن الزبیر) (نعمان بن شیبه)
الانصاریه) نك قزی (مختار بن عبید) کزوجه
سی قیل ایلدیکی وقت حسب
مشركینك قتلندن اسلامی نهی بیورمش

اولمردن ناشی مخالف امر نبوت شو جرتك
وقوعنی خلق غایته چرکین کوزره رك مسئله بی
اعظام ایلمشلر و بناء علی ذك (عمر بن ابی
ربیع) ایات آتی بی سویلمشدر .

(ان من اعظم الکبائر عندی)

(قتل حسناء غاده عطبول)

(قتلت باطلا علی غیر ذنب)

(ان الله درها من قتیل)

(کتب الفتل والقتال علینا)

(و علی الغنائات جر الذیول)

دل آشوب برکوزك قتلنج اعظم
کیسائر دندر . زواللی بیکناه و باطل
اوله رق قتل ایلمش اولدیغندن اجر
ومکافاتی حقه ترك اولنور . حرب و قتال
کی احوال رجاله مخصوص حاصل دندر . دلبرانه
لازم اولان ادا اتك سورومکه اعتنادر .

حسن بن علی بن حسین حضرت لری
زوجهلری عایشه بنت طلحه یه امرك الکنده
کی لفظ طلاق استعمال ایلدکرنده یکر می
سنه در سنك الکنده و و بده حسن محافظه
ایلدیك بر شیتی بر ساعت بکاترك ایتکدن
طولانی نه ایچسون ضایع ایدیم ینه سزه
اعاده ایلرم دیو و یریلان جواب مشار الیه
حضرت لری صو کدرجه اعجاب ایدرك
سوزلرندن رجوع ایشلر در .

عقله حکمت و حسن جان و لاعب
واقضای دین و شریعتی جامع بر سوزدر .
مستظفر اعضاسندن قوزان زاده
حاجی

قوت در قس تاسیه

عسکر

بلمه اساتیزه ترجمه ایلدشیدر؟ فقط شممدی یه
قدرنه اصلی نه ده ترجمه سی منظور عاجزانه اولد .
مش ایدی . کچن کون قوت « ماقس » ك فضائل
عسکر یه دن باحث بر اثری اله کیدی . طیبی خلی
اسکیدر . فقط کندیسی اومؤلفات جیده دندر که
تخریبات زمان ، دکل هیات بیوعه سنه ، حتی بر
بختنه بر حرفه دنخی ایرات خال ایده بیلمکدن
عاجزدر .

فضائل عسکر یه ... سببی تعیندن عاجزم .
بلکه فتوحات اسلامی ده کوردیکم مأثر خارقه
جاست و جلادته شدت مجلو بیتمندر . بلکه

حضر ہر طرف کی جانب جبر کی طرز کی
امیر نوروز کی حلال الدین کی صلاح الدین کی
وہ کی سب کی میدان رزمہ :

آخر ن نہرتمہ . ہلاکین من العسل
واصبر علی احوالہا . لاموت الا بالاجل
مضمونیاہ ترانہ ساز ثبات و ظفر اولان الک بیوک
عسکر لردہ فضائل و کمالات مدنیہ نیک دخی الک
بیوک بی نیجیم امنس کورمکمن محصل فرط
انجذابنددر، عسکر لکہ فضائل عسکر یہ یہ مقتو۔
نیت درجہ سندیہ برحمت حس ایدرم۔

بناءً علیہ قوت ماقسک بو اثر بی مشتاقانہ نظر
مطالعہ دن کچیردم۔ مندرجاتی اوقدر بارلاق وحی
بعض مباحث خصوصہ سندن صرف نظر عن
ہر ملنک اخلاق و احتیاجاتیاہ اودرجہ متوافق
بولدم کہ نتیجہ سندیہ کی استفادہ پک ناقص قالہ جغنی
بیلدیکم و خصوصیاہ بویہ نیجہ آرزولرمہ حائل
اولس اولان قدر تزلکمی دائماً عارف و معترف
بولندیغم حالہ ینہ خلاصہ سنی - شوپلہ بر مقالہ -
چکہ - ہم کی فضائل عسکر یہ مقتولر ینک نظر
تقدیر لرتہ عرض ایتک جرأتندن کنندی آلہ مدم۔

برنجی باب [۸]

قوت ماقس اثر ینک برنجی بابنہ شوصورتاہ
باشلا یور :

« عسکر!... تختندہ نیجہ فضائل مستر اولان
بوکلہ نیک حقیقی معناسی تأسف اولنور کہ دائماً
لایقیہ اکلاشیہ میور۔ عسکر دینجہ عموماً کوز
اوکنہ بر محارب ، بر جنکا ورکلیر۔ بومرد فدا -
کارک بزم رزم ایچرہ کوستردیکی اطوار و افعال
دلورانہ لسان حیرت و ستایشاہ یاد اولنور۔ فقط
ینہ او عسکرک وقت حضرده کی خدمات و مضایاتنہ
عمان هیچ کیمسہ عطف نظر ایتمز۔ بر کرہ دشمنک
آتش پوسکورن طو پلری اوکندن چکلدیمی ،
عسکر انظار عامہ دہ کی شرف و اہمیتنی درحال
غائب ایدر۔ دہا طوغرو سنی سو بیلیم ، عادتاً
لزوم سزعبث برووجود عد اولنور۔ بر چوق زمانلر
مسعودانہ وقت کچیردیکی اوندن کوبندن آیرلدیغنے ،
غربتدہ بولندیغنے ، قلبنک اولانجہ محبتنی ضبط
ایدن الک سودیکی وجود لری فدا ایتدیکنہ کیمسہ۔
ہیج کیمسہ اہمیت و بر مزم... طوبلرک ساکتانہ
طوروشی ، داہیہ جنک وجدالک قرا و قصباتی
آلت ، اوست اجمہ یننی ، بلاد و نواحینک یازدہ
کزند و خسار اولایشی اولوزوم سز صانیلان وجودک
نمرہ وجودی اولدیغنی کیمسہ حسابہ آلمز... ہنکام
حضرده عسکر حکومتہ فائدہ سز بر بوک، مقابل سز بر
مصرف عد اولنور... ایشتہ افکار عمومیہ بو
سر کردہ در۔

[۸] بومقالہ دہ التزام ایتدیکنہ مضمند قوت
ماقسک اثر ینہ دائر التوق بر فکر اجالی و یرمک
اولدیغندن نقل ایتدیکنہ چلہ و فقرہ لری عیناً
دکل تلخیصاً نقل ایدہ جکزی عرض و تکرارہ
حاجت کورہ م۔

« بونکہ برابر بر یانین کمال دہشت وصولتہ
شرر نثار تخریبات اولدینی ، بر فیضان امواج
مہیبہ سیلہ ہر طرفہ قحط و موت ایرات ایلدیکی ،
بر حال نا کھظہور حضور و آسایش بلادی اخلال
ایتک استعدادنی کوستردیکی زمان عجبا ہر درلو
مخاطرات ملحوظہ نیک آغوشنہ الک اول کیم آتیلہ۔
جق ، ہر نوع موانع و مشکلات ایلہ فدا کارانہ
کیم مجادلہ ایدہ جک، بیک درلوصدہ یہ بیک درلو
تہلکہ یہ کیم کوکس کرہ جکدر؟.. اورتہ دہ ہیج
بر منفعت شخصیہ سی اولمدینی حالہ علاقہ دارانک
حمایت و صیاتی اغورندہ حیاتی (بوجہ اندہ یالکز
بر دفعہ اکتساب ایدیلن حیاتی) کیم اورتہ یہ قویہ
جقدر؟ میدانہ غائب ایدہ جک بر شیئی اولیان و بناءً
علیہ اورتہ یہ ہر کسندن صکرہ چقمسی لازم کلن
عسکر دکلی؟.. »

قوت ماقس عسکرک وقت حضرده کی اہمیتنی
ارائہ یہ بوضورتلہ ابتدار ایدیر۔ صلح زمانندہ
پک چوق کیمسہ لرجہ اہمیتسز بر نظرلہ کورولن
صنوف عساکرک خدمت حضر یہ لری نہ درجہ
قیمتدار اولدیغنی کنندیسنہ مخصوص بر لسان
مؤثر ایلہ تصور ایلور۔ قانلانقلری محرومیتی ،
باخصوص ترک تدکرہ ایلہ اردویہ وقف وجود
ایدن افرادک قبول ایتدک لری فدا کارلنی ، تر قیلر۔
ندہ کی امید سز لکی ، کواکلورک حانی ، رضا کو۔
ستردک لری احتیالاتک اہمیتنی وافغانہ مدققانہ
بلیغانہ ایضاح ایدیور۔ نفر اولسون ضابط
اولسون عسکرک سلک ممدسنہ وقف وجود ایدن
حمیت پرستانک ایجابندہ الک شدید، الک طاتلی حس لری
حس عسکر ی اغورندہ فدا ایلدک لری سویلور۔
دہا ای تصور مقصد ایچون بردہ فقرہ نقل
ایدیور کہ خلاصہ الحلاصہ سی شودر :

بوفقرہ دہ قہرمان حکایہ « ادوار » اسمندہ
اصل، صاحب ثروت ، کنج بر ملازم و کیلیدر۔
سائقہ ضرورتلہ فدای غفتہ مجبور اولمش بر
طالع سز قزی دوشدیکی چرک مدلندن قورتارمش۔
بر قاق سنہ آنککہ یاشامش۔ نہایت کنندیسی فقیر
دوشہرک قیزی ترک ایتمش۔ بر ایکی کون صکرہ
بو کیمسہ سز لک ، بو مضایقہ شدیدہ ایچندہ خستہ
دوشوب کونلر جہ کنندی بیلمہ مش۔ کوز بی
آجدینی زمان « فلوردت » ی (قیزک اسمیدر)
باشی اوجندہ بولمش۔ بوقیز آیلر جہ دلیقانلی یہ
باقش۔ ال امکیلہ قازاندینی پارہ بی آنک تدایوسنہ ،
اعاشہ سنہ صرف ایتمش۔ نہایت دلیقانلی اکتساب
صحت ایلمش۔ مدت مآذونیتی ختام بولدیغندن محل
مأمورینتہ فلورہ تلہ برابر عزیمتی منع ایدن و بیکانہ
حامیسی بولنان جنرالک ممانعت واقعہ سنی دیکلہ مک
ایستہ مہ مش۔ جنرال اصرار ایدنجہ فلورہ تی تکرار
کرداب فحش وردائتہ ترک ایدہ مہ جکنی ، بو
اغورده ہر شیئی حتی جنرالک حمایتی سنی ، تر قیسنی ،
مسکنی بیاہ فدا ایدہ جکنی سویلمش۔ تام خدمت
عسکر ی بدن استعفا ایدہ جکی صرہ دہ جنرال :
« اوحالہہ برنامہ وسیل انسان اولیق ماہیتنی دخی

غائب ایدیور سکز۔ چونکہ خدمت عسکر یہ دن
استعفا ایتکلہ دشمن فارشینہ کیتکدن استنکاف
ایلمش اولیور سکز « دیش و اسپانیایہ متوجہاً
حرکت ایتک اوزرہ بولان بر آلایدہ بر ملازملغہ
تعیین ایلدیکنی ناطق امر نامہ بی ادوارک یدینہ
تودیع ایلمش۔ بوضوک ضربہ ادوارک اختیاری
سلب ایتمش۔ وظیفہ اغورندہ کنندی سعادتنی
بخیار لغنی ، فلورہ تک امیدنی حیاتی فدایہ مجبور
اولمش۔ دلیقانلی محاریہ یہ کیتمش ؛ قیز ایسہ نہ
تکرار عالم فحشہ آتیلمغہ وجداندہ مساعده ،
ندہ تدارک اقوات ایتکلہ کنندی قدرت بولمہ مہ۔
رق بر خستہ خانہ گوشہ سندیہ ترک حیات مستعار
ایلمش.....

قوت ماقس بومؤثر لوحہ دہ حس عسکر ینک
الک شدتلی حسابانہ ، عشق و محبتہ ، رقت و مرحمتہ ،
شکر و منتہ ، آرزوی سعادتہ ، خوف فلاکتہ
نصل بر رغبتہ مطلقہ ایلہ غالب کلدیکی و بر عسکر
ایچون وظیفہ عسکر یہ نیک و وظائف سائرہ انسانیہ بی
- ایجابندہ - نہ بیوک بر قوتلہ نظر دن اسقاط ایتدہ۔
یکنی و ایتمی ایجاب ایلدیکنی کوستردکن صکرہ
وقت حضرک اہمیتنہ نقل کلام ایدیور۔

دور مسالمتک زمان سفر ایچون بر دورہ تہیات
اولدیغنی ، طالع حر بک ہنکام صلح و راحتندہ
ایدیلہ جک تعلیملر سایہ سندیہ تأمین ایدیلہ بیلہ جکنی ،
ایلمک تجربہ بی میدان محاربتہ دہ اجرا ایتکدن نہ
بیوک محاذیر تولد ایدہ جکنی بر لسان حکیمانہ ایلہ
نظر دقت اوکنندہ تجسم ایتدیر یور۔ بوندن بشقہ
ضابط ایچون وقت حضر مساعده ، مدید بر زمان
تحصیل اولدیغنی ، بر ضابطک آنحق بوزماندہ آثار
عسکر یہ حقندہ اجرا ایدہ جکی تنبغات و مطالعات
ایلہ تأمین کمال ایدہ بیلہ جکنی سو یلور۔ اثبات
مدعی ایچون دہ « ژا کینو دو پرسل » لک بر اثر
مشهورندن عبارہ آتیہ بی نقل ایدیور :

« بر ضابط دوشہ جکی مشکل موقعلردن فرجہ
« یاب خلاص اولہ بیلیمک ایچون یالکز تجربہ دہ
« کافی دکلدیر۔ زیر حیات بشر اودرجہ قیصہ
« بو بوکا مقابل احوال و مواقع اومرہ بہ فر قیلدر کہ
« الک تجربہ بی بر ضابطک دخی دائماً اولجہ دوشد۔
« یکی موقعلرک تمامیلہ عینی بر موقعدہ بولنسی
« ممکن اولہ مزم۔ بناءً علیہ مطالعات و تنبغات
« عسکر یہ سی واسع ، نظریاتی مکمل دکلسہ اتخاذ
« ایدہ جکی خط حرکتی ، تثبیت ایدہ جکی تدابیری
« تعیینندہ دوچار تردد اولسی محققدر۔ حر بدہ
« ایسہ تردد اصلاً جاز دکلدیر »

قوت ماقسک وقت حضرده بولدینی الک بیوک
وجوہ اہمیتدن بری دہ اردوجہ ضبط و ربط
عسکر ینک تائید و تأمینتہ اولار مساعده و خدمتیدر۔
قوت بوداعسی اثبات کافتندن وارستہ اولدیغنی
بیان ایلہ یالکز بیوک فرہ دریقک جنرال لرتہ ویر۔
دیکی نصایح میانندہ : « اوزون سورن بر حرب
اردونک ضبط و ربطنی گوشہ تیر۔ بر مملکتک معوریتی
ایسہ عسکر ینک کمال انضباطنہ مستنددر » جملہ لری

ومازکی دوشامبرایک « ضبط و ربط عسکری بر اردونک روحیدر » سوزنی در میان ایدیور. فضائل عسکریه به مقدمه مقامنده سردواتیان ایدیوکی بوسوزلره قوت شوصورتله نهایت ویریور: عسکرلر مزه الفایچون یازیورم. شومقصدده وصول ایچون صرف مساعی واقدمات ایسه یالکز برتک اساسه استناد ایتکده در، اواساس شورد: یوحیات فانیه ده مسعود وبختیار اوله بیلیمه نیک یکنه چاره سی انسانک کندی حالندن، کنندی کندندن خشنود اولسیدر. بلکه عالم دیکرده سعادت ابدیه استحصالی طریقده بودر. انسانلرک قسم اعظمی بختیارلنی برطاقم خیالات ایچنده آزارلر. حال بوکه بن آتی بالذات کنندی قلمبده، وجدانمده بولغدهیم »

سکز باب اوزربنه مرتب اولان کتایبک برنجی بابی بومقدمه به حصر ایتدکن وعسکرلر ایچون وظائف دینی ایفای لوم قطعسندن بحث ایلدکن صکره قونت ماقس فضائل عسکریه نیک برر برر تعداد وتعریفنه ایتدار ایدیور:

ایکنجی بابده عزل وفدای نفسی، قناعت عسکریه وترک منفعت شخصیعی، جسارتی، صداقتی، غیرت فداکارانهی — اوچنجی بابده استحقاق نفسی، اطاعتی، تواضع ومحوی، تعظیم ورعایتی — دردنجی بابده صبر وسکونی، شطارت و تهور لکی. دوام و وثاقی — بشنجی بابده توکل، متانت وتحملی. تسامیت عسکریه یی، استخفاف حیات وشجاعت شیرانهی — آلتنجی بابده عنو ومروقی — یدنجی بابده زمانک صورت استعمالی — سکزنجی بابده علو جنبانی وصف ایدیور و اثرینی ام الفضائل اولان بو خصلت جلیله ایله مسکی الحتام ایلور.

مقاله مزک عدم مساعدسته مبنی بز بوراده یالکز فضائل اساسیه عسکریه یی محتوی اولان ایکنجی بابک برخلاصه سنی انظار مطالعین کر امه عرض ایدرک ابواب و فصول سائرته نیک یالکز مفصلاجه برفهرست قیلندن ماهیت مندرجاتی اجمال ایتکلر اکثفا ایله جکیز:

(ایکنجی باب)

۱ — عزل وفدای نفس

بوفصلده قونت ماقس سالک عسکریه انتساب ایده جک کیسه نیک درعیده اتمی لازم کلن فداکارانی اورته یه قویور. دیورکه:

عسکر اوله جق، عسکرلرک وقف حیات ایدر. جک کیسه نفسندن، عائله حیانتندن، حتی تأهل ایتک جوانی چوجق صاحبی اولقی ذوق واملرندن واز یکمیلندر. بوواز کیشی، بوفندا کارلق نه سوزشلی برحالدر! بو جریئه التیام ناپذیر نه قدر دریندر!.. صحیفه حافظه دن سلیم سی ممکن اویان

خاطرات صباوت تکرر ایتدکجه اویارده ده تجدد ایدر. بروالده نیک نوازش مشفقانه سی، بررفیته نیک کریمه عاشقانه وسرزنش سودا پرستانه سی خیال اوکسندن محرق بر کیشیه کچدیکی زمان قلمک صیقله دینی طوبیولور. ایشته عسکر بونلرک هپسه قانلانجه قدر.

اختیار پدربنک مدار محض معیشتی، والده سنک دستکیر منفردی، زوجه سنک حائی یکنه سی، چوجق لرنیک مرئی فریدی اولان برکیسه عسکرلرک وقف وجود ایتمه میلدر. چونکه آرتق حرکتنه، سر بستینه کنندی صاحب اولیه جق، بر عمان وسیع اورته سنده کرد باد طالع کنندی سنی نره یه سوق ایدر سه اورایه کیده جکدر. دکره دوکولن بر ایرمق کبی حیانتک صورت جریاننده منسلب الاختیار بولنه جقدر..

جانی لزومندن فضا له سون، بو حیات فانیه یه آرزوق اشتیاقی اولان کیسه لر دخی عسکرلرک کیرمه میلدر. چونکه بوحسده، بو یارادیلشده آدملر اولومدن پک زیاده قورقارلر. خوف مات ایسه عسکرلرکده هم تهلکدن غیر خالیدر، هم ده زبونی اولان کیسه نیک بتون ایامی زهرلرک کفایت ایدر.

حاصلی عسکر عائله ذوقندن عائله حیانتندن کچملی، اندیشه موتی اشتیاق حیاتی فکرنندن چیتار. ملی، بو عزم و جزم فداکارانه بوقصد و قرار مردانه ایله سالک مقدس عسکریه یه انتساب ایلیدر. ایشته «عزل وفدای نفس» فضیاتی بودر. بوفضیلت کرچه پک بیوک فداکارلرله استحصال ایدیلر. فقط برکره استحصال ایدلیمی مرور زمانله درعیده ایتدیردیکی محرومیتلره متقابل کایله جک مکافات سعادتق ویرر.

عسکره بومزیت لازمدر. چونکه آتی کوزه آلدیره مامش اولان عسکر حقیله حسن ایفای وظیفه یه مقتدر اوله منر. کسوة عسکریه یی کیسه درعیده ایتدیکی وظائف اودرجه مهم و نازکدرکه تأثرات وتفکرات سائرده یه اصلا تحملی بوقدر.

۲ — منفعت شخصیعه دن تجرد

قناعت عسکریه

قونت ماقس اندیشه منفعت شخصیعه نیک حیات عسکریه ایله قابل تألیف اوله میه جفنی پک اطرافلی ایضاح ایدیور. کرچه افادات واقعه سنک برقمی فرانسه عسکرینک احوال وعادات خصوصیه سنه عائله ایدر ده هیئت عمومیه سی هرملنک عسکرینه شاملدر. از جمله قونت ماقس دیورکه:

عسکر «منفعت عمومیه» یه متعلق اولان وظائف عسکریه سنندن بشقه هیچ برشی بیامز؛ هیچ برشیته باقیه منر. نه ثروت، نه رتبه، نه شهرت قیدنده در. منفعت شخصیعه سی اونوعش کیتشدر. بروظیفه طایمش، اکا وقف حیات ایلشدر. هر برده معاشات عسکریه نیک نه تیاس ونسبده اولدینی معلومدر. عسکر بونکلر برثروت چینی خاطرینه بیله کتیره منر. حتی ثروت ذاتیه سی

اوله دخی آتی تزیددن صرف نظر محافظه سنه مقتدر اوله منر. زیرا بالذات او ثروتی اداره ایتسه وظیفه مقدسه عسکریه سی مانعدر. بیکنه ایله اداره اولنان برثروتک عاقبت نه حال کسب ایدر جکی ایسه اوزون برنامله محتاج دکدر.

یارتیه جیتی... بشقه برمنکلده بالنسبه غایت سریع برصورتده وار یله بیله جک برموقعه عسکر پک بطی، آهسته برصورتده ایریشیر. بر قناعت تامه ومنظمه صحیفه آمانتی ترین ایلشدر. ترقیدن زیاده وظیفه سنی دوشوتور. سنی وظیفه سی اغورنده ترقی سنی ندا ایتش پک چوق عسکرلر بولنور. (هله نفرلرده شواهل سنک، شوغرض سزلق دها پارلاق برصورتده نظره چارپار. خدمت عسکریه سوداسیله اردو یه وقف وجود ایتش یکیتلر کوریلورکه صحیفه آمال صافیله لری ترقیات مادیه شابه سنندن کلیاً آزاددر)

فضله برقاچ غروش کلیرنی آرقداشلر یله تقسیم ایتک. او شرفه رفیق فداکارینک دها لایت اولد بغندن بختله کنندی رتبه سنه بدل آنک ترفیع رتبه سنی نیاز ایلک، قدرت قلبیه و علمیه سنی مواقع عالیله صاحبی برچوق اهل قلمه معادل بلکه فاتق کوردیکی حیده رتبه عسکریه سنی بالعکس لیاقتنک فوقنده عدا ایتک عسکرلر مخصوص وسرنامه منری تشکیل ایدن منریت مهمه یه متفرع اوصاف جیله دندر.

بلکه بولوجه بعضلرینه خوش کورونمز. آنلره شوجوابی ویریرم:

«منافع واذواق حیاتیه دن تجرد نسبتنده اکتساب ایدلن فکر عسکریه بر سعادت وجوده کتیررکه ثروتجه. شرف ورتبه جه. ترقیات اجتهاد عیه جه تصادف اولنان محرومیتلره. بطایئتله بالغاً مابلغ تا بیل ایدر. عسکرلرک بیکنه اولانلرک قیدسزلیق بلکه ده حسد نیک صورتنده تلق ایدر. جکاری بوفکر عسکریه غایت قیامدار فقط نادر بر فلسفه درک ایتدی حیثت بالجه صفحت وتجلیله

تدککل حصر... ایدر ایدر...

۳

قوت... صورتله اداره لسان ایدیور:

یوزباشی «ژا کینودوپرسل» | فن وتریح عسکریه | عنوانی اثرنده جسارت عسکریه یی اوچ قسمه آیریرلر: (۱) مزاج دینی دن متوله جسارت (۲) عزت نلندن متوله جسارت (۳) انضباط و مطاوعت عسکریه دن. س وق تسلیم وامتالندن. میناک وناظرته آیشته نلندن متوله جسارت.

بوتقسیم پک مصیدر... وقت... هنکام سفرده دخی جسارت لازمدر. بناء علیه ماهیتی ومنهی اعتباریله «ژا کینو دوپرسل» تک تقسیمه ی محافظه ایله نوعاً جسارتی یکی یه آیرر جفم:

برای حذر و متحرکه. دیگری جارت منفرد، جارت مشترکه محاربه شده، حرکات عسکر یه ده. حضری سفری خدمات شاقه مجتمعه ده کورلد. یکی وجهه عینی زمانه بر جوق اشخاص اوزرینه اجرای تأثیر ایدن بر سبب مؤثردن تولد ایدر. لک عافانه تعیین اولنان تدبیر لر، لک ماهرانه ترتیب ایدیلن پلانلر آنک معاوتی منضم اولینجه حکم سز. نینجه سز قله جفندن جارت مشترکه اردونک یدین موفیتی، عسکرک استناد کاهی، شان و شرفی، سعادت و استقبالیدر.

جارت مشترکه اطرافه سرایت و فرقی مجاوره بی مجبور امتثال و تبعیت ایده چکی جهتله پک بیوک تقدیر و آفرینلره سزادر، قیمتیدر، اهمیتیدر. هر عسکر آرسه تولد ایده چکی حیات نجبه بطله کثانه. حضری، سفری. حرکات و موفقیات عظیمه نك روحی مشابه سنده در. بونی تاریخک هر حقیقه سی اثبات ایدر.

جارت مشترکه نافع، شایان تحسیندر. نجابت و علویت اوزرینه مستنددر. نتایج حسنه سی دخی علو بنیه متناسدر. فقط دیگر بر نوع جارت وارد در که لزومی جارت مشترکه دن آشنای اولما قله برابر قدر و شرفی بلکه اکا دخی فائقدر. بو جارت جارت منفرد در. فدای نفس جارتی، اطاعت جارتی، صبر و تحمل جارتی، توکل جارتیدر. عسکر لک لک شانلی و لک مشکل اوصاف و فضائل جارتیدر.

بو جارتی دخی یکیدن ایکی یه آیره بیلیرز: (۱) آثاری ظاهر و بناء علیه تقدیر و تحسینه نائل اولان جارت (۲) آثاری مکتوم و بناء علیه قیمتی انظار عالمدن مستور قالان جارت. بونلرک ایکیسی ده قیمتداردر. ایکیسی ده اردونک منافعه خادمدر. فقط قوتجه ایکنجیسی برنجیسه فائقدر.

واقعا برنجیسی کوستردیکی حسن مثاللر اغانه. سیاه انضباط و مطاوعت عسکر یه نك لک قوتلی اسا سیدر. عسکر آرسنده تمایلات و حسیات حسنه منبیدر. مسعود و آسوده نشین اولانلری حس غبطه ایله تهییج ایدر: فلاکتزده لره امید ایله جارتخشا اولور: عدم سرور و اضطرابی شوق و فعالیت قلب ایدر: شکایتی سکوت ایله اورتر... فقط بو موفقیاتی اظهار ایدنجه تقدیر لرله، ستایشلره مکافاتلره مظهر اولور.

حال بوکه جارت منفرده مخفی آتی تولید و اجرا ایدن قلب کر یمن، وجدان مستقیمدن بشقه بر پرده نائل تقدیر و مکافات اولمز. حسب القدر یا سلبی موجب اوله جق احوال و معاملات دوچار اولمش هر درلو امیدلری کسپلمش، کیمسه بیله دن کیمسه آجیمه دن کیمسه یه سو بیله مدن ناقابل تعمیر فدا کارانه لره مجبور بت کورمش، بو کبی دها بیگ درلو احواله اوغرامش لک یکیت بر جوق عسکر لر ضعی و ضیمه عسکر یه سنه و فف حیات ایله بارکران فلاکتی سا کثانه بر دوش

تحمل ایتمکه، هیچ بر ضرر کور مامش کی کافی الساء. بق بو مسلك مقدسه جانسپارانه خدمته ثبات کوسترمکه، مودوع دست غیری اولان خدماتی کابینی ایفاده فنور سز بر متانت اظهار ایلدکه اقدار ایدن قوت ایشته بو ایکنجی نوع جارتدر.

بو جارت مردانه و نجیبانه بی کوسترنلر او حمیتمدان در که اومدقلری مکافات بو جهانه عائد دکلددر. آنلرک طالعی فدا کارلر بی بر دوست قولاغنه دخی سوبیله ماملری، حیاتلر نیک ظلمت ایشنده کچمنی، ممانلر نیک بجهول قالمه سی، اسملر نیک اونوتلمه سی ایسته مکده در. آنلر بونی بیلیر لر. حتی بر جوق دفعه بأس و فتور قلبلرینه هجوم ایش، نومیدی متاتلر بی قیرمق ایسته سدر. اوزمان بو جارت، بو عالیجنابانه جارت قارشیلر. یه چیقهرق:

« شکایته حقکز یوقدر. چونکه بو جهانده بر اعتقاد و وجدانکز، جهان دیگرده دخی معین و ناصر کز اولان الله کز واردر! » خطایله صلاح بت مردانه لر بی قور تار مشدر.

۴ — صداقت عسکر یه

قوت ماقس بو یونجه ده هر عسکرک متبوع مفخمی وقانون تاجداری نامنه ویردیکی عهد و میثاق سدا. قندن بحث ایدیور. بر عسکرک متبوعنه و قانوننه بلا تردد ولا تدقیق لزوم اطاعتی کوستر بیور. عسکرک مباحث سیاسی ایله اشتغالی قطعاً رد ایدیور. « بو اشتغال قدر بر عسکرک وظیفه اصلیه سنه مغایر برشی یوقدر. عسکر امر اولی الامر به بلا ملاحظه اطاعت ایتمکه، آمر نیک کیتدیکی یول ترده سی اولدیغی دوشونکیزین اتباع کوسترمکه، مرکز صداقتدن ذره قدر و هیچ بر سبب و وسیله ایله انحراف ایده مامکه مجبور و ما. مورددر « دیور. تأیید مدعی ضمیمه مارکی دو شامبرایک شوسوز بی نقل ایدیور:

« عسکرک نه مجتمعا نه منفرداً حق تذکر « و تقیدله مالک اوله ماملری و عموم عساکرک امر « اولی الامر به بلا ملاحظه و لاتانی اطاعته مجبور « طو تملری عسکر لکده بر قاعده اساسیه در. » بعده شوصورتله تمهیداته دوام ایلور: « بوقاعده قبول ایدلیه جک اولسه قوه عسکر یه. مزندن وحدت منسب اولور. بلا وحدت ایسه فرانسه بی اعضاسیله ستر و احاطه ایدن و داخله خارجاً حمایه و محافظه ایله بن اوجود عظیم قوتی قدرتی زوال بولور... »

« عسکرک مواد سیاسی ایله اشتغالنه جواز ویرنلر اردونک محو و انقراضه. مکنت حکومتک زوال و اندراسنه آرزو کوسترمش و خصامزک لک بیوک براملنه خدمت ایش اولور لر... »

قوت ماقس بو یونجه اوزاتیلور. عسکرک افکار سیاسی ایله اشتغالنه بأس کور مامک ایسته ینلرک رأیلر بی فکر لر بی قوی، متین، غیر قابل اعتراض دلالت ویراهین ایله جرح و باطل ایلور. اثر سیاسی معلوم نك بر جوق مضراتی

تعداد ایتدکن صکره فنون عسکر یه نك و سعنی میدانه قویه رق بر ضابط ایچون آثار عسکر یه مطالعه سی. صوک درجه الزم و خدمات موکوله سی آرسنده اخلاص ایده بیله چکی مطالعه مذکوره یه بیله کفایت ایتیه چکی امر مسلم ایکن بود اثره دن خارج آثار مطالعه سنه صرف زمان ایتمک نه بیوک وظیفه سزک، نه غریب مسلک سزک اوله جفی کوستر بیور.

حکومتک هر حرکتی مصیب بیلدک، قام حکمداد. ریده بولنان ذاتی اردونک قوماندان اعظم و یکانه. سی طایبق، حکومتک مدافعه ایتدیکی حتوفه رعایت ایدنی دوست تعرض ایدنی دشمن عدالتک، حاصلی عندالایجاب متبوع مفخمی دولت و مملکتی اغورنده مردانه و جسورانه فدای حیات ایلمک صداقت عسکر یه نك باشلیجه اساسلری اولدیغی سو بیلور و بوضورتله شوبحث مهمه خاتمه چکیور.

۵ — غیرت فدا کارانه و دستدارانه

قوت ماقس بو خصلله صداقتی آیر بیور. صداقت بروظیفه، بر تعهد اولدنی جهله دیگر نك بو اعتبار ایله اکا فائق بولندیغی بیان ایدیور. دیور که:

« بر حرکت نه درجه جسورانه جانسپارانه اولورسه اولسون آتی اجرا ایدنک اختیار ذاتیسی ایله وجوده کلش ایسه غیرت فدا کارانه در والا اطاعت و صداقتدن عبارتدر... جنرال قله بر (سن و لووار) طابورلرندن بر نیک قوماندانی اولان شوواردنه: « نلان بره کیدیکز و مبعیتکز له برابر اوراده ترک حیات ایدیکز » امر بی ویر. مشدی. شوواردن « باش اوستنه جنرال! » مقابله سنده بولندی. کیتدی و معیتله برابر امر اولنان موقعده اولدی.

بوسایه ده رجعت حالنده بولنان فرانسه اردو. سی قورتلدی. مذکور طابورک بو حرکتی شیعا نه در، قهرمانانه در، فقط اثر « غیرت فدا کارانه » دکلددر. بو عسکر لک هبسی اولمک اوزره کیتد. کلر بی بیلور لر دی، لکن اردو اغورنده فدای حیات ایچون امر آلشردی. کندیلرینه بومصری ویرن آنلری مملکتلری ایچون بر « غیرت فدا کارانه » ابرازینه سوق ایش ایدی. بناء علیه دولت بوفدا کارلر لینه دائم متشکر در. یالکز. مادام که امر آلشردن، شو حرکت فدا کارانه بی وجوده کترین حس اطاعتدن وظیفه دن عبارتدر. بو ایضا حدن مقعدم اطاعتک، وظیفه نك قیمتی کوچلتمک دکلددر. اوقیت خلل و تناقص بولندن عایلدر؛ اردونک استناد کاهیدر؛ شرفیدر؛ افتخاریدر. یالکز « غیرت فدا کارانه » ایله فرقنی کوسترمک ایستورم. »

ایضاح مقصد ایچون قوت ماقس بر قاپ مثال ذکر ایدیور. جنوده بالنسبه غایت آز بر قوتله تحت محاصره یه آلنان دشمن عسکر بی تارومار ایچون کندی اختیار یله معیتنده کی عساکر موجوده قلبه بی بالاستصحاب اردو کاه خصمک لک غایه لک

مجبور در. چونکه بوعتماد ایله حقنده اگ بیوک برالغات وتوجه کوسترلشدر. بیکلرجه. یوزلرجه آرقداشلری آردسندن آمری کندینی سچمش. کندینی شایان امنیت بولشدر. آنک بولمغه. بوقیمتلی توجهنه مقابل وقت سفرده هر درلو بخا. طرات واحتمالاته وزمان حضرده حسد. غرض اهانت، افتراکی انواع حالاته قارشلی وجودینی غیرتی او امره سر، فدا ایتمکدن چکینک حیمتلی برعسکر ایچون ممکناتیدر؟

اوافق براعتادک عهده حیمه تودیع ایتدیکی وظیفه بویله اولورسه آرتق برولی نعمتک. باخصوص پرورده عنایت اولدینی حکمدار بنک منفعتی اغو. رنده نصل جانسپارانه افنای حیات ایتمک لازم کلهجکنی دوشوشولمیدر. ایشته اشخاص حقیقیه لهنده کی «غیرت فداکارانه» نک اگ قولیدی. اگ مقدس و قیمتداری بوضورده تحلی ایلر.

قوت ماقس برنجی بابی بوراد بیتیریوروسمند حامة خارقه نمانی اوچنجی بابک مشتمل اولدینی استحقاق نفس، اطاعت، تواضع و محبت. تعظیم و رعایت وادیلرنده جولان ایتدیرمهک باشلابور. برکله سنک ترکنه قیامیه حق برتصویر بلوغ. براسلوب عالی ایله بوفضیللمی نظرانباوه اوکنده تجسم ایتدیریور. اونه شیوه. اونه کمال، اونه تدقیق موشکافانه در.

چه فائده که مقاله منک وسعتی حدمطلوبی تجاوز ایتمی بزلی بونظر دقیقه بینک مشاهدات خردفر. ساسنه ترجان اولمغه دوامدن منع المکده در. بناء علیه شمیدیک. بالاده دخی عرض المیدیکز وجهله. ابواب و فصول سائر نک بالکمز ماهیت محتویاتنه بر نظر سریع اجالی عطفیله اکنفا ایله جکمز:

(اوچنجی باب)

بواب «استحقاق نفس» فصلیله باشلابور. مؤلف عسکرک نفسی حقیر کورمی، صورت معیشتی لیاقتیه متناسب بلکه فائق بر شرفی معیشت نظریله تلقی ایتمی لازم اولدینی کوستریور. « بوندن مقصد من حاشا عسکره حقارت اسناد ایتمک دکلدرد. لباس عسکری حاملنه شرف ونحوه بت ویرر. برقهوه جی چراقلغنده اون پاره بنششه تنزل ایدن کویلو عسکر لباسی کینجه آلونلره عدم تنزله باقار » دیور. بالکمز بر عسکرک نفسی دیگر لریله مقایسه یه قالدیشمسته کی محاذیری اراؤه ایلور. استحقاق نفسی هر رتبه ده کورمک ایستور. « رتبه بیودکجه نه ایچون کسب غرور ایتلیدر. انسان هر رتبه ده مملکتته اردویه خدمت ایده بیلیر. حتی بیوک رتبه لرده بو خدمت ده آاز بر زحمت، ده بیوک بر سهولتله ابراز ایدیلیر. بوجهته مادونه نظر تقدیر و ترجیح ایله باقلیدر » دیور وبعثه:

م کندکزی حقیر کوریکیز. برابرجه باشامغه مأهور اولدیفکمز سلاح آرقداشلریله آره کزده

اغورنده حیات قیمتداری بلا پروا وبالاختیار یانغینلر ارسنه، طوفانلر ایچنه آتمغه تردد کوستر مین افراد عسکرک شو حرکت و صولت فدا. کارانه و عالیجنابانه لری دخی « غیرت فداکارانه » نک اگ بلند طبقه لرینه زینت و شرف و برر مأمورمردا نکیدن بولدیغی ایما ایلور.

هر صنفدن ضابطانک. مقابلنده علی الاکثر هیچ بر مکافات کورم دکلری زمان واستعداد لری صنعت و تجارت، استحصال موقع و ثروته صرف ایلمش اولسه لرنکندیلرینه بیوک بر ثروت، عالی بر موقع شرف تأمین ایده جکلی قویاً مأمول بولدیغی حالده اوکی منافع شخصییه اصلا نظر اهمیت عطف ایتیره رک اولانجه قابیلرینی، غیرتلی یی، اثر لری، ذکالری، زمانلری اردونک تأمین منافعه حصر ایتلری، عسکرک تربید کالاتنه خادم ایشلره وقف ایللمری « غیرت فداکارانه » دن معدود بولدیغی سولیلور. [۲]

ما فوقک معامله سته، اقداماتک شو وقتدیره اوغرادیفنه، ثمرات همتک پک آرزو لردیکنه... حاصلی هیچ بر حاله هیچ بر شیده باقیه رقی اردونک اگ کوچک بر منفعتنه خدمت ایچون نظر دن اگ مهجور بر کوشده، ملکک اگ بعید بر نقطه سنده کوندوز اقساملره قدر سی و غیرتی، کیچه صبا. حله قدر جوهر ذکا و قابیلتی صرف و فدا ایدن وجود فداکاری کوز اوکنه کتیریور. « ایشته علوغیرت فداکارانه! ایشته حیمت خارقه وطنیر. ورا نه! ایشته عسکر ایچون بر مشق مقدس تقلید! » دیور.

§

قوت ماقس بویجه مطالعات آتیه ایله نهایت ویریور:

« غیرت فداکارانه اشخاص معنویه حقنده کور. سترلیدیکی اشخاص حقیقیه حقنده دخی کوستریله بیلیر. بو حالده سائق منتدراق، شکر گذار لدر. انسان ایچون کوریدیکی بر ایلکک مقابلتی « غیرت فدا. کارانه » طریقیله اوده ملک نه طالتی بر اختیار لندر... غیرت فداکارانه نک شو صورتی حس تشکر دن بشقه اساسلره دخی استناد ایده بیلیر، بولردن بری اعتماد در. آمرینک مظهر اعتمادی اولان بر عسکر اکا قارشلی ابراز غیرت فداکارانه یه

[۲] عسکر میاننده کی ارباب قلمک کندیلری ایچون بلکه ده بارلاق ده شایع بر شرف و شهرت تأمین ایده بیلرجه فقط مسلک لرینه نسبتی اولیه جق آثار ادبیه یه صرف همت و مثلاً حسی خیالی رومانلر ادبی تصور بر لر عاشقانه شعرلر شا عرانه مقاله لرله اجرای نشریاته غیرت ایده جک یرده بولرک حقلرنده حصوله کتیره جکی صیت و شهرت شایه بی فدا ایدرک ماسعی عظیمه و جدیه. لری مقابلنده عسکرک منفعتنه جدا خادم کوچک و فقط مسلک لریجه قیمتلی اثر لره قناعت کوستر. ملرنده کی قدر و قیمت قوت ماقسک شو افاده سی پک کوزل تصویر ایدیلور،

نقطه سته آتیلان جفرال « سولت » ک — یدنده کی اوراق مهمه بی دشمنه ویرمامک و جفرالنه ایصال ایلمک ایچون خصم معقبک کندینی در دست ایدر. جکی بر صر ده بلا پروا آتی دکزه سورن و بو سایه ده هم دست دشمندن قورتمغه هم اوراق قلعه یه ایرشدریمکه موفقی اولان بر سواری ضا. بطنک — آفریقاده دشمنک تا آتشی آلتنه صو قولورق قوتی تحقیقه کیمک اوزره عرض خدمت ایدن اوچ جزایر عسکرک ینک حرکت لری « غیرت فداکارانه » به نمونه اولورق اراؤه ایلور.

[حیمت عثمانیه نک بو خصوصده کی تجلیاتی نه قدر شععه لیدر! تاریخ عسکرک کوزدن کچیرلسه، محاربات واقعه من تفصیلیله ضبط اولمسه صحیفه بولمیز که « غیرت فداکارانه » به بر قاچ مثال عرض ایتسون. وقعه کورلر که بر قاچ خادم فدا کارک دین و دولت اغورنده کی غلیان حیمت لرینه وسیله ظهور اولسون. ده اطوغربی آرانلیر سه شهرت شجاع لری آقا کبر عالم اولان عثمانلر مجبول اولد. قلمی غیرت دینه و حیمت اسلامیه سائقه سیله عسکر. لکک بوکی فضائلنده اودرجه ایلری وار مشلر. درکه کوستر دکلری مأثر حماست و جلادک تعیین ماهیتنده « حق اختیار » ی میزان اعتبار ایتمک امکان تصور اولمسه من. تاریخ بیکلرجه شهادتیه ثابت بر حقیقت اولدینی اوزره هر عثمانی عسکری امکانی مساعد بولنجه غیرت فداکارانه ابرازی ایجابات وظیفه شناسانه دن عد ایدر. ممکن اولان بر فدا کارلری دریغ ایتمکده کندیشجه بر حق اختیار تحلی ایتک عثمانلرک نیجه عسکرلردن بری تقرر ایتش حیمت عسکرک لرینه ملایم کورونه بیلرجه حاللردن دکلدور که بونکه حرکت لری نک نوع و ماهیتی تمیز ایدیلر بیلین. بوجهته فضائل عسکرک لری عثمانیه ده « وظیفه » و « غیرت فداکارانه » آیری آیری ایکی صفت اولمق اوزره تفریق ایدیلر من. توأمدر. بکوجوددر. [۱]

قوت ماقس غیرت فداکارانه نک بالکمز هنکام حریده تحلی ایدر بر صفت جلادت اولدیغی و وقت حضرده کوستر یلن غیرت فداکارانه نک دخی نه فائده جه. نه ده قیمت و علویجه دیگرندن آشنای قالمیه جفی بیان ایدرک عسکرک لری باغینلر ده. فیضا نلر ده. بعض احوال آسایش شکنانه ظهورنده ابراز ایلدکلری مأثر غیرت و حیمتی اخطار ایدیلور. حریده اولدینی کی غلیان دم و یا محافظه مملکت سائقه سیله. دکل محضا بر مدد خواهی قور تارمق برغر بیک مال و جانی محافظه ایتمک، برنی چاره بی آتشلر ایچندن آلتق، بر قادی نیجه طوفان دن تخلیص ایلمک کی مقاصد انسانیت پرورانه و مروتکارانه

[۱] کرک وقت حضرده کرک هنکام سفر ده غیرت فداکارانه یه مثال اوله جق. مأثر حیمت ابراز ایدن عثمانلرک مقصداری غرب ایله قابل قیاس اوله. میه جق بر کترتده بولمسی پک جو قلمی نک صحائف تاریخه قید ایدلکدن محروم قالمی ایشه بو حکمته مبتیدر.

فائده‌سز بر مقایسه تأسیس ایدرک غرور کزی
اوقشامقی ایخون فکر کز مه‌تبادر ایدن قضاائل کزی
قابلیت کزی، ثروت و اهلیت کزی اونون کز. بو
سایه‌ده سعادتک منبع حقیقتینی اولان (حائندن
خوشنود اولوق) نتیجه‌سنه نائل اوله بیلیرسکزر.
ینه بوسایه‌ده بر عسکر ایچون روحک اگ قیمتلی حال
کچانه یعنی حیاتک هر آننده اولومی سکون تام
واعتدال دمه تلق ایتدیرن تسلیمیت وظیفه پرستانه
مترله وصول بولورسکزر. سوزلر یله نهایت
ویریور.

استحقاق نفسی فضیلت اطاعت تعقیب ایدیور.
قوت ماقس اطاعتی تمریف و غیرت فدا کارانه
یه جهت مو فتتی بیان ایتدکن صکره اطاعت
سایه‌ده عسکریت اساسی اولدیغنی، اطاعتک
اساسی ده منفعت شخصیته تک منفعت عمومی اوکنده
غیبوبندن عبارت بولندیغنی ایضاح ایدیور.

«وظائف عسکریه مزی در پیش نظر تدقیق
ایدن عقل و حکمت لسان معنویسایه عسکر لره
شونصیحتی و یرر:

۱ — قبل الملاحظه اطاعت ایدیکز.
۲ — ملاحظه بی یالکزر استفاده معنویه کز
ایخون یاپیکز.

۳ — بوملاحظه ده انفعالات شخصییه،
منفعت پرستانه، خود بینلکه قایلمدکن صوگ درجه
مجانبت ایدیکز.

ایشته اطاعت عسکر یه تک بر تعریف مجملی! «
دیور.

اطاعت عسکریه خنده نمونه امتثال اوله جق
بعض مثالره اگ عادی بر نفرک عدم اطاعتندن
متولد مناسبت عظیمه بی کوستر و قعه لر نقل ایدرک
تواضع و محبت فصلنه کچور.

بر عسکرک — نه قدر ذی اقتدار اولسه — قدرت
بشریه تک نسبی اولدیغنی کوز اوکنه آدرق دائم
کنندن مقتدر پک چوقی کیمسه لر بولندیغنی اصلا
حاضرندن چقدار مامسی لازم کلاچکنی و بونقطه

نظرندن کرک بالذات کنندی نفسنه و کرک دیگر.
لرینه قارشی اظهار تواضع و محوبته عقل و حکمت
و حق و حقیقت سوقیه مجبور و مأمور اولدیغنی کی
هرتیه و قابلیتیه مادونده بولنازل خنده دخی
عینی صورته تواضع کوستر مسمی مروت انسانیه
مقتضیاتندن بولندیغنی اثبات ایدیور. تعظیم و رعایه
یت فصلنه کچور.

مؤلفک بوبابده خلاصه مطالعاتی شو اوچ
جمله شون کوردیور.

«بر عسکرک آمراریت قرشی حرمت قلبیه سی
آز و یا جوق اوله بیلیر. حتی سوق بشریت و یا
اجای احوال ایله آنلری سومیه بیلیرده. کن
هیچ بر زمان آمراریتیه تعظیم و رعایتده قصور
ایتمی معذور طوبیه‌ماز»

اوچنجی باب بوراده نهایت بویور.

(دردنجی باب)

دردنجی بابک برنجی فصلی فضیلت سکونه

تخصیص ایدلشدور. بوراده ترفیعک، تفیضک هپ
تندیرالتمی ایله جلوه نمای حصول اولدیغنی، جناب
حقک از باب سکونی هیچ بر زمان محروم و مأیوس
براقیه جنی پک حکیمانه ایضاح ایدلش. بر اقدار.
شک فضا ترقیسنی کوردیکندن طولانی اوزلمک
ویا بر نیاز و املنک تأخر حصولندن طولانی مضطرب
اولوق عسکر لکه یاقیشیه جق بر حرص غربیب
اثری اولدیغنی کوسترلشدور.

مؤلف بر چوق محرومیتلره، فلاکتلره اوغرا
یهرق غایه یأس و نومیدییه دوشن و بو یأسک
بو امید سزلکک سوقیه اتخاری خاطر لیان غافل
بدبخته خطاباً بوضورتله تفسیر حقیقت ایدیور.

«... ظن ایدیورسک که بتون عالم سندن یوز
چو برمش، طالع حقدکه مسعودانه برنجی کوستر مامکه
عزم ایتلشدور. بوحال ایله، بو یأس ایله هر شیئی،
والده کی، سنی سون سنی سومکده اولانلری، حتی
اللهکی اونوتیورسک... قارشیکده شیطانی خیال
اتخار شککنده متجم کوریورسک... طالعز
یحاره! باقی قالان قوای قلبیه کی طوبیلا. بو خیال
هائلی پیش نظر کدن دفع و طرد ایت!... کوز
لریکی آچهرق و جسارتکی جمع ایدرک هوسات
وانفعالات خسیسه بشریه دن متحصل شو کوردباد
مظلمدن طیشاری چیق! او زمان نظر عقل
و حکمتکی قارارتان و روحکی اسیر ظلمت و غفلت
ایدن قره قره بلوطلر آباغکک آلتنده قالدیغنی
کوررسک. چشم حیرتکه هر طرفدن بر طاقم متبسم
منظر دلر، خیال لر چارچمه باشلار. صاف و خوشنود
اولان وجد کک بالای سرکده سکا بر سبای
سعادت کوستر کره شبنم لطفی قلبکک اوزرینه
دوشهرک تار و حکه تسایت افاضه ایدر...»

صبر و سکونی تعقیب ایدن فصلالردن بری
شطارت عسکریه یه دیکری دوام و ثباته تخصیص
ایدلشدور.

قوت ماقس «شطارت عسکریه» ی ایضاحده
بیوک بر مهارت کوستریور. بو بخته نه قدر اهمیت
و یردیکنی «شواترکک تصویر بری اگ مشکل بختی
شطارت عسکریه یه مخصوص اولان بوفصلدر.
زیرا تصویر ایتک ایتدیکم یوله شطارت فلسفه
تک زبده سیدر؛ لیدر، نتیجه سیدر... بر عسکر
بر انسان نکبت و فلاکت ایخنده، کدریده. مصیبتزده
برحاله مسرور و شادان اوله بیلیر... ایشته
بو بختک اهمیت! ایشته شطارت عسکریه! «
سوزلریله اثبات ایدیور.

«شطارت جدیه عسکریه متیندر. زیرا
جسارت اوزرینه استناد ایدر؛ متجدد و متوالیدر
زیرا صبر و سکون ایله بسلیتر؛ مصون فناواته بادر.
زیرا عدالت الهیه امیدینه مبتنی بولور،
دیور. اردونک بوکا نه قدر احتیاجی اولدیغنی،
مشاق و محنته، مصائب و مهالکک تحمل خصوصنده
عسکره درجه یاردیمی، فائده سی بولندیغنی دور
اندیشانه، واقفانه ایضاح ایدیور.

اوچنجی فصلده ایسه افراد عسکرک مزیات

و فضائل عسکر به لرینی یالکزر بعض احوالده ومثلاً
مجموع و تعرضده. باخود ضبط و تسخیرده دکلی
رجعت، مدافعه، محاصره، انضمام حاصلی هر
نوع احتمالات حر بیوده. تساویاً محافظه ایتلری،
مسلك حیتلرنده - احوال نه رنگ کسب ایدرسه
ایتسون - دوام و ثبات کوسترملری، استعداد
تلوندن مصون بولملری لزومندن بحث ایدیور.
بو بحث ایله دردنجی باب نهایت بویور.

(بشجی باب)

خامه مؤلف بشجی بابک برنجی فصلنه توصیف
توکله ابتدای ایدیور. «هر معتد عسکر بیلیر که
حادثات عالم قلم تقدیر ایله چیرلشدور. بناءً علیه
تجلیات دهری قضای الهی اولوق تاقی ایدر
ویوتجلیات سستی چیقارمکنسزین کردانداده رضا
و تسلیمیت اولور. ایشته بوحال توکلدر... سلك
عسکر یه توکاک لزوم و اهمیتی کلفت اثباتندن
متزهدر. اسکندر کی قیصر کی تورن کی بیوک
فره در بقی کی بوناپارت کی اگ بیوک عسکر لر هپ
قدره معتقد ایدیلر... قرآن کریمک اساس احکام
جلیله سی دخی توکلدر «دیور. ترکاک ایجابانی،
نتایج تسلیمیت خاسنی ایضاح ایدیور. حرکات عسکر.
یهده قلوب عساکره و یردیکی قوتی، مکانکی کو.
ستر بیور. اجرا آت عظیمه جه حائز اولدیغنی اهمیت
بیلدیریور. قلب بشره اولان تأثیراتی تصویره
کیریشیور. بوضرده دیور که:

«معامله زارویه قارشی جسارت سکونی و یرن
توکلدر. بار طاقتکدا غرض و افترایه تحمل قوتی
بخش ایدن توکلدر. دوستلر کز سزدن یوز
چو یروب قاجدقلری زمان چهره لطیف توکل
قارشیکزده تجلی ایدر. دست بیداد کدر قسکزده
قالان صوگ رشتیه سعادت دخی کسوب محو ایتدیکی
وقت صدای نافذ توکل روحکزه تسایت و یرر.
«ظلمت آباد فنایه آتیلان بوسعدانک یاد حزنینی،
ماضینک بر خاطره عاشقانه سنی او یاندیران یاتق
بر نغمه و یا بر یوم سروری اخطار ایدن کوزل
بر چچک کی مؤلم حزن انکیز بر حال ایله پیش
تخیلاتکزه دیکیه لره ایام مسعوده حیاتک سنه لره
بهاری کی تکرار کری کلسی قابل اولدیغنی سزه.
سویلیدیکی زمان ملکانه تسبیله روحکزی یأسدن
آجیدن قورتران توکلدر.

«امید سزلکک مظفرانه اجرای جنک و جدال
ایدن، انسانلر نظرنده ذلت و حقارتله محکوم
اولش بری جرعه فوق الطبیعه قوتلر تهملر بخش.
واحسان ایلان توکلدر.

«بخی بشرک (بلکه بر خطا سائقه سیاه) محکوم
مات ایلدیکی ییحاردنی حیاتک بالجمله امیدلری منسلب
اولدیغنی صوگ دقیقه ده دخی ترک ایتیمان و دیانتیه
مشترک اولوقا کادم و اسپیننده علوی و متدس.
بر رفائنده بولان صوگ یار وفادار توکلدر. «
بو بحث بونکله ختام بویور. ایکنجی فصلده
مؤلف متانت و تحملی، ثبات موانع بر اندازانه فی.

«شطارت جدیه عسکریه متیندر. زیرا
جسارت اوزرینه استناد ایدر؛ متجدد و متوالیدر
زیرا صبر و سکون ایله بسلیتر؛ مصون فناواته بادر.
زیرا عدالت الهیه امیدینه مبتنی بولور،
دیور. اردونک بوکا نه قدر احتیاجی اولدیغنی،
مشاق و محنته، مصائب و مهالکک تحمل خصوصنده
عسکره درجه یاردیمی، فائده سی بولندیغنی دور
اندیشانه، واقفانه ایضاح ایدیور.

اوچنجی فصلده ایسه افراد عسکرک مزیات

توصیفه کیریسیور. او چنجی فصاده ایسه تسلیمیت وظیفه پرستانه بی، امتثال مطاوعتکارانه بی، سو درک ایستورک امر آسره تبعیت ایتمکی تعریف ایدیور. تسلیمیتک اطاعتاه فرقی ارانه ایلیور. « تلقی اولنان بر امر اجرا اولنجه وظیفه اطاعت ایضا ایملش اولور. تسلیمیت وظیفه پرستانه ایسه خاطرده بر اثر ایدی بر اقریر. اطاعتدن زیاده توکله مناسبت و مشابهتی وارددر... بوندن بشقه اطاعت اشخاصه قارشی اولور. تسلیمیت ایسه بالجمه احواله قارشیدر. نک چوق کیشلر اطاعت ایتمکی بیلرله. فقط بوطاعتلری بر تسلیمیت وظیفه پرستانه حالته بولندیرمق منینه مالک دکلدیرله. حال بوکه قانونک هر امرینه سو درک سوسینه درک امتثال ایده میان، عسکرلکک هر حاله هر مقتضا سنه تسلیمیت تامه ایله رضا کوستر میان بر عسکرک یتون مدت خدمتی عذاب ایچنده کچره. تسلیمیت وظیفه پرستانه نک بر چوق قیمتلی مکافاتلری وار درکه سرور و شطارت، صحت و عافیت، فلسفه عسکریه بوجله به داخلدر.

« تسلیمیت وظیفه پرستانه خارجنده کی حرکات و تفکرات مضر اولدینی قدر معناسددر. هیچ بر فردی عموم عمرینی عسکرلکه وقف ایلمکه کیمسه اجبار ایده من. او حاله بر انسان عسکرلکک هر درلو ایجاباته احتمالاته، مشاق و مزاحمه عرض رضا و تسلیمیت ایده میه جک ایسه عسکرلکه وقف حیات ایتمک تشبندده بولماملی، بوتشبدده بولندینی تقدیرده ایسه اکندی آرزو و اختیارله درعهده ایتمدیکی وظیفه لرله فدا کارلرله قارشی تفتیدات و شکایاته قالفیشمالیدر « مألنده اداره لسان ایلیور. بعده استخفاف حیات و شجاعت شیرانه فصلنه کچیرور: « قدر تنک فوقنده برایشه آتلق یا خود قرائن احواله کوره نتیجه سنده امیده وقتیت هان معدوم اولان بر تشبیه کیریشمک شجاعت شیرانه، شجاعت فدا کارانه درکه توکلدن نشأت ایدر « دیور. عسکرلکک بو بیوک فضیلتنده مکنوز اولان علوی تعوی تصویر ایدیور. استخفاف حیات و شجاعت شیرانه نک هنگام حربده اولدینی قدر زمان صلحده دخی تجلی ایده بیله جکینی ایضاح ایلیور. بوفصل ایله بشنجی بابه دخی نهایت ویریور.

التجی باب

بو باب کاملاً فضیلت عفو و مروته تخصیص ایملشددر. بومریت جلیله، بو وصف جیل: (مادونه، اقران و امشاله، مافوقه قارشی عفو و مروته) صورتنده اوچه تقسیم اولمشدر. برنجینسک وظیفه، ایکنجینسک فضیلت و اوچنچینسک علویت محضه اولدینی کوسترلشددر. قوت ماقس بومریت او قدر کوزل، او درجه اطرافلی و مکمل یازمش باخصوص بومناسبتنه عزت نفسی، عفو و صفعی، حسن انتمای، منفه پرستانکی، حمد و رفاقی، مسلك محبتی

تصویرده او مرتبه مهارت و موفقیت کوستر مشدرکه بر فتره اجمالیه ایله تلخیصی ممکن دکلددر.

یدنجی باب

مؤلف بو بایده عسکرلکه زمانک صورت استعمالینی کوستریور. « عسکرلر عطا لئور و درر. حیات عسکر یه ده تنبورلک غالبدر « ادعاسنده بولسانلرک نه بیوک خطابه دوشدکلرینی اثبات ایدیور. مسلك و وظیفه لرینک تنوعی حسیله صنوف عسکر به نک قابل تعداد اولیان اشتغالاته بر نظر عمومی عطف ایلمدیکی صره ده حرکات بدنیه بی، تنوعات علمییه بی، بینجلمک و معج تعلیمی، السنه متعده تحصیلتی، طو بوغرافیا مطالعاتی هر صنف عساکر ایچون ممکن الاستفاده اشتغالات نافه دن اولق اوزره بالحاصه ذکر ایدرک بعده مؤلفات عسکریه نک فائده سنندن اهمیتندن، بوکا مصروف اولان زمان و همتک قدرندن قیمتندن بحث ایدیور. نهایت فضیلت (علوجناب) نقل کلام ایلیور.

سکزنجی باب

مؤلف بو بحثه شو صورتله باشلیور: « بالجمه فضائل عسکر یه نک منبئی، منشأی علوجنابدر. علوجنابی قالدیر یکنر: تولید حسنات ایدن تشبثات نخبیانه و مروتمندانه دن هیچ بر اثر کوره منسکرر. علوجناب بعضاً جناب حقک بر موهبه محضو. صه سیدر. بعضاً ده روحک انفعالات نفسانیه به غلبه سی نتیجه سیدر. تقدیر اوله کوره برخصلت، تقدیر ثانی یه کوره بر مرضیت و موفقیتدر. »

قوت ماقس بونی متعاقب علوجنابک عموم انسانلرجه میل فطری اثری اولدینی بحثه کچیرور. « ظننه کوره علی الاکثر علوجناب انسانله برابر قدمزن ساحه شهود اولور ایسه ده اسباب عدیده دن طولایی بالاخره ضعف و خلل بولور. چو جفلقده، سوء تربیه، کنجلمکده افراط سفاهت و تمایلات ردیئه شبابه آشوری تبعیت، سن کالده موجب یأس و فتور اوله جق و یا فساد اخلاقی انتاج ایده جک احواله تصادف، اختیارلقده ضعف مادی و معنوی و یا مصائب عظیمه بو اسبابک باشلیجه لرنددر « دیور. مع هذا چو جفلقده و یا کنجلمکده غائب ایملین علوجنابک عقل و تجربه و سن و سال کاله ایردیکه تکرار عودت ایده بیله. جکینی، حتی درس فلاکتک دخی بویاده تأثیرات حسنه سی کوربله جکینی بیان ایدیور. علاوه ده: « بو حاله بولنانلر علوجنابه یکانه چاره سلامت اولق اوزره صاریله جق لری جهته بردها وحس نخبی اولنجه به قدر ترک ایملر « دیور.

علوجنابی [اولاً انسانله برابر طوغان یشایان و اولین علوجناب، ثانیاً بدایه قلبی تزیین ایتمش و برآره لقی زوال بولورق تکرار عودت ایلمش

اولان علوجناب، وثالثاً ظهور ایتمدیکی قلبه طول مدت بیکانه قالمش اولدینی حاله بالاخره اظهار نخبیاته باشلامش اولان علوجناب] نامیه ارج طبقه به آیردرق هر طبقه احصایه آیری آیری نصایحه بولنیور.

اوچنجی طبقه ده بولنان اشخاصه علوجنابه سررشته تجلی اوله جق اسبابک اک مهمی حس تقلید و تقدیر اولدینی جهته آنلرک بو کتبابی کمال دقتله مطالعه ایتملرینی توصیه ایدیور. علوجناب سلك عسکر یه هر یردن زیاده لازم اولدینی حاله حیات عسکر یه نک بالعکس بونی غائب ایتمکه سبب اوله جق احواله هر مسلکدن زیاده معروض بولندینی ارانه ایدیور. « نیجه ضابطلر کوچک رتبه لرده آثار علوجناب اظهار ایتمکده لر ایکن بیوک رتبه لره وصول بولنجه معتبرینه بی رحانه معاملاتده بولنجه، اسائن مجسمه کسلیکله باشلارلر « دیور.

« علوجناب عسکرک بر رفیق غیر مفارقی اولمیدر. کرک وقت حضرده کرک هنگام سفرده، کرک دوستلریله کرک دشمنلریله اولان معاملاتنده، چادرده و یا مذهب بر صالونده دائماً کندیسنی تعقیب ایتمیدر. علوجناب اولقسنزین افعال و حرکات عالیه میدانه کتیرمک محالدر. علوجنابه مالک بر انسان ایسه - طالع کندیسنی نصل بر موقعده بولندیررسه بولندیرسون - بر شخص عادی دکلددر.

« اس الیاس سعادت اولان کانه فضائل قلبیه آنک پرورده کالاتی اولدینی جهته بختیارلق علوجنابه وابسته دره سوزلریله اثرینه نهایت ویریور. مظهر

خیر الناس من ینفع الناس

لذا تذکونا کونشدن هر کون بحث ایتمدیکمز حیسانک انسانلره اک بیوک لطفی ندر... ؟

بوسؤاله قارشو « کلوا الناس علی قدر عقولهم » دائره سنده و یریه جک جوابلر ایچنده عافیت، ثروت، حیثیت، عشق و محبت، حضور قلب... و هلم جرا بر چوق اسباب سعادت موجود اوله جق کبی بولنرلن بشقه اک بیوک بر ذوق، اک مهم بر سعادت وارددرکه شو اوج بش کونلک حیات فانیه مزله برابر پامال زوال اولمز. نشه سی خمار سز، بهاری خزان سزدر.

حتی او ذوقی، او سعادتق احاطه ایدن وجود باد صرصر نمات ایله نابود اولسه

بیه روان پاک بشر اونی نشیمنگاه ابدیسه
قدر برلکده کوتورور.

حضور رب العالمینده، دم رستاخیزده
تدقیق آمال، محاکمه افعال اولدینی زمان
جهان فانیده اکتساب ایتدی کمز او ذوق
بر ذوق حقیقی اولدینی بالای سر مزده لمعه
باش سعادت اوله رق اثبات ایدر.

ایشته حیانتک اکیبوک لطفی، مزرعه
خیرت اولان شو خاکدان فانک اکیبمتدار
محصولی مقاله مزک سر لو حه سنی تزیین ایدن
« خیر الناس من ینفع الناس » حکمت جلیله
سی ایله استیناس ایتکدن عبارتدر.

بلکه حیانتدن مقصوده او حقیقی
استحصالدن کنایتدر.

رضی الهی بی تحصیل عزم پیامبر
پسندانه سنده بولان اختیار امت عموم ابنای
نوعنه، بلکه کافه مخلوقات قارشو کوکلنده
بر حس شفقت طاشیرکه بر یتیمک کر یه سی
بر مریضک انینی، بر ساخورده نک فغانی.
بر بقیرنه و او ابلاسی. حتی بر قوزینک فریادی
اوقوبی. اولجلیکاه الهی بی متأثر ایدر.

مخوفاتی بر سعادت دائمه ایچنده کورمکه
صرف یازا، بو یولده جانی ده فدا ایلر. . .

ابنای نوعنه معاونت ایتنه نک نفع ناس
ایله خیر الناس اولمه نک اقسام عدیده سی
و رذزکه بر جاهلی شاهراه معرفته سوق
ایتمک، بر مریضی تداوی ایلمک، بر بیچاره
زردی سویندیرمک، نرهدن ندای استمداد
ایشیدلسه اورایه قوشمق احسان الهی
اولان مزیت مکرمه بشریه بی اثبات ایده بیهله.
جک اعمال مبروره دندر.

یوقسه هر درلو اقتدار بی کنیدی نفسنه
حصر ایله دنیاده نه قدر سعادت و ارسه
جمه سنی شخیصنده جمع ایتمه چالیشمق
شرف انسانی بی اخلال ایلمک درکه او یولده
اکتساب اولنه جق صفانک حکمی بر قاچ
دقیقه دن عبارت قالیر، خماری ایسه صباح
حشره قدر سورور.

هر نه صورتله اولورسه اولسون بر قلب
درد آزمایی اراحه ایتکدن، مشروع بر
مسئولی بالامتنان اسعاف ایتمکدن متوند

ذوق طبیعی شو کلزار بی بقانک کلندن،
بلبلندن، نایندن، می نندن، کوزلندن، اقبلا
لندن، اولادندن خلاصه هیچ بر شینندن
استحصال اولنه مزکه الله یولنده ابراز حسنات
ایدن، حسبه لله نفع ناسه چالیشان ابرازک
بر ایتسام اخروی، بر نشاط معنوی ایله عزم
کلشنه سرای عقبا ایتدکری هر بار مشهود دیده
اولو الابصار اولور.

بر حس رضا جو یانه ایله وقوع بولان
حسناتی متعاقب کوزلرده ایکی قطره اشک
تأثر کوریلورکه او کوز یا شلری عنایت الهیه یه
مقابل بر شکرانه حکمنده تلق اولنور.

چونکه کر یه کرک مفرح، کرک مؤلم
بر حس تأثرک نتیجه طبیعی سیدرکه جبر نفس
ایلله انسان اساله دموع ایده مز. ذاتاً بر
حقیقت محضه اوله رق قبول ایدلمشدرکه هم
جنسنگ آلامندن متأثر اولمق خلقه انسان
اوله رق بر ادلغه متوقفدر.

هر درلو تعبیر ایلله محتاج مرحمت بر
سفالت دیده نک فریاد آتیشنی ایشیدوبده
متأثر اولماق، متأثر اولوبده عند الاستطاعه
امدادینه قوشماق انسانلغک لازم غیر مفارقی
بولنان حس مرو تله تطبیق اولنه میه جق حالات
غریبه دندر.

﴿ مفخر حکماء، سعدی عرفان پیرا ﴾

- « بنی آدم اعضای یکدیگرند »
- « که در آفرینش ز یک گوهرند »
- « جو عضوی بدرد آورد روزگار »
- « دگر عضو هارا نماند قرار »
- « تو کز محنت دیگران بی غمی »
- « نشاید که نامت نهند آدمی »

مشویسیله صدد بجه عائد بر بیوک حقیقت
ابراز ایتمشدرکه آنی ایضاح ایچون حقیقه لر
طولدر مرق لازم کلیر.

الطاف صمدانیه قارشو وظائف
شکر و سپاسی ادا ایتکد یالکز لساناً (حمد
اولسون یار بی) دیمکدن عبارت دکلدر.

(فلان افندی عالمدر، فلان ذات زنکیندر)
دنیلدیکی وقت دائماً فضائل اخلاق بشریه بی
نظر اعتبارده بولندیران دقیقه بینان دیرلرکه
« او افندی علمندن، بر یکی ذات ثروتندن
طولای جناب وهاب کریمه شکر ایتشمیدر،

ایتمش ایسه کندیلرندن استفاده ایدنلری
کوستریکر . . .

« اوت افندم آنلر کیجه و کوندز جناب
حقه عرض شکران ایدر لر » جو ابی و بر لسه
سائل بوسوزده کولر. زیرا الله ذوالجلال.
آنلرک شکرینه محتاج دکلدر. حقک امر
ایتدیکی شکر، فعلاً ابراز اولنان حالات.
متشکرانه درکه بر عالم نائل اولدینی نعم معرفندن
ناسی مستفیض ایتمکه، بر زنکین ثروت
وسامانندن ابنای نوعنی مستفید ایلمکه تحدیث.
نعمت ایده بیلیر.

خیر الناس اولمق ده بو دائره داخلنده
حرکت ایتمکه وابسته در.

انسان ایسترسه علماً فرید دوران، ثروناً
وحید زمان اولسون، کندیلرندن استفاده
اولنه میورسه آنلرک عادتاً حجر و شجر دن
ذره قدر فرقی یوقدر. حالبوکه ارباب بصیرت
احجار و اشجار دنده عبرت آلیر. زیرا
انسانلر ایکی سندن ده استفاده ایتمکده درلر.

ارتق طاشدن، اغاچدن ده استفاده
اولنسون ده اشرف مخلوقات بولنان نوع بشره.
دن، علی الخصوص نوع بشرک افادیه مقتدر
قسمندن استفاده قبولری مسدود اولسون
رو امیدر؟

بو حالی تحیل ایتکد بیه عالم انسانیته ایراث
شین ایده چکنه شبه می واردر؟

هاه خلقه لساناً، قلماً، بدناً، نقداً بر کونه.
معاونت و عنایت ایتیموبده دنیاده ابنای.
جنسنگ معاونتی، عقبا ده جناب حقک عنایتی
امید ایلمک اکه دن بیچمک خولیا سنده بولنغه
بکزر.

« لن تنالوا البر حتی تنفقوا مما تحبون »
اگر حیات، عمر طبیعی دن عبارت اولسه
ونیکوبد افعال یالکز شورواق بی ستوندم.
قالسه انسانلر ایچون ابراز فضائله، خیر الناس
اولمغه قطعاً لزوم کوریله مز.

طبیعت بشریه ده اساساً مکنوز اولان.
مروت و میل حسناتک فعلاً اظهاری حالنده
بر ذوق مخصوص مقامنه کچه چکنی لوح خاطره.
دن سیلمک ایجاب ایتسه بیه بر عالم ابدینک،
بر یوم جزانک وجود بی انکار ایتک مطلقاً

جنت کتیر مکہ منوطدر که کره زمینده بولنان
ملیونلرله نفوسک همان عمومی بر حیات باقیه-
نک موجودیتنه قائل اولمشدر. بناءً علیه
اوحیات باقیه ادراک اولندیغی وقت بالطبع
خالقمز جانبندن محاکمه ایله جکزه. اوراده،
اومشکل موقعده بزم ایچون اسباب اعتذار
تدارکنه اصلا امکان یوقدر.

جناب حق دنیاده بزه — خیر وشری
تمیز ایله بیه جک، — بر عقل ویردیگی کبی
شاهراه صوابی، کر یوه خطایی کوستره جک
بر دین فیوضات آکین ده احسان بیورمشدر.
دین سایه سنده بیلیوروز که جهانک هر
طوری، هر حالی نقش بر آب قیلندن سریع-
الزوالدر، حکمسزدر. حیات فانیه مزک بر
قیمتی وارسه اودا کتساب حسنات ایتمکدن
دنیا به نصل بادیست اوله رق کلش ایسه ک
آخرته ده اوصورتله کیتامکه چالیشمقدن
عبارتدر.

انسان اودر که نفع ناسه وقف وجود،
اقتداری هانکی جهت کافی ایسه اونکه جلب
قلوبه بذل مجهود ایدر ده وجودی بر حفرة
مظلومه ده قالدینی زمان بر چوق کولکلردن
چیقان، الله کیدن کلبانک درود و سپاسی بر
مشعله لمعات افروز کبی بالای تربنده متجلی
کوزر.

ایشته اودمدر که « خیر الناس من ینفع
الناس » حقیقت ساطعه سنک — ترک ایستیگی
جهان فانیکن اذواق کونا کونی آرهنده اک
معنا — بر ذوق حقیقی اولدیغی کندیسنه
افهام ایدر ...
عدالت الهیه، مرحمت سبحانیه اوقدر
واسعدر که هیچ بر فرد وسعنک خارجنده
بر تکلیف مالایطاقه هدف اولمز. هر کس
اقتدار ذاتی نسبتنده بر وظیفه ایله مکلفدر که
اووظیفه بی حسن ایفایه مجبوردر. عکسی
تقدیرده عندالله مسئول اولور.

بزرگه اسلامیت کبی بر نعمت عظمی به
نائلته سالک راه نجاتر.
بزرگه عثمانلوق کبی بر شرف مخصوصه
مظهریتنه واصل مرتبه اقص الغایاتر.
بزرگه شهریار بی مدانی سلطان (عبدالمحید

خان ثانی) افندمز حضر تلری کبی بر خلیفه
بی مشالک، بر تاجدار موهوب الکمالک
عصر مسعود خلافتنا هیلری ادراک ایله حائز
نصاب مباهاتر.

اسلامیت که بحمدالله دارینده سعادت میزی
تکفل ایتمشدر عثمانلوق که ساحه عالمده بزم
ایچون پک محترم بر مقام عال العال تخصیص
ایلمشدر.

اوشهنشاه عظیم الاقران. اوخلیفه کالات
عنوان که دین وملتک شانی اعلا، دولتی
ایصال درجه علی الاعلی بیورمشدر.

ارتق نائل اولدیغمز الطاف مالانهایه
خدایه قارشو عمر یمیزک صوک دمنه قدر ادای
شکر و سپاسه دینا، وجداناً مأموروز. بو وجا-
ئب سپاسی ایسه یالکز کندی وطنمزده کی
مددجویانه دکل، بلکه بالعموم سکنه ارضه
بیه معاونت ایلمک صورتیه ایفایه اهتمام
و « خیر الناس من ینفع الناس » سر جلائل
آراسنه مظهریته بذل جل و اقدام ایتمکه
مجبوروز.

« ان الله لا یضیع اجر المحسنین »

ابن الامین
محمود کمال

اخلاق عالییه

— — — — —

آدی زاد طرفه معجونست
از فرشته سرشته وز حیوان
کر کند میل این شود کم ازین
ور کند قصد آنشود به آزان

مدینه علمک بابی و بابی طالبان یقینک
مرجع و مأبئ اولان حضرت علی کرم الله
وجهه ورضی الله عنه افندمز دن منقول
اوله رق اخلاق جلالیده تفصیلی کورلدیکی
اوزره نفس انسانینک علمیه و شهویه و غضبیه
اوله رق من عندالله مالک بولندیغی اوج باطنی
قوتدن انسان قوت غضبیه و قوت شهویه نک
مانعته میدان بر اقرده بولری قوت علمیه نک
حکم و اشارتنه منقاد ورام و کالات علمیه به
ظفر یاب اولق امرنده کاینغی التزام ثبات
واقدام ایله تحصیل مرام ایدر سه ایگی قوی
مزاحمه قارشو اختیار اجتهاد ایله ایلرولمش

اوله جغندن حصول کالده مانع و مزاحملری
اولیمان و مقتضای خلقت اوله رق رسیده کال
اولوب اوبابده اراده و اختیار لری بیه بولنیمان
ملائکه کرامک مرتبه سندن دها عالی بر
درجه به تعلی و بالعکس قوت غضبیه و شهویه-
نک قوت علمیه به غلبه کوسترملرینه اغماض
عین ایله جک اولور سه بهائم مرتبه سندن
دها اشانی بر منزله به سقوط و تدنی ایتمش
اولور.

اولک کالانعام بل هم اضل
حیوان کندنده شهوت و غضبه قارشو
وازع اوله جق عقلک فقدانی سببیه نقصانده
معدوردر.

اقبل علی النفس فاستكمل فضائلها
فانت بالنفس لا بالجسم انسان
ارسطاطالیس دیمشدر که « اکر برینا
ایله بر اعمی قوی یوه دوشسه لر بدیختلکده
بولر شریک بولنسه لر ده اعمی کندنده اسباب
احترازک فقدانندن طولانی معدور طویلور
ینا ایسه تقصیری سببیه معاتب و ملوم اولور »
فلم یرقی عبوب الناس شیء کتنقص القادرین علی التمام
چونکه مخلوقات و مصنوعات بالجمله مو-

جوداتک خلقت و ایجادی بر حکمت و فائده به
مبتنی اولوب شرف و فضیلت حکمت خلقت
و ایجاد نه ایسه بر وجه مطلوب آتی ا کمال
و استحصالده و رذیلت و ذنائب ایسه جهت
اکاله اقبال کوسترملیه رک مقصدی ترک و
اهالده رونمادر. مثلاً بر آت را که انقیاد
و حکمت خالقنی اولان سرعت حرکتی اعتیاد
ایتمز ایسه اشک منزله سنه ایندیریلوب تحمیل
بارد سزا کوریلور. نته کیم بر قلییح مطالب
وجهاله کسمز ایسه دستره نوعندن صابیلور. اشته
انسانده خالته و نفسنه و ابنای جنسنه قارشو
مکلف بولندیغی و ذائق ادا و ایفاده تجویز
تراخی و قصور ایله جک اولور سه سعادت
فضیلتدن دور بلکه نام انسانی به لیاقت شر-
فندن مهجور قالور.

سزای نام انسانی نواب پاک کوهردر
بیابنده اولان هر سنک بی قیمت تکین اولمز
« انسانجه شرف و فضیلت حظوظات
نفسانیه به تبعیتدر » سوزیله مقاصد شهوانیه
سنی اجرا ایتمانلرک وجودیغی عدمه و حیاتی

موتہ مائل صایہ رقی شہوت پرستان خلقہ کندی حکیم طاندر مش غافلردہ عالمہ کلش و :
ذل من یغبط الدلیل بعیش رب عیش اخف منه الحمام
کذا

در نفس ناخده . سعیر قبل بہر
ففرق جاران دارها عمر

کبی او مضمونی حاکی منظوملریایات حکمیہ میانندہ کورلمش ایسہ در ذیلیت فیضیت عد ایتمک غفلت و جہالتہ دال و او یلہ ادعا اصحابنک حکیمکہ نسبتی صرف اتخاندرد .

قل لذی بدعی فی العلم فلسفہ
حفظت شیئا وغابت عنک شیئا

امام غزالی حضرت لری اسباب کبر و عظمتی بیان ایتدیکی سرودہ علم ایلہ کبر ایدن عالی بیلہ علمدان صایوب « ہلہ علم ایلہ ارائہ کبر و عظمتہ اجتسار عالمہ قطعاً یا قیشہ جق اطواردن اولیوب بو حال و حرکت صاحبنک مورث تواضع و خشیت بولنان علم حقیقی یہ آشنا اولدیغنی بیلدیرہ جکندن کبر و عظمت حقیقتدہ جہلی اعلان و بوجرا آتدہ بولنان آدمہ عالم اطلاقدن جاہل وصفی دہا شایاندرد .

کفتہ یونانیان پیغام نفس است و ہوا
کفتہ ایمانیان فرمودہ پیغام برست

ہلہ اورو پالورک صنایعدہ کی ترقیانتہ باقوبدہ کندی اخلاق کتابلرینہ یازدقلری سوزلری دہ حکماء جدیدہ طرفدن یکی کشف اولمش بر حقیقت صورتندہ تلقی ایدرک لسانمزہ نقل و مدققین اسلافنک تحقیقاتی میانہ بلاتدقیق ادخال و درج ایلہ فضیلتی رذیلتہ رذیلتی فضیلتہ فارشدیرہ جق لقردیلر ایلہ ذہن یورمقدہ ہیج بر فائدہ تصور ایدہم . افعال جیلہ و قبیحہک یا شرعہ و یا عقلہ یا خود عرفہ تطبیق ایلہ بر بردن تفریق اولنہ جنی مدققین اسلافک اثار اخلاص قیہسندہ مصرحہ حتی عفتدن متولد حیسا فضیلتی قبایح شرعیہ و یا عقلیہ و یا عرفیہ بی ارتکاب قور قوسیله نفسک اجتناب اوزرہ بولنمسیدر دہ تعریف اولندیغنی سرودہ قبایح بوقیدلر ایلہ تقیید اولنمسی شونک ایچور ندرکہ شرعک تعیین ایتدیکی قبایحہ کہ مرتکبہ فاسق ذینیلور عقل واقف اولہ من ، او بابدہ

عقلہ مجال یوقدر . وعقلک حکم و تعیین ایلہ . جکی قبایح کہ طبعہ ملایم اولنیوب و یا عقلاً موجب مفسدت بولنوب فاعلانہ مجنون دینلان شیردر انلری دہ عقل تعیین ایدر . او بابدہ دہ حاکم بالکنز عقلدر . و اهل عرفک واقف اولہ بیلہ جکی قبایح کہ متجاسری سزای ذم اولوب ایلہ و صفیلہ توصیف ایدیلور بولری دہ اهل عرف بیلوب تعیین ایدر . ایضاحاتی مین ایکن اورو پالورک « فاروق خیر و شر وجداندرد » کلاملری نہ دن تعمیمہ چالشملی ؟ الدیغمز مقیاس جدیدہ قیاساً می ؟ بوندہ فائدہ مشہود و درکار ایدی . اندہ نہ واردرد . فضیلت و رذیلتی تفریق و تعیینہ صالح المزدہ بر میزان اولہ بیلیمک ایچون بر چوق تقییدات ایلہ تصحیح عیارہ احتیاج مس ایتدیکی آشکاردر . ایدی اولہ نقصانی عیان بر شئی میزان طاب نترمدیغہ اوغرا شفق ذہن قارشدردمق دکلیدر ؟ خصوصیلہ فاروق صفتدن حاکم دینلمک استندیکی اکلاشیلان وجداندرد . دہ محکمہ حکمنی آوب حاکم عقل اولور بر طرفدندہ وجدانک خطا ایدہ جکی اورتہ یہ قونیلورسہ بویلہ کاد حاکم و کاد محکمہ حکملریلہ مختلف رنگ و شکلردہ کوستریلان مرام انظار سامعینہ قارشو مستور و محجوب قالمز می ؟ و بوقوری کورتلی بی چیقاران کیمسہ نہایت نہ اولدیغنی اکلاہ میان وجداندردن صادر اولہ جق « اسمع جمعجہ و لاری طحننا » صدالریہ مغلوب اولمز می ؟
روش افاداتہ نظراً بو وجدان نظم آتیدہ ایکی بہ منقسم بولندیغنی بیان بیورلمش اولان عقلک مطبوع قسمی اولہ جقدرد .
رأیت العقل عقلین فطوبوع و مسموع
ولایتع مسموع اذا لم یک مطبوع
کما لاتتفع الشمس وضوء العین ممنوع
ذریعہ دہ ودیعہ ایضاحات بدیعہ دن اولہرق عقلک اشبو مطبوع و مسموع قسملری لایق و جہلہ اکلاشلمق ایچون کوز و کورمہ نک محتاج اولدیغنی آیدینلق بر مثال صورتندہ کوستریلوب « نفس انسانیدہ عقل مطبوع بدن ایچون جارحہ ناظرہ و عقل مسموع نوروضیا منزہسندہ در . بدن

کوزدن محروم اولدقدہ نصل عمی ایلہ متصف اولورسہ نفس دخی عقل غیر یزیدن مہجور قالدقدہ اولوجہلہ نابینا اولور . و کوز آیدینلق اولیان یردہ نصل قوتلی کورہ مزایسہ عقل دخی نور علم ایلہ تقویتباب اولدیغنی زمان بصیرتجہ اول صورتہ حدت و قوتدن قالور » دینلمشدرد .

بو حالدہ دین و تربیہ ایلہ تکمل و تظاهر ایتدجکہ خطا ایدہ جکی بیان اولنان وجدان عقل مطبوع و تمیز و تفریقہ قوتبخش اولہ . جق تربیہ و عرفان عقل مسموع دیمک اولہ . رق وجدان ایلہ عقل سیان بولنہ جغندن بیلدیکمز عقلہ بدل نہ اولدیغنی بیلدیرہ میہ . جک درلو درلو و صفلر ایلہ وجدان کله سنی قوللائمق نہ ثمرہ حاصل ایدہ بیلور . مجرد خالف تعرف قضیہ سی تشو یقنہ تطبیق حرکت ایلہ شہرت قزانمق دیسک اخلاق حمیدہ دن بحث قیدندہ بولنانلرک کیفیتجہ رذالت فضیلتی رذیلتہ تحویل ایدہ جکنی بیلملری لازمہ دندرد .

ترجوا النجاة ولم تسلك مسالكها
ان السفینة لا تجرى على الییس

کتب اخلاقیہ منزدہ حسن خلق ایلہ انصافہ تشویق بابندہ « انسان دیکر لری طرہ فندن کندی حقتندہ اجر اسنی خوش کورمہ جکی بر شئی باشقہ لرینہ یا ماملیدر » یولو مسطور اولان کلامہ دخی اورو پالوردن قانت « برعیاش مبتلا اولدیغنی عشرتہ ارقدہ . شنی تشویق و تشریک ایدر » دیہ اعتراضدہ بولنوب موافق حکمت کورمامش و اکابدل « اولوجہلہ حرکت ایت کہ فعلک برقاعدہ عمومیه اولسون » دیمش دیہ قانتک سوزینہ رجحان و منانت و بر مکدہ بزجہ یا قیدشق المنز بر حرکت ہلہ اهل و قوفک حرمتی سلب و نفرتی جلب ایدر بر جراتدر . او کلامہ توفیق حرکت ایدہ جک آدمہ بر درجہ یہ قدر کمال فرض اولنمسی عمومیتہ مانع کو . ریلدورسہ قانتک وضعہ چالشدیغنی اساسدہ کمال ارانلمیہ جقمیدر ؟ ارانلمیہ جق ایسہ عیا . شک مادہ نقض اولہرق کوستریلان ابتلاہ تشویق بر رذالت ایکن فضیلت حکمنی آور . مادہ نقض اولہ من . ارانیلہ جق ایسہ متصور

اولان عمومیت انده ده بولمز. متانت نروده قالور؛ واقعا افلاطونك « فضائل كندی محبلینی بریرینه محبت و رذائل مرتکبلینی بالعکس بغض و عداوته جلب و دعوت ایدر. کورلزمی که صادق القول اولنر طوغری سویلیانلره و شایان اعتماد بولنلر معتمد و مو- توق آدملره و حسن اخلاق اصحابی اخلاق حمیده اربانه محبتله دائماً طر فدار کورینورلر. بر سارق ایسه دیکر سارقه و کاذب باشقه بر کاذبه قارشو اظهار بغض و عداوت ایدرک الفت و مقارنتدن چکینورلر» دیمش اولسنه نظراً سرت عفت کبی هر کس ایچون طلب اولنه جق صفتلردن اولماغله یا لکیز کندی منفعتی دوشنان خرسز صکره کندی مالی دخی چالنور مطالعه و خوفله فعل سرتک تعمم ایتمسی استمز اما سر خوشده بویله می؟ ابتلا- نك تعممی سر خوشك نشئه لویه چکی کینیتیمیدر یوقسه خلق طرفدن اوله ابراملره تکلیفله نائلیت جاننه متمیدر.

الحاصل خیری شردن بلکه کوکی یردن فرق ایده میان لای عقل سر خوش ضرردن قوجنوب دائماً نفعی دوشنان خرسزه قیاس ایدیلورسه عیاش قلاشدن فرق ایدیله مامش و دعوائی فلسفه دوزجه سفسطه و مغلطه دن عبارت قالمش اولور.

ضیع مانال بایرنجی و النار قد یخدها لنافع امل اوغرنده تلف ایدی قزانقلرنی

سوندبر آتشی گاه او فایورایکین آدم بزجه اکتساب محاسن اخلاقه تشویق بایزه ایراد بیورلمش و جناب متمم الاخلاق علیه صلوات الله الخلاق افدمزك « لایؤمن احدکم حتی یحب لایخیه ما یحب لنفسه » حدیث شریفلری ایله مؤید و مؤسس بولمش اولان اوکلام حکمت قرین ابناء جنسمزه قارشو مکلف اولدیغمز و طائف اجراسنی صورت و انچه ده تعلیم و تعیین ایدر بر اساس متین اولغله اهل علم و انصاف نرودنده هیچ بروقت نظر حرمت و قوتدن دوشمیه چکی و اوله واهی اعتراضلرده بولنانك

ومن يك ذاق من مريض یخید صرا به الماء الزلالا تعریفله مقابله کوره چکی رهین مرتبه یقیندر .

اشته بواساس متینه مبتنی بولنان خصائل جلیله دن بری ده رقتدر که قوت غضبیه نك اعتدال درجه سی اولان شجاعتدن متولد فضائل جلیله دن در . رقت قوت غضبیه دن حصوله کلدیکنه نظراً اکلاشیله جنفی اوزره بر ماهونه قارشو یا لکیز واه واه نغمه لر یله او متانك دردینی دپرشدرمك دکل مالا و بدنا هر کونه فدا کارلنی کوزه آلدیره رق آتی تخلیصه بذل سعی و غیرت ایتمکدر . چونکه مشرع وحدت حقیقیدن نائل فیض وجود اونش و افایوق اخلاف توفیق باریدن ارتضاع شیر تربیتده متساوی الاقدام و متقا- رب المحظ والمقام بولمش اولان افراد انسانی علاقه اتحاد نفسانی ایله یکدیگره برادر حکمنده اولدیغی کبی .

رها قابل دکلدر غیره محتاج اولدن آدم کاو منتکش دست و دهندر بر ایچم صوده مفهوم منجه هیئت بشری بی تشکیل ایدن و انجق بر برینك معاوتیله دفع احتیاج ایده- بیلان بی بشر اجرای افعالده تظاهر و تعاونه محتاج اولان اعضای بدنه شیده و مماثل و بو جهتله انبای جنسمزدن برینه اصابت ایدن فلاکت عینله اعضای بدنمزدن برینه عارض اولدیغی صورتده جسد مزنی سراپا یحضور ایده جك اولان وجع و المه معادل بولند- یغندن بدنمزه عاده صحت و عافیتی ایچون نصل عضو دردناك افاقیب او اسنه بذل مجهود ایدر ایسك مصاب اولان اخوانمزه اول وجهله ازاله اندوه و حزنته صرف و سع و غیرت ایتملیز. انسان اوزمان جمعیت بشریه اعضاسندن صایلمغه و حقیقه انسان دینامکه جسدان اولور .

بی آدم اعضای یکدیگرند که در آفرینش زیک کوهند چو عضوی ببرد آورد روزگار دیگر عضو هارا نماند قرار توکز محنت دیگران بی غمی نشاید که نامت نهند آدمی

واقعا تأثر و انفعاله هر کس بر درجه ده بولمیوب بومقامک مراتب مختلفه و مدارج متفاوت سی واردر. حضرت شبلی قدس سره حیوانات حقتده وقوعه کلان ضربدن بیله متأذی اولورمش. یاننده بر حیوانه اورلسه

اثر ضرب مشارالیهک وجود نده ده کوریلو- رمش . بو کیفیت دیده بصیرتی غشاوه تقلید ایله پوشیده اولنلره مستور اولغله واقف حقیقت دکل ایسکه خموضتی تخیلدن دندانه قماشق عارض اولدیغی و یرده یورندیکی حالده دوشمك توهمی بولنیان از بر مسا- فه بی یوکسك بر دیوار اوزرنده قطع ایچون وقوعه کلان ترددك بادی سقوط بولدیغی ملاحظه و تفکر دن صکره او مثللو انفعالاتی قبولده عقل ایچون استکفاه محل قائمیه جنفی تسلیم و تصدیق ایله و همك امور طبیعیه ده فعال اولدیغی منکرده دکلز .

او مقامی حائر اولان ارباب کمال کبی متأثر اولنیور ایسک مصیبتزدکی جمعیتزدن آیرمق ویا لکیز نفسمزی قایر موق کبی مرو تسمز- لکلری قبول ایدر میز . مالا اعانه به بذل نقدینه غیرت ایله برابر بدنا فدا کارلغه مسا- رعت کویسترن اصحاب حمیت منظور نظر عبرت ایکن دیده بصیرتمزی آچغه کفایت ایتمز دکلدر . بدنا ایفای وظیفه یه اقتدار مفقود ایسه بذل موجود ایتمیز . قلت مو-

وجود مانع خود صایلمشور .

بعضی اولان کلام

دکل مانیه نغمه فبوه محمود جمعیت بشریه به ارائه منفعت تقدیر ماتزم و عالی بر خصصتدر که بر امر خیره تشویق و دلالت بولنر بر جمعیتی اجرا اتمک کبی بر فضیلت او مشدر .

دلوا علی الحیر ان لم تظلوه نقد جاء اربیل علی حیر کمن نغمه اشته کریده دخلود انداز خسارت اولان یولان نغمه کد اتمک نغمه اتمک

سیاه یوودلری طاغلمش و بعضیلری ابا واجدادندن و بعضیلری جکر بازه سی اولان دندن آریلار ق نهایت اختیار هجرت اتمش اولان اخوان دینز بو کونکی کون کندیلرینه کور بر حکم مرد سلسله اتمش

رحمان حقیقت حاصلاتی بومهاجرین نقراسنه اعضا اولنق اوزره بر نسخه فوق- العاده نشر ایده چکنی اعلان ایلدی . وظیفه انسانی تعیین ایدن اصله تامیله

مطابق نه بیوک فضیلت بتون اخوان دینک کال محمدت وشکران ایله مقابله سته لایق نه مردانه خدمت نه شانلی انسانیتدر.

ترجمان مدلولر دلیلی کجدی کبی تشو- یقلرده یوانیورسدهده بوا امر خیره دلالتده دلیلی یه مدلوللری کجدی. آجدینی مسا- بقده عاجلاً مظهر ذکر جمیل اولدینی کبی آجلاً اجر جزیل او کلدنی ده برنجی اوله- رق یه او دلیل آله جقدر.

ومن یغرس المعروف یحیی ثماره
فعاجاه ذکر و آجاه اجر
مکتب ملکیه شاهانه
اخلاق و قواعد معلمی
محمد سعید

هل یتوی الذین یعلمون

والذین لایعلمون

شاهد دلربای حقیقت هانکی صورتده تجلی ایتسه میال معالی اولان کولکلیری جمال جیلنه مفتون ایتمک قابلمیدر؟

نعمت بصردن محروم اولانلر انوار آفتابی انکار ایتسه لر بیله وجودینی هیچ بر زمان رد ایده میه جکلری کبی افکار مظلمه اربابی ده اضواء جهان آرای حقیقتدن استفا- ضه ایده مدکلری چون او مهر پرتوبار سعادتق انکاره امکان بوله مز لر.

حالبوکه بصر بصیرت اصحابی هر زرده بر حقیقت کورسه اشعه حیات افزاسنه ذره لر کبی بیک جان ایله انجذاب، نجوم زاهره کبی اطرافه شتاب ایدر.

حقیقت، شوکلزار بی بقانک مادی ومعنوی بقای نضارت و تزئید لطافتیه غیرت وساکنان کلبن حیاتک دارینده استحصال رفاه وسلامته همت ایدنلر عشاق حقیقتدرکه سائر ناس او قافله ناجیه نیک یشنده زانوزمین سیاس اولمغه مجبوردر.

محبوبه جان فزای حقیقت قبای زیبای معرفته بورونمشدرکه دیده ابتصاری ظلمت نادانی ایله مستور اولانلر ایچون نیل وصالی سیرجلی جداً محالدر.

مزایای جمیله لسانیه بی اثبات ایتمک اکتساب علم ومعرفه وبوسیله ایله مشاهده دیدار حقیقته وابسته درکه بویولده احراز موفقیت ایدنلر دنیا وعقباده صدر نشین بزم اجلال وحضیض جهالتده قالانلر حیفا که وقف نکالدر.

بیانلر ایله بیلمیانلر مساوی اوله مز لرکه بو حقیقت جلدینه بی کلام الله کوستریور.

عارفلر او صاحب بصیرته بکزر لرکه چشم حقیقت بینلرینه هر درلو اسرار منکشفدر. بر ذرده بیکلرجه کونشدر، نورلر مشاهده ایدر لر. بر قطره ده دریالر، نهرلر کور لر. عظمت خالقیه حقیقه واقف اولور لر.

جهالده او ناینساره بکزر لرکه نظر- لر زنده آفتاب بیله منکشفدر. بردجای دهشت آور ایچنده شوخا کدان فانی یه کلیر کیدر لر. بالعموم سکنه عوالم آره سنده « ولقد کرمانی آدم » نص جلیل شرفنامه سیله اعزاز بیوریان ابنای بشر اوالتمتات دیدکان الهی خصائص میجه سنی یالکزر نطق ایله عقل ایله اثبات ایده مز. اونطق وعقلی جواهر عرفان وادبیه تشویف ایتمیجه کند. یسنی زمره انعامدن تفریق ایتمک قابل اوله مز.

خالقه، مخلوقه قارشی وظائف انسانیه بی ایفا ایتمک، شوکلرکاه بی بقاده بر راه مستقیمه کیمک مطلقا سراج معرفته متوقفدر. شومعیشته کاه فایه نصل بر طریق مظلمدن کلنمش ایسه عالم بقایه ده اوله بر قرا کلق یولدن روان اولماغه چالیشمق انسانیتک ایجابات طبیعیه سندندر.

مظهر خطاب « وما ارسلناک الا رحمةً للعالمین »، رسول الثقلین افندمز حضرتلری علم ومعرفتی شوامت مرحومه ایچون اک برنجی استنادکاه اولمق اوزره ارانه بیور دیلرکه مهلندن حله کیرنجیه یه قدر طلب علمه مأمور ز.

اثر رسول الله افتقا، عمر عز یز لرینی بو طریق فیض رفیقده فدا ایدن اختیار امت ابادی احترام و اعتبار لر نده کی مشعله سعادت

افروز معرفتله کره زمینی برضوه فیضا فیض ایچنده بر اقدیلر. حالبوکه یالکزر باشلرینه بر رجھان عرفان اولان او ابرار ملت علم نامحدود عارفانه لرینی عظمت خالق لم یزله نه بتله جزء لای تجزی. مثابه سنده بوله رق « ما عرفناک حق معرفتک » زمزمه تهلیل آمیز یله پیش قدرت الهیه ده سجده بر زمین عجز و ابتهال اولدیلر.

ساحه عرفان وحقیقتده قطع مراحل ایتدکجه انسانلر کندی عجز ومسکنتلرینی اکلا یه رق کلبانک تکبیر ایله تزین زبان عبو- دیت ایدر لر.

ایشته انسان ایچون عظمت خدای، برده کندی عجز کلینسی بیلمک اک بیوک بر معرفتدرکه ذاتاً حقیقت معرفت ده بوندن عبارتدر.

عاجز انسان نفسنده بر قدرت جزئییه کورمکه میدان عرفانده نصل عرض اندام ایده بیلیرکه بر عصر لقی حیوانلرینی تحصیل معرفته، اکتساب حقیقته وقف ایدن عظمای عرفا عمر لرینک بر طاقم قیل وقال بی مأل ایله کجدیکنی سوبیلرک او ایلا ایدیور لرکه حقیقت معرفت ده بوندن عبارتدر.

بیانلر ایله بیلمیانلر مساوی اولور می؟ بیانلر نتیجه جهد وغیرت لرینی ناچیز بر ذره دن ده اهمیت سز بوله رق قدرت حقی تقدیس ایدر لر. بیلمیانلر ماحصل معرفت لرینی عوالم علویه درجه سنده واسع کوره رک صیحه پرواز فخر و مباهات اولور لر.

برنجی فرقه عارفین سالک راه هدایت، ایکنجی قافله غافلین رهرو کرداب ضلالت اولور. بو حکمه مبنیدرکه نوع بشر سینه مادر دن چیقوبده آغوش خاک سیاهه تودیع وجود ایدنجیه قدر اکتساب معرفته مجبوردر.

مزجاة قلیله ایله کشف نقاب حقیقتیه چالیشمق جزئی بر قوتله کره زمینی صارصمق امانده بولمغه بکزر.

حالبوکه اوله بز فکر غر بیده بولنانلر املارینه نائل اولمق شوبله طور سون کندی وجود لرینی ده کوز کوره امحا ایدر لر.

بناءً عليه افكار سليمه اربابی بر دقیقه تحصیل علم و معرفتدن روگردان اولمز . معلوماتی داتما استخفاف ، عجز و نقصانی اعتراف ایله تزیید بضاعیه غیرت ایدر . وادی جهالتده پویان اولوبده اهل حقیقت ، ارباب معرفت مرتبه سنده کند . یسنه تعیین مقام اتمکه قالدیشمق مقاله حقیرانه مزك سرلوحه سنی ترین ایدن حقیقت ساطعه دن انماض عین ایلمک دیمکدرکه حقیقت هیچ بر زمان مهجور نظر امعان اوله مز .

کائنات دیدیکمز شودغذغزار هیچا هیچده بر انقلاب دمامد اجرای احکام ایدیور .

هر روز روشن بر شب دیجوره ، هر بهار بر خزانه تبدل ایدیور . هر طلوعی بر غروب ، هر خنده بی بر گریه تعقیب ایلور . کلر کور رسکنز که عرض ایتدکلری رنک لطافتله کولکلزی ، کوزیکزی جذب ایدر لر . بر آن کلیرکه اوزهار غالیه بار پریشان اولور . آیا فکر آتنده قالیر .

بروجه جمیل کور رسکنز که سزه لذائذ حیاتی افهام ایدر . بر دم کلیرکه یسه او یوز حیانتک تحمل کداز بر بار مزعج اولدیغنی سزه اعتراف ایتدیرر .

ایشته شوسراجه مینا فامده علم و معر . قندن بشقه پایدار هیچ بر حال سعادت مدار یوقدر .

اوبخشایش عال العال الهی هر صورتله شائبه زوالدن مصون ، اوساحه فردوسیده بر نصارت دائمی رونموندرکه اربابی اول ذوق ایله سکون زار ابدیلرنده مستغرق فیض جاودانی اولور لر .

عالمده نه کیم وازایسه مقرون زوالدر آدمده فنا بولیه حق علم و کالدر .

شوحالده حیات فانیه بی ده ، حیات باقیه بی ده سرمدی بر سعادتله محاط کورمک مطلقاً اکتساب علم و کاله مرهوندر .

بالکنز حیات فانیه بی نظر دفته آلوده مزجانی اونسبنده استحضار اتمک ، کسب معرفت ایچون بر حد تعیین ایلمک نه بیوک

غفلتدرکه انسان بش اون سنده خاک عدمه انقلاب ایتسه ده انسانیت صباح حشره قدر بار جای دوامدر .

جهان معرفتک وسعت خارق العاده سی برده عمر بشرک عدم مساعده سی هر دقیقه عیون اعتبار اوکنده جلوه نما اولمقده ایکن تحصیل معرفت ایچون بر مدت معینه فرض اتمک نعم دنیویه و سعادت اخرویهدن بالالترام محروم قالمق دیمکدرکه « بیلانلر ایله بیلمیا نلر مساوی اولور می » حقیقت باهره سی میدانده طور بیور .

انسانده دیده امعان لازمدرکه او حقیقت عالیهدن استفاضه ایتسون ده سعادت دارینک انحق علم و معرفتله قائم اولدیغنی علم الیقین بیلسون ، عمرینک هر دقیقه سنی بر آن قیمتدار عد ایله کعبه عرفانه شتاب ایتسون .

ارباب ایقان ایسه بالطبع بو نقطه دن انحراف و میل سمت خلاف ایدم مز لر .

زیرا شاهد دلر بای حقیقت هانکی صورتده تجلی ایتسه میال معالی اولان کولکلری جمال جمیلنه مقنون ایتمامک قابلمیدر ؟ ... ابن الامین محمود کمال

قارانتینا

« قارانتینا » کلمه سی ایتالیان لساننده « قرقلق » و یاخود « قرقدن عبارت » معناسنی افاده ایدن بز کلمه درکه بر مملکتی آنک خار . جنده اولان لرلرده وقوعه کن علل و امراض مستویهدن مدافعه ایلمک اصوله علم اولمشدر . سببی ایسه امراض مستویهدن طولانی بولاشق عد اولنان لرلردن کلنلری قرق کون آیر یجه بر یرده حبس ایتدکلر ایدر . شمیدیلرده قارانتینالر بعضاً ایکی و حتی برکونه قدر ایندیر لمکده اولدیغنی حالده دخی بو اسم عینیه قوللانمقده در . اشاغیده کور یله جکی وجهله دولت علیه عثمانیه مز بو اصولی قبول ایلدیکی زمان مرحوم عبدالحق ملا طرفندن « اصول تحفظ » دنیلمسی تنسیب ایدلش وقارانتینا اجرا اولنان لرله ایتالیانلر

الک اول « لازار تا » دینکلری خالده لسان عثمانیزده « تحفظ خانه » دنیلمسی دخی عبدالحق ملا مرحومک شو صورت تسمیه سندن قالمشدر .

اورو پاچه اصول تحفظ کرکی کبی اسکی برشیدر . مبادیسی اون دردنچی عصر میلادی به قدر وارمقده در . بو اصولک ایجدادی شرفنی ایتالیانک و ندیک و میلان و جنوه کبی بیوک شهرلری پایلاشه مامقده ایسه لرده بوتدیرره الک اول و ندیکک باشلامش اولسی متفق فیه کییدر . سببی دخی آفریقایی شمالی و سوریه طرفلرنده بری برینی تعقیب ایدن طاعون اولمشدر . اما توار یخک تدقیقا تندن اکلاشلیدیفنه کوره و ندیکلیلر یا لکز آفریقا و سوریه موارداتنه قارشو کندیلرینی مدافعه ایچون بوتدیرره باشلامش دکلدر لر . طاعون بر آره لقا اورو پا طرفه دخی کچرک بالخاصه اورو پای جنوبی بی سنه لرجه مدت قاصوب قاووردیغندن و ندیکلیلر اورو پایه قارشو دخی کندیلرینی مدافعه ایچون بو اصوله مجبور اولمشلردر . ذاتاً موقعلری جز یرلردن عبارت اولدیغنی ایچون تدافع و تحفظ بر امر دشوار دکل ایدی . میلان و جنوه ایسه ده صکره لری و ندیکه بیرو اولمشلردر . اوزمانلر ایتالیایا طرفلرنده طاعون یوزندن خلقلک نه قدر بیزار اولدیغنی حکایات شهوره صاحبی بوقاس بیله مقدمه کتابنده اشارت ایلر .

اورو پاچه اجرایی ممکن اوله بیلن تدقیقات تاریخیه اصول تحفظک قدمنی ایسته بولله اون دردنچی عصره قدر وار دیره بیلدیکی و بو ایجدادک شرفنی دخی و ندیکلیلره و یردیکی حالده بزم جهت شرقیه جه اجرا ایده بیله . جکمز تدقیقات بو قدیمی دهاز یاده آرتدیره بیلور . میلادک یدنچی عصرینه قدر وار دیره بیلور . او ایسه صدر اسلام دیمکدر . مدنیت و انسانیت نافع بر چوق اختراعانک ، و سنانک شرفیله دخی متشرف بو انسان اسلامیت بو اصول تحفظ شرفنه دخی الک زیاده لایقدر . بعض کیمسه لر حدیث شریف اولمسنه قدر ذاهب اولدقلری حالده دیکر بعضلرینک اصحاب کرامدن بر ذات حکمت سمانه عطف

ایتدکاری عین حکمت بر سوز اولوق اوزره
 « طاعونک ایچنده ایسه کز خارجه چیقمیگز
 و طیشنده ایسه کز ایچنه کیرمیکز » سوزی
 واردر که قاراتینا جیلغک اس الاسانی تأسیسه
 کافی متین و عین حقیقت بر سوزدر . بولاشق
 بر یردن خارجه چیقماق و خارجدن بولاشق
 بر یره کیرمامک بر ملتک تریبه دینه سنه
 کیرمش اولور ایسه اوملت ایچون آرتق
 تحفظ خانلره قاراتینا اصوللرینه لزوم
 قالورمی ؟ مع هذا تابخانه لر بیجارخانه لر دخی
 مدینت اسلامیته نیک جمله اسباب تزیینه سندن
 اولوب بونلر میاننده برده مسکینخانه لر
 واردر که بردانه سی حالاسکدارده موجوددر .
 بو ایسه ایشته بر نوع تحفظ خانده در . مسکینک
 من القدییم علل ساریه دن کور یلرک اودرده
 دوچار اولانلری اهالی سلمه دن تفریق
 ایتمک لزوم کورلمش و ایشته اولوزوم اوزرینه
 بو مسکینخانه لر دخی وجوده کتورلمشدر .
 لکن دولت علیه نیک قاراتینا اصولی رسماً
 قبول ایتمی نه بو مسکینخانه لر ونه دهن و ندیک
 و ناپولی و جنوه نیک اصول تحفظی قدر قدیم
 اولوب تأسس مذکورک صورت و قوعی
 قریباً کور یله جکدر .

***

اون دردیجی عصر میلادین اشبواون
 طقوزنجی عصرک نصف اولی متهاسنه قدر
 اور و پا طرفلرنده قاراتینا اصولنک صورت
 جریانی ایوم نظر دقتمزی جلبه شایان اوله جق
 احوال غریبه دندر .

بونلر تزدنده اصول تحفظ ایکی صورته
 منقسم ایدی . برنجیسی ممالک بعیده دن کندی
 لیمانلرینه کلن سفاین حقتده التزام ایلدکاری
 تدابیر اولوب ایکنجیسی ایسه کندی
 مملکتلرنده بر یرده ظهور ایدن خسته لکه
 قارشو ایتدکاری معامله ایدی .

ممالک بعیده دن کندی لیمانلرینه کلن
 سفاین حقتده کی نظامات صحیه نیک درجه
 شدتی الحاله هده کندی تاریخلری دخی
 « ظالمانه » دیه توصیف ایدیورلر . یالکز
 قاراتینا مدتک قرق کون اولدیغی دوشونمک
 شعبدی بیله انسانک توکلرینی اور پرته جک

برعضوک غانفرن اولمسی دیمک اولوب وجودک
 اعضای سائرهنی قورتارمق ایچون بایله جق
 تدبیر دخی او غانفرنی عضوی کسوب
 آتمقدن عبارت ایدی .

واقعا زمانلر کچدکجه و طبابت دخی اشبو
 اصول تحفظک امدادینه یتشمک جراتی
 المغه باشلادقجه مدینت وانسانیتک قطعاً
 تجویز ایده میه جکی بوشداند تعدیل و تخفیف
 اولنمغه باشلامش ایدی . او ایسه تحفظ خانلره
 تطهیر بدن و لباس ایچون لازم کلن ادواتک
 ادخالی و خسته لک صاغلاملردن آریله رق
 او خدمته مخصوص اطبا طرفدن تدابیری
 و هر حالده اچقلری محبوسلر طرفدن و یرلمک
 اوزره ایسته دکلری اطعمه و اشربه نیک و یرلمی
 کچی شیردن عبارت اولوب فقط مدت مدیده
 بو محبوسیتک دوامی لزومندن و ازکیله میور
 ایدی . ایشک الک فناسی حکومات متجاورنه نیک
 اشبو اصول تحفظیه بی یکدیگرینه قارشو
 وسیله انتقام عد ایتملرنده ایدی . بعضا بر
 حکومت هیچ لزومی اولمدیغی حالده دیگر
 حکومتک مواردته قارشو قاراتینا وضع
 ایده لک اودیکر حکومت دخی مقابله بالمشده
 بوانور ایدی . بورقابت کیفیه نیک زبانی دخی
 ایکی مملکتک تجار و اهالیسی چکدکاری
 حالده منافع تجار یه یه چندان اهمیت و یرلمیان
 او زمانده ایشک بو جهتلرینه دقت دخی
 اولنمز ایدی . بو احوال غریبه هر حالده
 زمان کچدکجه درجه شدتی تعدیل و تهوین
 ایتمک شرطیه ۱۸۵۰ سنه میلادیه سنه قدر
 دوام ایدرک آندن صکرده پارس صحیه قونفرانسینی
 بو احوال مؤسسه یه نتیجه و یردی .

***

پارس قونفرانسینی حکایه دن اول دولت
 علیه عثمانیه مزک اصول تحفظی قبول و وضع
 ایلمش اولمسی حقتده ولو که مختصر اولسون
 بعض معلومات اعطا ایتمی زه . زیرا اشبو
 پارس صحیه قونفرانسینه دولت علیه عثمانیه مز
 دخی ملکنده قاراتینا اصولی جاری اولان
 دولتلردن بریسی اولوق صفتیه اشتراک
 ایلمشدر .
 حق تعالی امثالندن ممالک شاهیانه بی

بر ماده در . هم ده نصل قاراتینا یا ؟ محبوسیت
 صحیحه ! بعضاً یولجیلری کنسدی کیلری
 ایچنده و بعضاً دخی خارجه تحفظ خانه
 اتخاذ ایلدکاری حبسخانه کچی بر یرده قرق
 کون حبس ایدرلردی . اطرافلرینه قوه
 مسلحه تبعیه ایده لک فرار قصدنه بولنانلری
 در حال اوروب اولدیرلر ایدی . بونلرک
 بیه جکلرینی ایچه جکلرینی حدود معینه نیک
 خارجه کتوروب اورادن ایچری به آتی .
 و یرلر ایدی . اما بوحد معین ایچون بر
 وسعت تصور ایتمیلیدر . کیلرده خدمعین
 کوبشته دن و تحفظ خانلرده طیش قپودن
 عبارت ایدی . ارزاقی اورادن ایچری به
 آندقدن صکره غار دیانلر قاجارلر و محبوسلر
 کلوب آلورلر ایدی . بونلرک خسته لرینه
 باقمق و وفات ایدنلرینی کومک کیمک جسارت
 ایده بیله جکی شیرلنددر ؟ کمیده وفات ایدنلر
 بر جسم ثقیله مر بو طاً دکزه آتیلورلر و تحفظ
 خانه ده هلاک اولانلر دیگر آرقداشلری
 طرفندن یه او محله کومولورلر ایدی . کلن
 کمیده طاعوندن اثر اولدیغی حالده قرق کون
 و بعضاً وفاتک آرقه سی آلمز ایسه آیلرجه
 مدت محبوسیتدن و اسباب استراحت و طهارت
 کچی شیرلرجه محرومیتدن طولایی تیفوس
 و سائر امراض مهلکه او بیچاره محبوسلره
 ایستدیکی کچی طرفان آتار ایدی .

کندی مملکتلری داخلنده بر یرده
 خسته لک ظهور ایده جک اولور ایسه معامله
 یه بونک عینی ایدی . خسته لک ظهور ایدن
 یرا و زمانلرده آفروز لاشدن بدتر اولوب
 خارجدن بر کیمسه اورایه کیره جک اولسه
 بردها چیقهمیه جغندن هیچ کیمسه حتی
 اولاد و اقارینی قورتارمق دکل آکوره لک
 ایچون بیله اورایه یا قلاشه مز و اورادن
 هیچ بر جان خارجه چیقهمز ایدی . محل
 مذکور مسلح بر قوردون آلتنه آندیغندن
 چقانلرک اعداملری محقق ایدی . بو صورته
 بر خانه و حتی بر سوراق خلقنک کاملاً
 و محصوراً هلاکه ترک ایلمش اولمسی نوادر .
 دن دکل ایدی . اوزمانکی قاراتینا جیلرک
 تعبیرنجه بو یله بر محل اعضای وجوددن

وجله بلادی مصون و محفوظ بیورسون. کچن اون اوچنجه عصره حجریمزک نصف اولی طرفنده آسیای عثمانی به مسلط اولان طاعون علت مدهشسه سی سنه لجه مدت ازاله ایدله میهرک و پایتخت سلطنت سنیه به دخی سرایت ایدله رک پک چوق نفوسک هلا کنه سبب اولدیغندن اقتضاسی بین الاکابرلدی. المذاکره مرحوم سلیم ساطع و محمد اسعد و عبدالحق افندیلر طرفندن تحت تمهیره آلتان و الحاله هذده دائره صحیه ده محفوظ بولنان لایحه موجبنجه قاراتینا اصولک نامی اصول تحفظه بالتحويل دولت علیه جه دخی استانبول. لدن بدأ ایله موقع اجرایه قولمغه تشبث بیورلمشدر. لایحه مذکور اوزمانلرک اوراق رسمیه سنه تاریخ قومق پک ده معتاد اولدیغی جهته تاریخمزی ایسه ده اداره صحیه نک قیود عتیقه سندن بونار تحک ۱۲۵۲ اولدیغی تبیین ایلمکده بولدیغی کچی اوزمانلر قاراتینا اصولک منافع و محسناتی خلقه تفهیم ایچون تقویم و قایعه درج ایدیلن بند مخصوص مفصل و نفیس دخی یه سنه مذکور تاریخیه مورخ نسخه لرک برنده مندر جدر.

بو ایلک قاراتینا بحر سفید و سیاهدن کلن سفینه لرک سروی برونی و قاهلی و حتی قز قاهسی کچی یرلره قدر نقاط قریبه ده اجرای معاینه لر یله خسته لکدن عاری اولانلرینه رخصت و یرلمسندن و اناطولی و روم ایلی طرفلرنجه مرمرء دن قره دکره منتهی برر حیه قور دونی وضعیله کلن بولجیلر حقتده معاینه و معامله صحیه اجرا اولنقدن عبارت بولنوب بو قدر جق برتدیرک بیله کرکی کچی فائده سی کورلمش ایسه ده اصول صحیه به واقف اطبا بولنمدیغندن قاراتینا اصولی موضوع اولان دولتلر دن برر مأمور دعوتیه بولنلر مذاکره به بالتمشیریک رایلرندن استفاده اولنق ایچون ۱۲۵۴ سنه سنه مجلس امور صحیه تأسیس اولمشدر.

مجلس مذکور کرک عثمانی و کرک اجنبی سفاین تجاریه نک کافی سی حقتده متساویاً حمرعی الاحکام اولق اوزره ترکجه و فرانسزجه بر نظامنامه تنظیم ایش و موجبنجه اجرای

عمل اولمشه اراده سنیه جناب پادشاهی شرفصادر اولمشدر. بو نظامک تاریخ عربیسی ۲۵ ربیع الاول ۱۲۵۶ و تاریخ میلادیسی ۲۷ مایس ۱۸۴۰ اولوب آنی امضا ایدن اعضای مجلسک اسامیسی بروجه آتندر:

لیب افندی . رئیس

باقی افندی .

ل . روبرت

آ . به چونی

ف . بوزجیویچ

دوقتور مارشان

دوقتور مور پورغو

ریشار وود

آ . سته یذل

ژ . بوز ژویویچ

دوقتور آغوب داوداوغلی

ف . لاپیهر

دوقتور آندرله وال

غ . شرنجسکی

دوقتور هرمان

ژ . واندینا

ایشته بزجه اصول تحفظک وضعی حقتده کی معلومات بجمله بوندن عبارت اولوب دائره صحیه قیودندن بوکا دائر بر چوق تفصیلات استخراجی ممکناندن ایسه ده تفصیلاتک اودرجه سنه بو مقاله مختصره نک تحمیلی اوله میه جفندن صرف نظر قلمشدر. شمعی دولت علیه عثمانیه مرکز دخی بو تأسیس اوزرینه اشترک ایلدیکی پارس صحیه قونفرانسنه عطف نظر ایلمه لم که سکرنجیسی بوسنه و ندیک شهرنده انعقاد ایلمش بولنان صحیه قونفران سنلرینک برنجیسیدر .

اشبو پارس صحیه قونفرانسی ۱۸۵۱ سنه میلادیه سنه اجتماع ایلمشدر که سالف الذکر بزم صحیه نظامک و ضعندن اونبر سنه صکره دیمکدر. بو قونفرانس دعوتنه اجابت ایلان دولتلر فرانسه و دولت عثمانیه. دن صکره اوستریا و سچلیاتن و انکلتره و یونان و روسیه و ساردونیا و طوسقانا و اسپانیا و پاپا و پورتوغال دولتلر بدر طرف

حکومت سنیه دن اشبو قونفرانسک جهت سیاسییه سنه اوزمانلر پارسده جنرال قونسلو. سی بولنان موسیو هالخن و صحیه قسمنه دخی دوقتور بار تولتی افندی تعیین بیورلمش ایسه ده بار تولتی افندی قونفرانسک ایلک اجتماعلر نده پارسه یتشه مامش اولدیغی جهته حاضر بولنه. مامشدر . بش التی اجتماعدن صکره پارسه یتشوب ۲ تشرین اول ۱۸۵۱ تاریخلی اجتماعده حاضر بولنه بیلمشدر. بو تأخری بو صورتله قید ایتمکدن بر مقصد مز و اردر. او ایسه مومی الیهک و رودینه قدر قونفرانسک هیچ برایش طاسار لایه مامش اولمشه مقابل مومی الیهک و رودندن صکره مذاکره اولنه جق مسائلی یولنه قویمش اوله بیلمسیدر یاریم عصر مدت دولت علیه عثمانیه مرکز امور صحیه سنه حسن خدمتله بوندن اون سنه قدر مقدم اختیار تقاعد و ایکی سنه قدر مقدم وفات ایلان بو ذات مسلکک حقیقه بیوک آدمی اولدیغی بورا جقده قید ایتکی وظیفه قدر شناسیدن عد ایدرز . زمان حیاتنده عقد اولنان صحیه قونفرانسلرینک کافه سنه طرف دولتن مأمور اولوب منافع صحیه مزی حسن محافظه ایش و اشبو قونفرانسلر مقرراتی اوزرینه اصول صحیه . مزی آتامه دخی موفق اولمشدر.

اشبو قونفرانسک عقدندن مقصد امراض مستولیه نک سرایتنه قارشو چاره تدافع تحریر سیله برابر مراسلات تجاریه نک دخی خالندن محافظه سی قضیه سی ایدی . حتی قونفرانس شعباتندن اولان بر قو . میسیونک اجتماع عمومی به تقدیم ایلدیکی لایحه سی مقدمه سنه : « حیات اجتماعیه نک ایکی بیوک یانی و ملتک رابطه سی اولان کمیجیلک ایله تجارت حکومت متمدنه ایچون صحت عمومیه نک استلزام ایلدیکی احتیاط مفرطانه دن متولد از عاجانندن مشتکی اولمغه از عاجات مذکور نک تخفیفی بر صورت مصرانه ده التماس ایلمکده ایدیلر » دنیلمشدر. غریبدر که ده اوزمانلر سیله انکلیرلر قاراتینا اصولندن کندیله نجه بر فائده متصور اولدیغی واصل فائده نک حفظ صحت اصوله رعایتدن

حصوله که جکئی در میان ایتشلرایدی. زیرا موقع جغرافیه لری اقتضاسنجه آفریقا و آسیا طرفلرندن که جک خسته لکدن چندان متأثر اولیورلرایدی. بو کون دخی انکلیرلرک اصول تحفظ حقدده کی نظریاتی هپ بو اساس اوزرینه مبتیدر.

اصول تحفظک ایتالای جنو بیده ایجا. دندن شو یارس قونفرانسه کلنجهیه قدر شدت ابتدائیه سنی بالتدریج آزالته کلدیکی بوندن اول دخی بیان اولمش ایدی. ممالک عثمانیه حقدده بو تخفیفک اینه اینه نه منزلهیه قدر اینمش اولدیغنی بیلمک لازمدر. سواحل عثمانیه مزدن اورویا به کیدن کیلرک احوال صحیه لری نه اولور ایسه اولسون یعنی ممالک عثمانیه ده امراض مستولیه ولوکه هیچ بولنسون سفاین مرقومه علی العموم اون درت کون قاراتینیا به تابع طوتیلورلرایدی. احوال صحیه برازمشکوکت تحتته کیره جک اولور ایسه قاراتینانک اقل مدتی یکرمی بش کونه ابلاغ اولنوب اکر کلن کمیده خسته. لک بولنور ایسه خسته لکک دوام ایلیدیکی مدت قاراتینیا مدتی ختام بولمز ایدی. صوک مصابک یوم وقوعی اوزرندن قرق کون کچمدکجه تمیز پراتیقه سی ویرلمز ایدی. فقط تحفظخانه لر کرکی کچی نظامنه قونیه لرق کیلرک تکمیل حموله سی خارجه چیقاریلور و بولاشیق قبول ایدن اشیا بولاشیق قبول ایتمیانلرندن آیریلوب بولنلرندن اقمشه مثللو معامله صحیه اجرا سنده بوزولمق احتمالی اولانلر کونشسه سریلوب هولندیرلمق و بوزلمیه جق اولانلری توتسینلدریمک صوده قایتالمق والحاصل خسته لره عائد البسه و اشیا یا قلمق و یوجیلر و حیوانلر «اسپولیو» تعبیر اولنان اصول وجهله دکزه طالذیرلمق و یا خود حمومه صوقولمق و خسته لر صاغلا. ملردن آیریلوب آیر یجه تداومی ایلمک بولنده تدابیر منتظمه اجرا اولنور ایدی. ممالک شاهانه موارداتنه قارشو اوروپانک بودرجه لرده محترزانه طوراً منسک سببی کویا طاعون علتک سوریه و مزاپوتامیا و اناتولی طرفلر نده صورت دائمه ده اجرای حکم

ایلمکده بولندینی حقدده کی اعتقاد اولوب ایشته بزم قوجه دو قنور بارتولتی افندینک یا لکز بزه دکل بتون جهانیه ایتمش اولدینی خدمت فوق العاده بو اعتقادک تصحیح اولنمسندن عبارتدر. اوت بو خدمت یا لکز بزه دکل بتون جهانیه در. چونکه تجارتک بو بولده دوچار اولدینی مشکلاتک موجب اوله جنی زیانلرندن اکر چه بزم دخی حصه من واریسه ده دیکر لرینک حصه سنه نسبتبه بزم حصه من یك جزوی قالور.

پارس قونفرانسی قرق سکر دفعه اجتماع ایلدی. بو اجتماعلر ده دو قنور بارتولتی همان متکلم وحده کی برحاله بولنوب اطبا و اعضای سائر دائماً مومی الیهک اورتهیه قویدینی اساسلر اوزرینه مباحثه و مناظره ایدرلرایدی. مذکور قونفرانسده کوریلن بیوک بیوک ایشلرک بریسی اوزمانه قدر ساری و مستولی ظن اولنان امراضدن بر چوغنک مستولی دکل ساری بیله اولمدقلر. ینک تبین ایتسیدر. اصل امراض ساریه و مستولیه طاعون و قولرا ایله برده ساری حمدن عبارت اوله لرق تعیین اولنوب چیچک و قوش پلازی و قزیل خسته لک بیله قاراتینیا اصولندن خارج عد ایلدی. او بیوک ایشلرک ایکنجیسی اوزمانه قدر هر دولنک کهنیدنه مخصوص بر قاراتینیا نظامی بولنوب یا لکز قاراتینیا مدتلرنجه دکل تدابیر صحیه جه دخی بولنلر متباین و متخالف ایکن بتون دولتلرک نظامات صحیه سی توحید ایدلمک صورتنک قبول اولنسی قضیه سی اولدی. بوایش دخی حقیقه اک بیوک ایشلر دندر. زیرا بولاشق اولان. بر محله قارشو فلان دولت اون بش کون وفالانجه دولت دخی یکرمی کون قاراتینیا قویتمقده ایسه اوفلان دولتک اون بش کون قاراتینیا سی ذکر اولنان فالانجه دولتن نقصان اولسی حسیه به اوراسی دخی دولت مذکورده نظر نده بولا. شق عد اولنمق لازم کلور ایدی. بو حالده بولاشقلمک خسته لکدن اثر اولیان یرلره دخی تعمیمی غرائب اموردن ایدی، قرق سکر دفعه وقوع بولان اجتماعده

قونفرانس ۱۹ کانون اول ۱۸۵۱ تاریخی و اونبر ماده بی حاوی وحکی بش سنه مدت مرعی الاجرا اولمق شرطیه بر مقاوله صحیه لایحه سیله برده ۱۶ کانون نانی ۱۸۵۲ تاریخی و یوز اوتوزیدی ماده بی حاوی بر قاراتینیا نظامنامه سی قلمه آله رق بالاخره بولنلر انکلتره دولتسندن ماعدا دولتلر طرفندن قبول اولنمشلر در. انکلتره دولتی ایسه امراض ساریه حقدده کندی نظریاتی بشقه اولدیغندن وعادتا طاعون و قولرا و صاری حمایه قارشو کندی سواحلنی محافظه یه احتیاج کورمیه جکندن بحثله بو مقاوله ونظامی قبول ایتدی. نظام مذکور قاراتینانک اصول اجراسنی پک ده تعدیل ایتمشدر. مدت خصوصنده دخی اون بش کونی کافی کوروب بوندن زیاده قاراتینیا مدتی وضع ایدن دولتلری او حده ارجاع ایلمشدر. فقط بزجه نظام مذکورک اک مهم جهتی ممالک شاهانه بی دائماً بولاشق عدا یتمکن قورتاروب خسته لکک مواردی هندستانه قدر جهت جنوبیه ده بولندینی بالاثبات استانبولده بر مجلس صحیه بولندینی کی مصرده دخی بر مجلس صحیه تأسیسیله امراض مستو. لیهیه قارشو اوروپایی مدافعه ایچون ممالک عثمانیه نک بر قلعه انخاد ایدلسی قضیه سی اولمشدر.

***

پارس مقاوله نامه سی بش سنه مدت ایچون عقد ایدلمش ایدیسه ده احکامنه هر طرفجه ایدیلن رعایت دول معاهده نک منافع تجاریه و ملکیه سنه موافق دوشدیکندن ذکر اولنان بش سنه نک انقضاسندن صکره دخی ۱۸۶۵ سنه سنده ظهور ایدن بیوک قولرایه قدر مرعی الاجرا قالدی. ذکر اولنان بیوک قولرا اولاهندستاندن حجازه و اورادن مصره و مصردن دخی بر طرفندن بوجهتلره و دیکر طرفدنق اوروپا به سرایت ایدرک کلیتی نفوسک هلاکته سبب اولد. یغندن بتون آورو یا بو آنتدن بحق دوچار خوف و تلاش اولدی. پارس قونفرانسنده دینلمش اولدینی اوزره ممالک شاهانه نک

شوا امراض مستولیه به قارشو اورویایه مدا-
فعیه صالح برقلعه اولدینی بومناستاه فعلاً
و ماده تحقّق ایدرک فقط قرانته نظاماتی
اوصورتده تجدیداً نسیق ایدلزیسه ممالک
عثمانیه هندستان امراض دائمه مستولیه سنه
قارشو کندیسی بیله مدافعه ایدمه جکی
واحوالده اورویایی دخی مدافعه ومحافظه
ایچون هیچ برخدمته موفق اولمیه جنی
اکلاشایدیندن بوامور ومصالح مهمه بی
مذاکره ایچون ۱۸۶۶ سنه سنده استانبولده
یرحیه قونفرانسی تشکیل اولدی که مکتب
سلطانی دائرہ سنده اجتماع ایلدیکی ایچون
« غلطه سرایی قونفرانسی » دیندی.

اشبو قونفرانسه آوستریا بلچینا اسپانیا
فرانسه انکاتره یونان ایتالیا ایران پورتغال
پروسیه روسیه اسوج نوروج دولتری
اشترک ایلدی کلیری کبی ایشک بحر احمره
و مہرہ دخی تعائنندن طولایی حکومت
جایله خدیویه دخی دعوت ایلدی. سنه
مذکورہ کانون اولنک اون اوچنجی کونی
مرحوم عالی پاشا خارجیہ ناظری صفتیله
بو قونفرانسیک ایلک اجتماعی کشاد ایلدی.
مذکور قونفرانسه حکیم باشی صالح افندی
مرحوم ایلہ دو قوتور بارتولتی افندی طرف
دولت عالیہ دن مرخص اولوب قونفرانس
پای تحت سلطنت سنیه ده اجتماع ایلدیکی
ایچون ریاستی دخی مشارالیه صالح افندی به
تودیع ایلدی.

بو قونفرانس اصول تحفظی بالکنز
قاراتینا خیاق جهندن پک کوزل مذاکره
ایلدیکی وحفظ صحت وطبابت نقطه نظر-
لرندن امور و مصالح حفظیه بی حقیقه عالمانه
وموشکافانه بر صورتده تدقیق ومذاکره
موفق اولدینی حالحه اصول اداره جهتی
او نسبتده اهمیتله تالی ایدمه ماش ایدی.
زیرا هندستانده قولرانک دائمی صورتده
حکمرما بر مرض مستولی اولدینی وبونک
بری طرفاره طوفری سرایت واستیلا
ایچون ایلک آتدینی خطوه حجاز قطعہ
مبارک سنه آتیلوب اورادن دخی مصر طرف-
قیله اورویا قطعہ سنه کچدیکنی تدقیقات

وتبعات عمیقہ ایلہ مرتبه تحققه وارد بر ذوق
بونک ایچون دخی باب المندب کبی بحرا حمرک
قوسی عد اولنه جق بر یرده جسم بر
تحفظخانه تأسیسه هندستان وسائر ممالک
شرقیہ دن کله جک حاجی کیلرینک اولدینی
کمال اهتمامله قاراتینا ایدلمسنه و حجازده
ومکنه مکرمه داخلیلہ ایام تشریفده عرفات
ومنادہ حفظ الصبحه نقطه نظرندن اجرای
تدابیر اولمسنه وشاید اورالرده قولراظهور
ایده جک اولورسه بری طرفاره کله جک
حجاجک الوجہ کبی بر موقع مناسبه
یایله جق تحفظخانه ده قاراتینیه تابع طوب-
تیلهرق تمیزلینجه مصر دن دخی امرار
اولنمامسنه و حدود ایرانیه اوزرنده دخی
تحفظخانه لر کشادیلہ ممالک مذکورہ دن
کچه بیله جک امراضک اوکی اتمسنه والحاصل
عثمانلی تحفظخانه لرینک واورالرده کی اصول
تنظیف وتبخرک اصلاحنه غائب مکمل
قرار لر ویرلدیکی حالحه اشبوتنسیقات اساسیه
وکلیه نک موقوف اولدینی مصارف جهتی
نظر دقتہ نمودی. بر شیدک اشبو جهت
اداریه سی نظراهمیته النوب اسبابی تأمین
ایلدیکجه ویریلن قرار لر هپ نظریات فیه دن
عبارت قالهرق موقع اجرایه قونیه میه جنی
قونفرانسه اخبار اولهرق اوزمانه قدر
دولت عالیہ نک عموم سفایندن الدینی قاراتینا
رسومی هیچ برانسنده اولدین رسوم
مذکورہ نک قونفرانسه کونفرانسی
درجه سنده ضمی لازم کله جکی درمیان
اولدینی ایساده اورامور اسبابی جهتی
مواد فیه صحیه دن خارج کوره رک بعدما
باب عالیک بواشی دولتلرله بشقه جه تسویه
ایده بیله جکی بیانیله اوبابده برقرار قطعی
اتخاذ ایامدی.

قرق درت دفعه اجتماعدن وبواجتم-
علرده بالآخره مجلس صحیه طرفندن قلمه
النه جق قولرا نظامنامه سی اساسلرینی
تعییندن صکره ۲۶ ایلول ۱۸۶۶ تاریخده
ینه عالی پاشا مرحوم طرفندن زمین وحاله
مناسب بر نطق ایلہ غلطه سرایی قونفرانسی
دخی رهین ختام اولمشیدی. ایلک قرارلشد.

یرمش اولدینی اساس اوزرینه بالابتنا مجلس
صحیه ۱۸۶۷ تاریخلی قولرا نظامنامه سی قلمه
الهرق مرعیت احکامی حقدده اراده سنیه
ملوکانه دخی شرفه ایدر اولدی که ایوم مرعی
اولان قولرا نظامنامه سی ایشته بو نغلا-
منامه در.

ممالک متمدنیه بی امراض مستولین
محافظه ایچون لازم کان تدابیر تحفظیه نک
تمامی اجراسیله برابر بو یوزدن تجارت
عمومیه به دخی سکتہ اطاره ایدلما سی بو قو-
نفرانسه دخی نقطه نظر اتحاد ایدمش
اولدیندن و قولرا تحملرینک اجرای تأثیر
ایده بیاملری ایچون یدی سکز کون کافی
اولوب بر آمده تخم مرض موجود ایسه
نهایت اون کون طرفنده البتہ آتاری میدانه
حقیقه جنی خصوصنه طباً و فناً قرار ویرلد-
یکندن یاپیلان نظامنامه ده قاراتینا مدتی
اولهرق اون کون ایلہ اکتفا اولندی. حتی
یولجی کیلر نده طیب مخصوص بولنور ایسه
چونکه بولنرک نظافت وطبابت تاری وطبیک
دخی خسته لر اوزرنده کی نظارتی بو کیلره
بر نوع تحفظخانه حکمنی ویرده جکندن بویله
اولان کیلر بولاشیق یزلردن کاندکلری حالحه
دخی یول کونلری قاراتینا به محسوب ایلدیله-
بیله جکی نظام مذکورہ درج اولندی. لکن
تجارب متعاقبه بو حکمی ابطال ایلدی.
یولجی کیلری نه قدر تمیز عد اولنور ایسه
اولنسون ولوکه برده طیب بولنسون هر
حالحه ناقل مرض اوله بیلد کلری مؤخرأ
کورلمکله در سعادت مجلس امور صحیه سی
یول کونلرینی قاراتینا مدت لرینه محسوب
ایتمکدن بالآخره واز کچوب لزومنه کوره
تمام اون کون قاراتینا بی اجرا ایدر اولدی.

***

غلطه سرایی قونفرانسی اصول تحفظک
جهت فیه سی پک کوزل مذاکره ایش
ولازم کلن قرارلری پک موافق بر یولده
ویرمش اولدینی حالحه اداره نقطه نظرندن
اسباب لازمه اجرائیه بی دوشوناماش اولد-
یعنی یوقاروکی فقره مزده بیان ایامش ایلک.
حکومت عثمانیه مجلس امور صحیه بیله

معاونتیه سالف الذکر ۱۸۶۷ قولرا نظامنا -
 مه-نی بابوب تطبیق واجرایه دخی باشلادی
 ایسه ده واردات صحیه یولنه قونلمد قندنصره
 مذکور قونفرانسک بحراجره و حدود
 ایرانیه به دائر اولان تدابیر مقررده سنی موقع
 اجرایه بالطبع قویه مزایدی. زیر ایرلی واجنبی
 کافه سفایندن اتان رسوم صحیه ذاتاً مصارف
 موجوده بی تسویه به کفایت ایده میوب
 خزینة جلیله سنوی بیکلرجه کیسه اچهلک
 مصارف صحیه آچیقی تسویه ایتمکده اولد.
 یغندن ومقررات جدیده موقع اجرایه قونلدی
 زمان ایسه انک فواندندن انک زیاده مستفید
 اوله جقلرک بری دخی اوروپا اولدیغندن
 بومصارفه اوروپانک دخی اشتراک ایتسی
 لازم کلیورایدی. اجانبک معافیتی حقتده کی
 قایتولاسیونلر بوایشه مانع اولماق اقتضا
 ایلیورایدی. ایشته بورالری باب عالی ایله
 دول اوروپائییه میانلر ندره مخبرات رسمیه
 ایله درمیان اولنه رق نهایت «رسوم صحیه
 تعرفلرینک تدقیق» نامیله ینه غلطه سرانی
 قونفرانسه اشتراک ایلمش اولان دولتلرک
 مأمورلرندن مرکب بر مختلط قومیسون
 ۱۸۶۸ سنه سنده باب عالیده خارجیه نظارت
 جلیله سی دائره سنده عقد اجتماعاته دعوت
 ایتدی که طرف دولت عالیله دن ین حکم
 ی صالح ایتدی. صحیه مناسی دو قونلر
 بورالی ایتدی. بورا وسفر ایتدی.
 سنده کورد. سنده سنده سنده کونی ایلمک
 و ۱۸۷۱ سنه سی مایسنک اون بشنجی کونی
 صولک اجتماعتی عقد ایلمش اولان مذکور
 قومیسونلر که سنده سنده سنده سنده
 سفایندن حسامتلرینه کوره الهه حق رسومی
 نسیق ایلدی. بور رسوم بشیوز طونه لاتویه
 قدر جسامتی اولان کیلرک بهر طونه لاتو-
 سی ایچون یکر می و بشیوز دن بیکه قدر اولان
 طونولونلر ایچون اون ایکیشر و بیکدن
 یوقاروسی ایچون سکز رپاره لمتقدن عبارتدر.
 لکن اوله برصورتده که مثلاً بیک بشیوز
 طونه لاتو جسامتده اولان برکمی ایلمک بشیوز
 طونه لاتوسی ایچون یکر میشر یارده دن ۲۵۰
 و ایکنجی بشیوز طونه لاتو ایچون اون ایکیشر

یارده دن ۱۵۰ و اوچنجی بشیوز طونه لاتو
 ایچون دخی سکز یارده دن ۱۰۰ که جمعاً بکون
 بشیوز غروش و بره جکدر. سفن حر بیه
 ایله تنزه سفاینی ولیانلر ایچنده تجارت ایلیان
 قایلر بورسومدن مستثنا طوتدلیر.
 یالکز اما کن صحیه انشآت و ایجار ایتیه
 برده حر مین شریفین مصارف تنظیفیه
 و صحیه سی خزینة جلیله مالیه طرفندن تسویه
 اولنق اوزره کافه مصارف تخفیفیه بو وارد-
 تدن تسویه اولنقه قرار ویریلوب واردات
 مذکور هک جبات و صرفی ده مجلس امور
 صحیه به تودیع قانندی.
 ایشته الحاله هده جاری و مرعی اولان
 تنسیقات صحیه شواساس اوزرینه مبتنی
 اولوب اساس مذکورده بالجه دولتله طر-
 فلرندن قبول و تصدیق ایلمش اولمغه کافه
 نظامات صحیه یرلی اجنبی بالجه سفاین حقلر-
 نده جاریدر. هیچ بر سفینه بونظاماتدن
 مستثنا دکدر. بالجه دولتله دولتله
 و حتی حکمداران ذیشان حضر انک را کب
 اولدقلری سفاین بیه - یالکز رسوم صحیه دن
 مستثنا اولدقلری حالده - کافه نظامات صحیه به
 تابعدرلر. بونلرک هیچ بر سی پانتالریخی حامل
 اولقسزین و اوغرا دقلری یرلرده اصولاً
 «ویزا» ایتدی مکزین - یروسفر ایتدی مزلر.
 طوغر سی منافع عمومی صحیه و سلامت
 عمومی امرنده بونظاملرک بالجه دولتله
 و دولتله نزدیک کی مرعیت قطیه سنه هیچ
 سور یوقدر.
 *
 سالف الذکر تعرفه قومیسونلر
 ۱۸۷۱ سنه سنده کی مقرراتی اوزرینه رسومی
 صحیه یولنه قونلر قونلر سنده اداره صحیه سی
 سنده سنده سنده سنده سنده سنده سنده سنده
 قونلر سنده سنده سنده سنده سنده سنده سنده سنده
 تخفیفیه سنده سنده سنده سنده سنده سنده سنده سنده
 و بعضلرینی بالبقا تعمیر و کمال ایلدکن ماعدا
 ازه بر جوارنده قلازومن و بحر احمدده
 قارانلر تخفیفیه سنده سنده سنده سنده سنده سنده سنده سنده
 یکدن انشاد ایتدی ممشدر. فقط قران
 تخفیفیه سنده سنده سنده سنده سنده سنده سنده سنده
 تخفیفیه سنده سنده سنده سنده سنده سنده سنده سنده

اهمیتی تقدیر ایتک قولای برشی دکدر.
 بونک ایچون انک اسل صورت انی کور مکدر.
 مع هذا شوقدر حق بر تعریف ایده لم که
 بهری سکز طقوز یوز یولجی بی استیعابه
 کافی بش التی دائره اوزرینه منقسم اولان
 بو تخفیفیه سنده سنده سنده سنده سنده سنده سنده سنده
 اله بیه جک جسامتده منفرده قوشلر دن قرق
 الی دانه سنی حاویدر که بونلر دن هیچ بر سنک
 دیگرینه التصاقی اولمیوب معتزل و منفرده بر
 حالده درلر. هر دائره نک نماز کاهلری و بری
 قولرالی و دیگر کی عادی خسته لره مخصوص
 خسته خانلری چاشیر خانلری مطبخلری
 خلارلی انبارلری بونلر دن بونلر دن ماعدا
 مأمورین و اطبا و خدمه و غاردیانلر اقامتلرینه
 مخصوص دائره لر و تخیر و تطهیر خانلر و بر
 کینک تکمیل یوکنی طیشاری به چیقاردق
 حقلر نده معامله تخیریه اجرا اولنجه قدر
 حفظه مخصوص یرلر و خسته خانلر ده وفات
 ایدنلر ایچون قبرستانلر و الحاصل الیوم
 قرانده یاللمقده اولدیغی اوزره دکر صون
 بالتحلیل طسانی صوحالنه اغراغ ایده جک
 ماکنه لر و بیکلرجه قیه بوزی دفعه اعمال
 ایده جک بوز فابریقه سی و داخل تخفیفیه سنده
 مراسلاته خدمت ایده جک شمندو فر و مخا-
 براته خدمت ایده جک تله فون فلان موجود
 دره ایشته کورلدی یا؟ هیئت عمومی سی
 عادی برقمیه و حتی برشدر. ز بر دفعه
 بشیک حجاجی قرانیه قوتیق ایچون یدی
 سکز یوز نفر غاردیان و قوردونلر ایچون ایکی
 یوز نفر عساکر نظامیه ولیان ایچون بکلک
 سنده سنده سنده سنده سنده سنده سنده سنده
 ختی ایچون جلب اولنان اصناف ایله برابر
 مأمورین و اطبا و سائر جمعاً بکون اون بیکه
 قریب آدمک اجتماع ایلدیکی بر یردرکه بوکا
 بر «شهر» دینلمسی هیچ ده استبعاد اولنه من.
 بوشهرک اداره سنده کی صعوبات و مشکلات
 دخی بشتمه جه جالب نظر دقت و اهمیتدر.
 خریلر خسز هیچ بر یرده کسک اولدیغی
 کبی بر تخفیفیه سنده سنده سنده سنده سنده سنده سنده سنده
 دیمک اولیورکه هر شیدن اول بر پولیس
 تقیدینه لزوم وارددر. ز نکین فقرا هر یرده

بولندي کي بوراده دخي واردر. او حالده
زنکينلرک ايستيه بيله جکلري اسباب راحت
وحضور کاملاً مهيا اولملي. از پرده قلازو-
من تحفظخانه سي کي انتظامي مکمل بر
تحفظخانه دائر سته کيرده جک اولسه کز کند-
يکزي برهوتده قياس ايدر سکرز. قاريواهلر
مندر شيلته يورغان يصتيق چارشاف ايله مجهنز
اولوب يوجيلرک يوزظاقلري فلانلري اولور
اولزه هولردن اشاغی دکلدر. نقر ايجون
دخي کنديلردن رسوم ححيه ائتمقدن نضاه
کنديلرينه بيه جک و بر مک دخي نظامي اقتضا-
ستنددر. يانقرای صحیحه بي ساخته نقرادن
تفريق ايده بيا مکن نه قدر کوچدر. قادين
وارکک مياننده قاچ کوچ ده واردر. نوع
نسوانک محافظه حرمتي ده قرانته مأمورلرينه
عائددر. بونلرک غارديانلري خدمتچيلري
قاديندر. تحفظخانه لرده چوجقلر تولدي
هيچ ده نوادر دن دکلدر. قابله لک خدمته
وتوليد لوازمه قدر هرشي دوشونيله جکلدر.
ياضابطه ححيه؟ هر بری بر محله ديمک اولان
دائرلرک هيچ بريسي ديگر يله اختلاط ايده-
ميه جکلري کي ايجابنه کورده بر دائره بي تشکيل
ايليان قغوشلرک دخي هيچ بريسي ديگر يله
اختلاط ايده ميه جکلر در. خسته لري ساغر-
ندن آريله جق و امراض ساريه ايله خسته
اولانلري امراض عاديه خسته لرندن آريلوب
بشقه بشقه تدواي ايديله جک. اصناف مياننده
احتکار هر پرده جاري اولديني کي تحفظخا-
نه لرده دخي جاري در. اشيا و ارزاقک نفاستلري يله
برابر فيئاتلرينک تعرفيه موافقتي کي امور
بلديه دخي مأمورين ححيه به عائددر. بوامور
بلديه ايجنده سواققلرک ميدانلرک امکنه متو-
عه نك طهارت و نظافتي دخي موجود اولوب
هر کون هر طرف تخير و تطهير ايديله جکلدر.
ايشته بولوازم و حوايجک کافه سي نظامات و
تعليمات متنوعه ايله تعيين اولمش اولوب واقعا
انلرک احکامی حرفي حرفه اجرا اولنورلر
ديه ادعا ايلمک هيچ بر صحيه مفتشک کاری
دکل ايسه ده الدن کلديکي قدر بالجله نظاماتک
مرعيتي محافظه ايديله جکلدر. بوشموللي و مغلق
ايشک امور حسابيه سي ده بو قدره شکلدر.

بناء عليه براجرا آت ححيه ائناسنده وظائف
متنوعه و مشکله سي بحق ايليان رهيت
ححيه حقيقه بيوک بيوک آفرينلره اثبات
استحقاق ايتش اولورلر.

پارس و غلظه سراي قونفرانس لرندن
صکره کچنده و نديک شهر نده اجتماع ايدن
صه ک قونفرانسه قدر التي قونفرانس ده اعقد
اولمشدر که پارس و غلظه سرايندن صکره
او چنجيسي ۱۸۷۴ سنه سنده و يانه ده و در-
دنجيسي ۱۸۸۵ سنه سنده و ماده و بشنجيسي
۱۸۹۲ سنه سنده و نديکده و التنجيسي ۱۸۹۳
سنه سنده درسد شهر نده و يدنجيسي ۱۸۹۴
سنه سنده پارسده و سکرزنجيسي ۱۸۹۷ سنه-
سنده دفعه ثانيه اوله رق ينه و نديکده عقد
اجتماع ايليان قونفرانس لر در. فقط سوزک
قيصه سي و طوغريسي ايستيلور ايسه
دينلور که بونلرک التيسي بردن نه يالکيز پارس
ونه ده يالکيز استانبول قونفرانسک کور-
ديکي ايش قدر ايش کورده مامشدر در. مع
هذا ۱۸۶۶ سنه سندن ۱۸۹۷ سنه سنه قدر
اوتوز سنه طرفنده علوم و فنونک اکتساب
ايدليکي ترقيات عظامدن اصول تحفظک
حصه استفاده سي پک کوزل آريلوب تعين
ايلمش بولنديغندن بو طريق ايله حصوله
کلن منافع و محسنات دخي استصغار اوله جق
مواد دن دکلدر. ايشته بوايکي جهتلي بر نقطه
نظر دن ذکر اولنان قونفرانس لر دخي بروجه
آتي انتقاد ايديلورلر.

استانبول قونفرانسک اصول تحفظه
دائر بر طاقم قواعد نظر يه ايله بالاشتغال
تدابير لازمه نك موقع اجرايه وضعي تأمين
ايده جک جهت اداريه به عطف نظر ايتديکي
وحتي بيکدن وضعي لازم کلن قولر انظامک
بيله يالکيز نقاط مؤسس علمهاسني تعين ايدرک
نظام مذکورک قلمه التيسي ايشني ينه مجلس
امور ححيه به بر اقسيله برسنه صکره نظام
مذکورک مجلس ححيه طرفندن تنظيم اولند-
يعني بوندن اول خبر و يرمش ايدک. ذکر
اولنان قونفرانس نتايج مذاکرات دن اشبو
قولر انظامنامه سنه ادخال ايديلنلري بالنسبه

جزئی قوت کايي...
عملي...
فعلاً و مادة استفاده اولنه ميه جخي...
بولمش ايدی. قولر او عال سائر مستوليه نك
صورت و کيفيت و...
تدافع ايجون لازم کلن تدابيره دائر اشبو
غلظه سراي قونفرانسک نتايج مذاکراتي
رمن اتحاد ايددرک بونلردن دخي تأمين
استفاده مقصديه يله ۱۸۷۴ سنه سنده و يانه ده
بر قونفرانس عقدايدلمش...
مطالعات نتيجه سنده هر مملکتک تنظيمات
و تطهيرات داخله سنجه التزام ايدجکي تدابير
حفظ الصحيه نك قارانتينا تدابيري مقامنه
قائم اوله بيله جکلري و تطهيرات و تخيراتک
دخي بريادن حصول امنيته سبب اوله جخي
وبناء عليه قارانتينا تدابيري و سيلاه سيلاه مراسلات
تجاره بي سکتته دار ايله جک شيلره او قدر
لزوم قالميه جخي طرز نده کي مقررات ۱۸۶۷
سنه سنده مجلس ححيه طرفندن تنظيم اولنان
قولر انظامنامه سي درجه سنده مدار تأمين
اوله بيلمک شويله طورسون بالعکس آني
تودن دوشوره بيله جکي کور مملکته تحفظ
خانلرک و اصول تخير و تطهيرک اصلاحي
حقتده کي مقررات طرف دولت عليه دن
قبول ايدلمکله برابر ذکر اولنان ۱۸۶۷ نظا-
نامه سنک محافظه سي جهتي التزام اولمشدر که
طوغريسي بونده پک بيوک اصابت ايدلمشدر.
دول سائر يه کلنجه بونلردن يالکيز يونان دولتي
بزم نظامات ححيه مزى هان عيناً کي برصو-
رتده بالقبول موقع اجرايه قويه رق بشقه.
لري يالکيز شرق طرفلرينه کلن کيلرينک
بزم نظامات مزه تبعيلريني قبول ايدوب کندی
ليمانلرينه کلن سفاين حقتده ينه هر بری
کندی بيلديکي يولده حرکتی التزام ايلمش
و شوقدر وارکه بو حرکت سنين سالفه ده
يکديکرينه رغماً تزايد ايکن بعدما يکديکرينه
رقابته متناقص اولمق بولني طومشدر. حال
بوکه امراض مستوليه نك تهديداتندن قور-
قان بردولت قومشوسى اولان ديگر دولتک
بو يابده کي قيد سر لغني بالطبع استحسان ايده-
مديکندن شو امراض مستوليه يه قارشو

حرکت صحیحہ سے ایسے آئی قریباً تعین
ایدر۔ بتوں دول متعلقہ یکسوق بر
قاراتینا نظامہ اتباعی مقصدیہ ۱۸۸۵ سنہ۔
سندہ روماحیہ قونفرانسی اجتماع ایامشدر۔
بو قونفرانسدہ دخی استانبول قونفرانسدہ
باشلانوب ویانہ قونفرانسدہ دوام ایڈیلن
نظریات اوزرنده اجالہ افکار ایڈلیکی صرہ
دہ بر آردلق قاراتینا اصولی تاریخہ حقیقہ
یکی والک مهم تدابیردن عد اولنغہ اثبات
استحقاق ایڈبیلہ جک بر تدبیر اولمق اوزرہ
قولرا خستہ لکنک اصل منبہی و علی دوام
مستقری ترہسی ایسہ بولنسی و اورادہ
خستہ لکنک احما اولنسی جہتلیہ قدر تعمیم
انظار ایڈلمش ایڈی۔ قولرانک منبع و مستقری
هندستان اولدینی معلوم اولوب اورادہ انہار
جسیمیہ تک پیدا ایڈ کلری بطاقلردن
متحصل میاسملر محو ایڈیلہ بیلسہ دنیا یوزدن
بو خستہ لکنک وجودی قائلہ جنی کلا شلمش
ایسہدہ اولیہ بر قطعہ واسعہ تک بو صورتلہ
احوال عمومیہ صحیحہ سنی اصلاح ایڈہ بیلیمکہ
قدرت بشریہ کافی اولہ میہ جغندن ینہ اسکی
قاراتینا اصولنہ عودت ایڈلمشدر۔ حالبوکہ
۱۸۶۷ دخی کئی خدمات مرض مستوی۔
لیہ یہ قارشو وضع ایڈلیکی قاراتینا لک مدتلری
وصورت اجرالری منافع تجاریدیہ توفیق
ایڈیلہ مامک حسینی دہ کیتدیکہ آرتدیغندن
تدابیر جدیددن اولمق اوزرہ اورتہ یہ قو۔
نیلان شیرالطبع دولت علیہ خرنندن قبول
اولنہ میہرق بزم مجلس صحیحہ تک ۱۸۶۷
نظامنامہ سی ینہ محافظہ ایڈلمش ویونان دولتی
دخی بڑہ اتباعدہ ینہ مداومتہ پورتوغال
مثالو بمضاری دخی تدابیر تدافعیہ و تحفظیہ
ظرفداری قالہرق دول سائرہ ایسہ اسکی
قرارسزلنی ینہ بر طرف ایلیہ مامشدر۔
ایشہ بو وجہاہ احوال بوندن درت
بش سنہ مقدمتہ قدر دوام ایڈرک ۱۸۹۲
سنہ سندہ ایلاک و ندیک قونفرانسی عقد
ایڈلمش ایسہدہ بو قونفرانس هندستاندن
مصر طریقہ اورویاہ امراض ساریہ تک
سرایتی منعہ حصر اشتغال ایڈرک بناء علیہ
بالکنز مصر امور صحیحہ سیلہ مشغول اولمشدر۔

بر جوق اجتماع ایڈہ جریان ایڈن، مذاکرات
نتیجہ سندہ مصرک ادارہ صحیحہ سی یکی بر نظام
ایلہ یکیدن تسمیق ایڈلمش ایسہدہ نظام
جدیدک حاوی اولدینی تدابیر صحیحہ اسکسی
قدر قوی و مؤثر اولمق شویلہ طورسون
ترانسیت اصولیہ سویس قانندن کچمکہ
مساعده و یردیکی جہتلہ کویا اوروپانک
امراض مستویہ یہ قارشو مدافعہ سی مطلوب
ایکن بالعکس امراضک طریق دخولنی کشاد
ایتمشدر۔ چونکہ «ترانسیت» دیمک علی دوام
بولاشق عد اولنان هندستان و سائرہ لیانلر۔
ندن کلن بولاشق کمینک قنال ساحالری ینہ
ظوقونتمسزین محافظہ تحتدہ کچوب آق
دکڑہ کیرمسی دیمکڑہ بو حاندہ برکمی هیچ
بر یردہ قاراتینا یہ اوغرامتسزین اوروپا
لیانلری ینہ قدر کیدہ بیلور۔ واقعا بو تدبیری
کافی کورنلر کمیلرک اثنای راہدہ امرار ایڈہ۔
حکمری کونلری قاراتینا ایامی اولمق اوزرہ
تلقی ایڈلمش ایسہدہ بو بابدہ کی خطالری
مارسیلیا و طولون و نا انکترہ لیانلری ینہ قدر
بعض کمیلرک قولرای کونورملریلہ ثابت
اولمشدر۔ ایڈرودہ حقیقہ یکی عد اولنہ بیلہ۔
جک اولان بو اصولدن براز ایضاحلیجہ بر
صورتدہ بحث ایڈہ جکڑہ اصول مذکورہ۔
تک اوروپا ایچون نافع کوریلہ بیلہ جکنی
کوسترہ جکڑہ۔ اما اوروپا ایچون مسلم اولہ
بیلن جہت منفعت بزم ایچون مسلم اولہ میہ۔
جغندن دولت علیہ عثمانیہ بو مقاولہ تک مصر
ایچون تطبیقاتی قبول ایتمکہ برابر بحر
سفید لیانلری ینہ تطبیقتی قبول ایتمشدر۔
ترانسیت اصولنچہ قبالدن کچن کمیلر حقتدہ
ہر حکومت ایستہدیکی یولہ معاملہدہ مختار
اولہ جغندن بزم ۱۸۶۷ نظامنامہ سی بونلرہ
دخی تطبیق اولنمق اوزرہ ینہ محافظہ و ایقا
بیورلمشدر۔
ایشہ ویانہ و روما و ونڈیک قونفران۔
نسلرندہ بونچہ مذاکراتدن صکرہ هنوز
استحصال ایڈیلہ مامش اولان توحید نظامات
صحیحہ مقصدیہ بیہہ حال استحصال ایچون
۱۸۹۳ سنہ سندہ آلمانیا دہ کائن درسد شہرندہ
اجتماع ایڈن قونفرانسدہ دخی قولرانک بر

مملکتہ منع دخولی ایچون جدآ و حقیقہ نہ
کچی تدابیرہ احتیاج کورلیدیکی اوزون اوزا۔
دی یہ موقع مذاکرہ چکیلہ رک امراض
مستویہ ایچون کمیلر می یوقسہ اشیای تجار یہ
ویا خودیو جیلر می واسطہ سرایت اولدقارینہ
دائر تک چوق سوزلر سو ینلمش و تک
چوق چارہ لر کوسترلش و حتی بو چارہ لرک
بر طاقی کرچکدن موجب استفادہ شیلردن
بولنش ایسہدہ نہ چارہ کہ آرتق «اوروپائی
امراض مستویہ شرقیہ دن مدافعہ» سوزی
بر مقدمتہ رسمیہ دن عبارت قلوب اصل مقصد
ایسہ مملکتلری امراض مستویہ یہ قارشو
مدافعہ بہانہ سیلہ مراسلات تجاریہ بی سکتہ
دار ایتمک جہتلہ منحصر قالدیغندن بو
قونفرانسک نتایجی دخی دولت علیہ عثمانیہ
ویونان و سائرہ کچی موجود اولان نظامات
صحیحہ سنی محافظہ قیدندن آریلہ میان حکو۔
مائی مطمئن وقانع ایلیہ مامشدر۔ مع ہذا
قونفرانسدہ علومک تجدداتنہ کورہ یکیدن
یکی بہ میدانہ چیقار یلان اختراعاتدن قارا۔
تینا جیلق ایچون ایڈیلہ بیلہ جک استفادہ لر
تعین اولمشدر کہ بز بحثک بو جہتیلہ قریباً
اشتغال ایلیہ جکڑہ۔

۱۸۹۴ سنہ سندہ پارسدہ اجتماع ایڈن
صحیحہ قونفرانسی تاویاہ قونفرانسندہ بیری
بردرلو نتیجہ اندیریلہ میان مذاکرہ کی تکرار
الہ الہرق و حتی جملہ سندن دہا اہتمامی
طورانہرق ہر مملکتک اخلاق و عاداتی
اوزرینہ مؤسس بولنان اصول صحیحہ سنہ خلل
کتور مکسزین اوروپائی شرق طرفسندن
ملحوظ اولان امراض مستویہ استیلا سندن
محافظہ تدابیری آراشدیرلمشدر۔ اوزمانار
ایران و روسیہ طرفلریلہ اورویاہ کیرن
قولرا اک مهم مثالی ہامبورغدہ کورلیدیکی
وجہاہ بتون اوروپانک کوزینی کرکی کچی
بیلدیرمش اولدیغندن و هندستان قولرانسک
اورویاہ دخولی ایچون بری بحر احمر و
دیگری بصرہ کورفزندن عبارت ایکی طریق
بولندیغندن بحر احمر دہ قران، ابو سعد کچی
یرلرہ کی اسباب تحفظیہ و تدافعیہ تک برقات
دہا اتمامی و ادای فریضہ حج ایچون مکہ

مکره مده اجتماع ایدن حجاج مسلمه حقلر نده برقات دها تقیدات ایفاسیه برابری بصره کورفرزنده دخی تحفظ خانہ موجوده کتوروب اسباب مدافعه نیک اتمامه قرار ویرلش ایسه ده اشوب بصره کورفرزی اجرا ات صحیسی مصارفجه مقررات قطعیه اتخاذ اولنه مامسی بو قونفرانس و قتیله استانبول قونفرانسده کی کچی یالکز بر نظریات قونفرانسی حالی حکم ایتدیرمش و شوقدرکه بحر احمر حقلده کی مقرراتی نعله قویمق ایچون اداره صحیسه نیک الده سرمایه سی ده بولنغه یالکز مقررات مذکورده موقع احرایه قونلمغه باشلامشدر. ایسته قران تحفظ خانہ کیرنده حالاجرا اولنمقده بولان توسیعات و اصلاحات اشوب پارس قونفرانسی مقررا تنک جمله ایجاب ایدر.

سین و فیرده دنبری اوروپائی تهدید ایدن امراضک یالکز قولر ادن عبارت قاله رق علومک کشفیات جدیده سی و بونلرله کیتدکجه تکمل ایدن اصول تحفظیه نیک تأثیرات حسنه سی سایه سنده هامبورغدن ماعدایرلر ده قولر ادن من القدییم خوف اولنه کدیکی قدر خسارات دخی کوریه مدیکندن اوروپا تدابیر تحفظیه نی کیتدکجه کوشتمکده ایکن اخیر آهندستانده طاعونک ظهوری اوزرینه بتون اوروپائی بر خوف و هراس استیلا ایدر که ال صکره و ندیکده اجتماع ایلیان قونفرانسی دعوتیه مسارعت کوسترلش ایدی. بو قونفرانس دخی پارس قونفرانسک بقیه دوامی کچی بر حکم المشدر. یعنی کرک قولرا کرک طاعون هانکی مرض مستولی اولور ایسه اولسون اوروپایه دخولاری ایچون بحر احمر ایله بصره کورفرزندن بشقه بول اولیوب بحر احمر اسباب تحفظیه سی بر یاندن ا کال ایدلمکده ایکن بصره کورفرزنده یالکز شط العرب مدخلنده بر عثمانی موقع تحفظیه سی بولنه رق سواحل ایرانیه ده ایسه اسباب مذکورده دن هیچ بر شی بولنمسی تجویز ایدلماش و هرمن بوغازنده بر تحفظ خانه انشاسیه سواحل ایرانیه نیک محافظه سی دخی در سعادت مجلس امور صحیسه نیک همته

تودیع قلمشدر. کذلک اولکی قونفرانس لک هان کافه سنده تحت مذا کوریه آنان تدابیر جدیده بو قونفرانسده دخی موقع مذا کوریه چکیلوب قاراتینا نامنه بر طاقم بیهوده کافتلرله مراسلات تجاریه به نقیصه ویرمکدن ایسه ترقیات حاضره قتیله به موافق تدابیر ایله هم بو نقیصه نی ازاله و هم ده اسباب تحفظیه نی تقویه ایلمک جهتی در پیش ایدلمشدر. ایسته قونفرانس لک حقلده خلاصه الخلاصه نوعندن شو مسروداتی کوردکن صکره اوچ بش قونفرانسدن بری جریان ایدن مذا کراتدن اکلاشیله بیله جک یکی قاراتینا جلیق نهدن عبارت اوله جفتی دخی بروجه آتی اجمال ایدیورز:

شمدی به قدر یک چوق تجار بله ثابت اولمشدر که امراض ساریه نیک سرایتیه اصل واسطه اولان شی انسانلر در. انسانلرک تنلری اوزرنده استعمال ایدلکری البسه و اشیا دخی اکتیه لکی واسطه سرایتدر، هله مرض مستولی ایله خسته و یا هلاک اولان آدمک اشیا سی عین مرض دیمکدر. بونلر یا «ته نوو» دینان پیشیریجی آلت واسطه سیاه پیشیریلور و یا دها اعلاسی احراق بالنار ایدیلورده خسته و یا هلاک اولانلرک صاغرلر دن اختلاطی کسیلور ایسه صاغلام یولجیلرک یدی کوندن اقل اولماق اوزره کیلرده کچو ره جکلری مدت عینیه قاراتینا مدتی عد اولنه بیلور. هله کیلرده حجاج غلبه لکی کچی ازدحام اولیه رق عادی مقادیرده بولان یولجیلرک اثنای سفرده نظافت و راحتلرینه دقت ایدیلور و کیلرده بر طیب و اجزاخانه و خسته خانه و ادوات تجیریه بولندیریلورده شهرلی خسته لکدن مصالک اشیا نی آندیه ام محل بالمحافظه شدیداً تبخیر و قله پیر اولنور. سه بویه اولان بر کمی بر تحفظ خانه درجه سنده امنیت بخش اوله بیلور. اوروپانک بو نظریه جدیده سی قاراتینا جلیق نقطه نظرندن او قدر امنیت بخشدر که کینک یولجی و اشیا سی تحفظ خانه به چیتارلرک سزین اجرا اولنه جق اون کون قاراتینان زیاده بو وجهه یولده

کچه جک اون کون سفر برلک حالی بر قارا تینا جینک نظر امنیتی جلب ایده بیلور. باخصوص که بوندن ماعدا خسته لک اولان یردن کمی بهینه جک اولان یولجیلر بر برر معادینه اولنه رق خسته لک آیرلمسی و صاغرلرک بعد التبخیر ارکانی کچی بر چوق تدابیر دخی بو امنیتی بر یاندن تقویه ایدر. لکن شمدی به قدر بو یولده کی احکام بر نظام بر تعلیمات صورتنده سفاین اوزرینه طرح و تکلیف ایدلمش اولدیفی حالده قودانلرک احکام مذکوریه به توفیق معامله ایتدکلری و حتی بو باده کی یولسز معامله لرینی ستر ایچون التزام حیله و دروغه قدر واردقلری بر خیلی دفعه لر کورینن وقوعات ایله ثابت اولمشدر.

قودانلرک بو حیللری یالانلری دخی اوروپا قاراتینا جیلرینی قورقوتیه بیلور. زیرا اورالرجه معیشت عمومیه منتظم اولد یغندن بر اوروپا لیماننه چیته جق اولان یولجیلر ضابطه صحیسه جه تحت نظارته آلتنه رق بش کون لزومنه کورده اون کون مدت هر صباح و یا اقشام مقیم اولدیفی یرده معاینه طیبه یه دوچار ایدیلر بیلور و کندیسنده خسته لکک ایلمک علایمی کوریلور کورلر خسته خانلر ده دوار مخصوصه سنه نقل ایله اختلاطدن منع اولنق ممکندر. فقط بزم لیانلر مزده معیشت عمومیه جه بو انتظام بولند یغندن و حتی استانبولدن بشقه یرلرده اطبا دخی درجه کافیه ده اولد یغندن بر کره شهرلر و قصبه لر درونه کیره جک اولان یولجینک بر دها ایزنی بولوب ده حقلده معامله صحیسه ایفا ایدیه بیللمک دشوار اولور. ایسته متعدد قونفرانس لکرده مراسلات تجاریه نی قاراتینا نامیه تصعیات بیهوده دن قور تارمق غیرتنده بولان انکلتره کچی بعض دولتلرک نظر یه سیله نظامات موجوده سی دکشدریمک ایسته میان دولت علیه و یونان کچی دولتلرک نظر یه سی

شواوچ بش سنه لک وقوعاته مراجعتیه بر موازنه یاپیلر جق اولور ایسه بزده کی قاراتینا جیلرک اوروپاده کی قاراتینا جیلرکدن دها مؤثر اولد یغنه شبهه قالمز. اولکی سنه

اور وپادہ ظہور ایدن قولر انک هیچ بریرده سرائتی منع اولنه مدی. بروجودده کی عروق وشرایبندن زیاده اولان شمندو فرلر خسته. لکی هر طرفه کوتوردی. واقعا تداییر تنظیمیه نك پك بیوک حکمی اولوب هامبور. غدن بشقه یرلرده تلفات کلیه کورلمدی ایسه ده روسیه حتی اوستریاده خسته لک ییللرجه قالدی. بوکا مقابل بزم انا طولیده ظهور ایدن قولر انک کوستردیکی احوال دخی ینه بویله اولدی. یعنی خسته لک ایکی سنه تجدد ایدرک فقط التزام اولنان تداییر سایه سیله پك چوق محالرده اطرافنی قوشاتلدی. تلفات دخی پك آز اولدی. مع هذا انا طولیده اسباب تحفظیه پك نقصان ایدی. یکی قاراتینا. جیلغمزک اصل تأثیراتی کچن ۱۳۱۳ سنه. سنه کی حیج اثناسنده مکده کورلدی. او

سنه مصر بولاشق ایدی. شمال حجاجنی مصر دن بالامرار حجازه کوتوروب ینه مصر دن بالامرار برو طرفلره کتیردی کمز خالدہ اصلا بولاشدیر مامق نتیجه موفیقی استحصالی اولندی. قله بر آر دلق انا طولیدن حجازه کیدن آدم لرله انتقال ایدن قولر ا شهر شوال ایچنده مکہ مکرمه ده آنا راتشار کوسترمش ایدی. تداییر شدیدہ ثمره سیله قوتی کسر ایدیلوب ذی الحجهدن اول بالکلیه محوینه موفیقیت حاصل اولمش ایدی. اویله بره موفیقیت که بعض اطباء صحیه بیلہ « بو قولر هندستان قولر اسی دکدر. انا طولیدن کلدیکی جهتله ذاتاً قوتی یوقدر » دیمش لر ایدی. حالبوکه اوصردده مکهدن مدینه یه کیدن بر قافله تداییر امحائیه و تحفظیه. دن محروم اویله چیقدقلرندن یاری یوله وار.

مقسزین موجود یوجیلرک یاریدن زیاده سی قیرلدی. اوزمان کورلدی اکلاشادی که قولر ا قوتسز اولیوب بلکه اکا قارشو ایدیلن تداییر قوتلی ایش.

بحمدہ و لطفہ تعالی سایه عنایتوایه جناب پادشاهیده کرک تحفظ خانہ لر مرکز کثرتی انتظامی و کرک باجمله مخترعات جدیدہ. نك اصول حفظیه مزداخذ و قبولی صورتیله دولت علیسه قاراتینا جیلقدہ دخی برنجی درجه ده کی دولت لردن معدوددر. مع مافیہ حق تعالی حضرت لری ممالک شاهانه پی امراض دستوریه دن نه حفظ ریسیسیله محروس و محفوظ بیورسون ده اصول تحفظیه. مرکز بوله جنی چارلرله احتیاجدن بزنی وارسته ایلسون آمین.

مجلس صحیہ رئیس ثانی.

احمد مدحت

صفحه

صفحه

- ۱ افاده .
- ۱ « مناظره اعضای بشر » اعضای بشرک بری برینہ قارشو منسخره سی حقتندہ برمقالہ منظومہ . مؤثری : ارکان حربیہ قول اغالزندن روحی .
- ۲ « تاریخ مدینتہ بر نظر » دوراً بعد دور مدینتک نہ طرفلردہ نہ صورتلرلہ جلوہ نما اولدیغنه دائر حکمت تاریخیه نقطه نظرندن برمقالہ مفصلہ نفسہ . مؤثری : خزینہ جلیبہ حقوق مشاوری محمود اسعد .
- ۳ « تحیل » لامارتینک (مہدیتاسیون) لرنندن نثرأ ترجمہ . مترجمی : دیون عمومیہ ماہور- لرنندن علی مظفر .
- ۴ « دین اسلام » اسلامیتک علویتنی مصورمقالہ نفسہ . محرری : ابن الامین محمود کمال .
- ۵ « فقه وفتیحا » فقه شریفک تعریف وتعیین ماہیتی ایلہ صنوف وطبقات فقہای کرام حقتندہ مقالہ جلیبہ . معارف ناظری دولتلو زهدی پاشا حضرت تلیرنیک مساعده مخصوصہ لریلہ « جموعه زهدیه » لرنندن مأخوذ .
- ۱۰ « هندیلرک احوال قدیمہ سنہ دائر بعض معلومات » هندستان حقتندہ معلومات جغرافیہ فیہی و صنوف اہالی قدیمہ ومذہب وادیات و آثار معماریہ وسائرہیہ دائر معلوماتی محتوی مقالہ مفصلہ . جامی : مکتب طیبہ شاہانہ تاریخ عمومی معلمی علی راضی .
- ۱۴ « سواحلک پروژکتور لریلہ اصول مدافعہ سی » محرری : ممتاز یوزباشیلرندن غالب .
- ۱۶ « اسلامیت حیت » سرنامہ سنک احکامی نثرأ ونظماً بسط وتمہیدایندن مقالہ نفسہ شاعرانہ . مؤثرہ سی : نکاز بنت عثمان .
- ۱۸ اوفق تک دعوالر « بین الخلق کثیرالوقوع اولدینی حاندہ تراس ایتدیریلہ جک قوانین منقول اولان ددوالردائر مقالہ لطیفہ نفسہ . محرری : شورای دولت ہدایت محکمہ سی رئیس سعید .
- ۲۰ « برخیال بیاری » تجارت ونفعہ ناظری دولتلو محمود جلال الدین پاشا حضرت تلیرنیک مساعده مخصوصہ لریلہ کلمات اثر نفسہ لرنندن مقفیس منظومہ دلارا .
- ۲۱ « عثمانلرک آثار جغرافیہ سی » عثمانلی سیاح ومؤثرلرک جغرافیایا علم اعمتہ سبق ایدن وشمدی بہ قدر عثمانلیرلہ دخی عثمان مجبول قالان خدمات عظیمہ سی بین مقالہ محققانہ . مؤثری : قول اغاسی نجیب عاصم .
- ۲۲ « حقوق حربیہ نک ترقیاتندہ دائر برمقالہ » محرری : مجلس معارف اعضاسنندن محمد حکم .
- ۲۴ « نسوانک قوای عقابہ وقابلیت دماغہ لری »

- عقل و ذکا دماغک تشکلتہ کورہ اولسی اساسی اوزرینہ قادیلر ایلہ ارککلرک دماغلری حقتندہ تدقیقات عمیقہ موشکافانہ . محرری : اعوان زادہ محمد سلیمان .
- ۲۶ « کورپری محمد پاشا » مشارالیک آژکملرہ معلوم اولان مبادی شتقی حقتندہ تدقیقات محققانہ تاریخیه . مؤثری : مکتب سلطانی مدیری عبدالرحمن .
- ۲۸ « مقبولہ لمان » کیفسز اوللرندن طولابی نسخہ فوق العادہ مزہ اهدای اثرہ موفق اولہ میان پیشوای محررات عثمانیہ دن مقبولہ لمان خاتم افندی حضر تلیرنہ بدلینہ کنندی حقتلرندہ برمقالہ تقدیرہ . محررہ سی : فاطمہ علیہ .
- ۲۹ « حضرت علینک جناب حنیفہ بہ نصایحی » امام علی کرم الله وجہہ ورضی الله عنہ افندمن حضر تلیرنیک مخدوم سیادتہناہیلری جناب حنیفہ بہ نصایح بر حکمتلری . مترجمی : مکتوبی بجرہ خالص .
- ۳۱ « انتظام محاکم » محرری : باش مدعی عمومی معاونلرندن طلعت .
- ۳۲ « فیض نسوان اسلام » نسوانمیزک ترقیاتی حقتندہ برمقالہ . محرری : خاتملرہ وچوجاتلرہ مخصوص غزتلر صاحب امتیازی ابن الحق محمد طاهر .
- ۳۳ « مکتب » فیوض مکتبی مصور منظومہ بر حکمت ودلارا . نظارت معارف مکتوبی قلمی میرزا حسن حیل د .
- ۳۳ « قادیلرک تعلیم وتربیہ وتحصیل علمہ اولان احتیاجلری » سرنامہ نک مدلولی بحق بسط وتمہیدایندن مقالہ لطیفہ . محررہ سی : خاتملرہ مخصوص غزتلر مدیرہ سی شادیہ .
- ۳۴ « بروسہ دن مکتوب » بر مکتوب منظوم . ناظمی انجمن تفتیش ومعیانہ اعضاسنندن باش کاتب وہبی .
- ۳۴ « عثمانلی محررہ لری » محررات عثمانیہ مزک تقدیر کالات تحریرہ لریلہ برابر محتاج بولند . قاری بعض نصایحہ دائر اعیان کرامدن عطف اولورضا افندی حضر تلیرنیک عمشیرہ لری
- ۳۵ « تاریخہ ازہار » اوروپاچہ بروقت چیچک مراتک وارمش اولدینی درجہ حقتندہ مقالہ لطیفہ محرری : وزیر نطال .
- ۳۶ « بر معمای معلق » حربک روی غالندن قالدیرلسی امید اولنہ بیاب اولنہ میہ جنی حقتندہ برمقالہ حکیمانہ . محرری : عشاق زادہ خالد ضیا .
- ۳۷ « آخنک صحت » موسیقی ایلہ تدوی اصراس مقصدی حقتندہ برمقالہ مزاح آمیز . محرری : دیون عمومیہ دیرکتوری عالی .
- ۳۸ « الکتربیک مملکت تزدہ کی تطبیقاتی » بزدہ

- ایلک تلغرافخانہ کشادنن بوکونہ قیدر الکتربیقچیلکک ترقیاتندہ دائر میسر اولان موقیقات عظیمہ نک تاریخی . فرانسیزچہ محرری : موسیو امیل لافوان . مترجمی : علی حیدر .
- ۴۰ « اسلامک تحیہ سی سلامدر » عندالاسلام سلامشمنہ ک وجہ احسنی نہ لفظ سلام اولدینی حقتندہ برمقالہ نفیسہ مؤمنانہ . محرری : مجلس ادارہ اوقاف رئیس محمد عاطف .
- ۴۲ « تدوی المسح » ماساژ یعنی مسح صورتیہ تدویونک کوستردیکی نتایج عظیمہ ومجربہیہ دائر برمقالہ دقیمہ محرری : دوکتور عزت امین .
- ۴۳ « والدیندن اولادہ ارنأ انتفال ذکا » سرنامہ مہسی حکمتی بحق شرح ایدرمقالہ تدقیقیہ . محرری : حسین رحیمی .
- ۴۵ « ریشار مکویل » علواخلاق مصور بر حکایہ نفسہ . محرری : کتابچی آرا کل .
- ۴۷ « نزهت افندی مرحوم وکیرلی چیق » کیرلی چیق نزهت افندی مرحومک برادری اولوب کرک اثر کرک مؤثری حقتندہ مقالہ تقدیرہ . محرری : النجی دائرہ بلدیہ معاونی حافظ اسحق .
- ۴۷ « شرف نفس انسانی » انسان نہ بختیار در؟ » نأد اولدیلری مسائل ثابت حکیمانہ وبلیفانہ شرح ایدر برنجیسی متنورا یکنجیسی منظوم مقالہ لر . مؤثری : مکتوبی سرعسکری احمد مختار .
- ۵۰ « ادبیات اسلامیہ » عرب و عجم شاعران باشلا یدرق اصل ادبیات ترکیہ حقتندہ تدقیقات تاریخیہ وانتقادییہ حاوی مقالہ استادانہ . مؤثری : محمد ولد .
- ۵۵ « ادبیات ادای ایران » موضوعی بروقوف ومہارت مکملہ ایلہ بسط وتمہیدایندن مقالہ مفصلہ . موری حسین دانش .
- ۵۸ « صنعت تحریرک قواعدی » فرانسه اعظم محرریندن بوفونک برمقالہ مفصلہ سنک بحق ترجمہ سندن متشکل . مترجمی : سلانیکلی توفیق » مسلمانلرک شرقدہ وغربدہ نفوذی » استشرق نقطه نظرندن موضوعی شمل ومحققانہ برسو- رتدہ مشرح مقالہ نفسہ . مؤثری : یکیشہرلی زادہ خالد ایوب .
- ۶۴ « اسلامیتدہ تدو علم اسلامی علوم ونفونی مانع ظن ایدلرد قارشو بوظنک بطلانی صورت مکملہ ادہ اثبات ایدرمقالہ استادانہ . محررہ سی فاطمہ بخرالنسا .
- ۶۵ « سکہ لک احوالی » سکہ نک اجمیت اقونومیہ سنہ دائر مقالہ مدتیانہ . محرری : وکلی دعاویدن خطاطزادہ اسماعیل .
- ۶۶ « محاضرہ » بر مسامرہ ادیبیہی مصورونظم ونثری حاوی مقالہ مفصلہ ادیبیہ . محرری : شیخ وسفی .

[زهدی پاشا حضرتگری]
Zuhdi - Pacha

[خواجه ^{حسینی} عاصم افندی]
Assim Effendi

[محمود جلال الدین پاشا]
Makmoud - Pacha

[ولد چایی]
Veleh Tchélébi

[شیخ وصفی افندی]
Cheih Vasfi

[مختار افندی]
Mouhtar - Bey

[اسحاق افندی]
Ishac Effendi

[احمد مدحت افندی]
Ahmed Midhat Effendi

[دوكتور عزت بك]
Docteur Izzet

[سلايىكى توفيق افدى]
Teyfik Effendi

[خايل اديب بك]
Halil Edib-Bey

[ابن الحقى طاهريك]
Hakki Tahir Bey

[نجيب عاصم افدى]
Nedjib Achem

[دكتور خير الدين بك]
D = Haireddin Bey

[مظهر بك]
Mazhar Bey

[دكتور باقر ملي ياقو افندي]
D = Yanko

[خالص افندي]
Haliss Effendi

[دكتور فخرى بك]
D = Fahri Bey

[حكمت بك]
Hikmet Bey

{ علي فرخ بك }
A. Feirouh Bey

{ خادضياك }
Ha'id-Zia Pacha

{ آلي بك }
Aali - Bey

{ شمس الدين سامي بك }
Samy Bey

{ جلال بك }
Djélal Bey

{ لغوف افندي }
Legofet Effendi

{ اسعد افندي }
Essad Effendi

مرجعی :

ترجمان حقیقت و مصور ثروت فنون اداره خانہ لیدر، ولایات شاہانہ دہ آرزو
ایدلر بہر نسخہ یہ اوچ غر و ش پوستہ اجر قی علاوہ ایتملیدار .

صحیح : رسم لرمز میانندہ خواجہ موسیٰ الہندی حضرت لارینگ اسماری سہوا
عاصم یازمش اولفله مع الاعتذار تمجیم اولنور .

3 1761 07313487 6

AP
95
T8
T372
1895